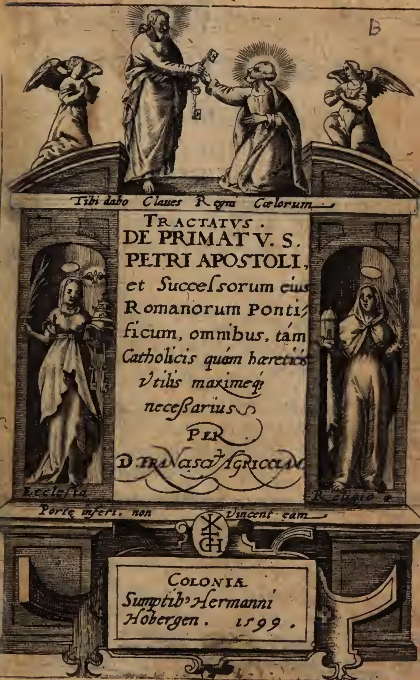
6. H. [illegible]

A

B

TRACTATVS.

DE PRIMATV. S. PETRI APOSTOLI, et Succeſsorum eius Romanorum Pontificum, omnibus, tám Catholicis quám hæreticis Vtilis maximeq; neceſsarius

PER D. FRANCISCVM AGRICOLAM.

COLONIÆ Sumptib' Hermanni Hobergen. 1599.

[illegible] D. Antonini Diana
[illegible]

31 4 B6

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

SANCTISSIMO, BEATISSIMOQVE IN CHRISTO PATRI, CLEMENTI VIII. ROMANAE, ET CATHOlicæ Ecclesiæ Pontifici Optimo, Maximo, longæuos annos & fœlicitatem perpetuam.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

INTER varia & præclara dona, SANCTISSIME, BEATISSIMEQVE PATER, quæ cœlum ascensurus, instar dotis, suæ contulit ac reliquit Ecclesiæ, æternus atque summus Pastor Christus; non est postremum neque minimum, quod illi ad finem vsque mundi, & visibilem suum ad generale iudicium reditum, de visibilibus & ordinarijs Pastoribus, & inter illos; vt scisma caueretur, & pax atque vnitas cõseruari posset; summum semper Pastorem, qui omnes in vniuersum ag-

nos & oues, ſua auctoritate paſceret atque gubernaret, procurauit & conſtituit. Nō enim potuiſſent alioquin oues Chriſti, inter tot Lupos, ſine Paſtoribus; nec Paſtores ſine ſupremo aliquo moderatore, in pace atque vnitate conſeruari, aut diu conſiſtere. Docet hoc, & teſtatur ipſiſſima, & quotidiana experientia; & nemo niſi emotæ vel inſanæ, aut porrò corruptæ atque infectæ mentis ignorare, vel inficias ire poterit.

Potuiſſet quidem Chriſtus, & poſſet, infinita ſua atque ineffabili, atque adeò incōprehenſibili potētia, oues ſuas, quas proprio ſanguine ſolus redemit, ſolus etiā, abſq; hominum miniſterio, aut humanis medijs, & paſcere & ſaluare: ſed, qui eſt ordinatiſſimus & ſapientiſſimus, & omnia ſuauiter non minus quam ſapienter diſponit, viſibilem ſuam Eccleſiam, per viſibiles Miniſtros, viſibiliter etiam docere, paſcere, atq; gubernare, ſicut & per viſibilia Sacramenta tanquam organa gratiæ & media ſalutis, ad ſalutem aptare, prouehere, ac demum perducere, non ſine iuſtiſſimis cauſis decre-

decreuit atq; ordinauit. Si .n. sola anima constarēt oues suæ, & solo spiritu; spiritualiter tātùm, & sine corporali atq; externo ministerio, inuisibiliter eas pascere, sanctificare, atq; saluare forsitan decuisset: qa verò etiā terreno, visibiliq; constāt corpore; visibiliter etiā atq; externè per ministros, & corporalia media, non minus, quā inuisibili & spirituali gratia internè, & per semetipsum pascere, docere; & in vtroq; homine, ad gratiam & gloriā pręparare, & ꝓmouere cōplacuit.

Hoc non ignorauit truculentissim⁹ ille Lupus, imò Leo infernalis; ideoq; istis dotibus Ouile atq; Ecclesiam Christi priuatā, atq; spoliatā cupiens; toti quidē atq; vniuerso Ecclesiastico ordini à primordijs infestus semper, & in hoc totus fuit, vt illū, si nō prorsus tollere, saltem omnibus modis & medijs labefactare, & inuisum contemptumque reddere posset; & vt vel non pręesse, vel nō prodesse, seu vtiliter præesse valerēt Sacerdotes, & Doctores Ecclesiastici, omni, qua potuit, cura atq; industria præpedire sategit:

præcipuè tamen, ſupremum Eccleſiæ Paſtorem, & viſibilem Chriſti in terris Vicarium; vt ſic vnitas Eccleſiæ, cum primis, atque ante omnia prorſus neceſſaria, diſcindi atq; conuelli citiꝰ, & oues, amiſſo aut ſublato Paſtore, facilius diſpergi, rapi, & mactari ab ipſo poſſent; hoſtiliter ſibi, & implacabili odio inſectandum, atque è medio tollendum propoſuit atque decreuit.

Hinc per Herodem, non contentus S. Iacobum, Apoſtolici ordinis non poſtremum, gladio occidiſſe; S. etiam Petrum, primum, & ſupremũ à Chriſto conſtitutum Paſtorem, & inter omnes Apoſtolos Principem atque Primatem, ad mortem & internecionem rapuiſſet; niſi eum, totius Eccleſiæ continuis atque ardentiſſimis precibus exoratus, Deus per proprium Angelum de manu Herodis, & expectatione plebis Iudęorum potenter & miraculosè eripuiſſet. Nec quieuit tamen, donec tandem, multis prius nec quicquam agitatum atque afflictum inſidijs, quod per Herodem

rodem non potuit Hierosolymis, per Neronem impijssimum crudelissimumque Tyrannum, organum suum & ministrum lectissimum, Romæ perficeret;& sanctissimum simul ac supremum Ecclesiæ Pastorem, eo quo Christum prius per Iudæos, turpissimo atq; acerbissimo mortis genere è medio sustulisset:nec hoc contentus, per successores Neronis, Romanos videlicet, sed ethnicos Imperatores deinde, vsque ad Constantini Magni tempora, præter alios, imò præ alijs Christi Sacerdotibus atque Ministris, in Romanos Pontifices, Sancti Petri, in primatu & Sede Apostolica legitimos, atque ordinarios successores insatiabili furore sæuire potissimum, & ad vnum omnes crudeli, violentaque morte trucidare & extinguere perrexit:ita, vt post Sanctum Petrum, triginta tres circiter summos Ecclesiæ, & in ordine succedentes Pastores, atq; Pontifices Romanos, per Martyrium è medio, & officio atque regimine suo Pastorali sustulerit; atque ita etiam Imperato-

res iſtos gentiles, contra eoſdẽ odio & furore incenderit, vt, licet omnis poteſtas, conſortis impatiens eſſe ſoleat; tamen tunc temporis Romanus Imperator, (vt inquit, atque teſtatur ſanctiſſimus ille, & celebratiſſimus Archiepiſcopus & Martyr Cyprianus, Epiſtola ſecũda libri quarti, quæ alioqui in ordine numeratur quinquageſima ſecunda) quantumuis tyrannica ſæuitia crudelis atque infeſtus, multò patientius & tolerabilius audiſſet leuari aduerſus ſe æmulum Principem, quàm conſtitui Romæ Dei Sacerdotem, hoc eſt, Summum Pontificem.

Poſt Magni verò illius, & ſancti Conſtantini, ad fidem Christianam, diuina clementia, conuerſi tempora, quum ethnicorum Tyrannorum opera & miniſterio non poſſet amplius pro more & arbitrio vti: per perfidos Hæreticos, & Schiſmaticos idipſum, primùm quidem occultius, poſtea verò aperto marte tentare, atq; continuare non ceſſauit, & varijs nouiſque modis contra Romanos Pontifices

ficcs insurgēs, omnes & singulos hostiliter non minus, & summo odio, quàm per ethnicos fecerat, persequutus semper fuit; &, si non pari facilitate atq; violentia extinguere potuit; pari tamen furore atq; immanitate extinctos cupiuit, aut saltem inuisos atque contēptos, adeoq; execrabiles reddere; atque ita nomen eorū, & auctoritatem, potestatemq; obliterare prorsus, vel ad nihilū redigere conatus fuit, atq; omnibus viribus adlaborauit. Nec mirū: quia hoc solenne sēper fuit apostatis hęreticis, vt Romanæ Ecclesiæ, eiusq; summo Pontifici infestos sese, & cōtumeliosos, ac perpetuos abiuratosq;, imò coniuratissimos hostes opponerent; sublato Pastore (vt inquit iterū S. Cypr. li 1. Epi. 3) liberius in gregem Christi grassari possint. Hæc sunt enim; secundum eundem lib. 3. epist. 9. initia hæreticorum, & ortus atque conatus Scismaticorum malè cogitantium, vt sibi placeant, vt Præpositum superbo tumore contemnant. Neque enim; vt idem ait libro 4. Epistola 2. possunt lau-

laudare nos, qui recedunt à nobis: aut expectare debemus (loquitur de Romano Pontifice, & catholicis Episcopis) vt placeamus illis, qui nobis displicentes, contra Ecclesiam rebelles, solicitandis de Ecclesia fratribus, violenter insistunt. Cùm autem talis, à quibusdam desperatis & perditis extra Ecclesiam constitutis, impugnari videtur, (inquit rursus libr. 1. Epist. 3.) apparet, quis impugnet: non scilicet Christus; qui Sacerdotes aut constituit aut protegit; sed ille, qui Christo aduersarius, & Ecclesiæ eius inimicus, ob hoc Ecclesiæ Præpositum sua infestatione persequitur, vt Gubernatore sublato, atrocius atque violentius circa Ecclesiæ naufragia grassetur.

Etsi autem per Simonem Magum, omnium hæreticorum parentem, & alios deinde degeneres hæreticos atque Scismaticos, Romanum Pontificem, & supremum Ecclesiæ in terris Pastorem, Vatiniano odio, & hostili insania, persequutus fuerit diabolus: omnium tamen infestissimè

rabiem suam contra eundem, postre
mis hisce & exulceratissimis mundi
temporibus, exercere aggressus est; &
porrò multis, adeoque infinitis pro-
pemodum machinationibus testa-
tum facere idipsum, atque re ipsa de-
clarare nō destitit: ita vt ab exordio,
atq; ipsis incunabilis Ecclesiæ, à mil-
le, inquam, quingentis, & sexcentis
fermè annis, nunquam tam violen-
ter, incessanter, atque hostiliter su-
premum Ecclesiæ, sub Christo, Visi-
bilem Pastorem, & ordinarium atq;
legitimum S. Petri in cathedra Apo-
stolica successorem, Romanum Epi-
scopum, è medio tollere, atque ex-
terminare tentauerit, quàm per mo-
dernos Hæreticos; quos gregatim ex-
citare, & veluti ab orco, iam olim sę-
pius iure meritoque ab Ecclesia dam
natos, reuocare non desinit: qui licet
inter se mutuis & maximis odijs fla-
grent, atque sibi inuicem infensissi-
mi existant; in hoc tamen probè con-
sentiunt, & veluti ex condicto con-
spirant, & coniurarunt ad vnum om-
nes, quod Romanum Pontificem,
plus-

plusquam turcico, & insatiabili odio persequantur atque insectentur vniuersi, & in eum certatim virus suum, & omnia quæ concipere & comminisci possunt, fulmina & mendacia, maledicta, blasphemias, & execrationes plusquam iudaicas, imò barbaricas, quo eum obruere penitus & simul extinguere, adeoque ex oculis & memoria hominum sustollere possint, euomere atque congerere non cessant. Atque hoc vt quàm citissimè, expeditissimeque effectum reddere, & voti sui compotes fieri queant facilius, non solùm inaudita & falsissima illi crimina, contra conscientiam suam, impudenter affingunt; sed etiam expresse & pertinacissimè negant eundem verum & supremum esse Ecclesiæ Pastorem; negant S. Petri ordinarium & legitimum successorem; quin & omnibus modis probare & persuadere conantur, non Christi Vicarium, non successorem Petri, non supremum Ecclesiæ visibilis sub Christo, & post Petrum, esse Pastorem; sed ipsissimũ

Antichriſtum, quem omnes fugere, execrari, atque abominari debeant, vt conſtantiſſimè, ita & impudentiſſimè, palam & paſſim aſſeuerant: & hoc tandem, inſtigante & iuuante diabolo, infernali lupo, apud ſui ſimiles & ſectatores effecerunt, vt nomen ac mentionem Romani Pontificis horreant, & deteſtentur magis, quàm ipſiuſmet diaboli. Illud autem vt probabilius apud imperitum vulgus, & ſuo veneno intexicatos mūdi filios, perſuaſiſſimum reddant; fingunt, inter Apoſtolos Chriſti primatum fuiſſe nullum; S. Petrum alijs Apoſtolis non fuiſſe à Chriſto præpóſitum; & ſi maximè inter eas primas fuiſſet S. Petrus, tamen illum Romæ fuiſſe, imò Romam vidiſſe nunquam, nedum ibi Pontificem egiſſe; ideoq; Romanum Epiſcopum haud quaquam eius in Pontificatu eſſe potuiſſe, aut poſſe ſucceſſorem; ſed emētito tantùm titulo, & ſola calliditate, fraudulētia, p̄ſumptione, & tyrānide diabolica, cathedram, & ſucceſſionē S. Petri aſſeruiſſe ſibi, atq; eo nomine

totius Ecclesiæ primatum sacrilegè vendicasse.

Hinc apertissima S. Scripturæ loca, quibus S. Petro primatus à Christo promittitur, confertur, atque asseritur, suis commentis deprauant atque euertunt: & quia in Actis Apostolorum, quibus S. Petri & Pauli gesta potissimum descripsit S. Lucas, nulla fit mentio, quod S. Petrus Romæ vnquam fuerit; sed contrarium ex illis, sicuti & ex epistolis S. Pauli, colligi posse videatur; (quia videlicet S. Paulus Romā captiuus veniens, S. Petro nō fuerit locutus, sicut alijs locutus asseritur; nec, Romanis scribēs Epistolā, & alios saluere ac salutare iubens, Petri vllam faciat mentionē; & ibidem captiuus, ab omnibus se desertum atque derelictum conqueratur, excepto Luca) constanter atque indubitanter concludunt, S. Petrum Romæ nunquam fuisse; alioquin enim (aiunt) S. Paulus vtique illi, Romam veniens, locutus fuisset, & ad Romanos scribens illosque salutans nominatim, Petrum non prętérijs-

rijſſet;&Petrus Romę agens,Paulum
non deſeruiſſet.Quaſi verò S.Petrum
ſemper,& continuè Romæ,non fuiſ-
ſe ſolùm,ſed etiam ita hęſiſſe & man
ſiſſe oporteat, vt nuſquam, aut nun-
quam aliò interea fuerit profectus,
ſicque ſæpius Roma non abfuerit.
Conſtat enim ex ſacris Scriptoribus,
& Eccleſiaſtica hiſtoria, S. Petrum,
etiam poſt collocatam Romæ cathe
dram, & ab Antiochia tranſlatam,
frequenter exiuiſſe Roma, & ad di-
uerſas orbis plagas profectum, vt in-
fideles ad fidem conuerteret, & con-
uerſos, tanquam bonus & principa-
lis Paſtor,in fide confirmaret, ſicque
ouile commiſſum,nouis quotidiè o-
uibus augeret atque exornaret; am-
plificaretque Eccleſiam ſibi à Chri-
ſto ſeria,& ſingulari commendatio-
ne concreditam. Et, ſi maximè Ro-
mæ fuiſſet, cùm Paulus ſcriberet Ro-
manis Epiſtolam,non neceſſe fuiſſet
ipſum idcirco in illa cum alijs Chri-
ſtianis Petrum ſalutare,cùm familia-
re hoc ſit,& in more poſitum, vt ma-
ximi, & ſingulares amici, & maximè
iſtiuſ-

iſtiuſmodi primores & capita Eccleſiæ, ſingulares ſibi inuicem, & priuatim ſcribant Epiſtolas, in quibus ea complectuntur & ponunt, quæ vulgo, aut omnibus innoteſcere non cupiant: quod factum fuiſſe, ſi tunc Romæ præſentem ſciuit Paulus, dubitari meritò haud poterit ab illis, qui ratione præditi, & falſis perſuaſionibus non ſunt præoccupati.

Licet autem ipſorum impietas, & ſumma impudentia, præter ſacræ ſcripturæ, ſi rectè intelligantur, apertiſſima teſtimonia, communi totius Eccleſiæ teſtatiſſima fide, & Maiorum vnanimi & conſtantiſſima confeſſione, ſatis retundatur, & ſuapte etiam ſponte tam craſſum atque palpabile, impudentiſſimumque mendacium in ſuos fumos euaneſcat: tamen apud illos, qui rem penitius non conſiderant, & SS. Patrum ſcripta atque teſtimonia (quæ apertiſſimè euidentiſsimeque teſtantur, & S. Petrum Apoſtolorum fuiſſe primum, & poſt cathedram Antiochenam, Romæ etiã Epiſcopatum geſſiſſe ſupremum, &

mortuum ibidem, atque crucifixum pro Christi nomine fuisse sub Nerone) nunquam legerunt in scriptoribus ac Patribus Ecclesiasticis; vel quę ab hæreticis falsò & mendaciter afferuntur atque allegantur ex Patribus, dissoluere satis & refutare non possunt; adeò ista, quantumuis crassissima, quantumuis impudentissima, mendacia præualuerunt, & quotidie magis magisque inualescunt, vt iam etiam vulgus, atque adeò pueri, Romanum Pontificem blasphemis calumnijs onerare, inauditis conuicijs incessere atque lacessere, execrari, & deuouere audeant, tanquam ipsissimum Antichristum, & palam plenisque buccis negare S. Petrum vnquam Romæ fuisse, ideoque falsò hactenus & mendaciter, fraudulenterque à Maioribus nostris assertum & creditum esse, quod S. Petrus Romæ Episcopus, aut Cruci affixus fuerit. Vnde simpliciores maximè, & ex ipsismet Catholicis non postremi, non possunt non moueri & scandalizari plurimum, quamdiu aduersariorum ca-
 lum-

lumniæ non fuerint satis detectæ & refutatæ: adeò, vt multos, prô dolor, adeoq; quam plurimos inuenire liceat (qui tamen & Catholici esse & haberi volunt, & ab omni hæresi, hæreticisque quibuscunq; quam alienissimi) qui hisce hæreticorum strophis & falsissimis persuasionibus corrupti, aut potius decepti, Romanum tamen Pontificem totius Ecclesiæ visibilis Pastorem esse supremum, & S. Petri, primi Pontificis ordinarium ac legitimum in cathedra successorem credere atque agnoscere detrectant, aut certè palam confiteri erubescunt: & catholicos quidem sese venditant & profitentur zelosissimè, Pontificios autem (sic enim hæretici catholicos probosè, vt putant, appellare consueuerunt; eò quòd Romanum Pontificem, Pastorem suum, & totius Ecclesiæ, summum agnoscant & profiteantur) vocari sese haud quaquam patiantur, aut non sine stomacho & auersione permittãt, falsissimè persuasi, quod absque Romani & supremi Pontificis seu Pa-

storis agnitione & confessione, boni nihilominus & catholici Christiani esse, & saluari etiam haud dubiè possint. Imò, eò etiam cæcitatis & dementiæ, ista hæretica, pestilentissimaque persuasio, non paucos, nec postremos pertraxit, vt arbitrentur, salua etiam catholica fide & illæsa salute, quemlibet, non modò Regem aut Principem, sed etiam Comitem aut Baronem, in suo regno, ducatu, comitatu, aut dominio, (prætermissa audacter, & contempta, reiectaq; Romani Pontificis, & cuiuslibet Episcopi ab eo constituti auctoritate, reuerentia atque obedientia) Pontificem simul & Episcopũ, non minus, Principẽ esse posse, ac debere etiã.

Quo stratagemate, quantũ Ecclesię nocuerit draco ille infernalis; quot milia, imò myriades hominum ad nocentissimas, perditissimasque hæreses pertraxerit; quot oues ab ouili & gratia Christi, ab obedientia veræ Ecclesiæ, à vera atq; æterna salute, ad certissimã, & æternã perniciem atq; damnationẽ ignorãtes p̃cipitauerit,

horrendum eſt, atque dictu incredibile, & nullis lachrymis, quantumuis plurimis, quantumuis ſanguineis ſatis poteſt deplorari.

Nec poterat citius, faciliuſque, diabolus ſubruere, & euertere Ouile atque Eccleſiam Chriſti, quam negare, atque è medio tollere, ſupremum eius Paſtorem, atq; Pontificem. Quid enim Oues, quid Ouile, ſine Paſtore? quid Domus, ſine Rectore? quid Exercitus, ſine Duce? quid Nauis, ſine Nauclero? quid Domeſtici, ſiue familia, ſine Patre familias? quinam, & quid ſunt Paſtores & Epiſcopi, ſine Summo Paſtore & Pontifice, à quo & mittantur, & in officio, atque vnitate contineantur, regantur, & defendantur? Quis inter tot errorum emergentium labyrinthos, inter tot controuerſiarum & dubiorum in Religionis negotio, & S. Scripturæ interpretatione tam varia atque pugnante, anfractus, inter tot rebellium, & inquietorum, ſeditioſorumque hominum motiones, & machinationes tam graues, tamque nociuas atque

fre-

frequentes, certi aliquid decernere atque determinare, aut ſtatuere vtiliter & efficere poterit, ſi nullus ſit ſupremus in terra viſibilis atque conſpicuus Paſtor, qui diuina ordinatione ac promiſſione, dirimere poſſit omnes controuerſias, & quid, iuxta ſanum & indubitatum ſacræ ſcripturæ intellectum, & S. Spiritus dictamen, certò credendum omnibus, & obſeruandum ſit, quidve repudiandum & fugiendum dijudicare poſſit atque decernere. Quale enim regimen eſſe, aut excogitari poteſt, vbi vel nulli ſunt rectores legitimi; vel omnes ſibi, pro arbitrio, pares atque æquales exiſtunt, & nullum habent, vel agnoſcunt ſupremum?

Optimè igitur de Eccleſia, & Religione meriti ſunt Catholica, qui hoc potiſſimùm exhulceratiſſimo, & hæreticorum feraciſſimo ſeculo, quo diabolus plus atque vehementius quàm aliâs vnquam per emiſſarios ſuos, & Antichriſti prodromos fideliſſimos, viſibile Eccleſiæ in terris, & militantis Eccleſię caput, & Pa-

ſtorem, ac Rectorem ſupremum oppugnandum, atque deturbandũ, quia tempus illi breue ſupereſt, callidiſſimo conſilio ſtatuit atq; præſumpſit) ſanctiſſimi beatiſſimiq; Petri, & ſucceſſorum eius Romanorum Epiſcoporum pontificiũ, ſeu primatum, auctoritatemq;, & poteſtatem in Eccleſia, ſub Chriſto, ſupremam, contra veterum, & modernorum hæreticorum impijſſimas calumnias, & craſſiſſima ſimul ac impudentiſſima, nocentiſſimaq; mendacia, ſolidiſſimis ſacræ ſcripturæ, & SS. Patrũ teſtimonijs; editis in lucem doctiſſimis atque vtiliſſimis tractatibus; viriliter atque conſtanter propugnarunt; probè ſcientes, in hoc caput, & ſummam quaſi regiminis, & rei Eccleſiaſticæ, Religioniſque Catholicæ conſiſtere, vt certus aliquis, & ſupremus Iudex in terris, & Rector ac Paſtor conſtituatur atque agnoſcatur, qui fratres ſuos in quibuſlibet controuerſijs & dubijs confirmare; qui errores à veritate: & ſinceram fidem ab hæreſibus ſecernere; & quaſlibet etiam emergentes,

aut

aut motas controuersias in Religione, legitimè, & certò atque infallibiliter determinare; inferiores regere, & in officio continere; discolos verò aut rebelles, legibus atque censuris, vt par est, & Ecclesiæ expedire censuerit, constringere, atque ad debitam obedientiam reducere; aptos & fideles Ministros constituere, ineptos autem & infideles, reijcere atque exauctorare, & quæ præterea ad regimẽ & conseruationem atque propagationem totius Ecclesiæ facere: aut necessaria videbuntur, loco & tempore statuere atque ordinare possit.

Quia verò hæretici & nouatores nostri, contra sententiam catholicorum, & testatissimam totius Ecclesię, etiam primitiuæ, fidem, Patres quoque, obtorto veluti collo, corruptè, & deprauato sensu allegare & opponere audent: rudiores autem, & minus in Patribus versati Lectores, nec maiores Catholicorum Scriptorum tractatus, iustaque volumina cõparare aut euoluere queant facilè, neque suopte marte aut inge-

ingenio, an Patrum testimonia rectè & in germano sensu allegentur, possint satis cognoscere aut discernere: contraria verò, aut quæ videntur contraria, iuxta se posita, magis elucescere soleant; vt nõ solùm Philosophus sed etiam experientia ipsamet testatur: Visus sum pijs & doctis quibusdam magnum, aut saltem non contemnẽdum operæ facturus precium, & simplicioribus singulare etiam caritatis obsequium præstiturus, si Patres, quos hinc inde Catholici & Hæretici respectiuè pro primatu, & contra primatum Petri, & successorum eius Romanorum Pontificum, allegare, & sibi inuicem opponere solent, in vna atque eadem pagina è regione, atque ex diametro collocarem, & quos hæretici corruptè, aut deprauato atque adulterato sensu citant, germanæ lectioni, atque sensui genuino vindicarem atque restituerem; vt ex oppositione & collatione eorundem Patrum, maximè qui primis sexcentis annis in Ecclesia claruerent & subiuncta exegesi, cordatus

tus & sincerus lector, vel meridiana luce clarius conspicere atque colligere valeat, Catholicorum, de primatu Petri, & successorum eius, sententiam, verbo Dei sanè intellecto, & sanctorum Patrum sensui atque consensui, per omnia consonare atque conformem inueniri: hæreticorum verò oppositiones, non nisi meras strophas, sicophantias, crassa & palpabilia mendacia, imò blasphemias, atque sacrilegas impudentissimasque, ex odio hostili, & conscientia excæcata atque cauteriata profectas, & excogitatas esse calumnias.

Hoc autem qualecunque opusculum, quantumuis rudis & indignus Agricola, tibi tamen Sanctissime Pater, offerendum, tibi singulariter & propriè dedicandum putauit, qui Apostolici primatus non solum assertor præcipuus & propugnator, sed etiam proprius & personalis, atque vnicus pro tempore, diuina sic volente & ordinante clementia, post ducentos & triginta quatuor antecessores Romanos Pontifices, ordinarius

atque legitimus hæres, atque ſumma cum laude, & incredibili Eccleſiæ lætitia atque vtilitate poſſeſſor exiſtis, non ſolùm officio & dignitate maximus & auguſtiſſimus, ſed etiam, vt nomine, ita quoque reipſa verè Clemens, verè pius Patrum, ac patriæ Pater; quem omnes pij & germani Catholici legitimè electum, & hactenus ſoſpitem atque florentem, inter tot hæreticorum blaſphemias, & infeſtiſſimas oppugnationes, enixè, atque ex animo lætantur; & diu adhuc, atque in plurimos annos, magis magiſque in vinea, atque Ouili Dominico proſperantem, etiam atque etiam deſiderant, & ſummis votis meritiſsimè exoptant.

Accipe igitur, Sanctiſsime, ſimul ac verè clementiſsime, Beatiſſimeq; Pater, ab infimo ſeruulo, imò minima Ouicula, hoc quicquid eſt officij; & hanc fidei catholicæ & maiorum, pia ni fallor methodo & ratione, inſtitutam confeſſionem atque aſſertionem, pro tua paterna, ſingulari, ac laudatiſſima clementia, nequaquam aſper-

aſpernare: atque Agricolam, inter ouiculas, quas tibi Chriſtus ſine exceptione vniuerſas, toto, qua patet orbe Chriſtiano, in S. Petro commiſit atque commendauit paſcendas regēdaſq́; vel poſtremo loco reſpice atq; quo ſoles alios Catholicę fidei alumnos & confeſſores, paterno affectu complectere.

Dominus Ieſus, magnus ille, & primus Paſtor, imò Princeps Paſtorum, & Epiſcoporum omnium, qui te ad ſublimem illam & ſanctiſſimam Cathedram elegit & deſtinauit, cuius vicem geris, & Vicarium agis in terris ac Militante Eccleſia Viſibilem, Sanctitatem, atque Apoſtolatum tuum, ad Eccleſiæ ſuæ ter afflictiſſimæ conſolationem, reſtaurationem, pacificationem, atque amplificationem quotidie maiorem, diutiſſimè adhuc; pro ſingulari ſua, & inexhauſta Clementia; conſeruare & & proſperare, & tandem, poſt huius vitæ ac dignitatis ſanctiſſimæ, feliciter perfunctos atque exantlatos labores, curas, atque vigilias,

virtutibus & meritis gloriosum, ad Ecclesiam transferat triumphantem, patriamque cœlestem, æterna gloria, & honore ineffabili coronandum. Sittardiæ pridie S. Margaretæ Virginis & Martyris, Anno salutis 1599.

Sanctitatis, &
Beatitudinis V.

infimus, atque humilimus
Cliens ac seruus in Christo

Franciscus Agricola.

PRÆ-

PRÆFATIO AD LECTOREM.

QVANDOQVIDEM, Christiane & benigne Lector, antithesis locorum sacræ Scripturæ, quos hinc inde Catholici atque hæretici ex diametro, de Verbo Dei scripto & non scripto, allegare potissimùm solent, ante annos duos à me, pio fine & zelo editas, doctis placuisse, & simplicioribus non parum lucis atque vtilitatis attulisse, &, si docili atque attento animo peruoluantur sæpius, adferre posse; à multis & magnis viris asseritur: & in illis præter alia, ex parte Catholicorum, solidè, atque apodicticè probatum est; sacram Scripturam non omnibus, nec in omnibus claram, atque ita apertam esse, vt interprete aut explicatione non indigeat: interpretari verò illam, & rectè, secundum Apostolum, secare, non quosuis sine discrimine, sed illos duntaxat posse, quibus hoc diuinitus datum atque concessum fuerit; Ecclesiam nimirum Christi, & eius ordinarios Episcopos & Rectores; & inter illos præcipuè, Episcopū Romanum, summum videlicet Pontificem, & S. Petri (cui firmitas fidei in se, suisque successoribus ordinarijs; disertis à Christo verbis promissa, & singulari oratione atque intercessione à Deo Patre fuit impetrata) in primatu, & Apostolica cathedra legitimum Successorem: per quem, sicut & per Concilia, potissimùm generalia, incessanter nobis, & infallibiliter sensum Domini, mentemq; Spiritus sancti,

sancta

ſancta declarat Eccleſia: dotata etiam propterea à Sponſo ſuo Chriſto, eodem Spiritu veritatis, qui ipſam omnia docet ad ſalutem neceſſaria atque vtilia, & in omnem ducit veritatem, ſemperq́ illi præſens, ita eandem inſtruit, gubernat, & dirigit, vt in ſacræ ſcripturæ intelligentia, et diuini verbi germana & gnſia explicatione, Religionisq́ cauſſa & negotio, planè nec falli poßit nec fallere vnquam; ſed reuera, atque ſine omni dubio ſit, & maneat (ſi Chriſto, et Scripturæ creditur) columna firmißima, & immobile veritatis, ſolidißimumq́ fundamentum: Hæretici verò, & Nouatores noſtri temporis, hoc ipſum conſtanter non minus & pertinaciter, quam impudenter negant; ideoq́ nullum in Eccleſia viſibili ſupremum Epiſcopum, nullum Pontificem Romanum, aut S. Petri in primatu ſeu pontificatu agnoſcere volunt ſucceſſorem, ſed illum, illiusq́ nomen abominantur, deteſtantur, & horrendis modis execrantur; & ne conuinci poßint, vel agnoſcere cogantur, faterią́ Romanum Epiſcopum, S. Petri in cathedra, & ſupremo tribunali atque regimine Eccleſiæ ſucceſſorem, ideoq́ etiam ordinarium, & ſupremum, omnium in fide & Religione motarum controuerſiarum, & dubiorum occurrentium, iudicem habendum eſſe atque determinatorem; abſterſo omni pudore atque verecundia, palam & paßim inficiantur, S. Petrum Romam vidiſſe vnquam, nedum Romanos perſonali doctrina, & viua voce ad fidem primùm conuertiſſe, aut Ro-

cathedram pontificiam, seu sedem Apostoli-
n, diuino instinctu mandatione vnquam collo-
e: & quod omnem superat impudentiam, pla-
atque apertè negant, Petro vllum à Christo in-
Apostolos primatum promissum, vel collatum,
vllum inter Apostolos principatum seu prae-
nentiam extitisse; sed omnes omnibus modis,
que vllo potestatis vel auctoritatis discrimi-
pares inuicem atque æquales fuisse & perman-
semper.

Eam ob caussam, præsentem Tractatum, de
bis Domini; Tu es Petrus, & super hanc pe-
m ædificabo Ecclesiam meam: Et; Tibi dabo
ues regni cœlorum. Item; Ego rogaui pro te,
non deficiat fides tua: &; Pasce agnos, pasce
s meas; quod videlicet istis S. Petrus verè à
risto Pontifex supremus, ac totius ouilis, seu
clesiæ suæ Pastor summus & generalis designa-
& constitutus sit: & præterea Romæ haud du-
fuerit quoque, & ibidem primus etiam euan-
izando Ecclesiam collegerit atque fundarit, nec
n, pontificatum gerens, tandem à crudelissimo
erone, Imperatore gentili, crucifixus sit & mar-
io affectus; & ideo Romanus Episcopus, S. Pe-
legitimè succedens in pontificatu isto, to-
s etiam, & vniuersalis Ecclesiæ curam, & supre-
um habeat, sub Christo inuisibili, principali, &
rno Pastore, in pascendo & regendo potestatem;

ex

ex communi sensu, & vnanimi consensu, fide, & fidei confeßione publica SS. Patrum primitiuæ Ecclesiæ (oppositis, & refutatis eorundem testimonijs, quæ falsò & deprauatè allegant hæretici) Deo inspirante, & adiuuante collegi atque concinnaui: quem propter argumenti & methodi affinitatem, non minus doctis placere; & rudioribus catholicis, imò etiam seductis, & non excæcatis seu in reprobum sensum traditis hereticis (si diligenter & sincerè peruoluant) vsui esse posse & seruire, ad agnoscendam, amplexandamq; catholicam, & ipsißimam veritatem, piè, & non frustra confido.

Ceterum, vt Patrum, qui hinc inde ab vtraque parte allegantur, genuinum sensum, mentemq; faciliùs & pleniùs assequi, & ex illorum testimonijs instrui magis atque ædificari poßit Lector beneuolus & candidus; altius subinde, & prolixius illorum verba ascribo, & sæpius etiam, quando argumentum ita exigit, atque noua occasio postulat, in diuersis capitibus diuerso fine, eadem repeto. Epistolas SS. Pontificum, qui primis potißimum quatuor seculis claruerunt, & omnes ferè martyrio illustres existunt, vt in primo Conciliorum Tomo, & ab alijs etiam celebratißimis Theologis citatas inuenio, fideliter allegaui, & verbotim, quæ ad præsentem materiam quoquo modo facere videbantur, ascripsi. Si de quibusdam Pontificum Epistolis, ex nouis coniecturis, dubitatur à recentioribus nonnullis, penes doctiores, atque ipsammet Ecclesiam iudicium relinquo.

Aetatem Pontificum, & Patrum, quæ aut mortui sunt, aut claruerunt, posui subinde, iuxta chronologiam Viennæ Austriæ editam Anno supra sesquimillesimum octuagesimo, & à Facultate ibidem Theologica approbatam, & potissimùm iuxta Tabulam illam chronologicam, quàm R. P. Franciscus Costerus vtilissimo illi, & commendatissimo controuersiarum Enchiridio, vltimæ æditionis, præmisit: annosq́; quibus Pontifices in S. Petri cathedra sedere, Patres verò editis scriptis inclarescere cœperunt, vel mortui sunt, assignaui aliquoties; vt ex ætate, & annorum quibus vixerunt, vel obierunt assignatione, Patrum etiam, & testimoniorum antiquitas, auctoritasq́; innotescere facilius, & colligi possit. quod ideo monendum duxi, sicuti fortassis lector Pontificum, aut Patrum ætatem ab alijs paulò aliter, salua tamen veritate, licet diuerso respectu, allegari vel assignari inueniat.

Etsi autem bonam in spem veniam, pium & candidum, cordatumq́; lectorem, si attentè omnia & ressius, diligenterq́; perlustret, examinet, atque resoluat, ex hoc tractatu, & Patrum antithesi, ac ger..ana explicatione, quomodo potissimis argumentis ..que controuersijs, quas Hæretici & Nouatores ..oderni, contra S. Petri & successorum eius Roma..rum Pontificum primatum atque auctoritatem, ..ouere solent, obuiare debeat sufficienter instru..um iri; eoq́; etiam nomine illi hoc compendio, & ..trum collatione seruire studui; tamen simul quo-

que hac occasione ad Catholicos scriptores; qui hanc materiam solidius, & ex professo latius, ac copiosius pertractarunt, maximè verò & potissimùm, ad primum Tomum Controuersiarum doctissimi illius clarissimiqúe Theologi, R.P. Bellarmini; & vtilissimum etiam & præclarum illud volumen R. P. Sanderi de visibili Ecclesiæ Monarchia, nec non insignes lucubrationes R. P. Stapletoni de Principijs fidei doctrinalibus; sicut etiam ad Analysin R. P. Gregorij de Valentia, relegare lectorem, atque adeo prouocare, illosqúe Theologos celebratissimos, & eorundem contra hæreticos scripta monumenta, etiam atque etiam omnibus auitæ fidei & veritatis studiosis commendare volui.

Si simili methodo atque compendio, tam ex Scripturis, quàm ex Patribus sanctis, oppositis nimirum è regione & explicatis, quæ hæretici deprauatè allegant contra catholicos, omnes controuersiæ quæ nunc agitantur, tractatæ atque elucidatæ extarent: fallor planè, si catholica atque euangelica, hoc est, germana & illibata veritas, sufficienter comprobata, citius planiusqúe non elucesceret: & hæreticorum vanitas, falsitasqúe & pestilentissima sicophantia mox euanesceret, & in meros fumos resolueretur.

Faxit Deus, vt si mihi vel per ætatem, vel ingenij ac gratiæ defectum & insufficentiam, multiplicesqúe, adeoqúe assiduas et continuas occupationes & distractiones pastorales, meis, aliorumqúe votis

satis-

ſatisfacere non licuerit: per alios idipſum, quibus maius ingenium & ocium, maior etiam gratia & facultas obtigit, doctius atque elaboratius præſte- tur, expediaturqúe: & , quod omnium maximè, ſummiſqúe ac infimis votis optandum eſſet, omnipotens et clementiſsimus Deus, pro ſua immenſa atque infinita miſericordia, omnium aures, oculos, menteſqúe aperire & illuſtrare dignetur, vt & cognoſcant & amplectantur veritatem Euangelicam, & idipſum dicant et ſentiant vniuerſi, et omnibus controuerſiis, calumnijs, & contentionibus ſepoſitis, compoſitiſqúe, imò ſepultis prorſus atque extinctis, & relegatis profligatiſqúe mendacijs & fallacijs quibuſcunque, vnàm eandemqúe fidem (ſine qua nemo Deo placere, nemo iuſtificari, nedum ſaluari poteſt) fidem inquàm catholicam atque Apoſtolicam, atque adeò Romanam, quam S. Paulus ſuo tempore toti orbi notam tantopere commendarit, & Spiritus ſanctus in Eccleſia Romana hactenus incorruptam atque illibatam per ordinarios S. Petri & legitimos ſucceſſores cuſtodiuit, ita ſectemur & profiteamur omnes, vt nulla inter Chriſtianum nomen præſeferentes, ſint amplius ſciſmata, nulla de fide & Religione controuerſiæ reliquæ, nulla odij aut diſcordiæ veſtigia, ſed vna ſit fides mentium, & pietas cordium, & omnes atque vno ore inuocemus, colamus, & glorificemus Deum & Patrem Domini noſtri Ieſu

Christi illiq; corde puro, conscientia bona, & fide ac charitate nonficta omnibus diebus vitæ nostræ, vt par est, & pios decet ac fideles Christianos, seruientes, tandem ad vnam eandemq; Patriam, Regnum videlicet cœleste, & æternam salutem, gloriamq; peruenire valeamus. Per eundem Christum Dominum ac Saluatorem nostrum; cui cum Patre & Spiritu sancto, omnis sit gloria, honor, salus, & gratiarum actio in æterna seculorum secula. Amen.

APPROBATIO.

Opus, de Primatu Petri, & successorum eius à Venerabili admodum in Christo Domino D. Francisco Agricola conscriptum, omnibus Christi fidelibus, & præsertim ijs, quibus inter hæreticos versari necessarium est, perquàm vtile & necessarium esse iudico & censeo.

Ioannes Chapeauille S. C. Leodiens. in spiritualibus Vicarius.

CATA-

CATALOGUS SUMMORUM Pontificum. Iesus Christus Pontifex in æternum. Eius Vicarij hoc ordine sequuntur.

Ord.	Anni Christi.	
1	44	S. Petrus Apostolus & Martyr. Sedit Annos 24. Menses 5. dies 12. sub Nerone Claudio Cæsare.
2	57	S. Linus martyr viuente adhuc Petro, sed an. 11. mens. 3. dies. 12. sub eod.
3	68	S. Clemens martyr post mortem Petri Apostoli primus sed. an. 9. mens. 4. d. 26. sub eod.
4	77	S. Cletus mart. sed. an. 6. m. 5. d. 3. sub Tito Vespasiano.
5	84	Anacletus mart. sed. an. 12. m. 2. d. 27. sub Flauio Domitiano.
6	97	Euaristus mart. sed. an. 13. m. 3. sub eod.
7	106	Alexander mart. sed. ann. 7. m. 5. d. 19. sub Traiano.
8	117	Sixtus I. mart. sed. an. 9. m. 10. d. 9. sub Hadriano.
9	127	Telesphorus mart. sed. an. 11. men. 8. d. 28. sub eodem.
10	139	Hignius mart. sed. an. 4. sub Antonino.
1	143	Pius I. mart. sed. an. 11. m. 5. d. 17. sub eod,
2	154	Anicetus mart. sed. ann. 8. m. 8. d. 24. sub Aurelio Vero.
3	163	Soter martyr sed. an. 7. m. 11. d. 18. sub eo.
4	171	Eleutherius martyr sed. ann. 15. d. 13. sub Aurelio Commodo.
5	186	Victor I. mart. sed. an. 12. men. 1. d. 28. sub Heluio Pertinace.
5	198	Zepherinus mart. sed. an. 20. d. 17. sub Antoni-

††† toni-

Ord.	Anni Christi.	
		tonino Caracallo Pio.
17	218	S.Calixtus I.mart.ſed.an.6.m.1.d.13. ſub Aurelio Seuero.
18	224	S.Vrbanus mart.ſed.an.7. m. 7. d. 5. ſub Alexandro Pio.
19	232	S.Pontianus mart.ſed.an. 5.m.5. d.2. ſub eodem.
20	236	S.Antherus mart.ſed.m.1.d.14. ſub Iulio Maximino.
21	237	S.Fabianus mart.ſed.an.14. d. 4. ſub Maximino, Gordiano, Philippo & Decio.
22	251	S.Cornelius mart.ſed.an.2.m.5.d.29.ſub Decio & Gallo.
23	253	S.Lucius I.mart.ſed.an.1.m. 4. d. 14. ſub Valeriano.
24	255	S.Stephanus I.mart.ſed.an.3. m. 3. d. 24. ſub Gallieno.
25	258	S.Sixtus II.mar.ſe.an.1.m.11.d.13.ſub eod.
26	260	S.Dionyſius I.mart.ſed.an.9.menſ.4.d.5. ſub Claudio.
27	270	S.Felix I.mar.ſe.an.4.m.5.ſub Aureliano.
28	274	S.Eutychianus mart.ſed.an.9. m. 6. d. 9. ſub Tacito & Floriano.
29	283	S.Caius mart.ſed.an.12.m.4.d.6.ſub Carino.
30	296	S.Marcellinus mart.ſed.an. 7. m.11. d.19. ſub Diocletiano & Maximiano.
31	304	S Marcellus I.mart.ſed.an. 4. m. 6. d.21. ſub Conſtantino.
32	308	S.Euſebius mart.ſed.an.2. m.7.d.27. ſub eodem.
33	310	S.Melchiades mart.ſe.an.3.m.2.ſub eodẽ.
34	314	S.Sylueſter I.ſed.an.21.d.4. ſub eodem.

S.Mar-

Ord.	Anni Christi.	
35	336	S.Marcus sed.m.8.d.22.sub eodem.
36	336	S.Iulius sed.an.14.m.5.d.19.sub eodem.
37	351	Liberius se.an.15.m.14. d.18.sub Iuliano.
38	373	Damasus sed.an.16.m.2.d.10. sub Valentiniano & Theodosio.
39	363	Siricius sed.an.15.m.1. d.10.sub Arcadio & Honorio.
40	398	Anastasius sed.an.4.m.1.d.13 sub eisdem.
41	402	Innocentius sed.an.15.m.2.d.10.idem.
42	417	Zozimus sed.an.2.m.4.d.7.sub Theodosio Iuniore.
43	420	Bonifacius I.sed.an.3.m. 9.d.28.sub eod.
44	423	Cœlestinus I.sed.an.8.m.5.d.3.sub Placidio.
45	432	Sixtus III.sed.an.7.m.11.sub eodem.
46	440	Leo Magnus sed. an. 20. mens. 11.d.2.sub Marciano.
47	461	Hilarius sed.an.6.m.3.d.9.sub Leone.
48	467	Simplicius sed. an. 14.m. 6. d.14.sub eod.
49	482	Felix II.dictus III.sed.an.11.m.11.d. 18. sub Zenone.
50	494	Gelasius se.an.2.m.8.d. 6.sub Anastasio.
51	496	Anastasius II.sed.an.1.m.11.d.12.sub eod.
52	494	Symmachus sed. an. 15. mens.7. d.26.sub Theodorico.
53	514	Hormisda sed.an.9.d.11,sub Iustino.
54	523	Ioannes I.sed.an.2.m.9.d. 15. sub eodem.
55	526	Fœlix IV.dictus.III.sed.an. 4.m. 2. d.18. sub Iustiniano.
56	530	Bonifacius II.sed.an.1.d.2.sub eodem.
57	532	Ioannes II.sed.an.2.m.4.d.6. sub eodem.
58	534	Agapetus sed.mens.1.d.1.sub eodem.
59	535	S.Syluerius sed.an.1.m.5.d.12.sub eodem.

Ord.	Anni Christi.	
60	537	Vigilius sed.ann.17.m.6.d.26.sub Flauio Anicio.
61	555	Pelagius sed.an.9.men.10.d.28.sub Iustiniano.
62	566	Ioannes III.sed.an.10.d.15.sub eodem.
63	577	Benedictus I.sed.an.3.m.2.d.15. sub Tiberio.
64	580	Pelagius II.sed.an.9.m.2.d.20. sub eod.
65	590	Gregorius Magnus sed.ann. 13. m. 6.d.8. sub Flauio Phoca.
66	604	Sabinianus sed.an.1.m.5.d.9. sub eodem.
67	605	Bonifacius III.sed.an.1.m.2.d.28.sub eo.
68	608	Bonifacius IV.sed.an.6.m.8.d.13.sub Heraclio.
69	615	Deusdedit sed.an.3.d.23.sub eodem.
70	6.8	Bonifacius V.sed.an.3.m.9.d.19.sub eod.
71	622	Honorius I.sed.an.12.m.11.d.17. sub eod.
72	635	Seuerinus sed.an.2.d.4.sub eodem.
73	638	Ioannes IV.sed.an.1,m.9.d.19.sub eodē.
74	640	Theodorus sed.an.6.m.5.d.18. sub Constantino,
75	647	Martinus I.mart.sed.ann.6.m.1,d.26.sub eodem.
76	653	Eugenius sed.an.2.m.9.d.24.sub eod.
77	657	Vitalianus sed.an.14.m.5.dies 28.sub eo.
78	672	Adeodatus sed.an.4.m.2.d.5. sub eod.
79	676	Dominus I.vel Dominio sedit an.2.m.5. d.10.sub Constantino Augusto.
80	679	Agatho sed.an.2.m.6.d.4.sub eodem.
81	682	Leo II.sed.m.10.d.17.sub eodem.
82	684	Benedictus II.sed. m. 10. d. 27.sub Heraclio Constantino.
83	685	Ioannes V.sed.an.1.d. 9.sub eodem.

Ord.	Anni Christi.	
84	686	Cuno vel Conon ſed.m.11. d.3. ſub eod.
85	687	Sergius I.ſed.an.13.m.8.d.23. ſub Leõtio.
86	701	Ioannes VI.ſed.an.3.m.2.d.13. ſub Tiberio Habſimaro.
87	703	Ioannes VII. ſed.an. 2.m.7.d.17.ſub eo.
88	703	Siſinnius ſedit d.20.ſub Iuſtiniano.
89	707	Conſtantinus ſedit an.7.men.1.d.21. ſub Philippico Bardane.
90	715	Gregorius II.ſedit ann.15.m.10.d.21. ſub Anaſtaſio.
91	731	Gregorius 3.ſedit an.10.m.8.d.10. ſub Leone Iſauro.
92	741	Zacharias I.ſedit an.10.m.3.d.9.ſub Copronymo.
93	752	Sephanus II.ſedit d.3.ſub eodem.
94	752	Stephanus III.dictus II.ſed.an.5.d.29.ſub eodem.
95	757	Paulus I.ſedit an.10.m.1.ſub eodem.
96	768	Stephanus IV.dictus III.ſedit ann. 3.m.5. d.27.ſub eodem.
97	772	Adrianus I.ſed.an.23.m.10.d.17.ſub Leone 4.
98	796	Leo III.ſed.an.20.m.5.d.18.ſub Conſtantino 8.
99	816	Stephanus V.dictus ſed.men.6.d.24.ſub Ludouico Pio.
100	817	Paſchalis ſ. an.7.m.3.d.17.ſub Lothario.
101	824	Eugenius II.ſed.an.3.m.6.d.24. ſub eod.
102	827	Valentinus ſed.m.1.dies 10. ſub eodem.
103	828	Gregorius IV.ſed.an.16.ſub eodem.
104	844	Sergius II.ſedit an.3. m.2 d.3. ſub eodem.
105	847	Leo IV.ſedit an.8.m.3.d.6.ſub eodem.
106	855	Benedictus III.ſedit an.2.m.6.d.9.ſub eo-

Ord.	Anni Christi.	
107	858	Nicolaus I.ſedit ann.9.m.6.d.21. ſub Ludouico Iuniore
108	867	Adrianus II.ſed.an.5.d.12.ſub eodem.
109	872	Ioannes VIII.ſed.an.10.ſub Carolo.
110	882	Martinus II.aliâs Marinus ſedit an. 1. m. 2.d.28. ſub eodem.
111	883	Adrianus III.ſedit an.1.m.1.d.22.ſub Carolo 3.
112	885	Stephanus VI. dictus V.ſedit ann. 6.d.4 ſub Craſſo.
113	891	Formoſus ſed.an.5.m.6.d.18. ſub Arnulpho.
114	896	Bonifacius VI.ſed.d.15. ſub eodem.
115	897	Stephanus VII.dictus VI.ſedit an. 1. m.3. ſub eodem.
116	898	Romanus ſed.m.4.d.23.ſub eodem.
117	898	Theodorus II.ſedit d.20.ſub eod.
118	898	Ioannes IX.ſedit.an.2.d.15.ſub eod.
119	900	Benedictus IV.ſed.an.4.m.6.d.15. ſub Ludouico 4.
120	905	Leo V.ſed.m.1.d.10. ſub eodem.
121	905	Chriſtophorus I.ſedit.m.7. ſub eodem.
122	906	Sergius III.ſed.an.7.m.3.d.16.ſub eod.
123	913	AnaſtaſiusIII.ſed.an.2. menſ.2. d.29.ſub Conrado
124	915	Lando ſed.m.4.d.22.ſub eodem.
125	916	Ioannes X.ſed.an.14.m.2.d.15. ſub eod.
126	930	Ioannes XI.ſed.an. 4.m.10.d.15. ſub Henrico Aucipe.
127	935	Leo VI.ſed.m.6.d.15.ſub eodem.
128	935	Stephanus VIII. dictus VII.ſed an.2.m.1. d.15.ſub eod.
129	937	Leo VII.ſe.an.2.m.6.d.12.ſub Otho magno,

Ste-

Ord.	Anni Christi.	
130	940	Stephanus IX. dictus VIII. ſe. ann. 2. m. 4. d. 15. ſub eod.
131	942	Martinus III. ſiue Marinus II. ſed. an. 3. m. 6. d. 13. ſub eod.
132	946	Agapetus II. ſed. an. 9. m. 7. d. 10. ſub eod.
133	955	Ioannes XII. ſed. an. 8. m. 4. d. 5. ſub eodē.
134	963	Leo VIII. ſed. an. 1. m. 3. d. 5. ſub eodem.
135	965	Ioannes XIII. ſe. an. 6. m. 11. d. 5. ſub eod.
136	972	Benedictus V. dictus VI. ſed. an. 1. m. 6. ſub eodem.
137		Bonifacius VII. ſed. an. 1. m. 1. d. 12. ſub Othone Iuniore.
138	975	Benedictus VI. dictus VII. ſed. an. 9. m. 1. d. 12. ſub Ottho 2.
139	984	Ioannes XIV. ſed. m. 8. d. 2. ſub eodem.
140	985	Ioannes XV. ſed. ann. 9. m. 7. d. 10. ſub Ottho 3.
141	995	Ioannes XVI. ſedit m. 3. ſub eodem.
142	995	Gregorius V. ſed. an. 2. m. 7. d. 25. ſub eod.
143	998	Syluester II. ſed. an. 4. m. 6. d. 12. ſub eod.
144	1003	Ioannes XVII. aliâs XVIII. ſedit menſ. 5. d. 26. ſub eodem.
145	1003	Ioannes XVIII. aliâs 19. ſedit an. 4. m. 7. d. 3. ſub Henrico 2.
146	1009	Sergius IV. ſedit an. 2. m. 9. d. 12. ſub eod.
147	1012	Benedictus VII. dictus VIII. ſedit ann. 11. m. 10. d. 21. ſub eod.
148	1024	Ioannes XIX. aliâs XX. ſedit an. 8. m. 7. d. 9. ſub Henrico Iuniore.
149	1032	Benedictus VIII. dictus IX. ſed. an. 12. m. 4. dies 20. ſub eodem.
150	1045	Gregorius VI. ſedit an. 1. menſ. 7. d. 21. ſub Conrado Saliquo.

Cle-

Ord.	Anni Christi.	
151	1046	Clemens II.ſed. m.9.d.19.ſub Henrico 3.
152	1047	Damaſus II.ſedit d.23.ſub eodem.
153	1049	Leo IX.ſedit an.5.m.2.d,8.. ſub eodem.
154	1055	Victor II.ſedit an.2.m.3.d.16.ſub eodem.
155	1057	Stephanus X.dictus IX.ſed.m.7.d.28.ſub eodem.
156	1059	Nicolaus II.ſedit an.2.m.6. d.1. ſub Henrico 4.
157	1061	Alexander II.ſedit an.11.men.6.d.22.ſub eodem.
158	1073	Gregorius VII.ſe. an.12.m.1.d.3.ſub eod.
159	1086	Victor III ſedit.an.1.m.3.d.24.ſub eod.
160	1088	Vrbanus II.ſe.an.11.m.4.d.18.ſub.eod.
161	1099	Paſchalis II.ſedit an.18.m.5.d. 7. ſub eod.
162	1118	Gelaſius II.ſedit an.1.d.5.ſub eodem.
163	1119	Calixtus II.ſe.an.5.m.10.d.13.ſub Hērico 5.
164	1124	Honorius II.ſedit an.5.m.2. d.3. ſub eod.
165	1130	Innocētius 2.ſed. an.13.m.7.d.8.ſub eod.
166	1143	Cœleſtinus II.ſed.m.5.d.13.ſub Lothario ſecundo.
167	1144	Lucius II.ſedit men.11.d.4.ſub Conrado Sueuo.
168	1145	Eugenius III.ſed.ann.8.m.4. d.10.ſub eo.
169	1143	Anaſtaſius IV.ſedit an.1.m.4.ſub Friderico Barbaruſſa.
170	1145	Adrianus IV.ſedit an.4.m.9.ſub Friderico Ahenobarbo.
171	1159	Alexander III.ſe. an.21.m.11.d.23. ſub eo.
172	1181	Lucius III.ſedit an. 4.m.2.d.28.ſub eod.
173	1185	Vrbanus III.ſedit an.1.m. 10.d. 15.ſub eo.
174	1187	Gregorius VIII.ſedit m.1.d.27.ſub eodē.
175	1188	Clemens III.ſedit an.6.m.2.d.15. ſub eo.
176	1191	Cœleſtinus III.ſedit an.3.men.9.d.11.ſub

co-

Ord.	Anni Christi.	
		eodem.
177	1198	Innocentius III. sedit an. 18. mens. 6. d. 9. sub Henrico 6.
178	1216	Honorius III. sed. an. 10. m. 8. sub eodem.
179	1227	Gregorius IX. sedit an. 14. men. 4. d. 3. sub Friderico 2.
180	1241	Cœlestinus IV. sedit d. 17. sub eodem.
181	1243	Innocentius IV. sedit an. 11. m. 5. d. 14. sub eodem.
182	1254	Alexander IV. sedit an. 6. mens. 5. d. 5. sub eodem.
183	1261	Vrbanus IV. sedit annos 3. men. 1. d. 4. sub Ricardo.
184	1265	Clemens IV. sedit an. 3. m. 9. d. 23. sub eo.
185	1271	Gregorius X. sedit an. 4. m. 4. d. 10. sub eo.
186	1276	Innocentius V. sed. m. 5. d. 2. sub Rodulfo.
187	1276	Adrianus V. sedit m. 1. d. 9. sub eodem.
188	1276	Ioannes XX. aliâs XXI. sed. men. 8 d. 5. sub eodem.
189	1277	Nicolaus III. sedit an. 2. m. 8. d. 22. sub eo.
190	1281	Martinus IV. sed. ann. 4. m. 1. d. 7. sub eod.
191	1286	Honorius IV. sed. an. 2. d. 2. sub eodem.
192	1288	Nicolaus IV. sed. an. 4. m. 1. d. 14. sub eod.
193	1294	Cœlestinus V. se. m. 5. d. 7. sub Adolpho.
194	1294	Bonifacius VIII. se. an. 8. m. 9. d. 19. sub eo.
195	1303	Benedictus IX. dictus XI. sedit m. 9. & d. 6. sub eodem.
196	1305	Clemens V. sed. an. 8. me. 10. d. 16. sub Alberto.
197	1316	Ioannes XXI dictus XXII sed. ann. 18. m. 3. d 28. sub eod.
198	1334	Benedictus X. dictus XII. sedit an. 7. m. 4. d. 6. sub Lodouico 4.

Cle-

Ord.	Anni Christi.	
199	1342	Clemens VI. sedit an. 10. m. 7. sub eodem.
200	1352	Innocentius VI. sed. an. 9. men. 8. d. 26. sub eodem.
201	1362	Vrbanus V. sedit an. 3. m. 1. d. 17. sub Carolo IV.
202	1371	Gregorius XI. sed. an. 7. m. 2. d. 27. sub eo.
203	1378	Vrbanus VI. sedit an. 11. m. 6. d. 8. sub eod.
204	1379	Bonifacius IX. sed. an. 14. me. 11. sub Vecceslao.
205	1404	Innocentius VII. sed. an. 2. d. 22. sub eod.
206	1406	Gregorius XII. sed. an. 2. m. 6. d. 6. sub Roberto.
207	1409	Alexander V. sed. m. 10. d. 8. sub eodem.
208	1410	Ioannes. XXII. dictus XXIII. sedit ann. 5. d. 15. sub eodem.
209	1417	Maternus III. dictus V. sed. an. 13. mens. 3. d. 12. sub Sigismundo.
210	1431	Eugenius IV. sedit an. 15. m. 11. d. 21. sub eo.
211	1447	Nicolaus V. sed. an. 8. d. 19. sub eodem.
212	1456	Calixtus III. sedit an. 3. m. 3. d. 26. sub Friderico 3.
213	1458	Pius II. sedit an. 5. m. 11. d. 26. sub eodem.
214	1464	Paulus II. sedit an. 6. m. 10. d. 29. sub eod.
215	1471	Sixtus IV. sedit an. 13. d. 5. sub eodem.
216	1484	Innocentius VIII. sedit an. 7. m. 10. d. 27. sub eodem.
217	1402	Alexander VI. sedit an. 11. d. 8. sub eodem.
218	1503	Pius III. sedit d. 16. sub Maximiliano.
219	1503	Iulius II. sedit an. 9. m. 3. d. 12. sub eodem.
220	1513	Leo X. sedit an. 8. m. 8. d. 21. sub eod.
221	1522	Adrianus VI. sedit an. 1. m. 8. d. 6. sub eod.
222	1523	Clemens VII. sed. an. 10. m. 10. d. 8. sub Carolo 5.

Paulus

Anni Christi.	
1534	Paulus III.ſedit an.15.d.29.ſub eodem.
1550	Iulius III.ſed.an.5.m.1.d.16.ſub eodem.
1555	Marcellus II. ſedit d.22. ſub Ferdinando.
1155	Paulus IV.ſed.ann.4.m.2.ſub eodem.
1560	Pius IV.ſedit an.5.m.11.ſub eodem.
1566	Pius V.ſe. an.6.m.4. ſub Maximiliano 2.
1572	Gregorius XIII.ſedit an.13.ſub eodem.
1585	Sixtus V.ſedit an.5.m.4. d.13. ſub Rudolpho 2.
1590	Vrbanus VII.ſedit d.12. ſub eodem.
1590	Gregorius XIV.ſedit m.10.d.10. ſub eod.
1591	Innocentius IX.ſedit m.2.d.1.ſub eodem.
1592	Clemens VIII. hodie ſedet. ſub eodem.

DE

DE PRIMATV SANCTI PETRI APOSTOLI, ET SVCCESSORVM EIVS, ROMANORVM Pontificum.

CAPVT I.

DE VERBIS DOMINI; Tu es Petrus, & ſuper hanc Petram ædificabo Eccleſiam meam, Matth. 16. *antitheſis, collatio, & conciliatio SS. Patrum Apoſtolicæ & primæuæ Eccleſiæ; quos hinc inde Catholici & Hæretici huius temporis ex diametro, ſeu, pro & contra allegare ſolent.*

Vera ſententia Catholicorum.

Hæc verba Chriſti
d S. Petrum dicta;
per hanc Petram
dificabo Eccleſiam
eam : ſecundum
hriſti intentionem
on de Chriſto, nec

Falſa ſententia Hæreticorum.

Hæc verba: ſuper hanc petram ædificabo Eccleſiam meam: non de perſona Petri, ſed vel de a Chriſto; vel de fide aut confeſſione fidei B.

propriè aut principaliter de fide aut confessione fidei S.Petri: sed de ipsamet persona Petri, quatenus erat Pastor & Caput visibile Ecclesiæ à Christo designatus, propriè, & principaliter sunt intelligenda: nam, sic credunt & testantur Veteres Ecclesiæ Patres.

CLEMENS discipulus SS.Apostolorum Petri & Pauli, vixit in Italia Anno Christi 80. Epistola 1. ad Iacobum fratrē Domini. Simon, inquit, Petrus, veræ fidei merito, & integræ prædicationis obtentu, *fundamentum esse Ecclesiæ definitus est: qua de caussa etiam Domini ore cognominatus est Petrus.*

TERTVLLIANVS Petri, *b* sunt propriè intelligēda: sic enim testantur Patres Veteris Ecclesiæ.

a. 1. AVGVSTINVS Tractat. vlt. in Ioannem. Super hanc, inquit, petram, *quā confessus es*, ædificabo Ecclesiam meam.

2. Idē lib. 1. Retract. cap. 21. Dixi, inquit, in quodam loco de Apostol. Petro, quod in eo tanquam in petra sit fundata Ecclesia, qui sensus etiam cantatur ore nultorum in Versibus beatissimi Ambrosij, vbi de gallo gallinaceo ait; Hoc, ipsa petra, canente culpam diluit. Sed scio me postea sæpissimè sic exposuisse, vt supra hác petram intelligeretur, *quem confessus est Petrus: non enim dictum est*

Carthaginensis in Africa Anno Christi 200. cùm adhuc Catholicus erat, de præscript. aduersus hereticos. *Latuit aliquid Petrum ædificandæ Ecclesiæ petram dictum?*

ORIGENES Alexandrinus, qui vixit in Aegypto Anno 230. homil. in Exod. 5. Vide inquit, *magno illi Ecclesiæ fundamento, & petræ solidissimæ, super quam Christus ædificauit Ecclesiã*, quid dicatur à Domino: Modicæ fidei quid dubitasti?

CYPRIANVS Episcopus Carthaginensis in Africa Anno 240 in Epist. ad Quintinum. Petrum, inquit, Dominus primum elegit, *& super eum ædificauit Ecclesiã suam.*

est illi: Tu es petra: sed tu es Petrus: petra autem erat Christus. Harum duarum sententiarum, quæ sit probabilior, eligat Lector.

b. 3. HILARIVS lib. de Trinitate. *Super hanc, inquit, confessionis petram* Ecclesiæ ædificatio est.

4. Item: *Hæc fides Ecclesiæ est fundamẽtum:* per hanc fidem infirmæ aduersus eã sunt portæ inferorũ: hæc fides regni cælestis habet claues. &c.

5. AMBROSIVS lib. 6. ca. 9. in Lucam. *Fundamentum,* inquit, *Ecclesiæ, fides est.*

6. CHRYSOSTOMVS hom. 55. in Matthæum. Super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, id est, *fidem atq; confessionem.*

Idem in epist. ad Iulianum. Nam Petro primum Dominus, *super quem ædificauit Ecclesiam,* & vnde vnitatis originem instituit & ostendit, potestatem illam dedit. Eadem sæpè alibi repetit & inculcat.

ATHANASIVS Episcopus Alexandrinus in Aegypto anno 340. in Epist. ad Felicem, quam scripsit nomine suo & Synodi Alexandrinæ. Tu, inquit, es petrus, *& super fundamentum tuum* Ecclesiæ columnæ, id est Episcopi, sunt confirmatæ.

HILARIVS Pictauorum Episcopus in Gallia, Anno 350. in ca. 16. Matthæi. O in nuncupatione noui nominis *felix Ecclesiæ fundamentum, dignaq;*

7. Idem hom. 83. in Matthæum super illa verba: Ego pro te rogaui Petre, vt non deficiat fides tua. Curnam inquit, si omnes expetijt, pro omnibus deprecatus non est? Patet hinc quod paulò ante dicebam; quia vehementius eum tangẽs, & ostendens multò peiorem eius, quàm aliorum lapsum esse, ad eum conuertit orationem. Cur autẽ non dixit, Ego non dimisi; sed ego deprecatus sum? Humilius iam loquitur ad passionem iturus, vt humanitatem suã demonstret. *Nam qui supra confessionem eius Ecclesiam suam ita fundauit atq; muniuit.*

8. CYRILLVS lib. 4. de Trinit. *Petram,* inquit,

dificatione illius petra, inquit, *opinor nihil a-*
quæ inferorum le- *liud quàm inconuulsam*
es dissolueret: O be- *& firmissimam discipuli*
tus cœli ianitor. *fidem vocauit. &c.*
dem libr. 6. de Tri-
it. *Petrus ædificationi Ecclesiæ subiacet.*

MBROSIVS Episcopus Mediolanensis
Italia Anno 380. Sermone 47. Denique,
quit, pro soliditate deuotionis *Ecclesiarum*
tra dicitur, sicut ait Dominus: Tu es Petrus,
super hanc petram ædificabo Ecclesiam
eā. &c. *Petra enim dicitur; eo quòd primus in a-*
onibus fidei fundamenta posuerit, & saxum im-
bile totius operis Christiani compagem molemq́,
ntineat.

em, in Hymno, quem citat Augustinus
.1. cap. 21. Retractionum. Hoc (id est, gal-
gallinaceo) canente, *ipsa petra Ecclesiæ* (S. Pe-
m intelligit) *culpam diligit.*

ERONYMVS in Syria Anno 380. in cap.
Matthæi. Quid inquit est, quod ait: Ego
o tibi? quia tu mihi dixisti: Tu es Christus
us Dei viui: ego vicissim dico tibi, ego in-
m, cuius dixisse fecisse est, quia tu es Pe-
s, & super hanc petram ædificabo Eccle-
n meam. Et sicut ipse lumen Apostolis
auit, vt lumen mundi appellarentur: *ita*
Simoni qui credebat in Christum, Petri largitus
omen, & secundum metaphoram petræ,

inquit, rectè dicitur ei, *ædificabo Ecclesiam meã super te.* Idẽ in epist. ad Damasum de nomine hypostasis, de sede Petri loquens: *Super hanc petram,* inquit, *ædificatam Ecclesiam scio.*
IDEM in cap. 2. Esaiæ; Hæc domus, inquit, (intelligens Ecclesiam Catholicam) ædificata est super fundamenta Apostolorũ & Prophetarum, qui & ipsi montes sunt. Et paulò post: Vnde & *super vnũ montiũ Dominus fundauit Ecclesiam, & loquitur ad eum. Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam. &c.*
BASILIVS magnus in Græcia Anno 380. li. 2. in Eunomium. *Petrus,* inquit, *propter fidei excellentiam Ecclesiæ ædificationem in se suscepit.*
IDEM BASILIVS in conc. de Pœnit. *Petrus petra est propter Christum petrã.* Largitur enim Iesus suas dignitates: petra est petram facit.
GREGORIVS Nazianzenus in Græcia anno 380. orat. de moderatione in disputationibus seruanda. *Petrus,* inquit, *petra vocatur, atque Ecclesiæ fundamenta, fidei suæ credita habet.*
IOANNES Chrysostomus Archiepiscopus Constantinopolitanus in Græcia anno 340. hom. 55. in Matth. Dominus ait, inquit. *Tu es Petrus, & ego super te ædificabo Ecclesiam meam.*
IDEM ex varijs in Matthæum locis hom. 27. Princeps Apostolorũ Petrus, *super quem Christus fundauit Ecclesiam.* Verè immobilis petra & firma confessio. Et hom. 4. in cap. 6. Isaiæ: Quid autẽ, inquit, *Petrus basis Ecclesiæ;* ille ve-

hemens amator Christi; ille sermone indoctus & rhetorum victor; ille imperitus, qui tamen Philosophis obturauit ós; ille qui græcanicam scientiam non aliter, quam aranearum telam dissoluit; ille qui lagenam misit in mare, & piscatus est orbem? Idem in illa verba Ioa. 1. Tu vocaberis Cephas. Aduertēdum autē, inquit, quod non omnia quæ ventura erant ei, hoc primo congressu prædixit. Non enim appellauit eum Petrum, non dixit super eam petram ædificaturum se Ecclesiam suam, sed dixit: Tu vocaberis Cephas; *adhuc in futurum hoc differens*; maioris enim erat autoritatis & potestatis nomen. Cùm verò diuinitatem suam monstraret, *maiora narrauit inquiens. Ego dico tibi: Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam.*

Epiphanius Salaminę Cypri Episcopus in Græcia anno 390. in Ancorato. Ipse *Dominus*, inquit, *cōstituit Petrum primum Apostolorum petram firmam, super quam Ecclesia Dei ædificata est*, & portæ inferorum non præualebunt aduersus illam.

Augustinus Episc. Hipponensis in Africa anno 400. in psal. 69. Petrus Christū confessus erat Filium Dei, *& in illa confessione appellatus erat petra, supra quam fabricaretur Ecclesia.* Item in psal. contra partem Donati. Numerate Sacerdotes vel ab ipsa Petri sede: *ipsa est petra quam non vincunt inferorum portæ.*

Et in Ioan. Tractat. 7. Petro dicente: Tu es Christus Filius Dei viui, *ibi* (Dominus) *nominauit petram, & laudauit firmamentum Ecclesiæ in ista fide.*

IDEM Epist. 165. Si enim, inquit, ordo Episcoporum succedentium considerandus est, quantò certius & verè salubriter ab ipso Petro numeramus cui totius Ecclesiæ figuram gerenti (propter Apostolatus sui primatum scilicet, vt Tract. 124. & alibi sese explicat) Dominus ait: *Super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam. & portæ inferi non vincent eam.* Idem Serm. 15. de Sanctis. *Petrum itaque fundamentum Ecclesiæ Dominus nominauit:* & ideò dignè fundamentum hoc Ecclesia colit, *supra quod Ecclesiastici ædificij altitudo consurgit.* Et serm. 29. de Sanctis. Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam. Dignus certè, qui ædificandis in Domo Dei populis, *lapis esset ad fundamētum,* columna ad sustentaculum, clauis ad regnum. Et libr. 1. Retract. cap. 21. Dixi quodam in loco, de Apostolo Petro, quod in eo tanquam in petra fundata sit Ecclesia. Qui sensus etiam cantatur ore multorum in versibus beatissimi Ambrosij. Item serm. 2. de SS. Petro & Paulo. *Audistis frequenter ipsum Petrum à Domino petram nuncupatum,* sicut ait: Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meā.

Si

Si ergo Petrus petra est super quam ædificatur Ecclesia, rectè prius pedes sanat: vt sicut in Ecclesia fidei fundamentum continet: ita & in homine membrorum fundamenta confirmet.

MAXIMUS Taurinensis Episcopus in Gallia Anno 420. sermone 1. de Petro & Paulo. *Petro*, inquit, *Christus communionem sui nominis libenter indulsit.* Vt enim, sicut Apostolus Paulus edocuit, petra erat Christus; *ita per Christum Petrus factus est petra, dicente Domino: Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam.*

PAVLINVS Nolanus Episcopus in Italia Anno 420. Epist. 4. ad Seuerum. Petra est Christus: bibebant enim de spirituali sequente eos petra, petra autem erat Christus. *Sed etiam Discipulo suo huius vocabuli gratiam nō negauit, cui ait; Supra hanc petram ædificabo Ecclesiam meam*, & portæ inferi non præualebunt aduersus eam.

CYRILLVS Alexandrinus Episcop. in Aegypto Anno 430. libr. 2. cap. 12. in Ioannem. Nec Simon fore iam nomen illi, sed Petrus, prædicit, Vocabulo ipso commodè significans, *quod in eo tanquam in petra, lapideq́; firmissimo suam esset ædificaturus Ecclesiam.*

THEODORETVS Cyri Episc. in Syria Anno 440. in Cantica Canticorum. *In Petro*, inquit, *Apostolorum principe Dominus in Euange-*

lio se suam Ecclesiam ædificaturum promisit.

Leo Magnus in Italia anno 440. serm. 2. in Anniuersario assumptionis. Manet ergo dispositio veritatis, & beatus Petrus in accepta fortitudine petræ perseuerans, suscepta Ecclesiæ gubernacula non reliquit. Sic enim præ cæteris est ordinatus, *vt dum petra dicitur, dum fundamentum pronunciatur,* dum regni cęlorum ianitor constituitur, qualis ipsi cum Christo esset societas, per ipsa appellationũ mysteria nosceremus. Et sermone 3. in anniuersario assumptionis. Sicut meus pater tibi manifestauit diuinitatem meam: ita & ego tibi notam facio excellentiam tuam, quia tu es Petrus, id est; Cùm ego sim (inquit ad Petrum Christus) inuiolabilis petra, ego lapis angularis, qui facio vtraque vnum, ego fundamentum, præter quod nemo potest aliud ponere: *tamen & tu quoque petra es, quia virtute mea solidaris, vt quæ mihi potestate sũt propria, sint tibi mecum participatione communia.*

Prosper aquitanicus Regiensis Episc. in Gallia anno 450. lib. 2. de Vocatione gentiũ cap. 28. *Hæc fortissima petra ab illa principali petra, communionem & virtutis sumpsit & nominis.*

Andreas Episcopus Cretæ in Græcia anno 540. in oratione in Domini transfigurationem. *Petrus supra petram* (Christum) *stabiliter fundatus, & fidei fundamentum,* & eam quę

fit

fit per virtutes, Ecclesiæ dispẽsationem in se suscepit.

GREGORIVS Magnus in Italia anno 600. lib. 6. epist. 37. *Quis nesciat sanctam Ecclesiam in Apostolorum principis soliditate firmatam, quia firmitatem mentis traxit in nomine, vt petrus à petra vocaretur?*

VNIVERSA ECCLESIA CATHOLICA in Concilio generali Chalcedonensi, quod fuit vnum ex quatuor celeberrimis, in Græcia, anno circiter 454. in quo fuerunt 630. Episcopi partim Græci, partim Latini, Actione 3. Vnde sanctissimus, inquit, Archiepiscopus magnæ Romæ Leo per nos, & per præsentem sanctam Synodum, vnà cum ter beatissimo, & omni laude digno beato Petro Apostolo, *qui est petra & crepido Catholicæ Ecclesiæ, & ille qui est rectæ fidei fundamentum*, nudauit eum (Dioscorum hæreticum) tam Episcopatus dignitate, quàm etiam & ab omni Sacerdotali alienauit ministerio.

SVBMONITIO AD LECTOREM.

CONSTAT ex testimonijs Orthodoxorum Patrum primitiuæ Ecclesiæ, quos citant Catholici, non aliter illos verba Christi; Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam; intellexisse, & interpretatos fuisse, quàm hodie quoque etiamnum vniuersa intelligit, & vnanimiter atque constanter interpretatur Catholica & Romana Eccle-

Ecclesia: scilicet; quod illa Christus ad Petrum dixerit; & super ipsum tanquam firmissimum diuinitus futurum petram & fundamentum, Ecclesiam suam ædificaturum sese disertè serioque promiserit.

Requirit hunc quoque sensum Circunstantia, & consequentia Textus, & propositum atq; intentio Christi. Voluit enim Dominus Petrum propter excellentem illam & præclaram fidei confessionem de sua diuinitate, singulariter prę alijs quoque beare, & præter æternæ Vitæ amplissimam mercedem, singulari quoque & magnificentissima in præsenti Ecclesia dignitate & præeminentia exornare atque euehere, ideoque ab illis verbis; Beatus es Simon bariona; vsq; ad illa inclusiuè, quodcunque solueris super terram erit solutum & in cœlis; continuè ad ipsummet loquitur ac dirigit S. Petrum, ipsique fidei confessionis præmium multipharium, quo donandus erat, diuersis metaphoris exponit.

Etsi autem certissimum & indubitatum sit, Christum essentialem tantùm esse petram, & primarium ac perpetuum Ecclesiæ fundamentum; vt alibi expresse satis & disertè sacra testatur Scriptura; tamen hoc loco sui, quatenus petra aut fundamentum est, mentionem expressè facit nullam, sed petrum seu Cepham vocat petram, & super ipsam petram pollicetur sese, suo nimirum tempore, Ecclesiam suam ædificaturum. Si simpliciter dixisset; super petram ædificabo

cabo Ecclesiam, de sese petra locutum fuisse suspicari aliquis posset. si verò addidisset; super me petram ædificabò; dubitandi nullus relictus fuisset locus. Quando verò nec simpliciter dicit, super petram: nec addidit, me, aut suæ personæ aliquam vel minimam demonstrationem insinuat, sed immediatè præmisit; Ego dico tibi, quia tu es Petrus, hoc est, petra (nam græcis, petrus etiam petram significat) seu vt hebraicè locutus fuit Christus, Cephas, quod est interpretatum, vt inquit S. Ioannes primo, petra: & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam; vel puero liquidum fiat, Christum non de alia petra dixisse, quàm, cuius antea, & quidem proximè atque immediatè mentionem fecerat, scilicet de Petro, atque super ipsum Ecclesiæ suæ ædificium construendum promisisse.

Hoc etiam, præter rationes allatas, vel inde manifestum quoque, & meridiana luce clarius suadat, quod Christus nôn dixit, ædifico, seu ędificaui Ecclesiam meam. sed ædificabo super hâc petram. quod de Christo propriè intelligi non potest, quia non ædificaturus erat super sese Ecclesiam, sed iam dudum Apostolos, & alios discipulos ac fideles super sese ædificauerat, & sine intermissione ædificabat, ac ædificare atque superstruere pergebat; super Petrum verò, demũ post resurrectionem, & quando ascensurus ad Patrem, visibiliter amplius, & consueto more eam docturus & recturus non erat, ędificare Ecclesiam, hoc est, illi post se, & suo nomine, tanquam supremo ac generali Pastori visibiliter docen-

docendam, pascendam atque gubernandam cõmittere statuerat: hoc enim est super Petrum Ecclesiam ædificare, totius videlicet Ecclesiæ supremum inter alios Ecclesiæ Pastores & ministros, curam iniungere, id quod factum est, quando illi sine exceptiõe omnes agnos & oues suas pascendas, regendasque concredidit atque demandauit. Ioan. 21.

Neque derogat hoc Christo quicquam, quod Petrus secundarium Ecclesiæ constituatur fundamentum, sicut & omnes Apostoli fundamenta quoque Ecclesiæ à Spiritu sancto nuncupantur. Eph. 2. Apo. 21. quia Christus primarium est, & manet semper fundamentum, seu, vt S. Paulus loquitur, summus angularis lapis, super quem Petrus & Apostoli, tanquam secundaria fundamenta superstructi, in Christo, & post Christum Ecclesiæ structuram & ædificationem in se suscipiunt, & veluti bases ac fulcra quædam immota sustentant atque conseruant, volente sic, & disponente sapientia & clementia diuina, quæ homines per homines docere & regere, & mysterium salutis humanæ, visibili quoque & humano ministerio dispensare atque transigere decreuit. Ideo autem per metaphoram, ædificandi super petram seu saxum immobile ædificij, supremum Ecclesiæ & Vniuersale atq; Visibile seu monarchicum regimen exprimere voluit, S. Petro committendum, vt testatum faciat, non solùm quam Vtile, sed etiam quantopere tale regimen Ecclesiæ foret necessarium. Sicut enim

domui

domus vtiliter ædificari, aut firma consistere nequit, si non in solido atque immoto collocetur fundamento; vt Christus satis expressè insinuat atque testatur Matthæi 7. ideoque domus firmitas & soliditas à fundamenti firmitate & soliditate dependet potissimum: ita Ecclesia vtiliter colligi, & crescere, seu ædificari, & firma consistere non potest, si non habeat ordinarios & idoneos doctores, pastores, rectores, &, vt vnitas seruetur & ordo, atque scismata euitentur, inter pastores & rectores supremus aliquis sit, & Vniuersalis Pastor, qui diuina gratia illustratus atque præcipuè certòq; confirmatus, al os semper, & subditos instruere possit, & informare de omnibus, atque confirmare etiam & regere; cui etiam tutò credere & confidere possint ad ꝟnum omnes, & obedientiam præstare teneantur inferiores. Hinc (saluo, quod Christus mane t primum & principale fundamentum, ac inisibile atque essentiale caput) supremus inter omines, ac ministros Christi, atque generalis astor, suo modo fundamentum quoque ac caut etiã Entesiæ appellatur metaphoricè: quia cut fundamentum regit domum, & caput requum corpus, & à fundamento domus stabiıas & à capite corporis incolumitas atque inegritas dependet: ita domus Dei, hoc est, Ecesia in terra visibilis, visibili, (sub chri.) Pastore & capite seu rectore carere, & sivisibili monarchia Ecclesiastici regiminis ilã consistere, aut salua manere non potest, id

id quod non solùm Scriptura sacra, sed etiam quotidiana nimis apertè testatur experientia, nec hostem humani generis, & Ecclesiæ potissimum Christi, latet: qui vt domum Dei subruere possit & euertere, atque in ouile Christi grassari licentius Pastores omnes, prohibere, præcipuè verò supremum ac generalem Pastorem, Romanum inquam Pontificem, ordinarium S. Petri & legitimum successorem, è medio tollere aut omni auctoritate atque æstimatione spoliare, & præterea inuisum omnibus atque exosum efficere omni contentione, & quo potest calumniandi & nocendi genere laborauit semper, & hoc inprimis seculo singulariter adlaborare non desinit, scelestissimi sui voti in multis, prô dolor, & apud multos, qui ex Deo non sunt, & mendacio crediderunt potius quàm veritati, compos effectus, eoque nomine (præter alia infinita sua stratagemata) scripturam quoque sacram, & præterea Orthodoxos etiam eiusdem interpretes & Ecclesię Patres deprauare, corruptè, & mutilè, atque peruerso sensu, quo citius simpliciores, faciliusq; seducat, citare & allegare non erubescit.

[E]XEGESIS ET GERMANA EXPLI-catio Patrum, quos Haeretici perperam & corruptè allegant.

S. Augustinus, vt ex allegatis per Catholicos ius diuersis testimonijs constat, non dubita- Petrum suo etiam modo & sensu petram di- & fundamentum Ecclesiæ à Christo esse con- utum, & super ipsum Ecclesiam ædificādam, n Christus illa diceret, postea verò ædifica- esse secundario, cum supra Christum ædifi- esset & ædificaretur indesinenter atque cō- ò tanquam primam & principalem petrā: uod Catholici liberaliter concedunt, & pa- meritoque confitentur & docent. Sed in subdubitauit S. ille Pater, vtrum hoc loco us & petra idem significarent, & pro eodem pi ac intelligi deberent; cùm, vt terminatio, significatio diuersa esse videretur, & non onare Petrus & petra. Si Hebraicæ ac Chal- æ linguæ gnarus, atque memor fuisset, qua stum, & non græca aut latina lingua, loquu fuisse constat in dubium illud, aut concep- scrupulum non incidisset. Neque enim aut aut petræ Christus mentionem fecit, græca icet aut latina lingua, sed Cephæ vocabu- vtrobique natiua tunc lingua & Iudæis cō- , quod ad dictionem illam de qua contro- tur attinet, vsurpauit, dicens: Tu es Cephas, per hanc Cepham ædificabo Ecclesiam n. Non aliud, inquit Hieronymus, in cap. 2.

ad Galatas, significat Petrus, aliud Cephas: sed quam nos latinè & græcè petram vocamus, hâc Hebræi & Syri propter linguę inter se viciniam Cepham nuncupant. Hoc etiam manifestissimũ est ex primo capite S. Ioannis, vbi Christus, cùm Simon Andreæ frater primum accederet, eidem expresse dixit, cùm esset ipsum præ alijs intuitus: Tu es Simon filius Ionæ: tu vocaberis Cephas, quod est interpretatum Petrus. Quid clarius? Si igitur Petrus, iuxta interpretationem S. Euangelistæ, idem significat quod Cephas, & Cephas aliud non sonat lingua tum græca tum latina, quàm petra, vel saxum ingens & immobile, Christus verò non temerè nouum hoc nomẽ Simoni indidit, & hoc cum nomine, postfactam illam fidei præclaram confessionem vocans, rationemque & caussam inditi nominis assignans dixit: Tu es Cephas, & super hanc Cepham ædificabo Ecclesiam meam; quis relinquitur ambigendi locus, ad eundem, & de eodem dictum esse, super hanc petram ædificabo Ecclesiam meã, ad quem dictũ erat statim & immediatè prius, Tu es Petrus, seu Cephas? Quin & Petrus subinde non aliter quam Cephas à S. Paulo; proculdubio secundum communem patriæ & Ecclesię consuetudinem; nuncupatur. 1. Cor. 1. 3. 9. 15. Gal. 2. vt dubium non sit, & Christum haud aliter hoc quoque loco eum nuncupasse.

2. Etsi ex ignorantia Hebreæ & Syriacæ linguæ S. Augustinus putauerit differentiam esse

inter petrum & petram: tamen non negauit Simonem Petrum hoc etiam loco petram vocari, nedum blasphemum iudicauit hoc asserere, vt calumniantur hæretici: sed licet inclinaret magis in illam sententiam, quod per petram Christus hic intelligeretur, ignorans videlicet, & non considerans ideoma hebræum, quo Christus vsus erat, Simonem Cepham vocando: liberum tamen lectoriſque iudicio reliquit, vt vel Christum, vel Petrum, alio atque alio modo petram vocari iudicaret: vnde liquidum euadit, ipsum ab Ecclesiæ communi sensu, & huius loci germana intelligentia nequaquam recessisse, & proinde hæreticis, qui pertinaciter negant Petrum petram dicendum, & supra Petrum ædificandam, aut postea ædificatam fuisse Ecclesiam, nullo pacto suffragari. quod tamen plenis buccis indesinenter, impudenterque asseuerare & iactare apud rudiores non erubescunt.

§. 4. Hilarius expresse satis, & sæpius fatetur, docet Petrum Ecclesiæ esse fundamentum, vt allegatis ex parte Catholicorum patet locis: quod verò etiam super fidem tanquam petram Ecclesiam ædificatam esse, asserit, priori sententiæ non repugnat, quia diuerso sensu, & super Petrum, & super fidem Ecclesiæ fundata fuit: super Petrum tanquam supremum & generalem rectorem & moderatorem: supra fidem tanquã

fundamentum & initium salutis, sine quo nec exurgere potest, nec consistere Ecclesia. Hæretici verò ita asseuerant fidem esse fundamentum Ecclesiæ; atque ita super fidem & fidei confessionem Ecclesiam esse fundatam; vt negent supra Petrum constructam esse, aut Petrum quoque, prædicto sensu, petram esse fundamentum Ecclesiæ credendum. id quod S. Hilarius non fecit, imò ne illi quidem in mentem venit.

4. Quin ideo, sicuti & alij Patres, fidem, non absolutè sed fidem Petri seu confessionem fidei à Petro de Christo factam petram, & Ecclesiæ asserit etiam esse fundamentum; tum quia fidei, & eiusdem factæ confessionis meritò consecutus fuit Petrus, vt esset fundamentum Ecclesiæ; tum quia ob fidei indefectibilitatem à Christo ipsi exoratam & concessam (cuius beneficio alios in fide confirmare & sustẽtare posset) potissimùm effectus est, atque constitutus basis Ecclesiæ atq; fundamentum solidum.

5. Quam disertè petram fateatur & fundamentum Ecclesiæ S. Petrum, Beatus Ambrosius, supra allegatum atq; auditum fuit. Quod verò etiam fidem Petri Ecclesiæ fundamentum dicit, pari ratione factum est, qua & alij Patres idem asserunt, & quam paulò ante assignauimus. Imò hoc eodem loco, quem hæretici allegant, expresè quoque subiungit: Etiam Discipulo suo huius vocabuli gratiam non negauit, vt & ipse sit Petrus, qui de Petra habeat soliditatem substantiæ, fidei firmitatem.

6.7. Chrysostomus expresè quoque, & non semel

mel fatetur ac docet publicè, super Petrum tanquam solidatum fundamentum, ac firmatam petram ædificasse Ecclesiam Christum, vt patet ex allegatis ipsius testimonijs ex parte catholicorum: quare, etsi super fidem & confessionem Petri alibi quoque dicat ædificatam esse Ecclesiam, non tamen ideo negat super Petram ædificasse Christum Ecclesiam, sed hoc ipsum indè probat confirmatque, quia propter fidem ac cõfessionem Petri hoc ipsum permissum illi atque præstitum quoque fuit postea. Imò in vtroque loco, quem citant hæretici, explicat sese Chrysostomus, docetque quid sit Ecclesiam ædificari super confessionem Petri, introducens Christũ sic ad Petrum loquentem: Ego super te ædificabo Ecclesiam meam.

8. Cyrillus quoque allegato loco non quamlibet nec cuiusuis fidem, sed illam inconcussam & firmissimam B. Petri fidem, dicit esse fundamentum ac petram: sicque Petrum non excludit sed includit; faceturque Petrum fide illustratũm & infirmatum diuinitus, petram esse ac fundamentum, quod alibi satis apertè significat, quando scribit, Petrum ipsum esse petram, & lapidem firmissimum, super quem fundatur Ecclesia, lib. 2. cap. 2. in Ioannem, vt supra quoque à Catholicis allegatum fuit. Si igitur Hæretici ita cum S S. Patribus super fidem, aut confessionem Petri ædificatam dicant Ecclesiam, vt simul etiam cum ijsdem credant & fateantur super Petrum sensu superius explicato, tanquam firmatam à Deo petram, esse fundatam, nulla erit

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

inter nos hoc nomine controuersia, sed idipsum dicemus, & fatebimur vtrinque.

CAPVT II.

AN S. PETRVS PRO SE TANtùm; an verò omnium Apostolorum nomine confessus fuerit, Christum esse Filium Dei viui.

Vera sententia Catholicorum.

S. Petrus pro se, & non ex sententia aliorum Apostolorum respondit Christo: Tu es Christus filius Dei viui: nam sic sentiunt & testantur orthodoxi Patres veteris & primitiuæ Ecclesiæ.

HILARIVS in hunc locum Matthæi. Dignus, inquit, iudicatus est (Sanctus Petrus) qui quod in Christo Dei esset *primus cognosceret.*

Falsa sententia Hæreticorum.

S. Petrus ex persona, & nomine omniũ Apostolorum respõdit: Tu es Christus filius Dei viui: nam sic sentiunt & testantur orthodoxi Patres veteris Ecclesiæ.

1. CHRYSOSTOMVS hom. 55. in Matthæum, in cap. 16. Quid igitur, inquit, *Petrus, omnium Apostolorum os, vertex consortij totius?*

2. HIERONYMVS in hunc locum. IDEM

IDEM libro 6. de Trinitate. *In cunctorum Apostolorum silentio*, Dei filium ex reuelatione Patris intelligens. &c.

CHRYSOSTOMVS hom. 55. in Matthæum. Quandoquidem de sententia vulgi petebat, omnes responderunt: cùm verò de sua eos rogaret, *Petrus confestim prasiliuit ac praueniens*, ait: Tu es Christus filius Dei viui.

Petrus *ex persona omnium Apostolor. profitetur*, Tu es Christus filius Dei viui.

3. AVGVSTINVS sermone 13. de Verbis Domini. Domino interrogante & dicente: Vos autem quem me esse dicitis? Respondit Petrus: Tu es Christus filius Dei viui. *Vnus pro multis dedit responsum*, vnitas in multis.

CYRILLVS lib. 12. in Ioannem cap. 64. *Vt princeps inquit, caputq́ cæterorum primus exclamat:* Tu es Christus filius Dei viui.

AVGVSTINVS ser. 124. de Tempore. Hic est, inquit, Petrus, *qui diuina reuelatione primus omnium veritatem meruit confiteri*, dicens; Tu es Christus filius Dei viui.

LEO serm. 11. de passione Domini: Meritò inquit, beatus Petrus Apostolus in huius vnitatis confessione laudatus est, qui, cùm Dominus quid de ipso intelligerent Discipuli scrutaretur, *omnium celerrimè ora praueniens:* Tu es, inquit, Christus, filius Dei viui.

IDEM sermone 2. de SS. Petro & Paulo: Tamdiu respondentium sermo communis est, quamdiu humanæ intelligentiæ ambiguitas explicatur; at vbi quid habeat Discipulorum sensus exigitur; *ille primus est in Domini confessione, qui primus est in Apostolica dignitate.*

SVBMONITIO AD LECTOREM.

EX his orthodoxis Patribus satis apertè colligitur, S. Petrum non ex aliorum Apostolorum persona & sententia confessioné fidei de Christo edidisse: sed pro sese, & quid ipse diuina reuelatione illustratus, de Christo senserit & crediderit palam enunciasse: ideo enim testantur, quod primus, à Deo inspiratus, Christum esse filium Dei cognouerit, primus quoq; & alios præueniens atque præsiliens hoc ipsum confessus fuerit, & nequaquam illo nomine prius cum alijs consultauerit, nedum ex eorum ore responderit.

Hoc quoque ex textus circunstantia, & verbis ac responsis Christi manifestum satis atque euidentissimum euadit, Primò, quia Petrus non potuit corda aliorum Discipulorum intueri & scire, an idem de Christo sentirent & crederent, nisi illos prius interrogasset, ac illorum fidem sic intellexisset: atqui statim, & nulla interposita mora, postquam Christus interrogauerat: Vos autem quem me esse dicitis: respondit, alijs tacenti-

sentibus, seu, vt inquit S. Hilarius, in cunctorum Apostolorum silentio; Tu es Christus filius Dei viui. Secundò, nō potuit aliorum Apostolorum nomine, quasi idem crederent respondere, quia certum est, Iudam in Christum non credidisse vt Deum; tum quod nunquam alioquin illum prodidisset; tum etiam quia Christus palam testetur, non omnes in se credidisse Apostolos & potissimum Iudam, qui ipsum postea tradidit, vt patet Ioannis 6. cùm Petrus omnium nomine postea responderet: Nos credimus & cognouimus quia tu es Christus filius Dei: Respondit eis Iesus: Nonne ego vos duodecim elegi, & ex vobis vnus diabolus est? Dicebat autem de Iuda Simonis Iscariotis: hic enim erat traditurus eum, cùm esset vnus ex duodecim. Et paulò ante: Sed sunt quidam ex vobis qui non credunt. Sciebat enim ab initio Iesus, qui essent credentes, & quis traditurus esset eum.

Tertiò, certum quoque, aut saltem probabile est, nec alios Apostolos tunc adhuc Christi diuinitatem credidisse: si enim credidissent & cognouissent Christum esse Deum, vtique sese non habuissent nec ex carnis suggestione, sed diuina reuelatione; quia fides Dei donum est, non ex nobis: atqui Christus satis apertè testatur, soli Petro, & non alijs Apostolis illam reuelationē esse factam, dicens: Beatus es Simon Bariona, quia caro & sanguis non reuelauit tibi, sed Pater meus, qui est in cœlis, tibi, inquit, non alijs, reuelauit Pater meus. Quartò, Ex verbis quoq; Christi claret Petrum pro se tantùm, & suæ fidei

confeſſionem edidiſſe. Si enim omnes Apoſtoli idem credidiſſent, & Petrus ex ſententia & nomine omnium reſpondiſſet, non ſolùm Petrus beatus erat dicendus, ſed in Vniuerſum omnes beatificandi fuiſſent. Atqui non dixit Chriſtus: Beati eſtis quia reuelauit vobis Pater meus: ſed ad ſolum Petrum, expreſsè illum & ſingulariter à cęteris ſecernens, dixit; Beatus es Simon Bariona, quia caro & ſanguis non reuelauit tibi, ſed Pater meus qui eſt in cœlis. Quintò; ſi omnium Apoſtolorũ fuiſſet eadẽ fides, & omniũ Apoſtolorum nomine reſpondiſſet, & fidem illam confeſſus fuiſſet Petrus, omnibus parem atque æqualem meritò mercedem rependiſſet Chriſtus: & non ſolùm omnes, abſque perſonarum delectu, beatos pronunciaſſet, ſed etiam omnibus claues regni cœlorum æqualiter promiſiſſet: atqui ſicut non omnes beatos dixit hoc loco, ſed ſolum Petrum; ita non omnibus, ſed ſoli Petro nominatim tantùm claues regni cœlorum addixit, Tibi, inquiens (non vobis) dabo claues regni cœlorum. Et quodcunque ligaueris (non ligaueritis) ſuper terram, erit ligatum & in cœlis. Et quodcunque ſolueris, (non autem ſolueritis) erit ſolutum & in cœlis. Ex quibus meridiana luce clariùs euadit, & vel cæcis pateat, ſoli Petro præ omnibus ſingulare aliquid promiſſum atque conceſſum fuiſſe à Chriſto hoc loco, propter fidem & confeſſionem deitatis ſuæ ab ipſo editam, idque non ob aliam cauſſam, quam, quia Petrus ſingulariter & pro ſeſe, non pro alijs &

credi-

credidit diuinitùs illustratus, & confessus fuit Christum esse verum ac naturalem, atque æternum Dei Patris filium, promissum Messiam videlicet, & Saluatorem mundi.

EXEGESIS ET CONCILIATIO *Patrum, quos Hæretici perperam & corruptè allegant.*

1. Sanctus Chrysostomus non dicit S. Petrum iussu aut ex sententia aliorum Apostolorum respondisse, sed vt principem ac caput, atque os, vt ipse loquitur, Apostolorum, cùm ipsi tacerent, & ignorarent quid potissimum responderent. Hinc paulò post addit, & quidem statim post verba ab hæreticis allegata: Quum omnes interrogati essent, inquit, ipse solus respondet. Et quando quidem de sententia vulgi petebat, omnes responderunt: cùm verò de sua eos interrogaret, Petrus confestim præsiliuit, ac præueniens ait: Tu es Christus filius Dei viui. Ex quibus liquidò apparet, iuxta sancti Chrysostomi sententiam, Petrum solum, & pro se respondisse, non expectata, nedum interrogata aliorum confessione vel responsione. Et consequenter inducit sanctus Chrysostomus, atque exaggerat promissiones, quas Christus soli Petro fecit & non alijs, (quorum nullam facit nec minimam quidem mentionem) propter præclaram illam & diuinitùs inspi-

inſpiratam fidem & fidei confeſſionem: quo ſatis inſinuat,ſuo,& non aliorum nomine (ea ſaltem,qua volunt hæretici,intentione) S. Petrum quæ ſibi ſoli Pater cœleſtis reuelauerat,ad Christi interrogationem reſpondiſſe.

2.3. S. Hieronymus, ſicut & S. Auguſtinus in locis allegatis eodem modo intelligendi ſunt, Petrum videlicet,vt in Apoſtolorum ordine, ſicuti eodem loco ait S.Auguſtinus,primum,& in Chriſti amore promptiſſimum, pro omnibus reſpondiſſe,quia omnes interrogati erant,& ſinguli reſpondere debuiſſent; & licet, neſcientes quid reſpondere propriè deberent, taciti hærebant;conſentiebant tamen omnes.vel penè omnes, excepto Iuda traditore videlicet, in Petri reſponſionem, eiuſque ſententiæ facilè aſtipulabantur. Alioquin non ignorabant SS.iſti Patres,ſicut ſoli Petro facta erat reuelatio iſtius fidei ita ſolum Petrum præ alijs à Chriſto laudatum & remuneratum ſingulariter,qui inconſultis alijs pro ſe reſponderat, & fidei confeſſionem ediderat, priuſquam ſciret,aut ſcire poterat,quid alij ſentirent, aut reſponſum vellent ad interrogationem Chriſti.

CAPVT III.

DE VERBIS DOMINI. Matth.16. Tibi dabo claues regni cęlorum: *An soli Petro Christus claues regni cœlorum promiserit: an verò alijs Apostolis & vniuersæ Ecclesiæ simul.*

Vera sententia Catholicorum.

Soli Petro Matth. 16. claues regni cœlorum, hoc est supremum totius Ecclesię & vniuersale regimē, peculiariter promisit Christus; & nō alijs Apostolis aut vniuersęEcclesi. simul: quia sic intelligunt & testantur Veteris & primitiuæ Ecclesiæ orthodoxi Patres.

ANACLETVS Pontifex & Martyr, qui præfuit Ecclesiæ

Falsa sententia Hæreticorum.

Non soli Petro, sed omnibus simul Apostolis atque adeò vniuersæ Ecclesiæ claues regni cœlorum Christus Matth. 16. promisit: quia sic docent & testantur Veteris Ecclesiæ Patres orthodoxi.

1. S.CYPRIANVS libro de simplicitate Prælatorum, siue de vnitate Ecclesiæ. *Hoc* (inquit) *erant vtiq; & cæteri Apostoli, quod fuit & Petrus, pari consortio præ-*

Anno Domini 84. in epistol ad Episcopos per Italiam. In nouo autem Testamento post Christum Dominum à Petro Sacerdotalis cœpit ordo, *quia ipsi primo Pontificatus in Ecclesia datus est, dicente Domino ad eum: Tu es Petrus & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meã,* & portæ inferi non præualebunt aduersus eam, *et tibi dabo claues regni cœlorum.*

TERTVLL. lib. de præscript. hæret. Latuit aliquid, inquit, Petrũ ædificandę Ecclesiæ petram dictũ, *claues regni cœlorũ consecutum, & soluendi & ligandi in cœlis & in terris potestatem?*

ORIGENES hom. 16. in Matth. Sed quoniam, inquit, oportet *præditi honoris & potestatis*, sed exordium ab vnitate proficiscitur, & primatus Petro datur, vt Ecclesia vna monstretur.

2. B. HILARIVS li. 6. de Trinitate: Vos, inquit, ô sancti & beati Viri (Apostolos alloquitur) ob fidei vestræ meritum *claues regni cœlorũ sortiti, et ligãdi atq; soluẽdi in cœlo et in terra ius adepti. etc.*

3. HIERONYMVS lib. 1. adu. Iouinianũ. At dicis, inquit, super Petrum fundatur Ecclesia, licet idipsum in alio super omnes Apostolos fiat, *& cuncti claues regni cœlorum accipiant*, & ex æquo sup eos Ecclesiæ fortitudo solidetur: tamẽ ꝓpterea inter 12. vnus eligitur, vt capite constituto, scismatis tol-

aliquid maius habere Petrũ, prę illis qui ter arguerunt, *ideo illi qui dem sic dicit: Et tibi dabo claues regni cœlorũ, & quacunq; solueris super terrã erunt soluta & in cœlis: et q̃cunq; ligaueris super terrã; erunt ligata & in cœlis.* Nõ ergo *modica differẽtia est, cũ Petro quidẽ data sũt claues non vnius cœli, sed multorũ cælorũ: & quacunq; ille ligauerit super terrã, sunt ligata non solũ in vno cœlo, sed in omnibus cælis.* Ad eos autẽ qui multi sunt ligatores & solutores, sic dicit, vt soluant & alligent, non in cœlis, sicut Petrus, sed in vno cœlo: *quia non sunt in tanta perfectione, sicut Petrus, vt allegant & soluant in cœlis omnibus.*

S. CYPRIANVS tis tollatur occasio.

4. AVGVSTINVS tract. 50. in Ioan. Si in Petro nõ esset Ecclesiæ sacramentũ, non ei diceret Dominus: Tibi dabo claues regni cęlorũ: Si hoc Petro dictũ est, nõ facit hoc Ecclesia: si autẽ hoc in Ecclesia fit, *Petrus quãdo claues accepit Ecclesiã significauit.* Idem in psal. 108. Sicut, inquit, quædã dicuntur, q̃ ad Petrum propriè pertinere videntur, *nec tamen habent illustrem intellectũ, nisi cũ referuntur ad Ecclesiam,* cuius noscitur in figura gessisse personam, propter primatum quem in Discipulis habuit, *sicut est: Tibi dabo claues regni cœlorum, & si qua sunt eiusmodi.*

5. S. LEO serm. 3. de anni-

libr. de simplicitate Prælatorum. *Loquitur*, inquit, *Dominus ad Petrum*: Ego dico tibi quia tu es Petrus, & super hanc petram ędificabo Ecclesiam meam, & portæ inferorum non vincent eam. *Tibi dabo claues regni cœlorum*, & quæ ligaueris super terrā, erunt & ligata in cœlis. *Et eidem post resurrectionem dixit: Pasce oues meas.*

anniuersario asſūptionis suæ ad Pōtificatum, explicans hæc verba: Tibi dabo claues regni cœlorum. *Transiuit*, inquit, *in alios Apostolos vis potestatis istius*, & ad omnes Ecclesiæ Principes decreti huius constitutio commeauit.

IDEM in epistola ad Iubaianum. Manifestum est, inquit, vbi & per quos remissio peccatorum dari possit. Nam *Dominus primum Petro, super quem ædificauit Ecclesiam suam, & vnde Vnitatis origenem instituit & ostendit, potestatem istam dedit.* Et infra: Ecclesia quæ vna est, *super vnum qui claues eius accepit*, voce Domini fundata est.

B. ATHANASIVS cum vniuersis Aegyptiorum, Thebæorum & Libyorum Episcopis in S. Alexandrina Synhodo congregatis epistola ad Felicem Pontificem, allegans inter alia potestatem S. Petro & eius successoribus à Christo collatam, inquit: Tu es, (sicut diuinum veraciter testatur eloquium) Petrus

Petrus, & super fundamentum tuum Ecclesiæ columnæ, id est, Episcopi, qui Ecclesiam sustinere, & proprijs humeris portare debét, tibi sunt confirmatæ, *tibiq; claues regni cœlorum commisit. &c.*

S. HILARIVS in psalm. 131. Namque cum (Christus) quædam de passione sua locutus ad discipulos fuisset, & Petrus tanquam indignum hoc Dei filio detestatus esset: *Petri, cui superius claues regni cœlorum dederat, super quem Ecclesiam ædificaturus erat, aduersus quem portæ inferi nihil valerent, qui quæ in terris vel soluisset vel ligasset, ea in cœlis vel soluta persisterent vel ligata:* Hunc itaque tali conuicio, detestantem hoc Sacramentum passionis, excepit. Vade post me satana, scandalum mihi es. Tanta enim religio illi fuit pro humani generis salute patiendi, vt *Petrum primum Filij Dei confessorem, Ecclesiæ fundamentum, cælestis regni ianitorem,* & in terreno iudicio iudicem cœli, satanæ conuicio nuncuparet.

IDEM in Matthæum Can. 16. in illa verba. Tu es Petrus &c. *O beatus,* inquit, *cœli ianitor, cuius arbitrio claues æterni aditus traduntur,* cuius terrestre iudicium præiudicata auctoritas sit in cœlo: vt quæ in terris aut ligata sint aut soluta, statuti eiusdem conditionem obtineant & in cœlo.

IDEM lib. 6. de Trinitate. Post sacramen-

ti, inquit, confeſſionem beatiſſimus Simon ædificationi Eccleſiæ ſubiacens, *& claues regni cœleſtis accipiens.*

B. AMBROSIVS libr. de Iſaac & anima ca. 3. Petro, inquit, dicenti, quo vadis? reſpondit verbum Dei: non potes me ſequi modò, ſequeris autem poſtea. *Claues ante commiſerat regni cœlorum*, & ſequendo ſe imparem iudicauit.

IDEM lib. 10. in cà. 22. Lucæ. Quare Petrus inquit, *Quia ipſe eſt, qui accepit claues regni cœlorum.* Ille enim condẽnat qui & abſoluit: quoniam ligandi idem & ſoluendi accepit poteſtatem.

IDEM lib. 10 in Lucæ ca. 24. Reſurrectionis, inquit, tempore præſtò ſunt mulieres, & cùm viri fugarentur, ſolæ tamen ab Angelo, ne timeant, admonentur. Petrum euocant, ſtudio priores, ſed poſteriores fiducia: denique ille ſine metu aduenit, & incunctanter qui poſterior venerat, *primus ingreditur, quaſi qui claues regni, vt alijs aperiret, acceperat.*

B. HIERONYMVS in cap. 16. ſuper illa verba: Vade poſt me Satana. Prudens, inquit, lector inquirat, quomodo poſt tantam beatitudinem: Beatus es Simon Bariona. Et, Tu

es

es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, & portæ inferi non præualebunt aduersus eam. *Et tibi dabo claues regni cœlorum. Et quod ligaueris vel solueris super terram, erit ligatum vel solutum in cœlo;* nunc audiat: *Vade retro satana, scandalum mihi es.* Sed si consideret, qui hoc quærit, Petro illam benedictionem, & beatitudinem, ac potestatem, & ædificationem super eum Ecclesiæ, in futuro promissam, non in præsenti datam intelliget.

S. CHRYSOSTOMVS homilia 55. in cap. 16. Matthæi. Et ego dico tibi, quia tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, id est fidem atque confessionem. Hic apertè, inquit, prædixit magnam eorum qui credituri & erant & sunt multitudinem fore; & sublimiora sapere ipsum facit, *& Ecclesiæ futuræ Pastorem constituit. Et ego dabo tibi claues regni cœlorum. Non dixit, rogabo Patrem vt tibi det*, sed, quamuis magna erat potestas, & doni magnitudo ineffabilis: *& ego tamen dabo tibi inquit:* ac *si diceret; Quemadmodum tibi Pater dedit vt me cognosceres, ita & ego tibi dabo. Quid das, quæso? Claues inquit regni cœlorum: vt quæcunque ligaueris super terram, sint ligata in cælis: & quæcunque solueris super terram, sint soluta in cælis.*

Quomodo igitur non est eius qui dicit ego tibi dabo, sessum etiam in dextris & sinistris concedere? Animaduertis quo pacto ipse etiam ad altiorem de se opinionem Petrum adducit, & seipsum his duabus pollicitationibus reuelando filium Dei ostendit. Nam quæ Deus concedere solus potest, peccatorum scilicet remissionem, & vt futura Ecclesia tot tantisque fluctibus impetu irrumpentibus immobilis maneat, *cuius Pastor & caput, piscator homo atque ignobilis, terrarum orbe reluctante, adamantis naturam firmitate superet*: hæc inquam omnia quæ solius Dei sunt, se pollicetur daturum. Ita & Pater ad Hieremiam dicebat: Sicut columnam ferream, & sicut murum æneum posui te. Se ipsum quidem genti vni Pater: *hunc autem vniuerso orbi Christus præposuit.* Quare libenter ab illis quærerem, qui dignitatem Filij minorem, quam Patris dicunt, quænam sibi maiora dona videantur, quæ Pater, aut quæ Filius Petro largitus est? Pater quidem reuelationem ei Filij dedit: Filius autem partim, vt tam Patris quã Filij sui reuelationem vbiq; terrarum posset seminare; partim *vt quamuis homo esset mortalis, cœlesti tamẽ potestate polleret et claues haberet Regni cœlorum*: ita Petrus Ecclesiam per vniuersum orbem amplificatam, cœlo etiam ipso validiorem monstrauit. Transibunt enim, inquit,

inquit, cœlum & terra, verba autem meá nõ transibunt. Quomodo ergo minor est, qui hæc in Petro effecit? Hæc autem non ideo dico, quia alia Patris, alia Filij esse opera putem. Omnia enim per ipsum facta sunt, & sine ipso factum est nihil: Sed vt linguam eorum abscindamus, qui talia proferunt. Tu *verò mecum ex eis omnibus, quanta sit potestas eius, intellige. Ego tibi dico, inquit, tu es Petrus, & ego super te ædificabo Ecclesiam meam; ego tibi dabo claues regni cœlorum.*

IDEM in hæc verba Petri Matth. 16. Propitius, inquit, ad Christum, tibi esto, nec fiat tibi hoc. Quidnam, ait, ô Petre, hoc est: tu qui reuelationem desuper habuisti; qui beatificationem consecutus es; *cui claues cœlorum tradita,* tam citò adeò grauiter cecidisti, vt passionem pertimueris?

IDEM hom. 26. ex varijs in Matthæum locis. Princeps, inquit, Apostolorum Petrus, super quem Christus fundauit Ecclesiam, verè immobilis petra, & firma confessio; nonne pauper erat, & despectus, & piscator? Et paulò post: *Et Petrus pro hamo piscatorio, accepit claues Regni cœlestis.*

S. LEO Pontifex, quem ter sanctum S. Synodus Calcedonensis nuncupauit. sermone 3. in anniuersario die assumptionis suæ. Verbum enim, inquit, caro factum fuerat, & ha-

bitabat in nobis, vt reparando humano generi totum se Christus impenderet. Nihil indispositum sapientiæ, nihil arduum erat potestati. Famulabantur elementa, ministrabant spiritus, angeli seruiebant, nec vllo modo poterat inefficax esse sacramentum, quod simul ipsius deitatis vnitas operabatur & trinitas. *Et tamen de toto mundo vnus Petrus eligitur, qui & vniuersarum gentium vocationi, & omnibus Apostolis, cunctisq; Ecclesiæ Patribus præponatur, vt quamuis in populo Dei multi sacerdotes sint, multiq; Pastores, omnes tamen propriè regat Petrus, quos principaliter regit & Christus.* Magnum & mirabile, dilectissimi, huic viro consortium potentiæ suæ tribuit diuina dignatio: & si quid commune cum cęteris voluit esse Principibus, nunquam nisi per ipsum dedit, quid cęteris non negauit. Omnes denique Apostolos Dominus, quid de se homines opinentur interrogat: & tamdiu sermo respondentium communis est, quamdiu humanæ intelligentiæ ambiguitas explicatur. At vbi quid habeat sensus discipulorum exigitur, primus est in Domini confessione, qui primus est in Apostolica dignitate. Qui cùm dixisset Tu es Christus filius

Dei

Dei viui: respondit ei Iesus: Beatus es Simon Bar Iona, quia caro & sanguis non reuelauit tibi, sed Pater meus qui in cœlis est. Id est: ideo beatus es, quia Pater meus te docuit, nec terrena opinio te fefellit, sed inspiratio cœlestis te instruxit: & non caro & sanguis sed ille me tibi, cuius sum vnigenitus filius, indicauit. Et ego, inquit, dico tibi: hoc est: sicut meus Pater tibi tibi manifestauit diuinitatem meam: ita & ego tibi notam facio excellentiam tuam: quia tu es Petrus: Id est, cùm ego sim inuiolabilis petra, ego lapis angularis, qui facio vtraque vnum, ego fundamentum, præter quod nemo potest aliud ponere: tamen tu quoque petra es, quia mea virtute solidaris, vt quæ mihi potestate sunt propria, sint tibi mecum participatione communia. Et super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, & portæ inferi non præualebunt aduersus eam. Super hanc, inquit, fortitudinem æternum extruam templum: & Ecclesiæ meæ cœlo inferenda sublimitas: in huius fidei firmitate consurget. Hanc confessionem portæ inferi non tenebunt, mor-

tis vincula non ligabunt: Vox enim ista vox vitæ est. Et sicut confessores suos in cœlestia prouehit, ita negatores in inferna demergit. *Propter quod dicit beatissimo Petro: Tibi dabo claues regni cœlorum. Et quacunque ligaueris super terram, erunt & ligata in cœlis. Et quacunque solueris super terram, erunt & soluta in cœlis. Transiuit quidem in alios Apostolos vis potestatis istius, & ad omnes Ecclesiæ Principes decreti huius constitutio commeauit: sed non frustra vni commendatur, quod omnibus intimatur. Petro enim ideo hoc singulariter creditur, quia cunctis Ecclesiæ Rectoribus Petri forma præponitur.* Manet igitur Petri priuilegium, vbicunque ex ipsius fertur æquitate iudicium. Nec nimia est vel seueritas vel remissio, *vbi nihil erit ligatum, nihil solutum, nisi quod beatus Petrus aut soluerit, aut ligauerit.*

OPTATVS qui floruit in Africa etiam ante tempora B. Augustini, Anno Domini 370. de Schismate Donati lib. 7. Petrus, inquit, præferri Apostolis omnibus meruit, & *claues regni cœlorum, communicandas cæteris, solus accepit.*

B. AVGVSTINVS sermone 124. de Tempore, *Credendæ*, inquit, *erant Petro Apostolo claues Ecclesiæ, iam creditæ sunt ei claues Regni cœlorum*, credenda quoque erat ei populorum innumera multitudo, quæ esset pro suæ naturæ vitijs & passionibus, culpis inuoluta & pecca-

peccatis. *Denique sic ad eum Saluator dicit: Tibi dedi claues regni cœlorum: deinde sequitur, dicens: Quæcunque ligaueris super terram, erunt ligata & in cœlis: videlicet vt in clauibus fidelis esset ianitor, & in sententijs clementissimus dispensator.* Erat enim reuera hic Petrus paulò durior, & seuerus, sicut eius austeritatem truncata ob Christi iniuriam serui Principis sacerdotum declarat auricula. Hic tam durus tamque seuerus, si donum non peccandi fuisset adeptus à Domino, quæ venia commissis populis donaretur? Sed idcirco diuinæ prouidentiæ secretum ita temperauit, atque permisit, vt primus ipse laberetur & rueret in peccatum quô erga peccantes duriorem sententiam, proprij casus intuitus temperaret. Quantum igitur diuini muneris erga salutem hominum, quantum curæ fuit, quantumque sollicitudinis impenditur, aduertite. Totius corporis morbum *in ipso capite* curat Ecclesiæ, & *in ipso vertice* componit membrorum omnium sanitatem. *In ipsa confessionis Christi crepidine, in ipso immobili fidei fundamento, in Petro scilicet illo*, qui dixerat: etiamsi oportuerit me mori tecum, non te negabo.

IDEM lib. 2. aduersus Gaudentij Epistolam. Nunquid, inquit, melior Rasias, quam Apostolus Petrus? Qui vbi dixit: Tu es Christus filius Dei viui: *tam beatus à Domino pronun-*

ciatus est, vt claues regni cœlorum mereretur accipere. Nec tamen creditur imitandus, vbi mox eodem momento reprehensus audiuit, Vade post me, &c.

VNIVERSA ECCLESIA CATHOLICA in primo Concilio Nicæno, (in quo trecenti decem & octo, ex vniuerso orbe Christiano, Episcopi & Patres fuerunt congregati) in Præfatione testatur S. Petrum *à Christo accepisse claues Regni cœlorum, & per B. Petrum successores, & ipsam Romanam Ecclesiam.* Sciendum est sanè, inquit, ab omnibus Catholicis, quoniam sancta Ecclesia Romana, nullis Synodicis decretis prælata est, sed Euangelica voce Domini & Saluatoris nostri primatum obtinuit, vbi dixit beato Petro Apostolo: Tu es Petrus & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, & portæ inferi non præualebunt aduersus eam. *Et tibi dabo claues Regni cœlorum,* & quæcunque ligaueris super terram, erunt ligata & in cœlo; & quæcunque solueris super terram, erunt soluta & in cœlo.

SVBMO-

SVBMONITIO AD LECTOREM.

QVI hæc orthodoxorum Patrum testimonia, quæ allegant Catholici penitius inspicere, & seriò ponderare volet, statim sole clarius intelliget, ipsos in hoc conspirare, quòd soli Petro,& nulli Apostolorum,hoc loco Claues Regni cœlorum promiserit, & veluti (nam Christi dicere est facere: promittere est præstare,propter infallibilitatem promissionis, quæ non fuerit conditionata) tradiderit Christus.

Hoc ipsum conuincit & circunstantia textus. Illi enim claues Regni cœlorum absolutè promisit Christus,cui paulò ante dixerat; Tu es Petrus & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam: & statim ac continenter subiungens addit:& tibi dabo claues regni cœlorum.Si omnibus in vniuersum Apostolis promittere voluisset,dixisset,vobis,non tibi,dabo: atqui non dixit vobis,sed tibi dabo,tibi nimirum, qui es Simon Ioannis,tibi,cui Pater meus reuelauit; tibi, qui me ex reuelatione paterna confessus es Christũ esse filium Dei viui.Patet idipsum ex verbis subsequentibus statim:& quicquid solueris,inquit, super terram;non,quicquid solueritis. Vnde liquidum atque manifestum euadit, soli hæc Petro, & non alijs Apostolis, licet præsentibus, hæc omnia dixisse,& promisisse Christum.

Neque hoc tantùm loco soli Petro claues regni cœlorum promisit, sed nusquam alibi Apostolis idem promisisse Christum,probari potest.

Nus-

Nusquam enim Claues regni cœlorum vlli Apostolorum, præterquam soli Petro Christus promisisse legitur. Promisit quidem & dedit quoque omnibus simul potestatem alligandi & soluendi, remittendi & retinendi peccata Matt. 18. Ioan. 20. sed clauium potestas, illam longè excellit, quia significat generalem, & supremam, ac plenariam potestatem in Ecclesia Christi, quam Christus Petro, tanquam supremo sub se Ecclesiæ rectori & Pastori promisit & dedit; cuius pars quædam est, potestas ligandi & soluendi; quam cum Petro communem, sed non æqualem aut æquè generalem, cæteri Apostoli à Christo acceperunt.

Nec poterant etiam aut debebant claues regni cœlorum omnibus Apostolis æqualiter promitti aut donari: nam Christus hac metaphora ad seruandam vnitatem & cauendum scismata, vnum Vicarium Ecclesiæ Caput, & Rectorem generalem, cum plenaria potestate, constituere voluit: hoc verò fieri, aut consistere non poterat si omnes Apostoli æquali, tum inter sese, tum in Vniuersam Ecclesiam potestate supremi regiminis prædit fuissent: vbi enim omnes sunt in omnibus æquales, ibi nullum est caput, nullus est Rector supremus, cui ad vnum omnes subesse & parere possint aut debeant. Vbi tunc illud Christi: Erit vnus Pastor, & vnum ouile? Nec auctoritates Patrum quos citant aduersarij contrarium asserunt, si rectè intelligantur.

EXEGESIS ET GERMANA EXPLIcatio Patrum, quos Hæretici perperam & corruptè allegant.

1. S.Cyprianus, vt ex allegatis ex parte Catholicorum auctoritatibus liquet, expresse testatur, vt soli Petro dictum est; Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam: &, Pasce oues meas: ita eidem dictum esse; tibi dabo claues regni cælorum: & illum claues Ecclesiæ accepisse, super quem voce Domini eadem Ecclesia fundata est. Et hoc loco, quem citant Hæretici, Petro asserit primatum esse datum inter Apostolos, ad monstrandam seruandamque vnitatem Ecclesiæ. Si primatum habuit inter Apostolos Petrus, ergo omninò, & in omnibus pares non fuerunt Apostoli: pares tamen fuerũt in Apostolica potestate, & eandem in populos Christianos habuerunt potestatem: sed pares nõ fuerunt inter sese; quia Petrus cæteris omnibus tanquam primus & supremus Pastor à Christo præfectus & prælatus fuit; & vt solus præ alijs claues regni cœlorum accepit, ita & secundum Cyprianum, primùm, non tempore (quia omnibus eadem vice dixit; quorum remiseritis peccata remissa erunt Ioan. 20.) sed ordine, hoc est, principaliter, tanquam caput, & supremus omnium, remittendi peccata potestatem est consequutus: sicque exordium Ecclesiæ ab vnitate proficisci, vt vna monstretur esse Ecclesia: hoc est, ideo Petrum à Christo visibilis Ecclesiæ visibile

caput

caput & fundamentum esse constitutum atque ordinatum, vt sicut vna domus dicitur ab vno fũdamento, & vnum corpus ab vno capite; ita vna diceretur, & esset, atque monstraretur Ecclesia, propter vnum ipsius visibile fundamentum, & caput, Apostolum Petrum. Quam vnitatem Ecclesiæ, & quanam ratione exordium fiat seu proficiscatur ab vno Petro, hoc ipso lib. de Simplicitate Prælatorum, latius explicat porrò, docetq; ex professo eo modo vnam esse Ecclesiam, quo omnes radij solis vnum dicuntur lumen, quia ab vno sole manant; & multi riui vna aqua, quia ab vno fonte deriuantur; & multi rami vna arbor, quia ab vna radice omnes pullulant. Atque eo spectant quæ in Epistola ad Iubaianum scribit: Nos, inquit, Ecclesiæ vnius caput & radicem tenemus. Et explicãs quod sit istud caput & quęnam radix Ecclesiæ, paulò post subiungit: Nam Petro primùm Dominus, super quem ędificauit & vnde vnitatis origenem instituit & ostendit, potestatem illam dedit. Et infra: Ecclesia quæ vna est, super vnum qui claues eius accepit, voce Domini fundata est. Ex quibus patet nequaquam B. Cyprianum hæreticis suffragari, sed Catholicorum cumprimis sententiam confirmare.

2. Confitetur expresse & non semel B. Hilarius S. Petrum primum post Christum Ecclesiæ esse fundamentũ: super Petrum ædificasse Christum Ecclesiam suã; Petro primo fidei confessorem præ cæteris Claues regni cœlorum promisisse atq; adeò tradidisse etiam; ideoq; beatum illum Cœli Ianitorem nuncupare & celebrare

non veretur, quia videlicet eius arbitrio, claues æterni aditus tradantur: vti ex testimonijs à Catholicis allegatis manifestũ euadit. Quod verò idem dicit alijs quoq; Apostolos claues regni cęlorũ sortitos; hoc non eodẽ sensu est intelligendum, quo B. Petro promissæ & traditæ sunt scilicet principaliter, & vt supreo Ecclesię post Christum Rectori & Ianitori: sed hactenus Apostolos quoq; easdẽ accepisse asserit, quatenus videlicet ius etiã ligandi & soluendi à Christo sunt consecuti, quod ius, Clauiũ potestas quidẽ in se quoq; concludit & possidet, sed longè tamen latius patet & sese extendit. generalẽ nimirũ & supremũ Ecclesiæ regimẽ designans atq; cõplectens, quod vni soliq; Petro, nõ alijs Apost. à Christo ꝓmissũ & datũ esse idẽ Hilar. non obscurè fatetur, quũ ait S. Petrũ sua fidei confess. quã solus, tacẽtibus cæteris Apost. ediderat, supereminentẽ locũ ꝓmeruisse. Quatenus igitur clauiũ potestas, ligãdi & soluendi, remittendi itẽ & retinendi peccatã facultatem includit, suo, sed nõ pari modo cęteris Apost. cum B. Petro est cõmunis, licet illa sub noĩe clauiũ, illis nec data sit nec promissa: quatenus verò primatũ, & generalẽ totius Ecclesiæ ac supremam curã & moderationẽ oĩm Christi fideliũ designat, vt ꝓpriè hoc loco intelligẽda venit, secundũ phrasim S. Scr. familiarẽ, Is. 22. Apo. 33. & cõmuni quoq; vsu & praxi, in Principũ & Magistratus supremi inauguratione est receptũ; hactenus clauiũ nec promissionẽ nec collationẽ cęteri acceperunt Apost. sed solus Petrus, qui etiã solus præ omnibus Apost. beatus idcirco Cęli ianitor, iurè meritoq; à B. Hilario vocatur. 3. D.

3. D.Hieronymus seipsum explicat, & aduersarios nostros veluti ex professo refutat, quando in eadem periodo addit: tamen propterea inter duodecim vnus eligitur, vt capite constituto, scismatis tolleretur occasio. Ex quibus verbis satis colligitur, ita super alios quoque Apostolos ædificatam Ecclesiam, ita eosdem claues quoq., suo modo & mensura accepisse, vt tamen Petrus caput illorum à Christo electus & designatus, ideoque prælatus illis & excellentior fuerit: & Apostolos, vt membra, Petro subiectos nihilominus, & nequaquam pares illi in potestate, aut æquales fuisse. Quomodo enim membra Capiti paria, aut subditi suo supremo Rectori æquales esse possunt? Nec humano, sed diuino iure vnus Petrus, veluti caput præpositus fuit: quia disertè dicit Hieronymus ibidem, non Ioannem, licet alioquin dilectissimum Discipulum, sed Petrum à Christo, propter senium inter duodecim electum esse, vt capite constituto scismatis tolleretur occasio. Huc facit quod idem Hieronymus in sequenti quoque libro contra Iouinianum in hæc verba scribit: Et in veteri & in nouo Testamento alium ordinem Pontifex tenet, alium sacerdotes, alium leuitæ, alium ianitores, alium æditui. Quibus satis insinuat, quòd non minus in nouo quàm in veteri Testamento sit Pontifex, & vt ibi vnus fuit, sic & in nouo vnꝰ sit & esse debeat, per cuius primatum & supremam potestatem, cæteri sacerdotes, hoc est Episcopi, Presbyteri, cũ reliquis Ecclesiæ ministris, in suo officio cõtineantur, & in pace ac vnitate conseruentur.

4. Ne-

4. Nequaquam Hæreticis, vel in minimo, suffragatur B. Augustinus. Ille enim disertis verbis & sæpissimè B. Petrum Ecclesiæ fundamentum, crepidinem, verticem Apostolorum, & Ianitorem appellat: quod pertinaciter negant Hæretici: quin & in hoc ipso testimonio, quod allegant ex psalmo centesimo octauo, expressissimè asserit primatum gessisse inter Apostolos S. Petrum. Fatetur quoque non minus apertè B. Petro singulariter credendas, imò creditas fuisse & traditas claues Regni cœlorum: vt ex testimonijs à Catholicis citatis liquet. Quod autem dicit S. Petrum pro Ecclesia, seu in figura & persona Ecclesiæ claues accepisse, non hũc habet sensum, quasi ipsi personaliter & singulariter promissæ non sint, aut traditæ regni cœlorum claues: sed vult beatissimus ille Doctor, S. Petrum, tanquam primarium membrum, & supremum Ecclesiæ ministrum non pro se & sua tantùm persona, sed etiam pro successoribus ordinarijs, & in vsum ac ædificationem, conseruationemq́ue totius Ecclesię (cui⁹ ipse tunc caput, seu primarius sub Christo rector destinatus erat) non solùm quæ tunc ædificari cœperat, sed etiam quæ ab isto tempore vsque ad finem mundi, & æternum Christi ad generale iudicium duratura est aduentum: & quia S. Petrus non pro sua duntaxat persona, quę breui moritura erat, sed pro vniuersa Christi Ecclesia claues acceperat: idcirco S. Augustinus B. Petrum Ecclesiæ personam gessisse, & Ecclesiam in Petro tanquam supremo sub Christo visibili capite claues accepisse, non ineptè, nec sine rati-

 one

one asseuerat. Inde tamen non sequitur aut S. Petrum personaliter & principaliter nō accepisse claues, & supremum ac generale totius Ecclesiæ regimen: aut omnes qui in, & de Ecclesia sunt membra, eandem, simili modo, & sensu potestatem consequutos, & exercere iure suo posse sigillatim, priuatoque arbitrio: sicut non sequitur, ideo omnia membra videre aut audire quia corpus per oculos & aures capitis videt & audit: sed soli oculi propriè vident, & aures audiunt, non pro se tamen, sed pro vsu, & commodo cæterorum membrorum, ac totius corporis: sicuti Consul aliquis, aut Princeps, claues quidem accipit ciuitatis aut ducatus, in signum supremi, & generalis regiminis, ac concessæ plenipotentiæ; sic tamen, vt non sibi, sed subditis seruiat, & non præsit solū, sed etiā prosit suis: si quæ etiam à superioribus indulta aut priuilegia perpetua consequatur tanquam Princeps aut Consul, & pro posteris accipit atque successoribus ordinarijs, & in vsum atque vtilitatem subditorum, & totius communitatis accipit, ac tueri obligatur: &, vt summatim loquar, quicquid superior accipit, aut facit nomine, ac pro vtilitate subditorū, subditi accipere ac facere dicūtur: tū quia ipsorū nomine & fructu, tū etiā cōsensu fiunt, aut fieri solēt ac debēt: quicquid etiam Regi datur propter vtilitatem Regni & eiusdem conseruationē, regno dari dicitur: licet Regi reuera tanquam Regi, & totius regni moderatori ac Principi detur. Et hoc sensu in figura Ecclesiæ, aut figuram præsentans Ecclesiæ Petrus claues regni cœlorum accepisse

cepisse dicitur Augustino; quia videlicet Primus erat designatus, & supremus Pastor Ecclesiæ, & propter primatum illum quem gesturus erat, & gessit pro vtilitate Ecclesiæ, Ecclesiæ personam retulisse; id quod manifestissimè colligitur ex diuersis S. Augustini testimonijs. Tractatu enim vltimo in Ioannem ait: Cuius Ecclesiæ (loquitur de Ecclesia Christi) Petrus Apostolus propter Apostolatus sui primatum, gerebat figurata generalitate personam. Et in psal. 108. Cuius (Ecclesiæ) ille agnoscitur gessisse personam, propter primatum quem in discipulis suis habuit. Et sermone 13. de Verbis Domini. Petrus à petra cognominatus, beatus, Ecclesiæ figuram portans, Apostolatus principatum tenens. Ex quibus apertè satis, mens B. Augustini intelligi potest. Obseruandum tamen venit in hoc sanctissimo Patre, dupliciter ab illo nomen Ecclesiæ circa hanc materiam intelligi: vno videlicet modo, pro Præsulibus, Episcopis, & Sacerdotibus Ecclesiæ. Et hoc modo S. Petrus vt summus ac Princeps omnium Præsulum accipiens claues Ecclesiam præsentauit: quia eas accepit, non vt solus ipse illis vteretur, sed vt illas cum omnibus Episcopis & presbyteris, limitatè tamen, & certa cum mensura, communicaret, in vsum Ecclesiæ totius. Quatenus autem figura fuit S. Petrus, propter primatum suum, totius cœtus Ecclesiasticorum ministrorum; hactenus dixit Sanctus Augustinus Tractatu quinquagesimo in Ioannem. Si hoc (scilicet, tibi dabo Claues regni cœlorum) Petro tantùm dictum est,

non facit hoc Ecclesia: si autem hoc in Ecclesia fit, Petrus quando claues accepit, Ecclesiam sanctam significauit. hoc est: si ita dictum est soli Petro: Tibi dabo claues, vt ipse solus debeat soluere & ligare, sequitur Ecclesiam reliquam, id est, posteros ac successores, & reliquos Episcopos & Presbyteros hoc non facere: si autem etiam alij hoc faciunt (accepta videlicet à B. Petro & eius successore potestate) vti indubitatum est, Petrus cùm claues accepit, vniuersam Ecclesiam, hoc est omnes Ecclesiæ ministros (iisdem clauibus, certa tamen cum limitatione & mensura à summo Præsule dotandos) repræsentauit. Notãdum autem est Hæreticos locum hunc more suo corruptè & mala fide citare. Omittunt enim illud (Tantùm) cùm in eo magna & potissima vis consistat, secundum propositum & intentionem S. Augustini; qui quidem fatetur & asserit Petro dictum esse personaliter & historicè; Tibi dabo claues: sed non vult illi tantùm, eo sensu, dictũ esse, quasi sibi soli & nulli præterea promissæ aut datæ essent; quia sic & posteri, & vniuersa Ecclesia ab illarum vsu & fructu excluderetur. Altero modo accipit Augustinus nomen Ecclesiæ pro iustis & viuis Ecclesiæ membris, quam Petrus claues accipiens quoque suo modo figurauit, non quod quantumlibet iusti actu absoluant & cum auctoritate: quod solis Sacerdotibus cõpetit: sed quod ad preces & intercessiones piorum, caritas & vera pœnitentia (sine qua claues non soluunt) diuinitus impetrentur. de quibus videre est, Tract. 121. in Ioannem. Item libro 3. de

baptismo cap.17.& 18.& alibi.

5. Petro tanquam Principi, & vertici Apostolorum supremum, plenum, & vniuersale totius Ecclesiæ regimen, & ad hoc designandum confirmandumque, claues quoque regni cœlorum illi personaliter & principaliter esse traditas, idem S.Leo & quidē in eodem sermone, vnde hæretici quædam allegant, scilicet 3. in Anniuersario die assumptionis suæ, multis grauibusque verbis affirmat: vti ex testimonio quod ex parte Catholicorum prolixè positum est, colligi potest. Transiuit igitur, secundum intentionem beatissimi illius Pontificis, in alios quoque soluendi & ligandi auctoritas, suo videlicet modo & certa mensura: sed tamen S.Petro principaliter, & plenariè illa data fuit à Christo atq; concessa. Subiungit enim idem S. Leo ibidem; Si quid cum eo (S.Petro) commune cæteris Christus voluit esse Principibus, nunquam nisi per ipsum Petrum dedit, quicquid alijs non negauit. Petro igitur tanquam Principi supremo, plenariè, & absque limitatione claues regni cœlorum datæ sunt; cæteris autem tanquam coadiutoribus, suo modo, & certa cum mensura, non eadem aut æqualis potestas sed pars quædam clauium, ligandi videlicet & soluendi sibi subditos, concessa est facultas. Huc spectat, & apprimè quadrat, quod idem beatissimus Pontifex scribit in epist. ad Episcopos in Viennensi prouincia constitutos: Diuinæ, inquit, cultum religionis, quem in omnes gentes, omnesque nationes Dei voluit gratia coruscare, ita Dominus noster Iesus Chri-

ſtus humani generis ſaluator inſtituit, vt veritas, quæ antea legis & Prophetarum præconio continebatur, per Apoſtolicam tubam in ſalutem vniuerſitatis exiret, ſicut ſcriptum eſt: In omnem terram exiuit ſonus eorum, & in fines orbis terræ verba eorum. Sed huius muneris ſacramentum, ita Dominus ad omnium Apoſtolorum officium pertinere voluit, vt in beatiſſimo Petro omnium Apoſtolorũ ſummo, principaliter collocaret: vt ab ipſo, veluti à quodam capite, dona ſua velut in corpus omne diffunderet, & exortẽ ſe myſterij intelligeret eſſe diuini qui auſus fuiſſet à Petri ſoliditate recedere. Hunc enim in conſortium indiuiduæ vnitatis aſſumptum, id quod ipſe erat, voluit nominari, dicendo: Tu es Petrus, & ſuper hanc petram ædificabo Eccleſiã meam: vt æterni ædificatio templi, mirabili munere gratiæ Dei, in Petri ſoliditate conſiſteret, hac Eccleſiam ſuam corroborans, vt illam nec humana temeritas poſſit appetere, nec portæ inferi contra illam præualere. Verùm hanc petræ iſtius ſacratiſſimam firmitatem, Deo ædificante conſtruentem, nimis impia vult præſumptione violare, quiſquis eius poteſtatem tentat infringere. Et paulò poſt: Cui (Petro) cùm præ cæteris ſoluendi & ligandi ſit tradita poteſtas, paſcendarum tamen ouium cura ſpeciàliùs commendata eſt. Cui quiſquis principatum æſtimat denegandum, illius quidem nullo modo poteſt minuere dignitatem, ſed inflatus ſpiritu ſuperbiæ ſuæ, ſemetipſum in inferna demergit.

CAPVT

CAPVT IV.

DE VERBIS DOMINI: ET ego rogaui pro te, vt non deficiat fides tua Luc 22. *An Christus pro Petro tanquam Principe Apostolorum & supremo Ecclesiæ Rectore designato singulariter orauerit ne deficeret fides eius, vtq; confirmare posset fratres suos: an verò pro omnibus simul & similiter Apostolis.*

Vera sententia Catholicorum.

Christus pro Petro, tanquã supremo Ecclesiæ designato Pastore specialiter orauit, ne deficeret fides eius, vt in fide stabilis, sẽper posset confirmare fratres suos: quia sic intelligunt & testantur orthodoxi Patres veteris & primitiuæ Ecclesiæ.

S. IOANNES Chrysostomus homil. 83.

Falsa sententia Hæreticorum.

Christus non solùm pro Petro, sed etiam pro omnibus Apostolis æqualiter orauit: quia sic veteris & primitiuę Ecclesię Patres docent & testantur.

S. AVGVSTINVS quæstione ex Nouo Testamento, quæstione septuagesima 5. Quid, inquit, ambigitur?

83. in ca. 26. Matthæi. His igitur mederi omnibus volens cadere eum (Petrum) permisit, ac ideo cæteris gitur? Pro Petro rogabat, & pro Iacobo & Ioanne non rogabat? vt cæteros taceam? prætermissis ad eam orationem direxit, dicens: Simon ecce Satan expetiuit vos, vt cribraret sicut triticum, id est, tentaret, perturbaret, vexaret: ego autem rogaui pro te vt nō deficiat fides tua. Cur nam, si omnes expetijt, *pro omnibus deprecatus non est?* Patet hinc quod paulò ante dicebam, quia vehementius eum tangens, & ostendens multò peiorem eius, quàm aliorum lapsum esse, *ad eum conuertit orationem*. Cur autem non dixit, Ego non dimisi: sed, ego deprecatus sum? Humilius iam loquitur, ad passionem iturus, vt humanitatem suam demonstret. Nam qui super confessionem eius Ecclesiam ita fundauit & muniuit, vt nullum periculum, neque mors ipsa posset eum superare, qui claues regni cœlorum illi concessit, & totam potestatem ei commisit, nec vnquam pro illis omnibus oratione indiguerit: quanto minus in hac re indiguisset? Maxima quippe auctoritate illa dicta, ædificabo super te Ecclesiam meam: &, dabo tibi claues regni cœlorum. *Quomodo ergo orare ei opus fuit, vt vnius hominis commotum animum stabiliret?* Quare igitur ita dixit? Propter

pter caussam profectò, quam iam exposuimus, & propter infirmitatem discipulorum, qui nondum decentem super ipso habebant existimationem. Et paulò post: Quibus rationibus Verticem quoque Apostolorum labi permisit, humiliorem eum faciendo, & ad maiorem profectò caritatem inducendo.

IDEM Tom.3.hom.72.in cap.13.Ioannis. Hoc Lucas significat, cùm inquit Christus: *Et ego pro te rogaui, ne deficeret fides tua. Hoc est, ne in fide pereas:* in omnibus humilitatem eum erudiens, & humanam arguens naturam, quod ex se nihil sit. Cùm enim immensa dilectione Magistri dicto refragaretur, *cohibet eum Iesus & admonet, vt postmodum emendetur, cùm orbis terrarum dispensationem reciperet, & sui recordatus se agnosceret.*

IDEM hom.3. in cap.1. Actuum Apostolorum, agens de electione noui Apostoli in locum Iudæ. Meritò, inquit, primus omniũ auctoritatem vsurpat in negotio, vt qui omnes habeat in manu. *Ad hũc enim dixit Christus, Et tu aliquando conuersus confirma fratres tuos.*

S.HILARIVS lib.6.de Trinitate. O miseræ stultitiæ, inquit, furor impius, non intelligens beatæ senectutis fideique Martyrem, & *Martyrem Petrum, pro quo Pater rogatus est, ne fides eius in tentatione deficeret.*

S.LEO hom.3.in anniuersario die assum

tionis suæ. Instante autem, inquit, passione sua Dominus, quæ discipulorum erat turbatura constantiam, *Simoni inquit: Simon, ecce Satanas expostulauit vos, vt cribraret, sicut triticum. Ego autem rogaui pro te, vt non deficiat fides tua, Et tu aliquando conuersus confirma fratres tuos*, vt non intretis in tentationem. Commune erat omnibus Apostolis periculum de tentatione formidinis, & diuinæ protectionis auxilio pariter indigebant. Quoniam diabolus omnes exagitare, omnes cupiebat elidere: *& tamen specialis à Domino Petri cura suscipitur, & pro fide Petri propriè supplicatur, tanquam aliorum status certior sit futurus, si mens Principis victa non fuerit. In Petro ergo omnium fortitudo munitur, & diuinæ gratiæ ita ordinatur auxilium, vt firmitas quæ per Christum Petro tribuitur, per Petrum Apostolis conferatur.*

S. AVGVSTINVS quæst. ex nouo Test. quæst. 75. Quid ambigitur? Pro Petro rogabat, & pro Iacobo & Ioanne non rogabat? vt ceteros taceam? *Manifestum est in Petro omnes contineri. Rogans enim pro Petro, pro omnibus rogasse dinoscitur. Semper enim in Præposito, populus aut corripitur, aut laudatur.* Quia & in alio loco dicit: Ego pro his rogo quos dedisti mihi, Pater: & volo vbi ego sum, & ipsi sint mecum.

THEOPHILACTVS in 22. Lucæ. Itaque

quę quia proditori (Iudæ) væ adiudicatum est, illorum autem qui permanserunt in amore erga illum tantum prædixit fore honorem: vt ne extollantur quasi magnum quiddam fecissent, & permansissent in charitate, & non perdidissent: Satanas vos, inquit, petiuit cribrare, hoc est, turbare, nocere, tentare. Sed ego rogaui. Ne existimetis, inquit, quod vestrum sit totum hoc bonum opus. Diabolus enim valdè vrget, si posśit vos ab amne mei depellere, & ostendere proditores. *Ad Petrum autem verba hæc dirigit, qui erat cæteris audacior; & probabile est superbisse in ijs quæ à Christo promissa erant: idcirco & reprimit eum, dicens: Satanæ quidem fuit multum studium contra vos, ego autem rogaui pro te.* Et hoc humano more dicebat. Nam vt Deus non opus habebat orare aliquem. Rogaui igitur, dicit, vt non deficiat fides tua: quamuis enim breui tempore concutiendus sis, habes tamen recondita fidei semina, vt etiamsi filia abiecerit spiritus inuadentis, radix tamen viuet, & non deficiet fides tua. Tu verò conuersus confirma fratres tuos. Planus huius intellectus is est. *Quia te habeo vt Principem Discipulorum, postquam negato me fleueris, & ad pœnitentiam veneris, confirma cæteros. Hoc enim te decet, qui post me Ecclesiæ petra es, & firmamentum.*

SVBMONITIO AD LECTOREM.

PRO Petro igitur, iam Ecclesiæ petra post Christum, & Apostolorum Primate designato, Christus sigillatim & præcipuè rogauit, ne deficeret fides eius, sed vt in fide radicatus & firmatus fratres quoque suos hoc est, non solùm oues, & simpliciores seu laicos, sed etiam coapostolos, Episcopos, & alios Ecclesiæ Præpositos ac Ministros, in fide, ac fidei articulis, alijsque fidem & Religionem spectantibus instruere, & confirmare posset. Hoc ipsum & verba Christi apertè exigunt atque conuincunt. Quod enim Petro, & non alijs Apostolis, licet excepto Iuda, omnibus præsentibus loqueretur, patet ex verbis. Simon Simon, Ecce Satan expetiuit vos cribare &c. patet & consequenter ex eo, quod, licet dixisset, Satanam omnes cribare cupiuisse, expetiuit inquit vos cribare; tamen non pro omnibus quos ille cribare petiuerat, sed pro Petro singulariter rogasse se dicit: ego rogaui pro vobis quos Satan exagitare cupit: sed rogaui pro te Simon vt non deficiat fides tua: tua inquit non, vestra: quod dicendum erat, si pro omnibus simul orasset, Et tu aliquando conuersus. Tu inquam, pro quo rogaui, conuersus, confirma fratres tuos: quod vtique de omnibus Apostolis intelligi, nec debet nec potest, secundum intentionem Christi hoc loco. Rogauit quidem postea pro omnibus Apostolis & fidelibus tam præsentibus quàm futuris, vt S. Ioannes cap. 17. recenset ad longum: sed non rogauit tunc pro il

lis ea intentione vt hic pro solo Petro nominatim & personaliter rogauit: vtpote qui solus inter illos caput Ecclesiæ & supremus Pastor erat futurus, pro cuius firmitate, & in fide constantia proinde potissimùm erat rogandum, quia, si caput deficiat, membra quoque deficiant aut languescant necesse est: sin autem caput & Rector constans firmusque permanserit, membra quoque & inferiores facilè instruere & confirmare poterit: vti allegati Patres à Catholicis, non obscurè indicant, & vnanimi quasi consensu conspirantes asseuerant.

EXEGESIS ET GERMANA EXPLIcatio eorum, quæ ex Patribus perperam & corruptè allegant Hæretici.

Alibi pro Apostolis simul omnibus, Ioannis videlicet 17. rogasse Christum asserit B. Augustinus, & nemo inficiatur: Hoc verò loco & casu Christum pro omnibus, tãquam Pastoribus & Rectoribus Ecclesiæ, personaliter & specialiter rogasse non affirmat Augustinus, & negat S. Lucas, qui testatur Christum nominatim pro Petro, non autem pro alijs identidem & simili fine ac intentione rogasse. Rogasse tamen ait Augustinus pro Apostolis cęteris quoque, sed quatenus in Petro tanquam Rectore & capite continebantur: eatenus autem pro omnibus, implicitè videlicet, rogasse quoque Dominum & piè asserit Augustinus, & omnes meritò fatentur. Hoc tamen non obstante, pro Petro tantùm nomi-

nominatim & singulariter, & non sine singulari ratione, quę alijs non erat ita communis rogasse Christum, & ipse Christus testatur, & ex Patribus allegatis à Catholicis, & ipsomet Augustino vtrinque citato, constare potest euidentissimè.

CAPVT V.

DE VERBIS DOMINI: Pasce oues meas, Ioan 21. *An soli Petro, an verò etiam alijs Apostolis sigillatim dictum sit: Pasce oues meas.*

Vera sententia Catholicorum.

Soli Petro, & nulli ex reliquis Apostolis dictum est: Pasce oues meas: quia sic sentiunt & testantur Patres primitiuæ Ecclesiæ.

Io. Chrysostomvs in cap. 21.

Falsa sententia Hæreticorum.

Omnibus Apostolis sigillatim dictum est, & non soli Petro: Pasce oues meas: quia sic primitiuæ Ecclesiæ Patres testantur.

Io. Chrysostomvs. lib. 2. de sacerdotio. etiam hæc verba Basilio applicat,

Ioannis. Quod autē, inquit, maximè diuinum nobis amorem conciliat, est proximi dilectio, quam à Petro Christus exigit: nam cum finem cibis fecissent, *dicit Simoni Petro Iesus: Simō Ioannis diligis me plus his? Dicit ei: Etiam Domine, Tu scis quia amo te. Dicit ei: Pasce agnos meos. Quid tandem* (inquit Chrysostomus) *alijs omissis, his duntaxat Petrum affatur? Os erat Apostolorum, & princeps,* propterea & Paulus eum præter alios visurus ascendit: simul vt ostenderet iam sibi fiduciam habendam. Tanquā enim negationis obliuisceretur, fratrum ei curam committit, cat, persuasurus vt Episcopatum, ad quem vocabatur lubens susciperet. Ergo non soli Petro, sed etiam omnibus Episcopis & pastoribus dicta sunt.

2. S. AVGVSTINVS lib. de Agone Christiano, cap. 30: *Cum ei* (Petro) *dicitur omnibus dicitur, pasce oues meas.*

3. IDEM homilia de Pastoribus. In ipso (inquit) Petro Dominus vnitatem commendauit. Multi erant Apostoli, & vni dicitur. Pasce oues meas. Absit & desint modò Pastores. *Sed omnes boni Pastores in vno sunt.* Christus ipse pascit, cum ipsi pascunt,

neque negationis meminit, neque exprobrat: tantùm dicit: Si amas me, *fratrum curam suscipias*. & quam in omnibus dilectionem ostendisti & qua delector, nunc ostende: & animam quam pro me positurum dixisti, hãc pro ouibus meis trade. Et paulò post: Ter autem interrogat, & semper idem præcipit, *vt demonstret, quanti ouium suarum curam faciat*, & quod maximum hoc sit amoris argumentum. & cùm dicat quantum eum diligat, prædicit, & martyrium, quod passurus erat, ostẽdens quod non ob eius diffidentiam hoc diceret, sed quod maximè crederet, volens amoris in eum signum demonstrare.

IDEM lib. 2. de Sacerdotio. Hic (Christus) enim, inquit, *cum Apostolorum Principe verba faciens: Petre amas me, inquit, atque ille id confitente, adiungit: Si amas me pasce oues meas*. Interrogat Discipulum Magister, num ab eo ametur: non quòd ipse edoceatur: (qui enim id edoceri cupiat is, cui vni mortalium omnium corda peruia sunt?) *Verùm vt nos doceat, quanta sibi curæ sit gregis huius præfectura*. Et paulò post: Etiamne nunc nobiscum contendes (inquit ad Basilium) fraudem istam tibi non bene ac feliciter cessisse, qui per eam vniuersis Dei opt. max. bonis sis præficiendus? quum præsertim ea agas, quæ cùm Petrus ageret, illum Christus *auctoritate præditum esse voluit, ac reliquos*

os item Apostolos longè praecellere: Petre enim, in-it, amas me plusquam hi omnes? Atqui illi qui-m licebat verbis huiusmodi Petrum affa-Si me amas Petre, ieiunia exerce, super nu-am humum dormi, vigila continenter, in-ria praestis patrocinare, orphanis patrem te xhibe, viduæ item te maritorum loco ha-eant. Nunc verò prætermissis omnibus his, *uidnam ille ait? Pasce oues meas.* Nam quæ mo-lò à me dicta sunt, ea complures etiam ex ubditis præstare facilè possint, non viri so-ùm, sed etiam fœminæ. *At quum de Ecclesiæ præfectura, de credenda huic vel illi tam multarum cura agitur:* vniuersa quidem muliebris functionis istius moli ac magnitudini cedat oportet, itemque & bona virorum pars.

S. AMBROSIVS lib. 10. in cap. 24. Lucæ. Non est igitur dubium credidisse Petrum, & credidisse quia dilexit, dilexisse quia credidit. Vnde & contristatur, quia tertiò interrogatur, Amas me. Is enim interrogatur, de quo dubitatur: sed Dominus non dubitat, qui interrogabat non vt disceret, *sed vt doceret, quem eleuandus in cœlum, amoris sui nobis velut Vicarium relinquebat.* Sic enim habes: Simon Ioannis diligis me? Vtique tu scis Domine quia amo te: Dicit ei Iesus: Pasce agnos meos Bene conscius sui nō ad tempus assumptum, sed iamdudum Deo cognitum Petrus testifi-

catur affectum. Quis enim alius, qui de se hoc facilè profiteri poſsit? *Et ideo quia ſolus profitetur ex omnibus, omnibus antefertur.*

S. AVGVSTINVS Tractat. 123. in Ioannem in hæc verba: Simon Ioannis amas me? &c. Sed prius Dominus quod ſciebat interrogat nec ſemel. ſed iterum ac tertiò, *vtrum Petrus eum diligat, nec aliud totiens audit à Petro quam ſe diligi, nec aliud totiens commendat Petro quam ſuas oues paſci.* Redditur negationi trinæ, trina confeſsio. ne minùs amori ſeruiat lingua quàm timori: & plus vocis elicuiſſe videatur mors imminens, quàm vita præſens. Sit amoris officium, paſcere dominicum gregem: ſi fuit timoris iudicium negare Paſtorem. Et paulò poſt: Meritò dicitur Petro, diligis me, & reſpondet amo te: *eique refertur, paſce agnos meos, & hoc iterum, hoc tertiò.*

S. CYRILLVS Alexandrinus cap. 64. in Ioannem hæc eadem verba tractans: Præueniebat alios Petrus: ardore nanque præcipuè Chriſti feruens, & ad reſpondendum paratiſsimus erat: vnde tarditatem modò nauigij videns: tunica ſuccinctus in mare exilijt. Et quando Saluator Diſcipulos interrogauit, dicens: Quem me dicũt homines eſſe? Quum iterum poſt reſponſionem ab eis quęreretur: vos autem quem me eſſe dicitis: *vt Princeps caputq; cæterorum primus exclamauit: Tu es Chri-*

ſtus

*tius filius Dei viui.*Et statim pòst: Meritò *igitur eum Christus interrogauit, si plus eum cæteris diligeret, & id tertiò.*Petrus autem amare se fatetur, & amoris sui non alium sed Christum ipsum in testem citat. In singulis autem confessionibus, variatis parumper verbis, *audiuit rationalium ouium curam sibi esse habendam.*

MAXIMVS Taurinensis.sermone de sanctis Petro & Paulo:Iam necessarium,inquit, reor vt proprias eorum specialesque virtutes prosequamur. *Hic est Petrus, cui Christus ascensurus ad Patrem,pascendas ouiculas suas,ouesque commendat.*

S. LEO epist. 89. ad Episcopos Viennensis prouinciæ: *Cui* (Petro) *cum præ cæteris* soluendi & ligandi potestas tradita sit, *pascendarum tamen ouium cura specialis mandata est.*

SVBMONITIO AD LECTOREM.

OMnes isti sanctissimi Patres constanter asserunt,& probant nemini ex Apostolis alij,sed Simoni Petro, qui Christum ter negauerat,quique Christum præ cæteris feruentiùs amabat, quem Christus ter nominatim interrogabat num se diligeret, agnos suos & oues specialiter commendasse. Probat hoc etiam, & conuincit ipse Textus. Cùm enim septem essent, vt testatur Euangelista, præsentes: solum Petrum post capturam piscium & prandium absolutum,nominatim primo & proprio

nomine,addito etiam nomine Patris, vt ab alio Simone Apostolo, qui cognominabatur Cananæus,secerneretur,solum inquam Simonem Ioannis compellauit dicens:Simon Ioannis diligis me;additque,plus his:quibus verbis iterum illũ ab omnibus alijs distinguit. Et cum nullus alius quam idem Simon,& vt exprimit S.Ioannes, Petrus responderet,tertiò ad trinam interrogationem respondit: eidem Simoni Petro, & nulli ex alijs, in secunda, non tertia persona respondit Christus, pasce, non pascite, agnos, & secundò pasce agnos,& tertiò,pasce oues meas. Eidẽ Petro statim prædicit mortis genus. Amen amen dico tibi,cũ esset iunior &c. Ex quibus omnibus liquidissimum euadit,soli Simoni Petro,& nulli alij ex Apostolis, quantumuis præsentibus, Christum locutum,&interrogasse,de amore sui nulli præterquam soli Petro agnos suos, ouesq; commendasse.

EXEGESIS ET GERMANA EXPLIcatio eorum,quæ ex Patribus perperam & corruptè allegant Hæretici.

1. S.Chrysostomus non negat soli Petro specialiter agnos ouesque suas commendasse sed hoc non obscuris verbis ex professo, non solùm in S. Ioannem scribens sed etiam in hoc eodem libro quem citant hæretici, asseuerat & probat vt patet ex testimonijs à Catholicis allegatis: sed tantùm vult inde probare, omnes qui Christum amant,curam ouium, si diuinitus ad tale munus vocentur,promptè libenterque suscipere, & diligen-

igenter fideliterque eandem administrare de-
ere, quia Christus ter de amoris testimonio in-
errogauit Petrum, priusquam illi oues suas cu-
andas, pascendasque concrederet.

2. Quæ fuerit mens S. Chrysostomi & Augu-
tini, liquet ex testimonijs supra ex parte Catho-
licorum allegatis. Quod verò Augustinus dicit,
omnibus dici, quòd Petro dictum est, pasce oues
meas sanè, riteque intelligendum est: non enim
omnibus sine exceptione hoc dictum putauit
sanctissimus ille Doctor; alioqui etiam omni-
bus laicis, imò omnibus mulieribus imò
& pueris dictum esset, vt oues Christi pasce-
rēt. & sic omnes Pastores essent à Christo consti-
tuti: si autem omnes Pastores, vbi oues, vbi qui
pasci debent? Deinde nec omnibus Pastoribus
aut Episcopis propriè, & ex proposito, illa vice,
& eodem sensu asserit dixisse Christum; pasce o-
ues meas: cum hoc textui apertè, & reliquis Pa-
tribus, imò & ipsimet Augustino repugnet. Sed
omnibus qui ad Pastoralem functionem legiti-
mè vocati sunt secundariò, & suo modo, iuxta
vocationis suæ statum & differentiam dictum
esse, vt pascant oues suas, singuli suas, hoc est sibi
commissas, Petro tamen principaliter, & tanquā
supremo, ac generali totius Ecclesiæ destinato
& iam ordinato Pastori dixit Christus, vt absque
exceptione oues & agnos suos pasceret; quod
nulli ex Apostolis, nedum alijs, sed soli Petro, &
suis ordinarijs successoribus dictum est. Hoc sa-
tis ex ipsomet Augustino tum alibi, tum hoc eo-
dem loco colligi facilè, & euidenter poterit. Nā

ante hæc verba quæ allegantur ab hæreticis, præmittit: Non sine caussa inter omnes Apostolos, huius Ecclesiæ personam sustinet Petrus. Huic enim Ecclesiæ claues regni cœlorum datæ sunt, cùm Petro datæ sunt. Et tunc subiungit: Et cùm ei dicitur, ad omnes dicitur, pasce oues meas. Quare autem & quo sensu Petrus, secundum Augustinum, Ecclesiæ personam sustinuerit, idem S. Augustinus alibi explicat, asserens videlicet propter Apostolatus sui primatum, gessisse personam Ecclesiæ, vt ait Tractatu 124. in Ioannem: seu portasse figuram Ecclesiæ, & Apostolatus principatum tenere: vt ex Cypriani sententia scribit libr. 2. cap. 1. de baptismo contra Donatistas. Ergo Petro tanquam primati & Principi Apostolorum, hoc est supremo Pastori Ecclesiæ dictum est, pasce oues meas, omnes inquam oues meas: alijs verò sub Petro idem dicitur, sed non tanquam primatibus & supremis Pastoribus, sed tanquam Petri coadiutoribus, qui sub Petro singuli singulas oues fidei suæ commissas pascere & procurare tenentur. Alioquin non solùm singuli Episcopi, sed etiam singuli Pastores omnes in vniuersum oues pascere deberent, & Petro in Pastoratu essent æquales. Atqui idem Augustinus disertè ait: Quis nescit, inquit, illum Apostolatus principatum (de Petro loquitur) cuilibet Episcopatui præferendum? hæresi 53. Si nullus Episcopus in cura & officio est æqualis Petro, quanto minus simplex aliquis, & paruæ paræciæ Pastor? Et damnat Aërium hæreseos, qui dicebat presbyterum ab Episcopo nulla differentia debere discerni. Si

ſ.Si nullus presbyter Epiſcopo poteſt coæquari abſque hæreſi, quanto minus ſummo Pontifici ſeu Paſtori ſupremo? Idcirco ad omnes quidem dicitur, quod Petro dicitur, ſecundum mentem D.Auguſtini, quia omnes Paſtores in Petro, veluti inferiores in ſuo ſuperiore continentur: ſed pro eo gradu & auctoritate ad ſingulos dicitur, quam ſub Petro amoris Chriſti, vt ait S. Ambroſius, Vicario, variam & diſtinctam limitatáq; ſinguli obtinent, *quia* auctore eodem Auguſtino ſermone 24. de ſanctis, *in vno Petro figurabatur vnitas omnium Paſtorum.*

3. Ex ipſis verbis B. Auguſtini quæ allegant hæretici, Auguſtinus explicatur. ait enim: Multi erant Apoſtoli, & vni dicitur. Vni, inquit, dicitur, non omnibus, Paſce oues meas. Si non omnibus Apoſtolis, quomodo omnibus ad vnum vel infimis ſacerdotibus aut Paſtoribus? Et quomodo Petrus, vt ibidem D.Auguſtinus aſſerit, figuram corporis, id eſt Eccleſiæ portauit, niſi propter primatum Apoſtolatus, vt ſupra quoque monuimus, & alibi ſeſe explicat Auguſtinus? Si tanquã primario & ſupremo Apoſtolo hoc eſt, generali Paſtori: quomodo eodem ſenſu omnes Paſtores cenſebuntur? nunquid omnes ſupremi & generales Epiſcopi, nunquid omnes principes Apoſtolorum? Negat igitur Auguſtinus ita dictum eſſe Petro, paſce oues meas; vt non ſit alijs quoque ſuo modo ſenſu dictum idipſum. Alioqui nulli eſſent Paſtores præter ſolum & vnicum Petrum. quibus incumberet paſcere oues quoque ſuas. Paſcit igitur Petrus vt ſupremus

& generalis Pastor: pascunt quoque alij vt inferiores, & Petro subditi Pastores, imò Petri adiutores & cooperatores, quilibet secundum mensuram suam, & suæ curæ, & sic quasi in suo supremo Pastore, pascere itidem iussi sunt oues quisq; suas. Huc spectat, quod hac de re S. quoque Leo testatur, sermone 3. de anniuersario suæ assumptionis. *Ideò Petro hoc singulariter creditur, quia cunctis Ecclesiæ rectoribus Petri forma præponitur.*

CAPVT VI.

AN CHRISTVS HISCE VERBIS: pasce agnos, pasce oues meas: Petro omnes oues absque exceptione, & vniuersam Ecclesiam commiserit, & eundem supremum ac generalem Ecclesiæ totius Pastorem, Principem, ac Rectorem ordinauerit, sicq́ secundum promissionem factam Matt. 16. Ecclesiam suam supra Petram ædificauerit.

Vera sententia Catholicorum.

Christus hisce verbis: pasce agnos, pasce oues meas, omnes Petro Christianos, & vniuersã Ecclesiã pas-

Falsa sententia Hæreticorum.

Christus hisce verbis: pasce oues meas. &c. non commisit omnes oues Petro, nec vniuersam Ecclesiã: quia

sendam regendamq; commisit: sic enim sentiunt & testantur Patres veteris & primitiuæ Ecclesiæ.

ARNOBIVS anno 290. in Africa, in psal. 138. Quod vt doceam (scilicet Petrum esse Episcoporum Episcopum à Christo constitutum: quod præmiserat) illud ostendo, quod nullus Apostolorum nomen Pastoris accepit. Solus enim Dominus Iesus Christus dicebat: Ego sum Pastor bonus. Et iterum: Me, inquit, sequuntur oues meæ. *Hoc ergo nomen sanctum, & ipsius nominis potestatem, post resurrectionem suam Petro pœnitenti concessit, & ter negatus, negatori suo hanc, quam solus habuit, tribuit potestatem.*

quia sic antiqui Patres testantur.

S. GREGORIVS lib. 4. epist. 32. & alijs quoque multis locis, detestatur nomen vniuersalis Episcopi.

IO. CHRYSOSTOMVS tom. 3. in 21. cap. Ioannis in hæc verba: Simon Ioannis diligis me plus his? Dicit ei, Etiam Domine tu scis quia amo te. Dicit ei: Pasce agnos meos. *Quid tandem*, inquit Chrysostomus, *alijs omissis hic duntaxat Petrum affatur? Os erat Apostolorum, & Princeps, propterea & Paulus eum præter alios visurus ascendit:* simul vt ei ostenderet iam fiduciam sibi habendam, tanquam enim negationis obliuisceretur, *fratrum ei curam committit*, neque negationis meminit, neq; exprobrat: tan-

tantum dicit: *Si amas me fratrum curam suscipias*. Et paulo infra, in verba illa Petri: Domine hic autem quid? *Cum magna Christus Petro communicasset, orbis terrarum curam demandasset*, martyrium prædixisset, & maiorem erga eum dilectionem testatus esset, cum vellet Petrus Ioannem socium & Collegam, inquit, Hic autem quid? &c.

IDEM homil. 4. in acta Apostol. Erat, inquit, Petrus os omnium, caussam fidei agit pro omnibus, doctrina sua instituit omnes: ipse præcipuus fidei assertor est, præcipuus catechista habetur, & primus extitit verbi concionator, & primus coëgit Ecclesiam, eamque non ex Hierosolymitanis & circum circa habitantibus Iudæis, sed ex Parthis, Medis, Phrygijs, Libycis, Aegyptijs, Arabibus, aduenis Romanis, & alijs. *Et qui omnium Pastor fuit à Domino institutus*, ex omnibus nationibus cogere cœpit oues: docuit eos fidem, simul & Apostolicos mores, nempe renunciare omnibus, simul conuenire in oratione, & panis à Christo edocta fractione.

S. EPIPHANIVS in Ancorato. *Hic* (Petrus) *est*, inquit, *qui audiuit, Pasce oues meas, cui concreditum est ouile*. (id est, vniuersa Ecclesia catholica & omnes oues, iuxta illud, fiet vnum ouile & vnus Pastor, Ioan. 10.

S. AMBROSIVS in cap. vltim. Lucæ, tractans

tans hæc verba; Pasce oues meas. & quæ præcedunt. Petre amas me? Dominus, inquit, non dubitat, qui interrogabat, non vt disceret, sed vt doceret, *quem, eleuandus in cœlum amoris sui nobis velut vnarium relinquebat.* Et paulò post: Et ideo *quia solus profitetur ex omnibus, omnibus antefertur.* Maior enim omnibus caritas. Illud quoque diligentiùs intuendum, cur cùm Dominus dixerit: Diligis me, ille dixerit: Tu scis Domine quia amo te. In quo videtur mihi dilectio habere animi caritatem, amor quendam æstum conceptum corporis, ac mentis ardorem: & Petrum opinor nō solū animi, sed etiā corporis sui circa Dei cultū signare flagrantiam. Deniq; tertiò Dominus nō iam diligis me, sed, amas me interrogauit: *& iam non agnos, vt primo, quodam lacte pascendos, nec ouiculas, vt secundò, sed oues pascere iubetur, perfectiores vt perfectior gubernaret.*

S. Leo, serm. I. de Asc. Domini. Petrum, inquit, omnium Episcoporum nouerunt esse primatem. Et iterum: *Petro supra cæteros, post regni claues, oculis Domini cura mandatur.*

Idem, serm. 3. de assumptione sua ad Pontificatum: *De toto mundo,* inquit, *vnus Petrus eligitur, qui & vniuersarum gentium vocationi, & omnibus Apostolis, cunctisq; Ecclesiæ Patribus præponatur.* vt quamuis in populo Dei multi sacerdotes sint, multique Pastores, *omnes tamen*

præ-

propriè regat Petrus, quos principaliter regit & Christus.

S. GREGORIVS MAGNVS lib. 4. Epist. epist. 32. cap. 76. Cunctis euangelium scientibus liquet, *quod voce Dominica, sancto & omnium Apostolorum Petro Principi Apostolo, totius Ecclesiæ cura commissa est.* Ipsi *quippe dicitur: Petre amas me? Pasce oues meas.* Ipsi dicitur: Ecce Satanas expetijt cribrare vos sicut triticũ, & ego pro te rogaui Petre, vt non deficiat fides tua: & tu aliquando conuersus confirma fratres tuos. Ipsi dicitur: Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, & portæ inferi non præualebunt aduersus eam. Et tibi dabo claues regni cœlorum: & quodcunque ligaueris super terram, erit ligatum & in cælis: & quodcunque solueris super terram erit solutum & in cœlis. Ecce claues regni cælestis accepit: potestas ac ligandi & soluendi tribuitur. *Cura ei totius Ecclesiæ & principatus committitur.*

THEOPHILACTVS in cap. 22. Lucæ, Tu, inquit, Petre conuersus bonum exemplum pœnitentiæ omnibus eris: qui cùm Apostolus fueris & negaueris, *iterum receperis primatum omnium, & præfecturam orbis.* Et in cap. 21. Ioannis. Finito, inquit, prandio *præfecturam ouium totius mundi Petro commendabat; non autem alij, sed huic tradidit.*

S. BERNARDVS. lib. 2. de Consideratione. *Cui*, inquit, *non dico Episcoporum, sed etiam Apostolorum, sic absolutè & indiscretè tota commissa sunt oues?* Si me amas Petre, pasce oues meas. Quas? illius vel illius populos ciuitatis, aut regionis, aut certè regni? Oues meas inquit. *Cui non planum, non designasse aliquas, sed adsignasse omnes? Nihil excipitur, vbi distinguitur nihil.* Et forte præsentes cæteri condiscipuli erant, *cum committens vni, vnitatem omnibus commendaret in vno grege & vno Pastore.*

SVBMONITIO AD LECTOREM.

EX istis Patribus à Catholicis citatis apertissimè constat Christum hisce verbis; Pasce agnos, pasce oues meas, vni Petro non solùm oues aliquas sed omnes, nullis exceptis, commendasse, sicque eum præ alijs, & super alios omnes generalem constituisse, & supremum Pastorem, & actu atque re ipsa compleuisse quod Matthæi 16. promiserat. Hisce enim verbis super Petrum, iam sua oratione & gratia petram factum, suam vniuersam ędificauit, hoc est, illi regendam tanquam principi Pastorum, cōmisit Ecclesiam. Sicut enim Domus innititur firmo fundamento, & ab illo regitur & firmatur, conseruaturque: ita & Ecclesia, post Christum, qui est principale & primarium fundamentum, pendet firmatur, & cōseruatur à visibili quoque supremo Pastore & Rectore. Hisce etiā verbis, vt ijdem SS. Patres manifestè insinuant, & asserunt;

runt, promissas non vnius cœli, sed cœlorum claues, hoc est, non vnius alicuius particularis Ecclesiæ, (sicuti alijs sigillatim Episcopis conceditur) sed omnium Ecclesiarum, hoc est vniuersæ per orbem Ecclesiæ, qui in multas particulares Ecclesias, veluti membra vnius corporis & ramos vnius arboris, extenditur & dilatatur, claues tradidit ac donauit, sicq; eum post & sub se rectorem & gubernatorem ac Principem summum eiusdem constituit & ordinauit Ecclesiæ, qui non solùm agnos & ouiculas, hoc est, minores & simpliciores Christianos, aut laicos quosc̄ūq;, qui nō sunt sacerdotes; sed etiā oēs sacerdotes & pręterea Episcopos vniuersos absq; exceptione, qui etiā respectu supremi Pastoris oues cēsentur, pascat, hoc est, regat & moderetur secundū dictamē, & officiū boni & fidelis Pastoris. qui nō tantùm pascit, ducit, & reducit oues, sed etiā regit, & ad obedientiam constringit, prout vtile & receptum fuerit: quod, verbum pascēdi includit, ideoque & Reges & Principes seculares subditos suos, iuxta phrasim & sensum scripturæ, pascere, hoc est, regere dicuntur. Patet etiam ex textu non aliquas, sed omnes oues commisisse Petro pascendas. Non enim dicit Christus: Pasce has vel illas, sed oues meas, hoc est, omnes quæ meæ sunt oues, omnes intelligens, qui nullas excipit. vt & Patres diligenter obseruarunt.

EXE-

EXEGESIS ET GERMANA *explicatio eorum, quæ ab hæreticis corruptè & perperam allegantur.*

SAnctus Gregorius in Ioanne quodam Constantinopolitano Episcopo nomen & Titulum vniuersalis Episcopi multis modis detestatus, & persecutus fuit:non quòd ignoraret, aut negaret vniuersalem aliquem in Ecclesia à Christo constitutum esse Pastorem seu Episcopum, Petrum videlicet Apostolum, cui omnes oues absque exceptione concreditas esse disertè fatetur & asserit:sed quòd eo sensu, quo constantinopolitanus ille vsurpare voluit, intolerabile & execrandum putaret:videlicet, quasi ille vnus & solus ita esset Episcopus censendus; vt alij Episcopi, non veri Episcopi, sed vnius illius & vniuersalis tantùm vicarij haberentur, quod & indignum, & falsissimum est. Etsi enim summus Pontifex, Episcoporum sit Episcopus, hoc est, supremus Episcopus:alij tamen singuli in suo gradu & diœcesi veri sunt nihilominus, sed inferiores & particulares Episcopi. Voluisse autem ambitiosissimum illum Ioannem Constantinopolitanum Episcopũ eo nomine & sensu dici atq; appellari vniuersalẽ Episcopũ, quasi ipse solus esset verè Episcopus, cæteri autẽ per vniuersum orbem Christianum Episcopi, non verè Episcopi, sed Vicarij tantũ, & administri sui essent censendi; ex eo patet, quod sanctiss. Greg. ad dictum

Ioan-

Ioannem Constantinopolitanum scribens lib.4. cap.82. Epist. 38. hoc ipsum illi obijcit atque exprobrat. Eo tempore, inquit, quo fraternitas vestra, in sacerdotalem honorem prouecta est, quã tam Ecclesiarum pacem atque concordiam inuenerit, recolit. Sed, quo ausu, quove tumore nescio, nouum sibi conata est nomen arripere, vnde omnium fratrum corda potuissent ad scandalũ peruenire. Quã in re vehementer admiror; quia ne ad Episcopatum venire potuisses, fugisse velle te memini. Quem tamen adeptum ita exercere desideras, ac si ad eum ambitioso desiderio concurrisses. Qui enim indignum te esse fatebaris, vt Episcopus dici debuisses, *ad hoc quandoque perductus es, vt despectis fratribus, Episcopus appetas solus vocari.* Ex his quoque patet euidenter, quo sensu hic idem sanctissimus Pontifex epist. 32. post verba illa quæ ex parte Catholicorum supra citata sunt, subiungat: & tamen (.s. Petrus, licet illi, vt præcedit, cura totius Ecclesiæ & principatus committatur à Christo. Matth.16. Io.21.) vniuersalis Apostolus non vocatur: & vir sanctissimus consacerdos meus Ioannes (Constantinopolitanum Episcopum notat) vocari vniuersalis Episcopus conatur. Negat enim S. Petrum vniuersalem Apostolum dici, eo sensu quo Constantinopolitanus affectabat vniuersalis Episcopus nuncupari; quasi nempè solus Petrus ita Apostolus fuerit, vt non item alij similiter veri Apostoli fuerint censendi: hoc inquam negat, non autem, quòd Petrus supremus fuerit & Rector, Apostolorum à Christo constitutus, quod Gre-

gorius

gorius ibidem & alibi multis, solidisque argumentis probauit. Hoc falso & corrupto sensu explosó, nihil impedit credere & asserere, S. Petrum vniuersalem fuisse Apostolum, & Pastorem seu Episcopum; quia fuit, scilicet, inter Apostolos & Episcopos principalis & supremus Apostolus ac Rector totius Ecclesiæ à Christo ordinatus; quo sensu & Romanus Episcopus, S. Petri ordinarius & legitimus successor, iure meritoque vniuersalis, hoc supremus & generalis totius Christiani orbis seu Ecclesiæ Catholicæ Episcopus, seu summus Pontifex appellatur sicuti & generalem aliquem Gubernatorem vocamus, non qui solus sed qui summus sit inter alios, gubernator. Et hoc sensu multo ante B. Gregorium, S. Cyprianus lib. de simplicitate Prælatorum rectè ac veraciter dixit, Episcopatum in Ecclesia vnum esse, cuius à singulis Episcopis in solidū pars teneatur, hoc est, vnam esse Episcoporum ordinationem, vel vnum esse totius Ecclesiæ sub Christo visibile caput, singulos tamen Episcopos suarum quemque Ecclesiarum curam habere integram, non vicariam: sicut & B. Hieronymus ad Euagrium, omnes ait Episcopos eiusdem esse sacerdotij & meriti, licet dignitate & iurisdictione sint impares, & alij alijs maiores, & inter omnes vnus supremus & vniuersalis, qui talem in omnes tum Christianas oues, tum etiam inferiores Episcopos, Sacerdotes, & Ecclesiæ ministros curam habet & potestatem, vt singulis tamen Episcopis & præsulibus atque prępositis sua maneat in suos potestas

legitima, cura, atque commissi officij administratio.

CAPVT VII.

AN CHRISTVS S. PETRO Primatum inter omnes Apostolos contulerit, & eum Apostolorum, ac totius Ecclesiæ Principem, caput, ac supremum Pastorem, rectoremque ordinauerit.

Vera sententia Catholicorum.

S. Petrus à Christo inter & super omnes Apostolos primas, ac princeps, caput, pastor rectorque totius Ecclesiæ suæ constitutus fuit, & ordinatus: quia sic docet ac testantur orthodoxi Patres primitiuæ Ecclesiæ tam græci quã latini.

ORIGENES in cap. 6. ad Romanos. *Petro,* inquit, *cum summa rerum de pascendis*

Falsa sententia Hæreticorum.

Apostoli inter se pares fuerunt: & Iacobus ac Paulus Petro quoque prælati. quia sic sentiunt & testantur primitiuæ Ecclesiæ Patres orthodoxi.

1. S. CYPRIANVS, de simplicitate Prælatorum, siue de vnitate Ecclesiæ: *Hoc* inquit, *erant vtique & cæteri Apostoli, quod fuit & Petrus, pari consortio præditi, & honoris & potesta-*

quibus traderetur. & super ipsum velut super terram fundaretur Ecclesia, nullius confessio virtutis alterius ab eo, nisi caritatis exigitur.

S. CYPRIANVS lib. 1. epist. 3. Tom. 1. Petrus, tamē, inquit, *super quem ab eodem Domino ædificata fuerat Ecclesia.*

IDEM lib. 1. Epist. 8. Deus, inquit, vnus est, *& vna Ecclesia, & cathedra vna super Petrum voce Domini fundata.* Aliud altare cōstitui, aut Sacerdotiū nouū fieri præter vnū altare, & vnū sacerdotiū non potest.

IDEM lib. 4. Epistol. 2. Cum sit, inquit, à Christo vna Ecclesia per totum mundū in multa membra diuisa: *potestatis.* Et citatur in Decretis. c. In nouo 21. dist. & in c. Sacrosancta, distinct. 22. & in c. loquitur 24. quæst. 1.

2. IDEM in Epistol. ad Quirinum. Petrus à Paulo repræhensus, non vindicauit sibi aliquid insolenter, aut arroganter assumpsit, *vt diceret se primatum tenere*, & obtemperari à nouellis & posteris debere.

3. IDEM in sententijs Episcoporum de rebaptizandis hæreticis. *Neque quisquam,* inquit, *nostrum Episcoporum se Episcopum constituit.*

4. EVSEBIVS Cæsariensis libr. 2. Eccles. hist. cap. 1. ex Clemente Alexan-

item Episcopatus vnus Episcoporum multorum concordi numerositate diffusus.

IDEM, de simplicitate Prælatorum, seu de vnitate Ecclesiæ; Hoc (scilicet, quòd multi seducāt, & seducantur in fide) ideo fit fratres dilectissimi fratres, inquit, dum ad veritatis originem non reditur, *nec caput quæritur, nec Magistri cœlestis doctrina seruatur.* Quæ si quis consideret & examinet, tractatu longo atq; argumentis opus non est. Probatio est ad fidem facilis, compendio veritatis. Loquitur Dominus ad Petrum: Ego tibi dico, inquit, quia tu es Petrus, & super istam petram ædificabo Ecclesiam drino. *Petrus,* inquit, *Iacobus & Ioannes post assumptionem Saluatoris, quamuis ab ipso fuerint omnibus penè Prælati, tamen non sibi vendicabant primatus gloriam, sed Iacobum, qui dicebatur Iustus, Apostolorum Episcopum statuunt.*

5. S. CRYSOSTOMVS, homil. 3. in Acta. Vide, inquit, Iacobi modestiam. *Is acceperat Hierosolymis Episcopi munus;* & tamen hic nihil loquitur. Considera autem & aliorum discipulorum singularem modestiam; *quo pacto concedunt ei solium,* nec amplius ambigunt disceptantes inter se.

6. S. LEO, serm. 3. de anniuersario assumpt. *Transiuit,* inquit,

meam, & portæ inferorum non vincent eam. Tibi dabo claues regni cœlorum, & quæ ligaueris super terram, erunt ligata & in cœlis: & quæcunque solueris super terram erunt soluta & in cœlis. Et eidem post resurrectionem suam dicit: Pasce oues meas. Et quamuis Apostolis omnibus post resurrectionem suam parem potestatem tribuat, & dicat: sicut misit me Pater & ego mitto vos, accipite Spiritum sanctum. Si cui remiseritis peccata remittentur illi: si cui tenueritis, tenebuntur; *tamen vt vnitatẽ manifestaret, vnitatis eiusdẽ originẽ ab vno incipientẽ sua auctoritate disposuit.* Hoc erant vtique & cæteri Apostoli, quod fuit Petrus, pari consortio præditi & honoris & potestatis: *sed exordium ab vnitate proficiscitur, vt Ecclesia vna monstretur.* Et paulò post: Quam vnitatem firmiter tenere & vindicare debemus, maximè Episcopi, qui in Ecclesia præsidemus, *vt Episcopatum quoque ipsum vnum atque indiuisum probemus.* Nemo fraternitatem mendacio fallat, nemo fidei veritatem perfida præuaricatione corrumpat. *Episcopatus vnus est, cuius* à singulis in solidum pars

quit, *in alios Apostolos vis potestatis istius, & ad omnes Ecclesiæ Principes decreti huius constitutio commeauit.*

7. IDEM, serm. 1. de natali Apost. asserit *Petrum & Paulum fuisse æquales.*

tenetur. Ecclesia vna est quæ in multitudinem latiùs incremento fœcunditatis extenditur: quomodo solis multi radij, sed lumen vnum: & rami arboris multi, sed robur vnũ tenaci radice fundatum. Et cum de fonte vno riui plurimi defluunt, numerositas licet diffusa videatur exundantis copiæ largitate, vnitas tamen seruatur in origine. Auelle radiũ solis à corpore, diuisioné lucis vnitas nõ capit. Ab arbore frange ramũ, fractus germinare nõ poterit. A fonte præcide riuum, præcisus arescet: Sic & Ecclesia, Domini luce perfusa, per orbem totũ radios suos porrigit, vnum tamen lumen est, quod vbique diffunditur, nec vnitas corporis separatur: ramos suos in vniuersam terrã copia vbertatis extendit: profluentes largiter riuos latiùs expandit: *vnum tamen caput est,* & origo vna, & vna mater fœcunditatis successibus. Illius fœtu nascimur, illius lacte nutrimur, spiritu eius animamur. Adulterari non potest sponsa Christi: incorrupta est & pudica.

IDEM Tom. 2. in epist. ad Iubaianum. Nos auté, inquit, *qui Ecclesiæ vnius caput & radicem* tenemus. Et paulò post in eadé Epistola. Nã Petro, inquit, primùm Dominus, *super quem ædificauit Ecclesiam, & vnde vnitatis originem instituit & ostendit,* potestatem istam dedit.

ARNOBIVS in psalm. 138. Dicis,

inquit ad Nouatam hæreticum, baptizatis non debere pœnitentibus subueniri. Ecce Apostolo pœnitenti (Petrum intelligit) succurritur, *qui est Episcoporum Episcopus:* & maior gradus redditur ploranti, quam sublatus est neganti. Quod vt doceam, illud ostendo, quod nullus *Apostolorum nomen Pastoris accepit.* Solus enim Dominus Iesus Christus dicebat: Ego sum Pastor bonus: & iterum: Me, inquit, sequuntur oues meę. *Hoc ergo nomen sanctum, & ipsius nominis potestatem post resurrectionem suā Petro pœnitenti cōcessit, & ter negatus, negatori suo hanc quā solus habuit tribuit potestatem.*

EVSEBIVS Cæsariensis lib. 2. Eccl. hist. c. 14. Sed non, inquit, in longū permanet fraude (loquitur de Simone Mago qui se Deum fingebat, & Romā ingressus fuerat) quæsita diuinitas. Cōtinuò namq; in ipsis Claudij tēporib. clemētia diuinæ prouidētiæ, *probatissimū omniū Apostolorū & maximū, fidei magnificentia & virtutis merito primorū Principem Petrū,* ad vrbē Romā, velut aduersum humani generis cōmunem perniciē repugnaturū deducit, *ducem quendā & Magistrū militiæ suæ,* sciētē diuina prælia gerere, & virtutū castra ductare.

IDEM in Chronico anni Domini 44. interprete B. Hieron. *Petrus,* inquit, *Apostolus, natione Galilæus, Christianorum Pontifex primus,* cū primū Antiochenam Ecclesiā fundasset,

Romam proficiſcitur, vbi Euangelium prædicans 25. annis eiuſdem vrbis Epiſcopus perſeuerat.

S. ATHANASIVS cum omnibus orthodoxis Epiſcopis totius Aegypti in Synodo Alexandrina congregatis epiſt. ad Liberium Papam S. Petri ſucceſſorem in ordine 37. Huius rei gratia *vniuerſalis vobis in Chriſto Ieſu commiſſa eſt Eccleſia*, vt pro omnibus laboretis, & cunctis opem ferre non negligatis. Et ſtatim poſt: Ideoque tanta vrgente neceſsitate ſummopere comprimite *veſtra ſumma auctoritate* infeſtos.

OPTATVS Epiſcop. Mileuitanus lib. 2. contra Parmenianum. Cathedra, inquit, vna eſt, & negare non audes ſcire te Petro primùm in vrbe Roma eſſe collocatam, *vbi ſederit omnium Apoſtolorum caput Petrus, inde Cephas appellatus, in quo vno, cathedræ vnitas ſeruaretur*, nec cęteri Apoſtoli ſingulas ſibi quiſque deſcenderent, vt iam ſciſmaticus & peccator eſſet, qui contra ſingularem cathedram, alteram collocaret. Ergo *cathedra vna eſt*, quæ eſt prima de dotibus. In ea ſedit primus Petrus, ſuccedit Linus. Lino Cletus.

S. HILARIVS in pſalm. 131. Tanta enim, inquit, religio illi (Chriſto) fuit pro humani generis ſalute patiendi, vt Petrum primum filij Dei confeſſorem, *Eccleſiæ fundamentum*,

cœleſtis

cælestis regni ianitorem, & in terreno iudicio, iudicem cœli, Sathanæ conuicio nuncuparet.

S. CYRYLLVS Hierosolymitanus Archiepiscopus cath.2. Petrum *Principem Apostolorum excellentissimum vocat.*

S. AMBROSIVS, in caput vltim. Lucæ: Quem, inquit, (Petrum intelligens) eleuandus in cœlum, *amoris sui nobis velut vicarium* relinquebat. Et paulò post: Et ideo quia solus profitetur, *omnibus antefertur.*

IDEM in cap.12. secundæ Epistol. ad Corinth, *Primatum,* inquit, *non accepit Andreas, sed Petrus.*

IDEM in 1. cap. Epistol. ad Galatas in illa verba: Deinde post annos tres ascendi Hierosolymam videre Petrum. Dignum, inquit, fuit videre Petrum, *quia primus erat inter Apostolos,* cui *delegauerat Saluator curam Ecclesiarum.*

IDEM Tom.3. serm. 11. in illa verba Lucæ 5. Ascendit in vnam nauim, quæ erat Simonis. Sed videamus, inquit, quæ sit ista nauicula Simonis Petri. Et paulò post: Ergo Petri, inquit, nauim eligit, Moysi deserit: hoc est, spernit Synagogam, fidelem assumit Ecclesiam. Duæ enim quasi nauiculæ à Deo destinatæ sunt, quæ in hoc mundo, tanquam in mari, salutem hominibus piscarentur, sicut ait Dominus Apostolis: Venite faciam

vos piſcatores hominum. Ex his igitur duabus nauiculis vna relinquitur ad terram inanis & vacua; altera producitur in altum onuſta vel plena. Vacua enim ſynagoga relinquitur in littore, quia Chriſtum cum Prophetarum amiſit oraculis. Onuſta autem Eccleſia in altum aſſumitur, quia Dominum cum Apoſtolorum doctrina ſuſcipit. Et paulò poſt: *Hanc igitur ſolam Eccleſiæ nauim aſcendit Dominus, in qua Petrus Magiſter eſt conſtitutus, dicente Domino: ſuper hanc petram ædificabo Eccleſiam meam.* Quę nauis in altum ſeculi iſtius ita natat, vt pereunte mundo, omnes quos ſuſcipit, ſeruet illæſos. Cuius figuram iam in veteri videmus teſtamento. Sicut enim Noe arca, naufragante mundo, cunctos quos ſuſceperat, incolumes reſeruauit: *ita & Petri Eccleſia* conflagrante ſeculo, omnes quos amplectitur, repræſentabit illæſos. Et ſicut tunc tranſacto diluuio ad arcam Nóë columba ſignum pacis detulit, ita & tranſacto iudicio *ad Eccleſiam Petri,* Chriſtus gaudium pacis referet: quia ipſe columba vel pax eſt, ſicut promiſit dicens: Iterum videbo vos, & gaudebit cor veſtrum.

S. HIERONYMVS lib. I. in Iouinianum. Inter duodecim, inquit, *vnus eligitur, vt capite conſtituto ſciſmatis tolleretur occaſio.* Sed cur non Ioannes electus eſt virgo? ætati delatum eſt,

quia

quia Petrus senior erat, ne adhuc adolescens & penè puer, progressę ętatis hominibus *præferretur.*

S. IOANNES CHRYSOSTOMVS hom. 55. in Matth. *Petrum*, inquit, *Ecclesiæ futuræ Pastorem constituit.* Et infrà: Deus solus concedere potest vt futura Ecclesia tot tantisque fluctibus irrumpentibus, immobilis maneat, *cuius Pastor, & Caput, homo piscator atque ignobilis.* Et infrà: Ieremiam, inquit, vni genti Pater, *hunc autem* (Petrum) *vniuerso terrarum orbi Christus præposuit.*

IDEM lib. 2. de sacerdotio. Hic enim, inquit, cum *Apostolorum Principe* verba faciens: Petre, amas me, inquit. Et paulò post: Quum præsertim ea agas, inquit, ad S. Basilium, quæ cùm Petrus ageret, *illum Christus auctoritate præditum esse voluit, ac reliquos item Apostolos longè præcellere?* Petre, enim, inquit, amas me, plus quàm hi omnes?

IDEM in cap. 21. Ioannis. Quid tandem, inquit, alijs omisis, his duntaxat Petrum affatur? *Os erat Apostolorum, & Princeps*, propterea & Paulus eum visurus ascẽdit. Et paulò post: tantũ dicit: si amas me, *fratrum curam suscipias.*

IDEM hom. vlt. in Ioan. Quòd si quis percontaretur, quomodo Iacobus sedem Hierosolymis acceperit. Responderem, hunc *Petrum totius orbis magistrum*, constituisse.

IDEM hom. 3. in acta: Meritò inquit, (de Petro loquens) *primus omnium* auctoritatem vsurpat in negotio, *vt qui omnes habeat in manu*. Ad hunc enim dixit Christus: Et tu aliquando conuersus confirma fratres tuos.

S. BASILIVS, sermone de Iudicio Dei, de Petro loquens: Ille, inquit, beatus, *qui cæteris prælatus discipulis fuit, cui claues regni cælestis commissæ.*

S. GREGORIVS NAZIANZENVS oratione de moderatione in disputationibus seruanda. Volens ostendere in omnibus rebus esse debere ordinem, argumentum sumit ab Apostolis, qui etsi omnes magni essent, tamen vnum præpositum habuerunt: vides, inquit, quemadmodum ex Christi discipulis, magnis vtique omnibus & excelsis, atque electione dignis, *hic Petra vocetur, atque Ecclesiæ fundamenta fidei suæ credita habeat*, ac reliqui discipuli *posthaberi se*, tranquillo animo ferant.

S. EPIPHANIVS, hæresi 51. *Petrum*, inquit, *elegit vt dux esset Discipulorum*. Et in Ancorato: Hic est, inquit, qui audiuit, Pasce agnos meos, *cui concreditum est Ouile.*

D. AVGVSTINVS enarratione prima in psalm. 108. Quædam, inquit, dicuntur, quæ ad Apostolum Petrum propriè pertinere videantur: nec tamen habent illustrem intel-

tellectum, nisi cum referuntur ad Ecclesiam, cuius ille agnoscitur in figura gestasse personam, *propter primatum quem in discipulis habuit.*

Idem, Tractatu 56. in Ioannem. *Quis enim nesciat,* inquit, *primum omnium Apostolorum esse beatissimum Petrum?*

Idem, Tractatu 66. in Euangel. Ioannis. Neque nos, inquit, cum ista dicimus, *primum Apostolorum accusare delectat:* sed hunc intuendo admoneri nos oportet, ne homo quisquam de humanis viribus fidat.

Idem sermone 13. de verbis Domini. In illo, inquit, vno Apostolo, id est, Petro, *in ordine Apostolorum primo & pracipuo,* in quo figurabatur Ecclesia.

Idem epistol. 108. Quod autem dicitur Petrum egisse pœnitentiam, cauendum est, ne ita putetur egisse, quomodo agunt in Ecclesia, qui propriè pœnitentes vocantur. Et quis hoc ferat, *vt primum Apostolorum,* inter tales pœnitentes numerandum putemus?

Idem lib. 2. cap. 1. contra Donatistas. Puto, inquit, quòd sine vlla sui contumelia Cyprianus Episcopus Petro Apostolo cõparatur, quantũ attinet ad martyrij coronã. Cæterum magis vereri debeo, ne in Petrum cõtumeliosus existam. *Quis enim nescit illum Apostolatus principatum cuilibet Episcopatui praferrem*

rendum? Sed etsi distet Cathedrarum gratia, vna est tamen martyrum gloria. Ibidem. *In Apostolo Petro*, inquit, *primatus Apostolorum excellenti gratia praeminet.*

IDEM quæst. ex nouo Test. quæst. 75. Saluator, inquit, cum pro se & Petro dari (didrachma) iubet, pro omnibus exoluisse videtur: quia sicut in Saluatore erant omnes caussæ Magisterij: *ita & post Saluatorem in Petro omnes cōtinentur. Ipsum enim constituit esse caput eorum, vt Pastor esset gregis Dominici.* Et paulò post: Manifestum est, inquit, *in Petro omnes* (Apostolos) *contineri*: rogans enim pro Petro pro omnibus rogasse dinoscitur: Semper enim *in Præposito* populus aut corripitur, aut laudatur.

IDEM serm. 124. de tempore, loquens de pœnitentia Petri. Totius, inquit, corporis morbum, *in ipso capite curat Ecclesiæ, in ipso vertice* componit membrorum omniū sanitatē.

S. MAXIMVS serm. 3. de Apostolis. Quanti ergo, inquit, meriti apud Dominum suum Petrus erat, *vt ei post nauiculæ paruæ remigium, totius Ecclesiæ gubernacula crederentur?*

S. CYRILLVS Alexandrinus lib. 12. in Ioannem cap. 64. *Vt princeps*, inquit, *caputq; cæterorum*, primus exclamat; Tu es Christus filius Dei viui. Et in Thesauro, vt citat D. Thomas in opusculo contra Græcos. Sicut Chri-

stus,

ſtus, inquit, accepit à Patre ſceptrum Eccleſię gentium, dux ex Iſrahel egrediens, ſuper omnem principatum, & poteſtatem, ſuper omne quodcunq; eſt, vt ei cuncta curuentur: *ſic & Petro* & eius ſucceſſoribus pleniſsimè commiſit, *& nulli alij quàm Petro Chriſtus quod ſuum eſt plenum, ſed ipſi ſoli dedit.*

S. Leo ſerm. 3. de aſſumptione ſua ad Pontificatum, *De toto mundo*, inquit, *vnus eligitur Petrus, qui & vniuerſarum gentium vocationi, & omnibus Apoſtolis, cunctisq; Eccleſiæ Patribus præponatur*, vt quamuis in populo Dei multi ſacerdotes ſint, multique Paſtores, *omnes tamen propriè regat Petrus, quos principaliter regit & Chriſtus.* Ibidem. Pro fide, inquit, Petri ſupplicatur, tanquam aliorum ſtatus certior ſit futurus, *ſi mens Principis victa non fuerit.*

Idem ſermon. 1. de Aſcenſione Domini, *Petrum*, inquit, *omnium Epiſcoporum nouerunt eſſe primatem.* Et iterum: *Petro ſupra cæteros, poſt regni claues, ouilis Domini cura mãdatur.*

Arator in cap. 1. Act. Cui tradidit, inquit, (de B. Petro loquens) Agnus. Quas paſſus ſaluauit oues, totumque per orbem, *hoc auget Paſtore gregem*; quo munere ſummus; ſurgit, &c.

S. Gregorivs lib. 4. epiſt. 32. ad Mauritium. *Cunctis*, inquit, *Euangeliũ ſcientibus liquet, quod beatiſsimo & omnium Apoſtolorum Principi Petro,*

Petro, dominica voce totius Ecclesiæ cura commissa est. Et infra: Ecce, inquit, claues Regni cœlestis accepit; potestas ei ligandi atque soluendi tribuitur, *cura ei totius Ecclesiæ, & primatus tribuitur.*

BEDA homil. in vigilia S. Andreæ in illud Ioannis 1. Intuitus eum, &c. Vidit, inquit, cordis eius simplicitatem, vidit animi sublimitatem; *cuius meritò cunctæ esset præferendus Ecclesiæ.*

IDEM homil. in festo Petri & Pauli: Ideo, inquit, B. Petrus, qui Christum vera fide confessus, vero est amore secutus, *specialiter claues Regni cœlorum, & principatum iudiciariæ potestatis accepit*, vt omnes per orbem credentem intelligant, quia quicunque ab vnitate fidei vel societatis illius quolibet modo semetipsos segregant, tales nec vinculis peccatorum absolui, nec ianuam possunt regni cœlestis ingredi.

THEOPHILACTVS in caput 22. Lucæ in illud: Confirma fratres tuos: Planus, inquit, huius intellectus is est. *Quia te habeo vt Principem Discipulorum*, postquam, negato me, fleueris, & ad pœnitentiam veneris, cõfirma cæteros, hoc enim docet te, *qui post me Ecclesiæ petra es & fundamentum.* Et infra: Tu Petre conuersus, inquit, bonum exemplum pœnitentiæ eris omnibus, qui cum Apostolus fueris &

nis & negaueris, *iterum receperis primatum omnium & præfecturam orbis.*

OECVMENIVS in 1. Act. Surgit, inquit, Petrus, non Iacobus, & velut feruentior, *& velut is cui discipulorum præsidentia commissa erat.*

S. BERNARDVS Epist. 237. ad Eugenium: Locus, inquit, in quo stas, terra sancta est, *locus Petri est, locus Principis Apostolorum,* vbi steterunt pedes eius: locus *illius est quem constituit Dominus dominum domus suæ, & Principem omnis possessionis suæ.*

IDEM lib. 2. de consideratione ad eundem. Instar Domini, inquit, loquens de S. Petro, gradiens supra mare, *vnicum se Christi vicarium designauit, qui non vni populo, sed cunctis præesse deberet:* siquidem aquæ multæ, populi *multi.*

EVTHYMIVS in cap. vlt. Ioannis in illa verba: Simon Iona diligis me plus his? Simon, inquit, fili Iona diligis me plusquam hi? *hunc autem solum interrogat, tanquam Principem & os discipulorum:* Et infrà: in illa verba. Pasce agnos, pasce oues meas: Christus quidem, inquit, terna vice interrogans, & idem iubens, *manifestat se maximi facere præsidentiam super discipulos suos.* Et paulò post: Agni, itaque & oues, inquit, dicuntur Discipuli, propter simplicitatem & promptitudinem ad

hoc vt immolentur. Et rursum agni quidem imperfectiores, oues autem perfectiores. *Petro itaque pascendi curam ac gubernationem committit.* Et infrà: Deinde parabolicè prænunciat ei mortis genus, quod per crucem esset & ipse moriturus: ostendens quod non tanquam ignorans, aut illi non credens dicebat, quæ dicebat, quum optimè nosset feruorem dilectionis eius erga se: sed *vt & ipse & omnes cognoscerent, quòd plurimi faceret præsidentiam super discipulos suos*, veluti superiùs significatum est. Et iterum paulò deinceps, inquit in illa verba, sequere me: Hinc rursum ostendit, quod præ ceteris sibi familiarem eum faciat, *ac ampliore dignetur honore*, vt etiã promptior fiat. Quòd si quis dicat: Quomodo ergo Iacobus Ierosolymitanam accepit sedem? Dicemus, *quod Petrus Orbis constitutus est* præceptor. Et infrà: in illa verba hic autem quid? Nam qui tunc, (inquit, in cœna videlicet) ausus non erat interrogare, sed dilecto discipulo ad hoc vtebatur: *hic non solùm præsidentiam erga fratres sibi commissam accepit*, verùm etiam de dilecti statu confidenter interrogat.

HVGO Etherianus lib. 3. cap. 17. de processione Spiritus sancti. Ex ipsa, inquit, rei euidentia liquidò apparet, *quòd Petrum eiusq; successorem Christus Principem & caput, non modò*

Latino-

Latinorum, & Græcorum, Occidentis, & Septentrionis vniuersi; verùmetiam Armenorum, Arabum, Iudæorum, Medianitarum, & totius Orientis, & meridiani climatis in perpetuum constituit.

SVBMONITIO AD LECTOREM.

Viginti isti sex tum Orientis, tum occidentis celeberrimi Patres, qui in primitiua Ecclesia diuersis temporibus & locis floruerunt & præfuerunt adeò constanter & apertè testantur, Christi auctoritate & ordinatione S. Petrum cæteris Apostolis omnibus, & vniuersæ Ecclesiæ Prælatum, & principem, ac supremum Pastorem, & sub Christo Caput, ac Vicarium, rectoremque constitutum, mirum vt sit, homines adeò cæcos ac stupidos inueniri posse inter Christianos, qui tam sacro & vnanimi testimonio, omni exceptione maiore, intellecto, adhuc de Primatu S. Petri, & summa in Ecclesiæ Christiana sub Christo præsidentia ac præfectura ambigere ampliùs posint vel ausint: maximè quum istis testimonijs tam sæpè quoque, & manifestè sacra etiam, quàm illi sequuti sunt, (vt viuam traditionem non commemorem) scriptura astipuletur. Vt enim preclara illa, & sole clariora testimonia, quæ iam pertractauimus, &, iuxta sensum & consensum primitiuæ Ecclesiæ, illustrauimus, (Matth. 16. Lucæ 22. Ioa. 21.) non repetam; nonne & alia nequi testam.

loca nequaquam obscura, hoc ipsum probant & demonstrant quoque? Cui enim Apostolorum aliud proprium nomen indidit ipsimet Christus quàm Simoni huic, quem statim vt accessit, Syriaca lingua, qua loquebatur Christus, Cephas, quod græcè petram seu Petrum, latinè ingens, seu immobile saxum sonat, nuncupandum dixit? Ioan. 1. Euangelista etiam Matthæus, nonne Petrum Apostolorum primum disertè appellat, quum Apostolorum nomina recenset? Duodecim, inquit, (cap. 10.) Apostolorum nomina sunt hæc: Primus Simon, qui dicitur Petrus: quid apertius? sic & Marcus 3. Lucas 6. & Act. 1. quando duodecim Apostolorum nomina describunt, Petrum semper, qui prius Simon vocabatur, ante alios primo loco ponunt. & licet cæterorum Apostolorum nomina, quando alibi ab Euangelistis referuntur, promiscuè subinde, & mutato ordine collocantur, Petro tamen semper, quando cum alijs nominatur, primum locum concedunt, & nunquam nisi primo loco & ordine ponunt, non solùm quando omnium Apostolorum nomina simul ordine exprimunt, verùm etiam vbi duo tantùm, aut plures, non tamen omnes nominantur. Non admisit quenquam sese sequi, nisi Petrum & Iacobum & Ioannem. vt habetur Marci 5. Lucæ 8. Misit Petrum & Ioannem, Lucæ 22. Assumpsit Petrum, Iacobum & Ioannem, Matth. 17. Interrogabant eum Petrus Iacobus & Ioannes & Andreas Marci 13. Erant simul Simon Petrus, & Thomas & Nathanael, & filij Zebedæi, & alij ex discipulis eius

duo

duo Ioan. 21. Similiter quando dictum aliquid, vel actum fuisse ab Apostolis describunt Euangelistæ, Petrum tanquam Patremfamilias, ducem, os, aut primum cæterorum inducunt. Ita dicitur Marci 1. Et prosecutus est cum Simon & qui cum eo erant, Lucæ 8. Dixit Petrus, & qui cum eo erant. Lucæ 9. Petrus & qui cum illo erant. Marci 16. Dicite Discipulis & Petro. Actor. 2. Stans Petrus cum vndecim. Ibidem: Dixerunt ad Petrum & reliquos Apostolos. Actor. 5. Petrus & Apostoli dixerunt. Huc spectat, quod nullus Apostolorum cum Christo super aquas ambulauit, nisi solus Petrus: Matth. 14. Pro nullo Apostolorum iussit Christus tributũ solui, quam pro se & Petro. Da (inquit Christus Matth. 17.) illis pro me & te. Quando igitur Christus post vltimam cœnam dixit ad Apostolos, cùm de primatu inter sese disceptarent; Qui maior est vestrum fiat sicut iunior, & qui præcessor est, sicut ministrator, Lucæ 22. quid aliud voluit significare, quam inter Apostolos maiorem aliquem & præcessorem, seu Ducem futurum? imò iam designatum & destinatum esse? Et quis ille obsecro inter Apostolos fuit, quàm sanctus Petrus? vt iam firmis satis & euidentibus comprobatum fuit argumentis: & ipsemet sanctissimus Apostolus euidenter satis, actuque demonstrauit, quando post Christi ascensionem primus & solus, tanquam Apostolorum primas, & totius ouilis supremus Pastor, de alio Apostolo in locum traditoris Iudæ surrogando proposuit, Actor. 1. quando post acceptum Spiritum sanctum

 in die

in die Pentecostes primus omnium promulgauit Euangelium,& reliquos Apostolos à calumnia & suspitione ebrietatis, vindicauit, & vna concione tria milia hominum conuertit, & reliquis Christi ouibus aggregauit, Act.2. sicut & postea, quinq; quoq; milia alia quoque concione itidem Christo lucratus fuit, Act.3. & 4. In Ananiam & Saphiram Coniuges, propter grande delictum publicè & acriter animaduertit, Act. 5. & in primo Apostolico ac generali Concilio tanquam os & Caput, Princepsque cæterorum primus sententiam suam dixit, Act. 15. vt alia non pauca, quibus prælatura Petri, & prærogatiua inter omnes Apostolos satis elucet, breuitatis ergò, silentio prætercam. Superest igitur, vt ad corruptelas hæreticorum, quas SS. Patribus perperam intellectis, aut studio deprauatis affingunt, paucis quoque respondeamus.

EXEGESIS, ET GERMANA EXPLICATIO AC conciliatio Patrum, quos hæretici perperam, & deprauatè allegant.

1. S. Cyprianus paulò post sese satis explicat: subiungit enim statim post verba, quæ allegant aduersarij: sed, exordium, inquit, ab vnitate, (scilicet supremi Pastoris) proficiscitur, vt Ecclesia vna monstretur. Et ante hęc verba, quę citant hęretici, statim præmiserat: Omnibus quidem Apostolis post resurrectionem dixisse Christum; Sicut misit me Pater & ego mitto vos, Accipite Spiritum sanctum, quorum remiseritis peccata, remissa erunt, &c. tamen vt vnitatem manifesta-

ret,

ret, vnitatis eiusdem originem, ab vno incipientem, sua auctoritate disposuit. Et in Epistola ad Iubaianum, illam vnitatem ita explicat, vt dicat vni Petro, tanquam supremo Pastori & rectori, seu fundamento Ecclesiam esse commissam. Petro, inquit, primùm Dominus, super quem ędificauit Ecclesiam, & vnde vnitatis originem instituit, & ostẽdit, potestatem illam dedit. Pares igitur fuerunt Apostoli, quia omnes Apostoli, & Apostolico honore ac potestate pariter à Christo dotati. sed nõ pares inter sese quo ad supremum pastoratũ, sed Petrus vnus inter omnes & super omnes supremus Pastor, & sub Christo caput ac Princeps cęterorũ, & omnium Christi fidelium, vt vnitas seruaretur, & scisma vitaretur, à Christo electus, designatus & constitutus atq. confirmatus fuit. Videantur ad longum testimonia ex Cypriano à Catholicis citata, & quæ supra quoque hac de re ad eandem obiectionẽ sunt allata.

2. S. Cyprianus non negat S. Petrum primatum habuisse inter & super omnes Apostolos, quod alibi tam sæpe & apertè asserit: sed sicut Petrum cùm reprehenderetur à S. Paulo ob factum quoddam minus discretum, cùm potuisset, noluisse tamen, allegare primatum suum contra Paulum inferiorem, sed ex humilitate illam reprehensionem à Paulo bono zelo factam, æquanimiter tulisse, iuxta illud, quò maior est, eò te magis humilia. Hanc esse sententiam S. Cypriani, quæ præcedunt & sequuntur coarguunt; & præterea ex D. Augustino, qui hæc contra donatistas allegat, manifestè colligitur.

Idem Cyprianus,(inquit lib. 2. cap. 1. de baptiſmo Auguſtinus) in Epiſtola ad Quintum, ſeu Quirinum, ita loquitur. Nam nec Petrus, *quem primum Dominus elegit, & ſuper quem ædificauit Eccleſiam ſuam*, cùm ſecum Paulus de circumciſione diſceptaret, poſtmodum vindicauit ſibi aliquid inſolenter, aut arroganter aſſumpſit, vt diceret ſe primatum tenere, & obtemperari à nouellis, & poſteris ſibi potiùs debere,&c. Et paulò poſt: Ecce,inquit, vbi commemorat Cyprianus, *quod etiam nos in ſcripturis ſanctis didicimus, Apoſtolum Petrum, in quo primatus Apoſtolorum tam excellenti gratia præeminet,&c.*

3. Hoc Cyprianus ex humilitate dixit, vt inquit & teſtatur quoque D. Auguſtinus lib. 2. cap. 2. de baptiſmo contra Donatiſtas, cùm tamen ipſe eſſet in Africa primus, & inter Epiſcopos ſupremus ibidem. Non tamē negat eſſe aliquem ſupremum totius orbis Epiſcopum, quod diſertis verbis aſſeuerat, libr. 4. Epiſtol. 2. item lib. de ſimplicitate ſeu vnitate Prælatorum aſſerit & demonſtrat vnum eſſe, ſupremum videlicet, Epiſcopum, & Epiſcopatum; vti ex teſtimonijs ſupra aſſcriptis patet. Deinde dicit; nemo noſtrum, ſe ipſum ſcilicet, Epiſcoporum Epiſcopum conſtituit, in controuerſia illa videlicet, de rebaptizandis hæreticis, vt aliorum ſaniori iudicio ſeſe anteponat, & ſupremum ſibi arroget iudicium, cùm id non particularium erat, ſed ſupremi iſtius Epiſcopi, qui ſe non ipſemet, ſed quem Chriſtus conſtituit & ordinauit fidelem ſeruum ſuper familiam ſuam; ſupremum ac vnicum

nicum Pastorem generalē super gregem suum, vt esse posset vnus Pastor, & vnum ouile.

4. Quæ sit sententia de primatu & supremo pontificatu Petri, ex allegatis eius testimonijs suprà manifestum est: quod verò hîc ex Clemente Alexandrino asserere videtur, quasi Petrus, & Ioannes Iacobo principatum detulerint, & Apostolorum fecerint Episcopum; factum est ex corrupta translatione & editione Basiliensi: græcus enim codex tam Vaticanę bibliothecę, quàm Parisiensis, non Apostolorum, sed Hierosolymorum Episcopum habet, & sic quoque citat eundem auctorem Nicephorus lib.2.cap.3. Illum autem Episcopatum cumprimis nobilem, atque adeò ex particularibus, propter Christi mortem, & exordium Ecclesiæ ibidem tunc temporis nobilissimum, propter insignem Iacobi pietatem & sanctitatem, eidem præ alijs ex industria commendarunt primores Apostoli; ex quo non impugnatur, nedum negatur sed ostenditur etiam & stabilitur primatus Petri, & supremus totius Ecclesiæ ac vniuersalis Episcopatus.

5. Tam clarè, ac sæpe S. Chrysostomus primatum S. Petri, & supremam in vniuersum ouile Christi præsidentiam ac potestatem asserit, sicut ex allegatis ipsius testimonijs liquet, vt mirum sit hæreticos audere hunc Patrem contra primatum Petri allegare. Nón loquitur autem Chrysostomus de solio ac cathedra totius Ecclesiæ, in allegatis verbis ab aduersarijs nostris, sed de solio vnius particularis Ecclesiæ, Hierosolymitanæ scilicet: quid hoc contra cathedram

ſummam, & primatum Petri? Nonne Chryſoſtomus ſeſe ſatis explicat, in cap. 21. Ioannis in illa verba: ſequere me. Quibus verbis, inquit, iterum curam & familiarem in eum affectum oſtendit. Quòd ſi quis percontaretur, quomodo Iacobus ſedem Hieroſolymis acceperit? Reſponderem, hunc Petrum (attende) totius orbis Magiſtrum conſtituiſſe, quid clarius? Quin & poſt verba illa, quæ nobis obijciunt aduerſarij, ſubiungit de S. Petro Chryſoſtomus, homil. 3. in acta. Meritò, inquit, primus omnium auctoritatem vſurpat in negotio, *vt qui omnes habeat in manu*. Ad hunc enim dixit Chriſtus: Et tu aliquando conuerſus, confirma fratres tuos.

6. Idem S. Leo ibidem ſententiam ſuam ſatis manifeſtè exponit, cùm dicit: Si quid cum eo commune cæteris Chriſtus voluit eſſe Principibus, nunquam niſi per ipſum Petrum dedit, quidquid alijs non negauit. Et in Epiſtol. 84. ad Anaſtaſium Epiſcopum Theſſalonicenſem. Inter beatiſsimos, inquit, Apoſtolos, in ſimilitudine honoris, fuit quædam diſcretio poteſtatis, *& cum omnium par eſſet electio, vni tamen datum eſt, vt cæteris præemineret*. Impudens igitur eſt mendacium, S. Leonem nullum inter Apoſtolos agnouiſſe, aut S. Petri ſuper cæteros negaſſe primatum, quem in eodem ſermone, quàm maximè & ex induſtria probat & allegat ſæpiùs, vt patet ex teſtimonijs eiuſdem ſuprà aſſcriptis.

7. Sermone primo de natali Apoſtolorum,

ſic

sic inquit, ter sanctus Leo. Hos gratia Dei, (loquitur de SS. Petro & Paulo) in tantum apicem inter omnia Ecclesiæ membra prouexit, vt eos in corpore, cui caput est Christus, quasi geminum constitueret lumen oculorum: de quorum meritis atque virtutibus nihil diuersum, nihil debemus sentire discretum, quia illos & electio pares, & labor similis, & finis fecit esse æquales, hactenus ille. Quid hæc contra primatum & supremum Pastoratum Petri, quem toties & tam luculenter asserit alibi? Summi vtique fuerunt Apostoli, Petrus & Paulus, & in electione Apostolatus, sicut & meritis ac martyrio pares, sed tamen fuit & mansit solus Petrus summus & supremus Pastor, sicuti in Epistola 84. quam paulò ante allegauimus asserit, idque ex Christi dono & ordinatione. De simili paritate intelligendus quoque venit S. Maximus sermone vltimo de SS. Apostolis Petro & Paulo. Ergo, inquit, beati Petrus & Paulus eminent inter vniuersos, & peculiari quadam prærogatiua præcellunt: verùm inter ipsos quis cui præponatur, incertum est. *Puto enim illos æquales esse meritis, quia æquales sunt passione.* Et quæ S. Gregorius libr. 1. dialog. cap. vltimo dicit: Paulus, inquit, Apostolus Petro Apostolorum primo, in principatu Apostolico frater est. Nam, vt S. Maximus illos meritis & passione æquales asserit: ita S. Gregorius disertè Petrum Apostolorum primum asserens, Paulum eidem in principatu Apostolico (quibus verbis vtique inter Apostolo

pris

principatum fuisse satis fatetur & agnoscit, vt taceam, quæ supra à catholicis ex hoc S. Pontifice allegata fuerunt de Petri primatu) non æqualem, nedum superiorem sed fratrem, hoc est, familiarissimum & fidelissimum, ac primarium adiutorem asseuerat, qua significatione etiamnum summus Pontifex subinde, (sicuti prætereà etiam ex humilitate) inferiores Episcopos, aut Cardinales, suos fratres appellare consueuit.

CAPVT VIII.

AN B. PETRVS ROMAE fuerit, & ibidem Epistolam suam priorem conscripserit.

Vera sententia Catholicorum.	*Falsa sententia Hæreticorum.*
S. Petrus Romæ fuit, & ibidem Epistolam suam priorẽ conscripsit: quia sic testantur orthodoxi Patres Ecclesiæ primitiuæ.	Petrus nunquam fuit Romæ, nedum Epistolam suam ibidem scripsit: quia sic orthodoxi primitiuę Ecclesiæ Patres testantur.

EVSEBIVS Cæsariensis lib. 2. cap. 15. Eccles. histor. Papias, inquit, & hoc dicit, quod *Petrus in prima Epistola sua, quam de vrbe Roma* scripsit, meminerit Marci, in qua tropicè Ro-

Romam Babylona nominârit, cum dicit: Salutat vos ea quæ in Babylone est electa Ecclesia, & Marcus filius meus.

S. HIERONYMVS Tom. 1. de viris illustribus, in vita S. Marci. Et Papias, inquit, Hierapolitanus Episcopus, meminit huius Marci, *& Petrus in Epistola prima, sub nomine Babylonis figuraliter Romam significans:* Salutat vos quæ in Babylone cum electa, & Marcus filius meus.

S. BEDA in Commentarijs in Epistol. 1. Petri, cap. 5. in illa verba: Salutat vos Ecclesia, quæ est in Babylone collecta, & Marcus filius meus. *Babylonem*, inquit, *typicè Romam dicit*, videlicet propter confusionem multiplicis idololatriæ. In cuius medio sancta Ecclesia iam rudis & perparua fulgebat, iuxta Exemplum plebis Israëliticæ, quę quondam parua numero & captiuata supra flumina Babylonis sedens, absentiam sanctæ terræ deflebat, nec canticum Domini in terra aliena cantare valebat. Et benè beatus Petrus dum suos auditores ad tolerantiam hortatur aduersitatum præsentium, dicit & Ecclesiam quæ secum est, in Babylone constitutam, id est, in confusione tribulationum. Et tamen coëlectam eam esse affirmat, vt ostendat sanctam Dei ciuitatem in hac vita à permixtione & pressura ciuitatis diaboli, quam Babylonia

Petro, dominica voce totius Ecclesiæ cura commissa est. Et infra: Ecce, inquit, claues Regni cœlestis accepit; potestas ei ligandi atque soluendi tribuitur, *cura ei totius Ecclesiæ, & primatus tribuitur.*

BEDA homil. in vigilia S. Andreæ in illud Ioannis 1. Intuitus eum, &c. Vidit, inquit, cordis eius simplicitatem, vidit animi sublimitatem; *cuius meritò cunctæ esset præferendus Ecclesiæ.*

IDEM homil. in festo Petri & Pauli: Ideo, inquit, B. Petrus, qui Christum vera fide confessus, vero est amore secutus, *specialiter claues Regni cœlorum, & principatum iudiciariæ potestatis accepit*, vt omnes per orbem credentem intelligant, quia quicunque ab vnitate fidei vel societatis illius quolibet modo semetipsos segregant, tales nec vinculis peccatorum absolui, nec ianuam possunt regni cœlestis ingredi.

THEOPHILACTVS in caput 22. Lucæ in illud: Confirma fratres tuos: Planus, inquit, huius intellectus is est. *Quia te habeo vt Principem Discipulorum*, postquam, negato me, fleueris, & ad pœnitentiam veneris, cōfirma cæteros, hoc enim docet te, *qui post me Ecclesiæ petra es & fundamentum.* Et infra: Tu Petro conuersus, inquit, bonum exemplum pœnitentiæ eris omnibus, qui cum Apostolus fue-

ris &

ais & negaueris, *iterum receperis primatum omnium & praefecturam orbis.*

OECVMENIVS in 1. Act. Surgit, inquit, Petrus, non Iacobus, & velut feruentior, *& velut is cui discipulorum praesidentia commissa erat.*

S. BERNARDVS Epist. 237. ad Eugenium: Locus, inquit, in quo stas, terra sancta est, *locus Petri est, locus Principis Apostolorum*, vbi steterunt pedes eius: locus *illius est quem constituit Dominus dominum domus suae, & Principem omnis possessionis suae.*

IDEM lib. 2. de consideratione ad eundem. Instar Domini, inquit, loquens de S. Petro, gradiens supra mare, *vnicum se Christi vicarium designauit, qui non vni populo, sed cunctis praeesse deberet:* siquidem aquae multae, populi *multi.*

EVTHYMIVS in cap. vlt. Ioannis in illa verba: Simon Iona diligis me plus his? Simon, inquit, fili Iona diligis me plusquam hi? *hunc autem solum interrogat, tanquam Principem & os discipulorum:* Et infrà: in illa verba. Pasce agnos, pasce oues meas: Christus quidem, inquit, terna vice interrogans, & idem iubens, *manifestat se maximi facere praesidentiam super discipulos suos.* Et paulò post: Agni, itaque & oues, inquit, dicuntur Discipuli, propter simplicitatem & promptitudinem ad

hoc vt immolentur. Et rursum agni quidem imperfectiores, oues autem perfectiores. *Petro itaque pascendi curam ac gubernationem committit:* Et infrà: Deinde parabolicè prænunciat ei mortis genus, quod per crucem esset & ipse moriturus: ostendens quod non tanquam ignorans, aut illi non credens dicebat, quæ dicebat, quum optimè nosset feruorem dilectionis eius erga se: sed *vt & ipse & omnes cognoscerent, quòd plurimi faceret præsidentiam super discipulos suos*, veluti superiùs significatum est. Et iterum paulò deinceps, inquit in illa verba, sequere me: Hinc rursum ostendit, quod præ cæteris sibi familiarem eum faciat, *ac ampliore dignetur honore*, vt etiã promptior fiat. Quòd si quis dicat: Quomodo ergo Iacobus Ierosolymitanam accepit sedem? Dicemus, *quod Petrus Orbis constitutus est* præceptor. Et infrà: in illa verba hic autem quid? Nam qui tunc, (inquit, in cœna videlicet) ausus non erat interrogare, sed dilecto discipulo ad hoc vtebatur: *hic non solùm præsidentiam erga fratres sibi commissam accepit*, verùm etiam de dilecti statu confidenter interrogat.

HVGO Etherianus lib. 3. cap. 17. de processione Spiritus sancti. Ex ipsa, inquit, rei euidentia liquidò apparet, *quòd Petrum eiusq; successorem Christus Principem & caput, non modò*

Latinorum, & Graecorum, Occidentis, & Septentrionis vniuersi; verumetiam Armenorum, Arabum, Iudaeorum, Medianitarum, & totius Orientis, & meridiani climatis in perpetuum constituit.

SVBMONITIO AD LECTOREM.

VIginti isti sex tum Orientis, tum occidentis celeberrimi Patres, qui in primitiua Ecclesia diuersis temporibus & locis floruerunt & praefuerunt adeò constanter & apertè testantur, Christi auctoritate & ordinatione S. Petrum caeteris Apostolis omnibus, & vniuersae Ecclesiae Praelatum, & principem, ac supremum Pastorem, & sub Christo Caput, ac Vicarium, rectoremque constitutum, mirum vt sit, homines adeò caecos ac stupidos inueniri posse inter Christianos, qui tam sacro & vnanimi testimonio, omni exceptione maiore, intellecto, adhuc de Primatu S. Petri, & summa in Ecclesiae Christiana sub Christo praesidentia ac praefectura ambigere ampliùs posint vel ausint: maximè quum istis testimonijs tam saepè quoque, & manifestè sacra etiam, quàm illi se quuti sunt, (vt viuam traditionem non commemorem) scriptura astipuletur. Vt enim preclara illa, & sole clariora testimonia, quae iam pertractauimus, &, iuxta sensum & consensum primitiuae Ecclesiae, illustrauimus, (Matth. 16. Lucae 22. Ioa. 21.) non repetam; nonne & alia noui testam.

loca nequaquam obſcura, hoc ipſum probant & demonſtrant quoque? Cui enim Apoſtolorum aliud proprium nomen indidit ipſimet Chriſtus quàm Simoni huic, quem ſtatim vt acceſsit, Syriaca lingua, qua loquebatur Chriſtus, Cephás, quod græcè petram ſeu Petrum, latinè ingens, ſeu immobile ſaxum ſonat, nuncupandum dixit? Ioan. 1. Euangeliſta etiam Matthæus, nonne Petrum Apoſtolorum primum diſertè appellat, quum Apoſtolorum nomina recenſet? Duodecim, inquit, (cap. 10.) Apoſtolorum nomina ſunt hæc: Primus Simon, qui dicitur Petrus: quid apertius? ſic & Marcus 3. Lucas 6. & Act. 1. quando duodecim Apoſtolorum nomina deſcribunt, Petrum ſemper, qui prius Simon vocabatur, ante alios primo loco ponunt. & licèt cæterorum Apoſtolorum nomina, quando alibi ab Euangeliſtis referuntur, promiſcuè ſubinde, & mutato ordine collocantur, Petro tamen ſemper, quando cum alijs nominatur, primum locum concedunt, & nunquam niſi primo loco & ordine ponunt, non ſolùm quando omnium Apoſtolorum nomina ſimul ordine exprimunt, verùm etiam vbi duo tantùm, aut plures, non tamen omnes nominantur. Non admiſit quenquam ſeſe ſequi, niſi Petrum & Iacobum & Ioannem, vt habetur Marci 5. Lucæ 8. Miſit Petrum & Ioannem, Lucæ 22. Aſſumpſit Petrum, Iacobum & Ioannem, Matth. 17. Interrogabant eum Petrus Iacobus & Ioannes & Andreas Marci 13. Erant ſimul Simon Petrus, & Thomas & Nathanael, & filij Zebedæi, & alij ex diſcipulis eius

duo

duo Ioan. 21. Similiter quando dictum aliquid, vel actum fuisse ab Apostolis describunt Euangelistæ, Petrum tanquam Patremfamilias, ducem, os, aut primum cæterorum inducunt. Ita dicitur Marci 1. Et prosecutus est cum Simon & qui cum eo erant, Lucæ 8. Dixit Petrus, & qui cum eo erant. Lucæ 9. Petrus & qui cum illo erant. Marci 16. Dicite Discipulis & Petro. Actor. 2. Stans Petrus cum vndecim. Ibidem: Dixerunt ad Petrum & reliquos Apostolos. Actor. 5. Petrus & Apostoli dixerunt. Huc spectat, quod nullus Apostolorum cum Christo super aquas ambulauit, nisi solus Petrus: Matth. 14. Pro nullo Apostolorum iussit Christus tributũ solui, quam pro se & Petro. Da (inquit Christus Matth. 17.) illis pro me & te. Quando igitur Christus post vltimam cœnam dixit ad Apostolos, cùm de primatu inter sese disceptarent; Qui maior est vestrum fiat sicut iunior, & qui præcessor est, sicut ministrator, Lucæ 22. quid aliud voluit significare, quam inter Apostolos, maiorem aliquem & præcessorem, seu Ducem futurum? imò iam designatum & destinatum esse? Et quis ille obsecro inter Apostolos fuit, quàm sanctus Petrus? vt iam firmis satis & euidentibus comprobatum fuit argumentis: & ipsemet sanctissimus Apostolus euidenter satis, actuque demonstrauit, quando post Christi ascensionem primus & solus, tanquam Apostolorum primas, & totius ouilis supremus Pastor, de alio Apostolo in locum traditoris Iudæ surrogando proposuit, Actor. 1. quando post acceptum Spiritum sanctum

in die Pentecostes primus omnium promulgauit Euangelium, & reliquos Apostolos à calumnia & suspitione ebrietatis, vindicauit, & vna concione tria milia hominum conuertit, & reliquis Christi ouibus aggregauit, Act.2. sicut & postea, quinq; quoq; milia alia quoque concione itidem Christo lucratus fuit, Act.3. & 4. In Ananiam & Saphiram Coniuges, propter grande delictum publicè & acriter animaduertit, Act. 5. & in primo Apostolico ac generali Concilio tanquam os & Caput, Princepsque cæterorum primus sententiam suam dixit, Act. 15. vt alia non pauca, quibus prælatura Petri, & prærogatiua inter omnes Apostolos satis elucet, breuitatis ergô, silentio prætercam. Superest igitur, vt ad corruptelas hæreticorum, quas, SS. Patribus perperam intellectis, aut studio deprauatis affingunt, paucis quoque respondeamus.

EXEGESIS, ET GERMANA EXPLICATIO AC *conciliatio Patrum, quos hæretici perperam, & deprauatè allegant.*

1. S. Cyprianus paulò post sese satis explicat: subiungit enim statim post verba, quæ allegant aduersarij: sed, exordium, inquit, ab vnitate, (scilicet supremi Pastoris) proficiscitur, vt Ecclesia vna monstretur. Et ante hęc verba, quę citant hęretici, statim præmiserat: Omnibus quidem Apostolis post resurrectionem dixisse Christum; Sicut misit me Pater & ego mitto vos, Accipite Spiritum sanctum, quorum remiseritis peccata, remissa erunt, &c. tamen vt vnitatem manifesta-

ret,

ret,vnitatis eiusdem originem,ab vno incipientem, sua auctoritate disposuit. Et in Epistola ad Iubaianum,illam vnitatem ita explicat,vt dicat vni Petro, tanquam supremo Pastori & rectori, seu fundamento Ecclesiam esse commissam. Petro,inquit,primùm Dominus,super quem ędificauit Ecclesiam, & vnde vnitatis originem instituit,& ostēdit, potestatem illam dedit. Pares igitur fuerunt Apostoli,quia omnes Apostoli,& Apostolico honore ac potestate pariter à Christo dotati. sed nō pares inter sese quo ad supremum pastoratū, sed Petrus vnus inter omnes & super omnes supremus Pastor,& sub Christo,caput ac Princeps cęterorū,& omnium Christi fidelium, vt vnitas seruaretur & scisma vitaretur, à Christo electus, designatus & constitutus atq. confirmatus fuit. Videantur ad longum testimonia ex Cypriano à Catholicis citata, & quæ supra quoque hac de re ad eandem obiectionē sunt allata.

2. S. Cyprianus non negat S. Petrum primatum habuisse inter & super omnes Apostolos, quod alibi tam sæpe & apertè asserit: sed sicut Petrum cùm reprehenderetur à S. Paulo ob factum quoddam minus discretum, cùm potuisset,noluisse tamen, allegare primatum suum contra Paulum inferiorem,sed ex humilitate illam reprehensionem à Paulo,bono zelo factam, æquanimiter tulisse, iuxta illud,quò maior est, eò te magis humilia. Hanc esse sententiam S. Cypriani, quæ præcedunt & sequuntur coarguunt; & præterea ex D. Augustino, qui hæc contra donatistas allegat, manifestè colligitur.

Idem Cyprianus,(inquit lib. 2. cap. 1. de baptismo Augustinus) in Epistola ad Quintum, seu Quirinum, ita loquitur. Nam nec Petrus, *quem primum Dominus elegit, & super quem ædificauit Ecclesiam suam*, cùm secum Paulus de circumcisione disceptaret, postmodum vindicauit sibi aliquid insolenter, aut arroganter assumpsit, vt diceret se primatum tenere, & obtemperari à nouellis, & posteris sibi potiùs debere, &c. Et paulò post: Ecce, inquit, vbi commemorat Cyprianus, *quod etiam nos in scripturis sanctis didicimus, Apostolum Petrum, in quo primatus Apostolorum tam excellenti gratia præeminet, &c.*

3. Hoc Cyprianus ex humilitate dixit, vt inquit & testatur quoque D. Augustinus lib. 2. cap. 2. de baptismo contra Donatistas, cùm tamen ipse esset in Africa primus, & inter Episcopos supremus ibidem. Non tamē negat esse aliquem supremum totius orbis Episcopum, quod disertis verbis asseuerat, libr. 4. Epistol. 2. item lib. de simplicitate seu vnitate Prælatorum asserit & demonstrat vnum esse, supremum videlicet, Episcopum, & Episcopatum; vti ex testimonijs supra asscriptis patet. Deinde dicit; nemo nostrum, se ipsum scilicet, Episcoporum Episcopum constituit, in controuersia illa videlicet, de rebaptizandis hæreticis, vt aliorum saniori iudicio sese anteponat, & supremum sibi arroget iudicium, cùm id non particularium erat, sed supremi istius Episcopi, qui se non ipsemet, sed quem Christus constituit & ordinauit fidelem seruum super familiam suam; supremum ac vnicum

nicum Pastorem generalē super gregem suum, vt esse posset vnus Pastor, & vnum ouile.

4. Quæ sit sententia de primatu & supremo pontificatu Petri, ex allegatis eius testimonijs suprà manifestum est; quod verò hîc ex Clemente Alexandrino asserere videtur, quasi Petrus, & Ioannes Iacobo principatum detulerint, & Apostolorum fecerint Episcopum; factum est ex corrupta translatione & editione Basiliensi: grę-cus enim codex tam Vaticanę bibliothecę, quàm Parisiensis, non Apostolorum, sed Hierosolymorum Episcopum habet, & sic quoque citat eundem auctorem Nicephorus lib. 2. cap. 3. Illum autem Episcopatum cumprimis nobilem, atque adeò ex particularibus, propter Christi mortem, & exordium Ecclesiæ ibidem tunc temporis nobilissimum, propter insignem Iacobi pietatem & sanctitatem, eidem præ alijs ex industria commendarunt primores Apostoli; ex quo non impugnatur, nedum negatur sed ostenditur etiam & stabilitur primatus Petri, & supremus totius Ecclesiæ ac vniuersalis Episcopatus.

5. Tam clarè, ac sæpe S. Chrysostomus primatum S. Petri, & supremam in vniuersum ouile Christi præsidentiam ac potestatem asserit, sicut ex allegatis ipsius testimonijs liquet, vt mirum sit hæreticos audere hunc Patrem contra primatum Petri allegare. Nón loquitur autem Chrysostomus de solio ac cathedra totius Ecclesiæ, in allegatis verbis ab aduersarijs nostris, sed de solio vnius particularis Ecclesiæ, Hierosolymitanæ scilicet: quid hoc contra cathedram

summam, & primatum Petri? Nonne Chrysostomus sese satis explicat, in cap. 21. Ioannis in illa verba: sequere me. Quibus verbis, inquit, iterum curam & familiarem in eum affectum ostendit. Quòd si quis percontaretur, quomodo Iacobus sedem Hierosolymis acceperit? Responderem, hunc Petrum (attende) totius orbis Magistrum constituisse, quid clarius? Quin & post verba illa, quæ nobis obijciunt aduersarij, subiungit de S. Petro Chrysostomus, homil. 3. in acta. Meritò, inquit, primus omnium auctoritatem vsurpat in negotio, *vt qui omnes habeat in manu.* Ad hunc enim dixit Christus; Et tu aliquando conuersus, confirma fratres tuos.

6. Idem S. Leo ibidem sententiam suam satis manifestè exponit, cùm dicit: Si quid cum eo commune cæteris Christus voluit esse Principibus, nunquam nisi per ipsum Petrum dedit, quidquid alijs non negauit. Et in Epistol. 84. ad Anastasium Episcopum Thessalonicensem. Inter beatissimos, inquit, Apostolos, in similitudine honoris, fuit quædam discretio potestatis, *& cum omnium par esset electio, vni tamen datum est, vt cæteris præemineret.* Impudens igitur est mendacium, S. Leonem nullum inter Apostolos agnouisse, aut S. Petri super cæteros negasse primatum, quem in eodem sermone, quàm maximè & ex industria probat & allegat sæpiùs, vt patet ex testimonijs eiusdem suprà asscriptis.

7. Sermone primo de natali Apostolorum,

sic inquit, ter sanctus Leo. Hos gratia Dei, (loquitur de SS. Petro & Paulo) in tantum apicem inter omnia Ecclesiæ membra prouexit, vt eos in corpore, cui caput est Christus, quasi geminum constitueret lumen oculorum: de quorum meritis atque virtutibus nihil diuersum, nihil debemus sentire discretum, quia illos & electio pares, & labor similis, & finis fecit esse æquales. hactenus ille. Quid hæc contra primatum & supremum Pastoratum Petri, quem toties & tam luculenter asserit alibi? Summi vtique fuerunt Apostoli, Petrus & Paulus, & in electione Apostolatus, sicut & meritis ac martyrio pares, sed tamen fuit & mansit solus Petrus summus & supremus Pastor, sicuti in Epistola 84. quam paulò ante allegauimus asserit, idque ex Christi dono & ordinatione. De simili paritate intelligendus quoque venit S. Maximus sermone vltimo de SS. Apostolis Petro & Paulo. Ergo, inquit, beati Petrus & Paulus eminent inter vniuersos, & peculiari quadam prærogatiua præcellunt: verùm inter ipsos quis cui præponatur, incertum est. *Puto enim illos æquales esse meritis, quia æquales sunt passione.* Et quæ S. Gregorius libr. 1. dialog. cap. vltimo dicit: Paulus, inquit, Apostolus Petro Apostolorum primo, in principatu Apostolico frater est. Nam, vt S. Maximus illos meritis & passione æquales asserit: ita S. Gregorius disertè Petrum Apostolorum primum asserens, Paulum eidem in principatu Apostolico (quibus verbis vtique inter Apostolo

pris

principatum fuisse satis fatetur & agnoscit, vt taceam, quæ supra à catholicis ex hoc S. Pontifice allegata fuerunt de Petri primatu) non æqualem, nedum superiorem sed fratrem, hoc est, familiarissimum & fidelissimum, ac primarium adiutorem asseuerat, qua significatione etiamnum summus Pontifex subinde, (sicuti præterea etiam ex humilitate) inferiores Episcopos, aut Cardinales, suos fratres appellare consueuit.

CAPVT VIII.

AN B. PETRVS ROMAE fuerit, & ibidem Epistolam suam priorem conscripserit.

Vera sententia Catholicorum.

S. Petrus Romæ fuit, & ibidem Epistolam suam priorẽ conscripsit: quia sic testantur orthodoxi Patres Ecclesiæ primitiuæ.

Falsa sententia Hæreticorum.

Petrus nunquam fuit Romæ, nedum Epistolam suam ibidem scripsit: quia sic orthodoxi primitiuæ Ecclesiæ Patres testantur.

Evsebivs Cæsariensis lib. 2. cap. 15. Eccles. histor. Papias, inquit, & hoc dicit, quod *Petrus in prima Epistola sua, quam de vrbe Roma* scripsit, meminerit Marci, in qua tropicè Ro-

Romam Babylona nominârit, cum dicit: Salutat vos ea quæ in Babylone est electa Ecclesia, & Marcus filius meus.

S. HIERONYMVS Tom. 1. de viris illustribus, in vita S. Marci. Et Papias, inquit, Hierapolitanus Episcopus, meminit huius Marci, *& Petrus in Epistola prima, sub nomine Babylonis figuraliter Romam significans:* Salutat vos quæ in Babylone cum electa, & Marcus filius meus.

S. BEDA in Commentarijs in Epistol. 1. Petri, cap. 5. in illa verba: Salutat vos Ecclesia, quæ est in Babylone collecta, & Marcus filius meus. *Babylonem*, inquit, *typicè Romam dicit*, videlicet propter confusionem multiplicis idololatriæ. In cuius medio sancta Ecclesia iam rudis & perparua fulgebat, iuxta Exemplum plebis Israëliticæ, quę quondam parua numero & captiuata supra flumina Babylonis sedens, absentiam sanctæ terræ deflebat, nec canticum Domini in terra aliena cantare valebat. Et benè beatus Petrus dum suos auditores ad tolerantiam hortatur aduersitatum præsentium, dicit & Ecclesiam quæ secum est, in Babylone constitutam, id est, in confusione tribulationum. Et tamen coëlectam eam esse affirmat, vt ostendat sanctam Dei ciuitatem in hac vita à permixtione & pressura ciuitatis diaboli, quam Babylonia

lonia significat, immunem esse non posse. Marcum autem filium suum Euangelistam dicit, qui eius in baptismate dicitur filius effectus. *Vnde patet; quod priusquam Marcum Alexandriam de Roma ad Euangelizandum mitteret, Epistolam hanc scripsit.* Tempore autem Claudij principis, & Petrus, & Marcus Romam venerunt, & ipse Marcus, descripto Romæ Euangelio suo, Alexandriam missus est. Vnde colligitur, *quia Epistolam hanc Petrus, dum quæritur, vbi vel quando scripserit, locus erat Roma, tempus Claudij Cæsaris.*

SVBMONITIO AD LECTOREM.

HI Patres apertè, atque vnanimiter testantur S. Petrum Romę Epistolam suam primam scripsisse, quibus astipulantur & alij orthodoxi Patres, quotquot in priorem Petri Epistolam sunt commentati. Romæ autem scripsisse non potuit, si Romæ non fuit: Quod verò ciuitatem Romam, Babylonem vocat, non Ecclesiam; quæ tunc temporis Romæ electa & collecta, sed adhuc, vt Beda inquit, paruula & tenera erat; ideo fecit, qui tunc temporis, cum S. Petrus primum Romæ Euangelium Christi prædicare & Ecclesiam ædificare cœperat, Roma adhuc erat mater & protectrix omnifariæ idolatriæ, & confusio errorum & variarum abominationum, & vt S. Leo ait, in primo sermone de natali Apostolorum Petri & Pauli, cùm omnibus dominaretur gentibus omnium

nium gentium seruiebat erroribus. Ideo etiam S. Ioannes cap. 18. in Apocalyps. Romanam vrbem, vt erat tempore Apostolorum sub impijs & idololatris Imperat. & maximè sub Nerone & Domitiano Babylonem vocat, & euertendam asserit, quatenus talis: iubetque Christianos exire de illa, ne participes delictorum eius, & plagarum fierent: quod vt exponit D. Augustinus in breuiculo collationis, collatione tertia, corde nō corpore fieri oportebat. Præcipit enim Ioannes vt populus Dei, hoc est, Christiani, qui tunc temporis cùm adhuc Ethnicismus Romæ regnabat, Romæ erant, non coniungantur cum Ethnicis & idololatris morum & vitæ similitudine, tametsi in eadem vrbe cum illis corporaliter esse aut habitare possent. Cōstat enim propter hęc verba Ioannis Christianos vrbem Romam non deseruisse, aut illa exiuisse corporaliter: quod vtiq; fecissent, & facere debuissent, si de loco mutando, & non de infideliū consortio & contagio vitādo Euangelistam intellexissent. Vnde patet, quam iniq; & sacrilegè hæretici hunc locum in Ioanne de Babylone Roma, ad Romanā Ecclesiā, & modernū vrbis statum, quando iam tota est ad Christianam fidē laus Deo cōuersa detorquent, vt illam Christianis exosam reddant, atque abbominabilem: & tamē in S. Petri Epistola, Babylonem non Romam, sed vrbem quandā Babylonis nomine celebrē in Aegypto, aut apud Assyrios cōfingūt, ac impudēter mentiūtur cōtra sensum & cōsensū SS. Patrū: tantū vt fateri non cogantur, Petrum vnquam Romæ fuisse; quod ideo,

nostro potissimùm seculo, contra communem SS. Patrum & totius Ecclesiæ fidem ac testimonium incredibili impudentia negant & inficiantur, ne fateri & admittere cogantur, Romanam Ecclesiam à Petro fundatam, & Romanum Episcopum Petri esse, in Episcopatu & Pontificatu supremo, ordinarium successorem: Sed quos Patres orthodoxos in medium afferunt, qui Petrum non Romæ sed vel in Aegypto, vel Assiria Epistolam suam primam scripsisse affirmant? Nullos certè producunt, nec producere etiam possunt, ideoque opus non est exegesin aliquam, aut conciliationem seu refutationem subiungere.

CAPVT IX.

AN S. MARCVS, S. PETRI discipulus & interpres, Euangelium suum Romæ, vt S. Petrum illud prædicantem audiuit, conscripserit, & S. Petrus idipsum Romæ approbauerit, & Ecclesiæ commendauerit.

Vera sententia Catholicorum.	*Falsa sententia Hæreticorum.*
S. Petrus, S. Marci Euangelium Romæ conscriptum, Romæ etiã approbauit: quia	Nec Marcus Romæ Euangeliũ suum scripsit, nec Petrus illud ibidem approbauit

sic testantur primitiuæ Ecclesiæ Patres orthodoxi.	bauit: quia sic testantur orthodoxi Patres.

EVSEBIVS lib.2.cap.15.Ecclesiasticæ historiæ.Igitur,inquit, cùm Romanæ vrbi clarum verbi Dei lumen fuisset exortum, Simonis quidem tenebræ,cum suo auctore restinctæ sunt. Sermo autem veritatis & lucis, qui per Petrum prædicabatur,vniuersorum mentes placido illustrauit auditu,ita vt quotidiè audientibus eum, nulla vnquam satietas fieret. Vnde neque auditio eis sola suffecit, *sed Marcum Discipulum eius omnibus precibus exorant, vti ea quæ ille verbo prædicabat, ad perpetuam eorum commonitionem habendam,scriptura traderet*, quò domi forisque in huiuscemodi verbi meditationibus permanerent: *Nec prius ab obsecrando desistunt, quàm quæ orauerant, impetrarent. Et hæc fuit causa scribendi, quod secundum Marcum dicitur Euangelium. Petrus verò, vt per Spiritum sanctum religioso se spoliatum comperit furto,delectatus est, fidem eorum per hæc deuotionemque considerans: factumque confirmauit, & in perpetuum legendam Scripturam Ecclesiis tradidit.* Clemens in sexto dispositionum libro, hæc ita gesta esse describit.Cuique simile dat testimonium etiam Hierapolites Episcopus,nomine Papias.

S. IRENAEVS lib.3. cap.11. contra hære-

 ses.

ses. Quapropter, inquit, & *Marcus interpres & sectator Petri*, initium Euangelicæ conscriptionis fecit sic, &c.

S. HIERONYMVS in cathalogo scriptorum Ecclesiasticorum in vita S. Marci Euangelistæ. *Marcus*, inquit, *discipulus & interpres Petri, iuxta quod Petrum referentem audierat, rogatus Romæ à fratribus, breue scripsit Euangelium. Quòd quum Petrus audisset, probauit, & Ecclesiæ legendum sua auctoritate edidit*, sicut Clemens in sexto ὑποτυπώσεων libro scribit. Et Papias Hierapolitanus Episcopus meminit huius Marci.

S. EPIPHANIVS lib. 2. contra hæreses, hæresi 51. Statim porro, inquit, Matthæum insecutus est Marcus, *iussus à S. Petro Romæ Euangelium edere:* & vbi scripsisset, mittitur à S. Petro in Aegyptiorum regionem.

BEDA in vltimum caput prioris Epistolæ sancti Petri. Vnde patet, inquit, quod priusquam Marcum Alexandriam de Roma ad Euangelizandum mitteret, (S. Petrus) Epistolam hanc scripserit. *Tempore autem Claudij Principis, & Petrus, & Marcus Romam venerunt, & ipse Marcus descripto Romæ Euangelio suo, Alexandriam missus est.*

SVBMONITIO AD LECTOREM.

SI S. Marcus discipulus, & interpres atque sectator S. Petri Euangelium suum Romæ ad instantiam Christianorum, vti ex ore S. Petri audierat, conscripsit, & S. Petrus idipsum Romæ approbauit; vti ex Eusebio, Beda & S. Hieronymus; Eusebius verò ex Clemente Alexandrino, qui circa annum Domini ducentesimum claruit, & præterea ex S. Episcopo Papia, qui auditor fuit & discipulus S. Ioannis Euangelistæ, probat: probatissimum vtique & clarissimum est, Petrum Romæ personaliter fuisse: Et quia nec hîc habent hæretici vllos, quos opponant probatos atque orthodoxos veteris Ecclesiæ Patres, idcircò vlteriore exegesi aut refutatione opus non est. Pergimus igitur ad vlteriores & euidentiores demonstrationes, quòd S. Petrus non solùm Romæ fuit, sed etiam Romanos primùm ad fidem conuertit prædicatione Euangelij, & præter alia miracula, confutationem & expugnationem Simonis Magi, præterea Romæ quoque Episcopatum gessit supremum, ibidemque cathedram fixit Pontificalem, & eandem vsque ad mortem crucis administrauit.

CAPVT X.

AN SANCTVS PETRVS primus omnium prædicauerit Romanis, & Ecclesiam ibi fundauerit, etiam antequam eò S. Paulus veniret.

Vera sententia Catholicorum.

S. Petrus primus Romæ Euangelium prædicauit, & fidem ibidem atque Ecclesiam plantauit, etiam antequam Apostolus Paulus eò veniret: quia sic orthodoxi primitiuæ Ecclesiæ Patres testantur.

S. IRENAEVS lib. 3. cap. 3. contra hæreses. Sed quoniam valdè longum est, inquit, in hoc tali volumine omnium Ecclesiarum enumerare successiones,

Falsa sententia Hæreticorum.

Petrus nunquam fuit Romæ, nedum primus ibidem prædicauit: sed Barnabas Apostolus eos primus conuertit: quia sic testantur veteres Patres.

1. S. CLEMENS Romanus, discipulus Petri, lib. 1. recognitionum, testatur *Barnabam Apostolum tempore Tyberij Romæ prædicasse.*

2. TERTVLLIANVS in Apologetico, testatur Romæ fuis-

maximę, & antiquissimę, & omnibus cognitæ, *à gloriosissimis duobus Apostolis Petro & Paulo Romæ fundatæ & constitutæ Ecclesiæ,* eam quam habet ab Apostolis traditionem, & annunciatam hominibus fidē, per successiones Episcoporum perueniētem vsq; ad nos indicantes, confundimus omnes eos, qui quoquo modo vel per sui placentiam malam, vel vanam gloriam, vel per cæcitatem & malam sententiam præterquam oportet, colligunt. Ad hanc enim Ecclesiam propter potentiorem principalitatem, necesse est omnem conuenire Ecclesiam, hoc est, eos qui sunt vndique fifuisse *Christianos etiam Tyberij tempore.*

3. OROSIVS lib. 7. historiæ cap. 4. Tyberius, inquit, cum suffragio magni fauoris retulit ad senatū, vt Christus Deus haberetur. Senatus indignatione motus, cur non sibi prius secundum morem delatum esset, vt de suscipiendo cultu prius decerneret, cōsecrationem Christi recusauit, edictoque constituit *exterminandos esse vrbe Christianos.*

4. DOROTHEVS Episcopus Tyri, in Synopsi in vita septuaginta Discipulorum, de S. Barnaba. *Barnabas,* inquit, *cum Paulo verbi Dei minister constitutus, primus Romæ Christū prædicauit,* & postea Me-

deles, in qua semper ab his qui sunt vndique, conseruata est ea, quæ est ab Apostolis traditio. *Fundantes igitur & instruentes beati Apostoli Ecclesiam*, Lino Episcopatũ administrandæ Ecclesiæ tradiderunt. Huius Lini Paulus in his quæ sunt ad Timotheũ Epistolis meminit. Succedit autem ei Anacletus, post eum tertio loco ab Apostolis Episcopatum sortitur Clemens, *qui & vidit ipsos Apostolos, & contulit cum eis, cum adhuc insonantem prædicationem Apostolorum & traditionem ante oculos haberet.* Non solus enim, *adhuc multi supererant, tunc ab Apostolis docti.*

diolanensium Episcopus factus est.

5. PLATINA in vita Christi, etiã testatur *tempore Tyberij Romæ fuisse Christianos.*

EVSEBIVS lib. 2. cap. 14. Eccles. hist. Sed non in longum, inquit, permanet fraudé quæsita (s. per Simonem Magum) diuinitas. Continuò nanque in ipsis Claudij temporibus, *clementia diuinæ prouidentiæ probatissimum omnium Apostolorum & maximum, fidei magnificentia, & virtutis merito primorum Principem Petrum, ad vrbem Romam, velut aduersum humani generis communem perniciem repugnaturum deducit, Ducem quendam & Magistrum militiæ suæ, scientem diuina prælia gerere, & virtutum castra ductare.* Iste adueniens ex orientis partibus, vt cœlestis quidam negotiator, mercimonia diui-

diuini luminis, si quis sit comparare paratus, aduexit, & *salutaris prædicationis verbo primus in vrbe Roma Euangelij sui clauibus ianuam regni cælestis aperuit.* Et cap. 15. Igitur, inquit, *cum Romanæ vrbi clarum verbi Dei lumen fuisset exortum*, Simonis (Magi) quidem tenebræ cum suo auctore restinctæ sunt. Sermo autem veritatis & lucis, *qui per Petrum prædicabatur, vniuersorum mentes placido illustrauit auditu, ita vt quotidiè audientibus eũ, nulla vnquã satietas fieret.*

ARNOBIVS in psal. 106. *In deserto,* inquit, *huius seculi perambulans* (.s. Petrus, de quo ibi liquitur) *quousque perueniret Romam:* prædicauit baptismum Iesu Christi, in quo vniuersa flumina benedicũtur vsq; hodie à Petro. Ipse posuit exitus aquarũ insiti, ita vt qui exierit foras ab Ecclesia Petri, siti pereat. Posuit terram in salsuginẽ. Sicut salsugo terrã à fructu reuocat: ita litera mundi à fructu spirituali reuocat mentes. *Sed per Petrum in salsugine literarum positam Romam, fecit eam fructum afferre.*

S. EPIPHAN. hæres. 27. quæ est Carpocratis. Etenim, inquit, *in Roma fuerũt primi, Petrus & Paulus, Apostoli* ijdem ac Episcopi, deinde Linus, deinde Cletus, deinde Clemens, qui contemporaneus fuit Petri & Pauli.

S. CHRYSOSTOMVS in psalm. 48. *Piscator Petrus, quoniam ciuitatem maximè Regiam occupauit*, etiam post mortem resplendet sole clarius.

IDEM homil. 2. in Epist. ad Rom. Atqui, inquit. *Petrus quoque prædicauerat Romæ:* verùm quæ ille gesserat, Paulus pro suis reputat.

PAVLVS OROSIVS lib. 7. historiæ cap. 6. Exordio, inquit, regni Claudij, *Petrus Apostolus Domini nostri Iesu Christi Romam venit, & salutarem cunctis fidem fideli verbo docuit,* potentissimisque virtutibus approbauit, *atque exinde Christiani Romæ esse cœperunt.*

THEODORETVS in cap. 1. ad Romanos. *Primus,* inquit, *eis* (Romanis) *magnus Petrus doctrinam Euangelicam præbuit.*

S. LEO sermone 1. in Natali Apostolorum Petri & Pauli. Isti enim sunt viri, inquit, (Apostolos Petrum & Paulum intelligens) *per quos tibi Euangelium Christi Roma resplenduit,* & quæ eras magistra erroris, facta es discipula veritatis. *Isti sunt Patres tui veriq; Pastores, qui te regnis cœlestibus inserendam multò melius multoq; felicius condiderunt,* quàm illi, quorum studio prima mœnium tuorum fundamenta locata sunt. Et paulò pòst: Verbum igitur, inquit, caro factum ita diuinam naturam, naturæ vniuit humanæ, vt illius ad infima inclinatio, nostra fieret ad summa prouectio. Vt autem huius inenarrabilis gratiæ per totum mundum diffunderetur effectus, Romanum regnum diuina prouidentia præparauit: cuius

ad eos limites incrementa perducta sunt, quibus cunctarum vndique gentium vicina & contigua esset vniuersitas. Disposito nanque diuinitùs operi maximè congruebat, vt multa regna vno confœderarentur imperio, & citò peruios haberet populos prędicatio generalis, quos vnius teneret regimen ciuitatis. Hæc autem Ciuitas ignorans suæ prouectionis auctorem, cùm penè omnibus dominaretur gentibus, omnium gentium seruiebat erroribus; & magnam sibi videbatur assumpsisse religionem, quia nullam respuebat falsitatem. Vnde quantum erat tenaciùs per diabolum illigata, tantum per Christum est mirabiliùs absoluta. Nam cùm duodecim Apostoli, accepta per Spiritum sanctum omnium locutione linguarum, imbuẽdum Euangelio mundum, distributis sibi terrarum partibus, suscepissent: *beatissimus Petrus Princeps Apostolici ordinis, ad arcem Romani destinatur Imperij, vt lux veritatis, quæ in omnium gentium reuelabatur salutem, efficaciùs se ab ipso capite per totum mundi corpus effunderet.* Cuius autem nationis homines in hac tunc vrbe nõ essent, aut quę vsquam gentes ignorarent, quod Roma didicisset? Hîc conculcandæ Philosophiæ opiniones, hîc dissoluendæ erant sapientiæ vanitates, hîc confutandi dæmonum cultus, hîc omnium sacrilegiorum

impietas destruenda, vbi diligentissima superstitione habebatur collectum, quicquid vsquam fuerat vanis erroribus institutum. *Ad hanc ergo vrbem tu beatissime Apostole Petre venire non metuis*, & consorte gloriæ tuæ Paulo Apostolo, aliarum adhuc Ecclesiarum ordinationibus occupato, *siluam istam frementium bestiarum, & turbulentissimæ profunditatis oceanum, constantior quam cum supra mare graderæris, ingrederis.* Nec mundi dominam times Romam, qui in Caiphæ domo expaueras sacerdotis ancillam. Nunquid autem iudicio Pilati, aut sæuitia Iudæorum minor erat, vel in Claudio potestas, vel in Nerone crudelitas? Vincebat ergo materiam formidinis, vis amoris: nec æstimabas terrori cedendum, dum horum saluti consulis, quos susceperas alendos. Hunc ergò intrepidæ caritatis affectum, iam tunc profectò conceperas, quando professio tui amoris in Dominum, trinæ interrogationis est solidata mysterio. Nec aliud ab hac mentis tuæ intentione quæsitum est, quàm vt pascendis eius, quem diligeres, ouibus cibum, quo ipse eras opimatus impenderes. Augebant quoque fiduciam tuam tot signa miraculorum, tot dona charismatum, atque experimenta virtutum. Iam populos, qui ex circumcisione crediderant, erudieras: iam Antiochenam Ec-

clesiam, vt primùm Christiani nominis dignitas est orta, fundaueras. Iam Pontum, Galatiam, Cappadociam, Asiam atque Bithyniam legibus Euangelicæ prædicationis impleueras; nec aut dubius de prouectu operis, aut de spatio tuæ ignarus ætatis, *trophæum Crucis Christi, Romanis arcibus inferebas, quo te diuinis præordinationibus anteibant, & honor potestatis, & gloria paßionis.* Ad quam beatus Coapostolus tuus, vas electionis, & Specialis magister gentium Paulus occurrens, eodem tibi consociatus est tempore, quo iam omnis innocentia, omnis pudor, omnisque libertas sub Neronis laborabat imperio.

GREGORIVS Turonensis lib.1. hist. cap. 25. *Ab illis,* (inquit,) *diebus,* (quo Petrus videlicet, tempore Claudij, Romam ingressus & Euangelium prædicare exorsus erat, vt præmittitur) *Christiani apud ciuitatem Romanam esse cœperant.*

THEODOSIVS imperator. C. de summa Trinitate, & de fide Catholica. L. cunctos populos: Cunctos, inquit, populos quos clementiæ nostræ regit imperium, in tali volumus Religione versari, *quam B. Petrum Apostolum tradidisse Romanis, Religio vsque ad huc insinuata declarat.*

SVBMONITIO AD LECTOREM.

EVidentissimè patet ex grauissimis istis, & clarissimis Patribus, quos citant Catholici, S. Petrum Romanis primùm prædicasse Euangelium, eosque ad fidem conuertisse, ita vt ibi primùm, post Petri aduentum & doctrinam, Christiani esse cœperint. Quod verò Irenæus asserere videtur, quasi Petrus & Paulus simul Romanam Ecclesiam fundârint, & ita primi fuerint fidei plantatores, vt & Epiphanius dicere videtur, & S. Leo quoque in exordio sermonis in natali Apostolorum; commodè est intelligendum. Fundarunt enim duo isti Apostoli Romanam Ecclesiam, sed succesiuè non simul: nam Petrum omnium primum ibi prædicasse & ordinasse Ecclesiam apertissimè testantur cęteri Patres, quos allegant Catholici: & patet quoque ex primo capite Epistolæ ad Romanos, vbi testatur Paulus ante aduentum suum, & priusquam Epistolam istam scribebat, fidem Romę fuisse plantatam, atque ita accreuisse & floruisse, vt in toto orbe annunciaretur. Epiphanius etiam non dicit, quòd simul eodem tempore fuerint Petrus & Paulus seminatores fidei Romæ, sed primi Apostoli & Episcopi, quia succesiuè Ecclesiam illam ædificârunt & confirmârunt: prior Petrus, posterior Paulus, tùm scripto absens, tùm verbo prædicationis postea coram. S. verò Leo consequenter seipsum satis declarat in eodem sermone, quùm palam testatur S. Petrum tempore Claudij, Paulo adhuc alijs Ecclesijs or-

stijs ordinandis occupato, Romam primùm fuisse ingressum, & Euangelio Christi illustrasse, & Paulum demùm sub Nerone ad Romanam Arcem occurrisse, & Petro operam suam auxiliumque in plantando promouendoque Euangelio coniunxisse, & tunc simul Ecclesiam dudum à Petro ædificari cœptam latiùs, & cum maiore incremento confirmasse.

EXEGESIS ET GERMANA EXPLIcatio Patrum quos perperam allegant hæretici.

1. Etsi libri isti recognitionum certæ non sunt, nec indubitatæ auctoritatis, nec constet S. Clementem Pontificem S. Petri successorem illos ita, vt nunc extant conscripsisse: tamen non impugnat, nedum infringit sententiam Catholicorum, tot tantisque clarissimorum Patrum testimonijs fundatam: nam, etsi dicat Barnabam Romæ fuisse, & prædicare cœpisse; testatur tamen ibidem, non diu hæsisse Barnabam, nec fructum aliquem fecisse Romæ, sed mox in Iudæam redijsse. Verum igitur nihilominus manet, S. Petrum Romanis, cum fructu & miraculorum operatione, primùm prædicasse, & eosdem conuertisse per Euangelium, & non nisi post Petri prædicatum, & signis diuinis confirmatum Euangelium, Romæ esse cœpisse Christianos, & fundatam fuisse Ecclesiam. Id quod idem B. Clemens in Epistola prima ad Iacobum fratrem Domini, quam certò constat Clementem habe-

re auctorem, non obscurè testatur, cuius verba non pigebit ascribere: Notum, inquit, tibi facio Domine, quia Simon Petrus, (qui veræ fidei merito, & integræ prædicationis obtentu, fundamentum esse Ecclesiæ definitus est; qua de caussa etiam Domini ore cognominatus est Petrus, qui fuit primitiæ electionis Domini, Apostolorum primus, cui & primò Deus Pater Filium reuelauit, cui & competenter beatitudinem contulit, qui & vocatus est, & electus, & conuiua Domini & comes effectus, tanquam bonus & probatissimus discipulus, qui obscuriorem mundi plagam occidentis, velut omnium potentior, illuminare præceptus est, quique & integrè potuit implere præceptum. Sed quousque sermonem protraham, refugiens indicare, quod triste est? quod quidem necesse est, licet tardè, proferre:) Hic denique ipse Petrus, qui pro immensa charitate, quam erga omnes homines gerebat, palam cum omni fiducia, aduersante etiam Tyranno totiùs mundi, bonum prædicare non destitit: *& regem omnium seculorum per orbem terræ, & vsque ad Romanæ vrbis huius notitiam, vt etiam ipsa saluaretur, inuexit.*

2. Non dicit Tertullianus, tempore Tyberij fuisse Christianos Romæ: sed potiùs contrarium afferit, quando refert Tyberium ad Senatum retulisse, quæ de Christo à Pilato erant transscripta. Si Christiani fuissent, & Christi doctrina ibi nota, non opus erat tanquam rem eousque incognitam, aut ex Pilato demùm intellectam, ad Sena-

Senatum deferre, sed Christi nomen iam pridem & Tyberio innotuisset, & Senatui populoque Romano.

3. Orosius sequutus est Tertullianum: sed hoc addidit, Senatus edicto cautum & mandatum fuisse, Christianos vrbe esse exterminandos, non vtique qui tunc erant; quia, vt idem Orosius eodem lib. cap. 6. testatur, post prædicationem Petri demùm Romæ esse cœperunt Christiani: sed qui in posterum ibi futuri, aut deprehendendi essent.

4. Dorothæus (cuius tamen Synopsis planè non approbatur, sed in multis falsissima deprehenditur, & falsò ei qui fuit Tyri Episcopus, asscribitur) libros recognitionum sequutus fuit; qui vt apocriphi censentur, ita catholicæ veritati in hoc non officiunt, siquidem recensent quoque Barnabam Romæ nullos conuertisse, & sic frustra & nec quicquam prædicasse.

5. Platina Orosium sequutus, & non satis intelligens, aut, quæ idem lib. 7. cap. 6. scribit, attendens, falsus est & in errorem prolapsus, sicut & alibi non raro; ita vt ipsius auctoritas non magni sit ponderis, nec tanti facienda, vt tot tantisque grauissimorum Scriptorum & Patrum testimonijs anteferri debeat.

CAPVT XI.

AN S. PETRVS ROMAE SImonem Magum, hæreticorum patrem ac principem confutarit, & Dei verbo ac virtute extinxerit.

Vera sententia Catholicorum.

S. Petrus Romæ tandẽ Simonem Magum confutauit, & vicit atque extinxit; quia sic primitiuæ Ecclesiæ Patres constanter testantur.

S. CLEMENS B. Petri discipulus & successor. lib. 6. cap. 7. constitutionum Apostolicarum. Nouæ, inquit, hæreses à Simone Samarita habuerunt exordium. Et cap. 8. Cùm Petrus in Cæsarea stratonis tertio cum Simone de prophetia,

Falsa sententia hæreticorum.

Petrus Romę nunquam fuit, nec Simonem Magum ibi aut confutauit, aut deuicit; quia sic testantur veteres & orthodoxi Patres.

S. AVGVSTINVS epistola 86. ad Casulanum. Est quidem inquit, & hæc opinio plurimorum; quamuis eam falsam esse perhibent plerique Romani, quod Apostolus Petrus, cum Simone Mago die dominica pugnaturus, propter ipsum magna

Deique monarchia disputasset, illum virtute Domini repressum in Italiam fugere compulit. Et cap. 9. narrat quomodo Romæ eundem Simonem Ecclesiam Dei vehementer perturbantem, & euertentem magnæ tentationis periculum, pridie cum eiusdem vrbis Ecclesia ieiunauerit, & consecuto tam prospero gloriosoque successu, eundem morem tenuerit, cùmque imitatæ sint nonnullæ Occidentis Ecclesiæ, &c. multos, & tandem in aëre volantem orationibus suis Petrus, magno fragore corruentem & fracta coxendice confusum, victumque in terram prostrauerit.

HEGESIPPVS qui vicinus fuit Apostolorum; claruit enim anno Domini 160. lib. 3. de excidio Hierosolymorum cap. 2. Erant, inquit, tunc temporis Romæ Petrus & Paulus, doctores Christianorum, sublimes operibus, clari magisterio, qui virtute suorum operum; Neronem aduersum fecerant, captum Magi Simonis delinimentis, qui sibi animum eius conciliauerat. Cui adiumentum victoriæ, subiectiones gentium, vitæ longæuitatem, salutis custodiam fecalibus artibus pollicebatur, atque illi credebat, qui vim rerum nesciret examinare. Denique summum apud eum tenebat amicitiæ locum:

quandoquidem etiam præſulem ſuæ ſalutis, vitæque cuſtodem arbitrabatur. *Sed vbi Petrus eius vanitates & flagitia detexit, & ſpecies illum verum mentiri, non ſolidum aliquid aut verum efficere demonſtrauit, ludibrio habitus, & digno conſumptus eſt mœrore. Et quamuis in alijs terrarum partibus Petri eſſet expertus potentiam, tamen præueniens Romam*, auſus eſt iactare, quod mortuos reſuſcitaret. Defunctus erat id temporis Romę adoleſcens nobilis, propinquus Cæſaris, cum vniuerſorum dolore. Admonuêre plerique experiendum vtrum poſſet reſuſcitari. *Celeberrimus in his operibus habebatur Petrus*: ſed apud gentiles nulla facti huiuſmodi deferebatur fides. *Dolor exegit remedium, perrectum eſt ad Petrum.* Fuêre qui etiam Simonem accerſendum putarent: vterque affuerunt. Ait Petrus Simoni: qui ſe de ſua iactaret potentia, priores ſeſe partes dare: vt ſi poſſet mortuum reſuſcitaret: Si ille non reſuſcitaret, ſe non defuturum, vt Chriſtus opem ferret defuncto, quo poſſet reſurgere. Simon qui putaret apud vrbem gentilium plurimum ſuas valituras artes, conditionem propoſuit: vt ſi ipſe reſuſcitaſſet mortuum, Petrus occideretur, qui magnam potentiam (ſic enim appellabatur) laceſſendo, iniurias irrogaſſet: ſin verò præualuiſſet Petrus in Simonem, pari genere vindicaretur. Acquie-

uit

uit Petrus: adorsus est Simon: accessit ad lectulum defuncti: incantare atq; immurmurare dira carmina vt cœpit, visus est caput agitare, qui mortuus erat. Clamor ingens gẽtiliũ, quod iã viueret, quod loqueretur cum Simone. Ira & indignatio in Petrũ, quod ausus esset cõferre se tantæ potestati. S. Apostolus poposcit silentiũ, & dixit: Si viuit defunctus, loquatur: si resuscitatus est, surgat, ambulet, fabuletur: Fãtasma illud esse, nõ veritatẽ, quod videatur caput mouisse. Deniq;, inquit, separetur Simõ à lectulo, & tũc ne id quidẽ ostentui futurũ. Abducitur Simõ à lectulo, manet sine specie motus alicuius qui mortuus erat. Astitit Petrus lõgius, & intra se paulisp orationi intẽtus, cũ magna voce ait: Adolescẽs surge, sanet te Dominus Iesus. Et statim surrexit Adolescens, & locutus est, & ambulauit, & cibũ sũpsit, & dedit eũ Petrus matri suæ. Qui cũ rogaretur, vt ab eo nõ discederet, ait: Nõ derelinquetur ab eo qui fecit eum resurgere: cuius nos serui sumus. Secura esto mater de filio, nõ verearis, habet custodem suum. Et cùm populus in Simonem insurgeret, vt lapidaretur, ait Petrus: satis est ad pœnam eius, quod cognoscit artes suas nihil valere: viuat & Christi regnum crescere videat, vel inuitus. *Torquebatur Magus Apostoli gloria.* Collegit sese, atque omnem excitans

carminum suorum potentiam, congregat populum, offensúmque se dicit à Galilæis, relicturum se vrbem, quam tueri soleret. Diem statuit, pollicetur volatum, quo supernis sedibus inueheretur: cui, quando vellet, cœlum pateret. Conscendit statuto die Montem Capitolinum, ac se de rupe deijciens volare cœpit. Mirari populus, & venerari: plerique dicentes Dei esse potentiam non hominis, qui cum corpore volitaret: nihil tale fecisse Christum. *Tunc Petrus in medio stans ait: Iesu Domine: ostende ei, vanas artes suas esse, ne hac specie populus iste, qui crediturus est, decipiatur. Decidat Domine, sic tamen, vt nihil se potuisse, viuens recognoscat. Et statim in voce Petri, implicatus remigijs alarum quas sumpserat, corruit, nec exanimatus est, sed fracto debilitatoq́; crure, Aritiam concessit, atque ibi mortuus est.* Quo comperto, deceptum se Nero, & destitutum dolens, tanti casum amici, sublatumque sibi virum vtilem, & necessarium reipublicæ, indignatus, quærere cœpit caussas, quibus Petrum occideret.

Arnobius lib. 2. contra gentes. Ipsam, inquit, apud Dominam Romam, in qua cum homines sint Numæ Regis artibus atque antiquis superstitionibus occupati, non distulerunt tamen res patrias linquere, & veritati coälescere Christianæ. *Viderant enim cursum*

Simonis Magi, & quadrigas eius, Petri ore difflatas, nominato Christo euanuisse. Viderant, inquam, fidentem dijs falsis, & ab eisdem metuentibus proditum, pondere præcipitatum suo, cruribus iacuisse præfractis.

TERTVLLIANVS de præscriptionibus. Simonianæ, inquit, Magiæ disciplina Angelis seruiens, vtique & ipsa inter idololatrias deputabatur, *& à Petro Apostolo damnabatur.* Et paulò pòst: Si Italiæ adiaces, habes Romam, vnde nobis quoque auctoritas præstò est. *Felix Ecclesia cui totam doctrinam Apostoli cum sanguine suo profuderunt:* vbi Petrus passioni dominicæ adæquatur, vbi Paulus Ioannis exitu coronatur, vbi Apostolus Ioannes, posteaquam in oleum igneum demersus, nihil passus est, in insulam relegatur.

EVSEBIVS Cæsariensis lib. 2. Ecclesiast. histor. cap. 13. Denique, inquit, supra dictus Magus (Simon) veri luminis fulgore perculsus, cæcitatem continuò malæ mentis incurrit; quippe qui iam, & prius in Iudæa per Apostolum Petrum, de his quæ gerebat sceleribus confutatus, transmarinam aggressus est fugam, & ab Oriente ad Occidentem vsque pertendit, nusquam sibi vitam, nisi in fugæ præsidio sperans. Is igitur vrbem Romam ingressus, vtens adminiculo assistentis sibi, & adhærentis dęmoniacę virtutis, quam πά-

στεῖρον vocant, breui tempore in tantum malorum peruenit profectum, vt etiam simulacri à ciuibus Romanis tanquam Deus, honore potiretur. Et cap. 14. Sed non in longum permanet fraude quæsita diuinitas. *Continuò nanque in ipsis Claudij temporibus, clementia diuinæ prouidentiæ probatissimum omnium Apostolorum, & maximum fidei magnificentia & virtutis merito primorum Principem Petrum, ad vrbem Romam, velut aduersum humani generis communem perniciem repugnaturum, deducit*, Ducem quendam & Magistrum militiæ suæ, scientem diuina prælia gerere, & virtutum castra ductare. Iste adueniens ex Orientis partibus, vt cœlestis quidam negotiator, mercimonia diuini luminis, si quis sit comparare paratus, aduexit, & salutaris prædicationis verbo, primus in vrbe Roma Euangelij sui clauibus ianuam regni cœlestis aperuit. Et cap. 15. Igitur cum Romanę vrbi clarum verbi Dei lumen fuisset exortum, *Simonis quidem tenebræ cum suo auctore restinctæ sunt.*

S. CYRILLVS Hierosolymitanus in catechis. 6. Petrus & Paulus, inquit, cùm essent præsides Ecclesiæ, *Simonem Magum in aërem vehiculo dæmonum sublatum, per concordem orationem deiecerunt in terram.* Neque mirum; *Petrus enim erat, qui claues Regni cœlorum portabat: & Paulus qui in tertium cœlũ raptus fuerat.*

S. DA-

S. DAMASVS in pontificali in vita Petri: Petrus, inquit, cum Simone Mago multas disputationes habuit, tam coram Nerone Imperatore, quam coram populo. Et quos beatus Petrus ad fidem Christi congregabat, ille per magias & deceptiones segregabat; *& dum diutius altercarentur, Simon diuino nutu interemptus est.*

S. AMBROSIVS in oratione in Auxentium: *Petrus victo Simone, cùm præcepta Dei populo ruminaret, doceret castimoniam: excitauit animos gentilium.* Quibus eum quærentibus, deprecatæ sunt animæ Christianæ, vt paulisper cederet. Nocte muro egredi cœpit, & videns sibi in porta Christum occurrere, vrbemque ingredi, ait: Domine quò vadis? Respondit Christus: venio Romam iterum crucifigi. Intellexit Petrus, ad suam crucem diuinum pertinere responsum.

HIERONYMVS de viris illustribus in Simone Petro. Simon Petrus, inquit, filius Ioannis, prouinciæ Galilææ, viro Betsaida, frater Andreæ, Apostoli, & Princeps Apostolorum: post Episcopatum Antiochonsis Ecclecclesiæ, & prædicationem dispersionis eorum, qui de circumcisione crediderant in Ponto, Galatia, Cappadocia, Asia & Bithinia, *secundo Claudij anno, ad expugnandum Simonem Magum Romam pergit.*

S. EPIPHANIVS Tom. 2. hæresi 21. Quomodo vero tempore quodam per successionem, naturæ debitum in Romanorum vrbe persoluisse reperitur, (loquitur de Simone Mago) *quando in media Romanorum vrbe miser ille collapsus mortuus est?*

PACIANVS Episcopus qui claruit in Hispania circa annum Domini 350. in Epist. 2. ad Sympronianum. *Nonne Simonem Petrus, Iudice astipulante, confundit.*

S. AVGVSTINVS lib. de hæresibus ad Quoduult Deum hæresi 1. Iouem se credi volebat, (loquitur de Simone Mago) Mineruam verò meretricem quandam Selenem, quam sibi sociam scelerum fecerat, imaginesque & suam & eiusdem meretricis discipulis suis præbebat adorandas, quas & Romæ tanquam Deorum simulacra, auctoritate publica constituerat. *In qua vrbe beatus Apostolus Petrus eum vera omnipotentis Dei virtute extinxit.*

IDEM contra Fulgentium Donatistam. Petrus Ananiam, inquit, & Saphiram eius vxorem mendaces occidit; & *Simonem Magum tamdiu persecutus est, donec morte perimeret.*

THEODORETVS lib. 1. hæreticarum fabularum: Simon Magus Romanos suis præstigijs, tanta admiratione affecit, vt etiam ænea columna honoraretur. *Sed rursus veniens diuinus*

diuinus Petrus fraudis eum pennis nudauit. Qui cùm eum tandem in miraculorum certamen prouocasset, & diuinæ gratiæ & præstigiarum discrimen ostendisset, *omnibus Romanis videntibus, cum ex magna altitudine deturbauit, cùm orasset*: & qui miraculum viderant, eos cœpit ad salutem

SVLPITIVS lib.2. sacræ historiæ. *Namque eo tempore*, inquit, (imperante videlicet impijssimo, & impudentissimo, crudelissimoque Nerone) *apud vrbem Religio inualuerat, Petro ibi Episcopatum gerente*; & Paulo, postea quàm ab iniusto præsulis iudicio Cæsarem appellauerat, Romam deducto, ad quem tum audiendum plures conueniebant, qui veritate intellecta, virtutibusque Apostolorum, quas tum crebrò ediderant, permoti, ad cultum Dei sese conferebant. *Etenim tum illustris illa aduersus Simonem, Petri ac Pauli congreßio fuit. Qui cùm magicis artibus, vt se Deum probaret, duobus suffultus dæmonijs euolasset, orationibus Apostolorum fugatis dæmonibus, delapsus in terram, populo inspectante disruptus est.*

SVBMONITIO AD LECTOREM.

TAm apertè tamque constanter præclari isti, & exceptione maiores Patres primitiuæ Ecclesiæ, qui diuersis temporibus, & in diuersis Orientis & Occidentis partibus claruerunt, & Ecclesiæ Dei præfuêre, testantur S.

Petrum Romæ Simonem Magum confutasse, expugnasse, & extinxisse; vt impudentissimum esse oporteat, qui hoc, post mille quingentos annos, in dubium vocare, nedum pertinaciter negare ausit. Quod autem plerique Petrum & Paulum Simonem volare tentantem deiecisse & expugnasse, maior verò pars, Petrum hoc suis effecisse orationibus & iussu, asseuerant, mirum non est, neque inuicem pugnans. Vtrunque enim Apostolum orasse, vt Deus magias & præstigias sceleratissimi istius impostoris confunderet, & cum auctore extingueret, non ambigitur: quia tamen S. Petrus principalis fuit, & præcipuus, iam à multis annis, Simonis oppugnator & persecutor, & Petrus Episcopatum gerebat Romæ ac totius Ecclesiæ, & principaliter cum Simone congressus fuerat, & dæmonibus vt eum desererent, in Iesu nomine imperauerat, idcirco etiam præcipuè, & à quibusdam Patribus, solius Petri in hac expugnatione mentio fit, illique principaliter eadem adscribitur. Si autem Petrus Romę Simonem Magum omnium hæreticorum coriphæum, & parentem oppugnauit, & extinxit, quomodo non constare, aut verum esse potest, quod Romæ nunquam fuit?

EXEGESIS ET GERMANA EXPLICATIO D. Augustini quem perperam heretici, atque corruptè allegant.

Quæ fuerit D. Augustini germana & indubitata sententia de confutatione & expugnatio-

gnatione Simonis Magi, Romæ per S. Petrum diuina virtute facta, ex testimonio eius à Catholicis supra ex libro hæresum allegato, liquidissimum euadit. Quapropter cum in Epistola ad Casulanum, quam citant hæretici, opinionem esse incertam de contentione Petri cum Simone Mago, dicere videtur, fit ex prauo illius loci intellectu. Nihil enim minus S. Augustinus sensit; sed sicut cæteri grauissimi auctores constanter asserunt historiam esse veram, & rem haud dubiè gestam, idipsum & ille testatur apertissimè & indubitanter in lib. ad Quoduult Deum: Quia verò quidam etiam addebant disputationem illam, & victoriam quam Petrus contra Simonem habuit, die cõtigisse dominica, & pridie fuisse propterea ieiunatum, & idcirco esse Sabbati ieiunium in Ecclesia latina consequenter institutum; hoc S. Augustinus in illa Epistola disputat, & opinionem potius esse falsam insinuat, vt verba allegata satis produnt: interim quod Petrus Romæ cum Simone disputarit & eum superarit; vt omnes supra citati Patres vnanimiter testantur, & ipsemet Augustinus quoque asserit; nequaquam impugnat, aut vllo modo falsam esse aut dubiam opinionem asserere voluit, vt prudens & cordatus lector ipsemet, collatis hinc inde, quæ allegantur, colligere atque expendere poterit.

CA-

CAPVT XII.

AN S. PETRVS, DEI VOluntate, & ordinatione, Romam venerit, ibiq; sedem fixerit, & tandem martyrio crucis affectus sit.

Vera sententia Catholicorum.	*Falsa sententia Hæreticorum.*
S. Petrus Dei voluntate, & iussu Romam venit, ibique sedem Episcopalem fixit, & mortuus fuit;	S. Petrus nunquam fuit Romæ, nedum Dei iussu eò venerit; quia sic testantur veteres Patres.

quia sic orthodoxi veteris Ecclesiæ Patres testantur.

S. MARCELLVS primus, Pontifex & martyr anno Domini 304. in Epistola ad Antiochenos. Petri, inquit, sedes primitùs apud vos fuit: *quæ iubente Domino Romam translata est.*

EVSEBIVS lib. 2. historiæ Ecclesiasticæ cap. 14. Continuò namque, inquit, in ipsis Claudij temporibus, *clementia diuina prouidentia probatissimum omnium Apostolorum & maximum, fidei magnificentia & virtutis merito primorum Principem Petrum, ad vrbem Romam, velut aduersum humani generis communem perniciem repugnaturum, deducit.*

S. LEO

S. Leo serm. I. de natali Apostolorum Petri & Pauli. Nam cùm duodecim Apostoli, inquit, accepta per Spiritum sanctum omnium loquutione linguarum, imbuendum Euangelio mundum, distributis sibi terrarum partibus suscepissent: *Beatissimus Petrus Princeps Apostolici ordinis ad arcem Romani destinatur imperij*; vt lex veritatis, quæ in omnium gentium reuelabatur salutem, efficaciùs se ab ipso capite, per totum mundi corpus diffunderet. Et paulò pòst: Iam populos (S. Petrum per apostrophen alloquitur) qui ex circumcisione crediderant, erudieras: iam Antiochenam Ecclesiam, vbi primùm Christiani nominis dignitas est orta, fundaueras. Iam pontum, Galatiam, Cappadociam, Asiam, atque Bithyniam legibus Euangelicæ prædicationis impleueras, nec aut dubius de prouectu operis, aut de spacio tuæ ignarus ætatis, trophæum crucis Christi, Romanis arcibus inferebas, *quo te, diuinis praeordinationibus, anteibant, & honor potestatis & gloria passionis.*

S. Maximus serm. I. de natali Apostolorum Petri & Pauli: vbi mundus, inquit, caput habebat imperij, *ibi regni sui Principes* (Petrum & Paulum intelligit) *collocauit.*

Egesippus lib. 3. cap. 2. de excidio Hierosolymitano. Victus, inquit, fletibus (populi)

puli) Petrus cessit: promisit se vrbem egressurum. Proxima nocte salutatis fratribus, & celebrata oratione, proficisci solus cœpit. Vbi ventum est ad portam, videt sibi Christum occurrere, & adorans eum dixit: Domine quò vadis? *Dicit ei Christus: Iterum venio crucifigi. Intellexit Petrus de sua dictum passione.*

S. Ambrosius oratione in Auxentium. Nocte, inquit, muro egredi cœpit (S. Petrus) & videns sibi in porta Christum occurrere, vrbemque ingredi, ait, Domine quò vadis? *respondit Christus: venio Romam iterum crucifigi. Intellexit Petrus, ad suam crucem diuinum pertinere responsum.*

S. Athanasius in Apologia pro fuga sua, de Petro ait: *Cùm* audiisset *se oportere Romæ martyrium subire*, non abierit eam profectionem, *sed cum gaudio Romam venit.*

S. Gregorius in 4. psalm. pœnitentialem. *Petro ait*; (Christus) *venio Romam iterum crucifigi*: qui enim in seipso iampridem crucifixus fuerat, *in Petro iterum se crucifigendum dicebat.*

SVBMONITIO AD LECTOREM.

EX his Patribus constat non solùm Romæ fuisse, & mortuum esse atque crucifixum S.Petrum; sed etiam Deo sic volente, imò ordinante atque disponente id factum esse: quod etiam probè sciens S.Petrus, & intrepidus Romam venit, & sponte lubensque, cùm ad instantiam plebis Christianæ exire vrbem cœpisset, iterum ingressus est, vt iuxta Christi voluntatem ibidem, tanquam Christi vicarius & personam referens, propter Christum, & sic Christus in seipso tanquam vicario crucifigeretur. Et cum non habent hæretici vllos veteris Ecclesiæ orthodoxos Patres, qui contrarium asserant, aut vllo verbo negent inficianturque non opus est vlteriùs ad eorum obiecta quicquam amplius respondere.

CAPVT XIII.

AN S. PETRVS SVB NERONE Romæ crucifixus fuerit eodem tempore, quo S.Paulus ibidem decollatus est.

Vera sententia Catholicorum.	*Falsa sententia Hæreticorum.*
S. Petrus Romæ sub Nerone propter Christum crucifixus, mortuus &	S.Petrus Romę nūquā fuit, nec ibi, sed Hierosolymis crucifixus; quia sic testātur ortho-

sepultus fuit, eodem tempore quo ibidem S. Paulus decollatus est: quia sic orthodoxi primitiuæ Ecclesiæ Patres testantur.

S. CLEMENS martyr, discipulus Petri & ex ipsius ordinatione in Episcopatu Romæ successor. in epistol. ad Iacobum fratrẽ Domini. Hic denique Petrus, inquit, qui pro immensa caritate, quam erga omnes homines gerebat, palam cum omni fiducia, aduersante etiam tyranno totius mundi, bonum prædicare non destitit: & *Regem omnium seculorum per orbem terræ, & vsque ad ipsius Romanæ vrbis huius notitiam, vt etiam ipsa saluaretur, inuexit: Hic* inquam, *pro pieta-*

orthodoxi Ecclesiæ primæuæ Patres.

1. S. CRYSOSTOMUS in cap. 23. Matthæi, in illa verba Christi, ad primores Hierosolymitanos, Ecce ego mitto ad vos, &c. & ex illis occidetis & crucifigetis. Intelligit, inquit, Apostolos, & qui cum Apostolis fuerunt.

2. S. HIERONYMUS in eundem locum. Obserua, inquit, iuxta Apostolum varia esse dona discipulorum Christi; alios Prophetas, qui ventura prædicabant: alios sapientes, qui nouerunt quando debeant proferre sermonem; alios Scribas in lege doctissimos; ex quibus lapidatus est Stephanus,

te pati volens, præsentem vitam finiuit. In ipsis autem diebus, quibus vitæ finem sibi imminere præsensit, in conuentu fratrum positus, apprehensa manu mea repente consurgens, in auribus totius Ecclesiæ hæc protulit verba: Audite me fratres, & conserui mei, *quoniam vt edoctus sum ab eo qui misit me, Domino & magistro meo Iesu Christo, dies mortis meæ instat,* Clementem hanc Episcopum vobis ordino.

phanus, *Paulus occisus, crucifixus Petrus.*

3. NICOLAVS Liranus in eundem locum. Ex eis occidetis, sicut Iacobum fratrem Ioannis, & Stephanum, & multos alios: & crucifigetis, vt Petrum & Andream fratrem eius, &c.

DIONYSIVS Chorinthiorum Episcopus, qui centum annis post Apostolorum mortem floruit, (vt refert Eusebius lib. 2. cap. 25.) cum Romæ esset & de scripturis disputaret; inter alia dixit: *Sed & vos habentes commonitionem à Petro & Paulo*, plantationem Romanæ & Chorinthiorum Ecclesiæ coniunxistis. Ambo etenim simul aduentantes, & in nostra Chorinthiorum Ecclesia docuerunt; *& per omnem Italiam, atque in hac vrbe simul docentes, etiam martyrio pariter vno eodemque tempore coronati sunt.*

CAIVS seu Gaius, scriptor & ipse peran-

quus, quippe qui Dionyſio præfato annis tantùm quinquaginta poſterior fuit, (vt ibidem citat Euſebius, lib. videlicet 2. cap. 25.) vt hiſtoriam de morte horum Apoſtolorum, quę in opinione erat omnium ſuo tempore confirmatiorem redderet. Ego, (inquit Gaius, cum Zepherino Epiſcopo Romano aduerſus proculum quendam Cataphrygam diſputans, & hæc de Apoſtolorum locis commemorans) *habeo trophea Apoſtolorum, qua oſtendam.* Si enim procedas via regali, quæ ad vaticanum ducit, aut via Oſtienſi, *inuenies trophaa defixa* (intelligit corpora & monumenta Apoſtolorum) *quibus ex vtraque parte ſtatutis Romana communiter Eccleſia.*

Egesippvs & ipſe vicinus Apoſtolorum temporibus, lib. 3. hiſtoriæ de excidio Hieroſolymitano cap. 2. poſtquam deſcripſiſſet deiectionem, expugnationem & mortem Simonis Magi Romæ ad preces & iuſſionem S. Petri factam, ſubiungit: Quo comperto (.ſ. quòd Simon extinctus eſſet) deceptum ſe Nero & deſtitutum dolens, tanti caſum amici, ſublatumque ſibi virum vtilem & neceſſarium Reipublicæ indignatus, quærere cœpit cauſas, quibus Petrum occideret. Et iam tempus aderat, quo ſancti vocarentur Apoſtoli Petrus & Paulus. Denique dato, vt comprehenderetur, præcepto,

cepto, Petrus rogabatur vt aliò sese conferret. Resistebat ille, dicens, nequaquam se facturum, vt tanquam metu mortis territus cederet: bonum esse pro Christo pati, qui pro omnibus se morti obtulisset: non mortem illam, sed immortalitatem futuram tanquam indignum vt ipse fugeret passionem sui corporis, qui multos doctrina sua compulerit se hostias pro Christo offerre, *deberi sibi secundum Domini vocem, vt & ipse in passione sua Christo gloriam atque honorem daret:* hæc & alia Petrus obtexêre: sed plebs lacrymis quærens ne se relinqueret, & fluctuantem inter procellas gentilium destitueret: victus fletibus Petrus, cessit: promisit se vrbem egressurum. Proxima nocte salutatis fratribus, & celebrata oratione, proficisci solus cœpit. Vbi ventum est ad portam, vidit sibi Christum occurrere, & adorans eum dixit: Domine, quò vadis? Dicit ei Christus: Iterum venio crucifigi. Intellexit Petrus de sua dictum passione, quod in ea Christus passurus videretur, qui patitur in singulis; non vtique corporis dolore, sed quadam misericordiæ compassione, aut gloriæ celebritate. *Et conuersus in vrbem credit, captusque à persecutoribus cruci adiudicatus, poposcit, vt inuersis vestigiis cruci affigeretur,*

quod indignus esset, qui simul modo crucifigeretur, vt passus est Dei filius. Quo imperato; vel quia ita debebatur, vt Christus prædixerat, vel quia persecutor non inuitus indulget pœnarum incrementa; & ipse & Paulus, alter cruce, alter gladio necatus est.

ORIGENES lib. 3. in Genesim, vt citat Eusebius lib. 3. cap. 2. historiæ Ecclesiasticæ. *Et Petrus*, inquit, *ad vltimum in vrbe Roma commoratus, ibi & crucifixus est*; deorsum capite demerso, quod ipse ita fieri precatus est, ne exæquari Domino videretur.

TERTVLLIANVS de præscriptionibus. Si Italiæ, inquit, adiaces, habes Romam, vnde nobis quoque auctoritas præsto est. *Felix Ecclesia cui totam doctrinam Apostoli cum sanguine sue profuderunt: vbi Petrus passioni Dominæ adæquatur, vbi Paulus Ioannis exitu coronatur.*

EVSEBIVS Cæsariensis lib. 2. hist. Ecclesiast. cap. 25. Igitur *Nero*, vt apertum se hostem diuinitatis pietatisque professus est, *ipsorum prius Apostolorum, quippe qui Duces & signiferi erant in populo Dei, expetit neces.* & *Paulum quidem capite in ipsa vrbe Roma, Petrum vero crucis patibulo condemnat. Horum testimonium quærere extrinsecus, superfluum puto, cum rem gestam, insignia vsque in hodiernum & splendidissima eorum monumenta testentur.*

IDEM in chronico anni septuagesimi primi à Christo nato: Primus, inquit, Nero, super

per omnia scelera sua etiam persecutionem in Christianos facit, *in qua Petrus & Paulus gloriosè Romæ occubuerunt.*

LACTANTIVS Firmianus lib. 4. diuinarum institutionum cap. 21. Christus, inquit, decedens aperuit discipulis suis futura omnia, *quæ Petrus & Paulus Romæ prædicauerunt.* Et infra: *Cùm eos Nero interemisset,* Iudæorum nomen & gentem Vespasianus extinxit, fecitque omnia quæ illi futura prædixerant.

S. ATHANASIVS Apologia pro fuga sua. *Petrus,* inquit, *& Paulus, cùm audissent se Romæ oportere martyrium subire,* non abiecerunt eam profectionem, sed cum gaudio abierunt.

S. CHRYSOSTOMVS homil. 32. in Epist. ad Romanos. Non ita cœlum, inquit, splendisset, quando radios suos sol ex se dimittit, *quemadmodum Romanorum vrbs duas illas lampades* (SS. Petrum & Paulum ibi mortuos & sepultos intelligit) *vbique terrarum effundens.* Hinc rapietur (in generali resurrectione) Paulus, hinc Petrus. *Considerate & videte, quale spectaculum visura sit Roma, Paulum videlicet ex thera illa cum Petro resurgentem, in occursum Domini sursum ferri.*

THEODORETVS Epistol. ad Leonem Pontificem, de Roma loquens: *Habet,* inquit, *communium Patrum, & veritatis doctorum Petri & Pauli sepulcra,* quæ fidelium animas illuminant.

S. AMBROSIVS in oratione contra Auxentium, quæ habetur lib.5.Epiſt.de Petro loquens, Nocte, inquit, muro egredi cœpit, & videns ſibi in porta Chriſtum occurrere, vrbemque ingredi ait: Domine, quò vadis? *Reſpondit Chriſtus; venio Romam iterum crucifigi: intellexit Petrus ad ſuam crucem diuinum pertinere reſponſum.* Et infrà: *Statimque correptus, per Crucem ſuam honorificauit Dominum Ieſum.*

S. HIERONYMVS de viris illuſtribus in Petro: Simon Petrus, inquit, ad expugnandum Simonem Magum Romam pergit, ibique viginti quinque annis cathedram ſacerdotalem tenuit vſque ad vltimum, id eſt, decimum quartum *Neronis annum, à quo & affixus cruci, coronatus eſt, capite ad terram verſo.*

S. AVGVSTINVS lib.1.cap.2. contra Iulianum. Puto, inquit, tibi eam partem orbis ſufficere debere, *in qua primum Apoſtolorum ſuorum voluit Dominus glorioſiſſimo martyrio coronare.* Cui Eccleſiæ præſidentem beatum Innocentem ſe audire voluiſſes, iam tunc periculoſam iuuentutem tuam Pelagianis laqueis exuiſſes.

IDEM ſermone 3. in feſto Apoſtolorum Petri & Pauli. Puto, inquit, illos (Petrum & Paulum) æquales eſſe meritis, qui æquales ſunt paſsione: & ſimili eos fidei deuotione vixiſſe, *quos ſimul videmus ad martyrij gloriam*

peruen

peruenisse. Non enim sine caussa putemus factum, *quod vna die, vno in loco, Tyranni vnius tolerauêre sententiam. Vna die passi sunt, vt ad Christum pariter peruenirent: vno in loco, ne alteri Roma deesset: sub vno persecutore, vt æqualis crudelitas vtrunque constringeret.* Dies ergo pro merito, locus pro gloria, persecutor decretus est pro virtute. *Et in quo tandem loco martyrium pertulerunt sancti Apostoli? In vrbe Roma*, quæ principatum tenebat, & caput obtinet nationum, scilicet, vbi caput superstitionis erat, illic caput quiesceret sanctitatis: & vbi gentilium Principes habitabant, ibi Ecclesiarum morerentur Principes.

IDEM l.1.c.10.de consensu Euangelistarũ. Merita Petri & Pauli *propter eundem passionis diem*, celebriùs & soléniùs Roma cõmendat.

MAXIMVS serm.5. de Natali Apostolorum: *Petrus*, inquit, & *Paulus martyrium pertulerunt in vrbe Roma*, quæ principatum, & caput obtinet nationũ, scilicet vbi caput superstitionis erat, ille caput quiesceret sanctitatis.

SVLPITIVS lib. 2. sacræ historiæ. Diuina, inquit, apud vrbem religio inualuerat, Petro ibi Episcopatum gerente, & Paulo postea Romam deducto. Et infrà: Paulus ac Petrus capitis damnati, *quorum vni ceruix gladio desecta, Petrus in crucem sublatus est.*

OROSIVS lib.7.hist.sacrę. Nã primus (Ne-

ro) Romæ Christianos supplicijs, & mortibus affecit, ipsumque nomen extirpare conatus est; *beatißimos Christi Apostolos Petrum cruce, Paulum gladio occidit.*

EVTROPIVS lib. 7. in vita Neronis. Denique, inquit, omnibus flagitijs suis etiam hoc addidit, *quod sanctos Dei Apostolos Petrum Paulumq; trucidauit.*

S. LEO serm. 1. de Natali Apostolorum. Hodierna, inquit, festiuitas, præter illam reuerentiam, quam toto terrarum orbe pro meruit, speciali ac propria nostræ vrbis exultatione veneranda est, *vt vbi præcipuorum Apostolorum glorificatus est exitus*, ibi in die martyrij eorum sit lætitiæ principatus.

S. PAVLINVS natali 3. Ipsaque cœlestum sacris procerum monumentis, *Roma Petro Pauloq; potens.*

GREGORIVS Turonicus lib. 1. cap. 25. *Nero*, inquit, *Petrum cruce*, Paulum gladio iubet interfici.

PRVDENTIVS in hymno de S. Laurentio.

Discede adulter Iupiter, stupro sororis oblite.
Relinqua Romam liberam, plebemque iam Christi fuge.
Te Pauli hinc exterminat, te sanguis exturbat Petri.
Tibi id, quod ipse armaueras, factum Neronis officit.

ARA-

ARATOR in fine Actorum.

Dignaque materies, *Petri Paulique corona*
Caesareas superare minas, & in arce Tyranni
Pandere iura poli, summumque in agone tribunal
Vincere, ne titulus paruus contingeret hostis

ELPIS vxor Boëtij in hymno de Apostolis,

O felix Roma, *quae tantorum Principum*
Es purpurata pretio sanguine
Non laude tua, sed ipsorum meritis
Excellit omnem mundi pulchritudinem

ISIDORVS in vita Petri: Septimo, inquit, & vicesimo anno post passionem *Domini à Nerone Caesare in vrbe Roma, deorsum verso capite, vt ipso voluit, crucifixus est.*

GREGORIVS Papa lib. 6. Epistol. 37. de Romana Ecclesia loquens: Petrus, inquit, sublimauit sedem, *in qua etiam quiescere, & praesentem vitam finire dignatus est.*

BEDA in Martyrologio 3. Calend. Iulij. Romae, inquit, natale sanctorum Apostolorum Petri & Pauli, qui passi sunt sub Nerone, Basso & Tusco consulibus. Petrus secundo Claudij anno, post Episcopatum Antiochensis Ecclesiae, & praedicationem dispersionis eorum, qui de circumcisione crediderant in Ponto, Galatia, Cappadocia, Asia & Bithynia *ad expugnandum Simonem Magum*

Romam missus est, ibiq; viginti quinque annos cathedram Sacerdotalem tenuit, vsque ad vltimum annum Neronis, à quo affixus cruci martyrio est coronatus, capite ad terram verso, & in sublime pedibus eleuatis, asserens se indignum, qui crucifigeretur vt Dominus suus. Sepultus autem est in eadem vrbe in Vaticano, iuxta viam triumphalem, qui totius orbis veneratur celebratione. Ibidem prid. calend. Iulij. Eodem anno, quo passus est Dominus, constat Paulum ad fidem venisse. Paulus quoque post pasionem Domini 25. anno, id est, secundo Neronis: postquã ab Hierusalem vsque Illyricum repleuit Euangelium Christi, Romam vinctus missus est, & sicut ipse in secunda Epist. ad Timoth. scribit, liberatus de ore Leonis, videlicet ferocisimi persecutoris Neronis, Euangelium Christi in Occidentis quoque partibus prædicauit. *Et hic ergo quartò decimo Neronis anno eodem die quo Petrus, Romæ pro Christo capite trũcatur,* sepultusq; est in via Ostiensi, anno post pasionem Domini tricesimo septimo.

S. BERNARDVS serm. 1. in die Apostolorum Petri & Pauli. Quid Petro dulcius, inquit, qui ad se tam dulciter omnes conuocat peccatores, sicut & actus Apostolici, & Epistolarum eius series attestatur? Quid illo potentius, cui & terra obediuit, cum mortuos reddidit, & mare sub pedib. eius se calcabile

præ-

præbuit, *qui Simonē Magū spiritu oris sui in aëre attigit*, qui claues regni cœlorū tā singulariter accepit, vt pręcedat sentētia Petri sentētiā cęli? Deniq; quodcunq; ligaueris, inquit, sup terrā, erit ligatū & in cęlis: quodcunq; solueris sup terrā, erit solutū & in cęlis? Quid autē eo sapiētius, cui nō caro & sanguis reuelauit? Et serm. 2. Cōsiderate fratres, Ecclesię sanctę iudiciū secūdū fidē, nō secundū faciē iudicātis. Mortē siquidē Apostolorū in eorū recolit, solēnitate pręcipua. *Hodie nimirū Petrus crucifixus est, hodie decollatus est Paulus.* Et epist. 237. q̃ est ad Eugeniū Rom. Pontif. Locus, inquit, in quo stas, terra sancta est, locus Petri est, *locus Principis Apostolorū, vbi steterūt pedes eius.* Locus illius, quē cōstituit Dominus dominum domus suæ & Principem omnis possessionis suæ. Si fortè declinaueris à via Domini, *sepultus est in eodem loco*, vt sit tibi cōtra in testimoniū. Et serm. de priuilegijs S. Ioan. Bapt. Hinc enim, inquit, *Mater & Magistra omniū Ecclesiarū Ecclesia Romana*, cui dictū est: ego pro te rogaui, vt nō deficiat fides tua, in honorē Ioan. Bapt. post Saluatoris nomen, cōsecrata est & cōsignata. Dignū nanq; erat vt sentētiā sponsi spōsę seqretur auctoritas, & singularē amicū eius illuc proueheret, vbi principatū ipsa conscendit. Electio procul dubio hæc singularis est, in illa ipsa vrbe Ioannem vendicare

pri-

primatum Ecclesiæ, *quam duo cæli luminaria morte clarißima consecrarunt. Crucifigitur Petrus, gladiatur Paulus*, & dignitas remanet præcursori.

SVBMONITIO AD LECTOREM.

QVum igitur tam multi, tam præclari, tam antiqui, & plerique omnes tam Sancti tum Orientis, tum Occidentis Patres & Scriptores Ecclesiastici, tam expreßè, tam constanter, tamque vnanimiter testentur S. Petrum Romæ & mortuum & sepultum esse; & hoc ipsum vniuersa per orbem Ecclesia iam mille quingentis annis & crediderit firmiter, & non sine magna deuotione solenniter professa sit; in auditæ profectò & insolentißimæ insaniæ est, nunc demum illa in dubium vocari à circumforaneis, & obscuris homuncionibus, imò etiam impudentißimè negari. Quin etiam, si nulla extarent talia SS. Patrum qui primis in Ecclesia temporibus claruerunt testimonia: vel ipsa Apostolorum monumenta & sepulcra, quæ Romæ visuntur, & ab Exordio Ecclesiæ post Neronem visa sunt & extant, impudentißimi mendacij conuincere possunt Nouatores istos, & effrontes hæreticos, qui ex nulla antiquitate probata ostendere, nedum probare possunt alibi Apostolos aut mortuos, aut sepultos esse quam Romę, aut aliũdè translatos esse: quod vtique tot scriptores & historiographi Ecclesiastici, qui aliorum sanctorum translationes tam accuratè monu-

monumentis literarum tradiderunt, si factum fuisse, nequaquam silentio præterijssent.

EXEGESIS ET GERMANA EXPLIcatio Patrum quos perperam & corrupto sensu allegant hæretici.

1. Non dicit omnes Apostolos Hierosolymis, & à Iudæis occisos fuisse S. Chrysostomus, sicut nec Christus hoc dixerat futurum: sed ex Apostolis alijs: sicut factum est, atque impletum in Stephano, quem lapidauerunt, Act. 7. & in Iacobo fratre Ioannis, quem Herodes, in gratiam Iudæorum, gladio occidit Act. 12. & Iacobo minore, quem ipsimet Iudæi Hierosolymis de templo præcipitatum trucidarunt, teste Iosepho lib. 20. antiquitat. cap. 16. & in Simeone S. Iacobi [f]ratius, in Episcopatu successore, qui ibidem cru[c]ifixus est, vt Eusebius in Chronico recenset; vt [t]aceam Matthiam quoque, vt multi, opinantur, [i]n Iudæa esse crucifixum. De omnibus autem A[p]ostolis Christum loqui, aut Chrysostomum in[t]erpretatum esse, nullo modo intelligi potest: [si]c enim omnes historiæ Ecclesiasticæ falsæ es[se]nt, & Ecclesia hactenus errasset, quę secundum [h]istorię fidem credit Andream, non in Iudęa sed [A]chaia, Philippum & Ioannem in Asia, Thomam in India, Bartholomęum in Armenia, Mat[th]ęum in Aetiopia, Simonem & Iudam in Persi[d]e occisos esse.

2. S. Hieronymus ex euentu docere vult va[ri]o mortis genere, iuxta Christi prędictionem,

Discipulos Christi postea occisos esse, docetque Stephanum lapidatum, Paulum occisum, Petrum verò crucifixum esse, absque tamen certa loci designatione. Non autem voluisse Hieronymum asserere Petrum Hierosolymis crucifixum esse, ex eo patet, quod tunc Paulus quoque ibidem mortem oppetijsse oporteret: atqui idem Hieronymus cum omnibus Patribus orthodoxis credidit & asseuerauit & Paulum & Petrum, non alibi quàm Romæ sub Nerone occisos, & hunc crucifixum, illum verò gladio fuisse cæsum, vti ex testimonijs suprà ex parte Catholicorum allegatis manifestum euadit.

3. Non potuit ignorare Leranus vt Petrum Romæ, ita Andream fratrem Petri non à Iudæis in Iudæa, sed à gentilibus in Achaïa crucifixum esse. Loquitur igitur in genere absque nominatione aut determinatione loci, & probat quosdam ex Apostolis, tùm à Iudæis, tùm ab alijs, eodem tamen infidelitatis & odij Spiritu, occisos lapidatos, crucifixos esse. Et si maximè dixisset Hierosolymis crucifixos esse Petrum & Andream, falsus fuisset, & turpiter hallucinatus Lyra; maiorisque ponderis esse deberent tot grauissimorum & antiquissimorum Patrum tam græcæ quàm latinæ Ecclesiæ conspirantia & apertissima testimonia, quam vnius recentis indiscreta, & per errorem aut incogitantiam concepta opinio, aut minus cautè prolata sententia.

CAPVT XIIII.

AN S. PETRVS ROMAE Episcopus fuerit, idq́ ad mortem vsque.

Vera sententia Catholicorum.	*Falsa sententia Hæreticorum.*
S. Petrus Romæ Episcopatum gesſit, idque ad mortem vſque; quia ſic teſtantur primitiuæ Eccleſię Patres orthodoxi.	S. Petrus Romæ nunquam fuit; nedum Epiſcopatum ibidem geſsit; quia ſic teſtantur orthodoxi primitiuæ Eccleſiæ Patres.

S. CLEMENS Pontifex & Martyr S. Petri & Pauli diſcipulus, in Epiſtola prima ad Iacobum Fratrem Domini. Hic, inquit, denique ipſe Petrus, qui pro immenſa caritate, quam erga omnes gerebat, palam cum omni fiducia, aduerſante etiam tyranno, totius mundi bonum prædicare non deſtitit, & Regem omnium ſeculorum per orbem terræ vſque ad ipſius Romanæ vrbis huius notitiam, etiam vt ipſa ſaluaretur, inuexit. Hic (inquam) pro pietate pati volens, præſentem vitam finiuit. In ipſis autem diebus cum vitæ finem ſibi imminere præſenſit, in conuentu fratrum poſitus, apprehenſa manu mea,

repentè consurgens in auribus totius Ecclesiæ, hæc protulit verba: Audite me fratres, & conserui mei, quoniam vt edoctus sum ab eo qui misit me Domino & Magistro meo Iesu Christo, dies mortis meæ instat, Clementem *hunc Episcopum vobis ordino, cui soli meæ prædicationis & doctrinæ cathedram trado.*

S. Anacletus Martyr & Pont. post B. Clementem. Hæc verò, inquit, sacrosancta Romana & Apostolica Ecclesia, non ab Apostolis, sed ab ipso Domino Saluatore nostro primatum obtinuit, & eminentiam potestatis super vniuersas Ecclesias, & totum Christiani populi gregem assecuta est, sicut ipse beato Petro Apostolo dixit: Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, & portæ inferi non præualebunt aduersus eam, & tibi dabo claues regni cœlorum. Et quæcunque ligaueris super terram, erunt ligata & in cœlo, & quæcunque solueris super terram, erunt soluta & in cœlo. Adhibita est etiam societas in eadem Romana vrbe beatissimi Apostoli vasis electionis, *qui vno die, vno quoque tempore gloriosa morte, cum beato Petro sub Nerone Principe agonizans coronatus est, & ambo sanctam Romanam Ecclesiam consecrarunt*, alijsque omnibus vrbibus *in vniuerso mundo, tam sua præsentia, atque venerando triumpho prætulerunt.* Et licet pro omnibus

assidua

dua apud Dominum omnium sancto-
n fundatur oratio: His tamen verbis Pau-
beatissimus Apostolus, Romanis proprio
ographo pollicetur dicens: Testis est mi-
Deus, cui seruio in spiritu meo in Euan-
o filij eius, quod sine intermissione me-
riam vestri faciam semper in orationi-
meis. *Prima ergo sedes est cælesti beneficio,*
ana Ecclesiæ, quam, vt memoratum est, beatis-
Petrus & Paulus suo martyrio consecrarunt.
Roma, quæ prius erat cacodæmonis arti-
omnium errorum mater & altrix, ex-
is tenebris, & vanis superstitionum riti-
abiectis, filiorum Dei, exorto sole iusti-
acta est copiosa propagatrix.

TERTVLLIANVS lib. de præscriptio-
s. Euoluant, inquit, ordinem Episcopo-
suorum, ita per successiones decurren-
vt primus ille Episcopus aliquis ex A-
olis, vel Apostolicis viris fuerit. Et in-
icut, inquit, *Romanorum Ecclesia Clemen-*
Petro ordinatum profert.

CYPRIANVS lib. I. Epist. 3. ad Corne-
Nauigare audent, inquit, *ad Petri cathe-*
, atque ad Ecclesiam Principalem, vnde vni-
erdotalis exorta est, à scismaticis & pro-
s literas ferre; nec cogitare eos esse Ro-
s, ad quos perfidia habere non possit
um.

IDEM lib.4.Epistol.2.ad Anthonianum. Factus est,inquit,Cornelius Episcopus,cum Fabiani locus, id est, *cum locus Petri, & gradus cathedræ Sacerdotalis vacaret.*

EVSEBIVS in Chronico anni 44. *Petrus*, inquit,natione Galilæus, *Christianorum Pontifex primus*, cum primùm Antiochenam Ecclesiam fundasset, *Romam proficiscitur, vbi Euangelium prædicans, viginti quinque annis eiusdem vrbis Episcopus perseuerat.*

S.ATHANASIVS in Epist.ad solitariam vitam agentes:Primùm, inquit, ne Liberio quidem Romano Episcopo pepercerunt, nulla reuerentia moti,*quòd sedes illa Apostolica esset*. Et infrà: Liberium Papam loquentem introducens: Nunquam, inquit, talem à Patribus traditionem accepimus,qui à beato & magno Petro acceperunt.

S.MARCELLVS Pontifex & martyr circa annum Domini 304. Epistola ad Antiochenos. Rogamus ergo vos fratres,inquit,vt non aliud doceatis neque sentiatis, quàm quod à beato Petro Apostolo, & à reliquis Apostolis & Patribus accepistis. *Ab illo enim primo instructi estis*,ideò non oportet, vos proprium derelinquere Patrem, & alteros sequi: ipse enim caput est totius Ecclesiæ, cui ait Dominus, Tu es Petrus,& super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam.Et reliqua.

ius enim sedes primitùs apud vos fuit, *qua stea, iubente Domino, Romā translata est, cui ad- iniculāte gratia diuina, hodierna præsidemus die.*

DOROTHEVS in Synopsi. Linus, inquit, *st Coriphæum Petrum* Romæ Episcopus fuit.

OPTATVS lib. 2. contra Parmenianū. Igi- ir, inquit, negare non audes, scire te, *in vrbe, etro primum Cathedrā Episcopalem esse collatam.*

S. AMBROSIVS lib. 3. cap. 1. de Sacramen- s. Vtique, inquit, ipse auctor est nobis hu- s assertionis *Petrus Apostolus, qui sacerdos fuit clesiæ Romanæ.*

S. HIERONYMVS de viris illustribus in etro. Simon Petrus, inquit, ad expugnan- ım Simonem Magum *Romam pergit, ibiq́ 25 nis cathedram Sacerdotalem tenuit, vsque ad vl- num,* id est, *14. annum Neronis, à quo & affixus uci, coronatus est.*

PRVDENTIVS in hymno de Laurentio. omæ, inquit, iam regnant duo Apostolo- m Principes: Alter vocator gentium, *Alter thedram posidens primam*, recludit creditas ernitatis ianuas.

S. AVGVSTINVS lib. 2. cap. 51. contra li- ras Petiliani: *Cathedra*, inquit, *tibi quid fecit clesiæ Romanæ, in qua Petrus sedit*, & in qua nc Anastasius sedet.

PROSPER lib. de ingratis. *Sedes*, inquit, *ma Petri*, quæ Pastoralis honoris, Facta ca- t mundi,

SVLPITIVS lib. 2. sacræ historiæ. Inualuerat, inquit, apud vrbem diuina Religio, *Petro Episcopatum gerente.*

PETRVS Chrysologus Episcopus Rauennæ, in Epistola ad Eutychem, quæ habetur inter præambulares ad Concilium Chalcedonense. Hortamur, inquit, te frater honorabilis, vt his quæ à beatissimo Papa Romanæ ciuitatis scripta sunt, obedienter attendas. *Quoniam beatus Petrus, qui in propria sede & viuet & præsidet,* præstat quærentibus fidei veritatem.

S. INNOCENTIVS primus, Epistol. ad Concilium Mileuitanum, cui etiam interfuit B. Augustinus. Neque enim, inquit, hæc vestram credo latere prudentiam, qui id etiam actione firmastis nisi scientes, quod per omnes prouincias de Apostolico fonte petentibus responsa semper emanent, præsertim quoties fidei ratio mutilatur, arbitror omnes fratres & Coëpiscopos nostros, *non nisi ad Petrum, id est, sui nominis & honoris auctorem referre debere,* velut nunc vestra retulit dilectio, quod per totum mundum possit Ecclesijs omnibus in commune prodesse.

S. LEO serm. 1. in Natal. Apostolorum Petri & Pauli. Hodierna, inquit, festiuitas præter illam reuerentiam, quam toto terrarum orbe promeruit, speciali & propria nostræ vr

bis

bis exultatione veneranda est, vt vbi præcipuorum Apostolorum glorificatus est exitus, ibi in die martyrij eorum, sit lętitię principatus. Isti enim sunt viri, per quos tibi Euangelium Christi Roma resplenduit, & quæ eras magistra erroris, facta es discipula veritatis. Isti sunt qui te ad hàc gloriam prouexerunt, vt sis gens sancta, populus electus, *ciuitas Sacerdotalis & Regia, per sacram beati Petri sedem caput orbis effecta*, latiùs præsideres religione diuina, quam dominatione terrena.

THEODORETVS in Epistola ad Leonem, postquam dixerat Petrum & Paulum Romæ esse mortuos, subiungit: *Ii vestram sedem effecère magis illustrem*, ea est vestrorum bonorum summa. Illorum autem Deus nũc quoque sedem claram insignemque reddidit, cùm vestram sanctitatem in ea collocauerit, quæ radios fidei orthodoxæ emittit.

SOZOMENVS lib. 4. cap. 14. hist. Ecclesiast. Non sine diuina, inquit, prouidentia factum est, vt mortuo Felice, solus Liberius Romanæ Ecclęsiæ præesset, *ne Petri sedes vlla infamiæ macula aspergeretur.*

ISIDORVS in vita Petri. Hic, inquit, postquam Antiochenam Ecclesiam fundauit, sub Claudio Cæsare contra Simonem Magum *Romam pergit, ibiq; prædicans Euangelium, vigin-*

ti quinque annis eiusdem tenuit Pontificatum.

S. GELASIVS Epist. ad Episcopos Lucaniæ & Siciliæ. Satis, inquit, indignum est, quenquam vel Pontificum, vel ordinum subsequentium hanc obseruantiam refutare, *quam beati Petri sedem & sequi videat & docere*; satisque conueniens sit, vt totum corpus Ecclesiæ in hac sibimet obseruatione concordet, quam illic vigere conspiciat, *vbi Dominus Ecclesiæ totius posuit Principatum.*

S. GREGORIVS lib. 2. Epist. 33. Nos inquit, *qui, licet immeriti, sedem Apostolicam vice Petri Apostolorum Principis suscepimus gubernandam*, ipso Pontificatus officio cogimur generali hosti, quibus valemus nisi his obuiare.

BEDA in martyrologio 3. Calend. Iulij. *Petrus*, inquit, *secundo Claudij anno*, post Episcopatum Antiochensis Ecclesiæ, & prædicationem dispersionis eorum, qui de circumcisione crediderant in Ponto, Galatia, Cappadocia, Asia & Bithynia, ad expugnandum Simonem Magum, *Romam missus est, ibiq; viginti quinque annos cathedram Sacerdotalem tenuit, vsque ad vltimum Neronis annum, à quo affixus cruci, martyrio est coronatus.*

SVB-

SVBMONITIO AD LECTOREM.

OMnes isti veteres, & clarissimi Patres in hoc conspirant, quod S. Petrus non solùm Romæ fuit, sed etiam Episcopum ibidem vsque ad mortem egit. Etsi autem non omnes Episcopatus aut Sacerdotij expressam faciunt mentionem: tamen qui testantur Romanam sedem, sedem esse & cathedram S. Petri & S. Clementem aliosque Pontifices successores esse Petri; satis apertè idipsum confitentur & probant. Quomodo enim Romana sedes, cathedra est Petri, si Petrus ibi Episcopalem cathedram administrauit nunquam, aut non vsque ad mortem administrauit? Quare si Ioannes Caluinus velit nolit diffiteri non audet, Petrum Romæ fuisse, propter veterum Patrum consensum: pari ratione credere & fateri tenetur, Petrum Romæ quoque non ad tempus tantùm, sed ad mortem vsque fuisse Episcopum: quia idipsum non minus apertè & constanter antiqui, & plerunque ijdem Patres orthodoxi testantur, quàm, quod Romæ aliquando fuerit. Quòd autem Caluinus Petrum Romæ fuisse non ausus fuerit, propter constantem & conspirantem veterum consensum, negare, sed in corde suo crediderit, non obstante aliorum impudentissima negatione & contradicendi detestabili libidine atque audacia; patet ex hisce verbis, quæ scribit 4. lib. Inst. cap. 6. §. 15. postquam omnibus modis rem in dubium vocare contendisset, tandem

victus veritatis splendore subiungit: Tamen, inquit, propter Scriptorum consensum, non pugno quin illic mortuus fuerit: sed Episcopum fuisse, præsertim longo tempore, persuaderi nequeo. Hactenus ille. Si legisset sincero affectu, & considerasset horum SS. Patrum iam allegata præclara, & conspirantia testimonia, & præterea quæ sequenti capite de ordinaria successione in cathedra ipsius Romana adferentur, meritò persuasissimum sibi habere cum omnibus orthodoxis & catholicis Christianis debuisset, & fuisse Romæ Petrum, & Episcopatum gessisse non tantùm annis aliquot, sed vsque ad martyrium suum, quod sub Nerone passus est.

Nullum autem ex veteribus & orthodoxis Patribus aut Scriptoribus adferre possunt aduersarij, qui neget aut fuisse Episcopum Romæ S. Petrum, aut vsque ad mortem permansisse: quare stupenda & inexcusabili malitia induratos & excæcatos esse oportet, qui tot tantorumque Patrum & Scriptorum Ecclesiasticorum tam aperta, & omni exceptione maiora testimonia suis priuatis & corruptis affectibus, & confictis mendacijs postponere nō erubescunt, sed adhuc testatissimæ veritati contradicere & resistere audent, reclamante licet propria conscientia, & totius Ecclesiæ à mille quingentis annis, celebratissima, & miraculis etiam illustrissima confessione.

Obijciunt quidem quorundam Patrum dissonantiam, eo quòd quidam initio, alij secundo anno Claudij, Petrum Romam venisse asseuerant

sant: & praeterea aliqui 25. alij paucioribus annis Episcopatum ibidem administrasse testantur: Addunt praeterea S. Paulum in Epistola ad Romanos alios multos nominatim salutasse qui Romae agebant; S.Petri autem nullam fecisse mentionem: quem meritò prae omnibus & singulariter salutare debuisset, si ibidem fuisset praesens, & Episcopatum gessisset.

Sed friuola ista sunt, & vix digna vlla responsione. Nulli enim ex veteribus & probatis Patribus primitiuae Ecclesiae produci possunt, qui inter sese dissentiant, si ritè & commodè intelligantur. Idem enim est secundo anno, & in exordio regni Claudij qui annis 14. rexit Petrum Romam venisse. Sic &, siue 14. siue 13. anno Neronis occisum esse & martyrio coronatum dicas, pugnantiam non habebit, si annum 14. inchoatum non completum intelligas. Praeterea varij variè Imperatorum & aetatum annos computant, vt inde apparens quoque discrepantia ac diuersitas aliqua facilè nasci potuerit, & plerosque, qui veritatis magis, quàm annorum fuêre obseruatores, fallere. Quando autem de re ipsa, & veritatis substantia constat, & in illa testanda Patres ad vnum omnes consentiunt & conspirant; quid obest si in circumstantijs quibusdam aut temporis, aut loci parumper discrepare videantur? Discrepant & tantùm non pugnant inter se historiographi & scriptores, & adhuc sub iudice lis est, quoto mundi anno Christus natus: sub quo imperatore, & quoto aetatis suae anno in crucem actus & mortuus sit, non omnes conue-

niunt: Ideone aut negandum erit, aut in dubium vocandum, vtrum Christus natus sit, aut passus? Satis est ad fidei nostræ fundamentum & substantiam, natum esse sine omni dubio Christum Saluatorem, & opus redemptionis nostræ per mortem cõsummasse suam; etiamsi non cõstaret præcisè, quoto mundi aut ætatis suę anno, aut sub quo imperatore, aut natus sit, aut mortuus.

Friuolum quoque & puerile, ac plusquam nugatorium est, quod tantam, tot, tamque illustrium & antiquissimorum testium nubem & consonantiam negligentes aut reijcientes, ex meris & confictis coniecturis veritatem testatissimam obliterare, aut reijcere moliuntur. Ideo videlicet S. Petrum Romæ non fuisse, nedum Episcopali functum munere, quia Paulus ad Romanos scribens, & multos salutari postulans, Petri ne meminerit quidem. Quasi verò Petrum Romæ semper hæsisse, & non potiùs alias quoque Prouincias aut conuertendas, aut conuersas visitare, & ibidem quoque officij sui, & supremi generalisque pastoratus partes exequi oportuerit, Romæ nihilominus alijs ordinatis & constitutis, qui in absentia vices supplerent suas in regenda Ecclesia, & grege curando, tantisper donec rediret? Hoc cum ignorare potuerit Paulus, cur salutaret quem sciret, aut præsumeret non præsentem? Et si maximè præsentem sciuisset, quid vetat ipsum proprijs litteris familiariter ad S. Petrum scripsisse, vt in illa Epistola, in qua catholicæ Religionis tam magna & seria tractantur & totius Ecclesiæ catholicæ negotia, in salu-

salutando Petro sollicitum esse vel occupari non fuerit opus; Nonne & Paulus ad Ephesios, Galatas, Thessalonicenses, Hebræos, qui erant Hierosolymis, & alias quoque particulares scripsit Ecclesias, in quibus certi erant ordinati & præsentes Episcopi: & tamen alios subinde salutans, nullius Episcopi salutandi peculiarem facit mentionem, in Epistolis publicis, Ecclesiæ & ad Ecclesias scriptis.

Manet igitur ex tot Patrum testimonijs, & totius Ecclesiæ catholicę cōfessione certissimum, & indubitata fide ab omnibus verè & piè fidelibus certò & constanter credendum, S. Petrum totius gregis Dominici, & orbis Christiani curam ac præfecturam, à Christo sibi promissam & commissam, tùm alibi, & nominatim Antiochiæ, tùm potissimùm, ac finaliter Romæ, sedem ac cathedram Pontificalem ibidem diuino oraculo & iussu figendo, vsque ad mortem, mortem autem crucis (vti Christus ipsi prædixerat) fideliter exercuisse, & Pontificem ac Pastorem Romanum mortuum esse, in, & pro Ecclesia Christi ædificanda, amplianda, & moderanda, vt iure idcirco, meritoque sedes Episcopalis Romæ, Apostolica cathedra, & Ecclesia quæ illi subest, & paret Petro, & eius legitimis atque ordinarijs successoribus, secundum Christi expressum mandatum, Apostolica & Romana Ecclesia haberi, & nuncupari debeat, vt ex ijs quæ sequentibus tractabuntur & probabuntur capitibus magis adhuc, & expressiùs illis, qui ex veritate sunt, & veritati fidem adhibere volent, euadet manifestū.

CAPVT XV.

AN ROMANVS EPISCOPVS, ordinarius sit S. Petri, & legitimus in Pontificatu successor.

Vera sententia Catholicorum.

Romanus Episcopus ordinarius est sancti Petri, & legitimus in Episcopatu, seu Pastorali regimine, successor: quia sic confitentur, & testantur primitiuæ Ecclesiæ orthodoxi Patres.

Falsa sententia Hæreticorum.

Romanus Episcopus non est ordinarius S. Petri successor, sed Antichristus: quia sic orthodoxi veteris Ecclesiæ Patres testantur.

S. CLEMENS Pont. & Martyr. Epist. 1. ad Iacobum fratrem Domini. Hic denique ipse Petrus, qui pro immensa charitate, quam erga omnes homines gerebat, palam cum omni fiducia, aduersante etiam Tyranno totius mundi, bonum prædicare non destitit; & regem omnium seculorum, per orbem terræ, & vsque ad ipsius Romanæ vrbis huius notitiam, vt ipsa etiam saluaretur, inuexit. Hic inquam pro pietate pati volens, præsentem vitã finiuit. In ipsis autẽ diebus, quibus vitæ finem sibi imminere præsensit, in conuentu fra-

fratrum positus, apprehensa manu mea, repentè consurgens, in auribus totius Ecclesiæ hęc protulit verba: Audite me fratres & conserui mei, Quoniam, vt edoctus sum ab eo, qui misit me, Domino & Magistro meo Iesu Christo; dies mortis meæ instat, *Clementem hunc Episcopum vobis ordino, cui soli meæ prædicationis & doctrinæ cathedram trado.*

S. IGNATIVS discipulus S. Ioannis, Episcop. Antiochenus & Martyr. Epistola ad Mariam Cassobolitam, quę est quarta in ordine. Obuenit itaque, inquit, mihi dicere, quia verus est sermo, quem audiui de te, causante Romæ apud beatum Papam Anacletum, *cui successit beatitudine dignus Clemens Petri & Pauli auditor.*

S. IRENAEVS lib. 3. cap. 3. contra hæreses. Traditionem itaque Apostolorum in toto mundo manifestatum, in omni Ecclesia adest perspicere omnibus, qui vera velint audire, & habemus annumerare eos, qui ab Apostolis instituti sunt Episcopi in Ecclesijs, & successores eorum vsque ad nos, qui nihil tale docuerunt, neque cognouerunt, quale ab his (hæreticos intelligit) deliratur. Etenim si recondita mysteria scissent Apostoli, quæ seorsim & latenter ab reliquis perfectos docebant, his vel maximè traderent ea, quibus etiam ipsas Ecclesias committebant.

bant. Valdè enim perfectos, & irreprehensibiles in omnibus eos volebant esse, quos & successores relinquebant, suum ipsorum locum magisterij tradentes, quibus emendatè agentibus fieret magna vtilitas, lapsis autem summa calamitas. Sed quoniam valdè longum est in hoc tali volumine omnium Ecclesiarum enumerare successiones, maximæ & antiquissimæ, & omnibus cognitæ, à gloriosissimis duobus Apostolis Petro & Paulo Romæ fundatæ & constitutæ Ecclesiæ, eam quam habet ab Apostolis traditionem, & annunciatam hominibus fidem, per successiones Episcoporum peruenientem vsque ad nos indicantes, confundimus omnes eos, qui quoquo modo, vel per sui placentiam malam, vel vanam gloriam, vel per cæcitatem & malam sententiam, præterquam oportet colligunt. *Ad hanc enim Ecclesiam propter potentiorem principalitatem, necesse est omnem conuenire Ecclesiam, hoc est, eos qui sunt vndique fideles, in qua semper ab his qui sunt vndique conseruata est ea, quæ est ab Apostolis traditio.* Fundantes igitur & instruentes beati Apostoli Ecclesiam, *Lino Episcopatum administrandæ Ecclesiæ tradiderunt.* Huius Lini, Paulus in his quæ sunt ad Timotheum Epistolis meminit: *succedit autem ei Anacletus, post eum tertio loco ab Apostolis Episcopatum sortitur Clemens;* qui & vidit ipsos Apostolos,

stolos, & contulit cum eis, cùm adhuc insonantem prędicationem Apostolorum & traditionem ante oculos haberet. Non solus enim, adhuc multi supererant tunc ab Apostolis docti. Et paulò inferius: *Huic autem Clementi succedit Euaristus, & Euaristo Alexander, ac deinceps sextus ab Apostolis constitutus est Sixtus*, & ab hoc Telesphorus, qui etiam gloriosissimè martyrium fecit, ac deinceps Higinus, post Pius, post quem Anicetus. Cùm autem successisset Aniceto Soter, nunc duodecimo loco Episcopatum ab Apostolis habet Eleuterius. *Hac ordinatione & successione ea quæ est ab Apostolis traditio, & veritatis præconiatio peruenit vsque ad nos*. Et est plenissima hæc ostensio, vnam & eandem viuificatricem fidem esse, quæ in Ecclesia ab Apostolis vsque nunc sit conseruata, & tradita in veritate.

TERTVLLIANVS lib. de præscriptionibus hæreticorum. Ita, inquit, ex ipso ordine manifestatur, id esse dominicum & verum, quod sit prius traditum: id autem extraneum & falsum, quod sit posterius immissum. Ea sententia manebit aduersus posteriores quasque hæreses, quibus nulla constantia & conscientia concedit ad defendendam sibi veritatē. Cæterū si quæ audēt interserere se ætati Apostolicæ; vt ideò videantur

ab

ab Apoſtolis traditę, quia ſub Apoſtolis fuerunt: poſſumus dicere: *Edant ergo origines Eccleſiarum ſuarum: euoluant ordinem Epiſcoporum ſuorum, ita per ſucceßiones ab initio decurrentem, vt primus ille Epiſcopus aliquem ex Apoſtolis, vel Apoſtolicis viris, qui tamen cum Apoſtolis perſeuerauerit, habuerit auctorem, & anteceſſorem.* Hoc enim modo Eccleſiæ Apoſtolicę cenſus ſuos deferunt, ſicut Smyrneorum Eccleſia habens Polycarpum ab Ioanne conlocatum refert; *ſicut Romanorum Clementem à Petro ordinatum edit: proinde vtique & cæteræ exhibent,* quos ab Apoſtolis in Epiſcopatum conſtitutos, Apoſtolici ſeminis traduces habeant: Confingant tale aliquid hæretici. Quid enim illis poſt blaſphemiam illicitum eſt? Sed etſi confinxerint, nihil promouebunt. Ipſa enim doctrina eorum cum Apoſtolica comparata, ex diuerſitate & contrarietate ſua pronunciabit, neque Apoſtoli alicuius autoris eſſe, neque Apoſtolici: quia ſicut Apoſtoli non diuerſa inter ſe docuiſſent, ita & Apoſtolici non contraria Apoſtolis edidiſſent, niſi illi qui ab Apoſtolis deſciuerunt, & aliter prędicauerunt. Et paulò pòſt. Age iam, qui voles curioſitatem meliùs exercere in negotio ſalutis tuæ; percurre Eccleſias Apoſtolicas, apud quas ipſæ adhuc cathedræ Apoſtolorum ſuis locis præſidentur, apud quas ipſæ authen-

authenticæ literæ eorum recitantur, sonantes vocem, & repræsentantes faciem vniuscuiusque. Proxima est tibi Achaia? habes Corinthum. Si non longè es à Macedonia, habes Philippos, habes Thessalonicenses. Si potes in Asiam tendere, habes Ephesum: *Si autem Italiæ adiaces, habes Romam, vnde nobis quoque auctoritas præstò est. Felix Ecclesia, cui totam doctrinam Apostoli cum sanguine suo profuderunt: vbi Petrus passioni dominicæ adæquatur, vbi Paulus Ioannis exitu coronatur*, vbi Apostolus Ioannes posteaquam in oleum igneum demersus, nihil passus est, in insulam relegatur. Videamus quid didicerit, quid docuerit.

IDEM lib. 3. carminum in Marcionem.

Ex quibus electum magnum, plebique probatum

Hac cathedra Petrus, qua sederat ipse, locatum

Maxima Roma Linum primùm considere iussit:

Post quem Cletus & ipse gregem suscepit ouilis

Huius Anacletus successor sorte locatus

Quem sequitur Clemens.

S. CYPRIANVS lib. 1. Epistolarum, Epist. sexta, quæ est ad Magnum. Qui dicit apud Nouatianum (hæresiarcham) baptizari & sanctificari aliquem posse; prius ostendat

& doceat Nouatianum in Ecclesia esse, aut Ecclesiæ præsidere: Ecclesia enim vna est, quæ vna, & intus esse, & foris non potest. Si enim apud Nouatianum est, apud Cornelium (Romanum Pontificem) non fuit: *si verò apud Cornelium fuit qui Fabiano Episcopo legitima ordinatione successit, & quem præter* Sacerdotij honorem, martyrio quoque Dominus glorificauit, Nouatianus in Ecclesia non est, nec Episcopus computari potest, *qui Euangelica & Apostolica traditione contempta, nemini succedens, à seipso ordinatus est.* Habere namque, aut tenere Ecclesiam nullo modo potest, qui ordinatus in Ecclesia non est. Foris enim Ecclesiam non esse, nec scindi aduersum se, aut diuidi posse, sed inseparabilis atque indiuiduæ domus vnitatem tenere, manifestat scripturæ diuinæ fides. Et paulò pòst: Et idcirco Dominus insinuans nobis vnitatem de diuina auctoritate venientem ponit & dicit: Ego & Pater vnum sumus: ad quam vnitatem redigens Ecclesiam suam, denuò dicit: Et erunt vnus grex & vnus Pastor. Si autem grex vnus est, quomodo potest gregi annumerari, qui in numero gregis non est? aut Pastor haberi quomodo potest, *qui manente vero Pastore* (Romano Pontifice) *& in Ecclesia Dei, ordinatione succedanea præsidente*, nemini succedens, & à seipso incipiens, alienus fit & prophanus, domi-

dominicæ pacis, ac diuinæ vnitatis inimicus, non habitans in domo Dei, id est, in Ecclesiá Dei, in qua non nisi concordes atque vnanimes habitant, loquente in psalmis Spiritu sancto, & dicente: Deus qui habitare facit vnanimes in domo?

Eusebius lib. 3. hist. Eccles. cap. 2. enumerat primum Romanum Episcopum, & S. Petrum. cap. 4. enumerat Linum: cap. 14. Anacletum, & illius successorem Clementem cap. 34. quartum à S. Petro, successorem Clementis Euaristum: lib. 4. cap. 1. quintum, Alexandrum successorem Euaristi: cap. 4. Xistum: cap. 10. enumerat Telesphorum, & illius successorem Hyginum: post Hyginum cap. 11. enumerat Pium, post Pium, Anicetum; post illum Soterem cap. 19. post Soterem Eleutherium lib. 5. cap. 1. Eleuterio verò successisse ait Victorem, cap. 22. Victori Zepherinum, cap. 28. Zepherino Calistum, Calisto Vrbanum, cap. 16. lib. 6. Vrbano Pontianum, cap. 18. Pontiano Anterum, Anthero Fabianum, cap. 20. Fabiano Cornelium, cap. 29. Cornelio Lucium, Lucio Stephanum, cap. 3. lib. 7. Stephano Xistúm, cap. 4. Xisto Dionysiũm cap. 23. Dionysio Felicem Felici Marcellinum, cap. 27.

Idem in Chronicis enumerat eosdẽ Pontifices Romanos S. Petri in Põtificatu successores, vsq; ad Siluestrũ. M 2 S. Hie-

S. Hieronymvs, qui Chronicon Eusebij transtulit, post Siluestrum trigesimum primum S. Petri successorem, Marcum deinde, Iulium, Liberium & Damasum ad sua vsque tempora successores ordinarios enumerat, in chronico adiuncto Eusebio.

S. Prosper deinde tempora post S. Hieronymum continuans, post Damasum enumerat Vrsinum seu Syricium, deinde Anastasium, post Innocentium, Zosimum, Bonifacium, Celestinum, Sixtum, & demùm Leonem, qui fuit quadragesimus à S. Petro Romanæ sedis, & totius Ecclesiæ supremus Episcopus circa annum Domini quadringentesimum quadragesimum tertium.

S. Hieronymvs præterea Romanos Episcopos S. Petri ordinarios successores agnoscens, sic scribit Epist. 57. ad Damasum Romanum Pontificem, quæ est Epist. 25. lib. 1. iuxta nouam distinctionem, Quoniam, inquit, vetusto oriens inter se populorum furore collisus, indiscissam Domini tunicam, & desuper textam, minutatim perfrusta discerpit; & Christi vineam exterminant vulpes (arrianos hæreticos intelligit) vt inter lanis contritos, qui aquam non habent difficilè, vbi fons signatus, & hortus ille conclusus sit, posit intelligi; *ideò mihi cathedram Petri, & fidem Apostolico ore laudatam censui consulendam:* inde

inde nunc animæ meæ postulans cibum, vnde olim Christi vestimenta suscepi. Neque verò tanta vastitas elementi liquentis, & interiacens longitudo terrarum me à pretiosæ Margaritę potuit inquisitione prohibere. Vbicunque fuerit corpus, illic congregabuntur & aquilæ. Profligato à sobole mala patrimonio, apud vos solos incorrupta Patrum seruatur hæreditas. Ibi cespite terra fœcundo, Domini seminis puritatem centeno fructu refert: hîc obruta sulcis frumenta in lolium, auenasque degenerant. Nunc in occidente Sol iustitiæ oritur: in Oriente autem Lucifer ille qui ceciderat, supra sydera posuit thronum suum. Vos estis lux mundi, vos sal terræ, vos aurea vasa & argentea: hîc testacea vasa, vel lignea, virgam ferream, & æternum operiuntur incendium. Quanquam igitur tui me terreat magnitudo, inuitat tamen humanitas. A Sacerdote victimam salutis, à Pastore præsidium ouis flagito. Facessat inuidia: Romani culminis recedat ambitio: *cum successore Piscatoris, & discipulo crucis loquor. Ego nullum primum, nisi Christum sequens, beatitudini tuæ, id est, cathedræ Petri communione consocior: super illam petram ædificatam Ecclesiam scio. Quicunque extra hanc domum agnum commederit, profanus est.* Si quis in arca Noë non fuerit, peribit regnante diluuio. Et quia pro

meis facinoribus ad eam solitudinem commigraui, quæ Syriam iuncto Barbariæ fine disterminat; nec possum sanctum Domini tot interiacentibus spacijs, à sanctimonia tua semper expetere: ideo hîc collegas tuos Aegyptios confessores sequor, & sub onerarijs nauibus parua nauicula delitesco. Non noui Vitalem, Meletium respuo, ignoro Paulinum. Quicunque tecum non colligit, spargit: hoc est, qui Christi nõ est, Antichristi est.

Idem lib. I. epist. 26. quę aliàs est in ordine 58. Ita, inquit, me incessabilis inimicus post tergum secutus est, vt maiora nunc in solitudine bella patiar. Hinc enim præsidijs fulta mũdi Arriana rabies fremit: hinc in tres partes scissa Ecclesia ad se rapere me festinat: monachorum circa manentiũ antiqua in me surgit auctoritas. Ego interim clamito: *si quis cathedræ Petri iungitur, meus est.* Meletius, Vitalis, atque Paulinus tibi hærere se dicunt. possem credere, si hoc vnus assereret: nunc aut duo mẽtiuntur, aut omnes. Idcircò obtestor beatitudinem tuam per crucem Domini, per necessariũ fidei nostræ decus, per passionem Christi, vt, *qui Apostolos honore sequeris,* sequaris & meritò. ita in solio, cũ duodecim iudicaturus sedeas, ita te alius senem cum Petro cingat, ita municipatum cœli cum Paulo cõsequaris, vt mihi literis tuis, apud quẽ in Syria debeã cõmunicare, significes. noli despi-

cere animam, pro qua Christus mortuus est.

Idem in cap. 52. Esaiæ, dicit Clementem post Petrum Romanam rexisse Ecclesiam.

Idem Tom. 1. de viris illustribus in Cleméte. Clemẽs, inquit, de quo Apostolus Paulus ad Philippenses scribens, ait: Cũ Clemente & cæteris coadiutoribus meis, quorũ nomina scripta sunt in libro vitę, *quartus post Petrum Romanus Episcopus.* Siquidem secũdus Linus fuit, & tertius Anacletus. Tametsi plerique Latinorum secundum post Petrum Apostolum putent fuisse Clementem.

S. Epiphan: lib. 1. Tom. 2. hęres. 27. quæ est Carpocratis. Peruenit equidẽ, inquit, ad nos fama, quomodo Marcellina quædã ab ipsis decepta multos corrupit, tẽporib. Aniceti Episcopi Romani, *qui Pio & superioribus successit. Etenim in Roma fuerunt primi Petrus & Paulus, Apostoli ijdem ac Episcopi, deinde Linus, deinde Cletus, deinde Clemens*, qui contẽporaneus fuit Petri & Pauli: huius mentionẽ facit Paulus in Epist. ad Rom. Et nemo miretur ꝙ ante ipsũ alij Episcop. assũpserint, (.s. Lin. & Clet.) quũ sub Apostolis hic fuerit cõtẽporaneus Pet. & Paul. nã & illi cõtẽporanei fuerũt Apostolorũ. Siue igitur adhuc ipsis superstitib. à Petro accepit impositionẽ manuũ Episc. & eo recusato remoratus est; (dicit enim in vna Epist. sua: Secedo, ab eo erigatur populus Dei: hoc enim in quibusdã cõmẽtarijs reperimus) siue

post Apostolorum successionem à Cleto Episcopo hic constituitur, non ita clarè scimus. Veruntamen etiam hic potuit superstitibus adhuc Apostolis, Petro videlicet ac Paulo, alios Episcopos constituere: propterea quòd Apostoli sæpè ad alias terras ablegabantur, propter Christi prædicationem: non potuit autem Roma sine Episcopo esse. Paulus enim in Hispaniam profectus est; Petrus verò sæpe Pontum & Bithyniam visitauit. Posibile est autem, postquam discesit ac recusauit Clemens (si modò sic factum est: rationem enim sic ineo, non decerno) postea post obitum Lini & Cleti, quorum vterque ad duodecim annos Episcopatum tenuit, post sancti Petri & Pauli obitum, qui contigit duodecimo anno Neronis, hunc rursus coactum esse ad suscipiendum Episcopatum. *Attamen Episcoporum in Roma succesßio hanc consequentiam habuit: Petrus & Paulus, Linus, Cletus, Clemens, Euaristius, Alexander, Xystus, Telesphorus, Euaristus, Hyginus, Pius, Anicetus, qui supra in catalogo indicatus est. Et ne quis miretur, quod singula ita exactè recensemus: per hæc enim semper claritas ostenditur.*

Optatvs Episcopus Mileuitanus in Africa lib. 2. contra Parmenianum Donatistam hæreticum. Probamus, inquit, eam esse Ecclesiam catholicam, quæ sit in toto terrarum

rum orbe diffusa. Eius iam commemoranda sunt ornamenta: & videndum vbi sint quinque dotes, quas tu sex esse dicis, *inter quas cathedra est prima:* vbi nisi sederit Episcopus, coniungi altera dos non poterit, qui est annulus; videndum est, qui, & vbi prior cathedra sederit. Si ignoras, disce: si nosti, erubesce: Ignorantia tibi asscribi non potest. Restat igitur, vt noueris: scientem errare peccatum est. Nam ignorantibus nonnunquam solet ignosci. *Igitur negare non potes, scire te in vrbe Roma Petro, primò Cathedram Episcopalem esse collatam: in qua sederit omnium Apostolorum Caput Petrus:* vnde & Cephas appellatus est: *in qua vna cathedra,* vnitas seruaretur ab omnibus, ne cæteri Apostoli singulas sibi quisque defenderent: vt iam schismaticus & peccator esset, *qui contra singularem cathedram,* alteram collocaret. *Ergo cathedra vnica, quæ est prima de dotibus, sedit prior Petrus. Cui successit Linus, Lino successit Clemens, Clementi Anacletus, &c. Iulio Liberius, Liberio Damasus, Damaso Siricius hodie, qui noster est socius, cum quo nobis totus orbis commercio formatarum, in vna communionis societate concordat.* Vestræ cathedræ vos originem reddite, qui vultis vobis sanctam Ecclesiam vendicare.

S. AVGVSTINVS Epistol. 165. ad literas cuiusdam Donatistæ. Si enim ordo Episco-

porum sibi succedentium considerandus est, quantò certius & verè salubriter *ab ipso Petro numeramus, cui totius Ecclesiæ figuram gerenti Dominus ait: Super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, & portæ inferorum non vincent eam. Petro enim successit Linus, Lino Clemens, Clementi Anacletus Anacleto Euaristus, Euaristo Alexander, Alexandro Sixtus, Sixto Telesphorus, Telesphoro Iginius, Iginio Anicetus, Aniceto Pius, Pio Soter, Soteri Eleuterius, Eleutherio Victor, Victori Zepherinus, Zepherino Calixtus, Calixto Vrbanus, Vrbano Pontianus, Pontiano Antherus, Anthero Fabianus, Fabiano Cornelius, Cornelio Lucius, Lucio Stephanus, Stephano Xistus, Xisto Dionysius, Dionysio Felix, Felici Euthychianus, Euthychiano Gaius, Gaio Marcellinus, Marcellino Marcellus, Marcello Eusebius, Eusebio Melchiades, Melchiadi Siluester; Siluestro Marcus, Marco Iulius, Iulio Liberius, Liberio Damasus, Damaso Sirinus, Sirino Anastasius.* In hoc ordine succesßionis nullus Donatista Episcopus inuenitur. Sed ex transuerso ex Africa ordinatū miserunt, qui paucis præsidens Afris, in vrbe Roma Montensium vel Cuzupitarum vocabulum propagauit. *In illum autem ordinem Episcoporum, qui ducitur ab ipso Petro, vsque ad Anastasium, qui nunc eandem cathedram sedet,* etiamsi quisquam traditor per illa tempora surrepsisset, nihil præiudicaret Ecclesiæ, & innocentibus Christianis: quibus Dominus pro-

prouidens, ait de Præpositis malis: Quæ dicunt facite, quæ autem faciunt, facere nolite. dicunt enim & non faciunt, vt certa sit spes fidelibus, quæ non in homine sed in Domino collocata, nunquam tempestate sacrilegi scismatis dissipetur, sicut isti dissipati sunt, qui legunt in codicibus sanctis Ecclesias quibus Apostoli scripserunt, & nullum in eis habent Episcopum.

IDEM lib.2.cap.51. contra literas Petiliani hæretici. Veruntamen, inquit, si omnes per totum orbem tales essent, quales vanissimè criminaris: *Cathedra tibi quid fecit Ecclesiæ Romanæ, in qua Petrus sedit, & in qua hodie Anastasius sedet?* vel Ecclesiæ Hierosolymitanæ, in qua Iacobus sedit, & in qua hodie Ioannes sedet, *quibus nos in Catholica vnitate connectimur,* & à quibus vos nefario furore separastis? Quare appellas cathedram pestilentiæ, Cathedram Apostolicam? Si propter homines, quos putas legem loqui & non facere: nunquid Dominus Iesus Christus propter Pharisæos, de quibus ait: Dicunt enim & non faciunt: cathedræ in qua sedebant, vllam fecit iniuriam? Nonne illam Cathedram Moysi commendauit, & illos, seruate Cathedræ honore, redarguit?

IDEM contra Iulianum Pelagianum lib. 1. cap.2. Puto tibi eam partem orbis sufficere

debere, *in qua primum Apostolorum suorum voluit Dominus gloriosissimo martyrio coronare. Cui Ecclesiæ præsidentem Innocentium* si audire voluisses, iam tunc periculosam iuuentutem tuam Pelagianis laqueis exuisses.

IDEM Tom. 7. in psalm. contra partem Donati. Venite, inquit, fratres si vultis, vt inseramini in vite. Dolor est cum vos videmus præcisos ita iacere. *Numerate Sacerdotes vel ab ipsa Petri sede: & in ordine illo Patrum, quis cui successerint videte. Ipsa est petra, quam non vincunt inferorum portæ.*

IDEM contra Epistolam Manichæi cap. 4. Vt ergo omittam, inquit sapientiam, quam in Ecclesia esse Catholica non creditis; multa sunt alia quæ in eius gremio me iustissimè teneant. Tenet consensio populorum atque gentium, tenet auctoritas miraculis inchoata, spe nutrita, caritate aucta, vetustate firmata: *Tenet ab ipsa sede Petri Apostoli, cui pascendas oues suas post resurrectionem suam Dominus commendauit, vsque ad præsentem Episcopatum successio Sacerdotum:* Tenet postremò Catholicæ nomen, quod non sine caussa inter tam multas hæreses sic ista Ecclesia sola obtinuit, vt cum omnes hæretici se catholicos dici velint: quærenti tamen peregrino alicui, vbi ad Catholicam conueniatur, nullus hæreticorum vel Basilicam suam, vel domum audeat ostendere.

IDEM

IDEM ex quæst. in nouum & vetus Testamentum quæst. 110. Eorum, inquit, qui extra Ecclesiam, vel contra Ecclesiam sedes sibi instituerunt, Cathedram pestilentiæ dicimus. Qui enim inconcessa præsumit, reus est: quantò magis si & corrumpat traditionem eius cuius sedem vsurpat. *Nam & ordinem ab Apostolo Petro captum, & vsque ad hoc tempus per traducem succedentium Episcoporum seruatum perturbant*; ordinem sibi sine origine vendicantes, hoc est, corpus sine capite profitentes. Vnde congruit etiam eorum sedem Cathedram pestilentiæ appellare.

CONCILIVM Sardicense circa annum Domini 343. in quo fuerunt trecenti Episcopi, qui plerunque etiam omnes fuerant in primo Concilio Nicæno, Can. 3. *Sancti Petri memoriam honoremus* (cathedram intelligit & successorem S. Petri) *vt scribatur ab his qui caussam examinarunt, Iulio Romano Episcopo*, & si iudicauerit renouandum esse iudicium, renouetur, & det iudici.

CONCILIVM EPHESINVM generale circa annum Domini 434. in quo fuerunt ducenti Episcopi cap. 16. *vocat Celestinum Romanum Pontificem ordinarium Successorem & Vicarium B. Petri Apostolorum Principis.*

CONCILIVM Chalcedonense generale circa annum Domini 454. in quo fuerunt Epis-

Episcopi sexcenti & triginta, act. 2. post lectionem Epistolę S. Leonis Romani Pontificis, acclamauit vnanimi Episcoporum voce: Hæc Patrum fides. Hæc Apostolorum fides: Anathema qui ita non credit.. *Petrus per Leonem locutus est.* Apostoli ita docuerunt. Actione verò 3. *dicitur Leo Apostolica potestate S. Petri, cuius successor erat, præditus,* Dioscorum hæreticum Episcopali & sacerdotali dignitate exutum deposuisse. Idem Concilium in Epistola ad S. Leonem Pontificem Romanum, *dicit Leonem vocis Petri interpretem, hoc est, Petrum per Leonem tanquam successorem suum locutum fuisse.* Vnde liquidò apparet totum Concilium S. Leonem ordinarium Petri successorem in cathedra Pontificali agnouisse.

CONCILIVM Constantinopolitanum secundum, quod est quintum generale, Episcoporum 165. circa annum Domini 553. Actione 1. damnans per Menam Patriarcham Concilij præsidem Anthimum & alios hęreticos, inter alia sic inquit: *Contempserunt Romanam Ecclesiam, in qua successio est Apostolorum;* quæ sententiam contra ipsos protulit.

CONCILIVM generale sextum, quod est Constantinopolitanum tertium; Episcoporum 290. circa annum Domini 682. actione 8. subscribit Epistolæ Agathenis Romani Pontificis, & inter alios sic vnus subscribit:

Sug-

Suggestiones directas à Patre nostro Agathone, sanctissimo Archiepiscopo Apostolicæ & principalis sedis antiquæ Romæ, tanquam à Spiritu sancto dictatas, *per os sancti & beatissimi Principis Apostolorum Petri*, & digito ter beatissimi Papæ Agathonis scriptas suscipio & amplector.

SVBMONITIO AD LECTOREM.

QVI ex his tam præclaris, tam multis, tam consentientibus, & inter se conspirantibus, tot SS. Patrum, & Generalium etiam Conciliorum testimonijs, non colligit, in primitiua Ecclesia, & primis septingentis potissimùm annis palam & constanter creditum, confessum atque professum fuisse, Romanos Episcopos cathedram Apostolicam tenere, & ordinarios, atque legitimos indubitatosque S. Petri esse in Pontificatu successores, aut cæcus, aut emotæ planè, corruptæque & cauteriatæ mentis sit oportet. Quid enim apertius, atque expressius illa de re Patres testari aut confiteri potuissent? Quemadmodum autem ex illis testimonijs testatissimum, & indubitatum euadit, vniuersum Orientem & Occidentem semper ab exordio, & quaquauersum Romanum Episcopum pro S. Petri legitimo & ordinario successore habuisse, credidisse & coluisse: ita eadem luculẽter admodũ, & plusquam apodicticè demõstrant, & S. Petrũ

Romæ

Romæ fuiſſe & Epiſcopum quoque ibidem permanſiſſe vſque ad mortem, quam ibi pro Christi nomine ſub Nerone glorioſiſsimam in Cruce ſubiuit. Niſi enim & Romæ, & Epiſcopus Romanus fuiſſet S. Petrus: quomodo Romani Epiſcopi in cathedra hoc eſt, ſupremo pontificatu S. Petri ſedere, eiuſque ordinarij ſucceſſores dici aut haberi potuiſſent? Vel ſola hæc Patrum teſtimonia ſufficerent, ad fidem faciendam primatus Petri Epiſcopatuſque Romæ geſti, & ſucceſsionis Romanorum Pontificum; iuxta ſenſum & conſenſum Orientalis & Occidentalis, hoc eſt, vniuerſæ atque catholicæ per Orbem Eccleſię; vt diffiteri, aut negare non poſſunt cordati & ęqui iudices, & ipſimet etiam aduerſarij, ſi non palam; ne coram mundo confundantur; ſaltem in conſcientia ſua, (niſi illa prorſus ſit odio aut arrogantia alijſve corruptis affectibus emortua atque extincta) fateri coguntur, maximè, quum nullos probatos Patres habeant aut producere poſsint, qui iſtiuſmodi ſucceſsionem, in primitiua Eccleſia aut negarint, aut oppugnarint vnquam.

CAPVT

CAPVT XVI.

AN ROMANVS EPISCOPVS sub Christo, & loco Christi, inter visibiles & ministeriales Ecclesiæ Episcopos, Pastores & Sacerdotes, supremus sit totius Ecclesiæ Catholicæ Pontifex, Pastor, Rector, & principale Caput:

Vera sententia Catholicorum.

Romanus Episcopus, quia ordinarius est & legitimus S. Petri in cathedra successor; inter omnes visibiles, ministeriales & mortales Episcopos, Pastores & Sacerdotes, sub Christo, & vice Christi, summus est totius Ecclesiæ Catholicæ Pontifex, Pastor, caput ac Rector: siquidem ita confitentur & testantur primi, & proximi post S. Pe-

Falsa sententia hæreticorum.

Romanus Episcopus non est supremus Ecclesiæ Pontifex; nec generalis seu vniuersalis Pastor. quia sic ipsimet Pontifices testantur Romani.

[1] S. Gregorius Papa lib. 4. epistol. 76. ad Mauricium Augustum, contra Ioannem Patriarcham Constantinopolitanum, qui sibi nomen vniuersalis Episcopi arrogabat. Absit, in-

S. Hieronymvs, qui Chronicon Eusebij transtulit, post Siluestrum trigesimum primum S. Petri successorem, Marcum deinde, Iulium, Liberium & Damasum ad sua vsque tempora successores ordinarios enumerat, in chronico adiuncto Eusebio.

S. Prosper deinde tempora post S. Hieronymum continuans, post Damasum enumerat Vrsinum seu Syricium, deinde Anastasium, post Innocentium, Zosimum, Bonifacium, Celestinum, Sixtum, & demùm Leonem, qui fuit quadragesimus à S. Petro Romanæ sedis, & totius Ecclesiæ supremus Episcopus circa annum Domini quadringentesimum quadragesimum tertium.

S. Hieronymvs præterea Romanos Episcopos S. Petri ordinarios successores agnoscens, sic scribit Epist. 57. ad Damasum Romanum Pontificem, quæ est Epist. 25. lib. 1. iuxta nouam distinctionem, Quoniam, inquit, vetusto oriens inter se populorum furore collisus, indiscissam Domini tunicam, & desuper textam, minutatim perfrusta discerpit; & Christi vineam exterminant vulpes (arrianos hæreticos intelligit) vt inter lanis contritos, qui aquam non habent difficilè, vbi fons signatus, & hortus ille conclusus sit, posit intelligi; *ideò mihi cathedram Petri, & fidem Apostolico ore laudatam censui consulendam:* inde

inde nunc animæ meæ postulans cibum, vnde olim Christi vestimenta suscepi. Neque verò tanta vastitas elementi liquentis, & interiacens longitudo terrarum me à pretiosæ Margaritę potuit inquisitione prohibere. Vbicunque fuerit corpus, illic congregabuntur & aquilæ. Profligato à sobole mala patrimonio, apud vos solos incorrupta Patrum seruatur hæreditas. Ibi cespite terra fœcundo, Domini seminis puritatem centeno fructu refert: hîc obruta sulcis frumenta in lolium, auenasque degenerant. Nunc in occidente Sol iustitiæ oritur: in Oriente autem Lucifer ille qui ceciderat, supra sydera posuit thronum suum. Vos estis lux mundi, vos sal terræ, vos aurea vasa & argenteæ: hîc testacea vasa, vel lignea, virgam ferream, & æternum operiuntur incendium. Quanquam igitur tui me terreat magnitudo, inuitat tamen humanitas. A Sacerdote victimam salutis, à Pastore præsidium ouis flagito. Facessat inuidia: Romani culminis recedat ambitio: *cum successore Piscatoris, & discipulo crucis loquor. Ego nullum primum, nisi Christum sequens, beatitudini tuæ, id est, cathedræ Petri communione consocior: super illam petram ædificatam Ecclesiam scio. Quicunque extra hanc domum agnum commederit, profanus est.* Si quis in arca Noë non fuerit, peribit regnante diluuio. Et quia pro

meis facinoribus ad eam solitudinem commigraui, quæ Syriam iuncto Barbariæ fine disterminat; nec possum sanctum Domini tot interiacentibus spacijs, à sanctimonia tua semper expetere: ideo hic collegas tuos Aegyptios confessores sequor, & sub onerarijs nauibus parua nauicula delitesco. Non noui Vitalem, Meletium respuo, ignoro Paulinum. Quicunque tecum non colligit, spargit: hoc est, qui Christi nō est, Antichristi est.

Idem lib. 1. epist. 26. quę aliàs est in ordine 58. Ita, inquit, me incessabilis inimicus post tergum secutus est, vt maiora nunc in solitudine bella patiar. Hinc enim præsidijs fulta mūdi Arriana rabies fremit: hinc in tres partes scissa Ecclesia ad se rapere me festinat: monachorum circa manentiū antiqua in me surgit auctoritas. Ego interim clamito: *si quis cathedræ Petri iungitur, meus est.* Meletius, Vitalis, atque Paulinus tibi hærere se dicunt. possem credere, si hoc vnus assereret: nunc aut duo mētiuntur, aut omnes. Idcircò obtestor beatitudinem tuam per crucem Domini, per necessariū fidei nostræ decus, per passionem Christi, vt, *qui Apostolos honore sequeris*, sequaris & meritò. ita in solio, cū duodecim iudicaturus sedeas, ita te alius senem cum Petro cingat, ita municipatum cœli cum Paulo cōsequaris, vt mihi literis tuis, apud quē in Syria debeā cōmunicare, significes. noli despi-

cere

cere animam, pro qua Christus mortuus est.

Idem in cap. 52. Esaiæ, dicit Clementem post Petrum Romanam rexisse Ecclesiam.

Idem Tom. I. de viris illustribus in Clemēte. Clemēs, inquit, de quo Apostolus Paulus ad Philippenses scribens, ait: Cū Clemente & cæteris coadiutoribus meis, quorū nomina scripta sunt in libro vitę, *quartus post Petrum Romanus Episcopus.* Siquidem secūdus Linus fuit, & tertius Anacletus. Tametsi plerique Latinorum secundum post Petrum Apostolum putent fuisse Clementem.

S. Epiphan: lib. I. Tom. 2. heres. 27. quæ est Carpocratis. Peruenit equidē, inquit, ad nos fama, quomodo Marcellina quædā ab ipsis decepta multos corrupit, tēporib. Aniceti Episcopi Romani, *qui Pio & superioribus successit. Etenim in Roma fuerunt primi Petrus & Paulus, Apostoli ijdem ac Episcopi, deinde Linus, deinde Cletus, deinde Clemens,* qui contēporaneus fuit Petri & Pauli: huius mentionē facit Paulus in Epist. ad Rom. Et nemo miretur ꝙ ante ipsū alij Episcop. asśūpserint, (.s. Lin. & Clet.) quū sub Apostolis hic fuerit cōtēporaneus Pet. & Paul. nā & illi cōtēporanei fuerūt Apostolorū. Siue igitur adhuc ipsis superstitib. à Petro accepit impositionē manuū Episc. & eo recusato remoratus est; (dicit enim in vna Epist. sua: Secedo, ab eo erigatur populus Dei: hoc enim in quibusdā cōmētarijs reperimus) siue

post Apostolorum successionem à Cleto Episcopo hic constituitur, non ita clarè scimus. Veruntamen etiam hic potuit superstitibus adhuc Apostolis, Petro videlicet ac Paulo, alios Episcopos constituere: propterea quòd Apostoli sæpè ad alias terras ablegabantur, propter Christi prædicationem: non potuit autem Roma sine Episcopo esse. Paulus enim in Hispaniam profectus est; Petrus verò sæpe Pontum & Bithyniam visitauit. Possibile est autem, postquam discessit ac recusauit Clemens (si modò sic factum est: rationem enim sic in eo, non decerno) postea post obitum Lini & Cleti, quorum vterque ad duodecim annos Episcopatum tenuit, post sancti Petri & Pauli obitum, qui contigit duodecimo anno Neronis, hunc rursus coactum esse ad suscipiendum Episcopatum. *Attamen Episcoporum in Roma successio hanc consequentiam habuit: Petrus & Paulus, Linus, Cletus, Clemens, Euaristius, Alexander, Xystus, Telesphorus, Euaristus, Hyginus, Pius, Anicetus, qui supra in catalogo indicatus est. Et ne quis miretur, quod singula ita exactè recensemus: per hæc enim semper claritas ostenditur.*

Optatus Episcopus Mileuitanus in Africa lib. 2. contra Parmenianum Donatistam hæreticum. Probamus, inquit, eam esse Ecclesiam catholicam, quæ sit in toto terrarum

rum orbe diffusa. Eius iam commemoranda sunt ornamenta: & videndum vbi sint quinque dotes, quas tu sex esse dicis, *inter quas cathedra est prima:* vbi nisi sederit Episcopus, coniungi altera dos non poterit, qui est annulus; videndum est, qui, & vbi prior cathedra sederit. Si ignoras, disce: si nosti, erubesce: Ignorantia tibi asscribi non potest. Restat igitur, vt noueris: scientem errare peccatum est. Nam ignorantibus nonnunquam solet ignosci. *Igitur negare non potes, scire te in vrbe Roma Petro, primò Cathedram Episcopalem esse collatam: in qua sederit omnium Apostolorum Caput Petrus:* vnde & Cephas appellatus est: *in qua vna cathedra,* vnitas seruaretur ab omnibus, ne cæteri Apostoli singulas sibi quisque defenderent: vt iam schismaticus & peccator esset, *qui contra singularem cathedram,* alteram collocaret. *Ergo cathedra vnica, quæ est prima de dotibus, sedit prior Petrus. Cui successit Linus, Lino successit Clemens, Clementi Anacletus, &c. Iulio Liberius, Liberio Damasus, Damaso Siricius hodie, qui noster est socius, cum quo nobis totus orbis commercio formatarum, in vna communionis societate concordat.* Vestræ cathedræ vos originem reddite, qui vultis vobis sanctam Ecclesiam vendicare.

S. AVGVSTINVS Epistol. 165. ad literas cuiusdam Donatistæ. Si enim ordo Episco-

prouidens, ait de Præpositis malis: Quæ dicunt facite, quæ autem faciunt, facere nolite. dicunt enim & non faciunt, vt certa sit spes fidelibus, quæ non in homine sed in Domino collocata, nunquam tempestate sacrilegi scismatis disipetur, sicut isti disipati sunt, qui legunt in codicibus sanctis Ecclesias quibus Apostoli scripserunt, & nullum in eis habent Episcopum.

Idem lib.2.cap.51. contra literas Petiliani hæretici. Veruntamen, inquit, si omnes per totum orbem tales essent, quales vanisime criminaris: *Cathedra tibi quid fecit Ecclesia Romanæ, in qua Petrus sedit, & in qua hodie Anastasius sedet?* vel Ecclesiæ Hierosolymitanæ, in qua Iacobus sedit, & in qua hodie Ioannes sedet, *quibus nos in Catholica vnitate connectimur,* & à quibus vos nefario furore separastis? Quare appellas cathedram pestilentiæ, Cathedram Apostolicam? Si propter homines, quos putas legem loqui & non facere: nunquid Dominus Iesus Christus propter Pharisæos, de quibus ait: Dicunt enim & non faciunt: cathedræ in qua sedebant, vllam fecit iniuriam? Nonne illam Cathedram Moysi commendauit, & illos, seruate Cathedræ honore, redarguit?

Idem contra Iulianum Pelagianum lib. 1. cap.2. Puto tibi eam partem orbis sufficere debe-

debere, *in qua primum Apostolorum suorum voluit Dominus gloriosissimo martyrio coronare. Cui Ecclesiæ præsidentem Innocentium* si audire voluisses, iam tunc periculosam iuuentutem tuam Pelagianis laqueis exuisses.

Idem Tom. 7. in psalm. contra partem Donati. Venite, inquit, fratres si vultis, vt inseramini in vite. Dolor est cum vos videmus præcisos ita iacere. *Numerate Sacerdotes vel ab ipsa Petri sede: & in ordine illo Patrum, quis cui successerint videte. Ipsa est petra, quam non vincunt inferorum portæ.*

Idem contra Epistolam Manichæi cap. 4. Vt ergo omittam, inquit sapientiam, quam in Ecclesia esse Catholica non creditis; multa sunt alia quæ in eius gremio me iustissimè teneant. Tenet consensio populorum atque gentium, tenet auctoritas miraculis inchoata, spe nutrita, caritate aucta, vetustate firmata: *Tenet ab ipsa sede Petri Apostoli, cui pascendas oues suas post resurrectionem suam Dominus commendauit, vsque ad præsentem Episcopatum successio Sacerdotum:* Tenet postremò Catholicæ nomen, quod non sine caussa inter tam multas hæreses sic ista Ecclesia sola obtinuit, vt cum omnes hæretici se catholicos dici velint: quærenti tamen peregrino alicui, vbi ad Catholicam conueniatur, nullus hæreticorum vel Basilicam suam, vel domum audeat ostendere. Idem

Idem ex quęst. in nouum & vetus Testamentum quęst. 110. Eorum, inquit, qui extra Ecclesiam, vel contra Ecclesiam sedes sibi instituerunt, Cathedram pestilentiæ dicimus. Qui enim inconcessa præsumit, reus est: quantò magis si & corrumpat traditionem eius cuius sedem vsurpat. *Nam & ordinem ab Apostolo Petro captum; & vsque ad hoc tempus per traducem succedentium Episcoporum seruatum perturbant*; ordinem sibi sine origine vendicantes, hoc est, corpus sine capite profitentes. Vnde congruit etiam eorum sedem Cathedram pestilentiæ appellare.

Concilium Sardicense circa annum Domini 343. in quo fuerunt trecenti Episcopi, qui plerunque etiam omnes fuerant in primo Concilio Nicæno, Can. 3. *Sancti Petri memoriam honoremus* (cathedram intelligit & successorem S. Petri) *vt scribatur ab his qui caussam examinarunt, Iulio Romano Episcopo*, & si iudicauerit renouandum esse iudicium, renouetur, & det iudici.

Concilium Ephesinum generale circa annum Domini 434. in quo fuerunt ducenti Episcopi cap. 16. *vocat Celestinum Romanum Pontificem ordinarium Successorem & Vicarium B. Petri Apostolorum Principis.*

Concilium Chalcedonense generale circa annum Domini 454. in quo fuerunt Epis-

Episcopi sexcenti & triginta, act. 2. post lectionem Epistolę S. Leonis Romani Pontificis, acclamauit vnanimi Episcoporum voce: Hæc Patrum fides. Hæc Apostolorum fides: Anathema qui ita non credit. *Petrus per Leonem locutus est.* Apostoli ita docuerunt. Actione verò 3. *dicitur Leo Apostolica potestate S. Petri, cuius successor erat, præditus*, Dioscorum hæreticum Episcopali & sacerdotali dignitate exutum deposuisse. Idem Concilium in Epistola ad S. Leonem Pontificem Romanum, *dicit Leonem vocis Petri interpretem, hoc est, Petrum per Leonem tanquam successorem suum locutum fuisse.* Vnde liquidò apparet totum Concilium S. Leonem ordinarium Petri successorem in cathedra Pontificali agnouisse.

CONCILIVM Constantinopolitanum secundum, quod est quintum generale, Episcoporum 165. circa annum Domini 553. Actione 1. damnans per Menam Patriarcham Concilij præsidem Anthimum & alios hęreticos, inter alia sic inquit: *Contempserunt Romanam Ecclesiam, in qua successio est Apostolorum;* quæ sententiam contra ipsos protulit.

CONCILIVM generale sextum, quod est Constantinopolitanum tertium; Episcoporum 290. circa annum Domini 682. actione 8. subscribit Epistolæ Agathenis Romani Pontificis, & inter alios sic vnus subscribit:

Sug-

Suggestiones directas à Patre nostro Agathone, sanctissimo Archiepiscopo Apostolicæ & principalis sedis antiquæ Romæ, tanquam à Spiritu sancto dictatas, *per os sancti & beatissimi Principis Apostolorum Petri*, & digito ter beatissimi Papæ Agathonis scriptas suscipio & amplector.

SVBMONITIO AD LECTOREM.

QVI ex his tam præclaris, tam multis, tam consentientibus, & inter se conspirantibus, tot SS. Patrum, & Generalium etiam Conciliorum testimonijs, non colligit, in primitiua Ecclesia, & primis septingentis potissimùm annis palam & constanter creditum, confessum atque professum fuisse, Romanos Episcopos cathedram Apostolicam tenere, & ordinarios, atque legitimos indubitatosque S. Petri esse in Pontificatu successores, aut cæcus, aut emotæ planè, corruptæque & cauteriatæ mentis sit oportet. Quid enim apertius, atque expressius illa de rē Patres testari aut confiteri potuissent? Quemadmodum autem ex illis testimonijs testatissimum, & indubitatum euadit, vniuersum Orientem & Occidentem semper ab exordio, & quaquauersum Romanum Episcopum pro S. Petri legitimo & ordinario successore habuisse, credidisse & coluisse: ita eadem luculēter admodū, & plusquam apodicticè demōstrant, & S. Petrū

Romæ

Romæ fuiſſe & Epiſcopum quoque ibidem permanſiſſe vſque ad mortem, quam ibi pro Chriſti nomine ſub Nerone glorioſiſsimam in Cruce ſubiuit. Niſi enim & Romæ, & Epiſcopus Romanus fuiſſet S. Petrus: quomodo Romani Epiſcopi in cathedra hoc eſt, ſupremo pontificatu S. Petri ſedere, eiuſque ordinarij ſucceſſores dici aut haberi potuiſſent? Vel ſola hæc Patrum teſtimonia ſufficerent, ad fidem faciendam primatus Petri Epiſcopatuſque Romæ geſti, & ſucceſsionis Romanorum Pontificum; iuxta ſenſum & conſenſum Orientalis & Occidentalis, hoc eſt, vniuerſæ atque catholicæ per Orbem Eccleſię; vt diffiteri, aut negare non poſſunt cordati & ęqui iudices, & ipſimet etiam aduerſarij, ſi non palam, ne coram mundo confundantur; ſaltem in conſcientia ſua, (niſi illa prorſus ſit odio aut arrogantia alijſve corruptis affectibus emortua atque extincta) fateri coguntur, maximè, quum nullos probatos Patres habeant aut producere poſsint, qui iſtiuſmodi ſucceſsionem, in primitiua Eccleſia aut negarint, aut oppugnarint vnquam.

CAPVT

CAPVT XVI.

AN ROMANVS EPISCOPVS sub Christo, & loco Christi, inter visibiles & ministeriales Ecclesiæ Episcopos, Pastores & Sacerdotes, supremus sit totius Ecclesiæ Catholicæ Pontifex, Pastor, Rector, & principale Caput.

Vera sententia Catholicorum.

Romanus Episcopus, quia ordinarius est & legitimus S. Petri in cathedra successor; inter omnes visibiles, ministeriales & mortales Episcopos, Pastores & Sacerdotes, sub Christo, & vice Christi, summus est totius Ecclesiæ Catholicæ Pontifex, Pastor, caput ac Rector: siquidem ita confitentur & testantur primi, & proximi post S. Pe-

Falsa sententia hæreticorum.

Romanus Episcopus non est supremus Ecclesiæ Pontifex; nec generalis seu vniuersalis Pastor. quia sic ipsimet Pontifices testantur Romani.

[1] S. Gregorius Papa lib. 4. epistol. 76. ad Mauricium Augustum, contra Ioannem Patriarcham Constantinopolitanum, qui sibi nomen vniuersalis Episcopi arrogabat. Absit, inquit,

trum ſucceſſores, ſanctiſsimi & omni exceptione maiores (quorũ maior pars martyriũ pro Chriſto & vocatione ſua obierunt) Pontifices Romani, qui primis ſexcentis annis Eccleſiæ Chriſti præfuerunt.

S. CLEMENS Pontifex diſcipulus & ſucceſſor S. Petri in cathedra Romana. Epiſtola ad Iacobum fratrem Domini. refert S. Petrum populum pręſentem ſic alloquentem in ſua pręſentia. Verun tamen ſcitote cuncti, quòd ſupra omnes vos laboret Epiſcopus, quia vnuſquiſque veſtrum ſuum laborem fert, ille verò & ſuum & ſingularem. Propter

quit, à cordibus Chriſtianorum *nomen iſtud blaſphemiæ* (vniuerſalis ſcilicet Epiſcopi) in quo omnium Sacerdotum nomen adimitur, dũ ab vno ſibi dementer arrogatur. Certè, pro beati Petri Apoſtolorum Principis honore, per venerandam Chalcedonenſem Synodum Romano Pontifici oblatum eſt. Sed nullus eorum vnquam hoc ſingularitatis vocabulum aſſumpſit, nec vti conſenſit, nedum priuatum aliquid daretur vni, honore debito Sacerdotes priuarentur vniuerſi. Quid eſt ergo quod nos huius vocabuli gloriam & oblatam non quærimus, & alter

ter

quod Clemens, tanquam *qui omnibus praeesse te noueris, singulos, pro vt potueris, iuua, & singulos releua, qui & singulorum onus, & solicitudinem portas.* Vnde & ego nunc hanc tibi iniungens dispensationem (.s. summi Pontificatus; hoc est, totius Ecclesiæ pastoralem curam committens) & scio quia accipio gratiam, magis quàm præsto. Et paulò pòst: Et cum hoc dixisset, in medio coram omnibus, manus mihi imposuit, *& in cathedra sua, ingenti verecundia fatigatum, sedere me compulit.*

S. Anacletvs Pontifex & martyr, ter sibi hanc arripere etiam non oblatam præsumit? Et paulò superius: Quis est iste, qui contra statuta Euangelica, contra Canonum decreta nouum sibi nomen vsurpare præsumit?

Idem lib. 4. Epistol. 78. ad Constantiam Augustam. Triste valdè est, vt patiēter feratur, quatenus despectis omnib. prædictus frater & Coëpiscopus meus (Constantinopolitanum intelligit) *solus conetur appellari Episcopus.* Sed in hac illius superbia, quid aliud nisi propinqua iam Antichristi esse tempora designatur? quia illum videlicet

successor S. Clementis, qui præfuit Ecclesiæ anno Domini 104. sub Traiano. Epistola 3. Anacletus seruus Iesu Christi, *in Apostolica sede à Domino constitutus*, & à S. Petro Apostolorum Principe presbyter ordinatus, &c. Et paulò post: Hęc verò sacrosancta Romana Ecclesia, non ab Apostolis, *sed ab ipso Domino Saluatore nostro primatum obtinuit, & eminentiam potestatis, super vniuersas Ecclesias, & totum Christiani populi gregem assecuta est*, sicut ipse B. Petro Apostolo dixit: Tu es Petrus, & super hanc petram ędificabo Ecclesiam meam.

S. Evaristvs Pontifex & Martyr, imitatur, qui spretis in sociali gaudio Angelorum legionibus, ad culmen conatus est singularitatis erumpere, dicens: supra astra cœli exaltabo solium meum, sedebo in monte testamenti, in lateribus Aquilonis, & ascendam super altitudinem nubium, & ero similis altißimo.

Et Epistola 80. eiusdem libri, ad Eulogium Episcopum Alexandrinum, & Anastasium Episcopum Antiochenum contra eundem Ioannem Constantinopolitanum agens. Sicut veneranda sanctitas vestra nouit, mihi per sanctam Calcedonensem Synodum Pontifici sedis Apostolicæ, cui Deo

qui successit S. Anacleto anno Domini 110. sub Traiano imperatore, Epistola 1. ad vniuersos Africæ Episcopos. Consulentibus, inquit, vobis fratres carissimi, quid super his, quę in vestris continebantur scriptis visum esset, vel quid docilis ratio persuaderet, aut quid à beatis Apostolis nobis traditum, aut custoditum, remaneret, optantes, vt retulistis, nostris institui documentis. Siquidem dilectio vestra normam secuta prudentium *ad sedem Apostolicam referre maluit, quasi ad caput*, quid deberet de rebus dubijs custodire potiùs, quàm vsurpatione præsumere.

Deo disponente deseruio, hoc vniuersitatis nomen oblatum est. *Sed nullus vnquam prædecessorum meorum hoc tam prophano vocabulo vti consensit: quia videlicet si vnus patriarcha vniuersalis dicitur, Patriarcharum nomen cæteris derogatur.* Sed absit hoc, absit à Christiana mente, id sibi velle quenquam arripere, vnde fratrum suum honorem imminuere ex quantulacunque parte videatur. Cùm ergo nos hunc honorem nolumus oblatum suscipere pensate quam ignominiosum sit, hunc quempiam violenter vsurpare voluisse. Propterea sanctitas vestra in suis Epistolis nemi-

S. Alexander Pontifex & martyr, anno Domini 119. sub Adriano imperatore, successor S. Euaristi. Alexander, inquit, Episcopus omnibus orthodoxis per diuersas prouincias Christo Domino famulantibus. Et paulò pòst: Relatum insuper est ad huius sanctæ & Apostolicæ sedis apicem, *cui summarum dispensationes caussarum, & omnium negotia Ecclesiarum ab ipso Domino tradita sunt, quasi ad caput*, ipsoque dicente Principi Apostolorum Petro: Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam.

S. Pius Pontifex & martyr, successor

neminem vnquam vniuersalem nominet, ne sibi debitum detrahat, cum alteri honorem offert indebitum.

Idem eodem lib. Epistol. 83. ad Anianum Diaconum Constantinopolitanum, contra eundem Ioannem Episcopum. *In isto*, inquit, *scelesto vocabulo* (vniuersalis Episcopi) *consentire, nihil est aliud quàm fidem perdere.* Vnde sicut tibi iam transactis Epistolis scripsi, nunquam cum eo (Episcopo Ioanne) procedere præsumas.

Idem lib. 6. Epist. 188. ad Anastasium Episcopum Antiochenum. Et quidem, inquit, in suscipienda fratris & consa-

sancti Iginij sub Imperatore Antonino vero, anno Domini 147. Epist. 1. Omnibus Ecclesijs in eadem qua sumus fide & doctrina manentibus. Pius Apostolicæ sedis Archiepiscopus. Et paulò pòst: *Hanc sanctam sedem Apostolicam, omnium Ecclesiarum caput esse præcepit (Christus)* ipsô dicente Principi Apostolorum Petro: Tu es Petrus, & super hanc Petram ædificabo Ecclesiam meam.

S. ANITIVS siue Anicetus Pontifex & martyr, successor S. Pij, anno 164. sub Antonio commodo. Anitius vniuersis Ecclesijs per Galliæ prouincias constitutis, in Domino salutem.

consacerdotis nostri Cyriaci synodica Epistola dignũ nõ fuit, vt pro caussa *prophani vocabuli* moras facerẽ, ne vnitatẽ sanctæ Ecclesiæ perturbarẽ: sed tamen de eodem *superstitioso & superbo vocabulo*, eum admonere studui, *dicens, quia patem nobiscum habere non posset, nisi elationem prædicti verbi corrigeret, quam primus apostata inuenit.* Vos tamen eandem caussam nullã esse, dicere non debetis: quia si hãc æquanimiter portamus, *vniuersæ Ecclesiæ fidem corrumpimus.* Scitis enim quanti non solùm hæretici, sed etiam hæresiarchæ de Constantinopolitana Ecclesia sunt egreßi. Et vt de honoris vestri iniu-

Et post pauca: De ordinationibus Episcoporum, super quibus nos consulere voluistis, olim sancti prædecessoris nostri Anacleti ordinationibus quædam iam decreta reperimus. Et paulò pòst: Si verò incorrigibilis (Episcopus metropolitanus) eisque (alijs Episcopis comprouincialibus) inobediens apparuerit, ad hanc apostolicam sedem, *cui omnia Episcoporum iudicia terminare præcepta sunt*, eius contumacia referatur, vt vindicta de eo fiat, & ceteri timorem habeant. Si autem propter nimiam longinquitatem, aut temporis incōmoditatem, vel itineris asperitatem, iniuria taceam, *si vnus Episcopus vocatur vniuersalis; vniuersa Ecclesia corruit, si vnus vniuersus cadit.* Sed absit hæc stultitia, absit hæc leuitas ab auribus meis.

Idem, lib. 6. Epist. 194. ad Mauricium Augustum, à quo admonitus fuerat, ne propter vnum illud vocabulum dissensionem in Ecclesia, aut scandalum excitaret, sed potiùs toleraret sic vocari Constantinopolitanum Episcopum. Eundem, inquit, fratrem & consacerdotem meum (Cyriacum intelligit Episcopum Constantinopolitanum) studiosè admonere curaui, vt si habere pacem omnium, concor-

graue ad hanc sedem eius caussam deferre fuerit, tunc ad eius primatem caussa deferatur, & penes ipsum, *huius sanctæ sedis auctoritate*, iudicetur.

S. VICTOR Pontifex & Martyr anno Domini 189. sub Helio pertinace Imperatore. Victor, inquit Romanæ, ac vniuersalis Ecclesiæ Archiepiscopus Theophilo Episcopo & cunctis fratribus in Alexandria Domino famulantibus, in Domino salutem. Et paulò pòst: Similiter ea vos iudicare, *ad Apostolicam delatum est sedem*, quę præter nostram vobis definire non licet auctoritatem, Episcoporum caussas, vnde ita concordiamque desiderat, *ab stulti vocabuli se appellatione compescat.* De qua re mihi in suis iussionibus dominorum pietas pręcipit dicens, vt pro appellatione friuoli nominis inter nos scandalum generari non debeat. Sed rogo, vt imperialis pietas penset, quia alia sunt friuola valdè innoxia, atque alia vehementer nociua, Nunquid non cum se Antichristus veniens Deum dixerit, friuolum valdè erit, sed tamen nimis perniciosum? Si quantitatem sermonis attendimus, duæ sunt syllabæ. Si verò pondus iniquitatis, *vniuersa pernicies*. Ego autem fidenter dico, *quia quisquis se vniuersalem*

stitutum liquet à tépore Apostolorum, & deinceps. Placuit vt accusatus vel iudicatus à comprouincialibus in aliqua caussa Episcopus, licenter appellet & adeat Apostolicæ sedis Pontificem. Et paulò deinceps: Quoniam, quanquam comprouincialibus Episcopis accusati caussam Pontificis scrutari liceat, non tamen definire, inconsulto Romano Pontifice permissum est: *cum beato Petro Apostolo non ab alio quàm ab ipso dictum sit Domino: Quæcunque ligaueris super terram erunt ligata & in cælo*: & quæcunque solueris super terram, erunt soluta & in cælo. Et alibi in institutis legitur Apostolicis. Si quis putauerit se à proprio Metropolitano grauari, apud Patriarcham vel Primatem diœceseos, *aut penes vniuersalis Ecclesiæ iudicetur sedem.*

salem Sacerdotem vocat, vel vocari desiderat, in elatione sua Antichristum præcurrit: quia superbiendo se cæteris præponit. Nec dispari superbia ad errorem ducitur: quia sicut peruersus ille, Deus videri vult super omnes homines: ita quisquis ille est, *qui solus Sacerdos appellari appetit, super cæteros Sacerdotes se extollit.*

S. ZEPHERINVS Pontifex & Martyr, anno Domini 208. sub Imperatore Seuero. Romanæ vrbis Archiepiscopus Zepherinus,

omnibus per Siciliam constitutis Episcopis salutem. Diuinæ circa nos gratiæ memores esse debemus, quæ nos per dignationis suæ misericordiam ob hoc ad fastigium Sacerdotale prouexit, vt mandatis ipsius inhærentes, & in quadam Sacerdotum eius speculatione constituti, prohibeamus illicita, & sequenda doceamus. Et paulò pòst: Finis verò eius caussæ (Episcopi accusati) *ad sedem Apostolicam deferatur, vt ibidem terminetur.* Nec antea finiatur, sicut ab Apostolis, vel successoribus eorum olim statutum est, quàm eius auctoritate fulciatur: *ad eam quoque ab omnibus* (maximè tamen ab oppresis) *appellandum est, & concurrendum, quasi ad Matrem, vt eius vberibus nutriantur, auctoritate defendantur, & à suis oppressoribus releuentur, quia non potest, nec debet Mater obliuisci filium suum.*

S. CALIXTVS Pontifex & Martyr successor S. Zepherini, anno Domini 217. tempore Seueri Imperatoris. Calixtus Archiepiscopus Ecclesiæ Catholicæ vrbis Romæ, Benedicto fratri & Coëpiscopo salutem in Domino. Fraternitatis amore constringimur, & Apostolico moderamine conuenimur, vt consultis fratribus, pro vt Dominus dederit respondeamus, eosque Apostolicæ sedis auctoritate instruamus. Et paulò infra: Non decet enim à

capite membra dissidere, sed iuxta sacræ scripturæ testimonium, omnia membra caput sequuntur. *Nulli vero dubium est, quod Apostolica Ecclesia Mater sit omnium Ecclesiarum*; à cuius vos regulis nullatenus conuenit deuiare. Et sicut Filius venit facere voluntatem Patris, sic & vos voluntatem vestræ impleatis Matris, quæ est Ecclesia, *cuius caput, vt prædictum est, Romana existit Ecclesia.* Quicquid ergo sine discretione iustitiæ, contra huius disciplinam actum fuerit, ratum haberi, ratio nulla permittit. Et paulò pòst: Memor enim sum, *me sub illius nomine Ecclesiæ præsidere, cuius à Domino Iesu Christo est glorificata confessio, & cuius fides omnes semper destruit errores.*

S. LVCIVS Pontifex & Martyr, anno Domini 258. sub Gallo Hosuliano Imperatore. Dilectissimis fratribus omnibus Episcopis in partibus occidentalibus tam Gallis, quàm & Hispanis consistentibus, Lucius Episcopus in Domino salutem. Litteras dilectionis vestræ *quas ad beati Petri Apostoli sedem*, pro vestri caussa negotij misistis, libenter suscepimus. Et paulò pòst: Hæc sancta & Apostolica *Mater omnium Ecclesiarum Christi Ecclesia*, quæ per Dei omnipotentis gratiam à tramite Apostolicæ traditionis nunquam errasse probatur.

S. MARCELLVS Pontifex & Martyr, anno

anno Domini 304. sub Constantio & Galereo Imperatoribus. Dilectissimis fratribus vniuersis Episcopis per Antiochenam Prouinciam constitutis, Marcellus. *Solicitudinem omnium Ecclesiarum, iuxta Apostolum circumferentes*, diuinæ circa nos gratiæ memores esse debemus, qui nos per dignationis suæ misericordiam ob hoc ad fastigium sacerdotale euexit, vt mandatis ipsius inhærentes, in quadam Sacerdotum eius specula constituti, prohibeamus illicita, & sequenda doceamus. Vnde directis per Bonifacium Diaconum nostrum literis admonemus, vt quæ malè pullulant; abscindantur, & malefacta corrigantur, atque bona sectentur, & Patrum nostrorum Exempla & statuta imitentur. Rogamus ergo vos fratres, vt non aliud doceatis, neque sentiatis, quàm quod à beato Petro Apostolo, & à reliquis Apostolis & Patribus accepistis. Ab illo enim primùm instructi estis, ideò non oportet vos proprium derelinquere Patrem, & alteros sequi: *ipse enim caput est totius Ecclesiæ*, cui ait Dominus; Tu es Petrus & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam. Et reliqua. Eius enim sedes primitùs apud vos fuit; *quæ postea, iubente Domino, Romam translata est: cui adminiculante gratia diuina, hodierna præsidemus die.* Nec ab eius dispositione nos deuiare oportet, ad quam

cuncta

cuncta maiora Ecclesiastica negotia, diuina disponente gratia, iussa sunt referenda, vt ab ea regulariter disponantur, à qua sumpsêre principia: Si vestra verò Antiochena, quæ olim prima erat, Romanæ cessit sedi, *nulla est quæ eius non subiecta sit ditioni, ad quam omnes, quasi ad caput, iuxta Apostolorum, eorumq; successorum sanctiones, Episcopi qui voluerint, vel quibus necesse fuerit suffugere, eamq; appellare debent:* vt inde suscipiant tuitionem & liberationem, vnde acceperunt informationem atque consecrationem. Quod omnibus minimè conuenit denegare Episcopis, sed absque vlla custodia aut excommunicatione, vel damnatione, vel expoliatione liberè ire concedatur. Simulque idem, inspirante Domino, constituerunt, vt *nulla Synodus fieret præter eiusdem sedis auctoritatem,* nec vllus Episcopus, nisi in legitima Synodo suo tempore, *Apostolica auctoritate conuocata*, super quibuslibet criminibus pulsatus audiatur vel indicetur: quia, vt paulò superius prælibatum est, *Episcoporum iudicia, & summarum caussarum negotia, siue cuncta dubia Apostolicæ sedis auctoritate sunt agenda & finienda, & omnia comprouincialia negotia huius sanctæ vniuersalis & Apostolicæ Ecclesiæ sunt retractanda iudicio, si huius*

Eccle-

Ecclesiæ Pontifex præceperit. Nec cui liceat sine præiudicio Romanæ Ecclesiæ (*cui in omnibus caussis debetur reuerentia*) custodire, relictis his Sacerdotibus, qui in eadem prouincia Dei Ecclesias nutu diuino gubernant, ad alias conuolare prouincias, vel aliarum prouinciarum Episcoporum iudicium experiri vel pati: sed omnibus eiusdem prouinciæ Episcopis congregatis, iudicium, *auctoritate huius sedis, terminetur:* quod tamen (vt præfatum est) per eius vicarios si libuerit, erit tractandum, & quicquid iniustè actum est, reformandum. *Pastoralis ergo cura officij nos admonet, & destitutis succurrere, & cuncta neglecta vel malefacta reformare.*

S. EVSEBIVS Pontifex & Martyr, circa annum Domini 308. Dilectissimis fratribus Episcopis per Campaniam & Tusciam constitutis Eusebius. *Benedictus Dominus Deus noster, qui per misericordiam suam Romanam Ecclesiam beati Petri Apostolorum Principis Sacerdotio ditauit*, nobisque viam monstrandam circa nos propter vniuersalem curam, quæ nobis propter priuilegium eiusdem Ecclesiæ, charitas indulsit. Et paulò pòst: Prima enim salus est, rectę fidei regulas custo-

custodire, & à constitutis Patrum nullatenus deuiare. Nec potest Domini nostri Iesu Christi prætermitti sententia dicentis: Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam: & hæc quæ dicta sunt, rerum probantur effectibus, quia in sede Apostolica, extra maculam semper est catholica seruata religio.

S. Melchiades Pontifex & Martyr circa annum Domini 311. sub Maximo Imperatore. Dilectißimis fratribus, Marino, Benedicto Leontio, & cæteris Hispaniarum, ac illis in partibus constitutis Episcopis, Melchiades. Et paulò pòst: Episcopos nolite iudicare, nolite condemnare absque sedis huius auctoritate. Quòd si feceritis, irrita erunt vestra iudicia, & vos condemnabimini. *Hoc enim priuilegium huic sanctæ sedi à temporibus Apostolorum statutum est seruare: quod illæsum manet vsque in hodiernum diem.* Episcopus ergò quos sibi Dominus oculos elegit, & columnas Ecclesiæ esse voluit, quibus etiam ligandi & soluendi dedit potestatem, suo iudicio reseruauit: hocque priuilegium beato Clauigero Petro sua vice solummodò commisit. *Quod eius iustæ prærogatiuum succrescit sedi, futuris hæreditandum atque tenendum temporibus:* quoniam & inter beatos Apostolos fuit quędam discretio potestatis. Et licet cunctorum

par

par electio foret, beato tamen Petro concessum est, vt alijs præemineret, eorumque quę ad querelam venirent caussas & interrogationes prudenter disponeret. Quod Dei ordinatione taliter ordinatum esse credimus, ne omnes posterorum cuncta sibi vendicarent, sed semper maiores caussæ, sicut sunt Episcoporum, & potiorum curę negotiorum, ad vnam beati Principis Apostolorum Petri sedem confluerent, vt inde suscipiant finem iudiciorum, vnde acceperunt initium institutionum, ne quandoque à suo discreparent capite.

S. MARCVS Pontifex, & proximus S. Siluestri successor, anno Domini 336. Dominis venerabilibus fratribus Athanasio, & vniuersis Aegyptiorum Episcopis, Marcus sanctæ Romanæ & Apostolicæ sedis, & vniuersalis Ecclesiæ Episcopus. Lectis fraternitatis vestræ literis vigorem constantiæ vestræ, quem olim noueramus agnouimus. Et paulò pòst: cùm se authenticam copiam septuaginta capitulorum S. Nicæni Synodi, quæ S. Athanasius & cæteri totius Aegypti Episcopi per supplices literas petierant mittere scripsisset, inter alia sic subiungit: *Hac sancta & Apostolica mater omnium Ecclesiarum, Christi Ecclesia*, quæ omnipotentis Dei gratia à tramite Apostolicæ traditionis nunquam er-

rasse probatur, nec hæreticorum nouitatibus deprauanda succubuit.

S. Ivlivs Pontifex, qui sedit & præfuit Ecclesiæ anno 336. in Epistola ad Orientales Episcopos pro caussa S. Athanasij, (quę etiam extat in Apologia secunda S. Athanasij) increpans eos, de excessibus contra Romanam Ecclesiam, in peruersa atque iniusta damnatione & persecutione S. Athanasij, præterita & incõsulta authoritate sedis Apostolicę inter alia sic loquitur. *An ignoratis hanc esse consuetudinem, vt primùm nobis scribatur, vt hinc quod iustum est, definiri possit?* Quapropter si isthic eiusmodi suspicio in Episcopum concepta fuerat, id huc ad nostram Ecclesiam referre oportuit. Et infrà: Quæ accepimus, inquit, à B. Petro Apostolo, ea vobis significo: non scripturus alioqui, quę nota apud nos esse arbitror, nisi facta ipsa nos conturbassent.

S. Damasvs Pontifex, qui præfuit Ecclesiæ anno 363. in Epistola ad omnes orientales Episcopos, quam recitat Theodoretus verbotim lib. 5. hist. cap. 10. *Quoniam*, inquit, *Apostolicæ sedi reuerentiam debitam caritas vestra distribuit*, vobis quam plurimùm, carissimi filij præstitistis.

Idem in Epistola quarta ad Episcopos Numidiæ in Africa. Cuncta, inquit, quæ possunt aliquam recipere dubitationem, *ad nos*

tan-

tanquam ad caput, vt semper fuit consuetudo, deferre non desinatis:

S. SYRICIVS Pontifex, qui pręfuit Ecclesiæ anno 383. in Epistola ad Himericum seu Cimerium Episcopum Tarraconensem in citeriore Hispania. Pro officij, inquit, nostri consideratione, non est nobis dissimulare, non est tacere libertas, quibus maior cunctis Christianæ Religionis zelus incumbit. *Portamus onera omnium, qui grauantur. Quinimo hæc portat in nobis B. Apostolus Petrus, qui nos in omnibus, vt confidimus, administrationis suæ, protegit & tuetur, hæredes.* Et infrà cap. 15. Explicauimus, vt arbitror, frater carissime, vniuersa quæ digesta sunt in querelam, & ad singulas caussas, de quibus per filium nostrum Bassianum Presbyterum *ad Romanam Ecclesiam, vtpote ad caput tui corporis,* retulisti, sufficientia, quantum opinor, responsa reddidimus, nunc fraternitatis tuę animũ ad seruãdos canones, & tenẽda decretalia cõstituta magis ac magis incitamus, vt hęc quæ ad tua cõsulta rescripsimus, *in omniũ Coëpiscoporũ nostrorũ perferri facias notionẽ, & nõ solũ q in tua diœcesi sunt cõstituti, sed etiã ad vniuersos Carthag. atq; Bothicos, Lusitanos, atq; Gallicos, vel eos qui vicinis tibi collimãt hinc inde prouincijs, hæc q̃ à nobis sunt salubri ordinatione disposita, sub literarum tuarũ prosecutione mittãtur.* Et quanquã statuta sedis Apostolicę

vel canonum venerabilia definita, nulli Sacerdotum Domini ignorare ſit liberum, vtilius tamen, & pro antiquitate Sacerdotij tui, dilectioni tuæ eſſe admodum poterit glorioſum, ſi ea quæ ad te ſpeciali nomine, generaliter ſcripta ſunt, per vnanimitatis tuæ ſolicitudinem in vniuerſorum fratrum noſtrorum notitiam perferantur, quatenus & quæ à nobis non inconſultè, ſed prouidè ſub nimia cautela, & deliberatione ſunt ſalubriter conſtituta, intemerata permaneant, & omnibus in poſterum excuſationibus aditus, qui iam nulli apud nos patere poterit, obſtruatur.

Idem in Epiſtola ad vniuerſos Orthodoxos. Siricius Papa orthodoxis per diuerſas prouincias. Cogitantibus nobis metum diuini iudicij, fratres cariſsimi, & poſt hanc vitam vnumquenque pro vt geſſerit, recepturum, quid in querelam veniat, tacere non licuit, ſed nos loqui neceſsitas imperauit, dicente Propheta: Exalta vt tuba, vocem tuam. *Et cui omnium Eccleſiarum cura eſt*, ſi diſſimulem, audiam, Domino dicente, Reijcitis mandatum Dei, vt traditiones veſtras ſtatuatis. Quid enim aliud eſt reijcere mandatum Dei, quàm priuato iudicis, & humano conſilio, nouis rebus conſtituendis liberiùs delectari? Perlatum itaque eſt ad conſcientiam

tiam Apostolicę sedis, contra Ecclesiasticum canonem præsumi, & quæ ita sunt à maioribus ordinata, vt ne vel leui susurro debeant violari, proprias quasdam obseruationes nouas inducere, & prętermisso fundamento, supra arenam velle construere, dicente Domino: Non transibis terminos, quos statuerunt Patres tui. Quod & sanctus quoque Apostolus noui & veteris Testamenti prædicator monet, in quo locutus est Christus: State, inquit, & tenete traditiones vestras, quas didicistis siue per verbum, siue per Epistolam.

S. INNOCENTIVS Pontifex, quæ præfuit Ecclesiæ anno 402. in Epistola vicesima secunda ad Episcopos Macedoniæ. *Aduerti*, inquit, *sedi Apostolicæ, ad quam relatio quasi ad Caput Ecclesiarum, missa currebat, fieri iniuriam.*

IDEM in Epistola ad Concilium Mileuitanum, quæ est inter Epistolas sancti Augustini, nonagesima tertia. *Diligenter*, inquit, *& congruè Apostolicæ consulitis honori:* honori inquam, illius, quem præter illa, quæ extrinsecus sunt, solicitudo manet omnium Ecclesiarum super anxijs rebus quæ sit tenenda sententia: *antiquæ scilicet regulæ formam secuti, quam toto semper ab orbe, mecum nostis esse seruatam:* verùm hæc missa facio. Neque enim hęc vestram credo latere prudentiam, qui id et-

iam actione firmastis, *nisi scientes quod per omnes prouincias de Apostolico fonte petentibus responsa semper emanent, præsertim quoties fidei ratio mutilatur, arbitror omnes fratres & Coëpiscopos nostros, non nisi ad Petrum, id est, sui nominis & honoris auctorem referre debere*, velut nunc retulit dilectio vestra, quę per totũ mũdũ possit Ecclesijs omnibus in commune prodesse.

IDEM ad Concilium Carthaginense. Innocentius Aurelio & omnibus sanctis Episcopis, & cæteris qui in Concilio Carthaginensi affuerunt Ecclesiæ dilectissimis fratribus in Domino salutem. Inquirendo de his rebus quas omni cum solicitudine decet à Sacerdotibus, maximè à vero iustoque & catholico tractari Concilio, antiquæ traditionis exempla seruantes, & Ecclesiasticæ memores disciplinæ, nostræ religionis vigorem mentis, non minus nunc in consulendo, quàm antea cùm pronunciaretis, vera ratione firmatis, qui ad nostrum referendum approbatis esse iudicium, *scientes quid Apostolicæ sedi* (cum omnes hoc loco positi, ipsum sequi desideremus Apostolum) *debeatur, à quo ipse Episcopatus, & tota auctoritas huius nominis emersit.* Quem sequentes, cum mala tam damnare cauemus, quàm probare laudanda, vel id verò, *quod Patrum instituta sacerdotali custodientes officio non censetis esse calcanda, quod illi*

non

non humana, sed diuina decreuêre sententia, vt quicquid quamuis de disiunctis remotisq; prouincijs cogeretur, non prius ducerent finiendum, nisi ad eius sedis notitiam perueniret, vt tota huius auctoritate iuxta quæ fuerit pronunciatio firmaretur, indeque sumerent cæteræ Ecclesiæ, velut de natali suo fonte aquæ cunctæ procederent, & per diuersas totius mundi regiones puri capitis incorrupti manarent, quid præcipere, quos abluere, quos veluti in cæno immundabili sordidatos mundis digna corporibus vnda vitaret. Gratulor igitur, charissimi fratres, quod per fratrem & Coëpiscopũ nostrũ Iuliũ literas ad nos destinastis, & cum pro illis curã geritis, quibus præsidetis Ecclesijs, solicitudinẽ vestrã *ꝓ omniũ vtilitate monstratis, per cunctas totius orbis Ecclesias omnib. vna ꝙ ꝓsit, decernẽdũ esse deposcitis.*

De hisce duabus Epist. ad Cõciliũ Africanũ & Mileuitanum, cui ipsemet interfuit & subscripsit, S. August. Epist. 106. ad Paulinũ, sic loquitur & iudicat: *Ad omnia ille* (Innocẽtiũ intelligit Põtificẽ) *nobis rescripsit eodẽ modo quo fas erat, atq; oportebat Apostolicæ sedis Antistitẽ.*

S. ZOZIMVS Pontifex, qui Ecclesiæ præfuit anno 417. in Epistola ad Hesichium Salonitanum Episcopum. *Exigit,* inquit, *dilectio tua præceptum Apostolicæ sedis, in quo Patrum decreta cõsentiunt,* & significas nõnullos ex Monachorum cætu, quorum solicitudo quam-

uis frequentia maior est, sed laicos ad Sacerdotium festinare. Hoc autem specialiter, & sub prædecessoribus nostris, & nuper à nobis interdictum constat literis ad Gallias, Hispaniasque transmissis, in quibus regionibus familiariùs est ista præsumptio, quamuis nec Africa super hac admonitione nostra habeatur aliena. Et paulò pòst: vnde miramur ad dilectionem tuam statuta sedis Apostolicæ non fuisse perlata. Laudamus igitur constantiam tuam, frater carissime, nec aliud de Pontificij censura veteris auctoritatis genus exspectandum fuit, quàm vt talibus ambitionibus, pro præceptis Patrum in procinctu fidei constituti occurreres. Igitur si quid auctoritati tuæ (quod non opinamur) æstimas defuisse, supplemus. Vos obsistite talibus ordinationibus, obsistite superbiæ & arrogantiæ venienti. Tecum faciunt præcepta Patrum, *tecum Apostolicæ sedis auctoritas*. Et deinceps: Proinde nos, ne quid meritis dilectionis tuæ derogaremus, ad te potissimum scripta dreximus, *quæ in omnium fratrum & Coëpiscoporum nostrorum facies ire notitiam, non tantùm eorum qui in ea prouincia sunt, sed etiam qui in vicinis dilectionis tuæ prouincijs adiunguntur. Sciet, quisquis hoc, postposita Patrum & Apostolicæ sedis auctoritate neglexerit, à nobis districtiùs vindicandum*, vt loci sui minimè dubitet sibi con-

constare rationem, si putat post tot prohibitiones impunè posse tentari.

S. Leo Pontifex eius nominis primus, qui Ecclesiæ Dei præfuit anno Domini 440. In Epist. 84. ad Anastasium Episcopum Tessalonicensem in Macedonia quę est pars Græciæ. Quanta, inquit, fraternitati tuæ *à beatissimi Petri Apostoli sede commissa*, & qualia etiam nostro tibi fauore sint credita, si vera ratione perspiceres, & iusto examine ponderares, multum possemus de iniunctæ tibi solicitudinis deuotione gaudere. Quoniam sicut præcessores mei præcessoribus tuis: ita etiam ego dilectioni tuæ, priorum secutus exemplum, vices moderaminis mei delegaui, *vt curam, quam vniuersis Ecclesiis principaliter ex diuina institutione debemus*, imitator nostrę mansuetudinis effectus adiuuares, & longinquis ab Apostolicæ sede prouincijs præsentiam quodammodo nostræ visitationis impenderes, quia de continenti opportunoque prospectu promptum tibi esset agnoscere, quid in quibusque rebus, vel tuo studio componeres, vel nostro iudicio reseruares. Nam quum maiora negotia, & difficiliores caussarum exitus liberum tibi esset, sub nostræ sententiæ expectatione suspendere, nec ratio tibi, nec necessitas fuit, in id quod mensuram tuam excederet, deuiandi. Et infrà. Sed

etiam si quid graue, intolerãdumq; gessisset, nostra erat exspectãda cẽsura, vt nihil prius ipse decerneres, q̃ quid nobis placeret, agnosceres. *Vices enim nostras ita tuæ credidimus charitati, vt in partẽ vocatus sit solicitudinis, non in plenitudinẽ potestatis.* Et ꝓpe finẽ cap. 1. Hæc cõnexio totius quidem corporis vnanimitatẽ requirit, sed præcipuè exigit concordiã Sacerdotũ. Quibus cũ sit dignitas cõmunis, nõ est tamen ordo generalis: quoniam & inter beatissimos Apostolos in similitudine honoris fuit quędã discretio potestatis: & quũ omniũ par esset electio, vni tamẽ datũ est, vt cæteris præemineret. De qua forma, Episcoporum quoque est orta distinctio, & magna dispositione prouisum est, ne omnes sibi omnia vẽdicarẽt, sed essent in singulis prouincijs, quorũ inter fratres haberetur prima sententia: & rursus quidã, in maioribus vrbibus cõstituti, solicitudinem susciperent ampliorem, *per quos ad vnam* Petri *sedem vniuersalis Ecclesiæ cura confluerent, & nihil vsquã à suo Capite dissideret.*

Idem in Epist. 46. ad Anatholiũ Episcopũ & Patriarchã Cõstantinopolitanũ. Licet, inquit, sperẽ dilectionem tuã ad omne opus bonũ esse deuotã, vt tamẽ efficacior tua fieri possit industria, necessariũ & congruum fuit fratres meos Lucẽtium Episcopũ, & Basiliũ Presbyterũ, vt promisimus, destinare, quibus

bus tua dilectio societur, *vt nihil in his, quae ad vniuersalis Ecclesiae statum pertinent, aut dubiè agantur, aut segniter, cum residentibus vobis, quibus executionem nostrae dispositionis iniunximus*, ea posśint agi cuncta moderatione, vt nec beneuolentiae partes, nec iustitiae negligantur.

IDEM Epist. 62. ad Patriarchã Antiochenũ in Syria, quae est pars Asię. Leo catholicę Ecclesiae Episcopus Maximo, carisśimo fratri, Episcopo Antiocheno. Quantũ, inquit, dilectioni tuae placeat cõmunis fidei sacratisśima vnitas, & pacis Ecclesiasticę trãquilla cõcordia, literarũ tuarum textus ostẽdit. Et paulò pòst: Et ideo frater carisśime, oportet dilectionẽ tuã toto corde pspicere, cuius Ecclesiae gubernaculis te Dominus voluerit pręsidere, & *eius meminisse doctrinae, quã pcipuus Apostolorũ omniũ beatisśimus Petrus, p totũ mũdũ quidem vniformi praedicatione, sed speciali magisterio in Antiochena & Romana vrbe fundauit, vt illũ in suae glorificationis domicilio praeeminentẽ, ea intelligas reposcere instituta, quae tradidit*, sicut ab ipsa, quã cõfessus est, veritate suscepit. Neq; vllo modo sinas in oriẽtalib. Ecclesijs, maximeq; in his, quas Antioch. sedi sacratisśimorũ Patrũ NICęn. canones deputauêre, ab improbis hęreticis resultari, & vel Nestor. vel Eutych. à quoq; dogma defendi. Et infrà: Sicut etiã in Ephesina Synodo, quae impium Nestoriũ cũ dogmate

ſuo perculit, Iuuenalis Epiſcopus ad obtinendum Paleſtinæ Prouinciæ principatum credidit ſe poſſe ſufficere, & inſolentes auſus per cõmentitia ſcripta firmare. Quod ſanctæ memoriç Cyrillus Alexandrinus Epiſcopus meritò perhorreſcens, *ſcriptis ſuis, mihi, quid prædicta cupiditas auſa ſit, indicauit, & ſolicita prece multum popoſcit, vt nulla illicitis conatibus præberetur aſſenſio.*

IDEM Epiſt. 81. ad Dioſcorum Patriarchã Alexandrinum, qui ſimul erat Patriarcha totius Aegypti & Lybiæ. Quod, inquit, à Patribus noſtris propenſiore cura nouimus eſſe ſeruatum, *à vobis quoque volumus cuſtodiri.*

IDEM Epiſt. 87. ad Epiſcopos Africanos per Mauritaniam Cæſarienſem conſtitutos. Cùm ergo, inquit, inter vos tãtùm voluerint aut ſtudia popularium, aut ambitus ſuperborum, vt non ſolùm laicos, ſed etiam ſecundarum vxorum viros, aut viduarum maritos ad officium cognoſcamus Paſtorale prouectos: nonne apertiſſimæ exigunt cauſſæ, vt Eccleſiæ in quibus iſta commiſſa ſunt, iudicio ſeueriore purgentur, & non ſolùm in tales præſules, ſed etiam in ordinatores eorum vltrò competens proferatur. Sed circunſtant nos hinc manſuetudo clementiæ, inde cenſura iuſtitiæ. Et quia vniuerſæ viæ Domini miſericordia & veritas, cogimur *ſecundum ſedis*

dis Apostolicæ pietatem, ita nostram temperare sententiam, vt trutinato pondere delictorũ, quæ constat non vnius esse mensuræ, quædã definiamus vtcunque toleranda, quædam verò amputanda. Et paulò pòst: *Quod enim nunc vtcunque patimur veniale, inultum postmodum esse non poterit, si quisquam id quod omninò interdicimus, vsurpare præsumpserit:* quia remissio peccati, non parit licentiam delinquẽdi: nec quod potuit aliqua ratione concedi, fas erit amplius impunè committi.

IDEM in Epistola 88. ad vniuersos Germaniæ atque Galliæ Ecclesiarum Episcopos. Leo Romanæ Ecclesiæ & Apostolicæ sedis Episcopus, vniuersis Germaniæ atque Galliæ Ecclesiarum Episcopis salutem. Cùm in Dei nomine in Romana Ecclesia Synodum Episcoporum, siue cæterorum consacerdotum, Christique fidelium coadunatam habuissemus, & de ordinationibus illicitis, super quibus crebrior ad nos illarum partium commeantium sermo peruenerat, atque de alijs necessarijs Ecclesiasticis negotijs tractantes, sacrosque canones relegentes, solerter egissemus, à multis lacrymabili vultu relatum est nobis, quod quidam Germaniarum & Galliarum vrbium Episcopi frequenter Chore Episcopos (qui iuxta Canones Neocæsarienses, siue secundum aliorum decreta

Patrum

Patrum ijdem sunt, qui & presbyteri) vel presbyteros destinarent, qui absente Pontifice altaria erigerent, basilicasque consecrarent. Et statim pòst: Ergo ne vltra talis à vobis licentia vsurpetur, communi sententia statuendum oportuit.

IDEM serm. I. de Natali Apostolorum, his verbis Romanam vrbem alloquitur. *Per sacram,* inquit, *Petri sedem caput orbis effecta, latiùs præsides religione diuina, quàm dominatione terrena.* Quamuis enim multis aucta victorijs, ius Imperij tui terra marique protuleris: minus tamen est, quod tibi bellicus labor subdidit, quàm quod pax Christiana subiecit.

S. GELASIVS Pontifex, qui præfuit Ecclesiæ anno Domini 494. in Epistola ad Episcopos Dardaniæ in Asia: *Cuncta,* inquit, *per mundum nouit Ecclesia, quoniam quorumlibet sententijs ligata Pontificum, sedes B. Petri Apostoli ius habet resoluendi. Vtpote quæ de omni Ecclesia fas habeat iudicandi,* neque cuiquam de eius liceat iudicare iudicio.

ANASTASIVS vndecimus Pontifex, qui præfuit Ecclesiæ anno Domini 496. in Epistola ad Anastasium Imperatorem. Per ministerium, inquit, humilitatis meæ, *sicut semper est sedes beati Petri, in vniuersali Ecclesia, assignatum sibi à Domino teneat principatum.*

FELIX

Felix 4. Pontifex, qui præfuit Ecclesiæ anno Domini 526. in Epistola ad varios Episcopos. Sanctitatis, inquit, vestræ scripta, *quæ ad sedem Apostolicam misistis tanquam ad Caput*, vt inde acciperetis responsa, vnde omnis Ecclesia totius religionis sumpsit Exordium, gratanter suscepi.

Ioannes vndecimus Pontifex, qui Ecclesiæ præfuit anno Domini 530. in Epistola ad Iustinianum seniorem Augustum, quæ habetur in ipso codice Iustiniani, in 1. Titulo. Inter claras, inquit, sapientiæ & mansuetudinis vestræ laudes, Christianissimi Principum, puriore luce tanquam aliquod sydus irradiat, quod amore fidei, quod caritatis studio edocti, *Ecclesiasticis disciplinis Romanæ sedis reuerentiam conseruatis, & ei cuncta subijcitis, & ad eius deducitis vnitatem, ad cuius auctorem, hoc est, Apostolorum primum, Domino loquente præceptum est: Pasce oues meas, quam esse omnium verè Ecclesiarum Caput, & Patrum regulæ, & Principum statuta declarant.*

Pelagius II. Pontifex, qui præfuit Ecclesiæ anno Domini 555. qui in Epistol. prima ad Episcopos Orientis. *Romana sedes*, inquit, *instituente Domino, caput est omnium Ecclesiarum.* Et paulò superius in

exor-

exordio. Dilectissimis fratribus Vniuersis Episcopis, qui illicita vocatione Ioannis Cōstantinopolitani Episcopi ad Synodū Constantinopolim conuenerunt, Pelagius. Et post pauca: Vnde fratres relicta penitus audacia, quæ contra Apostolicam Sedem, contra ipsam Domini Saluatoris vocem, qua dictum est: Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam; sumpta est disputandi contra Domini præcepta, vana errantium corda conquiescant, nec liceat defendi, quòd non liceat agere. Relatum est ergò ad Apostolicam sedem Ioannem Constātinopolitanum Episcopum Vniuersalem se subscribere, vosque ex hac sua præsumptione ad Synodum conuocare generalem: *cùm generalium Synodorum conuocandi auctoritas Apostolicæ Sedi beati Petri, singulari priuilegio sit tradita, & nulla vnquam Synodus rata legatur, quæ Apostolica auctoritate non fuerit fulta.* Quapropter, quicquid in prædicto vestro conuenticulo, quia Synodus taliter præsumpta esse non potuit, statuistis, *ex auctoritate Sancti Petri Apostolorum Principis & Domini Saluatoris voce, qua Beato Petro potestatem ligandi atque absoluendi ipse saluator dedit, quæ etiam potestas in Successoribus eius indubitanter trāsiuit; præcipio omnia quæ ibi statuistis, & vana & cassata esse, ita vt deinceps nunquam appareant nec ventilentur. Ait enim ipse*

Salua-

Saluator beato Petro, sicut ipse per se veritas loquitur dicens: Quæcunque ligaueris super terram, erunt ligata & in cælo, & quæcunque solueris super terram, erunt soluta & in cælo. Multis denuò Apostolicis & canonicis, atque Ecclesiasticis instruimur regulis, non debere absque sententia Romani Pontificis Concilia celebrari: quapropter, vt iam dictum est rectè, non Concilium, sed vestrum conuenticulum vel conciliabulum cassatur, & quicquid in eo actum est, irritum habetur & vacuum. Vos quoque deinceps videte, vt nullius hortatu talia præsumatis, si Apostolicæ sedis communione carere non vultis. Modò verò ideo suspenditur vltio, vt locum posiit habere correctio.

S. Gregorivs I. Pontifex, qui præfuit Ecclesiæ anno 590. lib. I. Epist. 71. ad Petrum Diaconum. *Quantò*, inquit, *Apostolicæ sedi ab Ecclesiis reuerentia cæteris exhibetur*, tantò eam in earum decet esse tuitione sollicitam.

Idem lib. I. Epist. 72. ad Gennadium patricium & Exarchum Africæ. Ex Concilio verò Numidiæ, *si qui desiderauerint ad Apostolicam sedem venire, permittite:* & si quilibet eorum vitæ contradicere voluerit, obuiate.

Idem lib. 2. Epist. 30. ad Ioannem Subdiaconum. *Quantò Apostolica sedes Deo auctore cunctis prælata constat Ecclesiis:* tantò inter multiplices curas, & illa nos valdè solicitat, vbi ad

P con-

consecrandum Antistitem, nostrum expectatur arbitrium. Et lib. 2. Epist. 37. ad Natalem Episcopum. Postquam, inquit, ad beatitudinem vestram & decessoris mei, & mea, in caussa Honorati Archidiaconi scripta directa sunt, tunc contempta vtriusque sententia, præfatus Honoratus proprio gradu priuatus est. *Quod si quilibet ex quatuor Patriarchis fecisset, sine grauissimo scandalo tanta contumacia transire nullo modo potuisset.*

Item lib. 4. Epist. 56. ad Episcopos Prouinciæ Helladis. Pallium Ioanni fratri nostro Corinthiorum Episcopo nos transmisisse cognoscite, cui vos magnoperè conuenit obedire.

Item lib. 7. Epist. 63. ad Ioannem Episcopum Siracusanum. Nam, inquit, de Constantinopolitana Ecclesia, *quis eam dubitet Apostolicæ sedi esse subiectam?* quod & Dominus piissimus Imperator, & frater noster Eusebius, eiusdem ciuitatis Episcopus asiduè profitetur.

Et Epistol. 64. ad eundem: Nam, inquit, quod se dicit sedi Apostolicæ subijci, si qua culpa in Episcopis inuenitur, *nescio quis ei Episcopus subiectus non sit.*

Et lib. 11. Epist. 42. ad Ioannem Episcopum Panormitanum. Illud, inquit, admonemus, *vt Apostolicæ sedis reuerentia nullius præsumptione turbe-*

turbetur. Tunc enim status membrorum integer manet, si caput fidei nulla pulset iniuria.

IDEM in Explicatione quarti psalmi pœnitentialis in illum versum, tota die exprobrabant mihi. Nostris verò, inquit, maximè temporibus malitiæ suæ verus (hæresis .s.) exercuit: & totius Ecclesiæ pacem scismatica infestatione turbauit. Concitauit enim aduersus Ecclesiam Dei non solùm innumerabilem populi multitudinem, verùmetiam Regiam; si fas est dicere, potestatem. Nulla enim ratio sinit, vt inter Reges habeatur, qui destruit potiùs quàm regat imperium, & quoscunque habere potest peruersitatis suæ socios, eos à consortio Christi facit alienos. Qui turpissimi lucri cupiditate illectus Sponsam Christi captiuam cupit abducere, & passionis Dominicæ Sacramentum ausu temerario contendit euacuare. Ecclesiam quippè quam sui sanguinis precio redemptam Saluator noster voluit esse liberam, hanc iste, potestatis regiæ iura transscendens, facere conatur ancillam. Quantò melius foret sibi, Dominam suam esse agnoscere, eique, religiosorum Principum exemplo, deuotionis obsequium exhibere, nec contra Deum fastum extendere dominationis, à quo suæ dominium accepit potestatis? Ipse est enim qui ait: Per me Reges regnant.

Sed immensæ cæcatus cupiditatis caligine, & diuino, vt patet, ingratus beneficio, & contra Deum fastuosus, terminos quos posuerunt Patres nostri, contempto diuino timore, transgreditur, & contra catholicam veritatem, suæ furore tyrannidis efferatur. In tantum autem suæ temeritatem extendit vesaniæ, *vt caput omnium Ecclesiarum, Romanam Ecclesiam sibi vendicet, & in Domina gentium, terrenæ ius potestatem vsurpet. Quod omninò ille fieri prohibuit, qui hanc beato Petro Apostolo specialiter commisit.*

SVBMONITIO AD LECTOREM.

TAm præclara sunt hæc, & tam multa atque illustria, quin & omni exceptione maiora testimonia de primatu sedis, & successorum B. Petri Apostoli, vt pij, & cordati de illis iustè ambigere nec possint, nec debeant. Neque enim falsum testimonium toties, & tam apertè, ac publicè coram toto mundo, & vniuersa posteritate tulisse tot tantosque Pontifices, quisquam vel suspicari queat; cum fuerint omnes, vt nec aduersarij diffitentur, viri doctissimi & pientissimi; & priores duodecim, præterea etiam sanctissimi Martyres. Et quomodo coram omnibus Episcopis totius Orientis & Occidentis, (vt taceam Imperatores diuersos) ad quos vel sigillatim, vel coniunctim scripserunt, potestatem suam monarchicam, vel superioritatem

Aposto-

Apostolicam allegare & tam sæpè & seriò prætendere, & vigore illius illis cum summa au-ctoritate vel mandare, & præscribere, vel responsa & consulta dare, quin & minari etiam cēsuras & pœnas Ecclesiasticas delinquētibus, ac reipsa quoque, quando ita ferebat & exigebat iusta euidensque necessitas, infligere ausi fuissent; si non constetisset vrbi & orbi, rem sic, & non aliter sese habere: quod etiam sponte vltroque tam Episcopi quàm Imperatores quoque & alij Principes Christiani euidenter confessi sunt, & ad Romanum Pontificem, tanquam S. Petri ordinarium successorem, & proinde supremum totius, atque vniuersalis Ecclesiæ Pastorem ac Rectorem in afflictionibus & persecutionibus, in dubijs ac maioribus causis ac casibus, & magis arduis negotijs Ecclesiasticis scribendum recurrendumque sibi putarunt: & vel responsa vel consulta, vel auxilium patrociniumque à Romana sede & eius Episcopo enixè submisseque implorarunt, & impetrarunt sæpiùs: id quod tùm ex Epistolis SS. Pontificum ad ipsos rescriptis, tùm ex illis quas ad ipsos Romanos Pontifices ex Asia, Africa & Europa diuersi scripserunt & illustres Episcopi, Primates etiam & Patriarchæ, nec nō Imperatores quamplurimi, meridiana luce clarius, atque adeo testatissimum euadit. Conātur quidem degeneres Ecclesiæ Catholicæ hostes duodecim priorum Pontificum & martyrum Epistolas in dubium vocare; sed mendacij coarguuntur ab Isidoro, à Ruffino, & Concilio Vasensi, qui illas vt áuthen-

 ticas

ticas citant, & solidis præterea argumentis nostro seculo confutati sunt à D. Francisco Turriano, quinque libris, quos pro Canonibus Apostolorum, & Epistolis decretalibus Apostolicorum Pontificum, eruditissimè contra Magdeburgenses Centuriatores conscripsit anno 15.73. Coloniæ in officina Quenteliana editos. Posteriorum verò post S. Siluestrum Pontificum Epistolas cùm negare non ausint, malunt tamen impudenter contradicere, & blasphemis conuicijs Sanctissimos Pontifices, more nimirum suo, impiè proscindere, quàm errorem agnoscere suum, & clarissimæ testatissimæque veritati locum & fidem tribuere: haud secus quàm Pharisæi excæcati odio & malitia, contra confessionem & conscientiam suam, Christo præfractè & impudentissimè contradicere, quàm humiliter credere maluerunt. Ne tamen solo Pontificũ Romanorũ, in propria vt videtur caussa, niti videamur testimonio, adducemus porrò græcorum & latinorum atq; adeò totius Ecclesię quoque euidentissima & conspirantia testimonia.

EXEGESIS ET GERMANA EXPLIcatio Patrum quos perperam & corruptè allegant hæretici.

VNiuersalis Episcopus dupliciter aliquis vocari poterit: primò, quod solus & vnicus sit Episcopus, sic vt nulli præter ipsum, Episcopi nomine vocari similiter possint, & alij omnes, non Episcopi, sed vniuersalis istius, & vnici Episcopi veluti ministri & vicarij

cæteri

cēferi possint & debeant. Hoc sensu solus Christus Episcopus animarum nostrarum, & Pastor Ecclesiæ vocari potest & debet: & ille Antichristus meritò, aut illius prodromus censendus venit, qui tali ratione & intentione vniuersalem se Episcopum nominare, aut vt sic nominetur, affectare vel exigere ausit: idque duplici ex caussa: tùm quia quod Christo, & soli Christo competit propriè, sibi vsurpare præsumit; tùm quia hoc non nisi ex superbia mera & diabolica arrogantia facit: quæ duo in Antichristo singulariter inuenientur, & eius Spiritum exprimunt. Quia igitur hoc fine sese vniuersalem Episcopum appellabat, & appellari volebat Patriarcha & Episcopus Constantinopolitanus, meritò sese illi tam fortiter & constanter opposuit S. Gregorius, & ante ipsum Pelagius prædecessor, & illum titulum, vt blasphemum, sacrilegum, & Antichristianũ Spiritum redolentem in Constantinopolitanis Episcopis nulla ratione admittere aut tolerare voluerunt, sed omnibus modis detestati sunt & persecuti, vti ex officio quoque & authoritate Apostolica facere tenebantur. Hanc fuisse mentem istorum Pontificum ex Epistolis eorum, & maximè S. Gregorij, atque adeo ex ipsis testimonijs, quos hæretici contra Catholicos allegare audent, quiuis cordatus & intelligens cognoscere pôterit. Altero modo vniuersalis aliquis dicitur Episcopus, nó qui vnus & solus, sed qui præcipuus & summus sit Episcopus inter alios inferiores. Sicuti generalis aliquis minister, aut Prouincialis vocatur,

non qui solus, sed qui principalis & supremus sit Minister aut Prouincialis, inter alios Ministros & Prouinciales, quos sub se habet. Hoc sensu sub Christo, vniuersalis est, & vocari potest Romanus Pontifex totius Ecclesiæ Episcopus, quia inter cæteros Episcopus, quibus administratur & regitur Ecclesia, præcipuum obtinet & supremum locum: & cum alij particulares pascere habeant Ecclesias, ipse vniuersam Ecclesiam, cum omnibus & vniuersis Episcopis, & ouibus Christi, tanquam caput, & generalis ac supremus Pastor, ex officio moderatur. Et hoc non inficiatur S. Gregorius, sed agnoscit & probat, totique orbi Christiano notissimum asseuerat, & reipsa etiam ostendit, se generalem ac supremum esse Pastorem totius atque vniuersalis Ecclesiæ: neque tamen, ob deprauatum & sceleratum sensum, quo sibi Constantinopolitanus Episcopus, vniuersalis Episcopi titulum vsurpabat, voluit admittere, vt Romanus Pontifex eo titulo appellaretur, nedum Constantinopolitanus, qui duntaxat vnius diœcesis Episcopus, & prouinciæ Primas seu Patriarcha erat particularis, qui nihilominus vel hoc secundario sensu absque sacrilega & falsissima, atque adeo antichristiana arrogantia titulum vniuersalis Episcopi sibi vendicare non potuit; quia etsi primas erat & Patriarcha in sua prouincia; totius tamen & vniuersalis Ecclesiæ summus non fuit, nec generalis Episcopus; siquidem illud nomen, illeque titulus in nullum conferri, nec competere potest mortalem, nisi solum Ro-

manum

manum Pontificem; quem vniuersa etiam Ecclesia tùm alibi, tùm in generali isto & celeberrimo Concilio Calcedonensi ea propter nec temerè, nec falsò, nec immeritò, hoc secundario sensu, vniuersalem Episcopum vocauit aut saltem æquipollenti titulo sponte vltroque decorauit. Quin & ipsemet Christus Vicarium suum, & supremum totius Ecclesiæ suæ in terris visibilem constituendum, & vsque ad finem mundi ordinaria successione continuandum Rectorem, vnum Pastorem vocare non dubitauit; erit, inquit, vnus Pastor & vnum ouile Ioan. 10. non quia solus, sed quia præcipuus futurus esset, & super omnes alios collegas & inferiores Pastores, summus ac generalis Pastor; cuius respectu omnes, alij etiam Episcopi & Pastores, oues censendi venirent: licet alioquin, respectu suorum subditorum, & gregum, veri essent quoque Episcopi & Pastores.

CAPVT XVII.

AN ROMANVS PONTIFEX, sit vniuersalis, seu Catholicæ Ecclesiæ, supremus in terris Pastor, secundum sententiam SS. Patrum totius Orientis.

Vera sententia Catholicorum.	*Falsa sententia hæreticorum.*
Romanus Episcopus, quia S. Petri sum	Romanus Episcopus non est supre-

mi & generalis Pastoris, ordinarius successor, totius quoque Ecclesiæ Catholicæ sub Christo caput est visibile, Pastor & Rector: quia sic crediderunt, & confessi sunt SS. Patres Asiani & Græci, seu totius Orientis.

mus totius Ecclesiæ Pastor nec Pontifex, sed Antichristus: quia sic Patres Asiani & Græci testantur.

S. IGNATIVS Episcopus Antiochenus in Syria, & Martyr. In Epistola quam scripsit ad Romanos. Ignatius, inquit in titulo, *Ecclesiæ sanctificatæ, quæ præsidet in regione Romanorum.*

S. IRENAEVS discipulus S. Polycarpi in Asia, & postea Episcopus Lugdunensis in Gallia, ac Martyr lib. 3. contra hæreses, cap. 3. *Maximæ,* inquit, *& antiquißimæ, & omnibus cognitæ, à gloriosißimis duobus Apostolis Petro & Paulo Romæ fundatæ et constitutæ Ecclesiæ,* eam quam habet ab Apostolis traditionem & annunciatam omnibus fidem, per successiones Episcoporum peruenientem vsque ad nos indicantes, confundimus eos qui quoque modo, vel per sui placentiam malam, vel vanam gloriam, vel per cæcitatem & malam scientiam, præterquam oportet, colligunt. *Ad hanc enim Ecclesiam, propter potentiorem principalitatem, necesse est omnem conuenire Ecclesiam, hoc est, eos qui sunt vndique fideles,* in qua semper ab his qui sunt vndique, conseruata est ea, quæ ab Apostolis est traditio.

S. EPI-

S. EPIPHANIVS Salaminæ Cypri Episcopus hæresi 68. quę est Meletianorum. Vrsatius & Valens (qui erant Episcopi) pœnitentiam agentes, inquit, vna cum libellis *profecti sunt ad B. Iulium Romanum Episcopum*, pro ratione reddenda de suo errore ac delicto.

S. ATHANASIVS Alexandrinus Episcopus in Aegypto lib. 2. Apologetici, idem testatur de illis Episcopis arriana hæresi prius infectis, sed postea resipiscentibus. Itidem, inquit, & isti, (Vrsatium & Valentem intelligit) à veritate superati postularunt (veniam scilicet erroris & delicti) *& postulationem suam literis mandatā tradiderūt Iulio Episcopo Romano.*

IDEM in libro de sententia Dionysij Patriarchæ Alexandrini. Quidam, inquit, ex Ecclesia rectè quidem sentientes, sed ignari eius caussæ, cur ita ab eo scriptum esset, *Romam ascenderunt, ibiq; eum* (Patriarcham Alexandrinum) *apud Dionysium Romanum Præsulem* (tanquam supremum videlicet Ecclesiæ caput & Iudicem) *accusauerunt.*

S. BASILIVS Magnus Episcopus Cæsariæ in Cappadocia Prouincia Asiæ minoris in Epist. 52. ad Athanasium: *Visum est*, inquit, *consentaneum scribere ad Episcopum Romanum, vt videat res nostras, & iudicij sui decretum interponat*. Vt quia difficile est, aliquos inde de Concilij sententia mitti, *ipse auctoritatem*

rei

rei tribuat delectis viris, qui laborem quidem itineris ferre possint, lenitate verò ac facilitate morum, tum commoda & prudenti oratione eos, qui à recta via deflexerunt, monere, quique acta Ariminensis Concilij secum ferant, ad ea rescindenda quæ illic violentè acta sunt.

S. GREGORIVS Nazianzenus Episcopus in Cappadocia Asiæ minoris in carmine de vita sua, *dicit Romanam Ecclesiam semper conseruasse veram de Deo sententiam, vt decet vrbem, quæ toti Orbi præsidet.*

S. CRYSOSTOMVS Archiepiscopus & Patriarcha Constantinopolitanus ac totius Græciæ Epist. 1. ad Innocentium Papam: *Obsecro*, inquit, *vt scribas, quod hæc tam iniq; facta* (iniustè deposuerat Chrysostomum Episcopatu Theophilus Episcopus Alexandrinus in Concilio multorum Episcoporum) *non habeant robur*: Illi autem qui iniquè egerunt pœnæ Ecclesiasticarum legum subiaceant.

IDEM in Epistola 2. ad eundem Innocentium Romanum Pontificem. Perpetuas vobis, inquit, gratias agimus, *quod paternam erga nos beneuolentiam declarastis*. Et in eadem Epistola, petit, ne Romanus Pontifex inimicos suos, si curari velint, grauius puniat, aut excommunicet, licet benè essent meriti. *Ve-*

stram,

stram, inquit, *oro vigilantiam, vt licèt omnia tumultibus impleuerint, si tamen curari morbo voluerint, ne affligantur, neque è cœtu eyciantur.*

S. CYRILLVS Archiepiscopus Alexandrinus, & Primas totius Aegypti in libro Thesauri, vt citatur à S. Thoma in opusculo contra Græcos, & Gennadio Scholario græco auctore in libro de Primatu Romani Pontificis. *Petro*, inquit, *omnes iure diuino caput inclinant, & Primates mundi, tanquam ipsi Domino Iesu obediunt*. Item: Debemus nos, vt qui membra sumus, *capiti nostro Romano Pontifici, & Apostolicæ sedi adhærere.*

THEODORETVS Cyri in Asia Episcopus, qui octingentis Ecclesijs circa annum Domini 440. præerat, in Epistola ad Leonem Papam. *Ego*, inquit, *Apostolicæ vestræ Sedis exspecto sententiam, & supplico, & obsecro vestram sanctitatem, vt mihi opem ferat, iustum vestrum & rectum appellanti iudicium, & iubeat ad vos accurrere*, & ostendere meam doctrinam, vestigia Apostolica sequentem.

IDEM in Epistola ad Renatum Presbyterum Romanum: Spoliarunt, inquit, me Sacerdotio, eieceruntque ex ciuitatibus, neque ætatem in religione exactam, neque canitiem reueriti. Quamobrem te precor, *vt sanctissimo Archiepiscopo Leoni persuadeas, vt Apostolica vtatur auctoritate, iubeatq; ad vestrum Concilium*

lium adire. Tenet enim sancta ista Sedes guberna-cula regendarum cuncti orbis Ecclesiarum.

SOZOMENVS lib.3.cap.7. *Cùm propter Sedis,* inquit, *propriæ dignitatem* (loquitur de Iulio Romano Pontifice, qui restituit Episcopatum Athanasio Alexandrino, & Paulo Constantinopolitano) *cura omnium ad ipsum spectaret,* singulis Ecclesiam suam restituit.

ACATIVS Episcopus ad Simpliciũ Papam (qui præfuit Ecclesiæ circa annũ 468. & scripserat ad Acaciũ vt motus Alexandrinæ Ecclesiæ componeret.) *Solicitudinem,* inquit, *omnium Ecclesiarum, secundum Apostolum circumferentes*, indesinenter hortamini, quamuis sponte vigilantes & prçcurrentes, sed vos diuino zelo solicitos demonstratis, statum Alexandrinæ Ecclesiæ certiùs requirentes.

LIBERATVS in breuiario cap. 22. Silueŕio, (Romano Pontifice, circa annum 535.) veniente Pataram, venerabilis Episcopus ciuitatis ipsius venit ad Imperatorem, & iudicium Dei contestatus est, de tantæ sedis Episcopi expulsione, multos esse dicens in hoc mundo Reges, & non esse vnum, *sicut ille* (Romanus Pontifex Siluerius) *Papa est super Ecclesiam mundi totius,* à sua sede expulsus.

S. ATHANASIVS & reliqui Episcopi in Synodo Alexandrina ad Felicem Papam, qui præfuit Ecclesiæ circa annum Domini 360.

de in-

de infestationibus Arrianorum. Domino beatißimo & honorabili sancto Patri Felici, Sanctæ sedis Apostolicæ vrbis Romæ Papæ, Athanasius & vniuersi Aegyptiorum, Thebaidorum, & Libyorum Episcopi in sancta Alexandrina Synodo, gratia Dei, congregati. Vestro, inquiunt, sancto suggerimus Apostolatui, vt nostri, more solito, solicitudinem gerere dignemini, iuxta vestram prudentissimam sapientiam, quæ omnibus luce clarius manifesta est: quia Apostolicis vestra beatitudo visceribus commota per tribulationem nostram, nos omnes hortata est ad tuitionem Catholicæ & Apostolicæ Ecclesiæ, in vnum conuenire. Et statim pòst: Ideo Pater beatißime, *quia semper antecessores nostri, & nos à vestra Apostolica sancta sede auxilium hausimus*, & nostri vos curam habere agnouimus; *præfatam Apostolicam, & summam expetimus, iuxta canonum decreta, sedem*, vt inde auxilium capiamus, vnde prædecessores nostri ordinationes & dogmata atque sublevationes cœperunt: *ad eam quoque quasi ad Matrem recurrimus, vt eius vberibus nutriamur, quoniam non potest Mater obliuisci infantem suum: sic & vos nolite obliuisci nos vobis commissos*, quoniam non leuibus nos inimici nostri implicauerunt, & quotidie facere moliuntur afflictionibus & apprehendere, aut ferro nos-

nos constringi minantur, nisi eorum consentiamus erroribus: quod nequaquam vobis inconsultis agere præsuminus: *canonibus quippe iubentibus, absque Romano nos de maioribus caussis nihil debere decernere Pontifice:* ideoque ad propositum recurrentes & ad brauium properantes, vestræ Apostolicæ sedis imploramus auxilium: quia vt credimus non despexit Deus preces non lacrymis sibi oblatas seruorũ suorũ: *sed ob id vos Prædecessoresq́ vestros, Apostolicos videlicet Præsules, in summitatis arce constituit, omniumq́; Ecclesiarum eis curam habere præcepit, vt nobis succurratis, nosq́; tuentes, cui omne Episcoporum iudicium est commissum, liberare ab hostibus nostris non negligatis: nam scimus in Nicæna magna Synodo trecentorum octodecim Episcoporum ab omnibus concorditer esse roboratum, non debere absque Romani Pontificis sententia Concilia celebrari, nec Episcopos damnari:* licet hæc & alia quàm plurima necessaria, ab hæreticis, qui nos quotidie infestant & perdere nituntur, vt faciliùs nos capere possint, sint Synodica Capitula incensa nobisque sublata. Et paulò pòst. *Scimus enim, vt semper vestræ Sedis Præsules, primò Apostoli, deinde Successores eorum fecerunt, vos vniuersalis Ecclesiæ, & maximè Episcoporum, qui oculi, propter contemplationem & speculationem vocantur Domini, curam gerere, ac de releuatione ac lege nostra assiduò cogitare debere.*

IDEM

IDEM ATHANASIVS cum Episcopis totius Aegypti ad Marcum eius nominis primum, Pontificem Romanum, pro Exemplaribus Nicæni Concilij, quia Arriani eorum Exemplaria incenderant. Domino, inquit, sancto, & Apostolici culminis venerando, Marco sanctæ Romanę & Apostolicæ Sedis, *atque vniuersalis Ecclesiæ Papæ*, Athanasius & vniuersi Aegyptiorum Episcopi. Ad vos peruenisse non dubitamus, quanta & qualia ab hæreticis, & maximè ab Arrianis quotidie patimur; quoniam in tantum ab ijs persequimur, vt etiam viuere iam nos tædeat. Nam instanti tempore subitò & insperatè in nos irruentes, nosque iuxta pręceptum Domini, qui ait: Si vos persecuti fuerint in vnam ciuitatem, fugite in aliam; fugiendo, propter cladem populi eos declinantes, nos compræhendere non valuerunt, sed omnia depopulati sunt. In tantum enim nostra vastauerunt, vt nec libros, nec vestimenta Ecclesiastica, aliaque ornamenta, nec reliqua vtensilia nobis dimitterent. Libros verò nostros vsque ad minimum incendentes, nec iota vnum relinquentes, propter veritatis fidem, etiam *Nicænam Synodum, qua modò clerus & populus imbuebatur, & maximè iam imbuti erant*, in contumeliam nostram & omnium Christianorum incenderunt. Quapropter precamur,

Pater beatiss.me, quia non dubitamus apud vos plenaria esse Nicæni Concilij exemplaria, vt nobis illa, *quæ sanctæ recordationis prædecessoris vestri Siluestri fuerunt*, sub tuta mittatis stipulatione. Nam quando prædictæ Synodo, cum beatæ memoriæ Alexandro, digno Deo Pontifice nostro, id est, Alexandrinæ Magnæ Ciuitatis Episcopo, in Diaconatus interfuimus officio, sub nostræ præsentiæ Testimonio per beatos viros Victorem & Vincentium Presbyteros, *Apostolicæ Sedis* Apocrisarios, missa sunt *prædicto Papæ Siluestro*, cum astipulatione subnexa, capitula septuaginta. Sanè præsentibus nobis octoginta capitula in memorata tractata sunt Synodo; scilicet quadraginta à Græcis, græca ædita lingua, & quadraginta à Latinis, similiter latina ædita lingua. Sed visum est trecentis decem & octo Patribus, sancto Spiritu repletis, in prædicto Concilio congregatis, & maximè iam dicto Alexandro, & Apostolicæ sedis Apocrisarijs, vt decem capitula adunarentur alijs, atque congruis locis insererentur, & ad formam septuaginta Discipulorum, vel totius orbis terræ linguarum, septuaginta tanti & tam excellentis Concilij fierent Capitula, *quæ omnem Christianorum informarent orbem, & omnes sub Sacerdotali & Christiano nomine degentes vna fides, & vna Sacerdo-*

cerdotalis atque clericalis regeret norma, nec quisquam à suo dissideret Capite. Nunc ergo quia (vt prædictum est) ab inimicis sanctæ Dei Ecclesiæ, & maximè ab Arianis, à quibus quotidie expugnamur, conterimur & opprimimur, præfata septuaginta Nicæni Concilij capitula, quæ de præfata Synodo iam fato iubente Domino meo Alexandro, decreto omnium Episcoporum attuli, quæ etiam coram omnibus recitaui atque transcripsi, sunt igne combusta: optamus vt à *vestræ sedis auctoritate, quæ est mater & caput omnium Ecclesiarum,* ea ad correctionem & recreationem fidelium orthodoxorum percipere per præsentes Legatos mereamur: *quatenus vestra fulti auctoritate,* vestrisque precibus roborati, illæsi à memoratis æmulis sanctæ Dei Ecclesiæ, & nostris, euadere, nobisque commissos eruere valeamus. *Verè nouimus, Apostolatus vestri* cor gratia sancti Spiritus in tantum esse accensum, *vt omnibus oppressis succurratis:* quantò magis nobis, qui licet exigui ordinis, *tamen vestri sumus, vobisque obedientes cùm omnibus nobis commissis, & sumus & semper esse volumus?* Et in fine. Orantem pro nobis, *sanctum Apostolatum vestrum,* longæuis Dominus seruet temporibus.

SVBMONITIO AD LECTOREM.

EX his præclaris testimonijs euidentissimè patet, hoc ipsum, quod Sacerrimi Pontifices Romani, vt superiore capite probatum est, de sua potestate in vniuersam Ecclesiam Christi, non ex superbia aut præsumptione, (à qua fuêre alienissimi, vtpote singulari sanctitate præditi & illustres) sed, sicut & S. Apostolus Paulus subinde, eodem aut simili nomine, potestatem suam commemorare, prætendere, & contra pseudoapostolos, hæreticos & scismaticos, aliosque rebelles, vendicare coactus fuit, necessitate, aut iustissimis rationibus ducti, in suis aut responsalibus, aut decretalibus Epistolis allegarunt; Patres & Episcopos Græciæ, Aegypti, Asiæ, atque adeò totius Orientis, quotquot Christiani & Catholici fuerunt, ingenuè credidisse, & publicis scriptis, atque adeò reipsa comprobasse, & vniuerso mundo fuisse contestatos; quando Romanam Ecclesiam omnium Ecclesiarum Matrem ac caput, & Romanum Pontificem vniuersalis, hoc est, totius per vniuersum orbem Christianum, Ecclesiæ Christi supremum Pontificem, Pastorem & Rectorem professi sunt, & eundem, vt talem, in dubijs consulere, & aduersis contra hostes fidei & religionis catholicæ, hæreticos nimirum & scismaticos aliosque rebelles, pro auxilio suppliciter humiliterque, implorare non destiterunt: nec hoc ipsimet tantùm crediderunt & confessi sunt, tum sigillatim, tùm coniunctim in Synodis ac concilijs

prouincialibus, Orientalis Ecclesiæ Patriarchæ, primates Archiepiscopi, Episcopi & Præsules; sed & suos, sibique creditos idipsum diligenter docuerunt: vt præter alia, ex Epistola illa S. Athanasij & totius Aegypti Episcoporum ad S. Marcum Pontificem Romanum, satis constat: ideoque Orientalem Ecclesiam credidisse, & agnouisse, & confessam esse Romanam Ecclesiam veram esse & indubitatam Ecclesiam Christi, idque ideo, quia Romanus Episcopus verus est, & ordinarius in visibili hierarchia, S. Petri (primi sub Christo totius Ecclesiæ visibilis ac summi Pastoris) successor, & totius Ouilis, hoc est, Ecclesiæ Christi principalis, & quandiu Ecclesia in terris peregrinabitur, perpetuus, atque adeò, secundum Christi expressam promissionem, vnus, hoc est, summus Pastor. Nec possunt hæretici vnum ex primæuis Orientalibus Patribus, aut Episcopis producere, qui hoc ipsum vel inficias iuerit, aut impugnauerit: nisi fuerit infamis hæreticus aut scismaticus, aut alia ratione rebellis, & superbiæ spiritu inflatus atque corruptus.

CAPVT XVIII.

AN ROMANVS PONTIFEX, sit vniuersæ, seu catholicæ Ecclesiæ supremus Pastor & Rector, secundum sententiam SS. Patrum latinorum, seu totius Occidentis.

Vera sententia Catholicorum.

Romanus Episcopus, quia S. Petri, generalis seu summi Ecclesię Pastoris, ordinarius successor, totius quoque & vniuersæ Catholicæ Ecclesiæ sub Christo, in visibili hierarchia caput est visibile, Pastor & Rector supremus: quia sic crediderunt & confessi sunt Episcopi ac Patres Latini, ac totius Occidentis.

Falsa sententia Hæreticorum.

Romanus Pontifex non est caput, nec Pastor, aut Rector Ecclesiæ Christi, sed Antichristus censendus: quia sic Episcopi ac Patres Africani, alijque latini censuerunt.

a S. CYPRIANVS lib. de vnitate Ecclesiæ: Episcopatus, inquit, vnus est, *cuius à singulis in solidum pars tenetur.*

b IDEM Tom. 2. ad Quintum seu Quiri-

S. CYPRIANVS Martyr & Primas totius Africæ lib. 1. Epistol. 3. ad Cornelium Papam. Neque enim aliunde hęreses obortæ sunt, aut natą sunt scismata, quàm inde, quod Sacerdoti Dei non obtemperatur, *nec vnus in Ecclesia ad tempus Sacerdos, & ad tempus iudex vice Christi cogitatur*. Et paulò infrà: Post ista adhuc insuper, pseudoëpiscopo sibi ab hæreticis constituto, (Nouatiani) nauigare audent, *& ad Petri cathedram atque Ecclesiam Principalem, vnde vnitas Sacerdotalis exorta est*, à scismaticis & profanis literas ferre.

IDEM lib. 1. epist. 8. Quirinum, in Concilio Carthaginensi præsidens, sic inter alia orditur: Neque *enim quisquam nostrum Episcopum se esse Episcoporum constituit.*

c S. HIERONYMVS in Epistola ad Nepotianum. *Singuli*, inquit, *Ecclesiarum Episcopi*, singuli Archipresbyteri, singuli Archidiaconi, *& omnis ordo Ecclesiasticus suis Rectoribus nititur.*

d IDEM in Epistola ad Euagrium. Si auctoritas, inquit, quæritur, *orbis maior vrbe. Quid mihi profers vnius vrbis consuetudinem?* Quid paucitatem, de qua ortum est supercilium, in leges Ecclesiæ vendicas? V-

ad plebem vniuersam. Deus, inquit, vnus est, & Christus vnus, & *vna Ecclesia, & cathedra vna super Petrum, Domini voce fundata.* Aliud altare constitui, aut Sacerdotium nouum fieri, præter vnum altare, & vnum Sacerdotium nó potest, quisquis alibi collegerit spargit.

IDEM cum Collegis suis Episcopis Africanis lib. 4. Epist. 1. ad Lucium Papam Romanum, successorem proximum S. Cornelij Papæ & Martyris. Et nuper quidem, inquit, Frater charissime, gratulati sumus, cùm te honore geminato *in Ecclesiæ suæ* administratione Confessorem pariter & *Sacerdotem constituit diuina dignatio:* sed & nunc non minus tibi & comitibus tuis atque vniuersæ fraternitati gratulamur, quod cum eadem gloria & laudi-

bicunque fuerit Episcopus, siue Romę, siue Eugubij, siue Constantinopoli, siue Rhegij, siue Alexandriæ, siue Tanis, *eiusdem meriti est, & eiusdem Sacerdotij: potentia diuitiarum & paupertatis humilitas sublimiorem vel infirmiorem Episcopum non facit.*

e EPISCOPI AFRICAE in Concilio Carthaginēsi tortis can. 26. *Primæ sedis Episcopus non appelletur Princeps Sacerdotum, aut summus Sacerdos, aut aliquid huiusmodi,* sed tantùm primæ sedis Episcopus.

laudibus vestris, reduces vos denuò ad suos fecerit benigna Domini & larga protectio, *vt pascendo gregi Pastor, & gubernandæ Naui Gubernator, & plebi regendæ Rector redderetur*, vt appareret relegationem vestram sic diuinitùs esse dispositam, *non vt Episcopus relegatus & pulsus Ecclesiæ deesset*, sed ad Ecclesiam maior rediret. Et paulò infrà: Intelligimus frater carissime, & tota cordis nostri luce perspicimus, diuinæ maiestatis salutaria & sancta consilia, vnde illic repentina nuper persecutio exorta sit, inde cōtra Ecclesiam Christi, & Episcopum Cornelium beatum martyrem, vosque omnes, secularis potestas subitò proruperit, vt ad confundendos hæreticos & retundendos ostenderet Dominus, *quæ esset Ecclesia, quis Episcopus eius vnus, diuina ordinatione delectus*, qui cum Episcopo Presbyteri, Sacerdotali honore coniuncti, quis adunatus & verus Christi populus, dominici gregis charitate connexus, qui essent, quos inimicus lacesseret: qui contrà, quibus diabolus vt suis parceret. Neque enim persequitur & impugnat Christi aduersarius, nisi castra & milites Christi: hæreticos prostratos semel, & suos factos contemnit & prætérit. Eos quærit deijcere, quos videt stare. Et paulò pòst: Cuius (Christi) quia citò appropinquabit aduentus, imago iam quædam

præcesſit in vobis: vt quomodo Ioannes præcurſor eius & præuius, veniens prædicauit Chriſtum veniſſe, *ſic nunc Epiſcopo Confeſſore Domini & Sacerdote redeunte, appareat & Dominum iam redire.*

Idem lib.4.Epiſt.2.ad Antonianum. *Factus eſt*, inquit, *Cornelius* (Pontifex Romanus) *Epiſcopus de Dei & Chriſti eius iudicio*, de clericorum penè omnium teſtimonio, de plebis, quæ tunc affuit, ſuffragio, & de Sacerdotum antiquorum & bonorum virorum collegio, cùm nemo ante ſe factus eſſet, *cum Fabiani locus, id eſt, locus Petri, & gradus cathedræ Sacerdotalis vacaret: quo occupato de Dei voluntate, atque omnium noſtrum conſenſione firmato, quiſquis iam Epiſcopus fieri voluerit, foris fiat neceſſe eſt, nec habeat Eccleſiæ ordinationem, quia Eccleſiam non tenet vnitatem, quiſquis ille fuerit, multum licet de ſe iactans, profanus eſt, alienus eſt, foris eſt.* Et cùm poſt primum ſecundus eſſe non poſsit, quiſquis *poſt vnum, qui ſolus eſſe debeat*, factus eſt, non iam ſecundus, ſed nullus eſt. Tum deinde poſt Epiſcopatum non exambitum, nec extortum, *ſed de Dei qui Sacerdotes facit, voluntate ſuſceptum*, quanta in ipſo ſuſcepto Epiſcopatu ſuo virtus? quantum robur animi? qualis firmitas fidei? quod nos ſimplici corde & perſpicere penitus, & laudare debemus; *ſediſſe intrepidum Romæ in Sacerdotali Cathedra,*

thedra, eo tẽpore, quo Tyrannus infestus Sacerdotibus Dei fanda atq; nefanda cõminaretur: cũ multò patiẽtiùs & tolerabiliùs audiret leuari aduersus se æmulũ Principẽ, *quàm cõstitui Romæ Sacerdotem.* Et paulò infrà. Quisquis ille est, & qualiscũq; est, Christianus nõ est, qui in Christi Ecclesia nõ est. Iactet se, & philosophiã vel eloquentiã suã superbis vocibus prædicet, qui nec fraternã charitatem, nec Ecclesiasticã vnitatẽ tenuit, etiam quod prius fuerat, amisit: nisi Episcopus tibi videtur, qui Episcopo in Ecclesia à sedecim Coẽpiscopis facto, adulter atque extraneus Episcopus fieri à desertoribus per ambitum nititur, *& cũ sit à Christo vna Ecclesia per totum mũdum in multa membra diuisa: item Episcopatus vnus, Episcoporum multorum concordi numerositate diffusus*; ille (Nouatianum hæresiarcham intelligit) post Dei traditionem, post connexam & vbicunque coniunctam Catholicæ Ecclesię vnitatem, humanam conetur Ecclesiam facere, & per plurimas ciuitates nouos Apostolos suos mittat, vt quædam recentia institutionis suæ fundamenta constituat. Et statim deinceps: Qui ergo nec vnitatem Spiritus, nec cõiunctionem pacis obseruat, & se ab Ecclesiæ vinculo, atq; à Sacerdotum collegio separat, *Episcopi nec potestatem potest habere, nec honorem, qui Episcopatus, nec vnitatem voluit tenere, nec pacem.* IDEM

IDEM lib. 4. Epist. 8. ad Cornelium Papam. *Nos enim*, inquit, *singulis nauigantibus, ne cum scandalo vllo nauigarent, rationem reddidisse nos scimus, & hortatos esse, vt Ecclesiæ Catholicæ Matricem, & radicem agnoscerent & tenerent.* Sed quoniam latiùs fusa est nostra Prouincia (habet enim Numidiam & Mauritaniam cohærentes) ne in vrbe scisma factum, absentium animos incerta opinione confunderet, *placuit vt per Episcopos*, retenta à nobis veritate, *ad comprobandam ordinationem tuam facta auctoritate maiore, tum demùm*, scrupulo omni de singulorum pectoribus excusso, *per omnes omninò in Prouincia ista positos, literæ fierent, sicut fiunt, vt te vniuersi Collegæ nostri & communicationem tuam, id est, Catholicæ Ecclesiæ vnitatem pariter & charitatem probarent firmiter ac tenerent.* Quod diuinitùs euenisse, & consilium nostrum prouidenter procesisse gaudemus. *Sic enim nunc Episcopatus tui, & veritas pariter, & dignitas apertissima luce, & manifestissima & firmissima est confirmatione fundata*, vt ex rescriptis Collegarum nostrorum, qui ad nos literas inde fecerunt, & ex relatione & testimonijs Coëpiscoporum Pompei, & Stephani & Caldonij ac Fortunati ordinationis tuæ & origo necessaria, & ratio iusta, & gloriosa quoque innocentia ab omnibus nosceretur. Quod vt simul cum cæteris Collegis nostris

nostris stabiliter ac firmiter administremus, *atque vt Catholica Ecclesia concorditer vnanimitatem teneamus, perficiat diuina protectio, vt Dominus qui Sacerdotes sibi in Ecclesia sua eligere & constituere dignatur,* electos quoque & constitutos sua voluntate atque opitulatione tueatur.

OPTATVS Mileuitanus lib. 2. contra Parmenianum, docet vnicam esse cathedram, hoc est, supremam Ecclesiasticam potestatem, & functionem in Ecclesia Christi, & hanc singularem, & vnicam cathedram primùm S. Petro, & in ipso ordinarijs deinde successoribus Romanis Episcopis esse à Domino traditam, probatque hoc per ordinariam & continuam successionem Romanorum Pontificum in cathedra Petri; hancque cathedram, vnã esse ex principalibus dotibus, quas Christus Ecclesiæ Sponsæ contulit: & tandem concludit: *Igitur de dotibus supradictis, cathedra est prima, quam probauimus per Petrum nostram esse.*

S. AMBROSIVS Archiepiscopus Mediolanensis in cap. 3. prioris Epistolæ ad Timotheum. Cùm totus Mundus, inquit, Dei sit, *tamen Domus eius, Ecclesia dicitur, cuius hodie Rector est Damasus.*

IDEM lib. 10. Epist. 81. Domino dilectissimo Siricio Papæ, Ambrosius Episcopus

Bas-

Baſsianus Epiſcopus, & cæteri. Recognouimus literis ſanctitatis tuæ *boni Paſtoris excubias, qui fideliter cõmiſſam tibi Ianuã ſerues: & pia ſollicitudine Chriſti Ouile cuſtodias, dignumq́; quẽ Oues Domini audiãt & ſequantur, & ideò quia noſti Oues Chriſti, lupos facilè deprehendes, et occurres quaſi prouidus Paſtor*, ne iſti morſib. perfidię ſuæ feraliq́; vlulatu dominicũ Ouile diſpergant. Laudamus hoc Domine frater, nobis dilectiſsime, & toto concelebramus affectu.

Idem Tom. 3. Oratione funebri de obitu fratris Satyri, paulò poſt medium. Aduocauit, inquit, (intelligens Fratrem ſuum) ad ſe Epiſcopum, nec vllam veram putauit, niſi verę fidei gratiam, percontatuſque ex eo eſt, *vtrum nam cum Epiſcopis Catholicis, hoc eſt, cum Romana Eccleſia conueniret.*

S. Hieronymvs in Syria Epiſt. ad Agenchiam de Monogamia: Ante annos, inquit, plurimos, cum in chartis Eccleſiaſticis iuuarem Damaſum Romanæ vrbis Epiſcopum, *& Orientis atque Occidentis Synodicis conſultationibus reſponderem.*

Idem in Epiſt. ad Damaſum Pontificem Romanum, quæ eſt (vt nunc diſtinctæ ſunt) lib. 1. Epiſt. 25. de nomine hypoſtaſis. Quoniam, inquit, vetuſto Oriens inter ſe populorum furore colliſus, indiſciſſam Domini tunicam, & deſuper textam per fruſta diſcer-

serpit; & Christi vineã disterminant vulpes (loquitur de hæreticis Arrianis) vt inter lacus contritos, qui aquam non habent, difficilè, vbi fons signatus & hortus ille conclusus sit, posit intelligi: *Ideò mihi Cathedram Petri, et fidem Apostolico ore commendatam, censui consulendam, indè nunc meæ animæ postulans cibum, vnde olim Christi vestimenta suscepi*. Neque verò tanta vastitas elementi liquentis, & interiacens longitudo terrarum, me à pretiosę margaritæ potuit inquisitione prohibere. Vbicunque fuerit corpus, illuc congregabuntur & aquilæ. Profligato à sobole mala patrimonio, *apud vos solos incorrupta Patrum seruatur hæreditas*. Ibi cespite terra fœcundo, dominici seminis puritatem centeno fructu refert: hîc obruta sulcis frumenta in lolium auenasque degenerant. Nunc in Occidente sol iustitiæ oritur: in Oriente autem Lucifer ille qui occiderat, supra sydera posuit thronum suum. Vos estis lux mundi, vos sal terræ, vos aurea vasa & argentea: hic testacea vasa vel lignea, virgam ferream & ęternum operiuntur incendiũ. Quanquam igitur *tua me terreat magnitudo,* inuitat tamen humanitas. *A Sacerdote victimam salutis, à Pastore præsidiũ, Ouis flagito.* Facessat inuidia: Romani culminis recedat ambitio: *cum Successore Piscatoris loquor*, & Discipulo crucis loquor. Ego nullum Primum,

nisi

nisi Christum sequens, *Beatitudini tuæ, id est, cathedræ Petri communione consocior: super illam petram ædificatam Ecclesiam scio. Quicũque extra hanc Domum agnum comederit, profanus est. Si quis in Arca Noë non fuerit, peribit regnante diluuio*. Et quia meis facinoribus ad eam solitudinem commigraui, quæ Syriam, iuncto Barbariæ fine, disterminat, nec possum sanctum Domini, tot interiacentibus spacijs, *à sanctimonia tua semper* expetere: ideo hîc Collegas tuos, Aegyptios Confessores sequor, & sub onerarijs nauibus, parua nauicula delitesco. Non noui Vitalem, Meletium respuo, ignoro Paulinum. *Quicunque tecum non colligit, spargit, hoc est, qui Christi non est, Antichristi est*. Et paulò pòst: Quamobrem obtestor *beatitudinem tuam* per crucifixum, mundi salutem, per homousion Trinitatem, *vt mihi Epistolis tuis siue tacendarum, siue dicendarum hypostaseon, detur auctoritas.*

Idem Epist. 26. eiusdem libri, ad eundem Damasum eandem ob caussam. Importuna, inquit in Euangelio mulier tandem meruit audiri; & clauso cum seruis ostio, media licet nocte, ab amico panes amicus accipit. Deus ipse qui nullis contra se viribus superari potest, publicani precibus vincitur. Niniue ciuitas, quæ peccato perijt, fletibus stetit. Quorsum ista, tam longè repetita princi-

pio?

pio? *Videlicet vt paruum Magnus aspicias: vt diues Pastor, morbidam non contemnas ouem.* Et paulò pòst: Ita me incessabilis inimicus post tergum secutus est, vt maiora in solitudine bella nunc patiar. Hinc enim præsidijs fulta mundi Arriana rabies fremit: hinc tres in partes scissa Ecclesia ad se rapere me festinat: monachorum circa manentium antiqua in me surgit auctoritas. *Ego interim clamito; Si quis cathedræ Petri iungitur, meus est.* Miletius, Vitalis atque Paulinus tibi hærere se dicunt: possem credere, si hoc vnus assereret: nunc aut duo mentiuntur, aut omnes. *Idcirco obtestor beatitudinem tuam,* per crucem Domini, per necessarium fidei nostræ decus, per passionem Christi, vt, *qui Apostolos honore sequeris,* sequaris & meritò. ita in solio, cùm duodecim iudicaturus, sedeas, ita te alius senem cum Petro cingat, ita municipatum cœli cum Paulo consequaris, *vt mihi literis tuis, apud quem in Syria debeam communicare, significes.* noli despicere animam, pro qua Christus mortuus est.

S. AVGVSTINVS Epist. 157. ad Optatum Episcopum. Quamuis, inquit, tuæ sanctitatis nullas ad meipsum datas acceperim literas, tamen quia illæ quas ad Mauritaniam Cæsariensem misisti, me apud Cæsaream præsente venerunt, *quo nos iniunctá nobis à Venerabili*

Papa Zozimo, Apostolicæ sedis Episcopo, Ecclesiastica necessitas traxerat: factum est vt ea quæ scripsisti etiam ipse perlegerem.

IDEM Epist. 162. ad Episcopos Donatistas. Erat, inquit, etiam (Carthago scilicet, cuius Episcopus Cæcilianus falsò erat à Donatistis calumniatus atque accusatus) transmarinis vicina regionibus & fama celeberrima nobilis: vnde non mediocris vtique auctoritatis habet Episcopum, qui posset non curare conspirantem multitudinem inimicorum, cùm se videret *& Romanæ Ecclesiæ, in qua semper Apostolicæ cathedræ viguit principatus, & cæteris terris, vnde Euangelium ad ipsam Africam venit, per communicatorias literas esse coniunctum.* Et paulò superius: Quod posteaquam factum est, præsente Cæciliano, & illis qui aduersus eum nauigauerant, *iudicante Melchiade tunc Romanæ vrbis Episcopo*, cum Collegis suis, quos ad preces Donatistarum miserat Imperator, in Cæciliano nihil probari potuisse, ac per hoc illo in Episcopatu firmato, Donatum, qui aduersus eum tunc aderat, improbatum.

IDEM Tom. 7. contra duas Epistolas Pelagianorum, ad Bonifacium Papam lib. 1. cap. 1. Noueram, inquit, te quidem fama celeberrima prædicante: & frequentissimis atque veracissimis nuncijs, quanta esses Dei

gra-

gratia plenus acceperam, *beatissime atque veneránde Papa Bonifaci*: Sed postquam te etiam præsentia corporali frater meus vidit Alipius, acceptusque à te benignissimè atque sincerissimè, mutua miscuit, dictante dilectione, colloquia, tecumque conuiuens, & paruulo licet tempore, magno tamen tibi iunctus affectu, se simul & me refudit animo tuo, teque mihi reportauit in suo; tantò maior in me tuæ Sanctitatis est facta notitia, quantò certior amicitia. Neque enim dedignaris qui non alta sapis, *quamuis altius præsideas*, esse amicus humilium, & amorem rependere impensum. Et paulò pòst, de hæreticis Pelagianis loquens: Cùm verò non desinant fremere ad Dominici gregis caulas, atque ad diripiendas tanto precio redemptas oues, aditus vndicunque rimari, communisque sit omnibus nobis, qui fungimur Episcopatus officio, *quamuis ipse in eo præemineas celsiore fastigio, specula Pastoralis*: facio quod possum, pro mei particula muneris, quantum mihi Dominus, adiuuantibus tuis donare dignatur, vt pestilentibus & insidiantibus eorum scriptis, medentia & munientia scripta prætendam, quibus rabies qua furiunt, aut etiam ipsa sanetur, aut à lædendis alijs repellatur.

S. PROSPER libro de ingratis. *Sedes Roma Petri, quæ Pastoralis honore facta Caput mundo,* quicquid non posidet armis, Relligione tenet.

IDEM lib. 2. de vocatione gentium cap. 6. *Roma,* inquit, *per Sacerdotij Principatum,* amplior facta est arce religionis, quàm solio potestatis.

S. VICTOR Vticensis de persecutione Vandalorum lib. 2. Dixi enim, inquit, S. Eugenius Archiepiscopus Carthaginensis, si nostram fidem quæ vna & vera est, potestas Regis cognoscere desiderat, mittat ad amicos suos, scribam & ego fratribus meis, vt veniant Coëpiscopi mei, qui vobis nobiscum fidem nostram valeant demonstrare, *& præcipuè Ecclesia Romana, quæ caput est omnium Ecclesiarum.*

VINCENTIVS Lyrinensis in suo commentario: Lectæ, inquit, sunt ibi quædam ad quosdam Epistolæ sancti Felicis Martyris, & sancti Iulij, vrbis Romæ Episcoporum. Et, *vt non solùm caput orbis,* verumetiam latera illi iudicio testimonium perhiberent, adhibitus est à meridie beatissimus Cyprianus, à septentrione sanctus Ambrosius.

CASSIODORVS lib. 11. Epist. 2. ad Ioannem Papã. *Vos,* inquit, *Speculatores Christiano populo præsidetis,* vos Patris nomine vniuersa dili-

diligitis. Et infrà: Quapropter nos decet custodire aliqua, *sed vos omnia.* Et paulò pòst: *Sedes illa toto orbi mirabilis*, proprios tegat affectione cultores; quæ licet generalis mundo sit præstita, *vobis etiam cognoscitur & localiter attributa.*

S. BEDA lib. 2. historiæ gentis Anglorum cap. 1. Cum primùm, inquit, *in orbe gereret Pontificatum* (S. Gregorius;) & conuersis iamdudum ad fidem veritatis, *esset prælatus Ecclesiis*, nostram gentem, eatenus idolis mancipatam, Christi fecit Ecclesiam.

B. ANSELMVS Cantuariensis Episcopus lib. de Incarnatione Verbi cap. 1. dedicat librum Vrbano Papæ, his verbis: *Domino & Patri vniuersæ Ecclesiæ in terra peregrinantis, summo Pontifici Vrbano*, Anselmus, vita peccator, habitu Monachus, siue iubente, siue permittente Deo Cantuariæ Metropolis vocatus Episcopus, debitam subiectionem, cum humili seruitio, & deuotis orationibus. *Quoniam diuina prouidentia vestram elegit sanctitatem, cui vitam & fidem Christianam custodiendam, & Ecclesiam suam regendam committeret, ad nullum alium rectiùs refertur, si quid contra catholicam fidem oritur in Ecclesia, vt eius auctoritate corrigatur; nec vlli alij tutius, si quid contra errores respondetur, ostenditur, vt eius prudentia examinetur.*

HVGO de S. Victore lib. 2. de Sacramentis parte 3. cap. 15. *Apostolica sedes*, inquit, *cunctis in orbe terrarum præfertur Ecclesiis.*

S. BERNARDVS lib. 2. de Consideratione ad Eugenium Papam. Age, inquit, indagemus adhuc diligentius, quis sis, quam geras, videlicet pro tempore, personam in Ecclesia Dei. Quis es? *Sacerdos Magnus, summus Pontifex, tu Princeps Episcoporum, tu hæres Apostolorum, tu primatu Abel, gubernatu Noë, patriarchatu Abraham, ordine Melchisedech, dignitate Aaron, auctoritate Moyses, iudicatu Samuel, potestate Petrus, vnctione Christus.* Tu es cui claues traditæ, cui oues creditæ sunt. Sunt quidem & alij cœli Ianitores, gregumque Pastores: sed tu tantò gloriosius, quantò & differentius vtrumque præ cæteris nomen hæreditasti. Habent illi sibi assignatos greges, singuli singulos; tibi vniuersi crediti, vni vnus. *Nec modò ouium, sed & Pastorum tu vnus omnium Pastor.* Et paulò infrà. Ergo iuxta Canones tuos alij in partem sollicitudinis, *tu in plenitudinem potestatis vocatus es.* Aliorum potestas certis arctatur limitibus; *tua extenditur & in ipsos, qui potestatem super alios acceperunt. Nonne, si caussa extiterit, tu Episcopo cœlum claudere, tu ipsum ab Episcopatu deponere, etiam & tradere sathanæ potes? Stat igitur inconcussum priuilegium tuum*

tibi,

tibi, tam in datis clauibus, quàm oulbus commendatis.

STEPHANVS Archiepiscopus Carthaginensis, cum Episcopis Africæ, nomine trium Conciliorum prouincialium Africæ in Epistola ad Damasum Pontificem Romanum, qui electus est & sedit anno 363. Beatissimo (sic habet titulus) Domino, *& Apostolico culmine sublimato, sancto Patri Patrum Damaso Papæ, & summo omnium Præsulum Pontifici*, Stephanus Archiepiscopus Concilij Mauritaniæ, & vniuersi Episcopi, de tribus Concilijs Africanæ Prouinciæ. Notum, inquit, facimus vestræ Beatitudini, quod quidam fratres in confinio nobis positi, quosdam fratres nostros, venerabiles videlicet Episcopos, *vobis inconsultis*, à proprio deijciũt gradu, vel deijcere moliuntur: *cum vestræ sedi Episcoporum iudicia, & summorum finem Ecclesiasticorum negotiorum, in honore beatissimi Petri, Patrum decreta omnium, cunctam reseruauêre sententiam inquirendi reuerentia de Dei rebus, quas omni cura & sollicitudine obseruare debemus*. Maximè verò debent *ab ipso Præsulum* examinari *vertice Apostolico*, cuius vetusta sollicitudo est, tam mala damnare, quàm reuelare laudanda. Antiquis enim regulis censitũ est, vt quicquid horũ, quamuis in remotis vel lõginquo positis ageretur Prouincijs,

 non

non prius tractandum vel accipiendum sit, *nisi ad notitiam almæ sedis vestræ fuisset deductum, vt eius auctoritate, iuxta quod fuisset pronunciatum, firmaretur:* & reliqua multotiens talia & his similia, quæ super his constituta sunt: quibus si illicitè factum est, *vt semper vestræ sedi consuetudo fuit*, festinanter occurrite & his vtiliter, *vt Pater pro Filijs certantes, state.* Et paulò pòst: Deus ergo creator omnium conseruet *longæuum Apostolatum vestrum, ad stabilitatem Ecclesiarum sanctarum, & orthodoxæ fidei, vosq; Pastorem bonum, qui spiritualibus pro ouibus vestram ponitis animam, atque baculo pastorali lupos rapaces expellitis, omnibusq; oppressis auxilium fertis:* quod & istis *atque omnibus vos semper facere optamus, sanctissime Papa.*

SYNODVS prouincialis Carthaginensis ad Innocentium Papam. Domino beatissimo, & honoratissimo fratri *Innocentio, vniuersalis Ecclesiæ Papæ*, Aurelius, Numidius, &c. (cum Episcopis alijs, vltra septuaginta) qui in Concilio Ecclesiæ Carthaginensis affuimus. Cùm ex more, inquiunt, ad Ecclesiam Carthaginensem solenniter veniremus, atque ex diuersis caussis congregata ex nobis Synodus haberetur, compresbyter noster Orosius, nobis literas sanctorum fratrum, & cõsacerdotum dedit Auerothis & Lazari, quarum formã his cõstituimus esse subdendam.

His

His ergo lectis Pelagium & Cælestium, auctores nefarij prorsus & anathematizandi ab omnibus nobis erroris aduertimus. Vnde factum est, vt recensendum peteremus, quid ante quinquennium super Cælestij nomine hîc apud Ecclesiam Carthaginensium fuerit exagitatum. Quo recitato; *sicut ex subditis aduertere poterit Sanctitas vestra*; quamuis iudicatio manifesta constaret; quia in illo tempore Episcopali iudicio excisum hoc tantùm Vulnus ab Ecclesia videretur; *nihilominus tamen id communi deliberatione censuimus*, vt eiusmodi persuasionis auctores (quâuis & ad presbyterium idem Cælestius postea peruenisse dicatur) nisi hi apertissimè anathematizauerint, ipsos quoque anathematizari oportet, vt si ipsorum non potuerit, saltem eorum qui decepti sunt ab eis, vel decipi possunt, cognita sententia quæ in eos lata est, sanitas procuretur. *Hoc itaque gestum, Domine frater, sanctæ charitati tuæ intimandum duximus, vt statutis nostræ mediocritatis, etiam Apostolicæ sedis adhibeatur auctoritas, pro tuenda salute multorum*, & quorundam etiam peruersitate corrigenda. Et paulò pòst, in conclusione: Quæcunque autem alia eis obijciuntur, *non dubito Venerationem tuam*, cùm gesta Episcopalia perspexerit, quæ in Oriente eadem caussa confecta dicuntur, *id iudicaturam, vnde omnes in Dei mise-*

ricordia gaudeamus. Ora pro nobis Domine, beatiſsime Papa.

Concilium Mileuitanum in Africa, prouinciale, ad Innocentium Papam. Domino beatiſsimo, meritoque Venerabili, & in Chriſto venerando Papæ Innocentio, Siluanus ſenex, Valentinus, Aurelius, Donatus, Reſtitutus, Lucianus, Alippius, cum alijs 45. Epiſcopis, inter quos & S. Auguſtinus octauo loco numeratur, ex Concilio Mileuitano, in Domino ſalutem. *Quia te* (inquit) *Dominus gratiæ ſuæ præcipuo munere in Sede Apoſtolica, talemq́; noſtris temporibus præſtitit,* vt nobis potiùs ad culpam negligentiæ valeat, ſi apud tuam venerationem, *quæ pro Eccleſia ſunt ſuggerenda tacuerimus,* quàm ea tu poſsis, vel faſtuosè, vel negligenter accipere, magnis periculis infirmorum membrorum Chriſti, *paſtoralem diligentiam quæſumus adhibere digneris.* Noua quippe hæreſis, & nimium periculoſa tentat aſſurgere, inimicorum gratiæ Chriſti. Et paulò pòſt: *Hæc inſinuantes Apoſtolico pectori tuo,* non habemus opus multa dicere, & tantam impietatem exaggerare, *cùm procul dubio te iſta permoueant, vt ab eis corrigendis,* ne latiùs ſerpant, multoſque contaminent, vel potiùs interimant, dum ſub nomine Chriſti, à gratia Chriſti penitus alienant, *omninò diſsimulare non poßis.* Et paulò infrà: Sed arbitramur,

adiu-

adiuuante misericordia Domini Dei nostri Iesu Christi, qui te regere, consulentem, & orantem exaudire dignatur, *auctoritati sanctitatis tuæ de claro scripturarum lumine deprompta facilius eos, qui tam peruersa & tam pernitiosa sentiunt, esse cessuros*, vt de correctione eorum potius gratulemur, quàm contristemur interitu, *Domine beatissime. Hac ad sanctitatem tuam de Concilio Numidiæ scripta direximus*, imitantes Carthaginensem Ecclesiam, & Carthaginensis Prouinciæ Coëpiscopos nostros, *quos ad sedem Apostolicam, quam beatus illustras*, de hac caussa scripsisse comperimus. Memor nostri in Domini gratia augearis, *Domine beatissime, meritò venerabilis, & in Christo honorande sanctissime Papa.*

RAVENNIVS, & omnes totius Galliæ Episcopi (quorum simul fuerunt & nominantur quadraginta quatuor, inter quos & Hilarius ponitur) ad S. Leonem Pontificem maximum Romanæ Ecclesiæ, Domino, inquit, verè sancto, meritò in Christo beatissimo, & Apostolico honore venerando Papæ Leoni, Rauennius, &c. cùm alijs 43. Episcopis. Perlata ad nos Epistola Beatitudinis vestræ, quam ad Orientem pro catholicę fidei assertione misistis, optassemus statim *Apostolatui vestro*, pro tam immenso munere gratiarum

actio-

actionem referre, nisi nobis difficultatem, qua in vnum celeriter non potuimus conuenire, vel ſpatia, quibus à vobis diſpalati ſumus, longa terrarum, vel aurarum, quę in regionibus noſtris, præter conſuetudinem fuit, intemperies, àttuliſſet. *Det ergo Apoſtolatus veſter*, noſtræ veniam tarditati, quæ non de ocio, aut diſſimulatione, ſed certa neceſſitate deſcendit, quæque à nobis, etſi celeritatis gratiam abſtulit, exultandi tamen materiam auferre non potuit. Exultauimus igitur, Chriſto propitio, lectis beatitudinis veſtræ literis, & *omni inſtructione patefacta, omnes intra Gallias conſtitutos, exultare mox fecimus*, dolentes pariter pro his vobiſcum, qui catholicæ fidei lumine derelicto, in errorum tenebras inciderunt. *Quæ Apoſtolatus veſtri ſcripta, vt ſymbolum fidei, quiſquis redemptionis ſacramenta non negligit, tabulis cordis aſſcripſit, & tenaci, quò ad confundendos hæreticorum errores paratior ſit, memoriæ commendauit.* Multi itaque in ea gaudentes pariter & exultantes, recognouerunt fidei ſuæ ſenſum; & ita ſe ſemper ex paterna traditione tenuiſſe, vt veſter Apoſtolatus expoſuit, iure lætantur. Nonnulli ſolicitiores facti, beatitudines veſtræ admonitione percepta, modis omnibus ſe gratulantur inſtructos, datamque ſibi occaſionem gaudent, qua liberè ac fiducialiter, *ſuffragante etiam*

iam Apostolicæ sedis auctoritate, eloquantur, & adserat vnusquisque quod credit. Quis autē *Apostolatui vestro* pro hoc tanto munere, *quo non solùm Gallias, sed totum mundum, velut quibusdam preciosissimis gemmis, ornauit, dignas æstimet gratias posse persolui.* Doctrinę, post Deum, vestræ debet fidelis, vt constanter teneat quod credebat: debet etiam infidelis, vt à perfidia sua, agnita veritate, discedat, *& Apostolicæ institutionis luce perfusus*, erroris sui tenebras derelinquat, magisque sequatur & credat, *quòd per os vestrum Dominus noster Iesus Christus, de sacramento incarnationis suæ docet*; quàm id teneat, quod diabolus humanę salutis, & veritatis inimicus instillat. Optassemus etiam *ad Filium vestrum*, gloriosissimum & fidelissimum Principem (Imperatorem intelligunt Valentinianum) super eadem caussa literas dare, quibus congratulantes fidei ipsius, humilitatis quoque nostræ solicitudinem, *qua vos in Christo sequimur*, proderemus: nisi ad nos de Orientalibus partibus nuncio perlato, fieri hoc minimè necessarium putassemus. *Meritis autem Apostolatus vestri, pius Dominus præstitit, vt hæresim, iam diu occultè nutritam, vestris temporibus proderet. Ad laudem enim solicitudinis vestræ pertinet, quod malorum error latere non potuit:* ad gloriosæ fidei ædificationem redundat, quod praua persuasio participes aut

non

non inuenit, aut inuentos amisit. *Respiciat igitur, conseruando Apostolatum vestrum, misericors Dominus, Ecclesiam suam, toto orbe diffusam.* Vobis enim ita inuigilantibus, & hi qui curam animæ suæ gerunt, solicitiores in fide redduntur: & hi qui paulò desides sunt, tanto ad solicitudinem accenduntur exemplo. Quod nos ante oculos habentes, non desinemus Deo ac Domino nostro gratias agere, & pariter supplicare, *gratulantes, quod tantæ sanctitatis, tantæ fidei, tantæq; doctrinæ, Apostolicæ Sedi, vnde Religionis nostræ, propitio Christo, fons & origo manauit, Antistitem dederit: petentes etiam, vt datum concessumq; munus Pontificij vestri longissima, & ædificationem Ecclesiarum suarum, ætate custodiat.* Nos autem, etsi impares meritis, pari tamen fide, si quid (quod absit) contra Ecclesiam Catholicam prophana infestatione tentetur, parati sumus, confortante Domino, cum Beatitudine vestra, pro veritate fidei animas nostras ponere, & vitam hanc auctori salutis nostræ, & largitori æternitatis impendere. Et alia manu: Ora pro me, Domine meritò beatissime, & Apostolico honore venerande Papa.

SVBMONITIO AD LECTOREM.

COnspirant cum Patribus Græcis & totius Asiæ, Patres quoque Latini, totius videlicet Africæ, Galliæ & Occidentis, adeò apertè & vniformiter, vt monitione opus non sit, sed obseruatione tantùm, & attentione sincera, ad illa fidei suæ & publicæ confeßionis testimonia, (vt alia plurima omittam ex Italia alijsque prouincijs, de quibus nihil controuertitur aut dubitari potest, vt literæ vltrò citroque destinatæ coarguunt) quæ fideliter & prolixiùs, (quò lector ex antecedentibus & consequentibus citiùs sensum assequatur & argumentũ atq; caussam scriptorum) ex illustrißimorum Patrum literis & monumentis, nec non prouincialibus Concilijs deprompsimus ac transcripsimus. Superest igitur, vt paucis examinemus & explicemus, quæ ab aduersarijs contra totius Orientis & Occidentis fidem & testimonia perperam atque corruptè allegantur.

EXEGE-

EXEGESIS ET GERMANA EXPLIcatio Patrum, quos adulterant, & corruptè citant hæretici.

a Romanam Ecclesiam ipsissimam esse S. Petri cathedram, & Romanum Pontificem in eadem S. Petri esse vnicum, & ordinarium successorē, ideoque totius ac Vniuersalis Ecclesiæ Pastorē, rectorem, & Episcopum atque Nauclerum supremum, ex testimonijs S. Cypriani quæ allegāt Catholici notius est, quàm vt moneri, nedum probari debeat. Vnum autem totius Ecclesiæ Episcopatum cuius à singulis Episcopis in solidū pars teneatur, eatenus idem sanctissimus Martyr asserit, tùm quia extra Ecclesiam Catholicam legitimus Episcopatus nullus sit aut esse possit: tum quia inter Episcopos catholicæ Ecclesiæ visibilis Pastor, visibilis à Christo ordinatus, & ordinaria successione, quandiu Ecclesia hîc militabit, continuandus, principalis & summus Episcopus; cui alij inferiores Episcopi & collegæ sint, & inferiores tamen, atque diuina ordinatione (vt vnitas seruetur) meritò, semperque subiecti. Sed operæ videtur precium ipsum Cyprianum audire seipsum latiùs, & ex professo explicandum, & genium ac causam hæresium graphicè depingentem, atque vnitatis naturam & rationem pluribus comprobantem. Cauenda sunt inquit, libr. de simplicitate Prælatorum, paulò post exordium, non solùm quæ sunt apertè manifesta, sed & astutæ fraudis subtilitate fallentia.

tia. Quid verò astutius, quidve subtilius, quã vt Christi aduentu detectus & prostratus inimicus (postquam lux gentibus venit, & sospitandis hominibus salutare lumen effulsit, vt surdi auditum spiritualis gratiæ admitterent, aperirent ad Deum oculos suos cæci, infirmi æterna sanitate reualescerent, claudi ad Ecclesiam currerent, muti claris vocibus & precibus orarent) videns idola derelicta, & per nimium credentium populum sedes suas ac templa deserta, excogitauerit nouam fraudem, vt sub ipso Christiani nominis titulo fallat incautos? Hæreses inuenit, & scismata, quibus subuerteret fidem, veritatem corrumperet, *scinderet vnitatem.* Quos detinere non potest in viæ veteris cæcitate, circumscribit & decipit noui itineris errore. Rapit de ipsa Ecclesia homines, & dum sibi appropinquasse iam lumini, atque euasisse seculi noctem videntur, alias nescientibus tenebras rursus infundit: vt cum Euangelio Christi, & cùm obseruatione eius & lege non stantes, Christianos se vocent; & ambulantes in tenebris, habere se lumen existiment, blandiente aduersario atque fallente, qui secundum Apostoli vocem, transfigurat se velut Angelum lucis, & ministros subornat suos velut ministros iustitiæ, asserentes noctem pro die, interitum pro salute, desperationem sub obtentu spei, perfidiam sub prætextu fidei, antichristum sub vocabulo Christi, vt dum verisimilia mentiuntur, veritatem subtilitate frustrentur. Hoc ideò fit, fratres dilectissimi, *dum ad veritatis originem non reditur, nec ca-*

indiuisum probemus. Nemo fraternitatem mendacio fallat; nemo fidei veritatem perfida præuaricatione corrumpat. *Episcopatus vnus est, cuius à singulis in solidum pars tenetur.* *Ecclesia vna est*, quæ in multitudinem latiùs incremento fœcunditatis extenditur: quomodo Solis multi radij, sed lumen vnum: & rami arboris multi, sed robur vnum tenaci radice fundatum. Et cùm de fonte Vno, riui plurimi defluunt, numerositas licet diffusa videatur exundantis copiæ largitate, *Vnitas tamen seruatur in origine*. Auelle radium Solis à corpore, diuisionem lucis Vnitas non capit. Ab arbore frange ramum, fractus germinare non poterit. A fonte præcide riuum, præcisus arescet: Sic & Ecclesia, Domini luce perfusa per orbem totum radios suos porrigit, *Vnum tamen lumen est, quod vbique diffunditur, nec Vnitas corporis separatur*: ramos suos in vniuersam terram, copia vbertatis extendit; profluentes largiter riuos, latiùs expandit; *vnũ tamẽ caput est, & origo vna, & vna Mater fœcunditatis successibus copiosa*. Illius fœtu nascimur, illius lacte nutrimur, spiritu illius animamur. Adulterari non potest sponsa Christi: incorrupta est, & pudica. Vnam domũ nouit, vnius cubiculi sanctitatem casto pudore custodit. Hæc nos Deo seruat, hæc filios regno, quos regenerauit, assignat. Quisqs ab Ecclesia segregatus adulteræ iungitur, à promissis Ecclesię separatur. Nec pertinet ad Christi præmia, qui relinquit Ecclesiam Christi. Alienus est, prophanus est, hostis est. Habere iam non potest Deum Patrem, qui Ecclesiam non habet Matrem. Si potuit euadere, qui extra Arcam Noê fuit: & qui

extra Ecclesiam foris fuerit, euadit. Monet Dominus & dicit: Qui non est mecum, aduersus me est: & qui non mecum colligit, spargit. Qui pacem Christi & concordiam rumpit, aduersus Christum facit. Qui alibi præter Ecclesiam colligit Christi Ecclesiam spargit. Dicit Dominus: Ego & Pater vnum sumus. Et iterum de Patre & Filio, & Spiritu sancto scriptum est: & tres vnum sunt: & quisquam credit hanc vnitatem de diuina firmitate venientem, sacramentis cœlestibus cohærentem, scindi in Ecclesia posse, & voluntatum collidentium diuortio separari? *Hanc vnitatem qui non tenet, Dei legem non tenet: non tenet Patris & Filij fidem: vitam non tenet & salutem.* Hoc vnitatis sacramentum, hoc vinculum concordiæ inseparabiliter cohærentis ostenditur, quando in Euangelio tunica Domini Iesu Christi non diuidetur omninò, nec scinditur: sed sortientibus de veste Christi, quis Christum potius indueret, integra vestis accipitur, incorrupta atque indiuidua tunica possidetur. Loquitur ac dicit scriptura diuina: De tunica autem, quæ de superiore parte non consutilis, sed per totum textilis fuerat, dixerunt ad inuicem: Non scindamus eam sed sortiamur de ea cuius sit. Vnitatem ille portabat de superiore parte venientem, id est, de cœlo & à Patre venientem, quæ ab accipiente & posside nte scindi omninò non poterat, sed totam simul & solidam firmitatem inseparabiliter obtinebat. Possidere non potest indumentum Christi, qui scindit & diuidit Ecclesiam Christi. Et parum infrà: At verò qui

Chri-

Christi populus non potest scindi, tunica eius per totum textilis & cohærens, diuisa à possidentibus non est. Indiuidua; copulata, connexa ostendit populi nostri, (qui Christum induimus) concordiam cohærentem. Sacramento vestis declaruit Ecclesiæ vnitatem. *Quis ergo sic est sceleratus & perfidus, quis sic discordiæ furore vesanus, vt credat scindi posse, aut audeat scindere vnitatem* Dei? vestem Domini? *Ecclesiam Christi?* Monet ipse in Euangelio suo, & docet dicens: *Et erit vnus grex, & vnus Pastor. Et esse posse vno in loco aliquis existimat, aut multos Pastores, aut plures greges?*

b Quando S. Cyprianus dicit, neminem se facere Episcopum Episcoporum; loquitur tantùm de Episcopis Africanis, qui isti Concilio Carthaginensi, quod erat prouinciale, interfuerunt: voluitque significare, ita in illo Concilio statuere Patres istos, vt alijs noluerint præiudicare, rectius aut meliora sentientibus, in controuersia illa quæ tunc agitabatur. Non sequitur propterea, quod Cyprianus negauerit aliquem esse Episcoporum Episcopum, hoc est, supremum, & caput Episcoporum: sed hoc negauit, inter Africanos istos Episcopos tunc congregatos talem esse, nec hoc sibi quenquam, licet ipsemet inter illos Primas esset, sumere vel arrogare voluisse. Imò ex verbis Cypriani hoc ipsum non obscurè colligat quisquam, Episcoporum aliquem fuisse supremum Episcopum; nisi enim talis esset, aut esse posset, absurdè negasset de suis Coëpiscopis, quod de nullo veraciter dici queat Episcopo. Sed manifestè satis explica-

uit S. Cyprianus, in testimonijs illis, quę ex parte Catholicorũ allegata sunt, quòd non solũ sit, aut esse possit, vnus aliquis, hoc est, supremus Episcopus, sed etiam necessarium sit, talem esse, vt vnitas seruari queat, & pax atque concordia Ecclesiæ sarta tecta manere.

c S. Hieronymi sententiam de primatu S. Petri, & successorum eius Romanorum Pontificum, suprà audiuimus expressam satis: & hoc loco sese explicat manifestè, quando addit: Et omnis ordo Ecclesiasticus suis rectoribus nititur. Vnde consequitur, non solùm in singulis Ecclesijs Episcopos, sed etiam in singulis prouincijs vnum Metropolitanum; in singulis maioribus regionibus Primatem, & in tota atq; Vniuersa Ecclesia vnum esse præcipuum, atque summum, seu primarium Pontificem qui omnibus præsit, & cui omnes vt suo post Christũ Capiti, subsint, atq; obedire teneantur, vt scismatis tollatur occasio, & Ecclesiastica vnitas seruetur. Vnum, inquit, li. 1. aduersus Iouin. ex Apostolis, (alioquin quo ad Apostolatum paribus) elegit (S. Petrũ videlicet) vt capite constituto, scismatis tolleretur occasio.

d S. Hieron. in epist. illa ad Euagrium, ex professo inuehitur in abusum quorundam Diaconorum, qui Romæ se Presbyteris aut æquabant, aut præferebant etiam quodammodo, idq; ex supercilio & arrogantiæ vitio pessimo, ea potissimùm ratione & occasione, quod Diaconi erant pauci, & Thesauros Ecclesiæ curæ suæ habebant cõcreditos: quem abusum acriter perstringit, &

Pres-

Presbyterorum nomē ac dignitatem, quod cum Episcopis, maximè in exordio Ecclesię, habuerūt cōmune, diligēter defendit ac vindicat; ostendēs multò superiores, & digniores esse Presbyteros Diaconis, ideoq́; Diaconos contra antiquā, & totius orbis christiani laudabilē, iustamq́; consuetudinem, in absentia maximè Episcopi, ausu temerario, inter Presbyteros sedere prēsumpsisse, cùm hæc antiqua & cōmunis haberet consuetudo, vt Presbyteris cum Episcopo sedentibus, Diaconi non sedere, sed stare debeāt. Idcircò dicit, Orbis maior Vrbe, si auctoritas quęritur, quo ad abusum illum temerarium attinet; qui tamen non approbante, sed ignorante & absente Pontifice priuatim paulatim irrepserat. Quod verò ibidem addit: Episcopos quarūuis Ciuitatū eiusdem esse meriti & sacerdotij; intelligendum est, non de iurisdictionis, sed de ordinis & sacerdotij potestate, qua sibi inuicē sunt pares atq; ęquales: cùm alioquin iurisdictione longè superent atque excellant. Maiorem enim habet iurisdictionem Metropolitanus, quam simplex aliquis Episcopus; maiorem Metropolitano Primas, seu Patriarcha: maximam & supremam, qui caput est omnium, successor S. Petri, Romanus Pontifex; quod S. Hieronymus alibi nec semel, nec obscurè confitetur, vt suprà fuit ex ipsius monumentis demonstratum.

e Concilium istud prouinciale Carthaginense, non loquitur de prima sedē Ecclesiæ Vniuersalis, videlicet, de sede Apostolica Romana; sed

de prima sede in Africa; & illius sedis Episcopum non vult Principem Sacerdotum, aut summum Sacerdotem vocari, sed tantùm primæ sedis Episcopum seu Primatem: idque meritò cauet & prohibet Concilium hoc, quia Princeps sacerdotum, aut summus Sacerdos, nemo vocari consueuit aut debet absolutè, inter Episcopos Ecclesiæ, præter Romanum Pontificem, quem sic vocatum esse & vocari meritò, græci pariter & latini Patres propria confessione testantur, vt suprà probatum est, & infrà ex generalibus Concilijs probabitur latius. Loqui autem Concilium hoc Carthaginense tertium de primis sedibus Africæ, liquidum satis atque apertum euadit ex Canone duodecimo secundo Concilij Carthaginensis, vbi sic decernunt Episcopi ibi præsentes: Placet omnibus, vt inconsulto Primate cuiuslibet Prouinciæ nemo præsumat, licet cum multis Episcopis, in quocunque loco, sine eius præcepto Episcopum ordinare. Si autem necessitas fuerit, tres Episcopi in quocunque loco sint, cum Primatis præcepto ordinare debeant Episcopum. Quid porrò de Romani Pontificis Primatu senserint, & quo loco & honore ipsum habuerint Patres atque Episcopi Africani, ex suprà allegatis Epistolis, quas Stephanus Archiepiscopus Carthaginensis nomine trium Conciliorum Africæ, ad Damasum Papam; & alia quædam Synodus Africana ad Innocentium; & Concilium Mileuitanum, cui ipsemet S. Augustinus quoque interfuit & subscripsit, ad eundem sanctissimum Pontificem scripserunt,

ſerunt, meridiana luce clarius euadit. Et hactenus quidem, quid tam Latini, quàm Græci, Orientis & Occidentis Patres, tam ſigillatim, quàm coniunctim, in Concilijs prouincialibus de Primatu Romani Pontificis ingenuè & apertè confeſsi, & tam verbis quàm factis conteſtati ſint, ex ipſorum ſcriptis atque monumentis adduximus: ſupereſt nunc vt totius quoque, & vniuerſæ Eccleſiæ catholicæ fidem & teſtificationem publicam, quam in Concilijs generalibus edidit, de eiuſdem poteſtate & principatu, in medium adferamus.

CAPVT XIX.

AN ROMANVS PONTIFEX, ſit Catholicæ Eccleſiæ ſupremus Paſtor & Rector, ſecundum fidem & ſententiam totius Orientis & Occidentis ſimul, hoc eſt, vniuerſæ per orbem diffuſæ Eccleſiæ, in Concilijs generalibus teſtatam & promulgatam.

Vera ſententia Catholicorum.

Romanus Epiſcòpus, quia S. Petri ſupremi Eccleſiæ Paſtoris, ordinarius &

Falſa ſententia Hæreticorum.

Romanus Pontifex nec S. Petri ſucceſſor, nec Eccleſiæ Chriſti ordinarius

 eſt,

legitimus successor, totius quoque vniuersalis Ecclesiæ, sub Christo, visibile est caput, Pastor & Rector supremus: quia sic vniuersa per orbem Christianum credidit & confessa est primæua Christi Ecclesia.

CONCILIVM Nicænum primum Ca. 24. secũdum nouam editionem Alphonsi Pisani. Veneramur, inquit, secũdum scripturas & Canonũ definitioné, sanctißimũ Romanæ, antiquæq; Ecclesię Episcopum, *primũ esse et maximum Episcoporũ*. Vt autem cũctis ditionis suę nationibus imperat Patriarcha, & leges indicit, & vt à principio Petrus Christi Vicarius Religioni, Eccle est, aut supremus Pastor, sed ipsißimus Antichristus: quia sic Ecclesia Christi primitiua credidit, & professa fuit.

a CONCILIVM Nicænum primum, Ca. 6. Mos antiquus perdurat in Aegypto, vel Lybia, & Pentapoli, vt Alexandrinus Episcopus horũ omnium habeat potestatem, *quoniam quidem & Episcopo Romano parilis mos est*. Similiter autem & apud Antiochiam cæterasque Prouincias, honor suus vnicuique seruetur Ecclesiæ.

b CONCILIVM Mileuitanum Ca. 22. Item placuit vt Presbyteri Diaconi, vel cæteri inferiores clerici in caußis quas habuerint, si de iudicijs

sijs, cęterisq; ad Christū rebus pertinentibus pręfectus, Principum Christianorū, prouinciarū, & omnium gentiū Dominus & Rector erat: *ita ille cuius principatus Roma est, Petro similis et auctoritate par, Patriarcharum omnium dominatum & principatum obtinet.* Huic sanctioni si quis repugnauerit, & obsistere ausus fuerit, totius Synodi decreto anathemati subijciatur.

Idem Concilium in præfatione. Sciendum est sanè ab omnibus catholicis, *quoniam sancta Ecclesia Romana nul* cijs Episcoporū suorū questi fuerint, vicini Episcopi eos audiant, & inter eos quicquid est finiant adhibiti ab eis ex consensu Episcoporum suorum. Quòd si & ab eis prouocandum putauerint, non prouocent, nisi ad Africana Concilia, vel ad Primates Prouinciarum suarum. Ad *transmarina autem qui putauerit appellandum, à nullo inter Africam in communionem suscipiatur.*

c Concilium Carthaginense sextū, appellationes ad Romanum Pontificem admittere recusauit.

lis Synodicis decretis prælata est, sed Euāgelica voce Domini, et Saluatoris nostri primatū obtinuit. Vbi dixit B. Petro Apostolo: tu es Petrus, & super hāc petrā ædificabo Ecclesiam meā, & portæ inferi non pręualebunt aduersus eam. Et tibi

dabo

dabo claues Regni cœlorum, & quæcunque ligaueris super terram, erunt ligata & in cœlo, & quæcunque solueris super terram erunt soluta & in cœlo. Adhibita est etiam societas in eadem Romana vrbe, beatissimi Apostoli Pauli vasis electionis, qui vna die, vnoque tempore gloriosa morte cum Petro sub Principe Nerone agonizans coronatus est, & ambo pariter Ecclesiam sanctam Romanam Christo Domino consecrarunt, alijsque omnibus vrbibus in vniuerso mundo sua præsentia, atque venerando triumpho prætulerunt. Et licet pro omnibus assidua apud Dominum omnium Sanctorum fundatur oratio, his tamen verbis Paulus beatissimus Apostolus, Romanis proprio chirographo pollicetur dicens: Testis enim mihi est Deus, cui seruio in spiritu meo in Euangelio Filij eius, quod sine intermissione memoriam vestri facio in orationibus meis. *Prima ergo sedes cœlesti beneficio, Romana Ecclesia, quam beatissimi Petrus atque Paulus suo martyrio dedicarunt.*

IDEM Ca.23. in noua editione. Placuit vt accusatus vel iudicatus à comprouincialibus in aliqua caussa Episcopus, *licenter appellet, & adeat Apostolicæ sedis Pontificem*, qui aut per se, aut per Vicarios suos, eius retractari negotium procuret. Et dum iterato iudicio Pontifex

tifex caussam suam audit, nullus alius in eius loco ponatur, aut ordinetur Episcopus: *quoniam, quanquam à prouincialibus Episcopis accusati caussam Pontificis scrutari liceat, non tamen definiri inconsulto Romano Pontifice permissum est:* cum beato Petro Apostolo, & non ab alio, quam ab ipso dictum sit Domino: Quæcunque ligaueris super terram, &c.

Concilium Romanum secundum, sub Siluestro primo Pontifice Ca. vlt. *Nemo enim iudicabit primam Sedem,* quoniam omnes Sedes à prima Sede iustitiam desiderant temperari. *Neque ab Augusto, neque ab omni Clero, neq; à Regibus, neq; à populo Iudex iudicabitur.* Et subscripserunt 284. Episcopi, & 45. Presbyteri, & quinque Diacones, & duo sequentes, & Augustus Constantinus (Magnus) & Mater eius Helena.

Concilium Sardicense generale, quod quasi idem pro Nicæno propter eosdem ferè Patres reputatur: in quo fuerunt circiter 300. Episcopi Occ dentales, exceptis Orientalibus, celebratum sub Iulio Papa, circa annum Domini 343. Ca. 3. Osius Episcopus dixit: Illud quoque necessariò adijciendum est, vt Episcopi de sua prouincia ad aliam prouinciam in qua non sunt Episcopi, non transeant, nisi fortè à fratribus suis inuitati, nè videamur ianuam claudere caritatis.

Quòd si in aliqua prouincia aliquis Episcopus contra fratrem suum Episcopum litem habuerit, vnus de duobus ex alia Prouincia aduocet Episcopum cognitorem. Quòd si aliquis Episcopus iudicatus fuerit in alia caussa, & putat se bonam causam habere, vt iterum Concilium renouetur, *si vobis placet, sancti Petri Apostoli memoriam honoremus*, vt scribatur ab his qui causam examinarunt, Iulio Romano Episcopo: & si iudicauerit renouandum esse iudicium renouetur & det iudices. *Si autem probauerit talem causam esse, vt non refricentur ea quæ acta sunt, quæ decreuerit, confirmata erunt. Si hoc omnibus placet?* Synodus respondit; *Placet*. Et Can. 4. Gaudentius Episcopus dixit: Addendum si placet huic sententiæ, quam plenam sanctitate protulisti, vt cùm aliquis Episcopus depositus fuerit eorum Episcoporum iudicio, qui in vicinis locis commorantur, & proclamauerit agendum sibi negotium in vrbe Roma, alter Episcopus in ouis cathedra, post appellationem qui videtur esse depositus, omninò non ordinetur, nisi caussa fuerit in iudicio Episcopi Romani determinata. Et Can. 7. Osius Episcopus dixit: Placuit autem, vt si Episcopus accusatus fuerit, & iudicauerint congregati Episcopi regionis ipsius, & de gradu suo eum deiecerint, *si ap-*

si appellauerit qui deiectus est, & confugerit ad Episcopum Romanæ Ecclesiæ, & voluerit se audiri, si iustum putauerit, vt renouetur iudicium, vel discußionis examen, scribere his Episcopis dignetur, qui in finitima & propinqua prouincia sunt, vt ipsi diligenter omnia requirant, & iuxta fidem veritatis definiant. Quod si is qui rogat caussam suam iterum audiri, deprecatione sua mouerit Episcopum Romanum, vt è latere suo Presbyterum mittat, erit in potestate Episcopi, quid velit & quid æstimet. Et si decreuerit mittendos esse, qui præsentes cum Episcopis iudicent, habentes eius auctoritatem à quo destinati sunt, erit in suo arbitrio. Si verò crediderit Episcopos sufficere, vt negotio terminum imponant, faciet quòd sapientißimo consilio suo iudicauerit.

CONCILIVM Constantinopolitanum primum, quod est generale secundum. Can, 5. Constantinopolitanæ Ciuitatis Episcopum habere oportet primatus honorem, *post Romanum Episcopum*, propter quod sit noua Roma.

IDEM Concilium in Epist. ad Damasum Romanum Pontificem superiorem agnouit & caput, se autem membrorum loco; illique reuerentiã & obedientiam nõ recusat deferre debitã. Vt refert Theodoret. l. 5. hist. c. 9.

Do-

Dominis Reuerendiſsimis, (inquit Concilium in Epiſtola ad Damaſum Rom. Epiſcopum ad alios Epiſcopos Romæ congregatos in Concilio Romano, ad quod Damaſus Orientales Epiſcopos, Conſtantinopoli collectos euocauerat per Epiſtolam ab Imperatore ad ipſos, inſtantia Pontificis, deſtinatam) & pijſsimis fratribus ac Collegis Damaſo, Ambroſio, Brittoni, Valeriano, Acholio, Anemio, Baſilio, & cæteris ſanctis Epiſcopis in magna vrbe Roma coactis, Synodus ſancta Epiſcoporum orthodoxorum qui conuenire in magna vrbe Conſtantinopoli, in Domino ſalutem. Et paulò pòſt: Poſtquàm autem vos Romanam cogentes Dei voluntate Synodum, pro fraterna charitate, *tanquam veſtra membra, nos quoque literis ſumma pietate Imperatoris accerſiuiſtis*, ne cùm afflictionum ſupplicia (ab hæreticis potiſsimùm Arrianis) nos ſoli perpeſsi ſimus, hoc in conſenſu Imperatorio de pietate, ſine nobis regnaretis, ſed haberetis nos Regni, iuxta Apoſtolicam vocem ſocios, *ſanè perquam optauimus vniuerſi ſi fieri poſſet, Eccleſiis derelictis obſequi, ſiue deſiderio ſeu vſui præſenti.* Quis enim nobis det alas velut columbæ, vt ad vos deuolemus, & vobiſcum acquieſcamus? Verum cum hac re penitus nudarentur Eccleſiæ paulò ante renouari cæptæ, neque omninò illa à quibuſdam

dam præstari vllo modo possent: *concurreramus enim Constantinopolim ad vestræ Reuerentiæ literas*, post Concilium Aquileiense, missas Theodosio, pietate summa Imperatori, ad solam peregrinationem hanc Constantinopolitanam parati.

IBIDEM refert Theodoretus de S. Damaso quid Patribus Orientalibus in Concilio Constantinopolitano congregatis ad Epistolam illorum responderit. Sed & laudatissimus Damasus (inquit Theodoretus lib. 5. cap. 9.) postquam hanc sectam exortam cognouit; non solùm Apollinarem, sed etiam Timotheum discipulum eius exautoratos abdicauit. Eaque de re certiores fecit per literas Orientis rectores Episcopos? quas vtiliter narrationi inserturus esse mihi visus sum. *Quod* (inquit Damasus) *debitam reuerentiam Apostolicæ sedi vestra habet charitas, vobis, filij charissimi, præstatis ipsi plurimùm. Etsi enim in sancta maximè Ecclesia, vbi Apostolus sedens docuit, nobis Claui quem tenendum accepimus, officium incumbat*, tamen inferiores tantò nos honore esse confitemur: sed ideo quomodocunque possumus damus operam, vt ad gloriam beatitudinis ipsius peruenire valeamus. Scitote igitur prophanum illum Timotheum discipulum Apollinaris hæretici, vnà cum impio dogmate, *iam dudum à nobis*

exautoratum, neque nos credere reliquias doctrinæ illius de cætero vspiam valituras esse. Et paulò infrà: Sed quid à me quæri Timothæi exautorationem opus est? cùm hic *iudicio solij Apostolici*, præsente & Petro Episcopo Alexandrinæ vrbis, *vnà cum magistro Apollinari exautoratus fuerit*, subiturus debita in die iudicij supplicia ac tormenta.

CONCILIVM tertium generale, quod est Ephesinum primum, Celestinum tunc temporis Episcopum Romanum, pro totius Ecclesiæ Pontifice & Pastore ac Iudice supremo agnouit, & ex eius decreto Nestorium Constantinopolitanum Archiepiscopum, propter hæresim suam, exautorauit & anathemate perculsit. Eius verò Celestini, tanquam supremi Pontificis & Iudicis nomine, S. Cyrillus Alexandrinus Patriarcha, ex eius commissione, Concilio præsedit.

Liberatus Ecclesiæ Carthaginensis Archidiaconus in Breuiario caussæ Nestorianorum & Eutychianorum. Cyrillus verò, inquit, per Posidonium Diaconum suum retulit de eo (Nestorio in hæresi post admonitionem pertinaci) Papæ Celéstino, & quid Constantinopoli ageretur, ei per Epistolam suam allegauit. Et paulò post idem Liberatus. Celestinus verò Papa misit increpationis Epistolam cum exhortatione & vitupera-

tione,

tione, quia errare non debuerit ab eius ordinatione, & est eius principium, Aliquantis diebus vitæ nostræ, &c. tribuens ei (Nestorio) decem dierum spacium, hoc est, à prima die acceptionis Epistolæ vsque ad vltimam diem, vt si minimè Nestorius emendaret expositiones suas, & reuocaret ad Ecclesiam, qui propter Christum, qui est caput eius, ab eo fuerant expulsi, cognosceret se ab eius Collegio, & omnium Episcoporum consortio esse separatum, insinuans ei, *dedisse vicem suam in Concilio per Epistolam suam, cuius initium est*; Tristitiæ nostræ, sanctitatis vestræ litteræ, &c. *quâ Cyrillum admonuit, vt si per illos decem dies doctrinam suam Nestorius minimè emendaret, disponeret eum à communi* communione Episcoporum vel Coëpiscoporum remouendum, & prouidendum illi Ecclesiæ. Eadem de re pariter scripsit Ioanni Antiocheno, Rufo Tessalonicensi, Iuuenali Hierosolymitano, & Flauiano Philippensi Archiepiscopis. Scripsit & ad Clerum Constantinopolitanum, admonens eos contra doctrinam Nestorij fortiter stare, eiusque persecutiones patienter ferre, quæ fructus adferunt coronarum, *scientes, ab eo excommunicatos vel deiectos, in Apostolicæ sedis permanere communione.*

D. Cyrillus Alexandrinus Episcopus, &

Synodus quæ conuenit apud Ephesum, Nestorio, Deo amabili & religioso fratri. Quum Saluator noster apertè pronunciet: Et qui diligit Patrem aut Matrem super me, non est me dignus: & qui diligit filium aut filiam super me, non est me dignus: quid nos faciemus, qui deposcimur à tua religione, vt te super Christum Saluatorem omnium diligamus? Quid enim nobis in die iudicij subuenire poterit? aut quam satisfactionem reperire poterimus, ita diuturnum silentium, prolatis à te contra eum blasphemijs, continentes? Et si quidem te tantummodò læderes, docens ista vel sentiens, sollicitudo nobis minor existeret. Cùm verò totam scandalizaueris Ecclesiam, & fermentum insolitæ prauitatis, & nouæ hæresis miscueris in populis, nec tantùm ibidem positis, sed vbique existentibus (nam tuarum expositionum libri per cunctum vulgati sunt orbem) quæ super nostro silentio ratio vltra, vel excusationis sermo sufficiat? Aut quomodo non necesse sit meminisse Christi Domini, sic dicentis: Non putetis quòd venerim pacem mittere in terram. Non veni pacem mittere, sed gladium: veni enim separare hominem aduersus Patrem suum, & filiam aduersus Matrem suam? Nam cùm læditur fides, parentum reuerentia velut inutilis & peri-

periculosa despicitur, & amor erga filios fratresque vitatur. Ad postremum etiam super ipsam vitam, mors potius à pijs viris eligitur, vt meliorem resurrectionem, sicut scriptum est, consequantur. *Ecce itaque te simul cum sancta Synodo, quæ apud amplam vrbem Romam congregata est, præsidente sanctissimo & reuerendissimo Fratre & consacerdote nostro Celestino Episcopo, his synodicis scriptis te iam tertio conuenimus, consilium dantes, vt à tam prauis abstineas distortisque dogmatibus, quæ & sentire dinosceris, & docere:* recipias verò fidem rectam, Ecclesijs per beatissimos Apostolos & Euangelistas ab initio traditam, qui & oculis inspexerunt, & ministri verbi fuisse monstrantur. *Quod si hoc religio tua facere distulerit, iuxta dilationem literis præfinitam sanctissimi & reuerendissimi Consacerdotis nostri Romanæ Præsulis Ecclesiæ Celestini, scias te nullam sortem habere nobiscum, nec locum aut colloquium cum Dei Sacerdotibus & Episcopis obtinere.* Non enim fas est contemnere nos Ecclesias ita turbatas, & scandalizatos populos, fidemque rectissimam violatam vel dissipatam: quin etiam gregem, quem custodire debueras, si iuxta nos, amator recti dogmatis extitisses, sanctorum Patrum vestigia consectans. Omnes itaque quos propter fidem, tua religio à communione remouit, aut ab ordine suo

deposuit, laicos & clericos, in nostram communionem recipimus. Non enim iustum est, eos tuis opprimi decretis, qui nouerunt rectè sentire, qui etiam benè facientes, tibi prudentissimè restiterunt. Hoc idem nanque in Epistola, quam misimus ad Præsulem amplæ Romæ sanctum & Coëpiscopum nostrum Celestinum, significare curasti. Non autem sufficit tuæ religioni, solummodò Fidei Symbolum confiteri, quod expositum est per idem tempus sancti Spiritus largitate, à venerando Concilio apud Nicæam congregato: hoc enim nec intellexisti, nec rectè interpretatus es: quinimò peruersè, licet sono vocis ea verba protuleris. *Sed consequens est, etiam iureiurando fateri te, quòd anathematizes fidem tuam pollutam & prophana dogmata: sentias & doceas, quæ nos vniuersi siue per Orientem, seu per Occidentem Episcopi, & Magistri, Præsulesq́; populorum credimus & docemus.* Epistolis autem ab Alexandria tuæ religioni directis, Ecclesia consensum præbuit, tam ea quæ apud vrbem Romam conuenit, sancta Synodus; quàm etiam nos omnes, velut rectè irreprehensibiliterque conscriptis. Subdidimus autem his literis nostris, quæ sentire oporteat & docere, & à quibus abstinere conueniat. *Hæc est enim fides Catholicæ & Apostolicæ Ecclesiæ, cui cunctì cõsentiunt orthodoxi per Orientem, Orientemq́; Pontifices.* Ni-

Nicephorus Callistus lib. 14. cap. 34. hist. Eccles. cũ prius, quale tẽpus Celestinus Romanus Pontifex Nestorio præfixerit cõuersionis, sub pœna excõmunicationis, si nõ pareret intra decẽ dies, cõmemorasset cap. 33. ita cõdẽnationẽ Nestorij per Cyrillũ, cui vices suas delegauerat Celestinus, eò quod adesse personaliter cõmodè nõ posset in Concilio Ephesino, & omnes Patres, ducẽtos videlicet Episcopos latã, & pronunciatã describit. Celestinus autem (inquit) Romę Episcopus propter nauigationis pericula, ipse Synodo adesse detrectauit: ad Cyrillũ tamẽ, vt locũ ibi suũ obtineret, scripsit. *Ex quo tempore fama est, mitrã illũ, & Papæ appellationem, atq; vt orbis vniuersi iudex appellaretur, accepisse.* Quæ deinde omnia per succesionẽ ad eos etiã peruenerint, quibus forte Alexandrinę Ecclesię thronus legitimè obuenisset sacros Episcopos. Et paulò pòst: Cyrillus (qui Celestini locũ tenuit Romani Episcopi) & qui cũ eo erant, postridie cõcilio coacto, vt mos est, tribus Episcopis misis, Nestorium vt in cõuentũ veniret, citarũt. Ille id cõtempsit, & haudquaquã cõparuit, Synodũ in Antiocheni Episcopi aduentũ diffundẽs. Vt autẽ ille iterũ atq; tertiò vocatus, respõsũ nullũ, quô se defenderet, dedit, & cõuicijs atq; contumelijs eos qui ad se misi erãt, remisit: Synodus sancta, trecentorũ illorũ & 18. diuinorũ Patrũ Symbolum

in medium, & Cyrilli atque Nestorij, quas vltrò citroque de dogmate dederant literas, *sacram item illam Celestini ad ipsum Nestorium scriptam Epistolam, protulit.* Atque vbi Theodotus Ancyranus, & Melitensis Acacius blasphema eius verba, quibus apertè Ephesi multis præsentibus vsus fuerat, indicauero, & multæ eximiorum & sanctorum virorum voces auditæ, insuperque alia Nestorij impiè dicta congesta sunt, impium illum exautorauit, sententia hisce verbis concepta. Quum præter alia reuerendissimus Nestorius, neque vocationi nostræ audiens esse voluerit, neque à nobis missos sanctissimos & pijssimos Episcopos admiserit, necessariò eò descendimus, vt de impietate eius inquireremus. Et quoniam quum ex epistolis & scriptis eius, quæ lecta etiam sunt; atque item ex verb s, quibus in Metropolitana hac vrbe vsus est: tum ex testium dictis, impiè eum & sentire & docere deprehendimus: *necessitate nobis à canonibus, et sanctissimi Patris, Collegæq; nostri Romanæ Ecclesiæ Episcopi Epistola, imposita, diu multumq; lacrymantes, ad tristem hanc peruenimus sententiam.* Qui igitur ab eo blasphemijs impetitus est, Dominus noster Iesus Christus, per præsentem sanctam Synodum decreuit, Nestorium à dignitate Episcopali, & Sacerdotali conuentu omni esse alienum.

IDEM

IDEM Concilium Ephesinum in Epistola ad Celestinum Papam scribit se caussam Ioannis Patriarchæ Antiocheni, quæ magis dubia erat quàm caussa Nestorij, *non fuisse ausum iudicare, sed reseruasse iudicio ipsius Celestini.*

CONCILIVM generale quartum, Chalcedonense videlicet, Actione prima habet, quomodo Paschasinus Reuerendiss. Episcopus & Vicarius Sedis Apostolicæ in medio Concilij cum collegis suis consistens sic fuerit præfatus, & Concilium allocutus, *Beatissimi atque Apostolici viri Papæ vrbis Romæ, quæ est caput omnium Ecclesiarum, præcepta habemus præ manibus*, quibus præcipere dignatus est, vt Dioscorus Alexandrinorum Archiepiscopus, non sedeat in Concilio, sed audiendus intromittatur, quod nos seruare necesse est. Actione 2. post lectam in Concilio S. Leonis tunc Romani Pontificis Epistolam ad Flauianum, omnes Episcopi clamauerunt. Hæc Patrum fides, hæc Apostolorum fides. Omnes ita credimus. Anathema qui ita non credit. *Petrus per Leonem locutus est.* Actione 3. leguntur tres Epistolæ diuersorum Græcorum ad Leonem Papam & Concilium Chalcedonense, quæ omnes ita incipiunt: *Sanctissimo & beatissimo vniuersali Archiepiscopo & Patriarchæ magnæ Romæ Leoni.* In eadem Actione destinatur epistola ad S. Leonem, in qua pe-

tunt Apostolica auctoritate confirmari quæ in Concilio eousque acta erant. Et inter alia etiam depositionem & condemnationem Dioscori Hæretici, de quo inter alia sic aiunt. Et post hæc omnia insuper, & contra ipsum, *cui vineæ custodia à Saluatore commissa est, extendit insaniam* (Leonem intelligit, quem Dioscorus excommunicare præsumpserat) *id est, contra tuam quoq; Apostolicam sanctitatem.*

CONCILIVM Constantinopolitanum 5. Act. 4. ex sententia & decreto baptismi Papę Romanę Ecclesię Agapiti deposuit & exautorauit atque adeò anathematizauit Episcopum Trapezuntinum Antimum hæreticum, cùm iuxta sententiam & decretum ei prius tempus ac spacium pœnitentiæ dedisset, & ille comparere & pœnitentiam agere atque obedientiam præstare nollet. Et quidem cum pœnitentiæ locum tempusque ex præscripto sanctissimi Papæ Agapiti dare vellent Antimo hæretico, sic Minas Patriarcha & Archiepiscopus Constantinopolitanus cum tota Synodo dixit. *Non mirandum si suos & nunc magna Apostolica Sedes sequitur, sacras sanctiones sanctissimarum Ecclesiarum inuiolatas conseruando, & quæ recta fidei sunt defendendo*, ac his qui peccauerunt, clementem veniam tribuendo. Vnde & nos implentes ea quæ à sanctissimo Papa in epist. Synodali data fuere, & tempus pœnitentię ipsi (Antimo)

dantes

dantes deputemus & decernamus Vosporium sanctißimum Episcopum Neocæsariæ Metropolitanę,& Acatium sanctißimum Episcopum Metropolitanæ Posimintinæ, & Ioannem & Theotistum Presbyteros & defensores magnæ Ecclesiæ quæ hic est, & Zachariam sanctißimum Episcopum Mitylinésem Metropolitam,& Acatium & Christodorũ Diaconos venerabiles, & Notarios huius sanctißimę Ecclesiæ,ad notificandum ei quæ à nobis gesta fuerunt, & inuitare ipsum infra tres dies si volet venire ad sanctam Synodum,ad faciendum super annunciatis congruam satisfactionem. Hactenus Minas Patriarcha & vniuersum Concilium Constantinopolitanum. Postquam verò eundem Anthymum de hæresibus & sceleribus varijs accusatum & conuictum, contumacemq; vniuersa Synodus iuxta sentẽtiam & decretũ Romani Pontificis condemnasset, Minas Patriarcha & pręses Concilij tandẽ sic inter alia, cũ dixisset sententiã Cõcilij Christianißimo & catholicę fidei obseruãdißimo Imperatori esse significandã,cõcludens subiungit,Patres Cõcilij alloquẽs:*Nos enim,sicut scit vestra charitas,Apostolicam sedem sequimur,et obedimus,et ipsius cõmunicatores,communicatores habemus,& condemnatos ab ipsa & nos cõdemnamus*. Cui sententiæ vniuersum Concilium subscripsit.

CON-

Concilium Nicenum secundum, quod est septimum generale, Actione 2. recipit, & probat Epistolam Adriani Papæ (cuius Vicarij in Synodo erant) ad Tharasium Archiepiscopum & Patriarcham Constantinopolitanum, in qua epistola inter alia hæc habentur: *Cuius*, (beatissimi videlicet Apostoli Petri) *Sedes*, inquit, *per totum terrarum orbem primatum obtinens lucet, omniumq; Ecclesiarum Dei caput existit; vnde & ipse beatus Petrus Apostolus Dei iussu Ecclesiam pascens, nihil omninò prætermisit, sed vbique principatum obtinuit, & obtinet.*

Concilium Lateranense generale maximum sub Innocentio tertio, in quo Græci & Latini quin & Patriarchæ Hierosolymitanus, & Constantinopolitanus, & præterea 70. Metropolitani, 400. Episcopi, Abbates 12. & Priores conuentuales 800. Græci & Romani Imperij Legati, Regum verò Hierusalem, Franciæ, Hispaniæ, Angliæ & Cypri Oratores interfuerunt. Cap. 5. *Romana*, inquit, *Ecclesia, disponente Domino super omnes alias ordinariæ potestatis obtinet principatum, vtpote Mater vniuersorum Christi fidelium, & Magistra.*

Concilium Lugdunense generale sub Gregorio decimo, in quo etiam Græci & Latini interfuerunt. Cæterum (inquit,

quit, vt habetur sexto Decretalium lib. 1. Tit.6.cap.3. §. Cæterum: agens de electione Romani Pontificis quomodo purè instituenda) quia cum arbitrium, vel inordinatus captiuat affectus: vel ad certum aliquid obligationis cuiusque necessitas adigit, cessat electio, dum libertas adimitur eligendi: Cardinales eosdem obsecrantes per viscera misericordiæ Dei nostri, per aspersionem sui sanguinis obtestamur, vt pensantes attentiùs quid eis imminet, *cùm agitur de creatione Vicarij Iesu Christi, successoris Petri, Rectoris Vniuersalis Ecclesiæ, gregis dominici Directoris,* omni priuatæ affectionis inordinatione deposita, & cuiuslibet pactionis, conuentionis, obligationis necessitate, nec non condicti & intendimenti obligationis contemplatione cessantibus, non in se reciprocent considerationis intuitum, vel in suos, non quę sua sunt quęrant, non commodis priuatis intendant, sed nullo arctante ipsorum in eligendo iudiciùm, nisi Deo puris & liberis mentibus nuda electionis conscientia, vtilitatem publicam liberè prosequantur: omni conatu & solicitudine, pro vt possibilitas patitur, id acturi tantummodò, *vt eorum ministerio acceleretur vtilis & pernecessaria totius mundi prouisio, idoneo celeriter eidem* (Vniuersali) *Ecclesiæ sponso dato.* Qui autem secus egerint, diuinæ subiaceant vltioni.

Con-

Concilivm Florentinum generale, in quo etiam Græci & Latini, & inter eos, Patriarcha quoque Constantinopolitanus, interfuerunt, vnanimiter sic explicuit & confirmauit fidem suam de Romani Pontificis potestate, Item (inquit Sessione vltima) *definimus sanctam Apostolicam sedem, & Romanum Pontificem in vniuersum Orbem tenere primatum, & ipsum Pontificem Romanum Successorem esse beati Petri Principis Apostolorum, & verum Christi Vicarium, totiusq; Ecclesiæ Caput, et omnium Christianorum Patrem ac Doctorem existere, & ipsi in beato Petro pascendi, regendi, & gubernandi vniuersalem Ecclesiam, à Domino nostro Iesu Christo, plenam potestatem traditam esse, quemadmodum etiam gestis Oecumenicorum Conciliorum, et in sacris Canonibus continetur.*

SVBMONITIO AD LECTOREM.

Ex his legitimis, & approbatis Concilijs Oecumenicis, inter quę sunt prima & præcipua illa quatuor generalia, Nicænum videlicet primum, Constantinopolitanum primum, Ephesinum primum, & Chalcedonense, quibus etiam Hæretici nostrates, velint nolint, deferre & subscribere coguntur, imò illa cum sanctis Euangelijs tanquam sacrosancta acceptant, seu acceptare sese prætendunt, totius Orientis & Occidentis, hoc est, Vniuersę Ecclesiæ Catholicæ, quæ primis sexcentis, imò mille 400. annis extitit & illustris celebrataque fuit, senten-

sententia, fides, & publica doctrina atque confessio, meridiana luce clariùs effulget de Romani Episcopi summa, & vniuersali sub Christo in omnes Oues & Christi fideles potestate: videlicet ipsum esse Apostolicę, id est, Apostoli Petri sedis Episcopũ, ideoq; S. Petri ordinariũ in Romano Episcopatu successorẽ ordinariũ & legitimũ: & proinde S. Pet. sine dubio Romæ Episc. fuisse & mãsisse vsq; ad mortẽ, martyrio Christi celebratã & cõsummatã: & quatenus S. Pet. in Episcopatu successor & hęres, totius quoque Vniuersalis & Catholicæ Ecclesiæ ordinariũ ac supremũ Pastorẽ, summũ Pontificẽ, Iudicẽ & Rectorẽ, atq; adeò Christi, in visibili & externo regimine visibilem ac principalem Vicariũ. Quæ omnia summatim, & plenissimè ac concinnè valdè, complexum est Concilium Florentinum in publica fidei suæ declaratione & confessione, quam postremo loco posuimus. Posset hoc ipsum ex alijs quoq; sequẽtibus Concilijs generalibus, vsq; ad annũ sesquimillesimũ, nõ minus euidenter continuoq; probari: sed Christiano & sincero lectori tot Conciliorum generalium, & præcipuè quatuor primorũ auctoritatem & fidem abundè sufficere non ambigimus; & posteriora hæretici moderni, more suo, licet iniustè, in dubium vocare, aut tanquam suspecta contra conscientiam suã, recusare nõ erubescũt. Quod verò inter alia auctoritatis, & potestatis Romani Episcopi elogia ac titulos, Concilium Lugdunẽse Romanum Pontificem etiam Sponsum Ecclesię nominat, mirũ nemini, nedũ absurdum,

aut

exautoratum, neque nos credere reliquias doctrinæ illius de cætero vſpiam valituras eſſe. Et paulò infrà: Sed quid à me quæri Timothæi exautorationem opus eſt? cùm hic *iudicio ſolij Apoſtolici*, præſente & Petro Epiſcopo Alexandrinæ vrbis, *vnà cum magiſtro Apollinari exautoratus fuerit*, ſubiturus debita in die iudicij ſupplicia ac tormenta.

CONCILIVM tertium generale, quod eſt Epheſinum primum, Celeſtinum tunc temporis Epiſcopum Romanum, pro totius Eccleſiæ Pontifice & Paſtore ac Iudice ſupremo agnouit, & ex eius decreto Neſtorium Conſtantinopolitanum Archiepiſcopum, propter hæreſim ſuam, exautorauit & anathemate perculſit. Eius verò Celeſtini, tanquam ſupremi Pontificis & Iudicis nomine, S. Cyrillus Alexandrinus Patriarcha, ex eius commiſsione, Concilio præſedit.

Liberatus Eccleſiæ Carthaginenſis Archidiaconus in Breuiario cauſſæ Neſtorianorum & Eutychianorum. Cyrillus verò, inquit, per Poſsidonium Diaconum ſuum retulit de eo (Neſtorio in hæreſi poſt admonitionem pertinaci) Papæ Celeſtino, & quid Conſtantinopoli ageretur, ei per Epiſtolam ſuam allegauit. Et paulò poſt idem Liberatus. Celeſtinus verò Papa miſit increpationis Epiſtolam cum exhortatione & vituperatione,

tione, quia errare non debuerit ab eius ordinatione, & est eius principium, Aliquantis diebus vitæ nostræ, &c. tribuens ei (Nestorio) decem dierum spacium, hoc est, à prima die acceptionis Epistolæ vsque ad vltimam diem, vt si minimè Nestorius emendaret expositiones suas, & reuocaret ad Ecclesiam, qui propter Christum, qui est caput eius, ab eo fuerant expulsi, cognosceret se ab eius Collegio, & omnium Episcoporum consortio esse separatum, insinuans ei, *dedisse vicem suam in Concilio per Epistolam suam, cuius initium est*; Tristitiæ nostræ, sanctitatis vestræ litteræ, &c. *quâ Cyrillum admonuit, vt si per illos decem dies doctrinam suam Nestorius minimè emendaret, disponeret eum à communi* communione Episcoporum vel Coëpiscoporum remouendum, & prouidendum illi Ecclesiæ. Eadem de re pariter scripsit Ioanni Antiocheno, Ruso Tessalonicensi, Iuuenali Hierosolymitano, & Flauiano Philippensi Archiepiscopis. Scripsit & ad Clerum Constantinopolitanum, admonens eos contra doctrinam Nestorij fortiter stare, eiusque persecutiones patienter ferre, quæ fructus adferunt coronarum, *scientes, ab eo excommunicatos vel deiectos, in Apostolicæ sedis permanere communione.*

D. Cyrillus Alexandrinus Episcopus, &

Synodus quæ conuenit apud Ephesum, Nestorio, Deo amabili & religioso fratri. Quum Saluator noster apertè pronunciet: Et qui diligit Patrem aut Matrem super me, non est me dignus: & qui diligit filium aut filiam super me, non est me dignus: quid nos faciemus, qui deposcimur à tua religione, vt te super Christum Saluatorem omnium diligamus? Quid enim nobis in die iudicij subuenire poterit? aut quam satisfactionem reperire poterimus, ita diuturnum silentium, prolatis à te contra eum blasphemijs, continentes? Et si quidem te tantummodò læderes, docens ista vel sentiens, sollicitudo nobis minor existeret. Cùm verò totam scandalizaueris Ecclesiam, & fermentum insolitæ prauitatis, & nouæ hæresis miscueris in populis, nec tantùm ibidem positis, sed vbique existentibus (nam tuarum expositionum libri per cunctum vulgati sunt orbem) quæ super nostro silentio ratio vltra, vel excusationis sermo sufficiat? Aut quomodo non necesse sit meminisse Christi Domini, sic dicentis: Non putetis quòd venerim pacem mittere in terram. Non veni pacem mittere, sed gladium: veni enim separare hominem aduersus Patrem suum, & filiam aduersus Matrem suam? Nam cùm læditur fides, parentum reuerentia velut inutilis &

peri-

periculosa despicitur, & amor erga filios fratresque vitatur. Ad postremum etiam super ipsam vitam, mors potius à pijs viris eligitur, vt meliorem resurrectionem, sicut scriptum est, consequantur. *Ecce itaque te simul cum sancta Synodo, quæ apud amplam vrbem Romam congregata est, præsidente sanctissimo & reuerendissimo Fratre & consacerdote nostro Celestino Episcopo, his synodicis scriptis te iam tertio conuenimus, consilium dantes, vt à tam prauis abstineas distortisq; dogmatibus, quæ & sentire dinosceris, & docere:* recipias verò fidem rectam, Ecclesijs per beatissimos Apostolos & Euangelistas ab initio traditam, qui & oculis inspexerunt, & ministri verbi fuisse monstrantur. *Quod si hoc religio tua facere distulerit, iuxta dilationem literis præfinitam sanctissimi & reuerendissimi Consacerdotis nostri Romanæ Præsulis Ecclesiæ Celestini, scias te nullam sortem habere nobiscum, nec locum aut colloquium cum Dei Sacerdotibus & Episcopis obtinere.* Non enim fas est contemnere nos Ecclesias ita turbatas, & scandalizatos populos, fidemque rectissimam violatam vel dissipatam: quin etiam gregem, quem custodire debueras, si iuxta nos, amator recti dogmatis extitisses, sanctorum Patrum vestigia consectans. Omnes itaque quos propter fidem, tua religio à communione remouit, aut ab ordine suo

depoſuit, laicos & clericos, in noſtram communionem recipimus. Non enim iuſtum eſt, eos tuis opprimi decretis, qui nouerunt rectè ſentire, qui etiam benè facientes, tibi prudentiſsimè reſtiterunt. Hoc idem nanque in Epiſtola, quam miſimus ad Præſulem amplæ Romæ ſanctum & Coëpiſcopum noſtrum Celeſtinum, ſignificare curaſti. Non autem ſufficit tuæ religioni, ſolummodò Fidei Symbolum confiteri, quod expoſitum eſt per idem tempus ſancti Spiritus largitate, à venerando Concilio apud Nicæam congregato: hoc enim nec intellexiſti, nec rectè interpretatus es: quinimò peruersè, licet ſono vocis ea verba protuleris. *Sed conſequens eſt, etiam iureiurando fateri te, quòd anathematizes fidem tuam pollutam & prophana dogmata: ſentias & doceas, quæ nos vniuerſi ſiue per Orientem, ſeu per Occidentem Epiſcopi, & Magiſtri, Præſulesq́ populorum credimus & docemus.* Epiſtolis autem ab Alexandria tuæ religioni directis, Eccleſia conſenſum præbuit, tam ea quæ apud vrbem Romam conuenit, ſancta Synodus; quàm etiam nos omnes, velut rectè irreprehenſibiliterque conſcriptis. Subdidimus autem his literis noſtris, quæ ſentire oporteat & docere, & à quibus abſtinere conueniat. *Hæc eſt enim fides Catholicæ & Apoſtolicæ Eccleſiæ, cui cuncti cõſentiunt orthodoxi per Orientem, Orientemq́ Pontifices.* Ni-

Nicephorus Callistus lib. 14. cap. 34. hist. Eccles. cũ prius, quale tẽpus Celestinus Romanus Pontifex Nestorio præfixerit cõuersionis, sub pœna excõmunicationis, si nõ pareret intra decẽ dies, cõmemorasset cap. 33. ita cõdẽnationẽ Nestorij per Cyrillũ, cui vices suas delegauerat Celestinus, eò quod adesse personaliter cõmodè nõ posset in Concilio Ephesino, & omnes Patres, ducẽtos videlicet Episcopos latã, & pronunciatã describit. Celestinus autem (inquit) Romę Episcopus propter nauigationis pericula, ipse Synodo adesse detrectauit: ad Cyrillũ tamẽ, vt locũ ibi suũ obtineret, scripsit. *Ex quo tempore fama est, mitrã illũ, & Papæ appellationem, atq; vt orbis vniuersi iudex appellaretur, accepisse.* Quæ deinde omnia per successionẽ ad eos etiã peruenerint, quibus forte Alexandrinę Ecclesię thronus legitimè obuenisset sacros Episcopos. Et paulò pòst: Cyrillus (qui Celestini locũ tenuit Romani Episcopi) & qui cũ eo erant, postridie cõcilio coacto, vt mos est, tribus Episcopis missis, Nestorium vt in cõuentũ veniret, citarũt. Ille id cõtempsit, & haudquaquã cõparuit, Synodũ in Antiocheni Episcopi aduentũ diffundẽs. Vt autẽ ille iterũ atq; tertiò vocatus, respõsũ nullũ, quô se defenderet, dedit, & cõuicijs atq; contumelijs eos qui ad se missi erãt, remisit: Synodus sancta, trecentorũ illorũ & 18. diuinorũ Patrũ Symbolum

IDEM Concilium Ephesinum in Epistola ad Celestinum Papam scribit se caussam Ioannis Patriarchæ Antiocheni, quæ magis dubia erat quàm caussa Nestorij, *non fuisse ausum iudicare, sed reseruasse iudicio ipsius Celestini.*

CONCILIVM generale quartum, Chalcedonense videlicet, Actione prima habet, quomodo Paschasinus Reuerendiss. Episcopus & Vicarius Sedis Apostolicæ in medio Concilij cum collegis suis consistens sic fuerit præfatus, & Concilium allocutus, *Beatissimi atque Apostolici viri Papæ vrbis Romæ, quæ est caput omnium Ecclesiarum, præcepta habemus præ manibus*, quibus præcipere dignatus est, vt Dioscorus Alexandrinorum Archiepiscopus, non sedeat in Concilio, sed audiendus intromittatur, quod nos seruare necesse est. Actione 2. post lectam in Concilio S. Leonis tunc Romani Pontificis Epistolam ad Flauianum, omnes Episcopi clamauerunt. Hæc Patrum fides, hæc Apostolorum fides. Omnes ita credimus. Anathema qui ita non credit. *Petrus per Leonem locutus est.* Actione 3. leguntur tres Epistolæ diuersorum Græcorum ad Leonem Papam & Concilium Chalcedonense, quæ omnes ita incipiunt: *Sanctissimo & beatissimo vniuersali Archiepiscopo & Patriarchæ magnæ Romæ Leoni.* In eadem Actione destinatur epistola ad S. Leonem, in qua pe-

tunt Apostolica auctoritate confirmari quæ in Concilio eousque acta erant. Et inter alia etiam depositionem & condemnationem Dioscori Hæretici, de quo inter alia sic aiunt. Et post hæc omnia insuper, & contra ipsum, *cui vineæ custodia à Saluatore commissa est, extendit insaniam* (Leonem intelligit, quem Dioscorus excommunicare præsumpserat) *id est, contra tuam quoq; Apostolicam sanctitatem.*

CONCILIVM Constantinopolitanum 5. Act. 4. ex sententia & decreto baptismi Papę Romanę Ecclesię Agapiti deposuit & exautorauit atque adeò anathematizauit Episcopum Trapezuntinum Antimum hæreticum, cùm iuxta sententiam & decretum ei prius tempus ac spacium pœnitentiæ dedisset, & ille comparere & pœnitentiam agere atque obedientiam præstare nollet. Et quidem cum pœnitentiæ locum tempusque ex præscripto sanctissimi Papæ Agapiti dare vellent Antimo hæretico, sic Minas Patriarcha & Archiepiscopus Constantinopolitanus cum tota Synodo dixit. *Non mirandum si suos & nunc magna Apostolica Sedes sequitur, sacras sanctiones sanctissimarum Ecclesiarum inuiolatas conseruando, & quæ recta fidei sunt defendendo*, ac his qui peccauerunt, clementem veniam tribuendo. Vnde & nos implentes ea quæ à sanctissimo Papa in epist. Synodali data fuère, & tempus pœnitentię ipsi (Antimo) dantes

dantes deputemus & decernamus Vosporium sanctissimum Episcopum Neocæsariæ Metropolitanę,& Acatium sanctissimum Episcopum Metropolitanæ Possimintinæ, & Ioannem & Theotistum Presbyteros & defensores magnæ Ecclesiæ quæ hic est, & Zachariam sanctissimum Episcopum Mitylinésem Metropolitam,& Acatium & Christodorũ Diaconos venerabiles, & Notarios huius sanctissimę Ecclesiæ,ad notificandum ei quæ à nobis gesta fuerunt, & inuitare ipsum infra tres dies si volet venire ad sanctam Synodum,ad faciendum super annunciatis congruam satisfactionem. Hactenus Minas Patriarcha & vniuersum Concilium Constantinopolitanum. Postquam verò eundem Anthymum de hæresibus & sceleribus varijs accusatum & conuictum, contumacemq; vniuersa Synodus iuxta sentẽtiam & decretũ Romani Pontificis condemnasset, Minas Patriarcha & pręses Concilij tandẽ sic inter alia, cũ dixisset sententiã Cõcilij Christianissimo & catholicę fidei obseruãdissimo Imperatori esse significandã,cõcludens subiungit,Patres Cõcilij alloquẽs:*Nos enim,sicut scit vestra charitas,Apostolicam sedem sequimur,et obedimus,et ipsius cõmunicatores,communicatores habemus,& condemnatos ab ipsa & nos cõdemnamus.* Cui sententiæ vniuersum Concilium subscripsit.

Con-

CONCILIVM Nicenum secundum, quod est septimum generale, Actione 2. recipit, & probat Epistolam Adriani Papæ (cuius Vicarij in Synodo erant) ad Tharasium Archiepiscopum & Patriarcham Constantinopolitanum, in qua epistola inter alia hæc habentur: *Cuius*, (beatissimi videlicet Apostoli Petri) *Sedes*, inquit, *per totum terrarum orbem primatum obtinens lucet, omniumq; Ecclesiarum Dei caput existit; vnde & ipse beatus Petrus Apostolus Dei iussu Ecclesiam pascens, nihil omninò prætermisit, sed vbique principatum obtinuit, & obtinet.*

CONCILIVM Lateranense generale maximum sub Innocentio tertio, in quo Græci & Latini quin & Patriarchæ Hierosolymitanus, & Constantinopolitanus, & præterea 70. Metropolitani, 400. Episcopi, Abbates 12. & Priores conuentuales 800. Græci & Romani Imperij Legati, Regum verò Hierusalem, Franciæ, Hispaniæ, Angliæ & Cypri Oratores interfuerunt. Cap. 5. *Romana*, inquit, *Ecclesia, disponente Domino super omnes alias ordinariæ potestatis obtinet principatum, vtpote Mater vniuersorum Christi fidelium, & Magistra.*

CONCILIVM LVGDVNENSE generale sub Gregorio decimo, in quo etiam Græci & Latini interfuerunt. Cæterum (inquit,

quit, vt habetur sexto Decretalium lib. 1. Tit.6.cap.3. §. Cæterum: agens de electione Romani Pontificis quomodo purè instituenda) quia cum arbitrium, vel inordinatus captiuat affectus: vel ad certum aliquid obligationis cuiusque necessitas adigit, cessat electio, dum libertas adimitur eligendi: Cardinales eosdem obsecrantes per viscera misericordiæ Dei nostri, per aspersionem sui sanguinis obtestamur, vt pensantes attentiùs quid eis imminet, *cùm agitur de creatione Vicarij Iesu Christi, successoris Petri, Rectoris Vniuersalis Ecclesiæ, gregis dominici Directoris*, omni priuatæ affectionis inordinatione deposita, & cuiuslibet pactionis, conuentionis, obligationis necessitate, necnon condicti & intendimenti obligationis contemplatione cessantibus, non in se reciprocent considerationis intuitum, vel in suos, non quę sua sunt quęrant, non commodis priuatis intendant, sed nullo arctante ipsorum in eligendo iudicium, nisi Deo puris & liberis mentibus nuda electionis conscientia, vtilitatem publicam liberè prosequantur: omni conatu & solicitudine, pro vt possibilitas patitur, id acturi tantummodò, *vt eorum ministerio acceleretur vtilis & pernecessaria totius mundi prouisio, idoneo celeriter eidem* (Vniuersali) *Ecclesiæ sponso dato.* Qui autem secus egerint, diuinæ subiaceant vltioni.

Con-

Concilium Nicenum secundum, quod est septimum generale, Actione 2. recipit, & probat Epistolam Adriani Papæ (cuius Vicarij in Synodo erant) ad Tharasium Archiepiscopum & Patriarcham Constantinopolitanum, in qua epistola inter alia hæc habentur: *Cuius*, (beatissimi videlicet Apostoli Petri) *Sedes*, inquit, *per totum terrarum orbem primatum obtinens lucet, omniumq; Ecclesiarum Dei caput existit; vnde & ipse beatus Petrus Apostolus Dei iussu Ecclesiam pascens, nihil omninò prætermisit, sed vbique principatum obtinuit, & obtinet.*

Concilium Lateranense generale maximum sub Innocentio tertio, in quo Græci & Latini quin & Patriarchæ Hierosolymitanus, & Constantinopolitanus, & præterea 70. Metropolitani, 400. Episcopi, Abbates 12. & Priores conuentuales 800. Græci & Romani Imperij Legati, Regum verò Hierusalem, Franciæ, Hispaniæ, Angliæ & Cypri Oratores interfuerunt. Cap. 5. *Romana*, inquit, *Ecclesia, disponente Domino super omnes alias ordinariæ potestatis obtinet principatum, vtpote Mater vniuersorum Christi fidelium, & Magistra.*

Concilium Lugdunense generale sub Gregorio decimo, in quo etiam Græci & Latini interfuerunt. Cæterum (inquit,

quit, vt habetur sexto Decretalium lib. 1. Tit.6.cap.3. §. Cæterum: agens de electione Romani Pontificis quomodo purè instituenda) quia cum arbitrium, vel inordinatus captiuat affectus: vel ad certum aliquid obligationis cuiusque necessitas adigit, cessat electio, dum libertas adimitur eligendi: Cardinales eosdem obsecrantes per viscera misericordiæ Dei nostri, per aspersionem sui sanguinis obtestamur, vt pensantes attentiùs quid eis imminet, *cùm agitur de creatione Vicarij Iesu Christi, successoris Petri, Rectoris Vniuersalis Ecclesiæ, gregis dominici Directoris*, omni priuatæ affectionis inordinatione deposita, & cuiuslibet pactionis, conuentionis, obligationis necessitate, necnon condicti & intendimenti obligationis contemplatione cessantibus, non in se reciprocent considerationis intuitum, vel in suos, non quę sua sunt quęrant, non commodis priuatis intendant, sed nullo arctante ipsorum in eligendo iudicium, nisi Deo puris & liberis mentibus nuda electionis conscientia, vtilitatem publicam liberè prosequantur: omni conatu & solicitudine, pro vt possibilitas patitur, id acturi tantummodò, *vt eorum ministerio acceleretur vtilis & pernecessaria totius mundi prouisio, idoneo celeriter eidem* (Vniuersali) *Ecclesiæ sponso dato.* Qui autem secus egerint, diuinæ subiaceant vltioni. Con-

CONCILIVM Florentinum generale, in quo etiam Græci & Latini, & inter eos, Patriarcha quoque Constantinopolitanus, interfuerunt, vnanimiter sic explicuit & confirmauit fidem suam de Romani Pontificis potestate, Item (inquit Sessione vltima) *definimus sanctam Apostolicam sedem, & Romanum Pontificem in vniuersum Orbem tenere primatum, & ipsum Pontificem Romanum Successorem esse beati Petri Principis Apostolorum, & verum Christi Vicarium, totiusq; Ecclesiæ Caput, et omnium Christianorum Patrem ac Doctorem existere, & ipsi in beato Petro pascendi, regendi, & gubernandi vniuersalem Ecclesiam, à Domino nostro Iesu Christo, plenam potestatem traditam esse, quemadmodum etiam gestis Oecumenicorum Conciliorum, et in sacris Canonibus continetur.*

SVBMONITIO AD LECTOREM.

EX his legitimis, & approbatis Concilijs Oecumenicis, inter quę sunt prima & pręcipua illa quatuor generalia, Nicænum videlicet primum, Constantinopolitanum primum, Ephesinum primum, & Chalcedonense, quibus etiam Hæretici nostrates, velint nolint, deferre & subscribere coguntur, imò illa cum sanctis Euangelijs tanquam sacrosancta acceptant, seu acceptare sese prætendunt, totius Orientis & Occidentis, hoc est, Vniuersę Ecclesiæ Catholicæ, quæ primis sexcentis, imò mille 400. annis extitit & illustris celebrataque fuit, senten-

sententia, fides, & publica doctrina atque confessio, meridiana luce clariùs effulget de Romani Episcopi summa, & vniuersali sub Christo in omnes Oues & Christi fideles potestate: videlicet ipsum esse Apostolicę, id est, Apostoli Petri sedis Episcopũ, ideoq; S. Petri ordinariũ in Romano Episcopatu successorẽ ordinariũ & legitimũ: & proinde S. Pet. sine dubio Romæ Episc. fuisse & mãsisse vsq; ad mortẽ, martyrio Christi celebratã & cõsummatã: & quatenus S. Pet. in Episcopatu successor & hęres, totius quoque Vniuersalis & Catholicæ Ecclesiæ ordinariũ ac supremũ Pastorẽ, summũ Pontificẽ, Iudicẽ & Rectorẽ, atq; adeò Christi, in visibili & externo regimine visibilem ac principalem Vicariũ. Quæ omnia summatim, & plenissimè ac concinnè valdè, complexum est Concilium Florentinum in publica fidei suæ declaratione & confessione, quam postremo loco posuimus. Posset hoc ipsum ex alijs quoq; sequẽtibus Concilijs generalibus, vsq; ad annũ sesquimillesimũ, nõ minus euidenter continuoq; probari: sed Christiano & sincero lectori tot Conciliorum generalium, & præcipuè quatuor primorũ auctoritatem & fidem abundè sufficere non ambigimus; & posteriora hæretici moderni, more suo, licet iniustè, in dubium vocare, aut tanquam suspecta contra conscientiam suã, recusare nõ erubescũt. Quod verò inter alia auctoritatis, & potestatis Romani Episcopi elogia ac titulos, Concilium Lugdunẽse Romanum Pontificem etiam Sponsum Ecclesię nominat, mirũ nemini, nedũ absurdum,

aut

aut blasphemum, videri debet: cum eodem sensu Sponsus vocetur, quo & Vicarius Christi, & Caput Ecclesiæ nuncupatur: videlicet, non carnali aut mundano humanove more, quasi aut Christus Ecclesiæ suæ reuera absens sit; cui indiuisibili sed non spectabili nexu coniunctus est semper; aut Ecclesia duo capita, duosve sponsos eodem sensu habeat: nequaquam: sed hoc tituli illi, & elogia sibi volunt, quod, ad visibile atque externum regimen Ecclesiæ quod attinet, sicut omnes, etiam particulares Episcopi & inferiores Pastores, suo modo & sensu Christi veraciter sunt, & dicuntur in spiritualibus Vicarij, in docendo videlicet, sacramenta dispensando, atque Ecclesiam externè moderando, & propagando defendendoque; ita inter illos Romanus Pontifex, supremus est Christi, ac generalis Vicarius, supremus imò & Vniuersalis (vt in Calcedonensi Concilio apertè vocatur, alio tamen sensu quàm S. Gregorius, & ante eum Pelagius in Constantinopolitano Episcopo detestati sunt) Episcopus, & generali cura atque officio vniuersæ per orbem Ecclesiæ Præfectus. Sicut etiam eodem sensu, & quatenus externè & ministerialiter filios spirituales, hoc est, Christianos, in Ecclesia quotidiè generant, & Ecclesiam multiplici prole fecundant, & ditant, augentque inferiores, & particulares Episcopi atque Pastores; ministerio nempè verbi, & per sacramenta, potissimùm Baptismatis sacri: Ita Romanus Pontifex, tùm per se, tùm per suos Collegas atque inferiores Sacerdotes eadem intentione

& suo

& suo modo supremus meritò Sponsus Ecclesię censeri sub Christo, & vocari potest. Talis suo loco & ordine Sponsus, atque adeò Pater erat, qui incunctanter, veraciterque dixit: Filioli quos iterum parturio Gal. 4. &, si mille Pædagogos habeatis, sed non multos Patres: per Euangelium enim ego vos genui 1. Cor. 4. Quare istiusmodi tituli à SS. Patribus sigillatim, & ab vniuersa Ecclesia in generalibus Concilijs coniunctim, Romano Pontifici, nec semel, nec immeritò tributi fuêre; nec in calumniam verti aut trahi possunt, si rectè intelligantur, nisi ab illis, qui meri sunt & peruersi S. Scripturę & SS. Patrum totiusque Ecclesiæ calumniatores.

EXEGESIS ET GERMANA EXPLIcatio eorum, quæ ex Concilijs, perperam ac corruptè allegant hæretici.

a Canon hic sextus SS. Concilij Nicęni (de cuius lectione tamen quidam variant) non impugnat, sed astruit auctoritatem, & principatum Romani Episcopi. Si enim Alexandrinus Episcopus, seu Patriarcha, ideo generalem summamque, vt Archiepiscopus, in Aegypto, Lybia & Pentapoli habere debet potestatem, quia Episcopo Romano parilis mos est, seu talis consuetudo: patet cæteros Patriarchatus (ex quibus Alexandrinus non postremus fuit) secundum regulam normamque Romani Episcopi, suos habuisse & rexisse subditos. Quod vtique non decreuisset sacrum hoc Concilium, si Romanus

Episcopus supremus non fuisset, & maximus Pontifex, cuius normam, imperiumque seu ordinationem cæteri non solùm Episcopi, sed etiã Archiepiscopi atque Patriarchæ sequi tenerentur: Sensus igitur Canonis, vt citatur, iste germanus esse videtur; Alexandrinum Archiepiscopũ seu Patriarcham Aegyptum, Lybiam, & Pentapolim illisque subiectas prouincias gubernare, quia Romanus Episcopus, ordinarius in supremo Pastoratu S. Petri successor, & summus Ecclesiæ moderator, ita, ante omnem etiam Conciliorum diffinitionem, consueuit illi Episcopo permittere, seu committere, aut per illum dictas Prouincias administrare. Hunc autem sensum esse mentemque Concilij, patet, tùm quod Nicolaus primus Pontifex summus, in Epistola ad Michaelem Imperatorem sic interpretatur; tùm quod ex hoc sexto Canone Paschasinus Episcopus in Concilio Chalcedonensi actione 16. primatum Romani Episcopi ita cum alijs probauit & astruxit, vt Iudices tandem hanc sententiam palam ferre, atque ita decernere non dubitauerint: Ex his quæ gesta sunt, inquiunt, vel ab vnoquoque deposita perpendimus, omnem quidem primatum & honorem præcipuum, secundum Canones, antiquæ Romę Deo amantissimo Archiepiscopo conseruari.

b. Non prohibet omnem appellationem ad Romanam sedem, Concilium istud, sed tantùm, Presbyteris & Clericis inferioribus hoc interdicit, idque non ideo, quasi illicitum hoc fuerit; sed

sed quia non erat consultum ob graues sumptus aliaque inconuenientia cauenda, vt quilibet etiam inferiores Sacerdotes à suis Episcopis & Archiepiscopis vlterius ad Romanam Sedem appellarent. Quod autem solis Presbyteris, & non Episcopis hoc prohibuerit, & ex verbis Cõcilij patet, & ex ipsomet S. Augustino, qui Concilio Mileuitano personaliter interfuit, & tamen in Epistola 162. scribit, Africanis Episcopis licere vltra mare, id est, Romam appellare. Episcopis autem liberum esse atque concessum Romanam sedem appellare. Concilium generale Sardicense diu ante concesserat, vt patet ex Canone quarto & 7. suprà allegatis & ad Verbum asscriptis, cui vtique Concilium istud prouinciale præiudicare non debuit, nec potuit, nec etiam voluit: Quin nec Presbyteris inhibere potuisset efficaciter, nisi ita placuisset Romano Pontifici tunc temporis sedenti, Innocentio videlicet primo, cuius vt confirmationem humiliter expetierunt, ita & impetrarunt etiam; vt claret ex Epistola dicti Pontificis, quam ad ipsum Concilium scripsit, quæ est inter Epistolas Sancti Augustini nonagesima tertia. Si autem auctoritati Romanæ sedis quicquam derogare voluisset, aut præiudicare Concilium istud Africanum; vtique non approbasset sacerrimus Pontifex. Etsi autem prohibitum fuerit ex grauibus vrgentibusque caussis Clericis inferiorum ordinum ab Episcopis suæ prouinciæ appellare, ea tamen ratione prohibitum non fuit, nec prohibe-

 ri po-

ri potuit Romanò Pontifici, si vellet, aut necessarium consultumve indicauerit, istiusmodi appellationes admittere; id quod postea factum esse atque etiam dum fieri euidentia docet, atque praxis Ecclesiæ notissima.

c Etsi Patres sexti Concilij Carthaginensis, eò quod in viginti istis canonibus Nicæni Concilij, qui vulgò feruntur, & integri esse falsò æstimabantur (fraude enim Arrianorum multi canones maximè qui ipsis aduersabantur castrati, atque suppressi fuerant) nullum extaret decretum de Appellationibus ad Romanam sedem instituendis aut acceptandis, appellationes istiusmodi admittere grauati sunt; tùm quòd nulla lege Ecclesiastica (vt falsa persuasi erant) astringerentur, tùm quod ex talibus appellationes multi abusus, multæque incommoditates ac difficultates orirentur, & caussæ atque negotia in loco, vbi contigissent, melius cognosci & determinari possent; testes verò Romam, tùm propter ætatis aut valetudinis imbecillitatem, tùm alia pericula sumptuúque difficulter transmitti possent: tamen Romanam Ecclesiam Matricem aliarum, & Romanum Episcopum totius Catholicæ Ecclesiæ supremum esse caput Rectoremque non negarunt, sed humiliter ingenueque, atque etiam expressè sunt confessi: id quod patet, tùm ex legatis Romanæ sedis in Concilio suo admissis, tùm ex Epistolis quas ad Romanum Pontificem destinarunt, tùm denique quod ex Patribus, qui isti Concilio interfuerunt, ex quibus S. Augustinus non postremus

Roma-

Romanos Pontifices Bonifacium, & eius successorem Celestinum, debita cum reuerentia & subiectione agnouerit & confessus sit, vt patet ex initio libri primi aduersus duas Epistolas Pelagianorum ad Bonifacium; & Epist. 261. ad Celestinum Papam, ad quem refert caussam Episcopi cuiusdam Africani, & inter alia sic loquitur: Collabora nobiscum pietate Venerabilis Domine beatissime, & debita caritate suscipiende sancte Papa, & iube tibi, quæ directa sunt, omnia recitari. Et paulò pòst: Existat exemplo, ipsa Sede Apostolica iudicante, vel aliorum iudicata firmante, &c. Quin & idem Celestinus Papa in Epistola ad Gallos, miris laudibus celebrat Augustinum, atque eum dicit in communione Romanæ Ecclesiæ mansisse semper, & à se ac prædecessoribus suis doctorem optimum semper fuisse habitum. Vnde palam constat Africanos Episcopos non defecisse à Romanæ sedis confessione vel communione: &, si aliquantisper ex falsis persuasionibus appellationes admittere detrectarint, postea tamen melius informatos de Nicænis Canonibus non integrè relatis, sed ab Arrianis deprauatis mutilatisque, appellationes iterum admisisse. Id quod ex illo colligi quoque & constare potest, quod non diu post Concilium hoc Carthaginense sextum, S. Leo Pontifex (qui secundus post Celestinum sedit in cathedra S. Petri) Epistola 87. scribit ad Episcopos Mauritaniæ quæ est Prouincia Africæ, atque ait, se Lupicino Episcopo communionem reddidisse, quoniam ad se ex Africa appellas-

pellasset: item se misisse Potentium Episcopum Legatum, qui vice sua res Africas cognosceret. His accedit, quod post annos circiter quadraginta à celebrato isto Concilio, Eugenius Carthaginensis Archiepiscopus, cum à Rege Hunerico Arriano ad collationem de fide compelleretur, respondit, se scripturum ad Collegas suos transmarinos. Nec enim sine consensu aliorum Episcoporum, & præcipuè Romanæ Ecclesiæ, quę caput est omnium Ecclesiarum, de fide aliquid statui posse, vt refert Victor Vticensis libro 2. de persecutione Vandalica paulò ante finem his verbis: Dixi enim, (dicebat Eugenius ad Obadum Præpositum regni Hunerici, qui nomine atque ex mandato illius Catholicos insectabatur) si nostram fidem, quæ vna & vera est, potestas Regis cognoscere desiderat, mittat ad Amicos suos, scribam & ego fratribus meis, vt veniant Coëpiscopi mei, qui vobis nobiscum communem fidem nostram valeant demonstrare, & præcipuè Ecclesia Romana, quæ caput est omnium Ecclesiarum. Ex quibus verbis satis constat, quanti fecerint, & quo loco habuerint Episcopi Africani Romanam Ecclesiam & eius præsidem Romanum Pontificem. Quin & non diu pòst, cũ Trasimundus, Hunerici in regno & tyrãnide atque persecutione contra catholicos, & perfidia successor, omnes penè Africanos Episcopos, videlicet ducentos & viginti in Sardiniam relegasset exulatum, Symmachus Papa Romanus omnes illos Episcopos, vt sua membra, suis sumptibus pauit, ac fouit liberalissimè, vt Paulus

Diaconus testatur libr. 10. rerum Romanaru. Quod certè non fecisset Pontifex iste, si Africani Episcopi à communione sua, atque obedientia desciuissent. Eodem tempore S. Fulgentius inter Africanos Episcopos facilè Princeps, non in Aegyptum ad Monachorum solitudinem proficisci vellet. & ex Episcopo Syracusano intellexisset, Monachos istos à Sede S. Petri desciuisse, cum qua ille communicaret, mutauit sententiã, & Romam profectus est, ad inuisenda loca Sanctorum: qui Fulgentius cum Episcopo atque Ecclesia Carthaginensi coniunctus erat, vt refert discipulus eius cap. 29. Vitæ ipsius: quod indicio fuit, Episcopum etiam atque Ecclesiam Carthaginensem cum Pontifice atque Ecclesia Romana Religionis communione fuisse optimè sociatos. Vt nihil dicam de tempore S. Gregorij Magni, qui lib. 1. epist. 72. & 75. & lib. 7. epi. 32. satis declarat coniunctionem suam cum Episcopo Carthaginensi, & iurisdictionem in omnes prouincias Africanas, & ius appellationis etiamnum suo tempore viguisse.

2

CAPVT XX.

AN ROMANVS PONTIFEX diuino iure, vel an humana tantùm ordinatione ſit ſupremum in terris & viſibile caput ac Paſtor totius Eccleſiæ catholicæ.

Vera ſententia Catholicorum.

Romanus Pontifex, quia Chriſti in terra Vicarius, & ordinarius S. Petri ſucceſſor, non humano, ſed diuino iure caput eſt viſibile, & ſupremus Eccleſiæ Paſtor ac Rector; quia ſic teſtantur SS. Pontifices qui primis quingentis annis floruerunt, Patres etiam græci & latini, Concilia quoque tùm prouincialia, tùm generalia, nec non Imperatores quoque Chriſtia-

Falſa ſententia Hæreticorum.

Romanus Pontifex, non diuina ſed humana duntaxat ordinatione caput eſt, ſeu habetur totius Eccleſiæ: quia ſic tùm ipſimet Pontifices Romani, tùm alij Patres, ac Concilia etiam, ſicut & Imperatores Romani, teſtantur.

a S. ANACLETVS Pont. Epiſt. 2. Cæteri Apoſtoli cum eo (Petro) pari conſortio honorem & poteſtatem acceperunt, *ipſum-*

pi tam Orientis quàm Occidentis.

S. ANACLETVS Pontifex & Martyr S. Clementis in Pontificatu successor, Epist. 3. Anacletus, inquit, seruus Iesu Christi, *in Apostolica sede à Domino constitutus*, & à sancto Petro Apostolorum Principe Presbyter ordinatus, omnibus Episcopis & reliquis Sacerdotibus salutem. Et paulò pòst: *Hæc verò*, inquit, *sacrosancta Romana & Apostolica Ecclesia, non ab Apostolis, sed ab ipso Domino Saluatore nostro primatum obtinuit, et eminentiam potestatis, super vniuersas Ecclesias, ac totum Christiani populi gregem assecuta est.* Et paulò pòst: *Prima ergo sedes, est cœlesti beneficio Romana Ecclesia, quam beatissimi Apostoli Petrus & Paulus suo martyrio consecrauerunt, ipsumque Principem suum esse voluerunt.*

b IVLIVS I. Epist. 1. Sanctam (inquit, de Apostolis loquens) Romanam Ecclesiam *primatum omnium Ecclesiarum habere voluerunt.*

c CONCILIVM Romanum quartum sub Symmacho. Apostolicæ sedi, inquit, primùm meritum B. Petri, *deinde Conciliorum venerandorum auctoritas singularem in Ecclesiis tradidit potestatem.*

d CONCILIVM Calcedonense, actione 16. seu can. 28. vt alij citant. Etenim, inquit, Sedis senioris Romæ *propter imperium ciuitatis illius, patres consequenter priuilegia reddiderunt.*

e CONSTANTI-

neficio Romanæ Ecclesiæ, quam, vt memoratum est, beatissimi Petrus & Paulus suo martyrio consecrarunt. Sic Roma quæ prius erat cacodæmonis artificio omnium errorum mater & altrix, excussis tenebris, & vanis superstitionum ritibus abiectis, filiorum Dei, exorto sole iustitiæ, facta est copiosa propagatrix. Et paulò pòst: *Hæc verò Apostolica sedes cardo & caput facta est à Domino, et non ab alio constituta:* & sicut cardine ostium regitur: *sic huius sanctæ sedis auctoritate omnes Ecclesiæ, Domino disponente, reguntur.*

S. ALEXANDER I. Pontifex & Martyr Epistol. prima. Relanus Magnus, vt habetur dist. 96. Vtile, inquit, iudicamus vnà cum omnibus Satrapis nostris, & vniuerso senatu, optimatibus & cuncto populo, imperio Romanæ Ecclesiæ subiacenti, vt sicut B. Petrus in terris Vicarius filij Dei videtur esse constitutus: *ita & Pontifices ipsius Principis Apostolorum in terris principatus potestatem amplius quàm terrenæ imperialis nostræ serenitatis mansuetudo habere videtur, concessam à nobis, nostroque Imperio obtineant.* Et paulò pòst: *Decernentes,* inquit, *sancimus vt principatum teneat,* tam super quatuor sedes, Alexandrinam, Antiochenam, Hierosolymitanam,

tum insuper est ad huius sanctæ & Apostolicæ sedis apicem, *cui summarum dispositiones caussarum, & omnium negotia Ecclesiarum ab ipso Domino tradita sunt, quasi ad caput*, ipsoque dicente Principi Apostolorum Petro: Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam.

S. PIVS I. Pontifex in Epistola ad omnes fideles, vt die Dominico Pascha celebretur. Vnde, inquit, & vos Apostolica auctoritate instruimus omnes eadem seruare debere, quia & nos eadem seruamus, *nec debetis à capite quoquo modo dissidere*. Et paulò pòst: Hanc sanctam sedem Apostolicam Constantinopolitanam, quàm etiam super omnes in vniuerso orbe terrarum Ecclesias Dei: & Pontifex qui per tempora ipsius sanctæ Romanæ Ecclesiæ extiterit, celsior, & Princeps cunctis Sacerdotibus, & totius mundi existat.

f VALENTINIANVS Imperator in Epistol. ad Theodosium. Debemus, inquit, dignitatem propriæ venerationis B. Apostolo Petro in nostris temporibus conseruare, quatenus beatissimus Romanę ciuitatis Episcopus, *cui principatum Sacerdotij super omnes, antiquitas contulit*, locum habeat & facultatem de fide & Sacerdotibus iudicandi.

g IVSTI-

omnium Ecclesiarum caput esse præcepit (Christus) ipso dicente Principi Apostolorum Petro: Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam.

S. ZEPHERINVS Papa in Epistola ad Episcopos Aegyptios. Tantam, inquit, *à Domino huius sanctæ sedis, & Apostolicæ Ecclesiæ fundatore*, & beato Petro Principe Apostolorum accepimus fiduciam, &c.

S. CALIXTVS Papa in Epistola ad Benedictum Episcopum. Non enim decet, inquit, à capite membra dissidere, sed iuxta sacræ scripturæ testimonium, omnia membra caput sequuntur. *Nulli verò dubium est, quod*

g IVSTINIANVS senior, constitutione Nouella centesima, seu, vt alij numerant 131. *Decernimus*, inquit, *secundum sacrarum Synodorum decreta, sanctissimum senioris Romæ Episcopum, primum esse omnium Sacerdotum.*

h PHOCAS Imperator *sanxit Romanam Ecclesiam esse caput omnium Ecclesiarum*. Vt testantur Beda in lib. de sex ætatibus. Ado in chronico, Paulus Diaconus lib. 18. de rebus Romanis.

i LODOVICVS Imperator, vt habetur distinct. 63. Ego Lodouicus, inquit, Imperator Romanus Augustus, *statuo & concedo per hoc pactum confirmationis no-*

stra

Apostolica Ecclesia, Mater sit omnium Ecclesiarum, à cuius regulis nullatenus conuenit deuiare. Et sicut filius venit facere voluntatem Patris, sic & vos voluntatem vestrę impleatis Matris, quæ est Ecclesia, *cuius caput*, vt prædictum est, *Romana existit Ecclesia.*

stra tibi beato Petro Principi Apostolorum, et per te, Vicario tuo Domino Paschali summo Pontifici, & successoribus eius in perpetuum, sicut à prædecessoribus vestris vsque nunc in vestra potestate & ditione tenuistis, &c.

S. Marcellvs Papa in Epistola ad Episcopos Antiochenos. Solicitudinem, inquit, omnium Ecclesiarum, iuxta Apostolum circumferentes, diuinæ circa nos gratiæ memores esse debemus, *qui nos per dignationis suæ misericordiam ob hoc ad fastigium Sacerdotale prouexit*, vt mandatis ipsius inhærentes *in quadam Sacerdotum eius specula constituti*, prohibeamus illicita, & sequenda doceamus.

S. Evsebivs Papa in Epistol. ad Episcopos Thusciæ & Campaniæ: Benedictus, inquit, Dominus Deus noster, *qui per misericordiam suam Romanam Ecclesiam beati Petri Apostolorum Principis Sacerdotio ditauit*, nobisque viam monstrandam circa nos, propter vniuersalem curam, quæ nobis propter priuilegium eiusdem Ecclesiæ caritas indulsit.

Ivlivs

IVLIVS Papa in Epist. contra Orientales pro S. Athanasio. Docuerat, inquit, vos aduersus sanctam Romanam Ecclesiam & Apostolicam limatè, & non ironicè loqui: *quoniam & ipse Dominus noster Iesus Christus eam decenter allocutus ait: Tu es*, inquit, *Petrus & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, & portæ inferi non præualebunt aduersus eam, & tibi dabo claues regni cœlorum.* Habet enim potestatem singulari priuilegio sibi concessam aperire & claudere ianuas regni cœlestis quibus voluerit. Nam si ei detrahere, *quæ Domini ore sacrata atq; desuper exaltata est*, non *renuistis*, nec mirum si fratribus iniurias irrogare minimè cessastis. Et paulò pòst: Canonibus præcipientibus, nihil extra Romanum decerni Pontificem, *cui hæc, & maiora Ecclesiæ negotia tam ab ipso Domino*, quàm ab omnibus vniuersorum Conciliorum fratribus speciali, vt iam dictum est, priuilegio contradita sunt. Et deinceps: His taliter consideratis atque discretis, tanquam omnium curam gerentes, propter Sedis propriæ dignitatem suscepimus eos (S. Athanasium & alios Catholicos Episcopos intelligit) in communionem, singulisque cum suis, auctoritate huius sanctæ Sedis, rebus, proprias reddidimus Ecclesias: quoniam huic sanctæ Sedi, propter prauorum hominum insidias, *ipso Domino in-*

stituen-

stituente, & sanctis Apostolis eorumque successoribus per singula Concilia roborantibus, hoc semper licuit, licebitque Domino auxiliante, in perpetuum.

DAMASVS Papa in Epistola ad Concilium Mauritaniæ, & vniuersis Episcopis Africanæ prouinciæ. Pro qua re, inquit, oportet, iuxta vestram prudentem commonitionem, magis autem, *secundum Domini diuinam præceptionem, nos qui supra domum eius, hoc est, vniuersalem Ecclesiam catholicam Episcopale suscepimus ministerium,* sollicitè vigilare, &c.

Et statim pòst: Scitis fratres charissimi, *firmamentum à Deo fixum & immobile*, atque titulum lucidissimum suorum Sacerdotum, id est, *omnium Episcoporum Apostolicam sedem esse constitutam, & verticem Ecclesiarum.*

S. LEO Epistol. 84. ad Anastasium Episcopum Tessalonicensem. Sicut præcessores mei præcessoribus tuis: ita etiam ego dilectioni tuæ, priorum secutus exemplum, vices mei moderaminis delegaui, vt curam *quam vniuersis Ecclesiis principaliter ex diuina institutione debemus,* imitator nostræ mansuetudinis effectus, adiuuares.

GELASIVS Papa Epistol. ad Anastasium Augustum. Si cunctis, inquit, generaliter Sacerdo

cerdotibus rectè diuina tractantibus, fidelium conuocat corda submitti, quantò potius Sedis illius Præsuli consensus est adhibendus, *quem cunctis Sacerdotibus & diuinitas summa voluit præuenire, & subsequens Ecclesiæ generalis iugiter pietas celebrauit?* Vbi pietas tua euidenter aduertit nunquam quolibet & penitus humano consilio eleuare se quemquam posse illius priuilegio vel confessioni, *quem Christi vox prætulit vniuersis*; quem *Ecclesia veneranda semper confessa est*, & habet deuota primatum. Impeti non possunt humanis præsumptionibus, *quæ diuino sunt iudicio constituta.*

Idem Epistol. ad Episcopos Dardaniæ Confidimus, inquit, quod nullus iam veraciter Christianus ignoret vniuscuiusque Synodi constitutum, quod vniuersalis Ecclesiæ probauit assensus, nullam magis assequi sedem præ cæteris oportere *quàm primam*, quæ & vnamquamque Synodum sua auctoritate confirmat, & continuata moderatione *pro suo scilicet principatu, quem beatus Apostolus Petrus Domini voce perceptum, Ecclesia nihilominus subsequenter & tenuit semper, & retinet.*

Idem cum septuaginta Episcopis. Post propheticas, inquit, Euangelicas atque Apostolicas scripturas, quibus Ecclesia catholica per gratiam Dei fundata est; illud etiam intiman-

timandum putamus, quod quamuis vniuersæ per Orbem Catholicæ Ecclesiæ vnus thalamus Christi sit; *Sancta tamen Romana, Catholica & Apostolica Ecclesia nullis Synodicis constitutis cæteris Ecclesijs prælata est, sed Euangelica voce Domini & Saluatoris nostri primatum obtinuit, Tu es Petrus, inquiens, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam*, & portæ inferi non præualebunt aduersus eam, & tibi dabo claues regni cælorum, & quæcunque ligaueris super terram, erunt ligata & in cœlo, & quæcunque solueris super terram, erunt soluta & in cœlo. Cui data est etiam societas beatissimi Pauli Apostoli vasis electionis, qui non diuerso, sicut hæretici garriunt, sed vno tempore, vno eodemque die, gloriosa morte cum Petro in Vrbe Roma sub Cæsare Nerone agonizans, coronatus est, & pariter supradictam sanctã Romanam Ecclesiam Christo Domino consecrauerunt, talesque omnibus orbibus in vniuerso mundo sua præsentia atque venerando triumpho prætulerunt.

ANASTASIVS secundus, in epistola ad Anastasium Imperatorem: Per ministerium inquit, humilitatis meæ, sicut semper est sedes B. Petri in Vniuersali Ecclesia, *assignatum sibi à Domino teneat Principatum.*

PELAGIVS secundus, epist. 1. ad Episcopos Orientis. Romana, inquit, sedes, *instituen-*

nelius (Pontifex Romanus) *Episcopus de Dei & Christi eius iudicio*, de clericorum penè omnium testimonio, de plebis quę tunc affuit, suffragio, & de Sacerdotum antiquorum & bonorum virorum collegió, cùm nemo ante se factus esset, *cũ Fabiani* (antecessoris proximi) *locus, id est, locùs Petri, & gradus cathedræ Sacerdotalis vacaret: quo occupato de Dei voluntate. &c.*

S. Chrysostomus li. 2. de Sacerdotio: Quanam, inquit, de causa ille sanguiné effudit suum? certè vt pecudes eas acquireret, *quarum curam tùm Petro, tùm Petri successoribus committebat.*

S. ANSELMVS lib. de Incarnatione Verbi cap. 1. *Domino,* inquit, *& Patri vniuersæ Ecclesiæ in terra peregrinantis, summo Pontifici Vrbano.* Et statim pòst: *Quoniam diuina prouidentia vestram elegit sanctitatem, cui vitam & fidem Christianam custodiendam, & Ecclesiam suam regendã committeret.*

S. CYRILLVS lib. Thesauri. Vt citatur à S. Thoma in opusculis aduersus errores grçcorum, & in Concilio Florentino sess. 5. 7. & 8. Sicut Christus, inquit, accepit à Patre, Dux sceptrum Ecclesiæ gentium, ex Israel egrediens, super omnem principatum & potestatem, super omne quodcunque est, vt ei cuncta curuentur, plenissimam potestatem: *sic & Petro & eius successoribus plenissimè commisit.*

TESTIMONIA CONCILIORVM.

S. ATHANASIVS, & Synodus Alexandrina prouincialis in epistol. ad Felicem Papam Romanum, de persecutione quam patiebantur ab Arrianis: Ideoque, inquit, ad propositum recurrentes, & ad brauium properantes, vestræ Apostolicæ Sedis imploramus auxilium: quia vt credimus *non despexit Deus preces cum lacrymis sibi oblatas seruorum suorum, sed ob id vos, prædecessoresq́; vestros, Apostolicos videlicet Præsules in summitatis arce constituit, omniumq́; Ecclesiarum eis curam habere præcepit*, vt nobis succurratis, nosque tuentes, *cui omne Episcoporum iudicium est commissum*, liberare ab hostibus nostris non negligatis.

S. AVGVSTINVS, & Episcopi Africani in Concilio Mileuitano ad Innocentiũ Pontificem Romanum. *Quia te Dominus gratiæ suæ præcipuo munere in Sede Apostolica, talemq́; nostris temporibus præstitit*, vt nobis potius ad culpam negligentiæ valeat, si apud tuam venerationem, quæ pro Ecclesia sunt, suggerenda tacuerimus, quàm ea tu possis vel fastidiosè vel negligenter accipere, magnis periculis infirmorum membrorum Christi, *pastoralem diligentiam quæsumus adhibere digneris*.

RAVENNIVS & alij Episcopi Galliæ, inter quos & S. Hilarius, in Epist. ad S. Leonem

nem magnum, Pontificem Romanum. Respiciat, inquiunt, conseruando Apostolatum vestrum, misericors Dominus Ecclesiam suam toto orbe diffusam. Vobis enim ita inuigilantibus, & hi qui curam animæ suæ gerunt, solicitiores in fide redduntur, & hi qui paulò desides sunt, tanto ad solicitudinem accenduntur exemplo. Quod nos ante oculos semper habentes, non desinemus *Deo ac Domino gratias agere, & pariter supplicare gratulantes, quod tantæ sanctitatis, tantæ fidei, tantæq́; doctrinæ Apostolicæ sedi (vnde religionis nostræ propitio Christo, fons & origo manauit) Antistitem dederit,* petentes etiam, *vt datum concessumq́; munus pontificij vestri, longissima ad ædificationem Ecclesiarum suarum, ætate custodiat.* Nos autem, & si impares meritis, pari tamen fidei, si quid, quod absit, cõtra Ecclesiam catholicam prophana infestatione tentetur, parati sumus, confortante Domino, cum beatitudine vestra, pro veritate fidei animas nostras ponere, & vitam hanc, auctori salutis nostræ, & largitori æternitatis impendere.

CONCILIVM Nicænum primum generale, in præfatione. Sciendum est sanè, inquit Præfator, ab omnibus catholicis, quoniam *Sancta Ecclesia Romana nullis Synodicis decretis prælata est, sed Euangelica voce Domini, & Saluatoris nostri primatum obtinuit.*

Et, Can. 24. vt anno 1572. per P. Alphonsum Pisanum sunt digesti. Veneramur *secundum scripturas*, & canonum definitionem, *sanctissimum Romanæ, antiquæq; Ecclesiæ Episcopum, primum esse, & maximum Episcoporum.*

CONCILIVM Chalcedonense act. 3. in Epistola ad Leonem Pontificem. Et post hac omnia (inquiunt Patres illius Concilij) insuper, *& contra ipsum* (Romanum Pontificem intelligunt) *cui Vineæ custodia à Saluatore commissa est*, extendit insaniam.

CONCILIVM Florentinum generale sessione vltima. Item definimus (inquiunt PP. Concilij) sanctam Apostolicam sedem, & Romanum Pontificem in vniuersum orbem tenere primatum, & ipsum Pontificem Romanum successorem esse B. Petri Principis Apostolorum, & verum Christi Vicarium, totiusque Ecclesiæ caput, & omnium Christianorum Patrem & doctorem existere, *& ipsi, in B. Petro, pascendi, regendi, & gubernandi Vniuersalem Ecclesiam à Domino nostro Iesu Christo, plenam potestatem traditam esse*, quemadmodum etiam gestis Oecumenicorum Conciliorum, & in sacris canonibus continetur.

TESTI-

TESTIMONIA IMPERATORVM *Christianorum, tam Orientis, quàm Occidentis, de primatu Romani Pontificis, & Ecclesiæ Romanæ atque Apostolicæ.*

CONSTANTINVS Magnus in edicto donationis in Romanam Ecclesiam. Prima itaque die, inquit, post perceptum sacri baptismatis mysterium, & post curationem corporis mei à lepræ squalore, agnoui non alium esse Deum, nisi Patrem & Filium & Spiritum sanctum, quem beatus Siluester Papa prædicat, Trinitatem in Vnitate, & Vnitatem in Trinitate. Nam omnes Dij gentium, quos hactenus colui dæmonia, opera hominum manufacta comprobantur. *Etenim quantam potestatem idem Saluator noster suo Apostolo, beato Petro contulerit in cœlo & in terra, lucidissimè nobis idem Venerabilis Pater edixit*, dum fidelem cum in sua interrogatione inueniens, ait: Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, & portæ inferi non præualebunt aduersus eam. Aduertite potentes, & auri cordis intendite, quid bonus Magister & Dominus suo Discipulo adiunxit, inquiens: Quodcunque ligaueris super terram, erit ligatum & in cœlis. Mirum est hoc valdè & gloriosum, in terra ligare & soluere, & in cœlo ligatum & solutũ esse. Et dũ hæc,

prædicante Siluestro, agnoscerem, & beneficijs ipsius B. Petri integerrimæ sanitati me comperi restitutum, *vtili iudicauimus vnà cum omnibus nostris Satrapis, & vniuerso Senatu, optimatibusq; meis, etiam & cuncto populo Romanæ gloriæ imperio subiacenti, vt sicut in terris sanctus Petrus Vicarius Filij Dei videtur esse constitutus, etiam & Pontifices, qui successores sunt ipsius Principis Apostolorum, principatus potestatem amplius quã terrena Imperialis nostræ serenitatis mansuetudo habere videtur, concessam à nobis nostroq; imperio, obtineant*, eligentes nobis, ipsum Principem Apostolorum, & eius Successores, firmos apud Deum esse Patronos. Et sicut nostram terrenam imperialem potentiam, sic eius sacrosanctam Romanam Ecclesiam decreuimus veneranter honorari, & amplius quàm nostrum imperium & terrenum thronum, sedem sacratissimam beati Petri gloriosè exaltari: tribuentes ei potestatem & gloriæ dignitatem, atque vigorem, & honorificentiã imperialem, atque decernentes sancimus, vt principatum teneat, tam super quatuor præcipuas sedes, Antiochenam, Alexandrinam, Hierosolymitanam, & Constantinopolitanam, quàm etiam super omnes in vniuerso orbe terrarum Dei Ecclesias. Et Pontifex qui pro tempore ipsius sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ extiterit, celsior & Princeps cũ-

ctis sacerdotibus totius mundi existat, & eius iudicio, quæcunque ad cultum Dei, vel fidei Christianorum stabilitatem procuranda fuerint, disponantur. Iustum quippe est, vt ibi lex sancta caput teneat principatus, vbi sanctarum legum institutor, Saluator noster beatum Petrum Apostolatus obtinere præcepit cathedram, vbi & crucis patibulum sustinens, beatæ mortis sumpsit poculum, suique Magistri & Domini imitator apparuit. Et ibi gentes pro Christi nominis confessione colla flectant, vbi eorum Doctor beatus Paulus Apostolus pro Christo, extenso collo, martyrio coronatus est. Illic vsque in finem quærant Doctorem, vbi sanctum Doctoris quiescit corpus: & ibi proni ac humiliati cœlestis Regis, Dei Saluatoris nostri Iesu Christi famulentur officio, vbi superbi terreni, Regis seruiebant imperio.

IMPERATORES Gratianus, Valentinianus & Theodosius A A A, in edicto ad populum Constantinopolitanum in 1. l. C. de summa Trinitate & fide Catholica, & vt nemo de ea publicè contendere audeat.

Cunctos, inquiunt, populos, quos clemētiæ nostræ regit imperium, in tali volumus religione versari, *quam D. Petrum Apostolū tradidisse Romanis, religio vsque adhuc ab ipso insinuata declarat*, quamque Pontificem Damasum sequi claret.

VALENTINIANVS & MARTIANVS AA, Leoni Reuerendißimo Archiepiſcopo glorioſæ ciuitatis Romæ. Adhoc, inquiunt, maximum imperium venimus Dei prouidentia, & electione Senatus excellentißimi, cunctæque militiæ: vnde pro reuerenda & catholica Religione Chriſtianæ fidei, cuius auxilijs virtutem noſtræ confidimus gubernari, *tuam ſanctitatem principatum in Epiſcopatu diuinæ fidei poßidentem*: ſacris literis in principio iuſtum credimus alloquendam, inuitantes atque rogantes, vt pro firmitate & ſtatu noſtri Imperij, æternam diuinitatem tua Sanctitas deprecetur.

IVSTINIANVS ſenior, in epiſt ad Ioannem ſanctißimum Epiſcopum almæ Vrbis Romæ. Reddentes, inquit, honorem *Apoſtolicæ Sedi & Veſtræ Sanctitati* (quod ſemper nobis in voto fuit & eſt) *& vt docet, Patrem honorantes Veſtram beatitudinem*, omnia quæ ad Eccleſiarum ſtatum pertinent, feſtinauimus ad notitiam deferre Veſtræ Sanctitatis. Quoniã *ſemper nobis fuit magnum ſtudium vnitatem veſtræ Apoſtolicæ Sedis, & ſtatum ſanctarum Dei Eccleſiarum cuſtodire*, qui hactenus obtinet, & incommotè permanet, nulla interdicente contrarietate. *Ideoq́, omnes Sacerdotes vniuerſi Orientalis tractus & ſubijcere, & vnire Sedi veſtræ San-*

Sanctitatis properauimus. In præsenti ergo, quæ commota sunt, (quamuis manifesta & indubitata sint, & *secundum Apostolicæ Vestræ Sedis doctrinam, ab omnibus semper Sacerdotibus firmè custodita & prædicata*) necessarium duximus, vt ad notitiam Vestræ Sanctitatis perueniant. Nec enim patimur quicquam, quod ad Ecclesiarum statum pertinet, quamuis manifestum & indubitatum sit, quod mouetur, vt non etiam vestræ innotescat Sanctitati, *quæ caput est omnium sanctarum Ecclesiarum.* Per omnia enim (vt dictum est) properamus honorem & auctoritatem crescere Vestræ Sedis.

IDEM in epist. ad Eulalium Episcopum, & Ecclesiam Carthaginensem. Prima, inquit, salus, rectæ fidei regulam custodire, & à constitutis Patrum nullatenus deuiare: & *quia non potest Domini nostri Iesu Christi prætermitti sententia, dicentis: Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam. Et hæc quæ dicta sunt, rerum probantur effectibus, quia in Sede Apostolica extra maculam semper est Catholica seruata Religio.*

IDEM in princip. auth. vt Ecclesia Romana centum annorum gaudeat præscriptione. Vt legum, inquit, originem anterior Roma sortita est; *ita & summi Pontificatus apicem apud*

eam

eam esse, nemo est qui dubitet. Vnde & nos necessarium duximus *patriam legum, fontem Sacerdotij*, speciali nostri numinis lege illustrare, vt ex hac in vniuersas Ecclesias Catholicas, quæ vsq; ad Oceanum positæ sunt, saluberrimæ legis vigor extendatur, & sit totius Occidentis nec non & Orientis, &c. lex propria ad honorem Dei consecrata.

IDEM in Constitut. Nouel. 119. §. 2. apud Iulium Patricium. *Papa*, inquit, *Romanus prior omnibus Episcopis & Patriarchis sedeat.*

SVBMONITIO AD LECTOREM.

QVI allegata testimonia SS. Pontificum, Patrum, & Conciliorum, vnà cum alijs, superioribus capitibus memoratis penitius considerare & perpendere volet animo minimè emoto & præoccupato; dubitare haudquaquam potest, primatum Sedis Apostolicæ & Ecclesiæ Romanæ, (quæ Sedis Apostolicæ elogio præ alijs omnibus prædicatur) non esse nuperũ, neque humanitus, sed diuinitus, & Christi auctoritate institutum atque confirmatum, & hoc primis sexcentis annis adeò vulgatum, adeoque certum & indubitatum fuisse, vt pro execratis atque execrandis, damnatisque hæreticis & scismaticis habiti sint, qui diuersum sentire aut asserere fuissent ausi, vt paulò post suo loco probabitur vlterius. Quam ob causam Imperatores Augusti, & christianitatis nomine prædicatif-

ratissimi vt Christiani, hoc ipsum ingenuè falsi, vt Imperatores verò, non primùm instituerunt, sed institutum diuinitus, & SS. Conciliorum canonibus & totius Ecclesiæ publica continuaque confessione confirmatum, tutati sunt legibus atque decretis suis ad roborandum & stabiliendũ eundem præcipuè latis atque permulgatis: qui etiam hoc ipsum expressè testantur & confirmant, quando quatuor prima Concilia generalia, in quibus Romanę sedis auctoritas diuinitus collata agnoscitur, instar diuinæ scripturæ obseruari præcipiunt, & contrarium sentientes, vt hæreticos, grauissimis pœnis multandos & coercendos, decernunt.

EXEGESIS ET GERMANA EXPLIcatio eorum quæ ab Hæreticis perperam ac deprauatè allegantur.

a. Ideo Apostoli S. Petrum Principem suũ esse voluerunt, quia sic voluit & constituit Christus: quod idem S. Pontifex in epist. 3. satis euidenter testatur, vt videre est in allegatis suprà ex parte Catholicorum.

b. Idem cum B. Anacleto sentit S. Iulius, vt patet ex Epistola contra Oriẽtales pro Athanasio, à Catholicis allegata.

c. Si verba Concilii ponantur, liquidissimum euadet Concilium asserere non humana auctoritate, sed diuina S. Petro, & per S. Petrum Romano Pontifici ordinario successori & propter illum Romanæ etiam Ecclesiæ primatum esse

colla-

collatum. Sic enim ſonant & habent verba Concilij: Memorati Pontifices quibus allegandi imminebat occaſio, ſuggeſſerunt, ipſum, qui iudicabatur impetitus (Symmachum Romanum Pontificem, grauiter à quibuſdam, ſed falsò accuſatum intelligunt) debuiſſe Synodum conuocare, ſcientes qui eius (Romana) Sedi primùm Petri Apoſtoli meritum, deinde, *ſecuta iuſsione Domini*, Conciliorum Venerandorum auctoritas, ſingularem in Eccleſijs tradidit poteſtatem. In quibus tria veniunt conſideranda, primò meritum S.Petri, quia propter confeſſionem de Chriſto, diuinitus reuelata & donata, meruit hoc, quod Chriſtus illi primatum promiſit. Secundò, iuſſio Chriſti) quæ verba aduerſarij omittunt) qua poſt reſurrectionem, illum iuſſit vt Paſtorem ſupremum omnes agnos & oues paſcere, ſicque reipſa quod ante erat pollicitus, ſuper ipſum Eccleſiam ædificauit, hoc eſt, ipſi totam Eccleſiam tanquam ſummo Paſtori & Rectori, gubernandam commiſit, & claues regni cęlorum, hoc eſt, ſupremam ac generalem poteſtatem, donauit. Tertiò ſequitur Conciliorum auctoritas, quæ S. Petro eiuſq; ſucceſſori ordinario, primatū, non primū conceſſit, ſed diuina Chriſti iuſſione cōmiſſum atq; donatū eſſe declarauit, & ab omnibus catholicis ſic credi, & obſeruari mandauit.

d. Propoſuerunt quidam ex Patribus illā ſententiam in Conc. ſed non fuit recepta nec approbata ab omnibus, nec confirmata, ſed refutata à legatis, & ſedis Apoſt. Epiſcopo S. Leone, ſicut & alia pleraque, vt patet ex Act. 16. illius Concilij, & B-

& Epist. Leonis 52. ad Martianum Augustum & alia epist. ad ipsum Conc. Chalced. quæ est in vlt. edit. 61. Falsũ etiã est, à Nic. Conc. primatũ accepisse Apost. Sedẽ, cũ ab initio eundẽ habuisse cõstet manifestissimè, vt patet ex S. Anacleto alijsq; sequentibus suprà allegatis, & S. quoq; Gelasio, in Conc. 70. Episcoporũ. Vt nihil dicã de Conc. Florentino. Quin hoc ipsũ Conc. Chalced. B. Petro, (& proinde etiã ordinarijs successoribus) à Saluatore Vineã custodiendã fuisse commissam testatur expressè. Et citatur etiã act. 16. Canon 6. Conc. Nic. quòd Ecclesia Romana semper habuerit principatũ. Si sẽper habuit, ergo in Concil. Nic. non fuit ei primũ attributus. Nec ideo etiã Ro. Ecclesia primatũ obtinuit, quia Roma Constantinopoli senior seu antiquior, & ante illam, Imperij Sedes fuit; sed quia S. Petrus, nutu atque dispositione Dei ibi Sedẽ suã fixit, & vsq; ad mortẽ eandẽ continuauit, & martyrio suo veluti obsignauit, perpetuamq; in successorib. esse voluit; vt patet ex illis, quæ suo loco allegauimus. Habuit tamẽ primatũ à Patribus Ro. Eccl. non quia Patres primò eum donarunt, sed quia diuinitus, seu Euang. voce Domini & Saluatoris nostri, vt loquitur S. Gelasius; seu ab ipso Domino Saluatore nostro. vt ait B. Anacletus; donatũ, declararunt, asseruerunt. & credendũ confitendumq; atq; honorandũ decreuerũt Patres in Synodis; & Cõc. Nicænum dicitur definiuisse. Filiũ Dei consubstantialem esse Patri: non quòd hoc primùm definiuerit, aut à Concilio Filius consubstantialitatem consequutus sit, qui ab æterno & naturaliter Patri fuit consubstantialis: sed quia declarauit ex Scripturis, & credendum definiuit contra Arrianos, & eos qui hoc negabant.

e. S. Con-

e. S.Constantinus nihil dedit Romano Pontifici, quo ad ius & potestatem spiritualem; sed auxit tantùm temporalibus priuilegijs & honoribus, dotauitque Romanam sedem, tùm ex gratitudine, tùm ob reuerentiam Palatio Lateranensi, & alijs multis beneficijs cumulauit. Etenim expresse fatetur S. Petrum propter confessionem diuinitatis Christi, Vicarium Christi, & à Christo supremum Ecclesiæ Pastorem seu Rectorem constitutum fuisse; & ideo Successores Petri in Sede Romana, quam viuens ibi collocauit, & moriens obsignauit, meritò etiam Principes & capita Ecclesiæ haberi, & eo nomine præ alijs honorari debere, & coli ab omnibus: Et hoc suo exemplo & edicto confirmauit, sicque ius declarauit duntaxat antiquum, non autem nouum constituit, quod ad ditionem attinet & potestatem spiritualem: Vt euidenter colliget, qui confessionem & donationem eiusdem sancti Imperatoris à principio ad finem, & præcipuè ea quæ supra ex parte Catholicorum allegata sunt, perlegere & ponderare volet diligentius. Si autem Constantinus primus non contulit primatum Romano Episcopo, sed à Christo collatum confirmauit, & honoribus etiam & bonis temporalibus ornauit atque auxit: quantò minus conferre potuit Constantinus quartus, qui plusquam trecentis annis post Constantinū magnum imperauit? Et tamen hæretici asserere hoc non erubescunt, & probare nequicquam moliuntur ex Platina, qui non scribit, Constantinum istum quartum dedisse Romano Pontifici

ci primatum, sed permotum sanctitate Benedicti secundi, ius suum confirmandi electum Pontificem, quod à Romanis Pontificibus à tempore Iustiniani ideo Imperatori concessum seu permissum fuit ad tempus, quia sic expediebat Ecclesiæ, vt Imperatoris accedente approbatione & auctoritate, eò liberius posset ius suum & potestatem exercere Pontifex tempore persecutionum, & nemo tam facilè illi auderet sese opponere, vel debitam reuerentiam atque obedientiam denegare.

f Valentinianus apertè agnoscit dignitatem S. Petri in Romano Pontifice, tanquam successore, propagatam, illamque in illo conseruandam constituit: satis declarat, se credidisse à S. Petro, qui illam à Christo accepit, inceptam & deriuatam esse dignitatem illam & potestatem summam Romani Pontificis: Contulisse autem antiquitatem illi principatum Sacerdotij super omnes Sacerdotes, hoc sensu dicit; quia à Christo collatum agnouit, asseruit, & confitendum, honorandumque declarauit, & præcepit.

g Iustinianus non decreuit senioris Romæ Episcopum tunc demùm primum esse inter & super omnes Sacerdotes, cùm ante eum multis, & plusquam ducentis annis alij Imperatores primatũ agnouerint; & Valentinianus, qui diu ipsum præcessit, antiquissimum fuisse, seu antiquitatem contulisse primatum asseueret: sed voluit decreto suo subditos suos, omnesque catholicos ad primatum Romini Episcopi diuinitus collatum, & per Concilia declaratum con-

firmatumque, agnoscendum & venerandum inducere atque obstringere, vt patet ex illis, quæ paulò ante ex Iustiniano allegauimus ex parte catholicorum, vbi in Epistola ad Eulalium, adfert verba Christi, quibus B. Petro primatum promisit, & rerum effectu hoc in B. Petro, & sede Apostolica Romana confirmatum fuisse & conspici asseuerat: & in principio authent. de præscriptione centum annorum Ecclesiæ Romanæ concessa, expreſsiſsimè fatetur, summi Pontificatus apicem apud eam esse, à nemine fuisse tunc temporis dubitatum. In Epistola quoque ad Ioannem Papam manifestè fatetur, ipsum caput esse omnium sanctarum Ecclesiarum, seque in hoc totum esse, vt omnes suos subditos ad obedientiam ipsius reducat, asserens se properare, vt per omnia honor & auctoritas Romanæ sedis posset crescere. Cui respondens Pontifex, idipsum quidem, quòd Romana Ecclesia caput sit omnium Ecclesiarum, acceptauit, & confirmando asseruit; sed addit; *sicut Patrum regulæ & statuta declarant*. Vt ostenderet primatum illum non à Patribus aut Concilijs donatum vel institutum, sed declaratum tantùm fuisse & agnitum atque celebratum. Id quod & Nicolaus primus, Romanus Pontifex, in Epist. ad Michaelem Imperatorem paulò expreſsius explicat; Ista, inquit, priuilegia (primatus scilicet & aliæ prærogatiuæ) huic sanctæ Ecclesiæ à *Christo sunt donata*, à Synodis non donata, sed celebrata & honorata.

h Phocas, qui anno sexcentesimo à Christo nato na-

so imperauit, non potuit sanxisse primatum Ecclesiæ Romanæ; qui non solùm vt diuinitus donatus, à SS. Pontificibus, Patribus & Concilijs; sed etiam Christianis & catholicis Imperatoribus tot centenis annis ante ipsum agnitus & assertus fuit. Sanxit quidem Ecclesiam Romanam caput esse omnium Ecclesiarum, sed non instituendo primùm, sed declarando & asserendo sanxit, & ideo sanxit, quia isto seculo, Constantinopoli Episcopi æquare sese & tantùm non præponere voluerunt Romano Pontifici, & primatum ad suam sedem Constantinopolitanam pertrahere: ad frangendam igitur & retundendam eorum superbiam, & Romanæ sedis prærogatiuam ac principalitatem diuinitus collatam, ab horum ambitione vindicandam, & stabiliendam conseruandamque, publico edicto mandauit, vt omnes Ecclesiæ Romanam, vt caput & supremam Ecclesiam agnoscerent, & nemo se illi opponere, nedum æquare, nemo debitã reuerentiã & obedientiã subtrahere aut denegare auderet: vt citati autores, Beda videlicet, Ado, & Paulus Diaconus ibidem quoq; testãtur.

i Ludouicus imperator, satis apertè tẽstãtur, qualem fidem & reuerentiã erga Romanam Ecclesiam vt caput omnium Ecclesiarum gesserit, cuius priuilegia & donationes à prædecessoribus concessa, liberaliter confirmat. Romanum autem Pontificem Vicarium S. Petri vocat, non quòd negauerit in sede & auctoritate S. Petri successorem, vt in 600 locis ab alijs asseritur; sed quòd suo modo adhuc S. Petrus viuit & regit in

Ecclesia;non quòd personaliter adsit, sed meritis precibusque Ecclesiam adhuc moderetur, & per Romanos Pontifices,vti hęredes suos eidem præsit:quo sensu S.Leo,sermone 2. de anniuersario assumptionis suæ dicit,quòd S.Petrus adhuc viuat & gubernacula Ecclesiæ suæ non dereliquerit. Et B. Petrus Chrysologus in Epistola ad Eutychetem: Hortamur, inquit, te frater honorabilis, vt his quæ à beatissimo Papa Romanæ ciuitatis scripta sunt,obedienter attendas, quia B. Petrus, qui in propria sede viuit & præsidet, præstat quærentibus fidei veritatem.

CAPVT XXI.

AN ROMANVS PONTIFEX, quatenus S. Petri ordinarius est successor, & ex cathedra atque officio docet, ac decernit, in fide errare possit.

Vera sententia Catholicorum.

Romanus Pontifex, quatenus ordinarius S. Petri in officio ac cathedra pastorali suprema ordinarius successor, ex officio & cathedra vniuersam Ecclesiam do-

Falsa sententia Hæreticorum.

Romani Pontifices in fide errare possunt,& errarũt sæpissimè, quia sic Patres testantur.

a Papa à fide errare potest, vt habetur in decretalibus dict. 40.

cens, ac decernens aliquid, in fide non errauit, nec errabit vnquam, idque propter Christi promissionem, & assistentiam perpetuam, quia sic testantur SS. Pontifices ac Martyres, Patres etiam ac Concilia, tùm particularia, tùm generalia primitiuæ Ecclesiæ, nec non Imperatores catholici.

Lvcivs I. Pontifex & Martyr anno 253. in Epistola ad Episcopos Galliæ & Hispaniæ. *Hæc sancta,* inquit, *& Apostolica Mater omnium Ecclesiarum, Christi Ecclesia, quæ per Dei omnipotentis gratiam à tramite Apostolicæ traditionis nunquam errasse probatur, nec hæreticis nouitatibus deprauanda suc-*

40. cap. Si Papa, & in Epist. 3. Anacleti.

b Liberius Papa in hæresin lapsus est arrianam. Vt Hieronymus in chronicis testatur.

c Honorius Papa in sexta Synodo generali act. 13. pro hæretico accusatur, & damnatur.

d Nicolaus primus, vt refert Gratianus de Consecratione dist. 4. in cap. à quodam Iudæo, ait baptismum in nomine Christi collatum valere. At Pelagius Papa, vt citatur ibidem in cap. Multi, & cap. Reuera, damnat illam sententiam, asserens deberet conferri in nomine SS. Trinitatis. Ergo alter in fide errauit.

e Stephanus Papa, dam-

cubuit: sed vt in exordio normam fidei Apostolicæ percepit ab auctoribus suis, Apostolorum Christi Principibus, illibata fine tenus manet, secundum ipsius Domini Saluatoris diuinam pollicitationem, qui discipulorum suorum Principi, in suis fatus est Euangelijs: Petre, inquiens, Ecce Satan expetiuit vt cribraret vos, sicut qui cribrat triticum: Ego autem pro te rogaui, vt non deficiat fides tua, & tu aliquando conuersus confirma fratres tuos. Consideret igitur vestra excellens prudentia, quàm bonum sit persistere in dispensatione vobis credita, & in fide recta: atque hæreticis & æmulis Christi repugnare, & nunquam à veritatis tramite declinare:

damnat Formosum papã, & omnes actus eius atque decreta. Ergo alteruter malè in fide decreuit.

f Cælestinus Papa tenuit, vt habetur ca. 4. de diuortijs, quòd quando vnus coniugum fit hæreticus aut infidelis, alter potest de nouo cum altero contrahere.

g Nicolaus 4. cap. Dixit qui seminat de verborum significatione; dicit Christũ nec in vniuersali, nec in particulari habuisse pecunias, sicuti nec Franciscani habent. Quam sẽtẽtiã vt falsam dãnat Ioan. 22. in Extrauagante. Cũ inter nonnullos, de rerũ significatione. Ergo alter errauit.

h Ioan. 22. sustinuit, animas iustorũ nõ vido-

quoniã Dominus & Saluator omniũ cuius fides est, qui pro nobis móri nó dubitauit, & proprio nos suo redemit sanguine; *qui fidem B. Petri nõ defecturum promisit, & confirmare cum fratres suos admonuit: quod Apostolicos Põtifices, meæ exiguitatis prædecessores confidenter fecisse semper, cunctis est cognitum.* Quorum & pusillitas mea, licet impar, & minima, pro suscepto tamen, diuina dignatione, ministerio, pedissequa cupit existere.

dere Deũ vsq; ad diẽ iudicij: quod est erroneũ: & tamẽ illũ errorẽ obtrudere voluit Academiæ Parisiẽsi, vt nó daret gradus aliter sentiẽtibus.

i Quin & ipsemet S. Petrus Princeps Apostolorum & primus Pontifex, fidẽ negauit, & gentes iudaizare coẽgit.

Felix I. Papa & Martyr anno 270. in Epist. ad Benignũ. Eadẽ ferè ad verbũ scribit.

Evsebivs Papa & Martyr anno 308. in Epist. ad Episcopos Tusciæ & Campaniæ. Benedictus, inquit, Dominus Deus noster, qui per misericordiam suam Romanam Ecclesiam, B. Petri Apostolorum Principis Sacerdotio ditauit. Et paulò pòst: Prima enim salus est rectè fidei regulas custodire, & à cõstitutis Patrũ non deuiare. Nec potest Domini nostri Iesu Christi prætermitti sentẽtia dicẽtis: Tu es Petrus, & super hãc petrã ædificabo Ecclesiã meã: & hęc quę dicta sunt, rerũ probãtur effectibus: *quia in sede Apostolica extra maculã semper est catholica seruata Religio*

S. Da-

S. Damasvs anno 363. in Epistola ad Stephanum Archiepiscopum Concilij Mauritaniæ, & vniuersos Episcopos Africanæ prouinciæ. Satagentes, inquit, ne aliquis de his qui vobis crediti sunt à sæuis bestijs dilaceretur aut capiatur: ꝓ qua re oportet, iuxta vestram prudentem commonitionem, magis autem secundum Domini diuinam præceptionem nos, qui supra Domum eius, hoc est, vniuersalem Ecclesiam catholicam, Episcopale suscepimus ministerium, sollicitè vigilare, vt ne quid de sacris eiús muneribus, id est, Apostolicis viris, Apostolorum successoribus atque ministris quisquam, nobis inconsultis contingat damnari. *Scitis fratres carissimi, firmamentum à Deo fixum & immobile, atque titulum lucidissimum suorum Sacerdotum, id est, omnium Episcoporum, Apostolicam Sedem esse constitutam, & verticem Ecclesiarum: Tu es enim* (sicut diuinum pronunciat verbum veraciter) *Petrus, & super firmamentum tuum, Ecclesiæ Columnæ, qui Episcopi intelligantur, confirmatæ sunt:* & tibi claues regni cœlorum commisi, atque ligare & soluere potestatem, quæ in cœlis sunt, & quæ in terris, promulgaui. Tu prophanatorum hominum, & mẽbrorum meorum, maximeq; discipulorum meorum existis, *vt Princeps, et doctor orthodoxæ & immaculatæ fidei*; cuius vice, hodie, gratia Dei,

Dei, legatione ꝑ Christo fungimur, *& omnes huius sanctæ Sedis Præsules eius vicem gesserunt, gerunt & gerent.*

S. Leo I. Anno 440. Sermon. 3. de Assumptione sua ad Pontificatum. Specialis, inquit, cura Petri à Domino suscipitur, *& pro fide Petri supplicatur: tanquam aliorum status certior sit futurus, si mens Principis victa non fuerit.* In Petro ergo omnium fortitudo munitur, & diuina gratia ita ordinatur auxilium, vt firmitas quæ per Christum Petro tribuitur, per Petrum Apostolis ceteris conferatur.

S. Gelasius Pontifex Anno 494. in epist. ad Anastasium Augustum. Vbi pietas tua, inquit, euidẽter aduertit, nunquam quolibet & penitus humano consilio eleuare se quenquam posse illius priuilegio vel confessioni, *quem Christi vox prætulit vniuersis: quẽ Ecclesia Veneranda semper confessa est, & habet deuota primatum. Impeti non possunt humanis præsumptionibus, quæ diuino sunt iudicio constituta: Vinci autem quorumlibet potestate non possunt.* Atque vtinam sic contrà nitentibus perniciosa non sit audacia, quemadmodum quod ab ipso sacræ Religionis auctore præfixum est, non potest vlla virtute conuelli. Et paulò post: Nemo pietatem tuam fallat: Verum est quod singulariter per Prophetam Scriptura testatur: Vna est columba mea, vna est perfe-

cta mea, *vna est Christiana fides, quam veneratur vniuersa Ecclesia catholica: Catholica autem veraciter illa est, quæ ab omnium perfidorum atque ab eorum successoribus atque consortibus sincera, pura, immaculata communione diuisa est.* Alioqui non erit diuinitus mandata discretio, sed miseranda confusio. Nec vlla caussa iam superest, si hoc in quolibet contagio voluerit admittere, ne cunctis hæresibus ianuam, aditumque pandamus. Qui enim in vno offenderit, omniũ reus est: & qui minima spernit, paulatim decidit: hoc est, quod sedes Apostolica magno prętaxauit, *vt quia mundo radix est Apostoli gloriosa confessio: nulla rima prauitatis, nulla prorsus contagione maculetur. Nam si, quod Deus auertat, quod fieri non posse confidimus, tale aliquid proueniret, vnde cuiquam resistere auderemus errori; vel vnde correptionem errantibus poscere mus?*

IDEM in Epistola ad vniuersos Episcopos Dardaniæ. Quapropter, inquit, respuentes stultitiam inanium querelarum, percurrere vos oportet, ab ipsis beatis Apostolis, & considerare prudenter; *quoniam Patres nostri, catholici videlicet docti Pontifices in vnaquaque hæresi quolibet tempore suscitata, quicquid pro fide, pro veritate, pro communione catholica atque apostolica, secundum scripturarum tramitem prædicationemq́; maiorum,*

lorum, facta semel congregatione, sanxerunt, inconuulsum voluerunt deinceps firmum constare, nec in eadem hac caussa, denuò quæ præfixa fuerant, retractari qualibet recenti præsumptione permiserunt. Et paulò pòst: Quibus conuenienter, vt dictum est, ex paterna traditione perpensis, confidimus, *quòd nullus iam veraciter Christianus ignoret*, vniuscuiusque Synodi constitutum, quod vniuersalis Ecclesiæ probauit assensus, *nullam magis assequi sedem præ cæteris oportere, quàm primam, quæ & vnamquamque Synodum sua auctoritate confirmat, & continuata moderatione custodit, pro suo principatu, quem B. Petrus Apostolus Domini voce perceptum, Ecclesia nihilominus subsequenter & tenuit semper & retinet.*

Idem in Concilio septuaginta Episcoporum, Pariter, inquit, supradictam sanctam Romanam Ecclesiam Christo Domino consecrauerunt (S. Petrus & Paulus .s. sua morte & martyrio) talesque omnibus vrbibus in vniuerso mundo sua præsentia & venerando triumpho prætulerunt. *Est ergo prima Petri Apostoli sedes, Romana Ecclesia, non habens maculam neque rugam, neque aliquid huiusmodi.*

S. Gregorius Magnus, anno 590. libr. quarto Epistol. tricesima secunda, ad

ad Mauritium Imperatorem. Quis nesciat, inquit, *sanctam Ecclesiam in Apostolorum Principis soliditate firmatam?* cui dictum est: Super hanc Petram ædificabo Ecclesiam meam. Et rursum: Tu aliquando conuersus confirma fratres tuos.

AGATHO Pontifex, anno 679. in epist. ad Constantinum Imperatorem, quæ lecta est in sexta Synodo generali, actione 4. & approbata actione 8. Hæc est verę fidei regula, quam & in prosperis, & in aduersis viuaciter tenuit Apostolica Christi Ecclesia, *quæ per Dei gratiam à tramite Apostolicæ traditionis nunquam errasse probatur, nec hæreticis prauitatibus vnquam deprauata succubuit*, quia dictum est Petro; Simon, Simon, Ecce Satanas &c. Ego autem rogaui pro te vt non deficiat fides tua. Dominus fidem Petri non defecturam promisit, & confirmare eum fratres admonuit: *quod Apostolicos Pontifices meæ exiguitatis prædecessores confidenter fecisse semper, cunctis est agnitum.* Et paulò post, ostendens vnde tam liberè illa assereret atque prædicaret, ait: Nam & inter cætera is, per quem nobis præcipuè ista priuilegia sunt collata; Tu aliquando conuersus, audiuit à Domino, confirma fratres tuos.

NICOLAVS primus anno 858. in epist. ad Michaelem Imperatorem. *Priuilegia*, inquit,

quit, *istius Sedis perpetua sunt, diuinitus radicata, atq; plantata: impingi possunt, trāsferri non possunt; trahi possunt, euelli non possunt. Quæ ante Imperium vestrum fuerunt, permanent, Deo gratias, hactenus illibata, manebuntq́; post vos, & quousq; Christianum nomen prædicatum fuerit, illa subsistere non cessabunt.* Et paulò post: Nam & inter cætera is, per quem nobis præcipuè ista sunt priuilegia collata; *Tu aliquando conuersus, audiuit à Domino, confirma fratres tuos.*

LEO nonus anno Domini 1049. in epist. ad Petrum Antiochenum: Nimirum, inquit, solus est, pro quo, ne deficeret fides eius, Dominus & Saluator asseruit se rogasse dicens: Rogaui pro te, &c. *quæ venerabilis, & efficax oratio obtinuit, quod hactenus fides Petri non defecit, nec defectura creditur in throno eius.*

INNOCENTIVS tertius anno 1198. in epist. ad Episcopum Arelatansem, & habetur in capite, Maiores, extra, de Baptismo & eius effectu. Maiores, inquit, Ecclesiæ caussas, præsertim articulos fidei contingentes, ad Petri sedem referendas intelligit, *qui nouit pro eo Dominum exorasse, ne deficiat fides eius.*

TESTIMONIA SS. PATRVM, TAM *Græcorum quàm Latinorum.*

ORIGENES Alexandrinus in Aegypto, Anno Domini 230. in cap. 16. Matthæi. *Manifestum est,* inquit, *& si non exprimatur, quod nec aduer-*

aduersus Ecclesiam, portæ prævalere poterunt inferorum. Nam si prævalerent aduersus petram, in qua Ecclesia fundata erat, contra Ecclesiam etiam prævalerent.

S. CYPRIANVS Archiepiscopus Carthaginensis in Africa anno 240. lib. 1. Epist. 3. Nauigare, audent, inquit ad Petri cathedram, & Ecclesiam principalem, &c. nec cogitare *eos esse Romanos, ad quos perfidia habere non potest accessum.*

IDEM lib. 4. Epist. 2. laudans constantiam & auctoritatem S. Cornelij Papæ, etiam Ethnico Imperatori terribilem: *Quanta,* inquit, *ipso suscepto Episcopatu suo virtus? quantum robur animi? qualis firmitas fidei?* sedisse intrepidum Romæ in Sacerdotali cathedra eo tempore, cum Tyrannus (Decium intelligit) infestus Sacerdotibus Dei, fanda atque in fanda comminaretur; cùm multò patientius *& tolerabilius audiret, leuari aduersum se æmulum Principem, quàm constitui Romæ Dei Sacerdotem.*

S. GREGORIVS NAZIANZENVS Episcopus, in Græcia anno 380. in carmine de vita sua. *Vetus,* inquit, *Roma ab antiquis habet rectam fidem, & semper eam retinet: sicut decet vrbem, quæ toti orbi præsidet, semper de Deo integram fidem habere.*

S. HIE-

S. HIERONYMVS discipulus eius, in Syria anno 380. lib. 3. Apologiæ contra Ruffinum. *Scito*, inquit, *Romanam fidem, Apostolica voce laudatam, eiusmodi præstigias non recipere; etiamsi Angelus aliter annunciet, quàm semel prædicatum est, Pauli auctoritate munitam non posse mutari.*

S. AVGVSTINVS Episcopus Hypponensis in Africa anno 400. in psalmo contra partem Donati. Numerate, inquit, Sacerdotes, vel ab ipsa sede Petri: in ordine illo Patrum, quis cui successerit videte: *ipsa est petra, quam non vincunt superbæ inferorum portæ.*

S. CYRILLVS Alexandrinus Archiepiscopus in Aegypto anno 430. vt citatur apud S. Thomam in cap. 16. Matthæi. *Secundum hanc promissionem*, inquit, *Ecclesia Apostolica Petri, ab omni seductione, & hæretica circumuentione manet immaculata.*

S. THEODORETVS Episcopus Cyri, in Syria anno 440. in Epistola ad Renatum Presbyterum Romanum: Tenet, inquit, sancta ista sedes gubernacula regendarum cuncti orbis Ecclesiarum: cum propter alia, *tùm quia semper hæretici fœtoris expers permansit.*

S. PETRVS Crysologus Rauennas Episcopus in Italia, anno 430. in Epistola

ad

ad Eutychetem, quę habetur in primo tomo Conciliorum ante Concilium Chalcedonēse: Hortamur te, inquit, frater honorabilis, vt his quæ à beatissimo Papa Romanæ ciuitatis scripta sunt, obedienter attendas: *quia B. Petrus, qui in propria sede viuit, & præsidet, præstat,* (per successores suos) *quærentibus fidei veritatē.*

THEOPHYLACTVS Archiepiscopus Bulgariensis in Græcia, anno 880. in caput 22 Lucæ, docet dari à Christo hoc priuilegium, fidei videlicet indefectibilitatem; quia ipse futurus erat Princeps & caput aliorum, ac proinde etiam dari omnibus alijs, qui illi in principatu isto erant successuri. *Quia te habeo, inquit, principem Discipulorum, confirma cæteros: Hoc enim decet te, qui post me Ecclesiæ petra es, & fundamentum.*

S. BERNARDVS Abbas Clareuallensis in Gallia anno 1140. in epistol. 190. ad Innocentium Papam, eius nominis secundum. Oportet, inquit, ad vestrum referri Apostolatum pericula quæque, & scandala Regni Dei ea præsertim, quæ de fide contingunt. *Dignū namque arbitror ibi resarciri damna fidei, vbi non possit fides sentire defectum. Cui enim alteri Sedi dictum est aliquando; Ego pro te rogaui, vt non deficiat fides tua?*

TESTI-

TESTIMONIA CONCILIORVM.

SYNODVS Alexandrina, in qua S. Athanasius & vniuersi Aegyptiorum Thebaidorum, & Libiorum Episcopi congregati fuerunt, in epist. ad Felicem Papam eius nominis secundum. *Tu*, inquit, *prophanarum haresum, & impetitorum, atq; omnium infestantium depositor: vt princeps, & doctor, caputq; omnium, orthodoxa doctrina, immaculata fidei existis.*

ASCANIVS, & vniuersi Episcopi Tarraconensis prouinciæ in epist. ad Hilarium Papam. Domino beatißimo, & Apostolica reuerentia à nobis in Christo colendo Papæ Hilario, Ascanius & vniuersi Episcopi Terraconensis prouinciæ. Etiamsi nulla declaret necesiitas Ecclesiasticæ disciplinæ, expetendum nobis reuera fuerat illud priuilegium Sedis vestræ, quo susceptis regni clauibus, post resurrectionem Saluatoris, per totum orbem beatißimi Petri singularis prædicatio vniuersorum illuminationi prospexit. Cuius Vicarij principatus, sicut eminet, ita metuendus est ab omnibus & amandus. Proinde nos Deum in nobis primitus adorantes, cui sine querela seruitis, ad fidem recurrimus Apostolico ore laudatam, *inde responsa quarentes, vnde nihil errore, nihil præsumptione, sed Pontificali totũ deliberatione percipitur.*

CONCILIVM Chalcedonense Act. 3 petit à Leone Pontifice tanquam summo & infallibili Iudice ac Pastore probationem & confirmationem statutorum suorum. Huc pertinent & Concilia, quæ sequenti capite allegabuntur, à quibus Romani Pontifices tanquam supremi, & diuinitus ordinati ac minimè fallaces Iudices interpellantur.

TESTIMONIA IMPERATORVM.

Gratianus, Valentinianus & Theodosius AAA. in i.l. C. de summa Trinitate, testantur in Romana Ecclesia fidem Petri inuiolatam permansisse, & à Pontifice Damaso eandem sequutum ac tutatum fuisse.

Iustinianus in Epist. ad Eulalium Episcopum & Ecclesiam Carthaginensem, expressè testatur quod in sede Apostolica extra maculam semper est catholica seruata Religio.

SVBMONITIO AD LECTOREM.

IN causis etiam secularibus, maximè arduis & maioris momenti iudicem aliquem esse supremum, qui finaliter omnes controuersias dirimat atque determinet, ratio ipsa, & experientia quotidiana, atque euidentissima quoque necessitas efflagitat: alioquin enim contentionum & controuersiarum nunquam aut modus,

dus, aut finis esset futurus. Si autem in temporalibus negotijs hoc requiritur: quantò magis in negotio & caussa Religionis & salutis æternæ? Ea propter sapientissimus & clementissimus Deus, in veteri quoque testamento 7. Deut. 17. Synagogæ de Iudice supremo inter tot iudices inferiores prouidit, ad quem recurrerent Iudæi in omnibus controuersijs & caussis contentiosis, dubijsque quibuscunque, cuius etiam determinationi & iudicio stare & confidere possent, atque fidem ac obedientiam præstare, sub pœna etiam capitis tenebantur. Si in veteri testamento, in vnius linguæ & terræ populo talis Iudex necessarius, & diuinitus erat prouisus: quantò magis necessarius, & prouidendus fuit tempore noui testamenti in Ecclesia, quæ non ex vna tantùm gente & natione, sed tot diuersis populis & nationibus per vniuersum orbem diffusis constat, & quotidiè accescit atque ampliatur? Illum porrò Iudicem supremum, & quidem firmum minimeque fallentem, non alium esse, quàm S. Petrum & eius successorem ordinarium in cathedra Romana, Episcopum videlicet Romanum; omnes semper orthodoxi Patres, omnes catholici Scriptores, palam semper: & vnanimi consensu constanter sunt, non solùm voce & verbis, sed etiam reipsa confessi, vt partim ex allegatis, partim allegandis porrò eorundem testimonijs cuilibet probæ & illuminatæ mentis constare potest. Hæretici autem, & quidem moderni magis, quàm qui vnquam extiterunt, vt Romanum Pontificem pro tali

iudice agnoſcere nolunt, ita & recuſare aliquo prætextu poſsint, orare poſſe etiam in rebus fidei, & erraſſe ſæpius Romanos Pontifices procaciter non minus quam impudenter aſſeuerāt: quorum mendacia etſi ex tot tantorumque Patrum, & totius Eccleſiæ Catholicæ allegatis teſtimonijs vltrò euaneſcant, & in fumos reſoluātur ſuos: tamen nihilominus ſigillatim, ſed paucis ad eorum cauillationes ſeu calumnias reſpondere viſum eſt: lectorem, qui vberiorem refutationem deſiderat ad Scriptores Catholicos, maximè Bellarminum, qui libr. 4. cap. 8. & ſeq. vſque ad 15. fusè ad omnia hæreticorum obiecta ſufficienterque reſpondit, remittentes.

EXEGESIS, ET GERMANA EXPLIcatio eorum, quæ perperam corrupteq; ab hæreticis adferuntur.

a Papam vt priuatam perſonam in fide errare poſſe, non planè inficias eunt Catholici: ſed vt Papam, hoc eſt, Petri ſucceſſorem & Paſtorem Eccleſiæ Vniuerſalis, errorem in fide docere, aut mandare poſſe Eccleſiæ, conſtanter negant, & probare nunquam poſſunt hæretici. Si enim hoc factum eſt, aut fieri poterit, quomodo conſtabunt teſtimonia illa ſuperiore capite allegata, quomodo Eccleſiæ firmitas conſiſtet? qua ratione confirmabit alios, aut controuerſias motas hæreſesque diſsipabit? Si igitur, quod tamen certum non eſt, Papam, vt priuatam ac ſingularem

rem personam in fidei aliquo articulo errare contingeret: nunquam tamen permisit aut permittet Deus, quod ex cathedra & officio docens ac præcipiens, Ecclesię errorem aliquem aut hęresim acceptandam mandabit. De priuato itaq; errore loquitur caput illud, si tamen illum labi possit Pontifex, non de errore aut hæresi, quæ palā & ex officio & oībus præcipiat vel obtrudat. Porrò S. Anaclet. in ep. 3. non loquitur de errore Sūmi Pōtificis aut Ro. Ecclesiæ, cuius primatū & firmitatem auctoritatemque summam & fidem intemeratam eadem epistola ex proposito commendat & probat: sed agit de erroribus inferiorum Episcoporum & Pastorum. Ait enim: Prò meritis ergo plebis sæpè Pastores deprauantur Ecclesiæ, vt procliuius corruant qui sequuntur. Et paulò post: Doctor autem vel Pastor Ecclesię, si à fide exorbitauerit, erit à fidelibus corrigendus: sed pro reprobis moribus, magis est tolerandus quam distinguendus.

b Liberius non consensit in hæresim Arrij, sed tantum in condemnationem seu exautorationē Athanasij ab Arrianis de alijs criminibus accusatum, malè informatus, subscribens. vt ipsemet S. Athanasius testatur. Quia verò depositioni S. Athanasij falsè accusati subscripsit, Arrianorum hæresi subscripsisse visus est alijs, qui rem non satis perspectam exploratamque habuerunt. Et isthinc fama percrebuit, per quam etiam S. Hieronymus in Syria adeptus fuit, Liberium exilij tædio victum Arrianam fidem fuisse amplexatum. Vide Athanasium, qui omnium optimè rei

veritatem sciuit, in Epistol. ad solitariam vitam agentes, & Theodoretum hist. Eccles. lib. 2. cap. 17. Et, si maximè tædio victus Liberius subscripsisset Arianis, non tamen à fide, sed fidei confessione excidisset (sicut & S. Petrus qui timore humano Christum ore tantùm negauit, non corde; & S. Marcellinus Martyr, qui prius simili terrore correptus, thus idolis, coactus, adoleuit) nec hæresim etiam Arrianam ex decreto docuisse probari posset, qui tantùm quo ad suam personam in hæresim consensisset. Sed Athanasio optimè conscio, non famæ temerè per Arianos aliosque malignos sparsæ, credendum est.

c Damnatus quidem fuit Honorius Papa tanquam Hæreticus in Concilio sexto generali, sed ex mala informatione, aut intellectu Epistolæ quam ad Sergium scripserat Honorius. Vnam enim Christum habuisse voluntatē asserere visus est: sed hoc de vna voluntate quatenus homo erat Christus meritò veraciterque dici potuit: qui tamen duas voluntates habuisse credendus est cum Catholica Ecclesia, quatenus duas habuit naturas in vna persona coniunctas. Aut igitur non errauit Honorius sanè intellectus, licet non satis cautè isto tempore scripsisse censeri posset: aut falsatam fuisse Epistolam ab hæreticis apparet: quod illis solenne est, & fuit semper, maximè in Epistolis Patrum, & summorum Pontificum; vt sibi contigisse quoque, adhuc viuenti & superstiti, S. Leo conqueritur in Epistola, quam scripsit ad Martianum Augustum, quæ est 69. Patres autem Concilij istius in re facti hal-

hallucinari,& falli potuisse mirum non est, nec rarum;& errorem postea deprehensum, & Honorij mentem non satis intellectam fuisse Amanuensis ipsius,qui Epistolam scripserat testatum fecit, vt refert Maximus in disputatione cum Pyrrho.

d Nicolaus consultus,an à quodam Pagano vel Iudæo baptizati, essent rebaptizandi; vt Doctor simpliciter respondit, si in nomine SS. Trinitatis, aut etiam Christi baptizauerit, iterandum non esse baptismum,quia etiam ipsimet Apostoli in nomine Iesu baptizasse leguntur: Non autem vt Pontifex decernit, in nomine Iesu deinceps baptizandum: quia etsi in exordio Ecclesiæ SS. Apostoli in nomine Iesu baptizarint, & non in nomine Patris & Filij &Spiritus sancti explicitè,vt quidam non ignobiles Patres existimant: idque ex singulari ratione ac dispensatione diuina, vt nomen Iesu redderetur clarius atque illustrius: licet implicitè SS. Trinitas in nomine Iesu Christi comprehendatur: tamen post Apostolorum tempora, Ecclesia voluit expresſis verbis,formam illam seruari, quam Christus ascensurus ad cœlum præscripsit: & peccarent mortaliter qui aliter baptizare præsumpserint: Idcirco meritò reprehendit Pelagius illos qui aliter quàm in præscripta & consueta Ecclesiæ forma baptismum conferunt:mandatque in nomine SS.Trin.expresſis verbis baptizãdũ: nec tamẽ dãnat Nicolai sententiã,qui nõ decernit qua forma vtendum esset, quia de hoc quæstio mota non fuerat: sed an à Iudæo vel pagano in for-

ma Ecclesiæ baptizati, essent rebaptizandi: ad quam respondit, baptismum iterandum non esse propter personam baptizantis, si modo vel expresse in nomine SS. Trinitatis, vel etiam in nomine Christi, vt Apostoli baptizasse leguntur, & multi Patres, inter quos & S. Ambrosius, ita intelligere videntur, baptizasse constiterit.

e Stephanus decreta Formosi damnauit, qui illum non fuisse legitimum Pontificem, persuasus fuit; non autem quod illum quicquam contra fidem aut mores impiè decreuisse putaret: eadem tamen postea Ioannes nonus rursus confirmauit, quia compertum probatumque fuit, Formosum non pseudopapam, sed legitimè electum fuisse: itaque error personæ & facti, non fidei fuit.

f Celestinus Papa ex officio & cathedra nihil decreuit aut definiuit: sed, vt refert Innocentius tertius, capite Quanto, de diuortijs, ita sensisse videbatur. Si igitur certum non fuit, ita illum sensisse: multò minus dici potest, ita illum ex officio decreuisse, & Ecclesiæ credendum mandasse.

g Non damnat sententiam Nicolai, Ioannes Pontifex, sed quomodo intelligenda esset, exponit: nempe Christum pecunias proprias non habuisse aut attrectasse, qui nec habuit vbi caput reclinaret: sed ab alijs quidem sustentationis ergò ex pietate datas, per Apostolos suos & accepisse & vsurpasse: licet etiam aliquando nec Apostolis pecunias habere permiserit

quando

quando eos sine pera & baculo prædicatum ablegauit. Partim igitur & aliquando Christus perfectione; aliquando verò communi modo vixit, & cibo potuque & alijs vitæ necessarijs vsque fuit.

h Ioannes 22. nec hæreticus censeri potuit, quia illa sententia ab Ecclesia necdum definita fuerat: nec illam iudicando decreuit, sed decernere volens, morte præuentus fuit, vt refert Benedictus successor eius proximus. Nec Parisiensibus huius sententiæ definitionem præscripsit, sed illam iuramenti legem, postulantibus concessit.

i S. Petrus fidem, quod Christum nosset, ne quidem, sed non corde negauit. Si enim in corde Christum negasset, defecisset fides eius, & sic Christi oratio frustranea, & promissio falsa fuisset: quia dixerat: ego rogaui pro te vt non deficiat fides tua. Et si maximè, quod tamen nequaquam contigit, fidem etiam in corde negasset, tamen contra fidem nihil vt Pontifex definiuit: imo tunc necdum Pontifex creatus, sed tantum designatus erat; post resurrectionem demum Pastor & Pontifex totius Ecclesiæ & Ouilis Christi creatus, & confirmatus fuit, cùm Christus illi omnes agnos, & oues pascendas commisit Ioan. 21. Nec etiam postea Pontifex existens gentes decreto aliquo vel definitione iudaizare coëgit: sed tantùm exemplo suo non impio per se, sed non satis discreto offendiculo fuit. quia videlicet, Christianis ex iudaismo conuersis accedentibus cum gentibus, omnibus ci-

bus factam à Christo, in fide errare, hoc est Ecclesiam errorẽ ex officio docere non potest: sed alios semper in fide confirmare tenetur: idcircò ad illum, tãquam ad Visibile totius Ecclesiæ Caput, & supremum minimeque fallacem Iudicem, omnes Ecclesiæ, potissimùm maiores & difficiliores controuersiæ, & dubia in fide, certò & finaliter ab illo determinanda, referri debent, & relata sunt à Catholicis, pro necessitate, semper: & sine ipso, nec Concilia generalia legitimè celebrari, nec celebrata ratificari aut confirmari possunt: quia sic testantur primitiuæ Ecclesiæ S. Pontifices, Patres, sum non possunt nec debent referri dubia aut controuersiæ in fide: quia sic testantur primitiuæ Ecclesiæ Patres & Concilia.

DAMASVS Epistola ad Theophylum & Anysium. Cùm, inquit, huiusmodi fuerit Concilij Capuensis iudicium, vt finitimi Bonoso, atque eius accusatoribus iudices tribuerentur, aduertimus *quod nobis iudicandi forma competere non potest.*

CYPRIANVS Epistola ad Quirinum, seu Quintum, Neque enim, (inquit, in Concilio residens) *quisquam nostrum Episcopum se esse Episcoporũ constituit: aut tyrannico terrore ad obsequendi neces-*

Concilia, & Imperatores catholici.

S. ANACLETVS Pontifex & Martyr, qui rexit Ecclesiam anno Domini 84. Epistola decretali tertia, vbi docuisset quomodo Episcopi non humilitate & mansuetudine suos regere & corrigere deberent, subiungit: si quę verò aliæ caussæ difficiliores inter vos ortæ fuerint, *ad huius sanctæ Sedis apicem eas quasi ad caput referte, vt Apostolico terminentur iudicio*: quia sic Dominum velle, ab eoq; ita constitutum esse antedictis testimonijs declaratur. Hæc verò Apostolica Sedes cardo & caput factum est à Domino, & non ab alio constituta: *& sicut cardine o-*

necessitatẽ collegas suos adigit: quando habeat omnis Episcopus pro licentia libertatis & potestatis suæ arbitrium proprium, tanquam iudicari ab alio non possit, cum nec ipse potest aliũ iudicare. Sed expectemus vniuersi iudicium Domini nostri Iesu Christi, qui vnus & solus habet potestatem & præponendi nos in Ecclesiæ suæ gubernatione, & de actu nostro iudicandi.

Concilium Mileuitanũ, can. 22. Quod si ab eis (Episcopis vicinis) prouocandum putauerint, non prouocent, nisi ad Africana Concilia, vel ad primates prouinciarum suarum. *Ad transmarina autem qui putauerit appellandum, à nullo intra Africam in communionem suscipiatur.*

Con-

stium regitur, sic huius sanctæ Sedis auctoritate omnes Ecclesiæ, Domino disponente reguntur.

Concilium Africanum sextum appellationes ad Romanũ Pontificem planè recusauit, & noluit admittere.

S. EVARISTVS Pontifex & Martyr, anno 97. epistol. 1. ad vniuersos Episcopos Africæ. Consulentibus, inquit, vobis, fratres, charissimi, quid super his, quæ in vestris continebantur scriptis visum esset, vel quid docilis ratio persuaderet, aut quid à beatis Apostolis nobis traditum aut custoditum remaneret, optantes, vt retulistis, nostris institui documentis. *Siquidem dilectio vestra, normam secuta prudentium, ad Sedem Apostolicam referre maluit, quasi ad Caput, quid deberet de rebus dubijs custodire potius, quam vsurpatione præsumere.*

S. ALEXANDER Pontifex & Martyr, anno 106. in epist. ad omnes orthodoxos. Relatum insuper est ad huius sanctæ & Apostolicæ Sedis apicem, *cui summarum dispositiones caussarum, & omnium negotia Ecclesiarum ab ipso Domino tradita sunt, quasi ad caput,* ipso dicente Principi Apostolorum Petro: Tu es Petrus & super hanc petram Ecclesiam meam ædificabo: quod quidam æmuli Christi, eiusque sanctæ Ecclesiæ insidiatores, Sacerdotes Dei ad iudices publicos accusare præsumant, cum magis Apostolus, Christianorum caussas ad Eccle

Ecclesias deferri, & ibidem terminari præcipiat.

S. ANICETVS aliâs ANITIVS Pontifex & Martyr Anno 154. Epistola decretali ad vniuersos Episcopos Galliæ. Si verò (aliquis ex Metropolitanis) incorrigibilis, inquit) eisque inobediens apparuerit, *ad hanc Apostolicam Sedem, cui omnia Episcoporum iudicia terminare præcepta sunt, eius contumacia referatur*, vt vindicta de eo fiat, & cęteri timorem habeant.

S. ELEVTHERIVS Pontifex & Martyr, anno 171. in Epistola ad omnes Ecclesias per vniuersam Galliam. De accusationibus ergo Clericorum, inquit, super quibus consulti sumus, quia omnes eorum accusationes difficile est ad Sedem Apostolicam deferre, finitiua Episcoporum tantùm iudicia huc deferantur, & huius sanctæ Sedis auctoritate finiantur, *sicut ab Apostolis eorumq; successoribus multorum consensu Episcoporum iam definitum est.* Nec in eorum Ecclesijs alij aut præponantur aut ordinentur, antequam hîc eorum iustè terminentur negotia: quoniam quamuis liceat apud Prouinciales & Metropolitanos atque Primates ventilare accusationes vel criminationes, *non tamen licet definire secus quā prædictum est.* Reliquorum verò Clericorum

apud

apud Prouinciales & Metropolitanos ac Primates & ventilare, & iustè definire licet.

S. VICTOR Pontifex & Martyr Annó 186. Epistola ad Theophylum Episcopum, & omnes fratres in Alexandria. Audiuimus inquit, apud vos vestrósque diuersa iudicia fieri, & incerta iudicare. Incerta carissimi nullatenus iudicemus, quo ad vsque veniat Dominus, quia latentia perducet in lucem, & illuminabit abscondita tenebrarũ, & manifestabit consilia cordium: quia quamuis vera sint, non tamen credenda, nisi quæ manifestis iudicijs comprobantur; nisi quæ manifesto iudicio conuincuntur, nisi quæ iudiciario ordine publicantur. *Similiter ea vos iúdicare, ad Apostolicam delatum est Sedem, quæ præter nostram vobis non licet definire auctoritatem, Episcoporum caussas. Vnde ita constitutum liquet à tempore Apostolorum & deinceps: Placuit vt accusatus vel iudicatus à comprouincialibus in aliqua caussa Episcopus, licenter appellet & adeat Apostolicæ Sedis Pontificem:* qui aut per se, aut per Vicarios suos eius retractari negotium procuret, & dum iterato iudicio Pontifex caussam suam agit, nullus alius in eius loco ponatur, aut ordinetur Episcopus: *quoniam quamquam Comprouincialibus Episcopis accusati caussam Pontificis scrutari liceat, non tamen definire, inconsulto Romano Põtifice permissum est: cum B. Petro Apost.*

non

non ab alio, quam ab ipso dictum sit Domino: Quæcunque ligaueris super terram, erunt ligata & in cælo: & quæcunque solueris super terram, erunt soluta & in cælo. *Et alibi in institutis legatur Apostolicis. Si quis putauerit se à proprio Metropolitano grauari, apud Patriarcham vel Primatem diocæseos, aut penes Vniuersalis Apostolicæ Ecclesiæ iudicetur Sedem.* Nihil aliud est, fratres, talis præsumptio, nisi Apostolorum, suorumque Successorum terminos transgredi, eorumque decreta violari. Culpantur enim, vt scriptum est, fratres, quia aliter circa Episcopos iudicare præsumunt, quam Apostolicæ Sedis Papæ placuerit. Et quis est, qui iudicat eũ, *quem Dominus sibi, & huic sanctæ Sedi reseruari voluit iudicandum?*

S. ZEPHERINVS Pontifex & Martyr. Anno 198. in Epistola ad omnes Episcopos Siciliæ. *Patriarchæ,* inquit, *vel Primates accusatum discutientes Episcopum, non ante sententiam, proferant definitiuam, quam Apostolica fulti auctoritate*, ac reum seipsum confiteatur, aut per innocentes & regulariter examinatos conuincatur testes. Et paulò post: Duodecim enim iudices quilibet Episcopus accusatus, si necesse fuerit, eligat, à quibus eius caussa iustè iudicetur, nec prius audiatur, aut excommunicetur, vel iudicetur, quam ipsi per se eligantur, & regulariter vocatus ad suorum

primo

primo conuentum Episcoporum, per eos eius caussa iustè audiatur, & rationabiliter discernatur. *Finis verò eius caussæ ad Sedem Apostolicam deferatur, vt ibidem terminetur. Nec antea finiatur, (sicut ab Apostolis & eorum successoribus olim statutum est) quam eius auctoritate fulciatur: ad eam quoq; ab omnibus, maximè tamē ab oppressis, appellandum est, & concurrendum quasi ad Matrem,* vt eius vberibus nutriantur, auctoritate defendantur, & à suis oppressionibus releuentur: quia non potest nec debet Mater obliuisci filium suum. *Iudicia enim Episcoporum, maioresq; Ecclesiæ caussæ à sede Apostolica & non ab alia, sicut Apostoli, & Sancti successores eorum statuerunt, nō alijs Episcopis sunt terminādæ:* quia licet in alios transferantur Episcopos, beato tamen Apostolo dictum est: Quæcunque ligaueris super terram, erunt ligata & in cælis: & quæcunque solueris super terram, erunt soluta & in cælis: *& reliqua priuilegia, quæ soli huic sanctæ sedi concessa sunt, & in constitutis Apostolorum eorumq; successorum, alijsq; quam plurimis cum eis continentibus, habentur inserta.*

S. SIXTVS eius nominis secundus, Pontifex & Martyr. Anno 158. in Epist. ad Gratum Episcopum. De cætero, inquit, moneo tuam dilectionem, vt cunctos quos errare cognoueris, ad Catholicam fidem, & ad vnitatem rectè credentium conuertere studeas;

& tu nunquam ab Apoſtolico tramite recedas. *Si autem te non audierint, & errantes, quod abſit, permanſerint, nobis eos manifeſtare, quàm citiſſimè poteris, non tardes, vt Apoſtolica auctoritate, aut citò ad Eccleſiam conuertantur, aut ab Eccleſia ſeparentur.* Audiuimus etiam, quod quidam erronei, & eis conſentientes, te & reliquos infeſtét Epiſcopos, & Epiſcopos aliquos cóprouinciales ad veſtram infamationem atq; damnationem ſecum trahant: Quapropter in hac ſancta ſede dudum à multis Epiſcopis conſtitutũ erat, & modò, ad veſtrũ & ceterorũ fratrũ auxilium, eſt denuò roboratum, *vt omnes Epiſcopi, qui in quibuſdam grauioribus pulſantur vel criminantur cauſſis, quotiens neceſſe fuerit, liberè Apoſtolicam appellent ſedem, atq; ad eam quaſi ad Matrem confugiant, & ab ea, ſicut ſemper fuit, piè fulciantur, defendantur, & liberentur. Cuius diſpoſitioni omnes maiores Eccleſiaſticas cauſſas, & Epiſcoporum iudicia, antiqua Apoſtolorum eorumq; ſucceſſorum, atq; canonum auctoritas reſeruauit:* quoniam culpantur Epiſcopi, qui aliter erga fratres egerint, quàm eiuſdem ſedis Papæ fieri placuerit. Vnde placuit vt accuſatus vel iudicatus à comprouincialibus in aliqua cauſſa Epiſcopus, licéter appellet, & adeat Apóſtolicæ ſedis Pontificem. Qui aut per ſe, aut per Vicarios ſuos eius tractari negotium procuret: & dum iterato iudicio Pontifex

sex caussam suam agit, nullus aliàs in eius loco ponatur, aut ordinetur Episcopus: *Quoniã quánquam à Prouincialibus Episcopis accusati caussam pontificis scrutari liceat: non tamen definiri, inconsulto Romano Põtifice permissum est*: cũ B. Petro Apostolo, nõ ab alio, quam ab ipso dictũ sit Domino: Quæcunque ligaueris super terrã, erunt ligata & in cælo. Et quæcunque solueris super terram, erunt soluta & in cęlo. Et si quis putauerit se à proprio Metropolitano grauari apud Primatem diœceseos, aut penes vniuersalis Ecclesiæ Papam iudicetur.

S. MARCELLINVS Pontifex & Martyr. Anno 298. in epistola ad omnes Episcopos Orientales. *Quæcunq, ergo, inquit, contentiones inter Christianos ortæ fuerint, ad Ecclesiam deferatur*, & ab Ecclesiasticis viris terminentur. *Maior autem non potest à minore iudicari, nec Episcopi Pontifici, à quo consecrari probantur, præiudicium inferre vllum possunt.*

S. MARCELLVS Pontifex & Martyr. Anno 304. Epist. ad vniuersos Episcopos per Antiochænam prouinciam. Rogamus ergo vos fratres, vt non aliud doceatis, neque sentiatis, quàm quod à beato Petro Apostolo & à reliquis Apostolis & Patribus accepistis. Ab illo enim primo instructi estis, ideo non oportet vos proprium relinquere Patrem, & alteros sequi. Ipse enim caput est totius Ec-

clesiæ, cui ait Dominus: Tu es Petrus & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meã. Et reliqua: Eius enim sedes primitùs apud vos fuit, quæ postea, iubente Domino, Romam translata est: cui, adminiculante gratia diuina, hodierna præsidemus die. *Nec ab eius dispositione nos deuiare oportet, ad quã cuncta maiora Ecclesiastica negotia, diuina disponente gratia, iussa sunt referenda*, vt ab ea regulariter *disponantur, à qua sumpsêre principia*. Si vestra verò Antiochæna, quæ olim prima erat, Romanæ cessit sedi, nulla est, quæ eius non sit subiecta ditioni: *ad quam omnes quasi ad caput, iuxta Apostolorum eorumq; successorum sanctiones, Episcopi qui voluerint, vel quibus necesse fuerit, suffugere, eamq; appellare debent, vt inde accipiant tuitionem & liberationem, vnde acceperunt informationem atq; consecrationem*. Quod omnibus minimè conuenit denegare Episcopis, sed absque vlla custodia aut excommunicatione, vel damnatione, vel expoliatione liberè ire concedatur *Simulq; ijdem inspirante Domino constituerunt, vt nulla Synodus fieret, præter eiusdem sedis auctoritatem:* nec vllus Episcopus, nisi in legitima Synodo, suo tempore, Apostolicæ auctoritate conuocata, super quibuslibet criminibus pulsatus audiatur vel iudicetur: quia, vt paulò superius prælibatum est, *Episcoporum iudicia, & summarum caussarum nego-*
tia,

tia, siue cuncta dubia, Apostolicæ sedis auctoritate sunt agenda, & finienda: & omnia comprouincialia negotia, huius sanctæ vniuersalis & Apostolicæ Ecclesiæ sunt retractanda iudicio, si huius Ecclesiæ Pontifex præceperit. Nos cui liceat sine præiudicio Romanæ Ecclesiæ, *cui in omnibus* caussis debetur reuerentia, relictis his sacerdotibus, qui in eadem prouincia, Dei Ecclesias, nutu diuino gubernant, ad alias côuolare prouincias, vel aliarum Ecclesiarum iudicium experiri.

S. MELCHIADES Pontifex & Martyr anno 310. epist. ad Episcopos Hispaniæ Episcopos, inquit, inclite nolite iudicare, nolite condemnare, *absq; sedis huius auctoritate.* Quod si feceritis, irrita erunt vestra iudicia, & vos condemnabimini. Hoc enim priuilegium huic Sanctę sedi à temporibus Apostolorum statutum est seruare: quod illæsum manet vsque in hodiernum diem. Episcopos ergo, quos sibi Dominus oculos elegit & columnas Ecclesiæ esse voluit, quibus etiam ligandi & soluendi dedit potestatem, suo iudicio reseruauit: *hoc priuilegium beato clauigero Petro sua vice solummodò commisit. Quod eius iustæ prærogatiuum succrescit sedi futuris hæreditandum atque tenendum temporibus:* quoniam & inter beatos Apostolos fuit quædam discretio potestatis. Et licet cunctorum par electio foret

beato tamen Petro concessum est, vt alijs præemineret, eorumque, quæ ad querelam venirent, caussas & interrogationes prudenter disponeret. Quod Dei ordinatione taliter ordinatum esse credimus, ne omnes posterorum cuncta sibi vendicarent: *sed semper maiores caussæ, sicut sunt Episcoporum, & potiorum curæ negotiorum ad vnam beati Principis Apostolorum Petri sedem confluerent, vt inde suscipiant finem iudiciorum, vnde acceperunt initium institutionum, ne quandoq; à suo discreparent capite. Si verò se viderit quisquam vestrum prægrauari, hanc sedem appellet: huc recurrat, vt semper instituta fuit consuetudo:* quia & voluntariè eis compatiemur, & libenter, pro vt Dominus dederit, adminiculum feremus.

S. IVLIVS Pontifex Anno 336. in Epistola increpatoria ad Orientales Episcopos pro S. Athanasio. *Ipsi,* inquit, *primæ sedis Ecclesiæ, connotandarum generalium Synodorum iura, & iudicia Episcoporum singulari priuilegio Euangelicis & Apostolicis, atq; canonicis concessa sunt institutis: quia semper maiores caussæ ad sedem Apostolicam multis auctoritatibus referri præceptæ sunt: nec vllo modo potest maior à minore iudicari: ipsa namq; omnibus maior, & prælata est Ecclesijs, quæ non solummodò canonum, & sanctorum Patrum decretis, sed Domini Saluatoris nostri voce, singularem obtinuit principatum:* Tu es, inquit, Petrus, & super hanc

hanc petram ædificabo Ecclesiam meam; & reliqua. Et quodcunque ligaueris super terram & solueris, erunt ligata & soluta in cælo & in terra. *Porrò dudum à sanctis Apostolis, successoribus eorum in præfatis antiquis decretum fuerat statutis, quæ hactenus sancta & vniuersalis Apostolica tenet Ecclesia; non oportere præter sententiam Romani Pontificis Concilia celebrari, nec Episcopum damnari: quoniam sanctam Romanam Ecclesiam Primatem omnium Ecclesiarum esse voluerunt. Et sicut beatus Petrus Apostolus primus fuit omniū, ta & hæc Ecclesia suo nomine consecrata, Domino instituente, prima, & caput sit cæterarum: & ad eam quasi ad apicem, omnes maiores Ecclesiæ caussæ, & iudicia Episcoporum recurrant, eiusq́; iusta terminum sumant sententia*; nec extra Romanum quicquam ex his debere decerni Pontificem, quatenus nō ita proteruè & prolibito cuiuspiam suo proprio arbitrio, quibusque Metropolitanis, sicut agere solebant, liceat, inconsulto Romano Pontifice, aut maiores Ecclesię caussas deturbare, aut Episcopos damnare, sed communi sanctæ Romanæ sedis Episcopi concilio & concordi actione quæque sunt Christi zelo agenda, disponant vnanimiter, rectéq; sentiant, & ea quæ senserint, non sibimet discrepando, sed Deo placita perficiant.

Et paulò post: Nullus debet præsumere,

quæ sibi non videntur esse concessa: quam culpam nullo modo potuissetis incidere, si vnde consecrationem honoris accipitis, inde legem totius obseruantiæ sumeretis, & *beati Apostoli Petri sedes, quæ vobis sacerdotalis mater est dignitatis, esset Ecclesiastica magistra rationis:* Vnde sicut multum nos ea quæ piè rectèque sunt acta lætificant, ita nimium ea quæ sunt perperam gesta, contristant: quoniam necesse est post multarum talium experimenta caussarum hæc in posterũ solicitius prospici, & diligentius præcaueri, quatenus ea quæ sunt ab Apostolis eorumque successoribus statuta nulla desidia negligantur, nulla dissensione violentur, nulla concertatione turbentur. Nam sicut in vno corpore multa mẽbra habemus, omnia aũt mẽbra non eundẽ actum habent: ita multi vnum corpus sumus in Christo, singuli autẽ alter alterius membra connexio totius corporis vnam sanitatẽ, vnam pulchritudinem facit: & hæc quidem cõnexio totius corporis vnanimitatẽ requirit, sed præcipuè exigit concordiam sacerdotum; quibus & si dignitas communis nõ est, tamen ordo generalis est: quoniam & inter beatissimos Apostolos in similitudine honoris fuit quædam discretio potestatis: & cum omnium par esset electio, vni tamen datum, vt cæteris præemineret. De qua forma, Episcopo-

scoporum quædã orta est distinctio, & magna ordinatione prouisum est, ne omnes sibi omnia vendicarét, sed essent in singulis Prouincijs singuli, quorum inter fratres haberetur prima sententia: & rursum in maioribus vrbibus constituti sollicitudinem eius susciperent maiorem, *per quos ad vnam Petri sedem vniuersalis Ecclesiæ cura confluèret, & nihil vsquã à suo capite dissideret.* Qui ergo scit se quibusdã præpositum; non molestè ferat aliquem sibi esse prelatum: sed obedientiam quam exigit, etiam ipse depẽdat. Nolite itaque errare fratres dilectissimi: doctrinis varijs & peregrinis nolite abduci, & instituta Apostolorum & Apostolicorũ virorum habentes, his fruimini, his circundamini, his delectamini, his armamini, vt freti contra inimicorum iacula persistere valeatis: *satis enim indignum est, quanquam vel Pontificum, vel ordinum subsequentium hanc regulam refutare, quam beati Petri Sedem, & sequi videat & docere. Multum enim conuenit, vt totum corpus Ecclesiæ in hac sibimet obseruatione concordet, quæ inde auctoritatem habet, vbi Dominus Ecclesiæ totius posuit principatum.*

S. DAMASVS Pontifex Anno 363. in Epistola ad Stephanum Archiepiscopum Concilij Mauritaniȩ, & vniuersos Episcopos prouinciæ Africanæ, qui opem & protectionem ipsius contra quosdam implorauerant, qui

Episcopos nonnullos, inconsulta sede Apostolica, deturbauerant. Oportet, inquit, iuxta vestram prudētem commonitionem, magis autem secundum Domini diuinam præceptionem, nos qui supra domum eius, hoc est, vniuersalem Ecclesiam Catholicam, Episcopale suscepimus ministerium, sollicitè vigilare, ne quid de sacris eius muneribus id est, apostolicis viris, Apostolorumque successoribus atque ministris quisquam nobis inconsultis queat damnari. *Scitis fratres charissimi, firmamentum à Deo fixum & immobile, atq; titulum lucidissimum suorum Sacerdotum, id est, omnium Episcoporum, Apostolicam sedem esse constitutam, & verticem Ecclesiarum:* Tu es enim, sicut diuinum pronunciat verbum veraciter, Petrus, & super firmamentum tuum Ecclesiæ columnæ, qui Episcopi intelliguntur, confirmatæ sunt: & tibi claues regni cælorum commisi; atque ligare & soluere potestatem quæ in cælis sunt & quæ in terris promulgaui. Tu prophanatorum hominum, & membrorum meorum, maximeque discipulorum meorū exiſtis, vt princeps, & doctor orthodoxæ & immaculatæ fidei *cuius vice hodie, gratia Dei, legatione pro Christo fungimur: vt omnes huius sanctæ sedis Præsules eius vicem gesserunt, gerunt & gerent:* ideo omnia quæ innotuistis, non licere mandarem, nisi vos tā pleniter instructos

esse

esse scirē, quod cuncta, super quibus consulitis, illicita esse non dubitetis. *Discutere namq̃, & summorum Ecclesiasticorum negotiorum caussas Metropolitanos vnà cum omnibus suis comprouincialibus, ita vt nemo ex eis desit, & omnes in singulorum concordent negotijs, licet: sed definire eorum, atque Ecclesiasticarum summas querelas caussarum, vel damnare Episcopos, absque huius sanctæ sedis auctoritate, minimè licet: quam omnes appellare, si necesse fuerit, & eius fulciri auxilia oportet. Nam, vt noctis, Synodum sine eius auctoritate fieri non est Catholicum: nec Episcopus in legitima Synodo, & suo tempore Apostolica vocatione congregata, definitè damnari potest: neque vlla vnquam Concilia rata leguntur, quæ non sunt fulta Apostolica auctoritate.*

Et paulò post: Monentes quoque instruere debetis memoratos vicinos vestros, vt à talibus se subtrahant, & quæ illicitè contra prædictos fratres (Episcopos intelligit) egerunt citò corrigant, & quos, nobis inconsultis, læserunt, nobis inconsultis plena satisfactione sanent, & citō recōcilient, si noluerint Apostolicæ sedis suscipere censuram. *Nam si quid fortasse in eis, aut cōtra eos emerserat; nostrum fuerat expectandum examen: vt nostra, (vt semper huic fuit Sedi concessum priuilegium) aut condemnarentur auctoritate, aut fulcirentur auxilio.* Neque enim suo pro libitu nostra

debue-

debuerant cura peruadere, absque Apostolicæ Sedis dispositione mandante. *A talibus deinceps omnes se abstineant Sacerdotes, qui noluerint Apostolicæ petræ (super quam Christus, vt prædictum est, vniuersalem construxit Ecclesiam: cui Episcoporum summa iudicia, atque maiorum causæ, sicut paulò superius memoratum est, reseruata sunt, atque soli datæ) censura, à Sacerdotali honore secludi.*

Et paulò deinceps. Monet ergo Apostolus, non amplius nos inuicem temerè iudicare: temerè enim iudicat, si quis Episcopum absque Sedis Apostolicæ auctoritate condemnat: cum ei, vt paulò superius prælibatum est, hoc specialiter priuilegium reseruatum sit: sed hoc iudicate magis, inquit, ne ponatis offendiculum fratri vel scandalum. *Patenter enim his, & alijs innumerabilibus decretorum testimonijs, omnibus manifestum est, non debere Episcopum damnari; licet eius perscrutetur opinio; donec iudicium de ore nostræ Apostolicæ auctoritatis, hoc est, Principis Apostolorum cognoscatur: vtpote quoniam solus & præ omnibus creditus est, atque percipere meruit à Rege regum Christo Deo, claues regni cælorum* ad aperiendum fidelibus & beneuolis hominibus in eundem Dominum nostrum; & claudendum infidelibus & maleuolis, atque suis sacerdotibus

bus & sanctæ Ecclesiæ; suo precioso sanguine redemptæ, impugnatoribus siue nocentibus. Quod vtique & nos facere postulauit: non quod noui aliquid nunc imperatur: sed illud quod per desidiam aliquorum aut scienter aut negligenter transgreditur, deinceps obseruetur ab omnibus: vt illa semper, quæ Apostolica & Petrum traditione constituta sunt, sub metu, irrefragibili auctoritate teneantur.

S. INNOCENTIVS eius nominis primus Pontifex Anno 402. Epistola ad Concilium Carthaginense. Inquirendo, inquit, de his rebus quas omni cum sollicitudine decet à Sacerdotibus, maximè à vero iustoque & Catholico tractari Concilio, antiquæ traditionis exempla seruantes, & Ecclesiasticæ memores disciplinæ, nostræ Religionis vigorem mentis non minus nunc in consulendo, quàm antea cùm pronunciaretis, vera ratione firmatis; qui ad nostrum referendum approbatis esse iudicium: *scientes, quod Apostolicæ Sedi (cùm omnes hoc loco positi ipsum sequi desideremus Apostolum) debeatur, à quo ipse Episcopatus, & tota auctoritas huius nominis emersit.* Quém sequentes, cùm mala tam damnare cauemus, quàm probare laudanda: vel id verò quod Patrum instituta-

Sacer-

Sacerdotali custodientes officio, non censetis esse calcanda. *Quod illi non humana, sed diuina decreuêre sententia, vt quicquid, quamuis de disiunctis remotisq́ prouincijs cogeretur, non prius ducerent finiendum, nisi ad eius notitiam Sedis perueniret, vt tota huius auctoritate, iusta quæ fuerit pronunciatio, firmaretur: indeq́ sumerent cæteræ Ecclesiæ, velut de natali suo fonte aquæ cunctæ procederent, & per diuersas totius mundi regiones puri capitis incorruptè manarent, quid præcipere, quos abluere, quos veluti in cœno immundabili sordidatos, mundis digna corporibus vnda vitaret.*

Gratulor igitur, charissimi fratres, quod per fratrem & coëpiscopum nostrum Iulium literas ad nos destinastis, & cum pro illis curam geritis, quibus præsidetis Ecclesijs, sollicitudinem vestram pro omnium vtilitate monstratis, & per cunctas totius orbis Ecclesias, omnibus vna quod prosit, decernendum esse deposcitis.

IDEM in Epistola responsiua ad Concilium Mileuitanum cui & sancti Augustinus interfuit. *Inter cæteras, inquit, Ecclesiæ Romanæ curas, & Apostolicæ Sedis occupationes, quib. diuersorũ consulta, fideli ac modica disceptatione tractamus,* frater & coëpiscopus noster Iulius dilectio-

dilectionis vestræ litteras, quas ex Mileuitano, nostra auctoritate, Concilio, cura fidei propensiore misistis, mihi inopinantur ingessit, Carthaginensis etiam Synodi, querela parili, scripta subiungens.

Et paulò post. Diligenter ergo & congruè Apostolicæ consulitis honoris arcana. Honoris inquam illius, quem præter illa quæ sunt extrinsecus, sollicitudo manet omnium Ecclesiarum, super anxijs rebus quæ sit tenenda sententia. *Antiquæ scilicet regulæ formam secuti, quam toto semper ab orbe mecum nostis esse seruatam:* verùm hæc missa facio. Neque *enim hac vestram credo latere prudentiam, qui id etiam actione firmastis: nisi scientes quod per omnes Prouincias de Apostolico fonte potentibus, responsa semper emanent: præsertim, quoties fidei ratio mutilatur, arbitror omnes fratres & coepiscopos nostros, non nisi ad Petrum, id est, sui nominis & honoris auctorem referri debere: velut nunc retulit vestra dilectio, quod per totum mundum posit Ecclesiis omnibus in commune prodesse.*

Fiant enim necesse est cautiores, non inuentores mulierum, ad duplicis relationem Synodi, sententiæ nostræ statutis, viderint ab Ecclesiastica communione seiunctos.

S. Leo Magnus, Pontifex, Anno 440.

Epi-

Epistola ad Martianum Augustum, quæ est, 19. in primo tomo Conciliorum. Etsi, inquit, in virtute Spiritus sancti, inter quaslibet dissensiones, per Sedis Apostolicæ famulatum, Euangelij erat defendenda libertas: manifestior tamen apparuit gratia Dei, quæ præstitit mundo, vt in victoria veritatis, auctores tantùm violatæ fidei deperirent, & sua integritas Ecclesiæ redderetur.

IDEM ad eundem Martianum Epistola 31. Ineffabiliter, inquit, Deo gratias ago, qui temporibus, quibus oborturа hæreticorum scandala præsciebat, vos Imperij fastigio collocauit, in quibus, ad totius mundi salutem, & regia potentia, & sacerdotalis vigeret industria. Nam cùm vestro præcipuè opere sit effectum, vt per Synodale Cõcilium damnatis impij dogmatis defensoribus, omnes vires sacrilegus error amitteret: ad eiusdem deuotionis pertinet palmam, si malum quod in suis ducibus est oppressum, etiam in quibuscunque reliquijs debeatur. Quod facilius clementia vestra arbitratur implendum, *si per vniuersas Ecclesias, definitiones sanctæ Synodi Calcedonensis, Apostolicæ Sedi placuisse doceantur*: de quo quidem ratio non fuit ambigendi, cum ei fidei

fidei omnium subscribendi consensus accesserit, *quæ ad me secundum Apostolicæ doctrinæ, ac paternæ traditionis emissa est.* Et parum post: Quia verò omnibus modis obediendum est pietati vestræ, religiosissimæque voluntati, *constitutionibus synodalibus quæ mihi de confirmatione fidei catholicæ, & hæreticorum damnatione placuerunt, libens adieci sententiam meam.* Quæ si, vt in notitiam omnium Sacerdotum Ecclesiarumque perueniant, vestræ clementiæ præceptio ordinare dignabitur, affuturam credo; & spero gratiam Dei, quæ tam sanctá tanti Principis curam plenissimi desiderij sui fructum faciat obtinere, vt omnibus dissentiendi occasionibus amputatis, Apostolicæ vbique doctrinæ & pax regnet, & veritas.

IDEM Epistola 67. ad vniuersos Episcopos in Viennensi prouincia. Nobiscum, itaque inquit, vestra fraternitas recognoscat Apostolicam sedem pro sui reuerentia, *à vestræ etiam prouinciæ Sacerdotibus innumeris etiam relationibus esse consultam, & pro diuersarum (quem admodum vetus consuetudo poscebat) appellatione caussarum, aut retractata aut firmata fuisse iudicia.*

S. GELASIVS Pontifex Anno 494. Epistola ad Faustum. *Nobis*, inquit, *opponunt Canones, dum nesciunt quid loquantur: Contra quos hoc*

ipsi venire se produnt, quod primæ Sedi, sana rectaque suadenti parere fugiunt: ipsi sunt Canones, qui appellationes totius Ecclesiæ ad huius sedis Examen voluêre deferri: ab ipsa verò nusquam appellari sanxerunt, ac per hoc illam de tota Ecclesia iudicare: ipsam ad nullius comeare iudicium, nec de eius vnquam præceperunt iudicio iudicare sententiam: quæ per illam constituetur, non oportere dissolui, cuius potius decreta sequenda mandarunt. Et paulò post: Quæro tamen, inquit, iudicium ab his, quod prætendunt, vtinam posit agitari? an apud ipsos, vt ijdem sint inimici & testes & iudices? Sed tali iudicio nec humana debent committi negotia, nedum diuinæ legis integritas. *Si quantum ad Religionem pertinet; non nisi Apostolicæ Sedi iuxta Canones debetur summa iudicij totius:* Si quãtum ad seculi potestatem; ille à Pontificibus, & præcipuè beati Petri Vicario debet cognoscere, quæ diuina sunt, non potest ipse eadem iudicare: nec sibi hoc quisquam potentissimus seculi, si tamen Christianus est, vendicare præsumat, nisi religionem forsitan persequentes.

IDEM Epistola ad Episcopos Dardaniæ, probans Acatium à Sede Apostolica competenter fuisse damnatum. Quapropter, inquit,

inquit, stultitiam respuentes inanium querelarum, percurrere vos oportet, ab ipsis beatis Apostolis, & considerare prudenter, *quoniam Patres nostri; catholici videlicet docti Pontifices, in vnaquaque hæresi quolibet tempore suscitata, quicquid pro fide, pro Veritate, pro communione catholica atque Apostolica secundum Scripturarum tramitem; prædicationemque maiorum, facta semel congregatione sanxerunt, inconuulsum voluerunt deinceps & firmum constare:* nec in eadem hac caussa denuò quæ præfixa fuerant, retractari qualibet recenti præsumptione permiserunt.

Et paulò post: Quibus conuenienter, vt dictum est, ex paterna traditione perpensis, *confidimus, quod nullus iam veraciter Christianus ignoret, vniuscuiusque Synodi constitutum, quod vniuersalis Ecclesiæ probauit assensus, nullam magis assequi sedem, præ cæteris oportere quam primam: quæ & vnamquamque Synodum sua auctoritate confirmat, & continuata moderatione custodit, pro suo scilicet principatu, quem beatus Petrus Apostolus Domini voce perceptum, Ecclesia nihilominus subsequente, & tenuit semper & retinet.*

VIGILIVS Pontifex anno 537. Epistola ad Euterum cap. 7. *Nulli vel tenuiter sentienti*

vel pleniter sapienti dubium est, quod Ecclesia Romana fundamentum & forma sit Ecclesiarum, à qua omnes Ecclesiæ principium sumpsisse nemo rectè credentium ignorat. Quoniam licet omnium Apostolorum par esset electio: beato tamen Petro concessum est vt cæteris præemineret, vnde & Cephas vocatur, quia caput est & primus omnium Apostolorum: & quod in capite præcessit, in membris sequi necesse est. *Quamobrem sancta Romana Ecclesia, eius merito, Domini voce consecrata, & sanctorum Patrum auctoritate roborata primatum tenet omnium Ecclesiarum: ad quam tam summa Episcoporum negotia, & iudicia, atque querelæ, quàm & maiores Ecclesiarum quæstiones, quasi ad caput, semper referenda sunt.* Nam & qui se scit alijs esse prępositum, non molestè ferat, aliquem sibi esse prę latum. Ipsa namque Ecclesia quæ prima est, ita reliquis Ecclesijs vices suas credidit largiendas, vt in partæ sint vocatæ sollicitudinis, non in plenitudine potestatis: *vnde omnium appellantium Apostolicam Sedem Episcoporum iudicia, & cunctarum maiorum negocia caussarum eidem Sanctæ Sedi reseruata esse liquet: præsertim cum in his omnibus eius semper sit expectandum consultum:* cuius tramiti si quis obuiare tentauerit Sacerdotum, caussas se, non sine honoris sui periculo, apud eãdem sanctam Sedem nouerit redditurum.

S. Pe-

S. Pelagivs eius nominis secundus, Pontifex, anno 580. Epistola ad Episcopos Constantinopoli ab Episcopo Constantinopolitano illicitè ad Concilium vocatos. Manifestè, inquit, sicút optauimus, per gratiam Dei, lumine Euangelicæ veritatis ab vniuersali Ecclesia perniciosissimi errores nocte depulsa, ineffabiliter gaudemus in Domino: sed non modico contristamur mœrore, quia ea quæ olim calcata fuerant & funditus damnata, nec vnquam fieri debuerant, rediuiuis radicibus germinant atque pullulant. Et quoniam multa quæ pœnitudinem possunt generare proueniunt, necesse est accusare, quæ contra ordinem & omnem auctoritatem facta esse noscuntur. *Vnde fratres, relicta penitus audacia, quæ contra Apostolicam Sedem, contra ipsam Domini Saluatoris vocem, qua dictum est: Tu es Petrus & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam: sumpta est, disputandi contra Domini præcepta, vana errantium corda quiescant,* nec liceat defendi, quod non licet agere. Relatum est ergo ad Apostolicam Sedem Ioannem Constantinopolitanum Episcopum vniuersalem se subscribere, vosque ex hac præsumptione ad synodum conuocare generalem: *cùm generalium Synodorum conuocandi auctoritas Apostolica Sedi, beati Petri singulari priuilegio sit tradita, & nulla vnquam Synodus rata legatur, qua Aposto-*

lica auctoritate non fuerit fulta. Quapropter, quicquid in prædicto vestro Conuenticulo, quia Synodus, taliter præsumpta, esse non potuit, statuistis, *ex auctoritate S. Petri Apostolorum Principis, & Domini Saluatoris voce, qua beato Petro potestatem ligandi atque soluendi, ipse Saluator dedit, quæ etiam potestas in Successoribus eius indubitanter transiuit, præcipio, omnia quæ ibi statuistis, & vana & cassata esse, ita vt deinceps nunquam appareant, nec ventilentur.* Ait enim ipse Saluator beato Petro, sicut ipsa per se veritas loquitur, dicens: Quæcunque ligaueris super terram, erunt soluta & in cœlo. *Multis denuò Apostolicis, & canonicis, atque Ecclesiasticis instruimur regulis, non debere absque sententia Romani Pontificis Concilia celebrari:* Quapropter vt iam dictum est rectè, non Concilium, sed vestrum conuenticulum vel conciliabulum cassatur, & quicquid in eo actum est irritum habetur & vacuum. Vos quoque deinceps videte, vt nullius hortatu talia præsumatis, si Apostolicæ Sedis communione carere non vultis. Modò verò ideo suspenditur vltio, vt locum posit habere correctio. Prædecessores verò Ioanni, & ipse Ioannes non semel sed sæpissimè Epistolas atque libellos propria manu subscriptos sanctis antecessoribus nostris miserunt, quibus coram Domino protestati sunt, nihil vnquam

vnquam proterui contra Apoſtolicam Sedem agere, nec de illius aut de aliorum priuilegijs quicquam vſurpare; quia hactenus in archiuo Sanctæ Romanæ Eccleſiæ, ſub ſigillatis chirographis eorum, roborati habentur integri. In ipſis enim epiſtolis vel libellis, anathematis vinculo ſe, & ſucceſſores eorum conſtrinxerunt, ſi vnquam aliquid contra eos præſumpſiſſent, aut contra Apoſtolicam, vel vllius alterius Epiſcopi ſedem quicquam aduerſi quoquo modo eſſent moliti.

S. GREGORIVS Magnus, Pontifex Anno quingenteſimo nonageſimo, libro quarto Epiſtolarum, Epiſtola quinquageſima ſecunda, ad vniuerſos Epiſcopos Galliarum. Ad hoc, inquit, diuinæ diſpenſationis prouiſio, gradus diuerſos, & ordines conſtituit eſſe diſtinctos: vt dum reuerentiam minores potioribus exhiberent, & potiores minoribus dilectionem impenderent, vna concordiæ fieret ex diuerſitate contexio, & rectè officiorum gereretur adminiſtratio ſingulorum. Neque enim vniuerſitas alia poterat ratione ſubſiſtere, niſi huiuſmodi magnus eam differentiæ ordo ſeruaret. Quia verò quæque creatura in vna eademque qualitate gubernari vel viuere

non potest, cœlestium militiarum exemplar nos instruit: quia dum sunt Angeli, sunt Archangeli, liquet quod non æquales sunt, sed in potestate & ordine, sicut nostis, differt vnus ab altero. Si ergo inter hos qui sine peccato sunt, istam constat esse distinctionem: quis hominum abnuat huic se dispositioni libenter submittere, cui nouit etiam Angelos obedire? Hinc etenim pax & caritas mutua se vice complectuntur, & manet firma concordia in alterna & Deo placita dilectione sinceritas. *Quia igitur vnumquodque tunc salubriter completur officium, cùm fuerit vnus, ad quē possit recurri præpositus*: idcircò opportunũ esse perspeximus, in Ecclesijs quæ sub Regno præcellentissimæ Filij nostri Childeberti Regis sunt, *secundùm antiquam consuetudinem, fratri nostro Virgilio Arelatensis ciuitatis Episcopo Vices nostras tribuere: quatenus & Catholicæ fidei integritas, id est, sanctarum quatuor Synodorum, Deo protegente, sollicita deuotione seruetur*: & si inter fratres, consacerdotesque nostros aliqua euenerit fortè contentio, auctoritatis suę vigore, *vicibus nempè Sedis Apostolicæ functus*, discreta moderatione cópescat. *Cui etiã iniunximus, vt si quarundam caussarũ tale fuerit certamē exortum, in quo aliorum præsentia opus sit*: cõgregatis sibi in numero competenti fratribus, & coepiscopis nostris, salubriter hoc, seruata

æqui-

æquitate discutiat, & canonica integritate definiat. *Si quam verò contentionem, quod longè faciat diuina potentia, de fidei caussa euenire contigerit; aut negotium emerserit, cuius vehemens sit fortasse dubietas, & pro sui magnitudine iudicio sedis Apostolicæ indigeat: examinata diligentius veritate, relatione sua ad nostram studeat perducere notionem: quatenus à nobis valeat congrua sine dubio sententia terminari.*

TESTIMONIA PATRVM, TAM *Græcorum quàm Latinorum, seu Orientis & Occidentis.*

S. IRENAEVS Episcopus & Martyr anno 160. lib. 3. cap. 3. contra hæreses. *Maximæ,* inquit, *& antiquissimæ, & omnibus cognitæ, à gloriosissimis duobus Apostolis Petro & Paulo, Romæ fundatæ & constitutæ Ecclesiæ, eam quam habet ab Apostolis traditionem, & annunciatam omnibus fidem, per successiones Episcoporum peruenientem vsque ad nos, indicantes, confundimus eos qui quoquo modo vel per sui placentiam malam, vel vanam gloriam, vel per cæcitatem & malam scientiam, præterquam oportet, colligunt. Ad hanc enim Ecclesiam, propter potentiorem principalitatem necesse est omnem conuenire Ecclesiam, hoc est, eos qui sunt vbique fideles, in qua semper ab his, qui sunt vndique, conseruata est ea, quæ ab Apostolis est traditio.*

S. CYPRIANVS Episcopus & Martyr, Anno 240. libr. 1. Epist. 3. ad Cornelium Papam. Neque enim, inquit, aliunde hæreses obortæ sunt, aut nata sunt scismata, quam inde, quod Sacerdoti Dei non obtemperatur, *nec vnus in Ecclesia ad tempus Sacerdos, & ad tempus Iudex vice Christi cogitatur.*

S. ATHANASIVS Episcopus Alexandrinus Anno Domini 340. in Epistola ad Felicem Papam. Ob id, inquit, vos prædecessoresque vestros, Apostolicos videlicet Præsules, in summitatis arce constituit (Déus) *omniumq́; Ecclesiarum curam habere præcepit, vt nobis succurratis.*

S. BASILIVS Episcopus in Græcia, Anno 380. in Epistola 52. ad Athanasium. *Visum est*, inquit, *consentaneum scribere ad Episcopum Romanum, vt videat res nostras & iudicij sui decretum interponat.*

S. IOANNES Chrysostomus Patriarcha & Archiepiscopus Constantinopolitanus, Anno 380. in Epist. 1. ad Innocentium Papã. *Obsecro*, inquit, *vt scribas, quod hæc tam iniquè facta non habeant robur*: illi autem qui iniquè egerunt, pœnæ Ecclesiasticarum legum subiaceant. Et epistola 2. ad eundem. *Perpetuas*, inquit, *vobis gratias agimus, quod paternam erga nos beneuolentiam declarastis.*

S. HIERONYMVS in Syria Anno 380. in

in Epistola ad Agenchiam de Monogamia: Ante annos, inquit, plurimos, cum in chartis Ecclesiasticis *iuuarem Damasum, Romanæ vrbis Episcopum, & Orientis atq; Occidentis Synodicis consultationibus responderem.*

IDEM in Epistola ad Damasum Papã, de nomine hypostasis: Quanquam, inquit, duci me terreat magnitudo, inuitat tamen humanitas: *à Pastore præsidium ouis peto*. Cum successore piscatoris, & discipulo crucis loquor. Ego nullum primum nisi Christum sequens beatitudini tuæ, id est, cathedræ Petri communione consocior. Super illam petram ædificatam Ecclesiam scio.

IDEM Tom. 4. in explanatione Symboli ad Damasum: *Si quid*, inquit, *parum cautè positum est, emendari cupimus à te, qui Petri & fidem & sedem tenes.*

S. EPIPHANIVS Episcopus in Cypro Anno 390. hæresi 68. Vrsatius, inquit, & Valens (Episcopi) pœnitentiam agentes, *vnà cum libellis profecti sunt ad Beatum Iulium Romanum Episcopum, pro ratione reddenda de suo errore ac delicto.*

SOZOMENVS Historiographus græcus, Anno quadringentesimo trigesimo, libro tertio capite septimo, *Cùm propter Sedis propriæ dignitatem*, inquit, loquens de Iulio primo Romano Pontifice, qui reddidit

Epis-

Episcopatum Athanasio Alexandrino, & Paulo Constantinopolitano) *cura omnium ad ipsum spectaret, singulis Ecclesiam suam restituit.*

THEODORETHVS Episcopus in Cyri in Asia, & præfuit octingentis Ecclesijs, anno 440. in Epistola ad Leonem Papam. *Ego,* inquit, *Apostolicæ vestræ sedis expecto sententiam, & supplico, & obsecro vestram sanctitatem, vt mihi opem ferat, iustum vestrum & rectum appellanti iudicium,* & iubeat ad vos accurrere, & ostendere meam doctrinam vestigia Apostolica sequentem.

IDEM lib. 2. cap. 22. historiæ Ecclesiasticæ. *Damasus,* inquit, *in Ecclesia Romanæ primatu Liberij successor* & nonaginta Episcopi ex Italia & Galatia quæ nunc est Gallia in Concilio Romæ collectis, Episcopis in Illyrico ita inter alia scribit Numerus Episcoporum, qui erant Arimini congregati in vnum, præiudicij vim habere non debet, præsertim cùm formula illa composita sit, *Episcopo Romano, cuius sententia præ cæteris omnibus expectanda erat cum consentiente.*

S. AVGVSTINVS Hipponensis Episcopus in Africa, anno 400. Epistola 92. ad Innocentium: Quia, inquit, te Dominus gratiæ suæ præcipuo munere in sede Apostolica collocauit, talemque nostris temporibus præstitit, vt nobis potius ad culpam negligen-

gentiæ valeat, si apud tuam venerationem, quæ pro Ecclesia suggerenda sunt, tacuerimus, quàm ea tu poßis vel fastuosè, vel negligenter accipere: *magnis periculis infirmorum membrorum Christi pastoralem diligentiam, quæsumus, adhibere digneris.*

IDEM contra duas Epistolas Pelagianorum lib. I. cap. I. *Non dedignaris* inquit, *quamuis altius præsideas, esse animus humilium.* Et paulò pòst: Hæc ergo quæ duabus Epistolis ista disputatione respondeo, *ad tuam potißimum dirigere sanctitatem, non tam discenda, quàm examinanda, & vbi forsan aliquid displicuerit, emendanda constitui.*

POSSIDONIVS siue Poßidius Calamensis Episcopus anno 430. in vita S. Augustini cap. 17. Innocentius, inquit, & Zozimus Apostolicæ sedis Antistites, suis diuersis temporibus Pelagianistas notantes, atque à membris Ecclesiæ præcidentes, *datis literis ad Africanas, Orientis & Occidentis Ecclesias, eos anathematizandos et deuitandos ab omnibus catholicis censuerunt. Et hoc tale de illis Ecclesiæ Dei catholicæ iudicium*, etiam pijßimus Imperator Honorius audiens ac sequens, suis eos legibus damnatos, inter hæreticos habere deberi constituit.

VINCENRIVS Lirinensis anno 430. contra hæreses cap. 42. Testes, inquit, iudicesque

cesque in Ephesino Concilio producti sunt, ex Alexandrinis quidem Episcopis, Petrus Athanasius, Theophilus, Cyrillus; ex reliqua Grecia, Gregorius de Nazianzo, Basilius & Gregorius Nyssenus. Atque vt latinus etiam orbis ita semper sensisse probaretur, lectæ sunt ibi Epistolæ Felicis Martyris, & S. Iulij Vrbis Romæ Episcoporum. Et *vt non solum caput orbis*, (Episcopos Romanos seu cathedram S. Petri intelligit) verùm etiam latera illi iudicio testimonium perhiberent, adhibiti sunt à meridie Cyprianus, à Septentrione Ambrosius.

S. Prosper Episcopus Aquitanicus Regiensis Anno 450. Contra Collatorem. *Ad beatissimum*, inquit, *Apostolicæ Sedis tum Presbyterum Xystum, nunc verò Pontificem ab Augustino emissæ paginæ recurrantur.* Et post: Confidimus Domini protectione præstandum, *vt quod operatus est in Innocentio, Sozimo, Bonifacio, Cælestino; operetur & in Xysto; vt sicut illi lupos abigere manifestos, ita hic depellat occultos.*

Idem lib. 2. ca. 16. de vocatione gentium. Roma, inquit, per Apostolici Sacerdotij principatum amplior facta est arce Religionis, quam solio potestatis.

Idem in præfatione ad responsiones suas contra Vincentianas obiectiones. Fidem, inquit contra Pelagianos *ex Apostolicæ Sedis auctoritate defendimus.* Vi-

Victor Episcopus Vticensis in Africa, Anno 540. Dixi (inquit S. Episcopus Eugenius ad Regem Arrianum Hunnericum) enim, si nostram fidem, quæ vna & vera est, potestas Regis cognoscere desiderat, mittat ad Amicos suos, scribã & ego fratribus meis, vt veniant Coepiscopi mei, *qui vobis nobiscum communẽ fidẽ nostrã valeant demonstrare, et præcipuè Ecclesia Rom. quæ caput est omniũ Ecclesiarum.*

S. Isidorvs Anno 600. in præfatione in Ioan. Conciliorum & Decretorum. *Synodorum verò congregandarum auctoritas*, inquit, *Apostolicæ Sedi priuatæ commissa est potestatè: nec vllam Synodum generalem ratam esse legimus, quæ eius non fuerit auctoritate cõgregata vel fulta.* Hęc auctoritas testatur Canonica: hęc historia Ecclesi. roborat, hæc sancti Patres confirmant.

S. Beda Presbyter in Anglia Anno 720. Tom. 3. lib. 1. vitæ S. Patricij. S. inquit, Patricius à Domino missus, vt Euangelium eius in Hibernia prædicaret ita precabatur: *Perduc me obsecro Domine, ad Sedem S. Romanæ Ecclesiæ, vt accepta inde auctoritate prædicandi, cum fiducia verbum tuum, fiant Christiani per me populi Hibernorum*. Nec multò post vir Domini Patricius *venit ad caput, vt postularat, omnium Ecclesiarum Romam. Ibiq; benedictione Apostolica petita, & accepta*, ab Amatore Archipræsule Episcopali gradu sublimatus, in Hibernia magno cũ fructu Euangeliũ Christi prędicauit.

S. ANSELMVS Archiepiscopus Cantuariensis in Anglia anno 1080. lib. de Incarnatione verbi cap. 1. ad Vrbanum Pontificem. Quoniam, inquit, diuina prouidentia vestram elegit sanctitatem, cui vitam & fidem Christianam custodiendam, & Ecclesiam suám regendam committeret: *ad nullum alium rectius refertur, si quid contra Catholicam fidem oritur in Ecclesia, vt eius auctoritate corrigatur; nec vlli alij tutius; si quid contra errorem respondetur, ostenditur; vt eius prudentia examinetur.*

S. BERNARDVS anno 1140. Epist. 190. ad Innocentium Pontificem Romanum: *Oportet ad vestrum referri Apostolatum pericula quaque, & scandala emergentia in Regno Dei, ea præsertim, quæ de fide contingunt. Dignum namque arbitror, ibi potissimum resarciri damna fidei, vbi non possit fides sentire defectum. Hæc quippe huius prærogatiua sedis. Cui enim alteri aliquando dictum est, Ego pro te rogaui Petre, vt non deficiat fides tua? Ergo quod sequitur à Petri successore exigitur: Et tu aliquando conuersus, confirma fratres tuos.* Id quidem modò necessarium. Tempus est vt vestrum agnoscatis, Pater amantissime, principatum, probetis zelum, ministerium honoretis. In eo planè Petri impletis vicem, cuius tenetis & fidem, si vestra admonitione corda in fide fluctuantia confirmatis,

tis, si vestra auctoritate conteritis fidei corruptores.

TESTIMONIA MVLTORVM PAtrum simul: *conciliorum etiam, tam prouincialium quàm generalium*

Quinque Episcopi Africani, videlicet Aurelius, Alipius, Augustinus, Euodius & Possidius ad Innocentium Pontificem, qui rexit Ecclesiam Anno 4023. compellantes atque implorantes eum contra hæresim Pelagij. Anathematizet ergo, inquiunt inter alia, Pelagius scripta sua, ybi contra eam (gratiam Dei) etsi nõ per contumaciã, tamen ignorantiam disputat, possibilitatem defendẽdo naturæ, ad vincenda peccata, & implenda mandata: aut si ea sua esse negat, aut scriptis suis ab inimicis suis dicit immissa, quę sua esse negat; *anathematizet ea, & damnet paterna exhortatione & auctoritate sanctitatis tuæ.* Si ergo vult, onerosum sibi & perniciosum discat Ecclesiæ scandalum auferre, quod scandalum auditores, & in peruersum dilectores eius vsquequaque spargere non quiescunt. Si enim cognouerint eundem librum, quoniam illius vel putant esse, vel norunt, Episcoporũ auctoritate, *& maximè Sanctitatis tuæ, quam a-*

pud eum esse maioris ponderis minimè dubitamus, ab eodem esse ipso anathematizatum atque damnatum, non eos vlterius æstimamus ausuros loquendo contra gratiam Dei, quæ reuelata est per passionem & resurrectionem Christi; nec pectora fidelia & simpliciter Christiana turbare: sed potius adiuuante misericordia Dei, *certantibus nobiscum pietate & charitate flagrantibus etiam orationibus tuis*, non solùm vt in æternum beati, verùm etiam iusti & sancti sint, non in sua virtute sed in eadẽ gratia confisuros: *vnde & ad ipsum scriptam ab vno homine Epistolam*, ad quem per quendam orientalem Diaconum ciuem aut hipponensem, tanquam purgationes fidei, quædã scripta transmisit, *tuæ beatitudini potius credidimus dirigendam, melius iudicantes; & petentes vt eam ei mittere ipse digneris: sic enim eam legere potius, non dedignabitur: magis in illa eum qui misit, quàm quæ scripsit attendens.*

Et paulò post circa finem: Det veniã tua suauitas, si prolixiorem Epistolam fortassis quam velles, tuæ misimus sanctitati. *Nõ enim riuulum nostrum tuo largo fonti augendo refundimus: verùm etiam noster, licet exiguus, ex eodem quo etiam tuus abundans, emanat capite fluentorũ: hoc apertè probare voluimus, tuis rescriptis de communi participatione vnius gratiæ consolari.*

TARROCONENSIS prouinciæ Episcopi

scopi ad ad Hilarium Pontificem Romanũ, quæ præfuit Ecclesiæ anno 461. Domino, inquiunt, beatissimo, & Apostolica reuerentia à nobis in Christo colendo Papæ Hilario Ascanius, & vniuersi Episcopi Tarroconẽsis Prouinciæ. Etiamsi nulla dictaret necessitas Ecclesiasticæ disciplinæ, expetendum reuerà nobis fuerat illud priuilegiũ Sedis vestræ, quæ susceptis regni clauibus post resurrectionem Saluatoris, per totum orbem beatissimi Petri singularis prædicatio vniuersorum illuminatione prospexit: *Cuius vicarij principatus sicut eminet, ita metuendus est ab omnibus & amandus. Proinde nos Deum in vobis primitus adorãtes, cui sine querela seruitis, ad fidem recurrimus Apostolico ore laudatam, inde responsa quærentes, vnde nihil errore, nihil præsumptione, sed pontificali totum deliberatione præcipitur.* Cùm hæc ita se habeant, est tamen inter nos falsus frater, cuius præsumptionem sicut diutius tacere non licuit, ita & loqui, futuri iudicij necessitas imperauit. Siluanus quidã Episcopus Calagurrę in vltima parte vestræ prouinciç constitutus, diuinationes sibi indebitas vsurpando, humilitatem nostram ad hoc vsq; perduxit, *vt contra eius vanissimam superstitionem, sedis vestræ vnicum remedium flagitemus.* Hic namque eam arte septẽ aut octo amplius annos, postponens Patrum regulas, *& vestra instituta de-*

spiciens, nullis petentibus populis, Episcopũ ordinauit.

Et paulò post: Proinde quia his præsumptionibus, quæ vnitatem diuidunt, quæ scisma faciunt, velociter debet occurri: *quæsumus sedem vestram, vt quid super hac parte obseruari velitis, Apostolicis affatibus instruamur:* quatenus fraternitate collecta, prolatis in medio venerandis Synodi constitutis, contra rebellionis spiritum, *vestra auctoritate subnixi, quid oporteat & de ordinatione, & de ordinato fieri, intelligere, Deo adiuuante, possimus. Erit profectò vester triũphus, Apostolatui vestri temporibus, si quod sancti Petri cathedra obtinet, catholica audiat Ecclesia: si nouella Zizaniorum, semina fuerint extirpata.* Orantem pro nobis sanctum Apostolatum vestrum iugi æuo diuina conseruet æternitas. Vt hæc emendentur rogamus &c.

Synodvs Antiochena prouincialis celebrata tempore Dionysij Papæ & Martyris, qui præfecit Ecclesiæ Anno Domini 260. cõdemnauit Paulum Samosatenum hæreticũ. Quibus ita gestis, inquit, Eusebius libr. 7. ca. 26. Ecclesiasticæ historiæ, *communi consilio vniuersi pariter sacerdotio scribũt Epistolam ad personam Dionysij Episcopi vrbis Romæ*, & Maximi Alexandriæ Episcopi, quæ per omnes mitteretur Ecclesias, per quam cunctis & tuam diligentiam comprobarent, & Pauli hæresim con-

confutatam esse atque deiectam in vniuersorum notitiam peruulgarent.

S. ATHANASIVS, & vniuersi Episcopi AEgyptiorum. in epist. ad S. Marcum Papã qui rexit Ecclesiam primus post S. Siluestrũ Anno 336. Domino sancto, inquiunt, & Apostolici culminis venerando Marco, sanctę Romanæ & Apostolicæ Sedis, atque vniuersalis Ecclesiæ Papæ, Athanasius & vniuersi AEgyptiorum Episcopi. Ad vos peruenisse non dubitamus quanta & qualia ab hæreticis, & maximè Arrianis quotidiè patimur: quoniam in tãtum ab eis persequimur, vt etiam viuere nos tædeat. Et post: *Optamus vt à vestra sancta Sedis Ecclesia auctoritate, quæ est Mater & caput omnium Ecclesiarum, ea ad correptionem & recreationem fidelium orthodoxorum percipere per præsentes Legatos mereamur.* Verè nouimus Apostolatus vestri cor gratia sancti Spiritus in tantum esse accensum, vt omnibus oppressis succurratis: quanto magis nobis, qui licet exigui ordinis, tamen vestri sumus, vobis obedientes cum omnibus nobis commissis & sumus & esse semper volumus. *Ideo decet & oportet vos nobis hæc quæ rogamus, & alia quæ necessaria, iuxta sapientiam, quam vobis præstat altissimus, esse cognoueritis, absque tarditatè præstare, vt tanta miseriæ squalores à fidelium mentibus detergantur, & quasi vulnus corpori infi-*

xum, aditu tantæ miseriæ obserato, salutari curetur antidoto, vt diuino iuuamine, vestraq; auctoritate atque auxilio roborati, aduersantium tergiuersationes euadere valeamus.

IDEM cum vniuersis AEgyptiorum Episcopis ad Liberium Papam qui præfuit Ecclesiæ anno 351. Domino, inquiunt, beatissimo, & honorabili, sancto patri Liberio Papæ Athanasius, & vniuersi Aegyptiorum Episcopi, in vnum Synodicè apud Alexandriam congregati. Vestræ beatissimæ paternitatis iura penes Deum sunt manifesta, dum prędicationibus scilicet Apostolicis, & doctrinis veræ fidei cultura vniuersa repleta sit terra: per diuinorum tamē eruditionem eloquiorum, vestra instruente admonitione exhortatoria superædificatur orthodoxa Christi Ecclesia, Apostolica institutione fundata, & à fidelibus patribus firmissimè roborata, ad quam omnes beatissimi Apostoli pari honoris & potestatis consortio præditi, populorum agmina conuertentes, piè sanctéque de tenebris ad lumen, delapsa ad veram fidem, de morte ad vitam homines diuinæ prædestinationis gratia, præceptis & monitis perduxerunt: quorum sanctorum Apostolorum vestra fraternitas honoranda sequens merita, & perfectius implens exempla, Ecclesiam Dei morum probitate, & actuum sanitate

nitate condecorat, & fide sacra Christianis moribus vigens, quæ Deo placida præcipit, studijs pontificalibus indesinenter operatur & perficit: quia nõ legis auditores iusti sunt apud Deũ, sicut narrat Apostolus, sed factores legis iustificabuntur. Nos.n.hæc meditari cupientes, *& ea quæ à sancta sede vestra, Apostolorum, eorumq́; successorum prædicatione* suscepimus, atque in Nicæna Synodo roborata cognouimus, prædicare, & Arianorum blasphemias atq; aliorum hæreticorum repellere cupientes, quotidiè ab his persequimur, & damnationi tradimur, atque morti destinamur. *Qua de re precamur, vt vestris exhortationibus tam per vos quàm & per apocrysarios vestros adiuuemur*, ne dum illi crescunt & nos minuimur, *Vera fides destinatur, & eorum heresis vltra fidem nostram crescat.* Et circa finem. *Huius rei gratia vniuersalis vobis in Christo Iesu commissa est Ecclesia, vt pro omnibus laboretis, & cunctis opem ferre non negligatis.*

Idem Athanasius cum omnibus Aegyptiorum Episcopis in Synodo Alexandrina ad S. Felicem Papam, qui præfuit Ecclesiæ anno 370. Domino, inquiunt, beatissimo, & honorabili, S. Patri Felici, sanctæ Sedis Apostolicæ vrbis Romæ Papæ, Athanasius & vniuersi Aegyptiorum, Thebaidorum & Libiorum Episcopi in sancta Alexandrina Sy-

nodó gratia Dei congregati. *Vestro sancto suggerimus Apostolatui, vt nostri, more solito, solicitudinem gerere dignemini, iuxta vestram prudentissimam sapientiam, quæ omnibus luce clarius manifestata est*, quia Apostolicis vestra beatitudo visceribus commota per tribulationem nostram, nos omnes hortata est, ad tuitionem Catholicæ & Apostolicæ Ecclesiæ in vnum conuenire.

Et statim post: *Ideo Pater beatissime, quia semper antecessores nostri, & nos à vestra sancta Apostolica Sede auxilium hausimus, & nostri vos curā habere agnouimus, præfatam apostolicā & summā expetimus, iuxta canonum decreta, sede, vt inde auxilium capiamus, vnde quam decessores nostri ordinationes, & dogmata, atq; subleuationes ceperunt: ad eam quoq; quasi ad Matrem currimus, & eius vberibus nutriamur, quoniam non potest Mater obliuisci infantem suum, sic & vos nolite obliuisci nos vobis commissos*: quoniam non leuibus non inimici nostri implicauerunt, & quotidiè facere moliuntur, afflictionibus & apprehendere, aut ferro nos constringi minantur, *nisi illorum consentiamus erroribus: quod nequaquam vobis inconsultis agere præsumimus: canonibus quippe iubentibus absque Romanos de maioribus caussis nihil debere decernere Pontifice, ideoq; ad propositum recurrentes, & ad brauium properantes vestræ Apostolicæ Sedis imploramus auxilium:*

quia, vt credimus, non despexit Deus preces eorum lachrymis sibi oblatas seruorũ suorũ: sed ob id vos præ decessoresq; vestros Apostolicos videlicet Præsules in summitatis arce constituit, omniumq; Ecclesiarum eis curam habere præcepit, vt nobis succurratis, nosq; tuentes, cui omne Episcoporum iudicium est commissum, liberare ab hostibus nostris non negligatis. Nam scimus in Nicæna magna Synodo trecentorum octodecim Episcoporum ab omnibus concorditer esse roboratum, non debere absque Romani Pontificis sententia Concilia celebrari, nec Episcopos damnari: licet hæc & alia quamplura necessaria ab hæreticis, qui nos quotidiè infestant & perdere nituntur, vt facilius nos capere possint, sint synodica capitula incensa nobisque sublata. Qua de re, hac inuenta occasione, indifferenter, omni canonica & Apostolica postposita auctoritate, nos vi à proprijs, vobis inconsultis, illicitè expellunt sedibus, quesque nobis à CHRISTO Domino, Apostolica gratia commissas, inuadunt gradibus priuant, & quod pessimum est, & omnibus Christianis legibus inimicum, perficere decertant. *Vos ergo, vt semper vestræ Sedi sanctæ consuetudo fuit, periclitantibus subuenite, oppressos roborate, tribulantibus manum porrigite, taliáque prohibite, leges imponite, vt Apostolica doctrina quæ in Deo est,* citò *ad victoriam iudicium*

perducere valeat nostrum; nosq; Apostolorum Principe suffragante Petro, ab imminentibus periculis liberare. Nouimus namque in iam præfata Synodo Nicæna generaliter esse decretum, vt nullus passim vageque aut præsumptiuè lacerare, aut accusare, & qui non sunt rectæ fidei, aut bonæ vitæ vel claræ conuersationis, aut infamare præsumat: sed prius si erga Episcopos vel auctores Ecclesiæ quisquam caussam habuerit, eos cũ charitate mansuetè conueniat, vt ab eis vulnus, vnde agitur, rectè sanetur, aut ipse, si secus egerit, accusator excõmunicetur. Quod si ab eis nihil valuerit rectè percipere, tunc primò summos adeat Primates, & ipsi tempore congruo canonicè eos conuocare debebunt, qui si aut suis rebus spoliati, aut à proprijs sedibus eiectis aut exulantes, vel oppressi, aut iniquè tractati fuerint, primò eruantur, & canonicè restituantur, atque omnia sibi sublata, integerrimè eis legibus reddantur: quoniam priusquam hęc fiant, vt in prædicto constitutum est Concilio, nec canonicè conuocari, nec distringi à quoque possunt: quoniam nec seculi leges hæc fieri permittunt: quantò magis Ecclesiasticæ? Similiter & à supradictis Patribus est definitum consonanter, vt si quisquam Episcoporum, aut Metropolitanũ, aut comprouinciales, vel Iudices suspectos habuerit, *ve-*

stram

stram sanctam Romanam interpellet sedem, cui ab ipso Domino, potestas ligandi ac soluendi, speciali est priuilegio super alios est concessa. Ipsa enim firmamentum à Deo fixum & immobile percepit: quoniam ipsam formam vniuersorũ titulorũ lucidissimam Dominus Iesus Christus vestram Apostolicam constituit Sedem: ipsa est enim sacer vertex, in quo omnes vertuntur, sustentantur, releuantur: & sicut in Christo Christiani, & in petra, id est Christo, Petrus, renouantur Ecclesiæ. Tu es, sicut diuinum veraciter testatur eloquium, Petrus, & super fundamentum tuum Ecclesiæ columnæ, id est, Episcopi, qui Ecclesiam sustinere & proprijs humeris portare debent, tibi sunt confirmatæ: tibique claues regni cælorum commisit, atque ligare & soluere potestatiuè, quæ in terra & quæ in cælis sunt, promulgauit. Tu prophanarum hæresium, & impetitorum atque omnium infestantium depositor, vt Princeps & doctor, caputq; omnium, orthodoxæ doctrinæ, immaculatæ fidei existis. *Igitur ne despicias Pater tuorum Patrũ pietatem bonamq; intentionem: & sicut illi Patres & prædecessores nostros à multis liberauerunt oppressionibus & angustijs, ita nos liberare digneris. Nam fuit semper vestræ sanctæ & Apostolicæ Sedi licentia iniustè damnatos vel excommunicatos, potestatiuè sua auctoritate restituere; & sua eis omnia reddere*

cesque in Ephesino Concilio producti sunt, ex Alexandrinis quidem Episcopis, Petrus Athanasius, Theophilus, Cyrillus; ex reliqua Gręcia, Gregorius de Nazianzo, Basilius & Gregorius Nyssenus. Atque vt latinus etiam orbis ita semper sensisse probaretur, lectæ sunt ibi Epistolæ Felicis Martyris, & S. Iulij Vrbis Romæ Episcoporum. Et *vt non solùm caput orbis*, (Episcopos Romanos seu cathedram S. Petri intelligit) verùm etiam latera illi iudicio testimonium perhiberent, adhibiti sunt à meridie Cyprianus, à Septentrione Ambrosius.

S. Prosper Episcopus Aquitanicus Regiensis Anno 450. Contra Collatorem. *Ad beatissimum*, inquit, *Apostolicæ Sedis tum Presbyterum Xystum, nunc verò Pontificem ab Augustino emissæ paginæ recurrantur.* Et post: Confidimus Domini protectione præstandum, *vt quod operatus est in Innocentio, Sozimo, Bonifacio, Cælestino; operetur & in Xysto; vt sicut illi lupos abigêre manifestos, ita hîc depellat occultos.*

Idem lib. 2. ca. 16. de vocatione gentium. Roma, inquit, per Apostolici Sacerdotij principatum amplior facta est arce Religionis, quam solio potestatis.

Idem in præfatione ad responsiones suas contra Vincentianas obiectiones. Fidem, inquit contra Pelagianos *ex Apostolicæ Sedis auctoritate defendimus.* Vi-

VICTOR Episcopus Vticensis in Africa, Anno 540. Dixi (inquit S. Episcopus Eugenius ad Regem Arrianum Hunnericum) enim, si nostram fidem, quæ vna & vera est, potestas Regis cognoscere desiderat, mittat ad Amicos suos, scribã & ego fratribus meis, vt veniant Coepiscopi mei, *qui vobis nobiscum communẽ fidẽ nostrã valeant demonstrare, et præcipuè Ecclesia Rom. quæ caput est omniũ Ecclesiarum.*

S. ISIDORVS Anno 600. in præfatione in Ioan. Conciliorum & Decretorum. *Synodorum verò congregandarum auctoritas*, inquit, *Apostolicæ Sedi priuatæ commissa est potestate: nec vllam Synodum generalem ratam esse legimus, quæ eius non fuerit auctoritate cõgregata vel fulta.* Hęc auctoritas testatur Canonica: hęc historia Ecclesi. roborat, hæc sancti Patres confirmant.

S. BEDA Presbyter in Anglia Anno 720. Tom. 3. lib. 1. vitæ S. Patricij. S. inquit, Patricius à Domino missus, vt Euangelium eius in Hibernia prædicaret ita precabatur: *Perduc me obsecro Domine, ad Sedem S. Romanæ Ecclesiæ, vt accepta inde auctoritate prædicandi, cum fiducia verbum tuum, fiant Christiani per me populi Hibernorum.* Nec multò post vir Domini Patricius *venit ad caput, vt postularat, omnium Ecclesiarum Romam. Ibiq; benedictione Apostolica petita, & accepta*, ab Amatore Archipræsule Episcopali gradu sublimatus, in Hibernia magno cũ fructu Euangeliũ Christi prędicauit.

S. ANSELMVS Archiepiſcopus Cantuarienſis in Anglia anno 1080. lib. de Incarnatione verbi cap. 1. ad Vrbanum Pontificem. Quoniam, inquit, diuina prouidentia veſtram elegit ſanctitatem, cui vitam & fidem Chriſtianam cuſtodiendam, & Eccleſiam ſuam regendam committeret: *ad nullum alium rectius refertur, ſi quid contra Catholicam fidem oritur in Eccleſia, vt eius auctoritate corrigatur; nec vlli alij tutius, ſi quid contra errorem reſpondetur, oſtenditur, vt eius prudentia examinetur.*

S. BERNARDVS anno 1140. Epiſt. 190. ad Innocentium Pontificem Romanum: *Oportet ad veſtrum referri Apoſtolatum pericula quaque, & ſcandala emergentia in Regno Dei, ea præſertim, quæ de fide contingunt. Dignum namque arbitror, ibi potiſſimum reſarciri damna fidei, vbi non poſſit fides ſentire defectum. Hæc quippe huius prærogatiua ſedis. Cui enim alteri aliquando dictum eſt, Ego pro te rogaui Petre, vt non deficiat fides tua? Ergo quod ſequitur à Petri ſucceſſore exigitur: Et tu aliquando conuerſus, confirma fratres tuos.* Id quidem modò neceſſarium. Tempus eſt vt veſtrum agnoſcatis, Pater amantiſsime, principatum, probetis zelum, miniſterium honoretis. In eo planè Petri impletis vicem, cuius tenetis & fidem, ſi veſtra admonitione corda in fide fluctuantia confirmatis,

tis, si vestra auctoritate conteritis fidei corruptores.

TESTIMONIA MVLTORVM PAtrum simul: *conciliorum etiam, tam prouincialium quàm generalium*

Quinque Episcopi Africani, videlicet Aurelius, Alipius, Augustinus, Euodius & Possidius ad Innocentium Pontificem, qui rexit Ecclesiam Anno 4023. compellantes atque implorantes eum contra hæresim Pelagij. Anathematizet ergo, inquiunt inter alia, Pelagius scripta sua, ubi contra eam (gratiam Dei) etsi nõ per contumaciã, tamen ignorantiam disputat, possibilitatem defendẽdo naturæ, ad vincenda peccata, & implenda mandata: aut si ea sua esse negat, aut scriptis suis ab inimicis suis dicit immissa, quę sua esse negat; *anathematizet ea, & damnet paterna exhortatione & auctoritate sanctitatis tuæ.* Si ergo vult, onerosum sibi & perniciosum discat Ecclesiæ scandalum auferre, quod scandalum auditores, & in peruersum dilectores eius vsquequaque spargere non quiescunt. Si enim cognouerint eundem librum, quoniam illius vel putant esse, vel norunt, Episcoporũ auctoritate, *& maximè Sanctitatis tuæ, quam a-*

pud eum esse maioris ponderis minimè dubitamus, ab eodem esse ipso anathematizatum atque damnatum, non eos vlterius æstimamus ausuros loquendo contra gratiam Dei, quæ reuelata est per passionem & resurrectionem Christi; nec pectora fidelia & simpliciter Christiana turbare: sed potius adiuuante misericordia Dei, *certantibus nobiscum pietate & charitate flagrantibus etiam orationibus tuis*, non solùm vt in æternum beati, verùm etiam iusti & sancti sint, non in sua virtute sed in eadē gratia confisuros: *vnde & ad ipsum scriptam ab vno homine Epistolam,* ad quem per quendam orientalem Diaconum ciuem aut hipponensem, tanquam purgationes fidei, quædā scripta transmisit, *tuæ beatitudini potius credidimus dirigendam, melius iudicantes; & petentes vt eam ei mittere ipse digneris: sic enim eam legere potius, non dedignabitur: magis in illa eum qui misit, quàm quæ scripsit attendens.*

Et paulò post circa finem: Det veniā tua suauitas, si prolixiorem Epistolam fortassis quam velles, tuæ misimus sanctitati. *Nō enim riuulum nostrum tuo largo fonti augendo refundimus: verùm etiam noster, licet exiguus, ex eodem quo etiam tuus abundans, emanat capite fluentorū: hoc apertè probare voluimus, tuis rescriptis de communi participatione vnius gratiæ consolari.*

TARROCONENSIS prouinciæ Episcopi

scopi ad ad Hilarium Pontificem Romanũ, quæ præfuit Ecclesiæ anno 461. Domino, inquiunt, beatissimo, & Apostolica reuerentiã à nobis in Christo colendo Papæ Hilario Ascanius, & vniuersi Episcopi Tarroconẽsis Prouinciæ. Etiamsi nulla dictaret necessitas Ecclesiasticæ disciplinæ, expetendum reuerà nobis fuerat illud priuilegiũ Sedis vestræ, quæ susceptis regni clauibus post resurrectionem Saluatoris, per totum orbem beatissimi Petri singularis prædicatiò vniuersorum illuminatione prospexit: *Cuius vicarij principatus sicut eminet, ita metuendus est ab omnibus & amandus. Proinde nos Deum in vobis primitus adorãtes, cui sine querela seruitis, ad fidem recurrimus Apostolico ore laudatam, inde responsa quærentes, vnde nihil errore, nihil præsumptione, sed pontificali totum deliberatione præcipitur*: Cũm hæc ita se habeant, est tamen inter nos falsus frater, cuius præsumptionem sicut diutius tacere non licuit, ita & loqui, futuri iudicij necessitas imperauit. Siluanus quidã Episcopus Calagurrę in vltima parte vestræ prouincię constitutus, diuinationes sibi indebitas vsurpando, humilitatem nostram ad hoc vsq; perduxit, *vt contra eius vanissimam superstitionem, sedis vestræ vnicum remedium flagitemus.* Hic namque eam arte septẽ aut octò amplius annos, postponens Patrum regulas, *& vestra instituta de-*

 spiciens,

spiciens, nullis petentibus populis, Episcopũ ordinauit.

Et paulò post: Proinde quia his præsumptionibus, quæ vnitatem diuidunt, quæ scisma faciunt, velociter debet occurri: *quæsumus sedem vestram, vt quid super hac parte obseruari velitis, Apostolicis affatibus instruamur:* quatenus fraternitate collecta, prolatis in medio venerandis Synodi constitutis, contra rebellionis spiritum, *vestra auctoritate subnixi, quid oporteat & de ordinatione, & de ordinato fieri, intelligere, Deo adiuuante, possimus. Erit profectò vester triũphus, Apostolatui vestri temporibus, si quod sancti Petri cathedra obtinet, catholica audiat Ecclesia: si nouella Zizaniorum, semina fuerint extirpata.* Orantem pro nobis sanctum Apostolatum vestrum iugi æuo diuina conseruet æternitas. Vt hæc emendentur rogamus &c.

Synodvs Antiochena prouincialis celebrata tempore Dionysij Papæ & Martyris, qui præficit Ecclesiæ Anno Domini 260. cõdemnauit Paulum Samosatenum hæreticũ. Quibus ita gestis, inquit, Eusebius libr. 7. ca. 26. Ecclesiasticæ historiæ, *communi consilio vniuersi pariter sacerdotio scribũt Epistolam ad personam Dionysij Episcopi vrbis Romæ,* & Maximi Alexandriæ Episcopi, quæ per omnes mitterẽtur Ecclesias, per quam cunctis & tuam diligentiam comprobarent, & Pauli hæresim

con-

confutatam esse atque deiectam in vniuersorum notitiam peruulgarent.

S. ATHANASIVS, & vniuersi Episcopi AEgyptiorum.in epist. ad S. Marcum Papã qui rexit Ecclesiam primus post S. Siluestrũ Anno 336. Domino sancto, inquiunt, & Apostolici culminis venerando Marco, sanctę Romanæ & Apostolicæ Sedis, atque vniuersalis Ecclesiæ Papæ, Athanasius & vniuersi AEgyptiorum Episcopi. Ad vos peruenisse non dubitamus quanta & qualia ab hæreticis, & maximè Arrianis quotidiè patimur: quoniam in tãtum ab eis persequimur, vt etiam viuere nos tædeat. Et post: *Optamus vt à vestra sanctæ Sedis Ecclesiæ auctoritate, quæ est Mater & caput omnium Ecclesiarum, ea ad correptionem & recreationem fidelium orthodoxorum percipere per præsentes Legatos mereamur*. Verè nouimus Apostolatus vestri cor gratia sancti Spiritus in tantum esse accensum, vt omnibus oppresiis succurratis: quanto magis nobis, qui licet exigui ordinis, tamen vestri sumus, vobis obedientes cum omnibus nobis commisiis & sumus & esse semper volumus. *Ideo decet & oportet vos nobis hæc quæ rogamus, & alia quæ necessaria, iuxta sapientiam, quam vobis præstat altissimus, esse cognoueritis, absque tarditate præstare, vt tantæ miseriæ squalores à fidelium mentibus detergantur, & quasi vulnus corpori infi-*

xum, aditu tantæ miseriæ obserato, salutari curetur antidoto, vt diuino iuuamine, vestraq́; auctoritate atque auxilio roborati, aduersantium tergiuersationes euadere valeamus.

IDEM cum vniuersis AEgyptiorum Episcopis ad Liberium Papam qui præfuit Ecclesiæ anno 351. Dómino, inquiunt, beatissimo, & honorabili, sancto patri Liberio Papæ Athanasius, & vniuersi Aegyptiorum Episcopi, in vnum Synodicè apud Alexandriam congregati. Vestræ beatissimæ paternitatis iura penes Deum sunt manifesta, dum prędicationibus scilicet Apostolicis, & doctrinis veræ fidei cultura vniuersa repleta sit terra: per diuinorum tamẽ eruditionem eloquiorum, vestra instruente admonitione exhortatoria superædificatur orthodoxa Christi Ecclesia, Apostolica institutione fundata, & à fidelibus patribus firmissimè roborata, ad quam omnes beatissimi Apostoli pari honoris & potestatis consortio præditi, populorum agmina conuertentes, piè sanctéque de tenebris ad lumen, delapsa ad veram fidem, de morte ad vitam homines diuinæ prædestinationis gratia, præceptis & monitis perduxerunt: quorum sanctorum Apostolorum vestra fraternitas honoranda sequens merita, & perfectius implens exempla, Ecclesiam Dei morum probitate, & actuum sa-

nitate

nitate condecorat, & fide sacra Christianis moribus vigens, quæ Deo placida præcipit, studijs pontificalibus indesinenter operatur & perficit: quia nō legis auditores iusti sunt apud Deū, sicut narrat Apostolus, sed factores legis iustificabuntur. Nos.n.hæc meditari cupientes, *& ea quæ à sancta sede vestra, Apostolorum, eorumq́; successorum prædicatione* suscepimus, atque in Nicæna Synodo roborata cognouimus, prædicare, & Arianorum blasphemias atq; aliorum hæreticorum repellere cupientes, quotidiè ab his persequimur, & damnationi tradimur, atque morti destinamur. *Qua de re precamur, vt vestris exhortationibus tam per vos quàm & per apocrysarios vestros adiuuemur*, ne dum illi crescunt & nos minuimur, *Vera fides destinatur, & eorum hæresis vltra fidem nostram crescat.* Et circa finem. *Huius rei gratia vniuersalis vobis in Christo Iesu commissa est Ecclesia, vt pro omnibus laboretis, & cunctis opem ferre non negligatis.*

IDEM Athanasius cum omnibus Aegyptiorum Episcopis in Synodo Alexandrina ad S. Felicem Papam, qui præfuit Ecclesiæ anno 370. Domino, inquiunt, beatissimo, & honorabili, S. Patri Felici, sanctæ Sedis Apostolicæ vrbis Romæ Papæ, Athanasius & vniuersi Aegyptiorum, Thebaidorum & Libiorum Episcopi in sancta Alexandrina Sy-

nodó gratia Dei congregati. *Vestro sancto suggerimus Apostolatui, vt nostri, more solito, solicitudinem gerere dignemini, iuxta vestram prudentissimam sapientiam, quæ omnibus luce clarius manifestata est*, quia Apostolicis vestra beatitudo visceribus commota per tribulationem nostram, nos omnes hortata est, ad tuitionem Catholicæ & Apostolicæ Ecclesiæ in vnum conuenire.

Et statim post: *Ideo Pater beatissime, quia semper antecessores nostri, & nos à vestra sancta Apostolica Sede auxilium hausimus. & nostri vos curã habere agnouimus, præfatam apostolicã & summã expetimus, iuxta canonum decreta, sede, vt inde auxilium capiamus, vnde quam decessores nostri ordinationes, & dogmata, atq; subleuationes ceperunt: ad eam quoq; quasi ad Matrem currimus. & eius vberibus nutriamur, quoniam non potest Mater obliuisci infantem suum, sic & vos nolite obliuisci nos vobis commissos*: quoniam non leuibus non inimici nostri implicauerunt, & quotidiè facere moliuntur, afflictionibus & apprehendere, aut ferro nos constringi minantur, *nisi illorum consentiamus erroribus: quod nequaquam vobis inconsultis agere præsumimus: canonibus quippe iubentibus absque Romanos de maioribus caussis nihil debere decernere Pontifice, ideoq; ad propositum recurrentes, & ad brauium properantes vestra Apostolica Sedis imploramus auxilium:*

quia,

quia, vt credimus, non despexit Deus preces cum lachrymis sibi oblatas seruorũ suorũ: sed ob id vos præ decessorésque vestros Apostolicos videlicet Præsules in summitatis arce constituit, omniúmque Ecclesiarum eis curam habere præcepit, vt nobis succurratis, nosque tuentes, cui omne Episcoporum iudicium est commissum, liberare ab hostibus nostris non negligatis. Nam scimus in Nicæna magna Synodo trecentorum octodecim Episcoporum ab omnibus concorditer esse roboratum, non debere absque Romani Pontificis sententia Concilia celebrari, nec Episcopos damnari: licet hæc & alia quamplura necessaria ab hæreticis, qui nos quotidiè infestant & perdere nituntur, vt facilius nos capere possint, sint synodica capitula incensa nobisque sublata. Qua de re, hac inuenta occasione, indifferenter, omni canonica & Apostolica postposita auctoritate, nos vi à proprijs, vobis inconsultis, illicitè expellunt sedibus, ouésque nobis à CHRISTO Domino, Apostolica gratia commissas, inuadunt gradibus priuant, & quod pessimum est, & omnibus Christianis legibus inimicum, perficere decertant. *Vos ergo, vt semper vestræ Sedi sanctæ consuetudo fuit, periclitantibus subuenite, oppressos roborate, tribulantibus manum porrigite, taliáque prohibite, leges imponite, vt Apostolica doctrina qua in Deo est, citò ad victoriam iudicium*

perducere valeat nostrum; nosq; Apostolorum Principe suffragante Petro, ab imminentibus periculis liberare. Nouimus namque in iam præfata Synodo Nicæna generaliter esse decretum, vt nullus passim vageque aut præsumptiuè lacerare, aut accusare, & qui non sunt rectæ fidei, aut bonæ vitæ vel claræ conuersationis, aut infamare præsumat: sed prius si erga Episcopos vel auctores Ecclesiæ quisquam caussam habuerit, eos cũ charitate mansuetè conueniat, vt ab eis vulnus, vnde agitur, rectè sanetur, aut ipse, si secus egerit, accusator excõmunicetur. Quod si ab eis nihil valuerit rectè percipere, tunc primò summos adeat Primates, & ipsi tempore congruo canonicè eos conuocare debebunt, qui si aut suis rebus spoliati, aut à proprijs sedibus eiectis aut exulantes, vel oppressi, aut iniquè tractati fuerint, primò eruantur, & canonicè restituantur, atque omnia sibi sublata, integerrimè eis legibus reddantur: quoniam priusquam hęc fiant, vt in prædicto constitutum est Concilio, nec canonicè conuocari, nec distringi à quoque possunt: quoniam nec seculi leges hæc fieri permittunt: quantò magis Ecclesiasticæ? Similiter & à supradictis Patribus est definitum consonanter, vt si quisquam Episcoporum, aut Metropolitanũ, aut comprouinciales, vel Iudices suspectos habuerit, *ve-*

stram

stram sanctam Romanam interpellet sedem, cui ab ipso Domino, potestas ligandi ac soluendi, speciali est priuilegio super alios est concessa. Ipsa enim firmamentum à Deo fixum & immobile percepit; quoniam ipsam formam vniuersorũ titulorũ lucidissimam Dominus Iesus Christus vestram Apostolicam constituit Sedem: ipsa est enim sacer vertex, in quo omnes vertuntur, sustentantur, releuantur: & sicut in Christo Christiani, & in petra, id est Christo, Petrus, renouantur Ecclesiæ. Tu es, sicut diuinum veraciter testatur eloquium, Petrus, & super fundamentum tuum Ecclesiæ columnæ, id est, Episcopi, qui Ecclesiam sustinere & proprijs humeris portare debent, tibi sunt confirmatæ: tibique claues regni cælorum commisit, atque ligare & soluere potestatiuè, quæ in terra & quæ in cęlis sunt, promulgauit. Tu prophanarum hæresium, & impetitorum atque omnium infestantium depositor, vt Princeps & doctor, caputq; omnium, orthodoxæ doctrinæ, immaculatæ fidei existis. *Igitur ne despicias Pater tuorum Patrũ pietatem bonamq; intentionem: & sicut illi Patres & prædecessores nostros à multis liberauerunt oppreßionibus & angustijs, ita nos liberare digneris. Nam fuit semper vestræ sanctæ & Apostolicæ Sedi licentia iniustè damnatos vel excommunicatos, potestatiuè sua auctoritate restituere; & sua eis omnia*

reddere

reddere: & illos qui illos condemnauerunt, Apostolico punire priuilegio, sicut etiam nostris, & anteriorioribus cognouimus actum temporibus. Porrò & ipsi Primates, qui Episcoporum & summórum Eccclesiasticarum negociorum caussas suscipere debent, in præfixa Synodo Nicæna sunt dinumerati, ne in posterum contentio ex hoc oriretur. O sanctissime Pater Patrum, abscinde blasphemias, & iactantiam vaniloquorum, & insidiantium infestationes, nos & fratres nostros opprimentium atque perdere volentium; *qui ad vos quasi ad Caput confugimus, vt vestro suffulti auxilio liberemur, & vobis nobisq; commissas Christi oues à luporum ore, Domino adminiculante, antequam diglutiantur, eripiamus.* Nec enim fas est supplicum, Apostolicæ Sedis, scripto aut sine scripto preces oblatas despicere; sed vt conderet, & priuilegium vestræ sedis est, & nos & illi canonicaliter conuocemur, *& ante vos de nostris obiectionibus canonicè* cum omni probitate concertemus, sicut prædecessores nostri penes vestros fecerunt antecessores, & sicut canonica, in prædicta sancta Synodo, docent instituta, & veluti paleati verbi per ventilabrum canonicæ examinationis plenam purgationem, in communi consistentes auditorio, de maturis & nutrientibus Catholicæ Ecclesiæ dogmatibus

quæ

quæ confirmant cor hominis, participationem paternorum consequamur institutionum. *Antiquis enim Regulis censitum est, vt quicquid, quamuis in remotis aut longinquis positis prouincijs super Episcoporum querelis, aut accusationibus ageretur, non prius tractandum vel recipiendum esset, quam ad notitiam Almæ Sedis vestræ fuisset pronunciatio prolata, quæ infirmaret, aut firmaret, indeq; sumerét normam, vnde Ecclesiæ sumpsére prædicationis exordium, ne pasim ab insidiatoribus columnæ euerterentur Ecclesiæ. Certum est enim eidem sanctæ Sedi vestræ in honorem beatissimi Petri, Patrum decreta peculiarem decreuisse reuerentiam Dei pro rebus inquirendis atq; determinandis, quas solicitè decet, iusteq; ab ipso Præsulem examinari vertice Apostolico, cuius solicitudo semper fuit & est, tam mala damnare, quam probare laudanda. Quocirca humillimum vestro Apostolico culmini persoluentes obsequium, v. ipse Dominus præcepit, & sanctorum decreta Patrum statuerunt, cum lachrymis suggerimus, quod sine gemitu cordis reticere non valemus.* Nam in tantum à persecutoribus sancta Dei Ecclesiæ, nostrisq; inimicis persequimur, vt magis non tædeat viuere, quam mori. Vnde præ omnibus fatemur, in tantum cor esse nostrum vulneratum, vt propheticum illum planctū exoptemus, dicẽtes: Quis dabit capiti nostro aquā aut oculis nostris fontem lacrymarū, vt seden-

Episcoporũ, qui oculi propter cõtemplationem & speculationem vocãtur, Domini curam gerere, ac de reuelatione & lege nostra assiduè cogitare debere.

Et paulò post vestrum est quippe, Pater sanctissime, canonica districtione solicitè ecclesiasticæ regulæ aduersantibus, & fratrum insidiatoribus obuiare, nec permittere nouiter dici, quod Patrũm venerabiliũ auctoritas omninò non censuit. *Nos enim humiles corde, quæ recta sunt, adiuuante Domino, sapientes, vno vinculo caritatis vobiscum sumus constricti, veram fidem, ac religionem Catholicã in omnibus fortiter defensantes*. Studiosius itaque à Catholicis, improbis probè resistere nitendum est, ne torpentes desidia oppressi, culpæ taciturnitatis teneamur obnoxij, & quasi fauorem impendentes iudicemur, dum aduersa Catholicæ fidei propulsare negligimus; vnde dictum est: Negligere quippe, dum possis conturbare peruersos, nihil aliud est, quam fouere: nec caret scrupulo societatis occultę, qui manifesto facinori desinit obuiare. Liquet Doctor sanctissime, venenosa serpentum sine simplicitate astutia, dum manifesta est dolosa inimicorum fallacia. *Succurrite quæsumus oppressis, liberate nos de manu persequẽtium*, vt cum beato Iob cantetis: Benedictio perituri super me veniebat, & cor viduæ cõsolatus

ſolatus ſum: iuſtitia iudutus ſum, & veſtiuit me ſicut veſtimento, & diademate iudicio meo: oculus fui cæco, & pes claudo; pater eram pauperum, & cauſſam quam crepiebã, diligentiſſimè inueſtigabã. conterebam malas iniqui, & de dentibus earum auferebam prædam, & reliqua. Nos enim, quos tua maxima exſpectat cura, id eſt, omnes Epiſcopi, præcipuè tuum mereri debemus iudicium, & non ab alijs deuorari. Meritò ergo nos Domini cauſſa reſpicit Sacerdotes, ſi ſilentio faueamus errori: ſi quidem corripiantur huiuſmodi, nec ſit liberum eis pro voluntate facere iudicium: deſinat nouitas inceſſere vetuſtatem, deſinat Eccleſiarum quietem, inquietudo turbare: Nam vt omnes Metropolitani vel reliqui Epiſcopi ſua odia aut vindictas in reliquos Epiſcopos exercere nõ valeant, ideo nominatim in Nicæna Synodo expreſſi ſunt Primates, qui reliquos Epiſcopos audire & iudicare debeant, ne vlla fraus in iudicio poſſit irruere. *Vos ergo, qui in ſumma ſpecula, gratia Dei, eſtis poſiti, attendere eos & opprimere oportet, qui in fratres ſeditiones & ſcandala excitant: ideoq; exoramus vt minimè deſpiciatis humilitatis noſtræ, & omnium orientalium orthodoxorum Sacerdotum & populorum afflictiones, & deprecationes cum lacrymis oblatas: ſed ſicut luminaria vniuerſo mundo verbum vitæ retinentes,*

nentes,

uentes, introductas extinguite tenebras nefandissimorum insidiatorum, temporibus etiam nostris procaciter germinatas: quatenus funditus extincta huiusmodi caligine, luciter nobis resplendeat per vos, sanctissime Pater, & dogmatum definitio omnes lætificans, quam gloriosæ Ecclesiæ sancti Patres per propria dogmata piissimè in æternæ vitæ firmam hæreditatem prædicasse noscuntur. Incolumen te & beneplacitum Deo, sanctissime Pater Patrũ, orantem pro nobis, Dominus custodiat in æuum. Amen.

TRIA CONCILIA AFRICANA in Epistola ad Damasum Pontificem, qui præfuit Ecclesiæ anno 363. Beatissimo, inquiunt, Domino, & Apostolico culmine sublimato, sancto Patri Patrum Damaso Papæ, & summo omnium Præsulum Pontifici, Stephanus Archiepiscopus Concilij Mauritanię, & vniuersi Episcopi de tribus Concilijs Africanæ prouinciæ. Notum vestræ facimus beatitudini, quod quidam fratres in confinio nobis positi, quosdam fratres nostros, venerabiles videlicet Episcopos, vobis incõsultis, à proprio deijciunt gradu, vel deijcere moliũtur: *cum vestræ Sedi Episcoporum iudicia, & summorũ finem Ecclesiasticorum negotiorum, in honore beatissimi Petri, Patrum decreta omnium, cunctam reseruauêre sententiam inquirendi reuerentia de Dei rebus, quas omni cura & solicitudine obseruare de-*

bemus. Maximè verò debent ab ipso præsulum examinari Vertice Apostolico: cuius vetusta solicitudo est tam mala damnare, quàm reuelare laudanda. Antiquis enim regulis censitum est, vt quicquid horum, quamuis in remotis, vel in longinquo positis ageretur prouincijs, non prius tractandum vel accipiendum sit, nisi ad notitiam Almæ Sedis vestræ fuisset deductum, vt eius auctoritate, iuxta quod fuisset pronunciatum, firmaretur: & reliqua multoties talia & his similia, quæ his cõstituta sunt: quibus si illicitè factum est, vt semper vestræ Sedi consuetudo fuit, festinanter occurrit & his viriliter, vt Pater pro filijs certantes.

Concilium Carthaginense cui interfuerunt 67. Episcopi ad S. Innocentium Papam, qui præfuit Ecclesiæ anno 402. Domino, inquiunt, beatissimo, & honoratissimo fratri Innocentio Papæ, Aurelius, Numidius &c. qui in Concilio Ecclesiæ Cathraginensis affuimus. Cùm ex more ad Carthaginem Ecclesiam solenniter veniremus, atque ex diuersis caussis congregata ex nobis Synodus haberetur: compresbyter noster Orosius nobis litteras sanctorum fratrum, & consacerdotum nostrorum dedit Auerotis & Lazari, quorum formam his constituimus esse subdendam. His ergo lectis, Pelagium & Celestiũ auctores nefarij prorsus & anathematizãdi ab omnib⁹ nobis erroris aduertimus.

Vnde

Vnde factum est, vt recensendũ peteremus, quid ante quinquennium super Celestij nomine hîc apud Ecclesiam Carthaginensem fuerit exagitatũ. Quo recitato, sicut ex subditis aduertere poterit sanctitas tua, quamuis iudicatio manifesta constaret, quia in illo tẽpore Episcopali iudicio excisum hoc tantum vulnus ab Ecclesiâ videretur: *nihilominus tamen id communi deliberatione censuimus, vt huiusmodi persuasionis Auctores (quamuis & ad Presbyterium idem Celestius postea peruenisse dicatur) nisi hi apertissimè anathematizauerint, ipsos quoq; anathematezari oporteat:* vt si ipsorum nõ potuerit, saltem eorum, qui decepti sunt ab eis. vel decipi possunt, cognita sententia quæ in eos lata est, sancitas prouretur. *Hoc itaq; gestũ Domine frater, sanctæ charitati tuæ, intimandum duximus, vt statutis nostræ mediocritatis, etiam Apostolicæ Sedis adhibeatur auctoritas, pro tuẽda salute multorum, & quorundam etiam peruersitate corrigenda.*

Concilium Meleuitanum. cui interfuerunt 57. Episcopi, & inter eos quoque S. Augustinus, in Epistola ad eundem Innocentium Papam. Domino beatissimo, inquiunt, maritoq; venerabili, & in Christo venerando Papæ Innocentio Siluanus senex &c. ex Cõcilio Mileuitano in Domino salutem. Quia te Dominus gratiæ suæ præcipuo

 munere,

munere, in ſede Apoſtolica, talemque noſtris temporibus præſtitit, vt nobis ad culpā negligentiæ valeat, ſi apud tuam venerationem, quæ pro Eccleſia ſunt ſuggerenda, tacuerimus, quam ea tu poſſis vel faſtidiosè vel negligenter accipere, *magnis periculis infirmorum membrorum Chriſti, paſtoralem diligentiam quæſumus adhibere digneris.*

Et paulò poſt: *Hæc inſinuantes Apoſtolico pectori tuo, non habemus opus multa dicere, & tantam impietatem exaggerare: cùm proculdubio te iſta permoueant, vt ab eis corrigendis, ne latius ſerpant, multoſq; contaminent, vel potius interminant, dum ſub nomine Chriſti à gratia Chriſti alienant, omninò diſsimulare non poſsis.* Huius autem pernicioſiſſimi erroris Auctores eſſe perhibentur Pelagius & Celeſtius: quos quidem in Eccleſia ſanari maluimus, quam deſperatæ ſalute ab Eccleſia reſecari, ſi neceſſitas vlla compellat. Quorum vnus, id eſt, Celeſtius etiam ad presbyterium in Aſia perueniſſe dicitur; de quo ante paucos annos quid geſtum fuerit, Sanctitas tua de Carthaginenſi Eccleſia melius inſtruitur: Pelagius verò, ſicut à quibuſdam fratribus noſtris miſſæ loquuntur Epiſtolæ, Hieroſolymis conſtitutas, nonnullos fallere aſſeritur: veruntamen multò plures, quàm eius ſenſus diligentius indagare potuerunt, aduerſus eum

per

pro Christi gratia, & Catholicæ fidei veritate confligunt; sed præcipuè sanctus filius tuus, & compresbyter noster Hieronymus. *Sed arbitramur, adiuuante misericordia Domini Dei nostri Iesu Christi: quæ te regere consulentem, & orantem exaudire dignatur: auctoritati sanctitatis tuæ de claro scripturarum lumine depromptæ, facilius eos, qui tam peruersa, & tam perniciosa sentiunt, esse cessuros:* vt de correctione potius eorum gratulemur, quàm contristemur interitu, Domine beatissime. Quamlibet autem ipsi eligant: *certè vel alijs plurimis*, quos possunt, si ab eis dissimuletur, suis laquijs implicare; *cernit Venerabilitas tua, instanter & celeriter prouidendum*. Hæc ad sanitatem tuam de Concilio Numidiæ scripta direximus, *imitantes Carthaginensem Ecclesiam, & Carthaginensis Prouinciæ Coëpiscopos nostros, quos ad Sedem Apostolicam, quam beatus illustras, de hac caussa scripsisse comperimus*. Memor nostri, in Domini gratia augearis, Domine beatissime, meritò venerabilis, & in Christo honorande, sanctissime Papa.

Concilivm seu Synodus totius Galliæ in Epistola ad S. Leonem eius nominis primum Pontificem, quæ est Tom. I. Conciliorum inter Epistolas S. Leonis 48. Exultamus, inquiunt, Christiano populo lectis beatitudinis vestræ literis, & omniū instru-

ctione patefacta, omnes intra Gallias constitutos exultare mox ferimus; dolẽtes pariter pro his nobiscum qui catholicæ fidei lumine derelicto errorũ tenebras inciderunt. Quæ Apostolatus vestri scripta, ita vt symbolum fidei, quisquis redemptionis sacramenta nõ negligit, tabulis cordis asscripsit, & tenaci, quo ad confundendos hæreticorum errores paratior sit, memoriæ cõmẽdauit. *Multi itaq; in ea pariter gaudentes, exultantes recognouerunt fidei suæ sensum, et ita se semper ex paterna traditione tenuisse, vester Apostolatus exposuit, iure lætantur. Nõnulli solicitiores facti, beatitudinis vestræ admonitione percepta, modis omnibus se gratulantur instructos, datamq; sibi occasionẽ gaudent, qua liberè ac fiducialiter suffragante etiam Apostolicæ Sedis auctoritate, eloquantur, & asserit vnusquisq; quod credit. Quis autem Apostolatui vestro pro hoc tanto munere, quod non solum Gallias, sed totum mundũ, velut quibusdam pretiosissimis gemmis ornauit, dignas æstimet gratias posse persolui? Doctrinæ, post Deum, vestræ debet fidelis vt cõstanter teneat quod credebat; debet etiã infidelis, vt à perfidia sua, agnita veritate, discedat, & apostolicæ institutionis luce perfusus, erroris sui tenebras derelinquat, magisq; sequatur & credat, quod per os vestrum Dominus noster Iesus Christus de Sacramento incarnationis suæ docet, quam id teneat, quod diabolus, humanæ salutis & veritatis inimicus stillat,*

Optas-

Optassemus etiam ad filium vestrũ, gloriosissimum ac fidelissimum Principem, super eandẽ caussam litteras dare, quibus congratulantes fidei ipsius, humilitatis quoque nostræ solicitudinem, qua vos in Christo sequimur, proderemus; nisi ad nos de Orientalibus nuncio perlato, fieri hoc minimè necessarium putaremus. Meritis autem Apostolatus vestri pius Dominus præstitit, vt heresim iam diu occultè nutritam vestris temporibus proderet. Ad laudem solicitudinis vestræ pertinet, quod malorum error latere non potuit: ad gloriosæ fidei ædificationem redundat, quod praua persuasio participes aut non inuenit, aut inuentos amisit.

CONCILIVM Nicænũ generale, vt, (præter alios multos tũ Põtifices tũ Patres, quorũ plerięq; supra quoq; allegati sunt) testantur S. Athanas. & Episcopi Aegyptij in Concil. Alexandrino congregati, Epist. ad Felicẽ Papã eius nominis II. *Nam scimus, inquiunt, in Nicæna Magna synodo 318. Episcoporũ ab omnibus cõcorditer esse roboratum, non debere absq; Romani Pontificis sententia Concilia celebrari, nec Episcopos damnari:* licet hęc & alia quàm plura necessaria, ab hæreticis, (qui nos quotidiè infestant, & pdere nitũtur, vt facilius nos capere possint) sint synodica capitula incẽsa, nobisq; sublata. Vide acta & canon. Oecũ. cõcilij ab Alphõso

Pisano anno 1572. edita, can. 19. 20. 21.

CONCILIVM SARDICENSE generale, celebratum circa annũ Domini 343. can. 4. Cùm aliquis, inquit, Episcopus depositus fuerit, eorũ Episcoporũ iudicio, q in vicinis locis cõmorantur; & proclamauerit agendã sibi negotium in vrbe Roma; alter Episcopus in eius Cathedra post appellationem eius qui videtur esse depositus, omninò non ordinetur, *nisi caussa fuerit in iudicio Episcopi Romani determinata.* Et can. 7. Si Episcopus accusatus fuerit, & iudicauerint congregati Episcopi regionis ipsius, & de gradu suo eũ deiecerint, *si appellauerit qui deiectus est, ad Episcopum Romanæ Ecclesiæ, & voluerit se audiri; si iustum putauerit vt renouetur iudicium, vel discussionis examen, scribere his Episcopis dignetur, qui in finitima & propinqua Prouincia sunt, vt ipsi diligenter omnia requirant, & iuxta fidem veritatis definiant.* Quod si is qui rogat caussam suam iterũ audiri, deprecatione sua mouerit Romanũ Episcopum, vt è latere suo presbyterorum mittat; erit in potestate Episcopi, quid velit & quid æstimet. *Et si decreuerit mittendos esse, qui præsentes cum Episcopis iudicent, habentes eius auctoritatem à quo destinati sunt, erit in suo arbitrio. Si verò crediderit Episcopos sufficere, vt negotio terminum imponant, faciet quod sapientissimo consilio suo iudicauerit.*

CON-

Concilium Chalcedonense generale, celebratum circa annum 454. vnū ex quatuor celeberrimis Actione 3. petit à Leone Pontifice Romano confirmationem eorum, quæ in Concilio statuta & decreta erant. Et inter alia sic aiunt Patres Concilij sexcenti triginta. *Hæc sunt quæ tecum, qui spiritu præsens eras, & placere tanquam fratribus deliberasti, & qui penè per tuorum Vicariorum sapientiā videbaris nobis, effecimus.* Indicauimus verò, quia & alia quædam pro rerum ipsarum ordinata quiete, & propter Ecclesiasticorum statutorum definiuimus firmitatem, scientes quia & vestra sanctitas addiscens, & probatura & confirmatura est eadem. *Rogamus igitur, & tuis decretis nostrum honora iudicium.*

TESTIMONIA IMPERATORVM *Christianorum.*

Constatinvs magnus, primus Christianorum Imperator, qui quidem fidē confessus & tutatus est publicè, in Edicto donationis suæ. Et Pontifex, inquit, qui pro temre ipsius sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ extiterit, celsior & Princeps cunctis Sacerdotibus totius mundi existat, *& eius iudicio, quæcunq; ad cultum Dei, vel fidei Christianorum stabilitatem procuranda fuerint, disponantur. Iustum quippe est, vt ibi lex sancta caput teneat principatus*

vbi sanctarum legum institutor, Saluator noster beatum Petrum Apostolatus obtinere præcepit cathedram: vbi & crucis patibulum sustinens, beatæ mortis sumpsit poculũ, suiq; Magistri & Domini imitator apparuit. Et ibi gentes pro Christi nominis confessione colla flectant, vbi eorũ Doctor B. Paulus Apost. pro Christo, extenso collo, martyrio coronatus est: *illic vsq; in finem quærant doctorem, vbi sanctum Doctoris quiescit corpus.*

THEODOSIVS iun. Imp. circa annũ dñi 402. Apostolicæ Sedis auctoritatẽ & iudiciũ implorauit cõtra hæresim Eutichianã, vt testatur S. Leo Pontifex, in Epistola ad Concilium Ephesinum, quæ est decima, in 1. tom. Concil. Religiosa, inquit, excellẽtissimi Principis fides, sciẽs ad suam gloriã maximè pertinere, si intra Ecclesiam catholicam nullius erroris germen exurgeres: *hanc reuerentiã diuinis intulit statutis, vt ad sanctæ dispositionis effectum, auctoritatem Apostolicæ Sedis adhiberet, tanquã ab ipso beatissimo Petro cuperet declarari, quid in eius confessione laudatum sit.*

VALENTINIANVS Imperator occidentis circa annum Domini 425. in Epistola ad Theodosium, quæ extat inter præambulas ad Concilium Calcedonense: *Debemus, inquit, dignitatem propriæ venerationis B. Apostolo Petro in nostris tẽporibus conseruare, quatenus beatissimus*

tissimus Romanæ ciuitatis Episcopus, cui principatū Sacerdotij super oēs, antiquitas cōtulit, *locum habeat, et facultatē de fide, et sacerdotalib. iudicādi*

MARTIANVS Imp. in Oriente circa annum Domini 450. à S. Leone Papa petijt Cōcilium Calcedonense celebrari, & illud, cùm celebratum esset, confirmari. Vt idem S. Leo testatur epist. ad Concil. Calcedonē. quæ est in 1. tom. concil. 27. Amplectendū est, inquit, clementissimi Imperatoris plenū religione consiliū, *quo sanctā fraternitatē vestrā ad destruendas insidias diaboli, & ad reformandā Ecclesiasticā pacē voluit conuenire; beatissimi Petri Apostoli sedis iure atq; honore seruato: adeo vt nos quoq; suis ad hoc litteris inuitaret, vt venerabili synodo nostrā præsentiā præberemus.* q̄ quidē nec necessitas tēporis, nec vlla poterit cōsuetudo permittere. Tamē in his fratribus Paschasino & Lucētio Episcopis, Bonifacio & Basilio presbyteris, qui ab apostolica sede directi sunt, *me synodo, vestra fraternitas existimet præsidere; nec seiunctā à vobis præsentiā meā confidat, qui nunc in Vicarijs meis adsum.*

IDEM in epist. ad Martianū August. q̄ est in 1. tom. Conc. 31. *Quia verò omnib. modis*, inq̄t, *obediendū est pietati vestræ, religiosissimæq; volūtati, constitutionib. Synodalib. quæ mihi de cōfirmatione fidei catholicæ, et hæreticorū damnationi placuerūt, libēs adieci sentētiā meā.* Quę si, vt in notitiā oīm sacerdotū, Ecclesiarūq; pueniat, vestræ

clementiæ præceptio ordinare dignabitur, affuturam credo, & spero gratiam Dei, quæ tam sanctam tanti Principis curam plenissimi desiderij sui fructum faciat obtinere, vt omnibus dissentiendi occasionibus amputatis, *Apostolica vbique doctrina & pax regnet & veritas.*

IVSTINIANVS Augustus senior, Imperator Romanus, circa annum Domini 532. ad Ioannem eius nominis secundum, Pontificem Romanum. *Reddentes*, inquit, *honorem Apostolicæ Sedi, & vestræ Sanctitati; quod semper nobis in voto & fuit & est, & vt decet Patrem honorantes vestram beatitudinem, omnia quæ ad Ecclesiarum statum pertinent, festinauimus ad notitiam deferre vestræ sanctitatis.* Et paulò pòst: In præsenti ergo, *quæ commota sunt* (quamuis manifesta & indubitata sint, & secundum Apostolicæ vestræ sedis doctrinam ab omnib⁹ semper Sacerdotibus firmè custodita & prædicata) *necessarium duximus, vt ad notitiam vestræ sanctitatis perueniant. Nec enim patimur quicquam, quod ad Ecclesiarum statum pertinet, quamuis manifestum & indubitatum sit, quod mouetur, vt non etiam vestræ innotescat sanctitati, quæ caput est omnium sanctarum Ecclesiarum.*

SVB-

SVBMONITIO AD LECTOREM.

Ex his SS. Pontificum, Patrum græcorum, & latinorum, & Conciliorum tàm prouincialium quàm Oecumenicorum seu Generalium, nec non Imperatorum Christianorum partim testimonijs, partim exemplis, patet euidenter, primis quingentis annis ad Romanam, seu S. Petri cathedram, eiusque legitimum successorem Romanum Pontificem, in omnibus caussis maioribus, & controuersijs tam personalibus, quam Religionis appellatum & relatum fuisse, tam ex Oriente quàm Oriente, tam ab Episcopis, quàm Imperatoribus, & ab eo caussas & controuersias totius Ecclesiæ tanquã supremo Iudice cognitas, iudicatas & determinatas, & omnibus Christianis hoc exploratum & indubitatum fuisse, cathedram S. Petri summum totius Ecclesię tribunal, & eius Rectorem caput iudicemque supremum, ac minimè fallacem esse habendum: id quod testimonia & exempla presśiùs & pensiculatiùs collata atque examinata, tam clarè atque manifestè docent & contestantur, vt nemo nisi insanus, vel propria malitia aut inscitia excæcatus ignorare, vel negare pośsit vel ausit. Huc referri possent & alia cognata, quod videlicet Romanus Pontifex semper, tanquam supremus Iudex, Episcopis totius orbis Christiani mandauit & leges præscripsit ex auctoritate, & quisuis emergentes hæreticos represserit, atque præfractos excommunicauerit, & similia, quæ non possunt

nec debent nisi à summo Iudice & Rectore Ecclesiæ vniuersæ fieri; sed de illis, ne prolixiores simus plus satis; malumus Bellarminum lib. 2. de Rom. Pontifice c.18.19.20. 21. Augustinianam confessionem lib. 1. c. 9. de S. Petro & Romano Pontifice distinctio.7. Sanderum de Visibili Monarchia. aliosque Catholicos Scriptores, Lectorem cordatum consulere.

CAP. XXIII.

AN OMNES CHRISTIANI, cuiuscunque conditionis & dignitatis, teneantur cathedræ S. Petri, seu Romano Pontifici, tanquam Christi in terris visibili Vicario, & S. Petri successori, & Iudici totius Ecclesiæ supremo, in omnibus debitam fidem, reuerentiam, & obedientiam ex animo, propter Christum, præstare.

Vera sententia Catholicorum.

Omnes Christi fideles, cuiuscunq; cōditiōis aut dignitatis fuerint; si veri Christiani, & Christi oues esse, atq; saluari volūt, tenētur cathedrā S. Petri, seu Ecclesiā Romanam, eiusq; su

Falsa sententia Hæreticorum.

Nulli Christiani tenētur audire Romanum Pontificem, nec illi vel reuerentiam vel obediētiam præstare: sed potius eundem, vt ipsissimum Antichristū æstimare, abominari, & fu-

premum Pontificem vt Christi in terris Vicarium,& S. Petri ordinariũ successorẽ, ideoq; totius Ecclesiæ Catholicæ Pastorem summum audire illiq; in omnibus fidem,reuerentiam, & obedientiam debitã, pro virili,ex animo præstare:quia sic testantur non solum SS. Romani Pontifices,sed & Patres tam orientis quam occidentis, & Cõcilia cùm prouincialia tùm generalia,nec nõ Imperatores Catholici,qui primis quingentis & vltra annis in Ecclesia floruerunt.

gere: quia sic testãtur Patres græci & Latini & Imperatores Christiani, qui primis sexcentis annis claruerunt.

S. CLEMENS Pontifex Martyr à S.Petro in Rõ. Episcopũ & successorẽ ordinatus, anno 80.in epist.ad Iacobũ fratrẽ Dominĩ.Sed & vos charissimi fratres (inquit S. Petrus ad clerũ & populũ:cũ Clementẽ iam iã ordinãdũ sui officij cõmonuisset) & conserui mei, huic qui præsidet vobis ad veritatẽ docendã, *in omnib.obedite. Sciẽtes quod si quis hũc contristauerit,Christũ,qui ei docendi credidit cathedrã,non recipit: & qui Christũ nõ susceperit, nec Deũ Patrẽ suscepisse iudicabitur: & ideò nec ipse suscipietur in regno calorũ.*Propter ꝙ satis agite,ad omnem collectam congregationem semper conuenite, vt non velut negligentes & desides, à iudice Christo condemnemini. Conuenientes verò semper ad Clementem, *date omnes*

operam pro ipso sentire, & summo studio fauorem vestrum erga ipsum dependere: sciētes, quia propter singulos vos, ipsi magis soli infestat inimicus, & in ipso maiora suscitat bella. *Oportet ergo vos summo studio niti, vt omni ergà illum vinculo amoris innexi, plenissimo ergà eum inhareatis affectu: Sed & vos quoque ipsi vnanimes in omni concordia perdurate; quò facilius etiam illi obedire omnes, pariter consensu & vnanimitate possitis: propter quod & vos salutem consequi, & ille possit obtemperantibus sibi vobis, promptius impositi oneris pondus euehere.* Quædam ex vobis etiam ipsis intelligere debetis, si qua sunt, quæ ipse propter insidias hominum malorum non potest euidentiùs, & manifestiùs proloqui: verbi gratia: si inimicus est alicui malorum pro actibus suis, vos nolite exspectare vt ipse vobis dicat, cum illo nolite amici esse: *sed prudenter obseruare debetis, & voluntati eius absque commonitione obsecundare, & auertere vos ab eo cui ipsum sentitis aduersum.* Sed nec loqui his, quibus ipse non loquitur: vt vnusquisque qui in culpa est, dum cupit omnium vestrum amicitias ferre, *festinet citiùs reconciliari ei qui omnibus praeest, & per hoc redeat ad salutem & sanitatem, cùm obedire cœperit monitis præsidentis. Si verò amicus fuerit his, quibus ille amicus non est, & locutus fuerit cum his, quibus ipse non loquitur, vnus est & ipse ex illis, qui exterminare volunt Ecclesiam*

siam Dei: & cum corpore vobiscum esse videatur, mente & animo contra vos est: & multò est nequior hostis hic, quam illi qui foris sunt, & euidenter immici sunt: hic enim per amicitiarum speciē quæ inimica sunt gerit, & Ecclesiam dispergit & vastat. Et cùm hoc dixisset, in medio coram omnibus manus mihi imposuit, & in cathedra sua ingenti verecundia fatigatum, sedere me compulit.

S. CALIXTUS Papa & Martyr anno 218. Non decet à capite membra dissidere, sed iuxta sacræ scripturæ testimonium, omnia mēbra caput sequuntur. *Nulli verò dubiū est, quod Apostolica Ecclesia Mater sit omnium Ecclesiarum, à cuius vos regulis nullatenus conuenit deuiare.* Et sicut filius venit facere voluntatem Patris, *sic & vos voluntatem vestræ impleatis Matris, quæ est Ecclesia, cuius caput, vt prædictum est, Romana existit Ecclesia.*

S. MARCELLUS Pontifex & Martyr Anno 304. Nec cui liceat sine præiudicio Romanæ Ecclesię, *cui in omnibus caussis debetur reuerentia,* relictis his sacerdotibus, qui in eadem prouincia, Dei Ecclesias nutu diuino gubernant ad alias conuolare prouincias.

S. EUSEBIUS Pontifex Anno. 308. Epist. ad Episcopos Thusciæ & Campaniæ. Prima, inquit, salus est, rectę fidei regulas custodire, *& à constitutis Patrum nullatenus deuiare.*

S. Ivlivs Pontifex anno 336. Epistola ad Orientales. Inter beatissimos, inquit, Apostolos in similitudine honoris fuit quædam discretio potestatis, & cùm omnium par esset electio, vni tamen datum vt cæteris præemineret. De qua forma, Episcoporum quædam orta est distinctio, & magna ordinatione prouisum est, ne omnes sibi omnia vendicarent, sed essent in singulis prouincijs singuli, quorum inter fratres haberetur prima sententia: & rursum quidam in maioribus vrbibus constituti, solicitudinem eius susciperent ampliorem, *per quos ad vnam Petri Sedem vniuersalis Ecclesiæ cura confluceret, & nihil vsquam à suo capite dissideret*. Qui ergo scit se quibusdã præpositum, non molestè ferat aliquem sibi esse prælatum, *sed obedientiam quam exigit, etiã ipse dependat*.

Siricivs Pontifex anno 383. in Epist. ad vniuersos orthodoxos. Perlatum est inquit, ad scientiam Apostolicæ Sedis, contra Ecclesiasticum canonem præsumi, & quæ ita sunt à maioribus ordinata, *vt ne vel leui susurro debeant violari*, &c.

S. Innocentivs Pontifex anno 402 Epistola ad Decentium Episcopum Egubinum. Si instituta Ecclesiastica, vt sunt à beatis Apostolis tradita, integra vellent seruare domini Sacerdotes, nulla diuersitas, nulla va-

rietas

rietas in ipsis ordinibus & consecrationibus haberetur: sed dum vnusquisque quod traditum est, sed quod visum fuerit, hoc existimat esse tenendum, inde diuersa in diuersis locis vel Ecclesijs aut teneri, aut celebrari videntur, ac fit scandalum populis: quia dum nesciunt traditiones antiquas humana præsumptione corruptas, putant sibi aut Ecclesias non conuenire, aut ab Apostolicis vel Apostolicis viris contrarietatem inductam. *Quis enim nesciat aut non aduertat, id quod à Principe Apostolorum Petro Romanæ Ecclesiæ traditum est ac nunc vsq; custoditur, ab omnibus debere seruari*, nec super duci aut introduci aliquid, quod aut auctoritatem nō habeat, aut aliunde videatur accipere exemplum? Præsertim cùm sit manifestum in omnem Italiam, Gallias, Hispanias, Africam atque Siciliam, Insulasque interiacentes, nullum instituisse Ecclesias, nisi eos, quos venerabilis Apostolus Petrus aut eius Successores constituerunt Sacerdotes: aut legant si in his prouincijs alius Apostolorum inuenitur aut legitur docuisse. Quod si non legunt, quia nusquam inuenitur: *oportet eos hoc sequi, quod Ecclesia Romana custodit*, à qua eos principium accepisse non dubium est: ne dum peregrinis assertionibus student, caput institutionū videantur omittere.

TESTIMONIA PATRVM TAM *Orientis quam Occidentis.*

S. IRENAEVS Martyr & Episcopus in Gallia. Anno 160. lib. 2. aduersus hæreses ca. 3. Maximæ, inquit, & antiquissimæ, & omnibus cognitæ, à gloriosissimis duobus Apostolis Petro & Paulo Romæ fundatæ & constitutæ Ecclesiæ, eam quã habet ab Apostolis traditionem, & annunciatam omnibus fidẽ, per successiones Episcoporum peruenientẽ vsque ad nos, indicantes, confundimus eos, qui quoquo modo vel per sui placentiã malam, vel vanam gloriam, vel per cęcitatem & malam scientiam, præterquam oportet, colligunt. *Ad hanc enim Ecclesiam, propter potentiorem principalitatem, necesse est omnem conuenire Ecclesiam*, hoc est, eos qui sunt vndiq; fideles, in qua semper ab his, qui sunt vndique, conseruata est ea, quæ ab Apostolis est, traditio.

S. CYPRIANVS Episcopus & Martyr in Africa, Anno 240. Epist. tertia ad Cornelium Papam Romanum. Neq; enim, inquit, aliunde hæreses obortæ sunt, aut nata sunt scismata, *quan inde quod Sacerdoti Dei nõ obtemperatur*, nec vnus in Ecclesia ad tempus Sacerdos, & ad tempus Iudex, vitæ Christi cogitatur. *Cui si secundum magisteria diuina obtemperaret fraternitas vniuersa: nemo aduersus Sacerdo-*

tum

tum Collegium quicquam moueret.

S. AMBROSIVS Episcopus in Italia, anno 380. Oratione in Satyrum fratrem: Percontatus, inquit, Episcopum est, *si cum Episcopis Catholicis, hoc est, si cum Romana Ecclesia conueniret.*

IDEM lib. 3. de Sacramentis cap. 1. Non ignoramus, inquit, *quod Ecclesia Romana hanc consuetudinem non habeat, cuius typum in omnibus sequimur & formam.* Et infra. *In omnibus sequi cupio Ecclesiam Romanam.*

S. HIERONYMVS in Syria Anno 380. Epist. ad Damasum Pontificem, de nomine hypostasis: Quanquam, inquit, tui me terreat magnitudo, inuitat tamē humanitas: à Pastore præsidium peto. Cum successore piscatoris, & discipulo crucis loquor. Ego nullum primum, nisi Christum sequens, *beatitudini tuæ, id est, cathedræ Petri communione consocior.* Super illam petram ædificatam Ecclesiam scio. Quicunque extra hanc domum agnum commederit, profanus est. Si quis in Arca Noë non fuerit, peribit regnante diluuio. Et infra: Non noui vitalem: Melotium respuo, ignoro Paulinum. Quicunque tecum non colligit spargit: hoc est, qui Christi non est, Antichristi est. Ibidem: Discerne si placet, obsecro, *non timebo tres hypostases dicere si iubetis.* Et infra: Obtestor beatitudinem tuā per

crucifixum, mundi ſalutem, per ὁμοούσιον trinitatem, *vt mihi epiſtolis tuis, ſiue tacendarum, ſiue dicendarum hypoſtaſeon detur auctoritas.*

S. AVGVSTINVS Epiſcopus in Africa. Anno 400. Epiſtola 126. de Ceciliano, qui floruit circa annum trecenteſimum. Poſſet, inquit, non curare multitudinem conſpirantium inimicorum, *non ſe videret, & Romanæ Eccleſiæ, in qua ſemper Apoſtolicæ cathedræ viguit principatus, & cæteris terris vnde Euangelium ad ipſam Africam venit, per communicatorias literas eſſe coniunctum.*

IDEM Epiſt. 157. ad Optatum. Quamuis, inquit, tuæ ſanctitatis nullas ad me ipſum datas acceperim, tamen quia illæ quas ad Mauritaniam Cæſarienſem miſiſti, me apud Cæſaream præſente venerunt, *quo nos iniuncta à Venerabili Papa Zozimo, Apoſtolicæ Sedis Epiſcopo, Eccleſiaſtica neceſſitas traxerat*, factum eſt vt ea quæ ſcripſiſti, etiam ipſe perlegerem.

S. CYRILLVS Epiſ. Alexan. in Aegypto An. 430. lib. Theſauri, vt citat S. Thomas in opuſculis aduerſus errores Græcorum, & Concil. Florentinum ſeſſ. 5. 7. 8. Sicut Chriſtus, inquit, accepit à Patre, Dux, ſceptrum Eccleſiæ gentium, ex Iſrahel egrediens, ſuper omnem principatum & poteſtatem, ſu-

per

per omne quodcunque est, vt ei cuncta curuentur, plenissimam potestatem: sic & Petro & eius successoribus plenissimè commisit, & nulli alij, Christus, quod suum est plenum, sed soli Petro dedit. *Apostoli in Euangelijs & Epistolis affirmarunt in omni doctrina, Petrum esse loco Domini, & eius Ecclesiam nempè Romanos Pontifices, eius successores, ei dantes locum in omni populo & Synagoga, in omni electione & congregatione. Cui omnes, iure diuino, caput inclinant, & primates mundi tanquam ipsi Domino Iesu obediunt. Vt membra ergo maneamus in capite nostro, Apostolico throno Romanorum Pontificum: à quo nostrum est quærere, quid tenere debeamus. Ad nos pertinet inde quid credendum, quid opinandum, quid tenendum sit, quærere: quoniam solius Pontificis est arguere, accipere, increpare, ratum facere, disponere, soluere & ligare, loco illius qui ipsum ædificauit.*

S. PETRVS Chrysologus Rauennas Episcopus in Italia, Anno 430. in Epistola ad Eutychetem, quæ habetur in 1. Tom. Conciliorum ante Concilium Chalcedonense: *Hortamur*, inquit, *frater honorabilis, vt his quæ à beatissimo Papa Romanæ ciuitatis scripta sunt, obediëter attendas:* quia beatus Petrus qui in propria sede viuit & præsidet, præstat quærentibus, fidei veritatem.

S. BERNARDVS in Gallia, Anno

¶ TESTIMONIA CONCILIORVM, *tam prouincialium, quam generalium.*

SYNODVS ALEXANDRINA seu Episcopi totius Aegypti in Epistola ad S. Marcũ Papam qui præfuit Ecclesiæ Anno circiter 336. pro exemplaribus Canonũ Niceni Concilij, quia Arriani eorum exemplaria incenderant. Domino, Sancto & Apostolici culminis venerando Marco, sanctæ Romanæ & Apostolicæ Sedis, atque vniuersalis Ecclesiæ Papæ, Athanasius, & vniuersi Aegyptiorum Episcopi. Ad vos peruenisse non dubitamus, quanta & qualia ab Hæreticis, & maximè ab Arrianis quotidie patimur, quoniam in tantum ab eis persequimur, vt etiam viuere nos tædeat. Et paulò post: Verè nouimus Apostolatus vestri cor gratia Spiritus sancti in tantum accensum, vt omnibus oppressis succurratis: quanto magis nobis, *qui licet exigui ordinis, tamen vestri sumus*, vobisque *obedientia omnibus nobis commissis & sumus, & esse semper volumus.*

SYNODVS ALEXANDRINA in Epi. ad Liberium Pontficem, qui præfuit Anno 351. Domino beatissimo & honorabili sancto Patri, Liberio Papæ, Athanasius, & vniuersi Aegyptiorum Episcopi in vnum Sy-

nodicè apud Alexandriam congregati. Vestræ beatissimæ paternitatis iura penes Deum sunt manifesta, dum prædicationibus scilicet Apostolicis, & doctrinis veræ fidei, cultura vniuersa repleta sit terra; per diuinorum tamen eruditionem eloquiorum, vestra instruente admonitione exhortatoria, superædificatur orthodoxa CHRISTI Ecclesia, Apostolica institutione fundata, & à fidelibus Patribus firmissimè roborata, ad quam omnes beatissimi Apostoli, pari honoris & potestatis consortio præditi, populorum agmina conuertentes, piè sanctèque de tenebris ad lumen, de lapsu ad veram fidem, de morte ad vitam homines, diuinæ prædestinationis gratia, præceptis ac monitis perduxerunt. Quorum sanctorum Apostolorum vestra fraternitas honoranda sequens merita, & perfectiùs implens exempla, Ecclesiam DEI morum probitate, & actuum sanctitate condecorat: & fide sacra, Christianis moribus vigens, quæ fieri DEO placita præcipit, studijs pontificalibus, indesinenter operatur & perficit, seruans legis diuinæ mandata: quia non legis auditores iusti sunt apud DEVM, sicut narrat Apostolus, sed factores legis iustificabuntur, *Nos enim hæc meditari cupientes, &*

& ea

ea quæ à sancta sede vestra, Apostolorum eorumque successorum prædicatione suscepimus, atque in Nicæna Synodo roborata cognouimus, prædicare, & Arrianorum blasphemias, atque aliorum hæreticorum repellere cupientes, quotidie ab his persequimur, & damnationi tradimur, atque morti destinamur.

SYNODVS Alexandrina ad Felicem pótificem, qui præfuit anno circiter 360. Domino beatissimo & honorabili, sancto Patri Felici, sanctæ Sedis Apostolicæ vrbis Romæ Papa, Athanasius, & vniuersi Aegyptiorum, Thebáidorum & Libiorum Episcopi in sancta Alexandrina Synodo, gratia Dei congregati. Vestro sancto, inquiunt, suggerimus Apostolatui, vt nostri, more solito solicitudinem gerere dignemini. &c. Et paulò post: Satagentes nec aliqua de eis quæ nobis creditæ sunt, rationabilibus ouibus à bestijs cupiatur: Ideo Pater beatissime, quia semper antecessores nostri, & nos à vestra Apostolica sancta Sede auxilium hausimus, & nostri vos curam habere agnouimus; præfatam Apostolicam & summam expetimus, (iuxta Canonum Decreta) Sedem, vt inde auxilium capiamus, vnde prædecessores nostri ordinationes, & dogmata, atque subleuationes ceperunt; ad eam quoque quasi ad Matrem recurrimus

vt eius vberibus nutriamur: quoniam non potest Mater obliuisci infantem suum, sic & vos nolite obliuisci nos vobis cōmissos: quoniam non leuibus nos inimici nostri implicauerunt, & quotidiè facere moliuntur afflictionibus & apprehendere, aut ferro nos cōstringere minantur, nisi eorum cōsentiamus erroribus: *quod nequaquam vobis inconsultis præsumimus*. Et infra. Quocirca *humillimum vestro Apostolic culmini persoluentes obsequium, vt ipse Dominus præcepit, & sanctorum decreta Patrū statuerunt*, cum lachrymis suggerimus, quod sine gemitu cordis reticere non valemus. Et deinceps: Vestrum est enim nobis manum porrigere: *quia vobis commissi sumus*: vestrum est nos defendere atque liberare, *nostrumq́; est à vobis auxilium expetere, vestris parere iussionibus.*

TRIA CONCILIA Africæ in Epist. ad Damasum Pontificem, qui rexit Anno 363. Beatissimo, inquiunt, Domino, & Apostolico culmine sublimato sancto Patri Patrum Damaso Papæ, & summo omnium præsulū Pontifici, Stephanus Archiepiscopus Concilij Mauritaniæ, & vniuersi Episcopi de tribus Concilijs Africanæ Prouinciæ. Notum facimus vestræ beatitudini quod quidam fratres in cōfinio nobis positi quosdam fratres nostros, venerabiles videlicet Episcopos, vo-

bis

bis inconsultis, à proprio deijciunt gradu, vel deijcere moliuntur: cùm vestrę Sedi Episcoporum iudicia, & summorum finem Ecclesiasticorum negotiorum, in honore beatissimi Petri, patrum decreta omnium, cunctam reseruare sententiam inquirendi reuerentia de Dei rebus, *quas omni iure & solicitudine obseruare debemus.* Et paulo post. Sin minus illicita sunt hæc, *pateat nobis talis omnibus licentia beatißime Pater.*

CONSILIVM seu conuentus Episcoporum Galliæ. Rauennius videlicet, cum alijs 43. inter quos & Hilarius, ad S. Leonem Pôtificem, qui præfuit Romanæ vniuersali Ecclesiæ Anno 440. Respiciat itaque, inquiũt, conseruando Apostolatum vestrum, misericors Dominus Ecclesiã suam toto orbe diffusam. Vobis enim ita inuigilantibus, & hi qui curam animæ suæ gerunt solicitiores in fide redducitur, & hi qui paulo desides sunt tanto ad solicitudinem accenduntur exemplo. Quod nos ante oculos semper habentes non desinemus Deo & Domino nostro gratias agere, & pariter supplicare gratulãtes, qui tãtæ sanctitatis, tantæ fidei, tantæq; doctrinę, Apostolicę sedi, vnde religionis nostræ, propitio Christo, fõs & origo manauit, Antistitẽ dederit: petẽtes etiam vt datum concessumque munus pontificij vestri longissima, ad ædifi-

dificationem Ecclesiarum suarum, ætate custodiat. *Nos autem etsi compares meritis, pari tamē fide, si quid, quod absit, contra Ecclesiā catholicam prophana infestatione tentetur, parati sumus. confortante Domino, cùm beatitudine vestra, pro veritate fidei animas nostras ponere, & vitam hanc, auctori salutis nostræ & largitori æternitatis, impendere.*

IOANNES Patriarcha & Archiepiscopus Constantinopolitanus (cui vtique Episcopi prouinciales astipulati sunt) in libello fidei suæ ad Hormisdam Pontificem Romanum, qui præfuit Ecclesiæ Anno 514. Redditis, inquit, mihi literis vestræ Sanctitatis, in CHRISTO Frater charissime, per Gratum clarissimum Comitem, & nunc per Germanum & Ioannem Reuerendissimos Episcopos, & Felicem & Dioscorum sanctissimos Diaconos, & Blandum Presbyterum, lætatus sum de speciali charitatis vestræ Sanctitate, quod vnitatem sanctissimarum Dei Ecclesiarum secundum veterum Patrum requirit traditionem; & dilaceratores rationabilis gregis, Christi amore pulsare festinas. Certus igitur scito per omnia Sanctissime, quia secundum quod vobis scripsi, *tecum cum veritate sentiens, omnes à te repudiatos hæreticos renuo: & ego, pacem diligens, sanctissimas Dei Ecclesias, id est superioris vestræ, & nouellæ istius Roma*

mæ, vnam eſſe accipio: illam Sedem Apoſtoli Petri, & iſtius auguſtæ ciuitatis vnam eſſe definio. Omnibus actis à ſanctiſſimis quatuor Synodis, id eſt. Nicæna, Conſtantinopoli, & Epheſi, & Calcedonæ, de confirmatione fidei inſtituta eſſe, Eccleſiæ aſſentior; & nihil titubare de benè iudicatis patior: *Sed & conantes aut niſos vſque ad vnum apicem placitorum perturbare, lapſos eſſe* à ſancta Dei generali & Apoſtolica *Eccleſia ſcio: & ſuis verbis rectè dictis euidenter vtens, per præſentia ſcripta hæc dico; quia prima ſalus eſt, rectæ fidei regulam cuſtodire, & à Patrum traditione nullatenus deuiare: quia non poteſt Domini noſtri Ieſu Chriſti prætermitti ſentētia dicentis: Tu es Petrus, et ſuper hanc petram ædificabo Eccleſiam meam. Hæc quæ dicta ſunt, rerum probantur effectibus: quia in ſede Apoſtolica inuiolabilis sēper catholica cuſtoditur Religio;* hęc igitur *fides. Nec cadere cupientes, ſed Patrum ſequentes in omnibus cōſtituta, anathematizamus omnes hæreſes* & præcipuè Neſtorium hæreticum, qui quādam Conſtantinopolitanæ vrbis fuit Epiſcopis, damnatum in Concilio Epheſino à beato Cæleſtino Papa vrbis Romæ, & à Venerabili viro Cyrillo Epiſcopo Alexandrinæ ciuitatis: & vnà cum illo anathematizamus, & Eutichen, & Dioſcorum Alexandrinæ ciuitatis: Epiſcopum damnatum in ſancta Synodo Calcedonenſi,

quam

quam venerantes ſequimur & amplectimur, quæ ſequens ſanctam Synodum Nicænum, Apoſtolicam fidem prædicauit: his coniungentes Timotheum, Parricidam Hellurum cognominatum anathematizamus, & huius diſcipulum, & ſequacem in omnibus Petrũ Alexandrinum ſimiliter condemnantes: anathematizamus ſimiliter Acatium quendã Conſtantinopolitanæ vrbis Epiſcopum, cõplicem eorum & ſequacem factum, necnon & perſeuerantem eorum communioni & participationi. Quorũ enim quis cõmunionem amplectitur, eorum ſimilem adiudicationem in condemnatione conſequitur. Simili modo & Petrum Antiochenum condemnantes anathematizamus cum ſequacibus ſuis, & omnibus ſupraſcriptis; *vnde probamus & amplectimur Epiſtolas omnes beati Leonis Papæ vrbis Romæ, quas conſcripſit de recta fide. Quapropter, ſicut prædiximus, ſequentes in omnibus Sedem Apoſtolicam, & prædicamus omnia quæ ab ipſa decreta ſunt: propterea ſpero in vna communicatione vobiſcum, quam Apoſtolica Sedes prædicat, me futurum, in qua eſt integra deuotio Chriſtianæ Religionis, & perfecta ſoleditas; promittens me in ſequenti tempore ſequeſtrates à communione Eccleſiæ Catholicæ, id eſt, in omnibus non conſentientes Sedi Apoſtolicæ, eorum nomen inter ſacra non recitandum eſſe myſteria.* Quod ſi in aliqua profeſſione

mea

mea deuiare tentauero; his quos condemnaui, & per condemnationem propriam consortem me esse profiteor. Huic verò professum subscripsi manu mea.

ARMENI in Concilio Florentino. His omnibus, inquit, Concilium in finè, post instructionem Armniorum explicatis, prædicti Armeniorum Oratores nomine suo, & sui Patriarchæ, & omnium Armeniorũ hæc saluberrima synodalia decreta, cum omnibus suis capitulis, declarationibus, definitionibus, *nec non quidquid tenet & docet sancta Sedes Apostolica, & Romana Ecclesia, cum omni deuotione & obedientia suscipiũt, & amplectuntur.*

IOSEPH Patriarcha & Archiepiscopùs Constantinopolitanus in Concilio Florentino præsens, Florentiæ, ante Mortem tale edidit, & reliquit fidei suæ, & cum Romana Ecclesia communionis scriptum testimoniũ. Ioseph, inquit, miseratione diuina Constantinopolis, & nouæ Romę Archiepiscopus, ac oecumenicus Patriarcha: Quoniam ad extremum vitæ meæ perueni, idcirco pro meo munere dilectis filijs benignitate Dei meam sententiam his litteris palam facio. *Nam quæ Domini nostri Iesu Christi Catholica & Apostolica Ecclesia Romæ veteris sentiat ac celebret, omnia me quoq; sentire, credereq; profiteor, ac ipsis plurimum acquiesco.* Beatissimum autem Patrum Patrẽ, ac summum Pontificem, Romæque veteris

Papam, Domini nostri Iesu Christi Vicariũ esse concedere, atque animarum purgatoriũ esse non inficior.

CONCILIVM Nicænũ vniuersale primum. anno circiter 325. can. 6. in communibus. Vult Patriarchas cęteros Romanam spectare Ecclesiam, atque ex ipsius ordinatione ac permissione secundum antiquissimã consuetudinem Ecclesias suas, subditosque moderari. Et can. 19. 20. 21. 23. 24. iuxta nouam editionem luculenter satis astruit, Romanæ ab omnibus & præ omnibus summam deberi reuerentiam atque obedientiæ significationem. pro vt ex supra citatis sæpius testimonijs satis manifestum euadit.

CONCILIVM Constantinopolitanum primum, generale secundum Anno 381. in epistola ad Damasum quæ est apud Theodoretum lib. 5. hist. ca. 9. dicit se conuenisse Cõstantinopoli *ex mandato literarum Pontificis Romani*, per Imperatorem ad se missarum, *fateturq́ʒ Pontificum Romanum Caput, se autem membra, atqʒ idcirco subiectos illi ac subditos esse.*

CONCILIVM Ephesinum primum, Vniuersale tertium anno 430. vt testatur Euagrius lib. hist. 1. cap. 4. *dicit se deponere Nestoriũ ex mandato litterarum Celestini Papæ.* Et in epist. ad eundem Pontificẽ scribit, se caussam Io. Antiochenij, quia magis dubia erat, nõ fuisse ausum iudicare, *sed ipsius Celestini iudicio tanquã*

supremi

supremi Iudicis & Rectoris Ecclesiæ reseruasse.

CONCILIVM Chalcedonense vniuersale quartũ anno circiter 451. act. 1. 2. 3. S. Leonẽ vniuersalis Ecclesiæ Pontificem vocat, sicq; illi & reuerentiã & obedientiam ab vniuersa ecclesia deberi satis insinuat: quin & act. 3. decreta & acta sua ab illo cõfirmari humiliter, submisseq; efflagitat. Actione verò 16. omnẽ primatũ & honorem præcipuũ secundũ canones Romano Episcopo deberi, ingenuè aperteq; fatentur & decernit.

CONCILIVM Constantinopolitanũ, secundũ vniuersale quintũ circa an. 553. in causa Antimi Act. 4. *Nos, inquit Apostolicã sedẽ sequimur, et obedimus; et ipsius cõmunicatores, cõmunicatores habemus, & cõdemnatos ab ipsa, & nos condemnamus.*

TESTIMONIA IMPERATORVM.

AVRELIANVS Aug. Imp. Rom. licet ethnicus, Romanæ tñ sedis & Ecclesiæ iudicio parendũ cẽsuit. Sic. n. de eo testatur Eus. li. 7. Eccl. hist. c. 26. Dño igitur, inqt, in Episcopatũ subrogato Paul⁹ & sacerdotio abscissus & cõmunione, cũ de domo Ecclesię nollet exire, *interpellat⁹ Imp. Aurelian⁹ religiosè satis de hoc, sancteq; decernit, ijs præcipiẽs Ecclesiæ domũ tradi, quib. Italiæ Sacerdotes, & Romanus Episcopus scriberent.*

CONSTANTINVS Magnus in edicto: Pontifex, inquit, qui pro tempore ipsius sa-

crosanctæ Romanæ Ecclesiæ extiterit, celsior & Princeps cunctis Sacerdotibus totius mundi existat, & eius iudicio, quæcunque ad cultum Dei, vel fidei Christianorum stabilitatem procuranda fuerint, disponantur. Iustum quippe est, vt ibi lex sancta caput teneat principatus, vbi sanctarum legum institutor Saluator noster B. Petrum Apostolatus obtinere præcepit cathedram: vbi & crucis patibulum sustinens, beatæ mortis sumpsit poculum, suique Magistri & Domini imitator apparuit: *& ibi gentes pro Christi nominis cōfessione colla flectant,* vbi eorum Doctor beatus Paulus Apostolus pro Christo extenso collo Martyrio coronatus est. Illic vsque in finem quærant Doctorem, vbi sanctum Doctoris quiescit corpus: *& ibi proni ac humiliati cælestis Regis Dei Saluatoris nostri Iesu Christi famulentur officio, vbi superbi terreni Regis seruiebant imperio.*

Gratianvs. Valentinianvs, & Theodosivs Imperatores Augusti. qui post tertium seculum regnarunt, in l. 1. c. De summa Trinitate, & fide Catholica. *Cunctos populos, quos clementiæ nostræ regit imperium, in tali volumus Religione versari,* quam diuū Petrum Apostolum tradidisse Romanis, religio vsque adhuc ab ipso insinuata declarat, *quam q; Pontificem Damasum sequi claret.*

Valentinianvs tertius, & Martianus AA. Imperatores, qui post annum quadri-

dringentesimum, circa tempora S. Leonis I. regnarunt, in Epistola ad S. Leonem Pontificem Romanum. Ad hoc, inquiunt, maximū imperium venimus Dei prouidentia, & electione Senatus excellentissimi, cunctæque militiæ: vnde pro reuerenda & Catholica Religione Christianę fidei, cuius auxilijs virtutem nostræ potentię confidimus gubernari, *tuam sanctitatem principatum in Episcopatu diuinæ fidei possidentem, sacris literis in principio iustū credimus alloquendam, inuitantes atque rogantes, vt pro firmitate & statu nostri imperij, æternam diuinitatem tua sanctitas deprecetur.*

IVSTINVS primus, Imperator augustus, qui post annum quingentesimum regnauit, in Epistola ad Hormisdam Pontificem Romanum. Sacratissimo, inquit, ac beatissimo Archiepiscopo almę vrbis Romæ & Patriarchæ Hormisdæ, Iustinus Imperator. Scias nobis, Pater religiosissime, quod diu summis studijs quærebatur, patefactum, & antequam aduenerint, qui à nobis destinati sunt, *quod Ioannes vir beatissimus, antistes nouæ Romæ noster vna cum clero, vobis consentiunt*, nullis variantes ambiguitatibus, nullis diuisi discordijs. Scias libellum ab illo subscriptum, quoniam offerendū iudicaueras, sanctissimorū Patrū concilio congruenté, quo oēs concurrunt alacri opere suscipienda vota, tā nostræ, q̄ Constantinopolitanæ Sedis, quos veritatis

coruſcus fulgor illuminat, oẽs accelerant libẽtiſſimè, quos oblectat via lucida, vt ſequãtur ſcita Patrũ, ſanctiſſimas leges probatiſſimaſq́;. Et paulò poſt: *Et quoniã oẽs noſtræ Religionis admonendi ſunt, vt exemplũ imitentur ciuitatis regiæ, deſtinanda vbiq́; principalia præcepta ediximus. Tanto flagramus religionis officio, tãto affectamus ſtudio pacẽ cathol. fidei, pro remuneranda celeriter pace noſtræ Reip. pro conciliando ſubiectis meis ſuperno præſidio.*

IVSTINIANVS eius noĩs I. Imp. Aug. qui regnare cepit circiter an. 527. Ep. ad S. Ioannẽ eius noĩs I. Pontif. Rõ. *Reddentes*, inquit, *honorẽ Apoſtol. Sedi, & veſtræ Sanctitati, (ꝙ ſemper nobis in voto & fuit & eſt) &, vt decet, Patrẽ honorantes veſtrã beatitud.* oĩa quæ ad Eccleſiarum ſtatũ pertinent, feſtinauimus ad notitiã deferre veſtræ Sanct. *Quoniã ſemper fuit nobis magnũ ſtudiũ, vnitatẽ veſtræ Apoſtol. Sedis, & ſtatũ ſanctarũ Dei Eccleſiarũ cuſtodire, qui hactenus obtinet, & incõmotè permanet, nulla intercedente contrarietate. Ideoq́; oẽs ſacerdotes vniuerſi Orientalis tractus & ſubÿcere, & vnire ſedi veſtræ Sanct. properauimus.* Et paulò poſt. *Per omnia. n. vt dictũ eſt, ꝓperamus honorẽ & auctoritatẽ creſcere veſtræ ſedis.* ꝙ caput eſt (vt ante hęc verba promiſerat) omnium ſanctarum Eccleſiarum.

SVBMONITIO AD LECTOREM.

EX allegatis clariſſimis teſtimonijs, omnibus cordatis & pijs manifeſtiſſimum euadit, non ſolùm

tum sanctissimos Romanos Pontifices, data occasione asseruisse sed & qui primis quingentis, & vltra in Apostolica Ecclesia floruerunt Patres orthodoxos tam Orientis quàm Occidentis editis scriptis, sed & totius orbis Christiani præcipuos Episcopos tam in prouincialibus quàm vniuersalibus & oecumenicis Concilijs, imo & Imperatores, palam sponteque confessos, & non solùm verbis, sed etiam reipsa professos esse Romano Pontifici tanquam supremo in terris & visibili totius Ecclesiæ sub Christo Capiti imò ipsissimo & indubitato Christi Vicario summam deberi, & maximam tùm reuerentiam tùm obedientiam: quod ex illis Patrum atque Imperatorum quoque testimonijs directèi consequitur, quà superioribus capitibus de primatu Romanæ Sedis adducta fuêre. Superioribus enim à subditis reuerentiam & obedientiam deberi & ex scriptura sacra, hóc est Propheticis & Apostolicis scriptis & vtriusque Testamenti præscripto indubitatum cùm sit: negari vtique, nec in dubium vocari potest, supremis summam quoque & maximam, cùm reuerentiam tùm obedientiam deberi ab omnibus, qui Christiano nomine, & inter veras Christi piasque oues censeri volunt. Si in Veteri Testamento summo Pontifici summa ab omnibus Iudæis & maxima debebatur & deferebatur, idque meritò, & ex grauissimo Dei mandato, & reuerentia & obedientia; quantò magis in nouo Testamento summo Pontifici, & totius Orbis Christiani & vniuersalis Christi Ecclesiæ, sub Christo & vice Christi, Principi, Pastori, & Rectori, Patri Patrum, ab omnibus fidelib⁹ & veri nominis Christianis propter Christum idipsum deferri semper ac præstari debet? Nemò, est tam humilis, aut abiectæ conditionis, quin à suis subditis & inferioribus agnosci, reuerentiaque & obedientia, secundum status sui & officij qualitatem, coli velit: ecquur igitur respectiuè nō fit alijs, quod nobis ab alijs fieri postulamus?

CAP. XXIIII.

AN GRAVITER PECCENT, ET pœnas tùm huius tùm futuræ vitæ mereantur grauissimas, qui Romanum Pontificem & Ecclesiam audire contemnunt.

Vera sententia Catholicorum.

Mortaliter peccãt, & grauissimas huius & futuræ vitæ pœnas merentur oẽs quotquot Ecclesiæ, & Põtifici Romano, vt Christi in terris Vicario, & S. Petri ordinario successori, ideoque totius Ecclesię supremo & visibili Pastori, debitam fidẽ

Falsa sententia Hæreticorum.

Romanus Pontifex cum sua Ecclesia Romana absque vllo peccato & pœnæ periculo aut merito, ab omnibus iure contemnitur, & abominationi habetur: quia sic testãtur Patres orthodoxi, Concilia, & Imperatores Catholici.

& obedientiam præstare nolunt. Nam sic testantur & decernunt, non solùm sanctissimi Romani Pontifices, qui primis sexcentis annis cathedrã Apostolicã rexerũt, sed etiã SS. Patres, Concilia, & Imperatores catholici.

S. PIVS eius nominis primus Pontifex & Martyr. Anno 143. In Epistola ad omnes Ecclesias de Paschate dominica die celebrãdo. Si quis verò, inquit, à suo proposito retrorsum exorbitauerit, *& iussum Apostolicæ Sedis libenter transgressus fuerit, infamis efficitur.*

S. CA-

S.CALIXTVS Papa & Martyr, anno 218. n epist ad omnes Galliarum Episcopos. Talibus igitur gloriantes indicijs, rogamus ne in illis partibus contra statuta Apostolica quicquá fieri sinatis, sed nostra fulti auctoritate, nociua compescite, illicita prohibete. Conspirationũ verò crimina vestris in partibus vigere audiuimus, & plebes contra Episcopos suos conspirare. Cuius criminis astutia non solùm inter Christianos abominabilis est, sed etiam inter Ethnicos, & ab exteris legibus prohibita. Et idcirco huius criminis reos, non solũ Ecclesiasticæ, sed ẽt seculi leges damnant, & non solũ conspirantes, sed ẽt cõsentientes eis. Antecessores verò nostri, cũ plurima turba Episcoporũ, *quicunq; eorum in Sacerdotali honore sunt positi, aut existũt clerici, honore quo vtuntur cadere p̃ceperunt: cæteros verò cõmunione priuari & ab Ecclesia extorres fieri iusserunt, omnesq; simul vtriusq; ordinis viros infames esse censuerunt, & nõ solũ faciẽtes, sed ẽt consentiẽtes. Iustũ est.n.vt qui diuina contẽnunt mãdata, & inobediẽtes Patrũ existunt iussionibus, seuerioribus corrigãtur vindictis, quatenus cæteri timorẽ habeãt.*

S.STEPHANVS Pont. & Mart. ann. 255. in Ep. ad Hilariũ. Quod verò consuluisti sedẽ Apostolicã, qui sunt infames, aut qui ad gradus Ecclesiasticos nõ sunt admittẽdi, & nosse te credimus, & pro auctor tate sedis Apostolicæ te infirmare nõ negamus. *Infames aũt*

esse eas personas dicim⁹, quæ ꝑ aliqua culpa notãtur infamia, i. oēs qui Christianæ legis normã abijciunt, & statuta Ecclesiastica contemnunt: similiter fures, sacrilegos, & omnes capitalibus *criminibus irretitos: sepulchrorum quoque violatores, & Apostolotum atq; successorum eorum reliquorum Patrũ statuta libenter violantes, & oēs qui aduersus Patres armantur.*

S. MARCELLINVS Papa & Martyr anno 296. in Epistola ad vniuersos Episcopos Orientales. Omne enim, inquit, quod irreprehensibile est, catholica defendit Ecclesia, Non licet ergo Imperatori, vel cuiquam pietatem custodienti aliquid contra mandata diuina præsumere, nec quicquam quod Euangelicis Propheticisq; & Apostolicis regulis obuiat, agere. Iniustũ.n. iudiciũ, & definitio iniusta, Regis metu vel cussu â Iudicibus ordinata nõ valeat: *nec quicq̃ quod contra Euangelicæ, vel Propheticæ aut Apostolicæ doctrinæ constitutionem, successorumve eorum, siue sanctorum Patrum actum fuerit, stabit. Et quòd ab infidelibus aut hæreticis factum fuerit, cassabitur.*

S. EVSEBIVS Papa & Martyr. Anno 308. in Epistola ad Episcopos Galliæ. *Infames enim sunt, inquit, proculdubio impugnatores Episcoporum, omnesq; qui aduersus Patres armantur, & conculcatores Ecclesiarum sacerdotumq; eius.*

S. LIBERIVS pontifex anno 351. in Epist. ad S. Athanasium & alios Aegyptiorum Epi-

pisc ?

scopos. *Qui hac præsumpserint, inquit, prauaricari, primum quidem subiaceant iudicio terribili omnipotentis Dei: deinde autem qualemcunq; regalem indignationem revereantur, per quam quidem, si Episcopi aut clerici sunt, à sui Sacerdotij, siue à sui cleri ordine modis omnibus excedant: si autē Monachi segregentur, & alieni sint de suis locis. Si autem dignitatem, aut cingulum, aut militiam habeant, nudentur de eis. Sin autem sunt priuati, siquidem Nobiles existunt, suarum substantiarum proscriptionē patiantur: sin autem ignobiles existunt, non solùm in corpore verberentur, sed etiam exilio perpetuo castigentur, vt omnes timore Dei compreßi, & cōminata eis digna supplicia reuerentes, immobilem, & sine turba pacē sanctarū Dei Ecclesiarum custodiāt.*

S. Leo Pontifex Anno 440. in Epistola ad Episcopos per Campaniam, & Picænum vel Tusciam & per vniuersas prouincias; quę est in 1. Tom. Conciliorum 58. aliâs, secundú posteriorem editionem prima. Hocitaque inquit, admonitio nostra denunciat, *quòd si quis fratrum contra hæc constituta venerit, vel venire tentauerit, & prohibita fuerit ausus admittere, à suo se nouerit officio submouendum, nec communionis nostræ futurum consortem, qui socius noluit esse disciplinæ.* Ne quid verò sit, quod prætermissum à nobis fortè credatur, omnia decretalia statuta tam beatæ recordationis Innocentij, quàm omnium prędecessorum nostrorum, quæ de Ecclesiasticis ordinationibus

nibus & canonum ordinata sunt disciplinis, ita vestram dilectionem custodire debere mandamus, *vt si quis illa contempserit, veniam sibi deinceps nouerit denegari.*

IDEM Epistola 76. in 1. Tom. Concil. ad Episcopos per Viennensem prouinciam. Cui (S. Petro, eiusque successori) quisquis principatum (& sic etiam obedientiam) æstimat denegandum, illius quidem nullo modo potest minuere dignitatem, *sed inflatus spiritu superbiæ suæ, semetipsum in inferna demergit.*

HILARIVS Papa Anno 461. in Concilio Romano presidens. *Nulli*, inquit, *fas sit sine status sui periculo vel diuinas constitutiones, vel Apostolicæ sedis decreta temerare.*

ANASTASIVS iunior, Pontifex Anno 496. in Epistola ad Anastasium Augustum. *Præceptis*, inquit, *Apostolicis, non dura superbia resistatur, sed per obedientiam, quæ à sancta Romana Ecclesia & Apostolica auctoritate iussa sunt, salubriter impleantur, si eiusdem sanctæ Ecclesiæ, quæ caput est vestrum, communionē habere desideratis.*

IOANNES II. Pontif. an. 532. in Epist. ad Iustinianum Augustum. *Aequum*, inquit, *quippe est, vt qui nostris minimè obedientiam accomodant statutis, ab Ecclesiis habeantur extorres.*

S. GREGORIVS magnus Pontifex. Anno 590. in priuilegio, quod dedit Monasterio S. Medardi, & habetur ad finem Epistolarum. *Si quis*, inquit, *Regum, Antistitum, Iudicum,*

eum, vel quarumcunq; secularium personarum, huius Apostolicæ auctoritatis, & nostræ præceptionis decreta violauerit, honore suo priuetur.

TESTIMONIA SANCTORVM PATRVM.

S. CYPRIANVS primus totius Africæ, & Martyr. anno 240. lib. 1. Epist. 3. ad S. Cornelium Rom. Pontif. cùm demonstrasset non Christi, sed Antichristi spiritu dati, qui Romanũ Pont. contemnunt & conuicijs incessunt, subiũgit. Nã cũ scriptũ sit: Neq; maledici Regnũ Dei consequentur. Et iterũ in Euangelio suo dñs dicat: Qui dixerit fratri suo fatue: q dixerit racha, reus erit gehẽnæ ignis: *quomodo possunt censurã Dei vltoris euadere qui talia ingerũt nõ solũ fratrbus, sed & sacerdotibus, quibus honor tãtus de Dei dignatione cõceditur, vt quisquis sacerdoti eius & ad tẽpus hic iudicãti nõ obtẽperaret, statim necaretur?* In Deut. Dñs Deus loquitur dicẽs: Et homo quicunq; fecerit in superbia, vt non exaudiat sacerdotẽ aut iudicẽ, quicunq; fuerit, in diebus illis morietur homo ille: & omnis populꝰ cũ audierit timebit: & nõ agit impiè ẽt nunc. Item ad Samuelẽ cũ à Iudęis sperneretur, Deus dicit (1. Reg. 8.) nõ te spreuerunt, sed me spreuerũt. Et Dñs quoque in Euangelio (Luc. 10) Qui audit, inquit, vos me audit, & eũ qui me misit: & qui reijcit vos, me reijcit, reijcit eũ qui me misit. Et cũ leprosũ mundasset: Vade, inquit, Matt. 8. & demõstra te Sacerdoti. Et cũ postea tẽpore.

mo sibi placens ac tumens seorsim foris nouam hæresim conderet: nisi si ita est aliquis sacrilegæ temeritatis ac perditæ mẽtis, vt putet sine Dei iudicio fieri sacerdotem.

IDEM lib.1.Epist.11.*Nec putent sibi*, inquit, *vitæ aut salutis cõstare rationem, si Episcopis & Sacerdotibus obtemperare noluerint*: cũ in Deuteronomio dñs Deus dicat: Et homo quicunq; fecerit in superbia, vt nõ obaudiat sacerdotẽ, aut Iudicẽ, quicunq; fuerit, in dieb⁹ illis, morietur homo ille, & omnis populus cũ audierit timebit, & nõ aget impiè etiã nũc. Interfici Deus iussit; Sacerdotib⁹ suis nõ obtemperantes, iudicibus à se ad tempus cõstitutis nõ obedientes, & tunc quidẽ gladio occidebantur, quãdo adhuc & circũcisio carnalis manebat: *nunc aũt quia & circuncisio spiritualis esse ad fideles seruos Dei cœpit, spiritali gladio superbi & cõtumaces necãtur, dũ de Ecclesia eijciuntur. Neq; enim viuere foris possunt, cũ Domus Dei vna sit, & nemini salus esse, nisi in Ecclesia possit: Indisciplinatos aũt perire, dũ non audiunt, nec obtemperant cõsilijs salubribus testatur diuina scriptura, quæ dicit:* Nõ diligit indisciplinatus castigantẽ se: Qui atem oderunt correptiones cõsumentur turpiter.

IDEM lib.Epist.9. ad Rogationũ Episcopum. Grauiter, inquit, & dolenter cõmoti sumus ego, & collegę mei qui pręsentes aderãt, frater charissime, lectis literis tuis, quibus de Dia-

de Diacono tuo conqueſtus es quod immemor Sacerdotalis loci tui, ac miniſterij ſui oblitus, contumelijs & iniurijs ſuis te exacerbauerit: & tu quidem honorificè circa nos, & pro tua ſolita humilitate feciſti, vt malles de eo conqueri: cum pro Epiſcopatus vigore, & cathedræ auctoritate haberes poteſtatē, quam poſſet de illo ſtatim vindicari, certus quod Collegę tui omnes ratum haberemus, quodcunque circa Diaconum tuum contumelioſum, ſacerdotali poteſtate feciſſes, habens circa huiuſmodi homines præcepta diuina; cū Dominus Deus in Deuteronomio dicat: Et homo quicunque fuerit in ſuperbia, vt non exaudiat Sacerdotem aut iudicē, quicunque fuerit in diebus illis, morietur homo ille, & omnis populus cùm audierit timebit, & non agent impiè etiam nunc: *Et vt ſciamus hanc Dei vocem, cum vera & ſumma maieſtate eius proceſſiſſe, ad honorandos ac vindicandos Sacerdotes ſuos, non aduerſus Aaron Sacerdotem tres de miniſtris, Chore, Dathan, & Abyron auſi ſunt ſuperbiſſe, & ceruicem ſuam extollere, & Sacerdoti præpoſito ſe adæquare, hiatu terræ abſorpti ac deuorati, pœnas ſtatim ſacrilegæ audaciæ perſoluerunt. Nec ſoli illi, ſed & cæteri ducenti quinquaginta, qui eis comites ad audaciam fuerūt, prorumpente à Domino igne conſumpti ſunt, vt probarentur Sacerdotes Dei ab eo qui Sacerdotes facit vindicari.* In libro quoque Regum, cùm Samuel

Samuel Sacerdos à Iudæorum populo ob senectutem (sicut tu modò) contemneretur, exclamauit iratus Dominus, & dixit: Non te spreuerunt, sed me spreuerunt. Et vt hoc vlcisceretur, excitauit eis Saul Regem, qui eos iniurijs grauibus affligeret, & per omnes cõtumelias & pœnas, superbum populum calcaret & premeret, *vt contemptus Sacerdos de superbo populo vltimo diuina vindicaretur. Sed & Salomon in Spiritu sancto constitutus, testatur & docet, quæ sit Sacerdotalis auctoritas & potestas, dicens* Syrach 7. *Ex tota anima tua time Deũ, & Sacerdotes eius sanctificata: Et iterum: Honora Deum ex tota anima tua, & honorifica Sacerdotes eius.*

IDEM lib. 4. 9. ad Papianum hæreticum. Nec hoc iacto, inquit, sed dolens profero, cũ te iudicem Dei constituas & Christi, *qui dicit ad Apostolos, ac per hos ad omnes Præpositos, qui Apostolis vicario ordinatione succedũt. Qui audit vos, me audit, & qui me audit, audit eum qui misit me: Et qui reijcit vos, me reijcit, & eum qui me misit.* Vnde enim schismata & hæreses obortæ sunt & oriuntur, nisi dum Episcopus qui vnus est, & Ecclesiæ præest: *superba quorundam præsumptione contemnitur: & homo dignatione Dei honoratus, ab indignis hominibus iudicatur?* Quis enim hic est superbiæ tumor, quæ arrogantia animi, quæ mentis inflatio, ad cognitionẽ suam

TESTIMONIA CONCILIORVM.

CONCILIVM Nicænũ primũ an.325.can. 24.in noua editione Peltani, oẽs anathematẽ percellit, qui Rõ. Pontificis, atq; Ecclesiæ supremã potestatẽ negare, aut illi repugnare, atque obsistere ausus fuerit. Veneramur, inquiunt 318. Patres, secundũ scripturas, & Canonũ definitionẽ, sanctiss. Romanę, antiquęque Ecclesiæ Episcopũ, primũ esse & maximũ omniũ Episcoporũ. Vt aũt cunctis ditionis suæ nac... nibus imperat Patriarcha, & leges indicit, & vt à principio Petrus Christi Vicarius Religioni, Ecclesijs, cæterisque ad Christũ reb⁹ pertinẽtibus præfectus, Principũ Christianorũ, prouinciarũ, & omĩ gentiũ dñs & Rector erat: ita ille cuius principat⁹ Romę ẽst, Petro similis & auctoritate par, Patriarcharũ oĩm dominatũ & principatũ obtinet. *Huic sanctioni si qs repugnauerit, & obsistere ausus fuerit, totius synodi decreto anathemati subijciatur.*

CONCILIVM Chalcedonen. ꝙ fuit generale quartũ, Episcoporũ 630. ann. 451. Act. 3. damnat, Episcopatũ etiã spoliatũ, Dioscorũ, eò quod præter alios excessus Romanũ Pontificem S. Leonem, contemnere & excõmunicare ausus fuerat.

CONCILIVM Constantinopolit. ꝙ ante quintam Synodũ circa annum 553. in caussa Anthimi congregatũ fuit, Act. 4. per Menam

Patriarcham Constantinopolitanum ita loquitur: *Nos,inquit,Apostolicam Sedem sequimur, et obedimus,et ipsius cōmunicatores,cōmunicatores habemus,& condenatos ab ipsa,et nos condēnamus.*

Concilium generale octauum, siue Constantinopolitanum quartum anno 869. can.21.Definimus neminem prorsus mundi potentium,quemquam eorum,qui Patriarchalibus sedibus præsunt, inhonorare, aut mouere à proprio throno tentare;*sed omni reuerentia & honore dignos iudicare:præcipuè quidē sanctissimum Papam seniores Romæ:* deinceps autem Constantinopoleos Patriarcham, deinde verò Alexandriæ atque Anthiochiæ atq; Hierosolymorum.*Sed nec alium quenquā conscriptiones contra sanctissimum Papam senioris Romæ, ac verba complicare vel componere liceat, sub occasione, quasi diffamatorum quorundam criminū:quod & nuper Photius fecit, & multò ante Dioscorus. Quisquis autem tale facinus contra sedem Petri Principis Apostolorum ausus fuerit intentare, æqualem, & eandem quam illi condemnationem recipiat.*

TESTIMONIA IMPERATORVM
Catholicorum.

Gratianvs, Valentinianvs, & Theodosivs Imperatores AAA,in edicto

dicto ad populum Constantinopolitanum in 1.l.c.de summa Trinitate,& fide Catholica, vt nemo de ea publicè condere audeat.

Cunctos,inquiunt,populos quos clementiæ nostræ regit Imperium, in tali volumus Religione versari, quam D. Petrum tradidisse Romanis,religio vsq; adhuc ab ipso insinuata declarat: quamque Pontificem Damasum sequi claret, & Petrum Alexandriæ Episcopum, verum Apostolicæ sanctitatis. Hoc est,vt secundum Apostolicam disciplinam Euangelicamque doctrinam, Patris & Filij & Spiritus sancti vnam deitatem sub pari maiestate, & sub pia Trinitate credamus. *Hanc legē sequētes,Christianorū catholicorū nomē iubemus amplecti: reliquos verò demētes vesanosq́; iudicātes,hæretici dogmatis infamiam sustinere, diuina primum vindicta, post etiam motus animi nostri,quoniam ex cælesti arbitrio sumpserimus, vltione plectendos.*

GRATIANVS, VALENTINIANVS, & THEODOSIVS, AAA.in l.2.c. de summa Trinitate & fide Cath.Nicænæ,inquiunt, fidei dudum à Maioribus traditæ & in diuinæ Religionis testimonio atque assertione firmatę obseruantia semper mansura teneat: *Qui verò hisdem non inseruiunt(quæ illa.i.restituit) desinant affectatis dolis alienum veræ Religionis nomen assumere: & suis apertis criminibus notentur,*

tur, atq; ab omni sub moti Ecclesiarum liminie penitus arceantur: cùm omnes hæreticos illicitas agere intra oppida congregationes vitemus: At si quid eruptio factiosa tentauerit, ab ipsis etiam vrbium mœnibus exterminato furore propelli iubemus, vt cunctis orthodoxis Episcopis, qui Nicænã fidem tenent, catholicæ Ecclesiæ toto orbe reddantur.

VALENTINIANVS, & MARTIANVS, Imp. AA. in lege quicunq;, C. de hæreticis, & Manichæis. Quicunque, inquiunt, in hac sacra vrbe, vel Alexãdrina, vel omni Agyptiaca diœcesi, diuersisq; alijs ꝓuincijs Eutichetis profanam peruersitatem sequuntur, & ita non credunt vt trecenti decem & octo sancti Patres tradiderunt, catholicã fidẽ in Nicæna ciuitate fundantes: centũ quoq; & quinquaginta alij Venerabiles Episcopi, qui in alma vrbe Constantinopolitana postea conuenerunt, & sicut Athanasius & Theophilꝰ & Cyrillus sanctę recordationis Episcopi Alexandrinę ciuitatis credebant, quos etiã Ephesina Synodus, cui b. memoriæ Cyrillꝰ pręfuit, in qua Nestorij error expulsus est in vniuersis secuta est: Quos & nuꝑ venerabilis Chalcedon. Synodꝰ est secuta, prioribus Cõcilijs Sacerdotũ ex omni prorsus parte cõsentiens, nihilq; adimens sacrosancto symbolo, nec adijciẽs, sed Eutichetis dogma funestũ codemnans, *sciant se esse hæreticos.* VA-

VALENTINIANVS & MARTIANVS Imp. AA. vniuersis populis. vt habetur post Concil. Chalcedonense. Tandem aliquãdo, quod summis votis atq; studijs optabamus euenit: remota est de orthodoxa Christianorũ lege contentio; tandem remedia culpabilis erroris inuenta sunt, & discors populorũ sententia in vnũ consensum, concordiamque conuenit: ab vniuersis etiam prouincijs Religiosissimi Sacerdotes Chalcedonẽ conuenerunt iuxta nostra præcepta, & quod obseruari in Religione debeat, pspicua diffinitione docuerunt. Discessit igitur iam prophana cõtentio. *Nam verè impius atq; sacrilegus est, qui post tot sacerdotũ sententiã opinioni suæ tractandũ aliquid reliquit. Extremæ quippe demẽtiæ est, in medio, et perspicuo die cõmentitiũ lumẽ quærere. Quisquis .n. post veritatẽ repertã aliquid vlterius discutit mendaciũ quærit. Nemo itaq; vel Clericus, militãs, & alterius cuiuslibet cõditionis de fide Christiana publicè terminata, coadunatis & audientib. tractare conetur in posterũ, ex hoc tumultus et perfidiæ occasionẽ requirens, Nã iniuriã facit Religiosissimæ Synodo, si quis semel iudicata ac rectè disposita reuoluere, & publicè disputare cõtendit.* Cũ ea quæ nunc de Christiana fide statuta sunt, iuxta Apostolicas expositiones, & instituta SS. Patrũ 318. (in Nicæa) & 150. & in hac regia vrbe) definita esse noscantur. *Nam in cõtemptores huius*

legis pœna non deerit: quia non solùm contra fidem benè compositam veniunt, sed etiam Iudæis & Paganis huiuscemodi certamine prophanant veneranda mysteria. Igitur si Clericus erit, qui publicè tractare de Religione ausus fuerit, à consortio Clericorum remouebitur: Si verò militia præditus sit, cingulo expoliabitur. Cæteri etiam huius criminis rei, de hac hac sanctissima vrbe pellentur, pro vigore iudiciario, etiam competentibus supplicibus subiugandi. Constat enim hæreticæ infamiæ exordia fomitemq́; nutriri, dum publicè quædam disputant atq; contendunt. Vniuersa ergo quæ à Sancta Synodo Chalcedonia constituta sunt, custodire debebunt, nihil postea dubitari. Hoc itaq; commoniti nostræ sinceritatis edicto, obsistite prophanis vocibus, vlterius desinite de diuinis disputare, quod nefas est: quia non solùm diuino iudicio peccatum hoc (pro vt credimus) punietur, verùm etiam Legum & Iudicũ auctoritate coërcebitur.

MARTIANVS Imp. A. Pallidio Prætori, vt habetur tom. 1. Conciliorum post Cõcilium Chalcedonense. Postquam repetiuisset legem proximè positam: & alias quoque pœnas statuisset contra hæreticos, & eorum receptores: inter alia subiungit, quæ etiam habentur, sicut & superiora in l. Nemo. C. de summa Trinitate. & ibidem. L. Quicunque. *Nulli, inquit, contra venerabilẽ Chalcedon. Synodũ liceat aliquid vel dictare, vel scribere, vel legere atque*

que emittere: nemo huiusmodi libros habere audeat. Quòd si in his criminibus fuerint inuenti, perpetua deportatione damnentur: hi verò qui discendi studio audierint de infausta hæresi disputantes, decem librarum auri (quæ fisco nostro applicabuntur) subeant dispendium. Omnes vero chartæ ac libri, qui funestum Eutichetis dogma fuerint complexi, concrementur.

IVSTINIANVS senior Imp. A. in Authen. de Ecclesiast. tit. & priuil. §. Sancimus. *Sancimus igitur vicem legum obtinere Ecclesiasticas regulas, quæ à Sanctis quatuor Concilijs expositæ sunt aut firmatæ*: hoc est, in Nicæna trecentorum decem & octo, & in Constantinopolitana Sanctorum centum quinquaginta Patrum, & Ephesina prima, & in Chalcedonia, in qua Eutiches cum Nestorio anathematizatus est. Prædictarũ enim quatuor Synodorum dogmata, sicut sanctas scripturas accipimus, & regulas sicut leges obseruamus. *Ideoque sancimus secundum eorum definitiones sanctissimum senioris Romæ Papam, primum esse omnium Sacerdotum.*

IDEM in Epistola ad Eulalium Episcopum & Eccles. Carthaginensem. Prima, inquit salui, rectè fidei regulam custodire, & à constitutis Patrum nullatenus deuiare: & quia non potest Domini nostri Iesu Christi prætermitti sententia, dicentis, Tu es Petrus,

& super hāc petrā ædificabo Ecclesiá meā. Et hæc quæ dicta sunt, rerū probantur effectib. quia in sede apostolica extra maculā semper est catholica seruata Religio. *De qua spe & fide minimè separari cupientes, & Patrū sequentes constituta anathematizamus oēs qui contra sanctā Romanā & Apostolicā Ecclesiā superbiendo, suas erigunt ceruices:* sequentes in omnibus Apostolicā sedē, & prædicantes eius omnia, spero, vt in vna cōmunione vobiscū, quā Sedes Apostolica prædicat, esse mercar, in qua est integra & vera Christianæ Religionis & perfecta soliditas: *promittens sequestratos à cōmunione Ecclesiæ Catholicæ, i. non consentientes Sedi Apostolicæ, eorū nomina inter sacra nō recitanda esse mysteria.* Quòd si in aliquo à professione mea deuiare tentauero, his quos damnaui, cōplicē, mea sententia esse profiteor. Hanc aūt professionē meā, manu mea scripsi, & Bonifacio sancto & venerabili Papæ vobis Romę direxi: *damnans & antecessores & successores meos, & omnes, qui sanctæ Romanæ & Apostolicæ Ecclesiæ priuilegia cassare nituntur.*

Idem in Auth. vt cū, de appel. cognos. &c. §. si quis. *Si parentes, inquit, orthodoxi senserint filiū vel liberos suos nō esse Catholicæ fidei, nec in sacrosancta Ecclesia cōmunicare, in qua oēs beatiss. Patriarchæ, vna conspiratione & concordia fidē rectissimā prædicant, & sanctas quatuor Synodos. Ni-*

cænam

cenã, Constantinopolitanã, Ephesinã primã & Chalcedonen. amplecti seu recitare noscuntur, licentiam habeãt, pro hac maximè caussa ingratos eos, & exhæredes in suo scribere testamento. Generalem autem prouidentiam liberis catholicis deferentes, iubemus, saluis legibus, quę iam de alijs hæreticis sunt probatæ, vt si quando Parentes inuẽti fuerint, cuiuscunq; hæresis furori dediti, amplectentes insaniã, & ideo ab Ecclesiæ Catholicæ cõmunione separati: nõ liceat eis alios hæredes sibi instituere, nisi liberos orthodoxos, & ecclesiæ catholicæ cõmunicantes.

SVBMONITIO AD LECTOREM.

QVantum, & quàm enorme sit peccatum, inobedientia Dei & superiorum, sanctissimus ille Samuel satis testatur qui illud idolatriæ & ariolandi peccato comparat, 1. Reg. 15. testatur Christus, qui Ecclesiã, hoc est, Ecclesiæ Rectores, & præcipuè Rectorem illius atque Pastorem supremum audire nolunt, non pro Christianis, sed pro Ethnicis & Publicanis habẽdos censet atque decernit Matt. 18. testatur Deus in vet. Testamento, non solùm, quando illos qui summum Pontificem nolint audire illique morem gerere, morte plectendos seuerissimè mandat Deut. 17. sed etiam, & quidem potissimùm, quando Chore Dathan & Abyron, Moysi & Aaron obedire nolentes, horrendo & inaudito mortis genere, nimirum terra dehiscente, viuos absor-

stum, quod Romanæ Ecclesiæ, eiusque summo sub Christo Pastori inobedientes & rebelles, tã horrendis censuris, ac pœnis digni atque obnoxij censeantur, & decernantur.

CAP. XXV.

QVINAM POTISSIMVM Romanam Ecclesiam, eiusq; supremum Pontificem odio habeant, & tùm verbis tùm factis hostiliter incessere atq; prosequi soleant.

Vera sententia Catholicorum.

Hæretici, & Schismatici, aliјq; peruersi homines, instigante diabolo, semper cathędram S. Petri, hoc est Romanam Ecclesiam, eiusque summũ Pontificem singulariter præ alijs odio habuerunt, & calumnijs ac cõuicijs alijsq; horrendis iniurijs hostiliter insectati sunt: quia sic testantur nõ

Falsa sententia Hæreticorum.

Omnes pij & sinceri fideles, Romanũ Pontificem, eiusque Ecclesiã semper, meritoq; tanquam Antichristum odio habuerunt, abominati & detestati fuére, & etiamnum detestantur ac fugiunt: quia sic testantur primeuę & purioris Ecclesiæ Patres atq; Concilia.

dem beati Petri Apostoli blasphemare præsumunt, qui talia portenta vel corde gerunt, vel ore diffundunt; & nos insuper superbos esse pronunciant; cùm eis prima sedes, quicquid est pietatis non desistat offerre, illi eam proteruo spiritu subiugare posse confidant. Sed captos mente facere ista, non mirum est. Sic phrenetici solent medicantes quoque, velut hostes putare, vel cædere. Quæro tamen iudicium ab his quod prætendunt, vbinam possit agitari; an apud ipsos, vt ijdem sint Inimici, & testes, & Iudices? sed tali iudicio nec humana debēt committi negotia, nedum diuinæ legis integritas. Si quantū ad Religionem pertinet, nō nisi Apostolicæ Sedi iuxta Canones debetur summa iudicij totius; Si quantum ad seculi potestatem, ille à Pontificibus, & præcipuè beati Petri Vicario debet cognoscere quæ diuina sunt; non potest ipse eadem dijudicare: nec sibi hoc quisquam potentissimus seculi, qui tamen Christianus est, vindicare præsumet: nisi Religionem forsitan persequentes: quod tamen dicerent, si non chartis suis omnibus vincerentur. Ineptias vtique suas sibi seruent, nisi resipiscant, potiùs cogitantes, Christi vocem non esse superfluam, quæ confessioni beati Petri Apostoli, inferni portas nunquam præualituras asseruit. Quapropter non veremur, ne Apostolica sententia resoluatur, quàm & vox Christi

& Ma-

& Maiorum traditio, & Canonum fulcit auctoritas, vt totam Ecclesiam semper ipsa deiudicet. *Sed cogitent magis, si quis in eis Religionis est sensus, ne prauitatem suam nullatenus deponentes, apud Deum hominesq́ue Sedis Apostolicæ perpetua constitutione damnentur.*

IDEM in Epistola ad Anastasium Augustum. *Sed adhuc*, inquit (loquens de eisdem hæreticis & Schismaticis) *Apostolicam Sedem sibi medicinalia suggerentem, superbam vocare, arrogantemq́ue contendunt.* Habet hoc qualitas sæpè languentium, vt accusent Medicos, congruis obseruationibus ad salubria reuocantes, magis quàm vt ipsi suis noxios appetitus depromere, vel reprobare consentiant. Si nos superbi sumus, qui animarum remedia conuenientia ministramus, quid vocandi sunt qui resultant? Si nos superbi sumus, qui obediendum paternis dicimus institutis: qui refragentur, quo appellandi sunt nomine? si nos elati sumus, qui diuinum cultum puro atque illibato cupimus tenore seruare: qui contra diuinitatem quoque sentiunt, dicant qualiter nuncupentur: *sic & nos cæteri qui in errore sunt, æstimant, quod rerum non consentiamus insaniæ: vbi tamen spiritus superbiæ veraciter consistat & pugnet, veritas ipsa dicat.*

S. LEO Magnus, Pontifex. Epistola ad Episcopos per Viennensem prouinciam, quæ est in

est in editione Louanieñ.89.in tom.1.Conc. 67.Nobiscũ itaq;,inquit,vestra fraternitas recognoscat,Apostolicam Sedem pro sui reuerentia à vestræ etiam Prouinciæ Sacerdotibus innumeris relationibus esse consultã, & pro diuersarum(quemadmodum vetus consuetudo poscebat) appellatione caussarum, aut retractata aut confirmata esse iudicia:adeo,vt seruata vnitate spiritus in vinculo pacis,comeantibus hinc inde literis, quod sanctè agebatur, perpetuæ proficeret charitati. Quam solicitudo nostra, non sua quærens, sed quæ sunt Christi, dignitatem diuinitùs datam,nec Ecclesijs,nec Ecclesiarum Sacerdotibus arrogabat. *Sed hunc tramitem semper inter Maiores nostros & benè tentum, & salubriter constitutum Hilarius,Ecclesiarum statum,& cõcordiam Sacerdotum nouis præsumptionibus turbaturus, excessit,iterum suæ vos cupiens subdere potestati,vt se beato Apostolo Petro non patiatur esse subiectum,* ordinationes sibi omniũ per Gallias Ecclesiarum vendicans, & debitam Metropolitanis Sacerdotibus,in suum ius transferre dignitatem: *ipsius quoq; beatissimi Petri reuerentiã verbis arrogantioribus minuendo: cui cũ præ cæteris soluendi & ligandi tradita sit potestas,pascẽdarum tamen ouium cura specialis mandata est. Cui quisquis principatum æstimat denegandum, illius quidem nullo modo potest minuere dignitatem,*

 sed

sed inflatus spiritu superbiæ, semetipsum in inferna demergit.

TESTIMONIA SS. PATRUM.

S. Cyprianus primas Africæ, & Mart. an. 240. lib. 1. Epist. 3. ad S. Cornelium Papã. Cæterum dico, inquit, dico enim prouocatus, dico dolens, dico compulsus; Quando Episcopus in locũ defuncti substituetur, quãdo populi vniuersi suffragio in pace deligitur, quãdo Dei auxilio in persecutione protegitur &c. *cum talis,* frater, à *quibusdam desperatis & perditis, & extra Ecclesiam constitutis impugnari videtur, apparet quis impugnet: non scilicet Christus, qui sacerdotes aut constituit, aut protegit: sed ille qui Christi aduersarius, & Ecclesiæ eius inimicus, ob hoc Ecclesiæ Præpositum sua infestatione persequitur, vt gubernatore sublato atrocius atque violentius circa Ecclesiæ naufragia grassetur.*

Idem lib. 3. Epist. 9. Hæc sunt, inquit, initia hęreticorũ, & ortus atq; conatus scismaticorũ malè cogitantiũ, vt sibi placeât, vt Præpositum superbo tumore cótemnant. Sic de Ecclesia receditur, sic altare prophanũ foris collocatur, sic contra pacem Christi, & ordinationem atque vnitatem Dei rebellatur.

Idem lib. 4. Epist. 2. ad Antonianũ. Factus est inquit Cornelius Episc. de Dei & Christi eius iudicio, de Clericorũ penè omniũ testimonio, de plebis quæ tunc affuit suffragio & de

de sacerdotum antiquorum, & bonorũ virorũ collegio, cũ nemo ante se factus esset, cùm Fabiani locus, id est, cũ locus Petri & gradus cathedrę sacerdotalis vacaret, quo occupato de Dei voluntate atq; omniũ nostrũ consensione firmato, quisquis iã Episcop⁹ fieri voluerit, foris fiat necesse est, nec habeat Ecclesiæ ordinationẽ. quia Ecclesiæ nõ tenet vnitatẽ *quisquis ille fuerit, multũ licet de se iactans. & sibi plurimũ vendicans, profanus est alienus est, foris est.* Et cũ post primũ, secund⁹ ẽe nõ possit, qsquis post vnũ qui solus esse debeat, factus est nõ iã secundus ille, sed nullus est. Tũ deinde post Episcopatũ non exambitũ, nec extortũ, sed de Dei, qui sacerdotes facit, voluntate susceptũ, quãta in ipso suscepto Episcopatu suo virtus? quantum robur animi? qualis firmitas fidei? ꝙ nos simplici corde & perspicere penitus, & laudare debemus, sedisse intrepidũ Romę in sacerdotali cathedra eo tẽpore, quo Tyrãnus, infestus sacerdotib⁹ Dei, fanda atq; infanda cõminaretur, *cũ multò patientiùs & tolerabilius audiret leuari aduersum se æmulũ Principem, quam constitui Romæ Dei Sacerdotem.*

Et paulò post: *Quod autem quædam de illo* (Romano Pontifice S. Cornelio) *inhonesta & maligna iactantur, nolo mireris, cum scias hoc esse opus semper diaboli, vt seruos DEI mendacio laceret, & opinionibus falsis glorio-*

ſum nomen infamet, vt qui conſcientiæ ſuæ luce clareſcunt, alienis rumoribus ſordidentur. Et paulò inferius: Sed & quod paſſim communicare ſacrificatis Cornelius tibi nunciatus eſt, *hoc etiam de Apoſtatarū fictis rumoribus naſcitur. Neq; enim poſſunt laudare nos, qui recedunt à nobis: aut expectare debemus vt placeamus illis, qui nobis diſplicentes, contra Eccleſiam rebelles, ſolicitandis de Eccleſia fratribus violenter inſiſtunt*. Quare & de Cornelio, & de nobis quæcunque iactantur nec audies facilè, nec credes frater.

S. HIERONYMVS anno 380. in dialogo contra Luceferianos hæreticos, teſtatur, illos Eccleſiam Catholicam Romanam lupanar appellaſſe.

S. CHRYSOSTOMVS primas & Archiepiſcopus Conſtantinopolitanus, Homil. in Pſal. 13. *Vt diabolus, ita*, inquit, *etiā quilibet facit hæreticus vehementiſſimus in tempore perſecutionis loquens cum Pontifice; nec cum vocat Pontificem, nec Archiepiſcopum, nec Religioſiſſimum, nec ſanctum. Sed quid? Reuerentia tua, Sapientia tua, Prudentia tua, Iuſtitia tua, & nomina illi addunt communia, eius negans auctoritatem. Diabolus hoc tunc fecit in Deo.*

S. AVGVSTINVS Epiſcopus Hipponenſis anno 400. tom. 7. lib. 2. cap. 51. contra literas Petiliani hæretici. *Cathedra*, inquit, *tibi quid fecit Eccleſia Romana, in qua Petrus ſedit, & in qua*

in qua hodie Anastasius sedet: vel Ecclesiæ Hierosolymitanæ, in qua Iacobus sedit, & in qua hodie Ioannes sedet, quibus nos in catholica vnitate connectimur. *& à quibus vos nefario furore separastis? Quare appellas cathedram pestilentiæ, cathedram Apostolicam?* Si propter homines quos pietas legem loqui & non facere; nunquid Dominus Iesus Christus propter Pharisæos, de quibus ait: Dicunt enim & non faciunt: cathedrę in quam sedebãt vllam iniuriam fecit? Nonne illam cathedram Moysi commendauit & illos, seruato cathedræ honore, redarguit? Ait enim cathedram Moysi sedent, quæ dicunt facile: quæ autem faciunt, facere nolite: dicunt enim & nõ faciunt. *Hæc si cogitaretis, nõ propter homines, quos infamatis, blasphemaretis cathedram Apostolicam, cui non cõmunicatis.*

TESTIMONIA CONCILIORVM.

CONCILIVM CHALCEDONENSE generale; Episcoporum. 630. contra Eutychen & Dioscorum Anno 451. Actione 3. testatur Dioscorum hæresiarcham, SS. Leonem Pontificem Romanum excommunicasse quòd suæ hæresi resisteret. *Sed quoniam,* inquiunt, Patres, *secundis excessibus priorem iniquitatẽ valdè transcendit, præsumpsit enim & excommunicationem dictare aduersus sanctissimum Archiepiscopum magnæ Romæ Leonem:* insuper etiã & multi

libelli multis eius pleni iniquitatibus contra eũ in sancto & magno Concilio oblati sũt, & semel. 2. & 3. regulariter vocatus minimè voluit obedire, & hos qui à diuersis concilijs regulariter damnati sunt, contra diuinas leges suscepit: ideo ipse contra se elicuit sententiam, sæpius Ecclesiasticos conculcans canones. *Vnde sanctissimus Archiepiscopus magnæ Romæ Leo per nos, & per præsentem sanctam Synodum, vnà cum ter beatissimo & omni laude digno beato Petro Apostolo, qui est petra & crepido catholicæ Ecclesiæ, & ille qui est rectæ fidei fundamentum, nudauit eum tam Episcopatus dignitate, quam etiam & ab omni sacerdotali alienauit ministerio.*

IDEM CONCILIVM in Epistol ad S. Leonem Pontificem Romanum. Et post hęc omnia, inquit, loquens de eodem Dioscoro hæresiarcha. *insuper & cõtra ipsum, cui vineæ custodia à Saluatore commissa est, extendit insaniã, id est, contra tuam quoq; Apostolicam sanctitatem.*

CONCILIVM Constantinopolitanum quartum, quod est generale octauum. Episcoporũ 383. Anno 869. Canone 21. Definimus neminẽ prorsus Mundi potentiũ, quemquam eorũ qui Patriarchalibus sedibus præsut inhonorare, aut mouere à ꝓprio throno, tentare; *sed omni reuerentia & honore dignos iudicare, præcipuè quidem sanctissimum Papam se-*

nioris Romæ, deinceps autem Constantinopoleos Patriarcham, deinde verò Alexandriæ, atque Antiochiæ atque Hierosolymorum. *Sed nec alium quenquam conscriptiones cõtra sanctißimum Papam senioris Romæ,* ac verba complicare vel componere liceat, sub occasione quasi diffamatorum quorundam criminum: *quod & nuper Photius fecit, & multò ante Dioscorus. Quisquis autem tale facinus contra Sedem Petri principis Apostolorũ ausus fuerit intẽtare, æqualem & eandem quam illi cõdemnationem recipiat.* Porrò si Synodus vniuersalis fuerit congregata, & facta fuerit etiam de sanctaRomanorum Ecclesia quæuis ambiguitas & cõtrouersia oportet venerabiliter & cum conueniente reuerẽtia de proposita quæstione sciscitari, & solutionem accipere, aut proficere & profectum facere; non tamẽ audacter sententiam dicere contra summos senioris Romæ Pontifices.

SVBMONITIO AD LECTOREM.
& conclusio.

Ex his testatissimũ, ac meridiana luce clari' euadit, quales moderni hæretici & Nouatores nostri seculi habeant Maiores, quales sequantur Duces, quos tam strenuè & audacter in criminãda Romana Ecclesia eiusq; summo Pontifice æmulantur; & ne degeneres sint, nouis & maioribus criminationibus ac calũnijs

blasphemijs quibus Romanũ Pontificẽ onerant & lacerãt etiam multis parasangis, superant;& quũ ipsimet sint Antichristi prodromi & emissarij, quem sanctissima & tota Antiquitas tanti fecit & fieri voluit,& vt Christi in terris Vicarium,& vniuersæ Ecclesiæ Pastorem ac Pontificem maximum ordinarium S. Petri in summo Pontificatu successorem coluit confessa & venerata sunt, Antichristum ipsum appellare,& vt talem abominari, deuouére, blasphemare,& condemnare non extimescunt palam vt faciant & prodant omnibus, se cum sanctissima Antiquitate nihil commune, & Spiritum illum, quẽ Maiores, & Apostoli Apostolorũq; successores ac cultores, & omnes verè & sincerè catholici habuerunt,nequaquam habere, sed illo atq; eodem spiritu duci & agitari,quo antiquos,& meritò ab vniuersa Ecclesia damnatos hæreticos, scismaticos, & rebelles atque seditiosos plerosque agitatos fuisse,Patres allegati, quasi vno ore testantur. Moliuntur quidẽ Nouatores & tũ hęretici,tũ scismatici,nostri seculi,alios quosdã in mediũ adferre, qui Romano Põtifici sese iam olim opposuerunt,& illi contradixerunt: sed actum agunt,& frustra laborant: nunquam enim potuerunt,aut poterunt probare,veros & sinceros,piosque Catholicos, Romanam Ecclesiam, aut eius legitimum Pontificem ita calumniatos aut criminatos fuisse,vt ipsi; inter se aliâs dissectissimi & hostiliter discordes, constanter & impudenter faciunt, & incessanter, diabolo instigante,facere pergunt. Abusus quidem subinde quos-

de quosdam: & corruptelas morum reprehenderunt plerique catholici,& pij Patres aut Scriptores,illosque sublatos & emendatos cupiuerunt: id quod & nunc à multis, imò omnibus pijs desideratur maximè, & in multis oecumenicis Concilijs,& maximè quod postremo habitum fuit,SS.Concilio Tridentino, morum quorundam corruptorum, & abusuum (qui partim negligentia aut ignorantia superiorum,partim etiam malitia hominum quod rarum aut mirũ non est, prô dolor irrepserunt) tentata & præscripta fuit reformatio saluberrima iuxta ac seriosissima:nemo tamen ex veris & sinceris catholicis idcirco aut fidem, aut authoritatem Ecclesiæ Romanæ negandam, aut Pontificem eius summum, pro ipsissimo Antichristo censendũ, eoque nomine damnandum & detestandum, & aliamEcclesiam fidemve comminiscendam,aut sectandam putauit:sed ad vnũ omnés; quotquot pij,morigeri,& generosi Catholici fuêre, Ecclesiam Romanam, vt cathedram Petri & Ecclesiã Apostolicam; & Episcopum Romanum, & supremum veræ Christi, & germanæ Ecclesiæ Pastorem,Rectorem,& Pontificem in terris agnouerunt,confessi,& venerati sunt semper per vniuersum terrarum orbem;vti ex illis, quæ hactenus viginti quinque capitibus allegata & comprobata sunt, apertissimis sacerrimisque testimonijs SS.Pontificum,Patrum,Conciliorum.& Imperatorum, cuiuis cordato & pio Lectori euidenter satis,& apodictice demonstratum esse etiam atque etiam confido.

Superest igitur, vt quotquot veri & sinceri Christiani esse,& inter electas Christi oues censeri,ac per Christi iustificari atq; saluari cupiũt, & præter infamiæ atq; excõmunicationis,aliarumq; grauissimarum pœnarum, æternæ etiam certissimæq; damnationis discrimen atq; periculum euitare desiderant: vt & Christum vnicũ suum,& totius Mundi Mediatorem,Reconciliatorem,& Saluatorem,ac Principem,æternumq; Pastorem corde credant,& ore atq; opere, iuxta fidei catholicæ dictamen præscriptumq; confiteantur; & visibilem quoq; eius pro tempore in terris Vicarium,& inter ministeriales Pastores, summum Pontificem atq; Pastorem sanctissimũ Petrum Apostolum,(qui Romanam sub Christo primus fundauit & rexit Ecclesiam) eiusq; ordinarium & legitimum successorem, Romanum pro tempore Episcopum,visibilis Ecclesiæ, visibile & ministeriale Caput,nec non supremum & minimè fallacem in omnibus Ecclesiæ & Religionis controuersijs Iudicem,iuxta S. Scripturæ,& SS. Patrum constantia & conspirantia testimonia,agnoscere quoq; confiteri itidem, & audire non erubescant: illiq; propterea vt Christi in terris supremo Vicario,& S. Petri successori,debitam in omnibus & præ omnibus reuerẽtiam atque obedientiam in Christo promptè fideliterq; præstare non grauentur neque detrectent.

IN-

INDEX CAPITVM TOtius operis.

promis-

Finis Indicis Capitum.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

514

RESTAURO del LIBRO ANTICO
Cav. G. DI GIACOMO
PESCARA
1974

31
4-3
6